

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	Tisdag 3 september, kl. 9.00
Plats	Kommunhuset i Östhammar, SR Gräsö
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Fabian Sjöberg (M)

Paus/gruppmöte kl. 11.15-11.35. Sammanträdet beräknas avslutas ca kl. 11.45

Ärendelista

1. Val av justerare	4
2. Fastställande av föredragningslista	4
3. Information från Digitalisering och projektledning	5
Kl. 9.00-9.20 Simon Coleman, Amanda Saidizand	
4. Information från Vård- och omsorgsnämnden och Individ- och familjenämnden	6
Kl. 9.20- 9.40 Lina Edlund	
5. Tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon respektive ansökan om Natura-2000 tillstånd för vindkraftparken Fyrskippet	7
Kl. 9.40-9.45 Alice Möller, ärende 5 och 6	
6. Granskning av förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet	9
7. Ändringar i nämndorganisation avseende Vård- och omsorgsnämnden och Individ- och familjenämnden	11
Kl. 9.45-9.55 Peter Nyberg, Pauliina Lundberg	
8. Godkännande av samverkansavtal UPPSAM	13
Kl. 9.55-10.00 Peter Nyberg	
9. Ekonomisk uppföljning juni 2024 och helårsprognos 2024 Östhammars kommun	14
Kl. 10.00-10.20 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
10. Sammanträdesdagar 2025	15
Kl. 10.20-10.25 Sofia Tolstoy, Anna Tryblom	
11. Upphävande av styrdokument	17
Kl. 10.25-10.30 Pauliina Lundberg	
12. Samråd och granskning för vattentjänstplan	19

Kommunstyrelsen

Kl. 10.30-10.40 Anna Bergsten, Lena Blad, Katarina Sundqvist, Sara Larsson	
13. Måltidspris för privatpersoner som besöker kommunens verksamheter	21
Kl. 10.40-10.55 Kristine Nilsson Wieslander	
14. Yttrande över granskning av intern kontroll	23
Kl. 10.55-11.05 Fredrik Hübinette	
15. Intern kontrollplan för Kommunstyrelsen 2025	24
Kl. 11.05-11.15 Fredrik Hübinette	
16. Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens verksamhet 2025	26
17. Översyn av Slutförvarsorganisationens uppdrag	28
18. Synpunkter på samrådsförslag	30
19. Budgetuppföljning och helårsprognos ekonomi och mål per 2024-04-30 kommunstyrelsens verksamheter	31
20. Ekonomisk uppföljning april 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun	32
21. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2024 för nämnder	33
22. Ekonomisk uppföljning juni 2024 och helårsprognos 2024 kommunstyrelsens verksamheter	34
23. Uppföljning tertial 1 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun	35
24. Extra bidrag till föreningslivet i syfte att stödja beredskapsåtgärder	36
25. Informationsärende: Förslag om dubblerat friskvårdsbidrag	38
26. Svar på medborgarmotion, förslag till lekrområde vid Sågdammsparken i Österbybruk	39
27. Delaktighet i Uppsala kommuns satsning "between the lines", Europeisk kulturhuvudstad 2029	41
28. Samrådsyttrande för detaljplan Gräsö skola	43
29. Samrådsyttrande för Västerbyn 4:7 "Bagarstugan"	44
30. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige	45
31. Ytterligare ändrad införandetid av taxekonstruktion med taxebilaga	46
32. Antagande av dagvattenpolicy, riktlinjer för hantering av dagvatten samt handlingsplan för dagvattenarbete	48
33. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2024	49
34. Valärende, entledigande som ledamot i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta	50
35. Valärende, val av ledamot i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta	51
36. Anmälningssärende, Redovisning av medborgarmotioner	52
37. Anmälningssärende, Redovisning av obesvarade motioner	56

Kommunstyrelsen

38. Anmälningssärende, Delårsrapport tertial 1 per 30 april 2024 Gästrike Vatten AB	57
39. Anmälningssärende, Protokoll och tertialrapport för gemensam IT-nämnd	58
40. Delegationsbeslut	59
41. Anmälningssärenden från nämnder	61
42. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser med mera	63
43. Anmälningssärenden, rapporter med mera	65
44. Information från förvaltningen	66

Kommunstyrelsen

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer föredragningslistan med följande ändringar:

- P.25 Informationsärende: Förslag om dubblerat friskvårdsbidrag utgår och behandlas på sammanträdet i november.
- P.32 Antagande av dagvattenpolicy, riktlinjer för hantering av dagvatten samt handlingsplan för dagvattenarbete utgår och behandlas på sammanträdet i oktober.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

3. Information från Digitalisering och projektledning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av information från Digitalisering och projektledning avseende arbetet med att utveckla kommunens e-tjänster.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

4. Information från Vård- och omsorgsnämnden och Individ- och familjenämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av aktuell information från Vård- och omsorgsnämnden och Individ- och familjenämnden.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-523

5. Tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon respektive ansökan om Natura-2000 tillstånd för vindkraftparken Fyrskeppet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har bjudits in att yttra sig i sak på ansökan om etablering av vindkraftparken Fyrskeppet i svensk ekonomisk zon. Ansökan bereds av Länsstyrelsen men beslut tas av regeringen. Östhammars kommun har haft möjlighet att yttra sig i samtliga steg av processen.

Östhammars kommun bjuds även in att yttra sig i sak om bolagets ansökan om Natura 2000 tillstånd. I den frågan beslutar länsstyrelsen.

Information om ansökan

Fyrskeppet Offshore AB ansöker om tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon för uppförande, drift och avveckling av en vindkraftpark omfattande högst 187 vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 350 meter över medelvattennivån med tillhörande transformatorstationer, omriktarstationer, plattformar, mätmaster och andra sammanhängande anläggningar. Parallellt ansöker företaget även om tillstånd enligt Natura 2000. Ansökan avser Natura 2000 områdena Östra banken, Finngrundet – Norra banken och Finngrundet – Västra banken.

Beslutsunderlag

Bilaga: Yttrande

Tillståndsansökan enligt 7 kap. 28a § miljöbalken för vindkraftparken Fyrskeppet Offshore

Ansökan enligt SEZ för vindkraftpark Fyrskeppet Offshore

För fördjupad läsning kan man följa länkarna till nedanstående filer som finns i dokumentet KS-2024-523_VB:

- Bilagor till ansökan som är gemensamma för SEZ-ansökan respektive N2000-ansökan i ärende dnr 7384-2023 respektive 5197-2023
- Komplettering av ansökan om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon, dnr 7384-2023
- Komplettering av ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken - ansökan om Natura 2000-tillstånd, dnr 5197-2023

Kommunstyrelsen

- Visualiseringar, filmer tillhörande ärende dnr 7384-2023

Beslutet skickas för kännedom till

Översiktsplanerare Alice Möller

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen Uppsala län

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-439

6. Granskning av förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissvaret och skicka det till Havs- och vattenmyndigheten. (Bilaga).

Beslutet föreslås justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har erbjudits tillfälle att lämna yttrande på nytt förslag till havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Tillfället är det sista innan förslaget lämnas vidare till regeringen för beslut. Östhammars kommun har tidigare lämnat yttrande på samrådsförslaget under hösten 2023.

Sverige tar fram tre havsplaner – en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet. En havsplan ger vägledning kring vad som är den bästa användningen av havet. Planerna ska förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål. En havsplan är en strategisk plan med stora drag och få detaljer. Vid planering av vattenområdet kommer havsplaner och kommunala översiktsplaner vägleda.

Beslutsunderlag

Bilaga: Remissvar

Beslutsunderlaget består av följande handlingar och finns via länken:

- Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet, Granskningsversion
- Bilaga Planeringsförutsättningar Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet Granskningsversion
- Konsekvensbeskrivning av Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet, Granskningsversion
- samrådsredogörelse

<https://www.havochvatten.se/planering-forvaltning-och-samverkan/havsplanering/granskning-av-forslag-till-andrade-havsplaner/forslag-till-andrade-havsplaner.html>

Beslutet skickas till

Skickas till havochvatten@havochvatten.se , märk mailet med diarienummer 2024-0011-94.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Alice Möller, översiktsplanerare

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-626

7. Ändringar i nämndorganisation avseende Vård- och omsorgsnämnden och Individ- och familjenämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avveckla Individ- och familjenämnden (IFN) och flytta över dess ansvarsområden till Vård- och omsorgsnämnden (VON) från och med den 18 september 2024. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att:

- Ett nytt reglemente för styrelse och nämnder och riktlinje för jourersättning till förtroendevalda antas. (Bilagor)
- Ansvaret för de styrdokument, ärenden och uppdrag som tidigare hanterats av IFN övertas av VON.
- De av KF beslutade mål, uppdrag och styrtal som IFN har ansvarat för övertas av VON.
- Den budgetram, taxor och avgifter som antagits av IFN övertas av VON.
- Avtal, överenskommelser och pågående upphandlingar där IFN ansvarat övertas av VON.
- De rättsliga områden som tidigare IFN ansvarat för övertas av VON.

Paragrafen föreslås justeras omedelbart.

Beslutsmotivering

Mot bakgrund av demografisk utveckling och ekonomiska läget inom äldreomsorgen finns behov att se över kommunens arbete med dessa frågor. Som ett steg i att bli mer effektiv och robust görs en förändring i nämndorganisationen för omsorgsfrågorna. Förändringen innebär en mer kostnadseffektiv politisk organisation.

För att den politiska organisationen bättre ska matcha tjänstemannaorganisationen och skapa en tydlighet däremellan avvecklas individ- och familjenämnden och ansvaret fördelas i sin helhet till vård- och omsorgsnämnden.

Ärendebeskrivning

Med en åldrande befolkning och med det ökade kostnader inom vård- och omsorgsområdet behövs en förenklad styrning för att bättre följa upp den ekonomiska situation som följer därav. En ny organisering innebär ett bättre läge för överblick av utvecklingen för att behålla och förbättra kvaliteten utifrån kostnader.

Kommunstyrelsen

Förändringen i den politiska organiseringen medför inga förändringar i den verksamhet som bedrivs inom ansvarsområdet.

Samtidigt som IFN avvecklas återkallas uppdragen för nämndens ledamöter i enlighet med Kommunallagen 4 kap 10 § när den nya organisationen träder i kraft. Samtliga av de uppdrag, ärenden och ansvarsområden som tidigare legat under IFN:s ansvarsområde förs över till VON.

Den budgettram som är beslutad för IFN förs över till VON tillsammans med de mål och styrtalet som tilldelats IFN av KF.

Beslutsunderlag

Bilaga: Reglemente för styrelse och nämnder

Bilaga: Riktlinjer för jourersättning för förtroendevalda

Jourersättning för förtroendevalda

Beslutet skickas för åtgärd till

Socialchef

Kommundirektör

Stabschef

Webbredaktionen för publicering

Beslutet skickas för kännedom till

Samtliga kontorschefer

Säkerhetskydd- och beredskap

Förvaltningschef för IT-centrum

Nämndsekretariat

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-480

8. Godkännande av samverkansavtal UPPSAM

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna reviderat avtal om upphandlingssamverkan inom UPPSAM. (Bilaga). Samverkansavtalet ersätter tidigare avtal som antogs 2019.

Ärendebeskrivning

Inom ramen för UPPSAM samverkar kommunerna Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Sandviken, Tierp, Älvkarleby och Östhammar avseende gemensamma upphandlingar. Upphandlingssamverkan omfattar även kommunernas tillhörande kommunala bolag och stiftelser som i samverkan företräds av respektive kommun.

Samverkansavtalet ersätter tidigare överenskommelse per den 10 april 2019 om samverkan inom UPPSAM (mellan kommunerna Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Sandvikens, Tierps, och Östhammar) avseende upphandlingsområdet. Revideringen av samverkansavtalet har initierats av upphandlingscheferna/motsvarande.

Genom samverkansavtalet kan deltagande kommuner att samverka vid upphandlingar (inköpsprocesser) och andra verksamheter inom upphandlingsområdet som utbildningar och erfarenhetsutbyte.

Samverkansavtalet syftar till att inköpsprocesserna ska bli mer effektiva, att bidra till kompetensförsörjning, minskad sårbarhet, fler synergieffekter mellan kommunerna, samt att öka kommunernas attraktivitet på leverantörsmarknaden.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Bedöms ej vara relevant i ärendet.

Prövning av barnets bästa

Bedöms ej vara relevant i ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga: Samverkansavtal UPPSAM 240522

Beslutet skickas till

Ekonomi- och upphandlingschef
Chefsjurist
Gruppledare upphandling Ingvar Berg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-257

**9. Ekonomisk uppföljning juni 2024 och helårsprognos 2024
Östhammars kommun**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av rapport per juni 2024 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över kommunens nämnder. Ekonomiskt utfall och årsprognos per juni månad 2024 för kommunstyrelsens verksamheter redovisas för kommunstyrelsen.

Ärendet kommer att kompletteras med en uppdaterad prognos avseende fastighetsverksamheten.

Beslutsunderlag

Bilaga: Uppföljning juni 2024 Östhammars kommun

Beslutet skickas till

Ekonomi- och upphandlingschef
Budgetansvarig ekonom Mattias Nilsson
Kommundirektör
Stabschef
Samtliga kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-611**10. Sammanträdesdagar 2025****Förslag till beslut (fullmäktige)**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa följande sammanträdesdagar för år 2025: 11 mars, 22 april, 17 juni, 23 september, 4 november, 16 december.

Sammanträdena börjar kl. 13.00.

- Årsredovisningen behandlas i kommunstyrelsen 8 april och i fullmäktige 22 april.
- Budgeten behandlas i kommunstyrelsen 3 juni och i fullmäktige 17 juni.
- Delårsrapporten behandlas i kommunstyrelsen 21 oktober och i fullmäktige 4 november. Delårsrapporten omfattar perioden 1 januari till 31 augusti 2025.

Förslag till beslut (kommunstyrelsen)

Kommunstyrelsen fastställer sammanträdesdagar för kommunstyrelsen och dess arbetsutskott och tekniska utskott i enlighet med förslaget nedan. Sammanträdena börjar kl. 09.00.

Förslag till sammanträdesschema

Kommunstyrelsen (KS) samt dess arbetsutskott (KSAU) och tekniska utskott (TU) börjar sina sammanträden kl. 09.00. Vid de tillfällen tekniska utskottet och arbetsutskottet är schemalagda att äga rum samma dag börjar tekniska utskottet kl. 9.00 och arbetsutskottet kl. 13.00.

Kommunfullmäktige (KF) börjar sina sammanträden kl. 13.00. De datum då budget behandlas eller allmän politisk debatt hålls har ordförande rätt att tidigarelägga sammanträdet.

TU	KSAU	KS	KF
28 januari	4 februari	25 februari	11 mars
18 mars	25 mars	8 april	22 april
13 maj	20 maj	3 juni	17 juni
26 augusti	26 augusti	9 september	23 september
7 oktober	14 oktober	21 oktober	4 november
11 november	18 november	2 december	16 december

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommunstyrelsen

Nämndsekreterare Kersti Ingemarsson för publicering på hemsida

Beslutet skickas för kännedom till

Kommundirektör

Stabschef

Samtliga kontorschefer

Ekonomichef

Verksamhetsutvecklare

Samtliga nämnder

Nämndsekretariatet

Dnr KS-2024-575

11. Upphävande av styrdokument

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att upphäva följande styrande dokument:

- Handlingsplan utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning
- Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism
- Riktlinjer och mål för kostverksamheten 2012-2016
- Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018
- Riktlinjer för stöd till lokala föreningar i Östhammars kommun för arbete med slutförvarsfrågor

Beslutsmotivering

Samtliga styrdokument som här föreslås för upphävande är antingen utdaterade utifrån att datum har passerats för dokumentets giltighet alternativt att förutsättningarna har förändrats så att dokumentet inte längre har någon giltighet.

- Handlingsplan utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning baseras på en över tio år gammal inventering samt har en giltighetstid för verksamhetsåren 2013-2014
- Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism har giltighetstid 20160701 - 20180630
- Riktlinjer och mål för kostverksamheten 2012-2016 slutade vara giltig 2016
- Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018 slutade vara giltig 2018
- Riktlinjer för stöd till lokala föreningar i Östhammars kommun för arbete med slutförvarsfrågor har inte längre förutsättningar att vara giltig då den finansieringen kommunen fått för detta har upphört

Ärendebeskrivning

Som ett led i arbetet med att ta fram ett ledningssystem för kommunen så har ett arbete med att strukturera och organisera kommunens styrande dokument på ett tillförlitligt och överskådligt sätt. I samband med det arbetet så upptäcks styrande dokument som av olika anledningar inte längre är giltiga eller utifrån nya arbetssätt bedöms vara överflödiga. Styrdokument av äldre karaktär kan vara antagna i andra nämnder då det vid tillfället inte fanns riktlinjer för styrdokument, för upphävandets skull följs dock riktlinjerna för styrdokument.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Handlingsplan utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning

Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism

Riktlinjer och mål för kostverksamheten 2012-2016

Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018

Riktlinjer för stöd till lokala föreningar i Östhammars kommun för arbete med slutförvarsfrågor

Beslutet skickas för åtgärd till

Webbredaktionen för avpublicering av dokumenten

Beslutet skickas för kännedom till

Socialchef

Barn- och utbildningschef

Teknisk chef

Samhällsbyggnadschef

Kultur- och fritidschef

Näringslivschef

Stabschef

Kommundirektör

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-377

12. Samråd och granskning för vattentjänstplan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att förslag till Vattentjänstplan för Östhammars kommun går ut på samråd och granskning. Samråd kommer att ske mellan den 15 september till och med den 31 oktober 2024. Granskning sker under 4 veckor efter genomfört samråd. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Nya regler i Lagen om allmänna vattentjänster (SFS 2006:412) från 1 januari 2023 ställer krav på att alla kommuner ska ta fram, samråda och besluta i kommunfullmäktige om en Vattentjänstplan. Planen är inte bindande och ska revideras vart 4:e år. Gästrike Vatten har uppdraget att driva och samordna arbetet med att ta fram Vattentjänstplaner för kommunerna inom Gästrike Vatten.

Gästrike Vatten har, i samarbete med kommunförvaltningen, tagit fram ett förslag på Vattentjänstplan för Östhammars kommun. Samrådet syftar till att informera om det pågående arbetet samt att ge möjlighet till insyn och påverkan. Granskningen syftar till att redovisa hur synpunkter som inkommit under samrådet har beaktats och vilka eventuella revideringar som gjorts i vattentjänstplanen.

Undersökningssamråd genomfördes hos Länsstyrelsen i Uppsala för bedömning av planens miljöpåverkan under sommaren. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att vattentjänstplanen inte medför en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap 3 § miljöbalken.

För Östhammars kommun finns behov av mycket stora infrastruktursatsningar. Kommunfullmäktige i Östhammar har fattat beslut om särskild satsning på VA-utveckling i Östra Östhammar. Ett VA-utvecklingsprogram är därför startat. Genom investeringar i överföringssystem som förbinder Östhammar och Öregrund, utbyggnation av Öregrunds reningsverk och mer vatten möjliggörs tillväxt och samhällsutveckling genom att fler får tillgång till kommunalt VA och att nuvarande kunder får bättre kvalitet.

I Vattentjänstplanen för Östhammars kommun finns i bilaga 2 Plan för utbyggnad och anslutning av befintliga fastigheter, sk omvandlingsområden. Steg för utveckling samt exploatering i östra Östhammar är:

- Fokus Östhammar – del 1: Innefattar exploateringsområden och omvandlingsområden i Östhammars tätort.
- Fokus Öregrund: Innefattar exploateringsområden och omvandlingsområden mellan Östhammar och Öregrund.
- Fokus Östhammar – del 2: Ytterligare exploaterings- och/eller omvandlingsområden norr eller söder om Östhammars tätort.

Kommunstyrelsen

- Fokus kusten/Stenskär: Innefattar exploateringsområden och omvandlingsområden mellan Öregrund och Stenskär.

Beslutsunderlag

Bilaga - Vattentjänstplan Östhammars kommun Samrådsversion inkl. bilagor

Beslutet skickas till

Gästrike Vatten info@gastrikevatten.se

Kommunansvarig, Gästrike Vatten [REDACTED]

VA-samordnare, Östhammars kommun Anna Bergsten

Dnr KS-2024-381

13. Måltidspris för privatpersoner som besöker kommunens verksamheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att måltider ska debiteras enligt prisbilaga. (Bilaga)
Enhetschef avgör om det föreligger särskilda skäl för annan debitering.

Ärendebeskrivning

Kommunen har en omfattande måltidsverksamhet avsedd för att tillgodose näringsriktiga måltider för förskolebarn, grundskolebarn, gymnasieelever, äldre med beslut angående måltidsstöd i hemmet och boende inom särskilda boenden.

Det finns en tradition av att kommunens måltidsverksamhet har kunnat erbjuda måltider till även besökare i vissa fall. Omfattningen ser olika ut på kommunens orter.

Inom **förskola och skola** handlar det om enskilda personer, i huvudsak personal på skolor, eller personalgrupper med ärenden i verksamheten.

Inom kommunens **särskilda boenden** finns olika utbyggd möjlighet för privatpersoner att äta. Verksamheten är i första hand till för att anhöriga och andra närstående ska kunna äta tillsammans med brukare.

Det behöver tydliggöras att kommunens måltidsverksamhet inte är öppen för allmänheten. Att bedriva restaurangverksamhet på den öppna marknaden strider mot vad som är kompetensenligt enligt 2 kap. 1 § kommunallagen. Kommunen ska inte konkurrera med privata aktörer vad gäller måltider och marknadspris ska debiteras då privatpersoner äter i kommunens verksamheter. Verksamhetschef måltid och städ fastställer marknadspris enligt schablonvärde för fri kost från skattemyndigheten, en gång per år (för beskattningsår 2024 gäller schablonvärdet 120 kr).

Det kan finnas särskilda skäl som gör att en enhetschef inom omsorg eller skola behöver kunna fatta beslut om att erbjuda måltider till reducerat pris eller kostnadsfritt. Det kan handla om hälsofrämjande arbete som att erbjuda lunch i samband med underhållning och mötesplats för äldre eller beslut för enskild person som deltar i omvårdnaden av anhörig under kortare period i kommunens verksamheter. I de fall enhetschef fattar beslut om att erbjuda måltid när särskilda skäl finns informeras den närmaste måltidsverksamheten samt Verksamhetschef måltid och städ. Måltidsverksamheten internfakturerar sedan marknadspris till enheten där beslut fattats.

Då kommunens måltidsverksamhet tar emot interna och externa besökare (enskilda förанmällda besökare och grupper) ska marknadspris debiteras kunden.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Bilaga - Prislista 2024

Ärendets behandling

På KSTU 2024-08-20 §55 avstod Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomi

Kontorschefer för vidare information i verksamheterna

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-339

14. Yttrande över granskning av intern kontroll

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av revisionens rekommendationer och ställer sig bakom förvaltningens yttrande. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens interna kontroll. Granskningen ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig och effektiv inom för kommunen väsentliga områden. Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom sin respektive verksamhet.

Revisionen lämnar vidare ett antal rekommendationer till kommunstyrelsen och/eller nämnderna.

Beslutsunderlag

Bilaga: Förvaltningens yttrande

KPMG: Granskning av intern kontroll

Beslutet skickas för kännedom till

Kommundirektör

Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette

Stabschef

Ekonomi- och upphandlingschef

Revisionen inklusive KPMG

Dnr KS-2024-589

15. Intern kontrollplan för Kommunstyrelsen 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att ta fram en intern kontrollplan för 2025 med stöd av nämndens egenutvärdering.

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i arbetet att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar organisationen att nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt 6 kap. 6 § Kommunallagen ansvarar nämnden för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats till någon annan. Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert.

Kommunstyrelsen har till följd av sin uppsiktsplikt över kommunens nämnder tagit fram ett reglemente för intern kontroll (KF § 82/2010). Reglementet förklarar vilket ansvar nämnderna har för sin egen interna kontroll. Nämnden ska årligen ta fram och besluta om en plan för kommande års interna kontroll. Planen och det arbete som ska genomföras enligt planen är nämndens sätt att möta lagens krav och de krav som formulerats i Kommunstyrelsens reglemente.

Det första steget i framtagande av en internkontrollplan är genomförandet av en egenutvärdering där samtliga ledamöter och ersättare besvarar en enkät innehållande 12 frågor. Enkäten besvaras på nämndsammanträdet där kvalitetsutvecklare bistår och svarar på eventuella frågor. Syftet med enkäten är att få en indikation inom vilka områden som nämnden anser att det finns större eller mer allvarliga risker.

Beslutsunderlag

Enkät för egenutvärdering.

Beslutet skickas för åtgärd till

Kvalitetsutvecklare: Fredrik Hübinette och Andreas Järvenpää

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Stabschef

Revisionen

Dnr KS-2024-491

16. Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens verksamhet 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ansöka om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens arbete under 2025. (Bilaga) Östhammars kommun ansöker om 2 725 000 kr för verksamhet under 2025.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) möjlighet att få ersättning från Kärnavfallsfonden för vissa kostnader som kommunen har för medverkan i frågor om slutförvaring av radioaktivt avfall.

Östhammars kommun har sedan 1995, när SKB påbörjade platsundersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, haft en slutförvarsorganisation. Organisationens sammansättning och uppdrag har varierat genom åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig. Kommunfullmäktige beslutade om organisationens nuvarande sammansättning och uppdrag i april 2023 (§ 52, 2023-04-25).

Slutförvarsorganisationens nuvarande uppdrag omfattar i huvudsak information till allmänheten om vad som händer i de pågående prövningarna och i andra relaterade slutförvarsfrågor. I maj 2024 beslutade riksdagen om ändringar i finansieringslagen som innebär att kommuner ges möjlighet att använda medel från Kärnavfallsfonden för fler insatser. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2024.

Förvaltningens förslag till ansökan är skrivet med utgångspunkt i resultatet från slutförvarsorganisationens planeringsdag som hölls den 3 juni 2024. Vid verksamhetsplanering och framtagande av ansökan har utgångspunkten varit att slutförvarsorganisationen ges ett utökat uppdrag omfattande även de delar som kommunen, i och med ändringarna i finansieringslagen, nu har möjlighet att få ersättning för.

En kommuns ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden ska ges in till Riksgäldskontoret senast tre månader före den period som ansökan avser. Det innebär för Östhammars kommun att ansökan ska vara inlämnad till Riksgälden senast den 30 september 2024 för att följa verksamhets- och budgetåret 2025. I ansökan ska det anges vilka åtgärder och verksamheter som ska genomföras under den period som ansökan avser och den beräknade kostnaden för dessa.

Beslutsunderlag

Bilaga: Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2025

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Riksgälden [REDACTED]

Ansökan underskriven av firmatecknare ska vara inlämnad senast den 30 september.

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomi- och upphandlingschef

Ordförande Slutförvarsgruppen

Samhällsbyggnadschef

Utredare slutförvar Anna Bergsten

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-537

17. Översyn av Slutförvarsorganisationens uppdrag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ändra Slutförvarsorganisationens uppdrag. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har sedan 1995 haft en slutförvarsorganisation. Organisationens uppdrag och organisation har varierat genom åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig. Slutförvarsorganisationens arbete har i huvudsak finansierats med medel från Kärnavfallsfonden. Nuvarande uppdrag och organisation beslutades av kommunfullmäktige i april 2023 (KF § 52, 2023-04-25).

I maj 2024 beslutade riksdagen om ändringar i lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) som innebär att kommuner ges möjlighet att använda medel från Kärnavfallsfonden för fler insatser. Lagändringarna innebär att kommuner, utöver för kostnader för prövning av frågor om slutförvaring och för information till allmänheten, även ges möjlighet till ersättning för insatser i samband med stegvis prövning enligt kärntekniklagen, medverkan i samråd om lokala miljöfrågor (dialogmöten) samt granskning av programmet för forskning och utveckling (Fud-program). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2024.

Med anledning av dessa lagändringar har en översyn av slutförvarsorganisationens uppdrag gjorts. Organisationens uppdrag föreslås utvidgas till att även omfatta de insatser som nu blivit möjliga för kommunen att bekosta med medel från Kärnavfallsfonden.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Det ändrade uppdraget för Slutförvarsorganisationen innebär ett utökat uppdrag vilket innebär ökade omkostnader för organisationens arbete.

Det föreslagna uppdraget utgår från insatser som kommunen enligt finansieringslagen har möjlighet att söka ersättning för från Kärnavfallsfonden. Uppdraget ges med utgångspunkt i att medel erhålls från Kärnavfallsfonden för finansieringen av slutförvarsorganisationens arbete, vilket även anges i uppdraget.

Beslutsunderlag

Bilaga: Slutförvarsorganisationens uppdrag

På [riksdagens hemsida](#) finns mer information om de beslutade lagändringarna.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Ordförande Slutförvarsgruppen

Samhällsbyggnadschef

Utredare slutförvar Anna Bergsten

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-529

18. Synpunkter på samrådsförslag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstår från att yttra sig över det samrådsförslag till program och handlingsplan för bostadsförsörjning som Uppsala kommun remitterat.

Ärendebeskrivning

Kommuner ska enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) anta riktlinjer för bostadsförsörjningen under varje mandatperiod. I Uppsala kommun delas detta in i två dokument med namnen "Bostad för alla, program för bostadsförsörjningen" med tillhörande handlingsplan.

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar framgår att kommunen ska samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen och regionen tillfälle att yttra sig över kommunens arbete med bostadsförsörjningen.

Beslutsmotivering

Samrådshandlingarna beskriver två övergripande mål och ett antal delmål som prioriterade för Uppsala kommun bostadsförsörjning.

Det är dels "Alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen", dels "En ökad blandning av hushåll i olika delområden".

Till dessa mål har sedan delmål preciserats. En handlingsplan i samrådshandlingen beskriver hur arbetet med genomförandet av programmet organiseras och samordnas.

Östhammars kommun är förtrogen med metodiken i bostadsförsörjningsarbetet och med förutsättningarna. Därför har kommunen inget i övrigt att tillägga under remissrundan.

Beslutsunderlag

Bostad för alla – förslag till program för bostadsförsörjningen inklusive bilagor.

Beslutet skickas till

kommunledningskontoret@ uppsala.se (ange diarienummer KSN-2024-00722.)

██████████ och ██████████

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-482

19. Budgetuppföljning och helårsprognos ekonomi och mål per 2024-04-30 kommunstyrelsens verksamheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapport per 2023-04-30 samt helårsprognos 2024 för kommunstyrelsens verksamheter. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell lämnas rapport för kommunstyrelsens verksamheter per 2024-04-30. Till rapporten upprättas även en prognos för helåret 2024.

I rapporten beskrivs kommunstyrelsens verksamheter under perioden, samt måluppfyllelsen för de av fullmäktige beslutade målen avseende verksamhet och ekonomi. Vidare redogörs för verksamheternas ekonomiska resultat per 2024-04-30, samt en investeringsredovisning. En överblick ges av väsentliga förhållanden för kommunstyrelsens verksamheter.

Det ekonomiska utfallet för perioden samt helårsprognos 2024 sammanställs och kommenteras i avsnitt 4. Investeringsutfallet redovisas i avsnitt 5.

Beslutsunderlag

Bilaga: Tertian 1 2024 kommunstyrelsens verksamheter

Beslutet skickas till

Ekonomi- och upphandlingschef

Budgetansvarig ekonom Mattias Nilsson

Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette

Kommundirektör

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-257

20. Ekonomisk uppföljning april 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av ekonomisk uppföljning per april 2024 och helårsprognos 2024 för kommunen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över kommunens nämnder. Ekonomiskt utfall och årsprognos per april månad 2024 för Östhammars kommun redovisas för kommunstyrelsen.

De finansiella målen rapporteras till kommunfullmäktige i september i samband med måluppföljning för kommuntotalen.

Beslutsunderlag

Bilaga: Uppföljning april 2024 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun.

Beslutet skickas till

Ekonomi- och upphandlingschef
Budgetansvarig ekonom Mattias Nilsson
Kommundirektör
Stabschef
Kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-500

21. Tertialrapport 1 för perioden 1 januari till och med 30 april 2024 för nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner tertialrapporterna 1 per april 2024 för nämnderna.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över kommunens nämnder. I bifogade tertialrapporter redogörs för verksamhet och utfall per sista april 2024 i de nämnder som rapporterar till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag och tertialrapport från:

- Kultur- och fritidsnämnden 2024-05-22 §44
- Barn- och utbildningsnämnden 2024-05-23 §54
- Bygg- och miljönämnden 2024-05-22 §78
- Individ- och familjenämnden 2024-05-23 §56
- Vård- och omsorgsnämnden 2024-05-22 §45

Beslutet skickas för kännedom till

Förtroendevalda revisorer samt KPMG

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-482

**22. Ekonomisk uppföljning juni 2024 och helårsprognos 2024
kommunstyrelsens verksamheter**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapport per juni 2024 samt helårsprognos 2024 för kommunstyrelsens verksamheter. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Ekonomiskt utfall och årsprognos per juni månad 2024 för kommunstyrelsens verksamheter redovisas för kommunstyrelsen.

Ärendet kommer att kompletteras med en uppdaterad prognos avseende fastighetsverksamheten.

Beslutsunderlag

Bilaga: Uppföljning juni 2024 KS verksamheter.

Beslutet skickas till

Ekonomi- och upphandlingschef
Budgetansvarig ekonom Mattias Nilsson
Kommundirektör

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-601

23. Uppföljning tertial 1 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna Uppföljning av tertial 1 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun. (Bilagor)

Ärendebeskrivning

I rapport för tertial 1 2024 för Östhammars kommun ges en överblick av väsentliga förhållanden och skeenden för kommunorganisationen under det första tertialet. Vidare redovisas en sammanställning av nämndernas analyser av måluppfyllelsen, samt en lägesrapport av de uppdrag som fullmäktige beslutat om. Därutöver redovisas budgetuppföljning per 2024-04-30 samt helårsprognos.

Beslutsunderlag

Bilaga: Uppföljning T1 2024 Östh kommun EK

Bilaga: Tertial 1 2024 – Kommunfullmäktige

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomi- och upphandlingschef
Budgetansvarig ekonom Mattias Nilsson
Kommundirektör
Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette
Samtliga kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-476

24. Extra bidrag till föreningslivet i syfte att stödja beredskapsåtgärder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beviljar ett bidrag på 150 000kr till föreningslivet i Östhammars kommun för att stödja beredskapsåtgärder. Bidraget finansieras genom medel från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genom Säkerhet och beredskap.

Ärendebeskrivning

Stödet kommer att fördelas till föreningar som genomfört MSB grundkurs Totalförsvaret – ett gemensamt ansvar. Syftet är bland annat att utveckla grundläggande kunskap inom området totalförsvaret samt uppmuntra till ett gemensamt ansvarstagande i totalförsvartsplaneringen.

I den svenska beredskapen fyller civilsamhället en viktig roll. I Östhammars kommun finns ett stort antal bygdegårdsföreningar och andra föreningar som intresserat sig för att hjälpa kommunen och bidra utifrån egen förmåga vid olika typer av störningar.

Stödet syftar till att bidra till god samverkan med föreningslivet i Östhammars kommun utifrån ett beredskapsperspektiv samt bidra till olika beredskapsåtgärder som exempelvis inköp av beredskapslåda, studiecirkel, sotning av kakelugn med mera.

Stödet fördelas ut till respektive förening på 5000 kr var som genomfört MSBs webb utbildning Totalförsvaret – ett gemensamt ansvar till dess att 150 000 kr är förbrukat. Kultur och fritidskontoret får i uppdrag att fördela ett extra föreningsstöd med inriktning beredskap, om 150 tkr.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Stödet finansieras inom ramen för säkerhetsskydd och beredskaps budget.

Beslutsunderlag

MSB webbkurs Totalförsvaret ett gemensamt ansvar:

<https://webbutbildning.msb.se/utb/Totalforsvar/>

Beslutet skickas för åtgärd till

Säkerhetskyddschef

Föreningsutvecklare Daniel Andersson

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Kommundirektör

Kultur- och fritidschef Oskar Molarin

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-59

25. Informationsärende: Förslag om dubblerat friskvårdsbidrag

Ärendet Informationsärende: Förslag om dubblerat friskvårdsbidrag utgår och behandlas på sammanträdet 26 november.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-315

26. Svar på medborgarmotion, förslag till lek område vid Sågdammsparken i Österbybruk

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen besvarar medborgarmotionen enligt följande yttrande.

Yttrande

Sågdammsparken är i översiktsplanen beskriven som rekreationsutveckling och idag är parken ett populärt vandringsstråk för både förskolor och andra kringboende.

Stora delar av området (öster om dammen) utgörs av den s.k. Sågdammsdeponin. Deponin användes av Österbyverken (inom Fagerstakoncernen), som idag är en del av Kinnevik AB. Deponin omfattar 15.000 kvm med en volym om uppskattningsvis 30.000 m³ industriellt restavfall.

Länsstyrelsen har förelagt Kinnevik AB, som tidigare verksamhetsutövare, att

1. Utredda relevanta riktvärden för skydd av ytvatten (inkl. riskbedömning)
2. Genomföra en översyn av den avfallsklassning som tidigare tagits fram, samt
3. Ta fram en åtgärdsutredning för deponin.

Arbetet med detta är i sin linda och det är därför alltför tidigt att med säkerhet säga vilka slutsatser som kommer komma fram.

Alla åtgärder som genomförs i området kan därför sägas medföra en risk.

Samtidigt finns det inget som tyder på att området kommer ges ett annat användningsområde än vad som beskrivits i översiktsplanen. Att utsmycka och i övrigt vårda området på det sätt som förslagsställaren beskriver behöver inte nödvändigtvis hindras av pågående undersökningar eller åtgärder, som följer av utredningen ovan.

Ett alternativt vägval är därför att närmare undersöka vad det skulle innebära att utveckla området till en ”träpark”, på ett sådant sätt att hänsyn också tas till att området i sig är förorenat. En sådan undersökning bör ske i nära dialog dels med den närbelägna förskolan, dels med Länsstyrelsen.

En undersökning är inte liktydigt med att en ”träpark” utvecklas. En undersökning ska dels påvisa vilka möjligheter och värden som utvecklingen innebär, dels vilka risker (inte minst miljömässiga och ansvarsmässiga) som det skulle innebära. Kommunen måste invänta svar och resultat av utredningarna innan något beslut om vidareutveckling av området kan ske.

Kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

Thilda Thorén har samlat underskrifter till en medborgarmotion angående att anlägga ett lekområde vid Sågdammsparken i Österbybruk. Medborgarmotionen fördelades av kommunstyrelsens arbetsutskott den 2024-05-14 §96.

Beslutsunderlag

Återställningsplan av deponin Sågdammen

Medborgarmotionen finns att ta del av på kommunens hemsida.

Beslutet skickas för kännedom till

Medborgarmotionären

Beslutet skickas för åtgärd till

Webbredaktionen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-610

27. Delaktighet i Uppsala kommuns satsning ”between the lines”, Europeisk kulturhuvudstad 2029

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ingår en avsiktsförklaring med Uppsala kommun avseende ansökan om delaktighet i Uppsala kommuns satsning ”between the lines”, Europeisk kulturhuvudstad 2029. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Sedan 1985 utser EU via en jury årligen ut en stad att vara Europas kulturhuvudstad. Syftet med detta är att föra Europas folk närmre varandra. Sedan 2007 väljs två kulturhuvudstäder, en i det forna öst och en i väst. Det innebär att städerna får möjlighet att både visa upp och utveckla sitt kulturliv under ett års tid inom projektet.

År 2021 beslutade kommunstyrelsen att Uppsala skulle ansöka om att bli Europeisk kulturhuvudstad år 2029, med temat ”Between the lines”. I detta vill Uppsala kommun samarbeta med bl.a. Östhammars kommun. Under ett kulturhuvudstadsår tenderar besökssiffrorna att bli mycket höga och området få stor medial uppmärksamhet. Östhammars kommun är intressant som samarbetspartner av flera skäl, bl.a. de historiska bruken och kusten. En viss del medfinansiering har varit brukligt och behöver utredas vidare.

Ärendet presenterades muntligt för kultur- och fritidsnämnden 2023-03-30 § 30. Kultur- och fritidsnämnden gav verksamhetschefen för attraktiv kommun i uppdrag att utreda hur Östhammars kommuns delaktighet i genomförandet av ”Between the lines”, Uppsala som kulturhuvudstad 2029, skulle kunna se ut. Uppsala kommun lämnade in sin första ansökan i slutet av 2023 och har efter det gått vidare i urvalsprocessen tillsammans med Kiruna kommun. Under hösten 2024 kommer Uppsalas slutgiltiga ansökan att lämnas in och ett beslut kommer att fattas om vilken av städerna som kommer att bli Europeisk kulturhuvudstad i Sverige 2029..

För vidare läsning: <https:// uppsala2029.se/>

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ärendets behandling

Ärendet hanterades på Kultur- och fritidsnämnden 2024-06-27 § 55.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Bilaga: Avsiktsförklaring Uppsala 2029

Protokollsutdrag Kultur- och fritidsnämnden 2024-06-27 §55

Beslutet skickas för åtgärd till

Enhetschef Kultur och bibliotek

Kulturstrateg

Beslutet skickas för kännedom till

Kultur- och fritidschef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-437

28. Samrådsyttrande för detaljplan Gräsö skola

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lämnar följande synpunkter till bygg- och miljönämnden avseende detaljplanen för Gräsö skola.

Synpunkter

Kommunstyrelsen välkomnar omvandlingar från lokaler till bostäder på landsbygden. Kommunstyrelsen vill samtidigt rikta kritik på kvalitén i samrådshandlingen. Kritiken är av redaktionell art och går huvudsakligen ut på att göra handlingen mer lättbegriplig och tydlig. Detaljerna i detta har framförts i särskild ordning direkt från förvaltningen till bygg- och miljönämnden.

I övrigt har Kommunstyrelsen inget att tillägga.

Ärendebeskrivning

Detaljplanen som är utställd på samråd syftar till att möjliggöra utveckling av allmännyttiga hyresbostäder, en skola, idrottshall och lokaler för hemtjänst i skärgårdsmiljö.

Kommunstyrelsen har fått förlängd svarstid. Sista dag för yttrande är den 5 september.

Beslutet skickas till

Plan- och byggenheten (BMN-2022-3086)

Teknisk chef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-605

29. Samrådsyttrande för Västerbyn 4:7 "Bagarstugan"

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen välkomnar omvandlingar från lokaler till bostäder på landsbygden. I övrigt har kommunstyrelsen inget att tillägga.

Ärendebeskrivning

Detaljplanen för Västerbyn 4:7 "Bagarstugan", som är utställd på samråd syftar till att ändra huvudbyggnadens huvudsakliga användning från handel till bostad och utöka byggrätten för komplementbyggnader.

Kommunstyrelsen har fått förlängd svarstid. Sista dag för yttrande är den 5 september.

Beslutet skickas till

Plan- och byggenheten (BMN-2024-730)

Teknisk chef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-474

30. Beslut om utbetalning av partistöd till de politiska partierna i fullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner inkomna redovisningar av partistöd samt att partistöd utbetalas för år 2023 till samtliga partier i fullmäktige.

Ärendebeskrivning

Utbetalningen av partistöd regleras i kommunallagens 4 kapitel och Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Kommunfullmäktige ska årligen besluta om utbetalning av partistöd. De partier som tar emot partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet används för det ändamål som beskrivs i kommunallagen: stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. En särskild granskare som mottagaren av partistödet utser ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts, även denna redovisning ska lämnas in. Handlingarna ska lämnas in senast sex månader efter räkenskapsårets utgång, dvs. för perioden 2023-01-01 till 2023-12-31 ska handlingarna ha lämnats innan 2024-06-30.

För 2023 har samtliga partier som har mandat i fullmäktige lämnat någon form av redovisning och granskningsrapport. Kommunens regler innehåller ingen bestämmelse om den exakta utformningen av redovisningen. Om redovisning och granskningsrapport enligt 4 kap. 31 § tredje stycket kommunallagen inte lämnats in i tid kan kommunfullmäktige besluta att inget stöd betalas ut för nästkommande år. Påminnelse skickades ut till de partier som inte lämnat handlingar 2024-05-31.

Beslutsunderlag

Inlämnade handlingar från samtliga partier

Regler för kommunalt partistöd via kommunens [webbplats](#)

Beslutet skickas för kännedom till

Samtliga gruppledare i fullmäktige

Beslutet skickas för åtgärd till

Ekonomi- och upphandlingschef

Ekonom Fredrik Borgelin

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23

31. Ytterligare ändrad införandetid av taxekonstruktion med taxebilaga

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ändra tidpunkt för införandet av ny Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen från 1 januari 2025 till 1 januari 2027, samt att överlämna information till Gästrike Vatten AB om beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade 1 mars 2022 om Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga att gälla från och med 1 januari 2024 för Östhammar kommun efter förslag från Gästrike Vatten AB:s styrelse.

Den 7 november 2023 beslutade Kommunfullmäktige om att flytta fram införandedatumet till den 1 januari 2025 efter önskemål från Östhammar Vatten AB:s styrelse. Nu föreslås tidpunkten för införande av ny Taxekonstruktion med Taxebilaga skjutas fram ytterligare i tid då en större översyn av Taxekonstruktion med Taxebilaga samt ABVA pågår inom Gästrike Vatten koncernen under 2024. Genom att skjuta fram tidpunkten blir antalet förändringar för kunderna färre och mer enhetliga.

Anledningen till översynen som sker på uppdrag av Gästrike Vatten AB:s styrelse är förändringar i nationella rekommendationer och praxis samt anpassning till kundernas nyttjande av VA-tjänsterna.

Förändring av ABVA följer tidplan i tidigare beslut i kommunfullmäktige, det vill säga införs från 1 januari 2025. De nya bestämmelserna innebär små justeringar och inte några förändringar för kunderna.

Bakgrund

Taxekonstruktion och Taxebilaga anger hur de olika tjänsternas avgift ska beräknas. Däremot är avgiftsnivån för VA olika i varje kommun utifrån de förutsättningar som finns i just den kommunen. Beslut om nivåer tas separat.

Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA) reglerar VA-huvudmannens och VA-abonnentens (fastighetsägare) rättigheter och skyldigheter gentemot varandra.

Beslutsunderlag

Missiv Gästrike Vatten: Ytterligare ändrad införandetid av Taxekonstruktion med Taxebilaga

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på kommunfullmäktige 2023-11-07 §143.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Östhammar Vatten AB

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige till

Gästrike Vatten AB (Lena Blad)

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2022-678

32. Antagande av dagvattenpolicy, riktlinjer för hantering av dagvatten samt handlingsplan för dagvattenarbete

Ärendet Antagande av dagvattenpolicy, riktlinjer för hantering av dagvatten samt handlingsplan för dagvattenarbete utgår och behandlas på sammanträdet i oktober.

Kommunstyrelsen

Dnr IFN-2024-41

Dnr KS-2023-527

33. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut.

Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Bilaga: Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2024.

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-486

**34. Valärende, entledigande som ledamot i Kommunala rådet
för pensionärer och funktionsnedsatta**

Förslag till beslut

Lisbeth Eriksson entledigas från sitt uppdrag som ledamot i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF).

Ärendebeskrivning

Lisbeth Eriksson begär i skrivelse entledigande från sitt uppdrag i KPF.

Beslutet skickas till

Lisbeth Eriksson
KPF

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij
Lön

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-486

35. Valärende, val av ledamot i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen väljer Britt- Marie Ragnvaldsson till ledamot i Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF).

Ärendebeskrivning

Lisbeth Eriksson har begärt entledigande från sitt uppdrag som ledamot KPF. Entledigandet behandlas på dagens sammanträde. Om kommunstyrelsen beslutar att entlediga Lisbeth Eriksson behöver en ny ledamot i KPF väljas.

Beslutet skickas till

Britt- Marie Ragnvaldsson

KPF

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Hornej

Lön

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-606

36. Anmälningsärende, Redovisning av medborgarmotioner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade § 136/2017 att införa tjänsten medborgarmotion som ersätter de befintliga delaktighetstjänsterna medborgarförslag och namninsamling.

Medborgarmotioner publiceras på kommunens webbplats för namninsamling. Om 1 % av de folkbokförda i kommunen skriver på lämnas medborgarmotionen för beredning. Om en medborgarmotion inte har fått underskrifter av 1 % av de folkbokförda efter sex månader plockas den ner.

Pågående namninsamlingar

Diarienummer	Medborgarmotion
KS-2024-612	Medborgarmotion, Skatepark istället för ramp i Östhammar!
KS-2024-193	Medborgarmotion, Hårdare och tydligare krav på slamtömningsbolag

Namninsamlingar som uppnått underskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda och lämnats till berörd nämnd och är under handläggning

Diarienummer	Medborgarmotion
KS-2024-315	Medborgarmotion, Förslag till lekområde vid sågdammsparken i Österbybruk
KS-2023-911	Medborgarmotion, Rondell vid korsningen Gammelbygatan-Edsvägen Östhammar
KS-2023-25	Medborgarmotion, Att införa lämna själv-kort på våra återvinningscentraler
KS-2023-29	Medborgarmotion, Förslag till bestämda tider för fyrverkeri på nyårsafton
KS-2021-630	Medborgarmotion, Ny busshållplats
KFN-2022-61	Medborgarmotion, Ny badplats i Östhammar

Kommunstyrelsen

Beslut fattade i nämnd sedan medborgarmotion infördes

Diarienummer	Medborgarmotion
KS-2018-782	Medborgarmotion, Återinför dygnet-runt-bemanning på Östhammars brandstation
KS-2018-898	Medborgarmotion, Återinför årskurs 4 och 5 på Ekeby skola
KS-2019-532	Medborgarmotion, Gratis sommarlovsbusskort till alla skolungdomar
KS-2019-664	Medborgarmotion, Inte avveckla nattis (barnomsorg på obekvämtid)
KS-2019-739	Medborgarmotion, Gör Marinvägen i Östhammar till kommunal badplats
KS-2020-462	Medborgarmotion, Barnomsorg i Hargshamn
KS-2020-78	Medborgarmotion, In med Rättviksmodellen i Östhammars kommun!
KS-2020-349	Medborgarmotion, En vacker, rolig och unik lekplats på Sjötorget
KS-2020-440	Medborgarmotion, Rusta badplatserna i Sund och på Krutudden
KS-2020-522	Medborgarmotion, Kanal till Öregrundsgrepen
KS-2020-575	Medborgarmotion, Utegym i Öregrund
KS-2021-292	Medborgarmotion, Pumprackbana i Österbybruk
KS-2022-725	Medborgarmotion- Studiero på Frösan
KS-2022-610	Medborgarmotion, gör Kristinelundskolan till en F5-skola
KS-2022-300	Medborgarmotion, Discgolfbana i Östhammar
KFN-2024-85	Medborgarmotion, Bygg ny sporthall i Östhammar
KFN-2024-83	Medborgarmotion, Rusta fotbollsplanen i Öregrund
KS-2020-359	Medborgarmotion, Fullständig cykelväg mellan Alunda-Gimo
KS-2020-474	Medborgarmotion, Säker skolväg för barn
KS-2021-634	Medborgarmotion, Förläng åktiden på skolbusskorten

Kommunstyrelsen

Namninsamlingar som inte uppnått underskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda efter sex månader sedan medborgarmotion infördes

Diarienummer	Medborgarmotion
KS-2018-198	Medborgarmotion, Kommunen bör anställa en stadsarkitekt
KS-2018-816	Medborgarmotion, Ändra styrelsesammansättningen i Östhammarshem
KS-2019-38	Medborgarmotion, Förslag om lokalisering av nya förskolan i Östhammar
KS-2019-89	Medborgarmotion, Utökad pendlarparkering i Alunda
KS-2020-348	Medborgarmotion, Iordningställande av boulevplan på gammal lekplats
KS-2020-621	Medborgarmotion, Farthinder vid Gimogatan-Kölnngatan i Österbybruk
KS-2020-766	Medborgarmotion, Säkrare trafiklösning vid Frösåkers- och Edsskolan i Östhammar
KS-2021-9	Medborgarmotion, Namngivning av gränd i Östhammar
KS-2021-633	Medborgarmotion, Medborgarmotion: Köpcentrum i Östhammar
KS-2021-632	Medborgarmotion, Medborgarmotion om ny idrottshall
KS-2021-631	Medborgarmotion, Medborgarmotion: Ökad åktid på skolbusskortet
KS-2021-803	Medborgarmotion - Bygg paintballbana
KS-2021-802	Medborgarmotion - Nya och flera padelhallar
KS-2021-801	Medborgarmotion - Ny skatepark
KS-2021-799	Medborgarmotion - Bättre badplatser
KS-2022-523	Medborgarmotion Cykel/ gångväg till Gimobadet
KS-2022-424	Medborgarmotion om tysta nätter
KS-2022-300	Medborgarmotion om Discogolfbana i Östhammar
KS-2022-724	Medborgarmotion- Rusta gräsplanen vid ishallen i Östhammar
KS-2022-723	Medborgarmotion- Sommarlovskort på buss
KS-2022-722	Medborgarmotion- Gratis inträde till idrottshallar
KS-2022-720	Medborgarmotion- Graffitivägg

Kommunstyrelsen

KS-2022-719	Medborgarmotion-Fler sommarjobb i kommunen
KS-2022-718	Medborgarmotion-Fler offentliga toaletter i kommunen
KS-2022-727	Medborgarmotion- Modernisera våra träffpunkter
KS-2022-726	Medborgarmotion- Utöka busstrafiken
KS-2022-733	Medborgarmotion- Snöröjning
KS-2022-732	Medborgarmotion- Generationspark på Sjötorget
KS-2022-731	Medborgarmotion- Rusta busshållplatsen vid Kavarövägen
KS-2022-730	Medborgarmotion- Förläng åktiden på skolbusskorten
KS-2022-729	Medborgarmotion- Utökad tid på busskorten
	Medborgarmotion, Rusta busshållplatsen!
KS-2022-732	Medborgarmotion, Generationspark på Sjötorget
KS-2022-732	Medborgarmotion, Snöröjning
KS-2024-613	Medborgarmotion, Mer allmänna aktiviteter och sittplatser på Sjötorget
KS-2024-614	Medborgarmotion, Utöka öppettiderna vid Gimo simhall
KS-2023-659	Medborgarmotion, Pendlarparkering i Östhammar för färd till Uppsala
KS-2023-747	Medborgarmotion, Ungdomsgård i Gimo
KS-2023-853	Medborgarmotion, Förläng busskortstiden!
KS-2023-850	Medborgarmotion, Mer dricksval i skolmatsalarna för eleverna
KS-2023-851	Medborgarmotion, Inför fler parkarbetare
KS-2023-917	Medborgarmotion, Köttbullar och pasta som alternativ i skolmatsalen

Beslutsunderlag

Medborgarmotionerna finns tillgängliga via kommunens [webbplats](#).

Dnr KS-2024-607**37. Anmälningssärende, Redovisning av obesvarade motioner****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Motioner som inte är färdigberedda ska redovisas för kommunfullmäktige två gånger årligen.

Obesvarade motioner

Diarienummer	Motion	Väckt i fullmäktige
KS-2024-56	Motion från Pernilla Grahn (V) angående flaggning	2024-02-13
KS-2024-124	Motion från Irmeli Bellander (L) om att införa en policy i Östhammars kommun för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck	2024-02-13
KS-2024-370	Motion från Inger Abrahamsson (C) om att tillåta eldning av vissa avfall	2024-04-23
KS-2024-298	Motion från Lisa Norén (S) om anläggandet av en gång och cykelväg längs innervägen (del av väg 1195, 1120, 1121) mellan Östhammar och Öregrund	2024-04-23
KS-2024-297	Motion från Lisa Norén (S) om att inte sälja ut räddningstjänstens lokaler	2024-04-23
KS-2024-487	Motion från Lisa Norén (S) om att införa en sammanhållen socialnämnd	2024-06-18
KS-2024-488	Motion från Lisa Norén (S) gällande flaggning med regnbågsflaggan	2024-06-18
KS-2024-509	Motion från Inger Abrahamsson (C) gällande kommande utveckling av kommunalt VA i Östhammars kommun	2024-06-18

Motioner som besvaras på samma fullmäktigesammanträde som denna redovisning finns inte med i sammanställningen ovan. Motioner som väcks vid sammanträdet redovisas inte heller i sammanställningen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-642

**38. Anmälningsärende, Delårsrapport tertial 1 per 30 april 2024
Gästrike Vatten AB**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av delårsrapport tertial 1 för Gästrike Vatten AB.

Ärendebeskrivning

Delårsuppföljningen är Gästrike Vatten AB:s avrapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Verksamhetsrapport och balansräkning
Missiv

Ärendets behandling

Gästrike Vatten AB har fastställt delårsuppföljningen 2024-06-13 §33.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23-33

39. Anmälningssärende, Protokoll och tertialrapport för gemensam IT-nämnd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av tertialrapporten för gemensam IT-nämnd.

Ärendebeskrivning

IT-nämnden har behandlat tertialrapporten för den egna verksamheten på sammanträde 2024-05-24 §13.

Beslutsunderlag

Protokoll för IT-nämnden 2024-05-24 §13 inklusive:

- Tertialrapport per april 2024
- Presentation

Beslutet skickas till

IT-nämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-79

40. Delegationsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Ärende	Beslutsfattare
2023.12.22- 2024.05.06	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Anna Grandin, rektor
2024.06.05	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Pauliina Lundberg, stabschef
2024.06.13	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Mattias Lundqvist, programrektor
2024.05.28	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Oskar Molarin kontorschef
2024.07.05	Beslut att inte yttra sig över remiss KS-2024-328	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
240630	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Marianne Pauhson, enhetschef
2024.06.28	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Peter Nyberg, kommundirektör
2024.07.05	Beslut att inte yttra sig över remiss gällande samråd om ny regional utvecklingsplan	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024.07.08	Delegationsbeslut, anmälan till samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken rörande solcellsanläggning på fastigheterna Olands Allmänning s:1, 4:4 & 4:5	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024.06.27- 2024.08.05	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Mattias Lundqvist, programrektor
2024.03.22- 2024.06.25	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Hanna Söderberg, rektor
2024.05.02	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Christina Stenhammar, kontorschef

Kommunstyrelsen

2023.08.10- 2023.12.31	Beslut om anställning och ny/förändrad lön	Anna Grandin, rektor
2023.01.05- 2023.12.05	Delegationsbeslut i personalfrågor	Malin Andersson, rektor
2022.12.21- 2023.12.20	Delegationsbeslut i personalfrågor	Ingrid Wester, Stefanie Schwartz, rektorer
2023.06.08- 2024.01.09 samt 2023.02.16- 2023.07.04	Delegationsbeslut i personalfrågor	Helena Åsberg, rektor

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23

41. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

- a) Protokollsutdrag Barn- och utbildningsnämnden
Diarienummer: KS-2024-79
Protokollsutdrag från Barn- och utbildningsnämndens sammanträde
- b) Protokollsutdrag Individ- och familjenämnden
Diarienummer: IFN-2024-59
Protokollsutdrag från IFN 2024-05-23 §54 sammanträde angående Framtagande av Äldreprogram 2025-2030.
- c) Protokollsutdrag Vård- och omsorgsnämnden och Individ- och familjenämnden
Diarienummer: KS- 2024-23
Protokollsutdrag från Vård- och omsorgsnämnden 2024-06-12 §65 och Individ- och familjenämnden 2024-06-26 §74 angående slutrapport om Trygg och hållbar äldreomsorg.
- d) Protokollsutdrag Bygg- och miljönämnden
Diarienummer: BMN-2024-603
Protokollsutdrag från BMN 2024-05-22 §89 angående Öregrund 1:2, bygglov för nybyggnad av bryggdäck.
- e) Protokoll Räddningsnämnden
Diarienummer: KS-2024-23
Protokoll från gemensam Räddningsnämndens sammanträde 2024-06-04.
- f) Protokoll Samordningsförbundet
Diarienummer: KS-2024-23
Protokoll och presentationer från Samordningsförbundets möte 2024-05-30.

Kommunstyrelsen

g) Protokoll IT-nämnden

Diarienummer: KS-2024-23-33

Protokoll från IT-nämnden 2024-05-24 samt presentation och protokollsutdrag för §14 avseende planerade och genomförda effektiviseringar för att minska kostnaderna för 2025 och framåt.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23

42. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

- a) Protokoll och handlingar Östhammar Vatten AB
Diarienummer: KS-2024-23
Protokoll från styrelsemöte 2024-05-29 och 2024-06-13.
- b) Protokoll Gästrike Vatten AB
Diarienummer: KS-2024-23
Protokoll från styrelsemöte 2024-05-30.
- c) Protokoll Hargs hamn AB
Diarienummer: KS-2024-23
Protokoll ordinarie bolagsstämma 2024 samt styrelseprotokoll från konstituerande styrelsemöte 2024-05-21 samt ordinarie möte 2024-05-21.
- d) Nödvattenplan Gästrike Vatten AB
Diarienummer: KS-2024-23
Nödvattenplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar status april 2024.
- e) Vattentjänstplan Gästrike Vatten AB
Diarienummer: KS-2024-23
Anmälningssärende - Vattentjänstplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar status april 2024.
- f) Yttrande från Gästrike Vatten AB avseende revisionsgranskningar
Diarienummer: KS-2024-23
Yttrande från Gästrike Vatten AB avseende revisionens granskningar om informationssäkerhet och kompetensförsörjning.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23

43. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

a) Aktuellt från Slutförvarsenheten

Diarienummer: KS-2024-1

Rapport från Slutförvarsenheten för perioden 2024.05.28-2024.10.22

b) Protokoll Samordningsförbundet

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll samt presentationer från Samordningsförbundets sammanträde 2024-05-30.

c) Protokoll Central samverkan och skyddskommitté

Diarienummer: KS-2024-23

Protokoll från central samverkan.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

44. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av aktuell information från förvaltningen.

Till
Regeringen
Klimat- och näringslivsdepartementet

**ANSÖKAN OM TILLSTÅND ENLIGT LAGEN (1992:1140) OM
SVERIGES EKONOMISKA ZON**

Sökande: Fyrskippet Offshore AB, 556701-0854
Ringvägen 100
118 60 Stockholm

Ombud: advokaten Madeleine Edqvist och biträdande juristerna
Anna Ekström Ståhl och Victoria Bertilsson
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 4291, 203 14 Malmö
Tfn: 040-698 58 17
E-post: madeleine.edqvist@msa.se, anna.ekstrom.stahl@msa.se och
victoria.bertilsson@msa.se

Saken: Ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges
ekonomiska zon till uppförande, drift och avveckling av den
havsbaseerade vindkraftparken Fyrskippet Offshore i Bottenhavet

Innehåll

A.	Yrkanden.....	3
B.	Inledning	3
C.	Om ansökan	4
D.	Områdesbeskrivning	7
E.	Verksamhetsbeskrivning.....	9
F.	Bedömda miljökonsekvenser	13
G.	Villkorsdiskussion.....	22
H.	Förslag till villkor	25
I.	Artskydd.....	30
J.	Tillåtlighet enligt miljöbalken.....	31
K.	Igångsättningstid och tillståndstid.....	35
L.	Samråd	35
M.	Övrigt.....	35

A. Yrkanden

1. Fyrskippet Offshore AB ("**Bolaget**") ansöker om tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ("**SEZ**") för uppförande, drift och avveckling av en vindkraftpark omfattande högst 187 vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 350 meter över medelvattennivån inom det område som framgår av Bilaga A, med tillhörande transformatorstationer, omriktarstationer, plattformar, mätmaster och andra sammanhängande anläggningar, allt i enlighet med vad som anges i denna tillståndsansökan jämte bilagor.
2. Bolaget yrkar vidare att regeringen
 - (i) beslutar att tillståndet ska gälla under en tid om 45 år från den tidpunkt då verksamhetsutövaren anmäler till tillsynsmyndigheten att verksamheten eller del av denna tagits i drift,
 - (ii) beslutar att verksamheten som ansökan avser ska ha satts igång senast 15 år från det att tillståndet meddelas (igångsättningstid);
 - (iii) meddelar de villkor som föreslås i avsnitt H nedan,
 - (iv) föreskriver en säkerhetszon om 50 meter kring respektive fundament för vindkraftverk, transformatorstationer, omriktarstationer, plattformar och mätmaster, samt
 - (v) godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen ("**MKB**") i Bilaga B och slutför den specifika miljöbedömningen.

B. Inledning

B.1 Om Fyrskippet Offshore

3. Vindkraftpark Fyrskippet Offshore omfattar upp till 187 vindkraftverk med en totalhöjd om högst 350 meter. Vindkraftparken planeras att uppföras i Bottenhavet, inom det område som framgår av Bilaga A ("**Verksamhetsområdet**"), cirka 50 km utanför Upplands kust inom Sveriges ekonomiska zon.
4. Vindkraftpark Fyrskippets totala installerade effekt beräknas uppgå till cirka 2 000–2 800 MW, vilket ger en årsproduktion om cirka 8–11 TWh. Detta motsvarar

cirka 6–8 procent av dagens elanvändning i Sverige. Vindkraftparken kommer därmed att generera ett betydande tillskott till behovet av en utbyggd förnybar energiproduktion. Verksamheten bidrar även till uppfyllandet av det energipolitiska målet om att elproduktionen år 2040 ska bestå av 100 procent fossilfri energi¹ och utbyggnadsmålet om 300 GW havsbaserad vindkraft inom EU till år 2050.²

B.2 Sökanden

5. Vindkraftpark Fyrskippet projekteras av Fyrskippet Offshore AB som ägs av det tyska moderbolaget Skyborn Renewables GmbH ("Skyborn"). Skyborn är en global koncern som utvecklar och förvaltar vindkraftparker till havs. Koncernen har sammantaget cirka 20 års erfarenhet av utveckling, byggnation och drift av vindkraftparker. Fram till och med 2023 har sex havsbaserade vindkraftparker utvecklats och byggts på olika platser i världen. Skyborn var tidigare en del av wpd-koncernen. Sedan hösten 2022 ägs Skyborn av Global Infrastructure Partners.
6. I Sverige bedrivs arbetet med utveckling av vindkraftparker genom Fyrskippet Offshore AB:s systerbolag, Skyborn Renewables Sweden AB. För närvarande utvecklar Skyborn Renewables Sweden AB vindkraftparkerna Eystrasalt Offshore, Storgrundet Offshore, Polargrund Offshore och Fyrskippet Offshore. Den svenska projektportföljen har sammantaget potential att före 2035 realisera cirka 10 GW installerad effekt, vilket motsvarar omkring 40 TWh elproduktion om året.

C. Om ansökan

C.1 Prövningens omfattning

7. Denna ansökan avser tillstånd enligt 5 § SEZ för uppförande, drift och avveckling av vindkraftpark Fyrskippet med tillhörande vindkraftverk, transformator- och omriktarstationer, plattformar och mätmaster samt andra sammanhängande anläggningar.

¹ Riksdagens beslut den 20 juni 2023.

² Meddelande från kommissionen, En EU-strategi för att utnyttja potentialen i havsbaserad förnybar energi för en klimatneutral framtid, COM(2020) 741 final av den 19 november 2020.

8. Av 6 § SEZ följer att en ansökan enligt SEZ ska innehålla en MKB som uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken ("MB"). Av SEZ följer även att 2-4 kap., 5 kap. 3–5 och 18 §§ MB tillämpas vid en tillståndsprövning. Även bestämmelserna om särskilda skyddade naturområden i 7 kap. 27–30 och 32 §§ MB och vissa bestämmelser om dumpning är generellt tillämpliga i Sveriges ekonomiska zon.
9. Ansökan innehåller de uppgifter som krävs enligt 6 och 6 a §§ SEZ och 6 kap. MB och består av denna ansökanshandling jämte bilagor. En gemensam MKB för denna SEZ-ansökan samt för ansökningar om Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB och tillstånd till internkabelnätet enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ("KSL") har upprättats av Ramboll Sverige AB med underlagsutredningar utförda av sakkunniga experter, se Bilaga B.

C.2 Tillstånd som söks i särskild ordning

C.2.1 Tillstånd enligt KSL

10. Utläggning av undervattenskablar inom Verksamhetsområdet (det interna kabelnätet) kräver tillstånd enligt 3 § KSL. Ansökan om tillstånd enligt KSL för utläggning av undervattenskablar för det interna kabelnätet kommer att ges in till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet).
11. Inför och under anläggande av vindkraftparken kommer undersökningar av havsbotten att behöva genomföras. Sådana undersökningar kräver undersökningstillstånd enligt KSL och prövas av SGU. Bolaget innehar även sedan tidigare undersökningstillstånd för området för vindkraftpark Fyrskäppet.
12. Utläggning av undervattenskablarna, såväl internkabelnätet som anslutningskablar (se nedan), samt undersökningsarbeten utgör följdverksamhet till vindkraftparken och beskrivs därför inom ramen för ansökan.

C.2.2 Tillstånd för anslutningskablar till land

13. Nedläggning och drift av anslutningskablar som förläggs mellan vindkraftparken och anslutningspunkt på land kräver tillstånd enligt KSL, MB (vattenverksamhet) och ellagen (1997:857). Tillstånd till vattenverksamhet enligt MB prövas av mark- och miljödomstol avseende den del av anslutningskablarna som etableras inom svenskt sjöterritorium. Ansökan om nätkoncession enligt ellagen för

starkströmsledning inom svenskt sjöterritorium och på land kommer att prövas av Energimarknadsinspektionen. Ansökan enligt KSL för anslutningskablarna ges in till och prövas av regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet).

14. Tillståndsansökningarna för anslutningskablar kommer att ges in i särskild ordning när anslutningspunkten har anvisats av Svenska kraftnät och den slutliga sträckningen för kabelkorridoren till land är fastställd. Bolaget kommer att eftersträva en sammanhållen prövningsordning som möjliggör en effektiv och processekonomisk prövning av anslutningskablarna.

C.2.3 Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB

15. Om det finns en risk att en verksamhet på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB. Verksamhetsområdet ligger i närheten av Natura 2000-områdena Finngrundet Östra banken, Norra banken respektive Västra banken. Verksamheten är av sådan art att påverkan kan ske på Natura 2000-områdena. Bolaget har ingett en ansökan om Natura 2000-tillstånd till Länsstyrelsen i Uppsala län samma dag som denna ansökan.

C.2.4 Esbokonventionen

16. I enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang ("Esbokonventionen") har samråd beträffande verksamhetens potentiella gränsöverskridande påverkan genomförts med Finland. Esbosamrådet har samordnats mellan Naturvårdsverket och finska Miljöministeriet. För närmare beskrivning av genomfört samråd enligt Esbokonventionen, se samrådsredogörelsen i MKB-bilaga M2.

C.3 **Samordning mellan prövningarna**

17. Prövningen av havsbaserade vindkraftparker inom Sveriges ekonomiska zon sker enligt flera olika regelverk och av olika prövningsinstanser. Det saknas också bestämmelser, likt de i miljöbalken, som reglerar en samordning av prövningarna avseende vindkraftparken, undervattenskablarna och påverkan på Natura 2000-områden. Regeringen är inte behörig att pröva Natura 2000-frågor inom ramen för prövningarna enligt SEZ och KSL.

18. Med hänsyn till kravet på en samlad prövning av en verksamhets miljöpåverkan, samt då 4 kap. 8 § MB föreskriver att Natura 2000-tillstånd är en förutsättning för att verksamheten ska få komma till stånd, är Bolaget av uppfattningen att ett beslut om Natura 2000-tillstånd behöver föregå regeringens beslut avseende SEZ-ansökan för att regeringen ska kunna göra en samlad prövning.
19. Av denna anledning, samt för att underlätta hanteringen av tillståndsprövningarna enligt de olika lagstiftningarna för sökanden, involverade myndigheter och andra berörda, är det en fördel om tillståndsprövningarna samordnas. De skyddsåtgärder för vissa miljöaspekter som Bolaget har åtagit sig i Natura 2000-ansökan ligger till grund även för miljöbedömningarna i MKB:n för denna SEZ-ansökan. Bolaget föreslår att dessa skyddsåtgärder enbart föreskrivs som villkor i Natura 2000-tillståndet till undvikande av motstridiga villkor och dubbelreglering, se punkt G.1 nedan.

D. Områdesbeskrivning

D.1 Verksamhetsområdet

20. Verksamhetsområdet omfattar cirka 488 km² och är beläget i Bottenhavet, inom Sveriges ekonomiska zon, cirka 72 km nordöst om Gävle. Det kortaste avståndet mellan Verksamhetsområdets västra gräns och det svenska fastlandet är cirka 54 km.
21. Området består av öppet hav och saknar öar. Närmaste ö utmed den svenska kusten är Örskär som är på ett avstånd om cirka 50 km från Verksamhetsområdet. Närmast belägna län är Uppsala län och Gävleborgs län. Från Verksamhetsområdets östra gräns är avståndet till den finska ekonomiska zonen cirka 24 km.
22. Vattendjupet i Verksamhetsområdet varierar huvudsakligen mellan cirka 24 och 60 meter, med ett medeldjup om 47 meter. Det dominerande bottenmaterialet inom Verksamhetsområdet utgörs av moränlera och ytsubstratet utgörs framförallt av sand, grus och sten, men även mjuk lera förekommer i västra utkanten. Den uppskattade årsmedelvinden vid 150 meters höjd uppgår till cirka 9,3 m/s.
23. För närmare beskrivning av området, dess bottenförhållanden, maringeologi m.m. hänvisas till kapitel 4 i MKB:n.

D.2 Planförhållanden

24. Havsplaneområdet Bottniska viken är indelat i tre havsområden: Bottenviken, Södra Bottenhavet samt Norra Bottenhavet och Norra Kvarken. Verksamhetsområdet ligger inom området Södra Bottenhavet som enligt havsplanen bedöms ha goda förutsättningar för elproduktion.
25. En del av Verksamhetsområdet är beläget inom område B147 med utpekat användningsområde energiutvinning (Efn). Inom område B147 ska särskild hänsyn tas till totalförsvarets intressen (f) samt till höga naturvärden (n), såsom revmiljöer samt fisklek- och fågelområden med särskilt låg miljöpåverkan. En mindre del av Verksamhetsområdet sträcker sig in på ett område som är angett som användning för yrkesfiske. Resterande del av Verksamhetsområdet är beläget inom område B140 med generell användning, vilket innebär att ingen särskild användning har företräde i området.

D.3 Natura 2000-områden

26. Vid Finngrundens finns tre utsjöbankar som är utpekade som Natura 2000-områden. Finngrundet – Östra banken (SE0630260) ligger cirka 2 km sydväst om Verksamhetsområdet. Östra banken är utpekad enligt art- och habitatdirektivet³ för naturtyperna sublittorala sandbankar och rev. Finngrundet – Norra banken (SE0630263) och Finngrundet – Västra banken (SE0630262) är lokaliserade cirka 4 km respektive 12,5 km från Verksamhetsområdet. Både Norra och Västra banken är utpekade enligt art- och habitatdirektivet för naturtypen rev och har en gemensam bevarandeplan.
27. Det övergripande bevarandemålet för Natura 2000-områdena är att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de utpekade naturtyperna, vilket bland annat innebär att utbredningsområdena bevaras, att viktiga strukturer och funktioner bibehålls samt att populationerna för naturtypernas typiska arter bibehålls. Den planerade verksamhetens påverkan på Natura 2000-områdena prövas inom ramen för Bolagets Natura 2000-ansökan. För närmare beskrivning av Natura 2000-områdena hänvisas till kapitel 12 i MKB:n samt MKB-bilaga M1.

³ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

D.4 Riksintressen och andra skyddade områden

28. En del av Verksamhetsområdet ligger inom ett riksintresseområde för energiproduktion (vindbruk) enligt 3 kap. 8 § MB. En mindre del av Verksamhetsområdet överlappar ett område utpekade riksintresse för yrkesfisket och angränsar söderut till ett utpekade fiskhabitat och rekryteringsområde för fisk. Väster om Verksamhetsområdet finns ett riksintresseområde för yrkesfiske utpekade som fångstområde.
29. Riksintresseområde för naturvård ligger på ett avstånd om cirka 47 km söder om Verksamhetsområdet (Björns skärgård och Gräsö-Singöområdet). Dessa områden utgör också naturreservat. Området Öregrunds-Gräsö skärgård, cirka 47 km söder om Verksamhetsområdet, utgör det närmaste belägna riksintresset för friluftslivet.
30. Det närmaste utpekade riksintresset för kulturmiljövård ligger på fastlandet och är Hällens by och Fågelsundets fiskehamn som ligger cirka 53 km från den planerade vindkraftparken.
31. Genom Verksamhetsområdet går ett riksintresse för kommunikationer som utgörs av sjötrafikstråket Grundkallen – Sundsvall. Sjötrafikstråket leder till Sundsvalls hamn, som är ett utpekade riksintresse för hamnar. Ytterligare riksintresseklassade sjötrafikstråk finns cirka 9 km väster respektive cirka 8 km öster om Verksamhetsområdet.
32. Närmaste utpekade riksintresse för totalförsvaret som är öppet redovisat är ett ”påverkansområde för väderradar” och ett ”påverkansområde för övrigt”, båda områden ligger cirka 51 km från Verksamhetsområdet.
33. För närmare beskrivning av riksintressen och skyddade områden, se avsnitt 4.3 och 4.4 i MKB:n.

E. Verksamhetsbeskrivning

34. I följande avsnitt sammanfattas den sökta verksamheten. För en närmre beskrivning av verksamheten hänvisas till den tekniska beskrivningen, Bilaga C.

E.1 Omfattning och utformning

35. Vindkraftpark Fyrskippet kommer som mest att omfatta 187 vindkraftverk med en totalhöjd om högst 350 meter över medelvattennivån. Bolaget ansöker om en utformning av vindkraftparken med flexibilitet avseende slutlig placering av vindkraftverk, kablar, mätmaster, transformatorstationer och plattformar inom Verksamhetsområdet.
36. Bolaget kommer i samband med detaljprojektering fastställa vilken modell av vindkraftverk, totalhöjd och vilka fundament som är lämpligast att etablera. Fundamentens och kablarnas slutliga placering och utformning kan därmed optimeras med hänsyn till platsspecifika förutsättningar, utformning, teknikval samt miljö- och bottenförhållanden. Detta möjliggör en etablering enligt bästa möjliga teknik och det mest effektiva resursutnyttjandet inom Verksamhetsområdet.

E.2 Vindkraftparken

E.2.1 Vindkraftverk

37. Ett vindkraftverk utvinner energi genom att omvandla luftens rörelseenergi till elektricitet med hjälp av en rotor med en tillkopplad elgenerator. Rotorn består av ett nav där de tre rotorbladen är monterade. Rotorn är monterad på ett maskinhus högst upp på vindkraftverkets torn som inrymmer elgeneratoren och vindkraftverkets övriga delkomponenter och system. Vindkraftverken kommer att förses med hindermarkering- och belysning för flyg- och sjötrafik.

E.2.2 Transformator- eller omriktarstationer och andra plattformar

38. Transformatorstationer eller omriktarstationer kommer att uppföras för att öka spänningen från den medelhöga spänningen i internkabelnätet för vidare transmission till land via exportkablar. Upp till fyra transformatorstationer- och omriktarstationer för antingen växelströmskablar (HVAC) eller likströmskablar (HVDC), eller en kombination av dessa, kan komma att installeras inom Verksamhetsområdet. Inom vindkraftparken kan även logi- och logistikplattformar upprättas som bas för underhållsarbete under driften. Transformatorstationer och andra plattformar är vanligtvis uppförda på fackverksfundament, men andra fundamentstyper kan bli aktuella.

E.2.3 Fundament

39. Vindkraftverk och plattformar förankras i havsbotten med fundament. Fundamentalsalternativ som bedöms vara aktuella för vindkraftpark Fyrskippet är monopile-fundament, monosugkassunfundament, gravitationsfundament, fackverksfundament, sugkassunfundament och tripod-fundament. Slutligt val av fundament baseras på vindkraftverkets specifikationer, platsspecifika förhållanden som geologi, batymetri, variationer av våg- och vattenstånd samt förutsättningar på marknaden. Bottenytaanspråket för gravitationsfundament inklusive erosionsskydd, som är den fundamentstyp som upptar störst bottenyta, uppskattas till totalt cirka 1,06 km², vilket utgör 0,22 procent av Verksamhetsområdets totala bottenyta.

E.2.4 Internkabelnät

40. Vindkraftverken ansluts via internkabelnätet till en transformator- eller omriktarstation direkt eller via en serie av vindkraftverk. Den totala längden kablar inom vindkraftparken beror på antalet vindkraftverk och utformningen av infrastrukturen, men uppskattas till cirka 450 km. Internkabelnätet har generellt en beräknad spänningsnivå om upp till 170 kV. Även redundanskablar kan förläggas mellan stationerna med en spänningsnivå om upp till 525 kV. Kablarna kan antingen grävas ned i havsbotten eller läggas på botten med ett externt skydd.

E.2.5 Mätmaster

41. Mätmaster med en totalhöjd om maximalt 195 meter kan komma att installeras inom Verksamhetsområdet. Mätmasterna kan utrustas med meteorologiska instrument för att undersöka meteorologiska förhållanden, men även en mätplattform med SODAR/Lidar (ljud- respektive laserradar) kan användas. Liknande typer av fundament som används för vindkraftverk kan också användas för mätmaster.

E.3 **Projektets faser**

E.3.1 Anläggningsfas

42. Anläggningsfasen består av flera olika anläggningsåtgärder, såsom detaljanalys och förberedande åtgärder och installation av fundament, stationer, plattformar, mätmaster, vindkraftverk och kablar.

43. Innan byggnation påbörjas kommer en rad olika förberedande geotekniska och geofysiska undersökningar att genomföras för att analysera bottenförutsättningar och fastställa positioner för fundament, plattformar och kablar.
44. Fundamenten tillverkas på land och transporteras till Verksamhetsområdet med fartyg. Tillvägagångssättet för installation av fundamenten (eventuell bearbetning av havsbotten, pålning, borring m.m.) varierar beroende på fundamentstyp och platsspecifika bottenförhållanden. Vindkraftverk, transformator- och omriktarstationer och andra plattformar installeras på fundamenten med hjälp av olika typer av installationsfartyg med höglyftande kranar. Olika typer av installationsmetoder kan behöva användas beroende på bland annat väderförhållanden, lasttyngd och hur många av vindkraftverkets komponenter som är förmonterade på land.
45. Undervattenskablar kan, beroende på bottenförhållanden, antingen förläggas genom exempelvis grävning, spolning eller plogning, eller läggas på havsbotten och täckas med kabelskydd såsom stenblock, sediment, betongmadrasser eller liknande.

E.3.2 Driftsfas

46. Under driftsfasen producerar ett havsbaserat vindkraftverk normalt energi i vindintervallet 3–30 m/s, vilket motsvarar cirka 90–95 procent av tiden ett genomsnittsår. Service- och underhållsarbeten samt reparationsarbete kommer att utföras. Sådana arbeten innefattar bland annat inspektion av vindkraftverk, fundament, kablar och transformatorstationer, utbyte av utrustning och komponenter, fluider och oljor samt hantering av erosionsskydd. Transporter till vindkraftparken kan ske med fartyg eller helikopter.

E.3.3 Avvecklingsfas

47. Avveckling sker genom att vindkraftverken, transformator- och omriktarstationer och andra plattformar monteras ned med hjälp av stora kranar och transporteras till land. Vid avveckling av fastpålade fundament avlägsnas fundamentet genom att pålarna sågas av på ett visst djup under havsbotten. Pålarna som är fästa under botten lämnas kvar. Vid avveckling av ett fundament som står på havsbotten kan hela fundamentet normalt sett avlägsnas och transporteras till land. Internkablar tas antingen bort eller lämnas kvar på botten om det bedöms medföra mindre

miljöpåverkan än om de avlägsnas. Efter nedmonteringen transporteras komponenterna till land för återanvändning, återvinning eller deponi.

F. Bedömda miljökonsekvenser

48. I detta avsnitt sammanfattas kortfattat de bedömda miljökonsekvenserna av den ansökta verksamheten. Konsekvensbedömningarna är baserade på värsta fallscenarion och har bedömts utifrån den utformning av vindkraftparken som kan medföra de mest långtgående effekterna.
49. För en detaljerad beskrivning hänvisas till kapitel 7 (påverkansfaktorer), kapitel 9 (bedömning av miljökonsekvenser), kapitel 10 (övriga bedömningar), kapitel 11 (bedömning av följdverksamheter) samt kapitel 13 (kumulativa effekter och bedömningar) i MKB:n.

F.1 Bottenflora och bottenfauna

50. Verksamhetsområdet hyser en mycket artfattig bottenflora till följd av djupförhållandena. Bottenfaunan inom Verksamhetsområdet är typisk för stora delar av Östersjön utan förekomst av rödlistade arter. Bottenfaunan består främst av arter som lever på det hårda bottensubstratet (epibentiska arter), såsom skorv och pungräkor.
51. Anläggnings- och avvecklingsarbeten kan medföra sedimentspridning som tillfälligt kan påverka vattenkvaliteten och öka grumligheten. De arter som noterats inom Verksamhetsområdet är generellt toleranta för en sådan temporär sedimentspridning som arbetena medför. Varaktigheten av förhöjda halter av suspenderat sediment är mycket kort och vid botten kommer halten av sediment från arbetena som mest att uppgå till 10 mg/l efter ett dygn, med en sedimentation upp till som mest 10 mm.
52. Vindkraftparken tar en mycket liten del av Verksamhetsområdets totala bottenyta i anspråk, knappt en procent. Arter som påverkas under anläggningsfasen kommer generellt att återkolonisera området efter utförda arbeten eller flytta till närliggande områden av samma bottenkaraktär. Konsekvenserna under anläggnings- och avvecklingsfasen bedöms därför bli försumbara.
53. I drift kan vindkraftparken ge upphov till en viss reveffekt där bottenfaunan lokalt kan utöka sin utbredning av hårbottenarter inom området. Då havsbotten redan

utgörs av hårbottenytor bedöms påverkan på bottenflora och bottenfauna på grund av reveffekter bli försumbar. Effekterna till följd av elektromagnetiska fält från kablar och oceanografiska förändringar bedöms också bli försumbara.

54. För närmare beskrivning av konsekvenser för bottenflora och bottenfauna, se avsnitt 9.1 i MKB:n.

F.2 Fisk

55. Förekomst av fisk inom och kring Verksamhetsområdet har undersökts vid flera tillfällen. Den generella artdiversiteten inom Verksamhetsområdet är låg och typisk för Östersjön. Strömming är den mest förekommande arten, men även lax, tånglake, skarpsill och storspigg förekommer. Verksamhetsområdet bedöms inte vara av särskild betydelse för några rödlistade arter. Genomförda utredningar har visat att strömmingslek förekommer under vår och höst vid Finngrundets Östra bank, som ligger söder om Verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet som sådant bedöms inte utgöra ett lekområde för strömming och är inte utpekade som lekområde enligt HELCOM⁴.
56. Vid anläggnings- och avvecklingsarbeten uppstår suspenderade sediment och sedimentation. De fiskarter som finns i området bedöms ha låg känslighet för de förväntade förhöjda nivåerna av suspenderade sediment och sedimentation. Modelleringar visar att utbredningen av sedimentspridningen kommer att vara lokal, begränsad och kortvarig. Med hänsyn till att strömmingslek inte bedöms förekomma inom Verksamhetsområdet och då fiskarternas känslighet är låg, blir påverkan på fisk från sedimentspridning liten.
57. Undervattensljud kan påverka vissa fiskarter och störningskänsligheten är som störst under anläggningsfasen om fundament installeras genom pålning. Strömming är den fiskart med lägst tröskelvärde för att uppfatta ljud och är den känsligaste arten i detta avseende. Konsekvensbedömningarna avseende ljudpåverkan och skyddsåtgärder har därför utgått från strömming och dess tröskelvärden för dödlig skada respektive för temporär hörselnedsättning ("TTS"), vilket för strömming är 186 dB re 1µPa²s oviktat, kumulativt.

⁴ Baltic Marine Environment Protection Commission (Helsinki Commission, HELCOM).

58. Vid pålningen kommer ljuddämpande utrustning i form av dubbla bubbelgardiner (eller annan utrustning med motsvarande effekt) att användas. Pålning kommer att inledas med akustiska skrämsemetoder samt mjuk uppstart under 30 minuter och därefter ramp-up under 30 minuter. Under denna tid kommer fiskar ges god tid att avlägsna sig från området närmast arbetsområdet, vilket minimerar risken för skadlig påverkan från ljud.
59. Ljudmodelleringen visar att ljud överskridande tröskelvärden för dödlig skada enbart uppstår inom ett fåtal meter från ljudkällan och att området för ljudspridning överskridande tröskelvärden för TTS kan begränsas genom iakttagande av ljuddämpande utrustning. Under den tid då strömmingslek pågår inom Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken förväntas ljud från pålning över TTS-nivån inte spridas in till utsjöbanken. Bolaget åtar sig även att ljud från pålning inte får överskrida tröskelvärden för TTS för strömming inom Natura 2000-området, se villkor i Natura 2000-ansökan, Bilaga D. Med hänsyn till de skyddsåtgärder som Bolaget åtar sig samt att Verksamhetsområdet inte är ett område av betydelse för strömming eller strömmingslek (dvs. den känsligaste fiskarten) bedöms konsekvensen för fisk under anläggningskedet bli liten.
60. Under driftsfasen medför driftljud från vindkraftverken enbart en störning för fisk vid höga vindstyrkor om fisken befinner sig inom några meter från vindkraftverket. Reveffekten bedöms kunna leda till en viss omfördelning av fisk i området och kommer därför ha en försumbar effekt på fiskbeståndet. Magnetiska fält kring kablar bedöms också få en försumbar konsekvens för fisk.
61. Sammantaget bedöms konsekvensen för fisk bli försumbar till liten under anläggnings- och avvecklingsfaserna, respektive försumbar under driftsfasen, se närmare beskrivning i avsnitt 9.2 i MKB:n.

F.3 Marina däggdjur

62. Gråsäl förekommer generellt i Bottenhavet med stora populationer medan förekomsten av vikare är mer begränsad. Populationerna av gråsäl och vikare i Östersjön är livskraftiga. Utsjöbankarna vid Finngrundet bedöms vara av stort värde som födosöksområde för gråsäl. Visst födosök kan dock även förekomma inom Verksamhetsområdet. Varken Verksamhetsområdet eller intilliggande utsjöbankar vid Finngrundet utgör reproduktionsområden för arterna.

63. Säl och vikare är beroende av ljud för att orientera sig, kommunicera, leta föda och detektera predatorer. Säl och vikare är känsliga för impulsiva och höga ljud och kan påverkas av förhöjda ljudnivåer inom deras hörselspann. Störst känslighet har sälar för impulsiva ljud som genereras vid pålning. För säl är tröskelvärde från impulsiva ljud 170 dB re $1\mu\text{Pa}^2\text{s}$ (viktat värde) för TTS och 185 dB re $1\mu\text{Pa}^2\text{s}$ (viktat värde) för permanent hörselnedsättning ("PTS"). Ljudmodelleringar har visat att avstånden för både PTS och TTS för säl blir mycket begränsade, enbart cirka 25 meter från ljudkällan.
64. Inför pålning kommer akustisk utrustning (såsom sälskrämma) att användas för att mota bort sälar och vikare i närområdet. Därefter kommer ljuddämpande åtgärder i form av dubbla bubbelgardiner (eller utrustning med motsvarande ljuddämpande effekt) samt mjuk uppstart och ramp-up att tillämpas inför pålning. Mjuk uppstart kommer också att användas inför undersökningar med bottenpenetrerande ekolod som opererar med en frekvens under 200 kHz. Villkor rörande undervattensljud har förslagits i Natura 2000-ansökan, se Bilaga D.
65. Sälar förflyttar sig snabbt och förväntas befinna sig på ett stort avstånd från arbetsområdet när pålningsarbeten eller störande undersökningsarbeten pågår. Därmed undviks att skada och störning av någon betydelse uppstår. När ljudalstrande arbeten upphört förväntas sälarna återvända till det berörda området.
66. Under driftfas är det ljud som alstras från vindkraftverken mycket lågt och bedöms inte ha någon undanträngande effekt på säl. Vindkraftverkens reveffekt kan leda till en liten ökad förekomst av fisk lokalt kring fundamenten i Verksamhetsområdet, vilket gynnar födosökande säl.
67. Verksamhetens påverkan på marina däggdjur bedöms sammanfattningsvis bli försumbar under anläggnings-, drift- och avvecklingsfaserna. För närmare beskrivning av påverkan på marina däggdjur hänvisas till avsnitt 9.3 i MKB:n.

F.4 Fåglar

68. Bolaget har låtit genomföra omfattande inventeringar av fåglar inom och kring Verksamhetsområdet, samt GPS-spårningar av vissa arter, för att fastställa vilka fågelarter som förekommer i området och som potentiellt kan komma att påverkas av vindkraftparken. Inventeringarna har visat att Finngrundens tre utsjöbankar är av

betydelse för rastande och övervintrande fågel, främst för alfågel, men även arter som gråtrut, fiskmås, silltrut, lom, ejder, småskrake, tobisgrissla och tordmule förekommer.

69. I Gävlebukten och den sydöstra delen av Bottenhavet finns födosöksområden för flera arter av sjöfåglar. Verksamhetsområdet bedöms dock sakna betydelse som övervintringslokal för alfågel och som födosöks- och övervintringslokal för fåglar generellt med hänsyn till områdets djupförhållanden och relativa artfattigdom vad gäller fisk och bottenfauna. Över södra Bottenhavet, vilket inkluderar Verksamhetsområdet, sker även migration av fåglar såsom taigasädgås och sångsvan, framförallt under hösten.
70. Under anläggnings- och avvecklingsskedena kan rastande eller övervintrande sjöfåglar komma att undvika delar av området. De relativt kortvariga anläggnings- och avvecklingsarbetena kommer dock att utföras med en stor geografisk utbredning och på stort avstånd från alfågelnas huvudsakliga övervintringsområden vid Finngrundens tre bankar. Påverkan på fågel under anläggnings- och avvecklingsskedena bedöms därför bli försumbar.
71. Under driftfasen bedöms inte vindkraftparken begränsa eller förlänga flygvägen för fågelarter mellan födosöksområden i någon betydande mån. Påverkan till följd av barriäreffekter bedöms därmed bli försumbar. En viss undanträngning kan ske ifråga om födosöksområden men effekten bedöms bli liten för alfågel och försumbar för smålom, med hänsyn till att förutsättningar för födosök är begränsade i Verksamhetsområdet. Som försiktighetsmått har Bolaget åtagit sig att inte etablera vindkraftverk på djup grundare än 30 meter i anslutning till Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken (se villkor (2) i Bilaga D).
72. Migrerande fågelarter har ett starkt undvikandebeteende i förhållande till vindkraftverk, vilket medför en låg kollisionrisk. Vidare bedöms barriäreffekten ha liten betydelse för migrerande fåglar med hänsyn till att den extra flygsträckan kring vindkraftparken är ytterst liten i förhållande till flyttsträckans totala längd. Sammantaget bedöms konsekvenserna i driftskedet bli små.
73. För en närmare beskrivning avseende fåglar hänvisas till avsnitt 9.4 i MKB:n samt MKB-bilaga M8.

F.5 Fladdermöss

74. Med hänsyn till det stora avståndet mellan vindkraftparken och fastlandet (cirka 50 km) bedöms det osannolikt att fladdermöss födosöker inom Verksamhetsområdet. Migrationsstråken för fladdermöss är lokaliserade till andra delar av Östersjön; över Kvarken, Kalmarsund och Åland. Fladdermöss förväntas därför inte migrera genom Verksamhetsområdet eftersom det innebär alltför långa flygsträck över öppet hav.
75. För att säkerställa att fladdermöss inte förekommer inom Verksamhetsområdet och riskerar att kollidera med vindkraftverken kommer Bolaget att inventera förekomst av fladdermöss när vindkraftparken driftsatts. Om det noteras en betydande risk för kollision med migrerande fladdermöss kommer åtgärder vidtas för att undvika kollisioner, såsom att vindkraftverken förses med s.k. bat-mode för driftreglering när fladdermöss förekommer i Verksamhetsområdet, se villkorsförslag i avsnitt H.
76. Den sammanlagda bedömningen är att påverkan på fladdermöss blir försumbar. För närmare beskrivning hänvisas till avsnitt 9.5 i MKB:n och MKB-bilaga M9.

F.6 Yrkesfiske

77. I Bottenhavet bedrivs yrkesfiske huvudsakligen i den södra och sydöstra delen av Bottenhavet, där fisket främst utgörs av strömming och skarpsill. Yrkesfisket är begränsat inom Verksamhetsområdet och utgörs främst av pelagiskt yrkesfiske av finska fartyg.
78. Fångstdata visar att yrkesfisket inom Verksamhetsområdet endast utgör en marginell del av de sammanlagda fångsterna i området. Vindkraftparken kommer inte att utgöra hinder mot fortsatt fiske inom parken, dock kommer bottenrålning inte vara möjlig med hänsyn till bottenförlagda kablar. Enligt fångststatistiken förekommer bottenrålning idag endast i begränsad utsträckning i området.
79. Med hänsyn till att verksamheten bedöms få små konsekvenser för fisk, och detta enbart under anläggningsskedet, påverkas inte fiskförekomsten i Verksamhetsområdet och områden i anslutning därtill, se punkt F.2 ovan. Bolaget kommer vidare i god tid innan anläggningsarbeten påbörjas att informera berörda yrkesfiskare i syfte att möjliggöra planering och anpassning av fisket under anläggningsskedet, vilket också reducerar påverkan på yrkesfisket.

80. Konsekvensen för yrkesfisket bedöms sammantaget bli försumbar. För närmare beskrivning av yrkesfisket hänvisas till avsnitt 9.6 i MKB:n och MKB-bilaga M19.

F.7 Sjöfart

81. Genom Verksamhetsområdet passerar sjötrafikstråk till och från hamnarna i Sundsvall respektive Hudiksvall. Fartygsstråket Grundkallen – Sundsvall (farled nr 52) är även ett utpekat riksintresse för sjöfarten. Merparten av fartygen som går genom Verksamhetsområdet utgörs av last- och tankfartyg och trafikintensiteten är låg. Det finns även farleder väster om Verksamhetsområdet, väster om Finngrunden samt öster om Verksamhetsområdet, på stort avstånd från Verksamhetsområdet.
82. Anläggningsskedet medför en ökad trafikrörelse i området och arbetsfartygen kommer bland annat att trafikera Verksamhetsområdet, närliggande farleder och fartygsstråk. Sjösäkerheten kommer att kunna upprätthållas genom säkerhetshöjande åtgärder och genom samråd och information till berörda myndigheter och rederier.
83. Under driftfasen kommer vindkraftparkens fysiska närvaro att påverka förutsättningarna att navigera i Verksamhetsområdet. De större fartyg som idag går genom Verksamhetsområdet kommer huvudsakligen att behöva anpassa sig till rutter norr eller sydväst om området. För sjötrafiken till och från hamnarna i Iggesund/Hudiksvall och Sundsvall innebär en rutt norr om Verksamhetsområdet en förlängning av sträckan med drygt 30 km respektive 9 km. En omdirigering av trafiken innebär att trafikintensiteten ökar i omkringliggande fartygsstråk. Dessa stråk har idag mycket låg intensitet och sjösäkerheten bedöms fortsatt kunna upprätthållas. Med hänsyn till att havsområdet norr om Verksamhetsområdet har tillräckliga djup och stor navigerbar yta kan erforderliga säkerhetsavstånd till vindkraftverken hållas.
84. Konsekvensen för sjöfarten bedöms under samtliga faser sammantaget bli liten. För mer information hänvisas till avsnitt 9.7 i MKB:n samt MKB-bilaga M17.

F.8 Infrastruktur

85. Den infrastruktur som kan påverkas av den planerade verksamheten är fyrar och andra navigationshjälpmedel, som till exempel lysbojar och sjömärken. Bolaget åtar sig att i samråd med Transportstyrelsen och Sjöfartsverket medverka till omlokalisering av sjömärken och lysbojar samt eventuell sektorisering av fyrljus, till

undvikande av påverkan på sjöfarten. Varken kablar, rörledningar, tele- och radarkommunikation, hamnar eller andra vindkraftparker bedöms påverkas av den ansökta verksamheten. För mer information hänvisas till avsnitt 9.8 i MKB:n.

F.9 Luftfart

86. Verksamhetsområdet berörs inte av luftfarten i någon betydande omfattning och genomförd flyghinderanalys visar att inga MSA-yltor (Minimum Sector Altitude) påverkas. Vindkraftparken medför inte heller någon påverkan på luftfartens kommunikationsutrustning. Vindkraftverken förses med hinderbelysning för att undvika kollisioner mellan flygplan och vindkraftverk, se avsnitt 9.9 i MKB:n samt MKB-bilaga M16. Konsekvensen för luftfarten bedöms sammantaget bli försumbar.

F.10 Försvaret

87. Verksamhetsområdet ligger inte inom något öppet redovisat riksintresseområde eller påverkansområden för totalförsvaret. Försvarsmakten har dock i samrådsyttrande angett att Verksamhetsområdet ligger inom ett område som är en del av en strategiskt viktig region för Försvarsmaktens verksamhet. Bolaget förutser därför att ytterligare dialog krävs med Försvarsmakten för att utreda förutsättningar för en etablering som inte negativt påverkar totalförsvarets intressen och anläggningar. För mer information hänvisas till avsnitt 9.10 i MKB:n.

F.11 Marinarkeologi

88. Bolaget har genomfört en arkeologisk utredning som lokaliserat tre vrak och nio vrakliknande formationer inom Verksamhetsområdet. Ett av vraken är känt sedan tidigare och är registrerat som vraket efter ångfartyget Bror Oscar.
89. Vid planering av vindkraftparkens anläggningsdelar (fundament, kablar, transformatorstationer och erosionsskydd) ska byggnation och andra typer av bottenarbeten som företas närmare än 50 meter från ytterkant av en arkeologisk lämning eller indikation i god tid samrådas med Länsstyrelsen i Uppsala län. Om ej tidigare kända marinarkeologiska lämningar påträffas inom Verksamhetsområdet under anläggningsarbetena ska fynd rapporteras till länsstyrelsen, se även villkor (15) i avsnitt H nedan.

90. Med beaktande av de föreslagna skyddsåtgärderna bedöms konsekvensen för marin arkeologin bli försumbar. För mer information hänvisas till avsnitt 9.11 i MKB:n samt MKB-bilaga M10.

F.12 Landskapsbild

91. Verksamhetsområdet ligger som närmast cirka 50 km från den svenska kusten och cirka 120 km från den finska kusten. Verksamhetsområdet är beläget cirka 85 km från Åland och cirka 50 km från närmaste svenska ö, Örskär. Med hänsyn till de stora avstånden kommer vindkraftverken endast att vara svagt synliga från kusten under gynnsamma väderförhållanden. En stor del av vindkraftparken kommer att vara dold bakom horisonten till följd av jordens krökning.
92. Vindkraftverkens hinderbelysning kommer enbart att synas från kusten på några vindkraftverk där navet på vindkraftverken inte kröks bakom horisonten. Från ön Örskär är det exempelvis endast möjligt att se ett svagt, blinkande sken i horisonten. Mot denna bakgrund bedöms verksamheten medföra endast en mycket liten visuell förändring av landskapsbilden. Se avsnitt 10.6 i MKB:n för mer information och MKB-bilagor M11 a)–e) för fotomontage och visualiseringar.

F.13 Kumulativa effekter

93. Några kumulativa effekter av betydelse förväntas inte uppkomma i förhållande till den befintliga verksamhet i området som utgörs av sjöfart och yrkesfiske. Kumulativa effekter skulle potentiellt kunna uppstå från befintliga eller tillståndsgivna vindkraftparker i området. I dagsläget finns bara en havsbaserad vindkraftpark i drift i Bottenhavet som ligger strax utanför Björneborg vid den finska kusten. På grund av det stora avståndet bedöms den finska vindkraftparken inte bidra med några kumulativa effekter tillsammans med vindkraftpark Fyrskippet.
94. I södra Bottenhavet finns endast en tillståndsgiven vindkraftpark, Storgrundet Offshore, som projekteras av Skyborn. För närvarande prövas en ny ansökan för Storgrundet Offshore. Skyborn projekterar även vindkraftparken Eystrasalt Offshore, cirka 30 km norr om Verksamhetsområdet. Anläggande av vindkraftpark Fyrskippet kan potentiellt ske samtidigt som anläggande av Storgrundet Offshore. Avståndet mellan de planerade parkerna är dock mycket stort och varken sedimentspridning, sedimentation eller undervattensljud (vid användning av

skyddsåtgärder) kommer att medföra kumulativa effekter för exempelvis fisk och marina däggdjur.

95. Vad gäller fågel bedöms vindkraftpark Fyrskippet inte medföra några kumulativa effekter för fåglar tillsammans med andra verksamheter, varken ifråga om barriäreffekter eller undanträngnings- eller kollisionsrisker. Vindkraftparken ligger inte heller i ett migrationsstråk för fladdermöss, varvid någon kumulativ effekt inte bedöms uppstå i detta avseende. Se kapitel 13 i MKB:n för närmare beskrivning av bedömda kumulativa effekter.

G. Villkorsdiskussion

G.1 Villkor i Natura 2000-ansökan

96. Bolaget kommer att vidta flera skyddsåtgärder i förhållande till fisk och marina däggdjur, främst för undvikande av negativ påverkan vid installation av fundament genom pålning. Vindkraftverk kommer inte heller att installeras på djup grundare än 30 meter inom ett avstånd om fem km från gränsen till Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken till skydd för bland annat fåglar som uppehåller sig inom och kring Natura 2000-området. Dessa skyddsåtgärder syftar till att undvika negativ påverkan på miljön såväl inom Verksamhetsområdet som för närliggande Natura 2000-områden.
97. Då skyddsåtgärderna också är kopplade till Natura 2000-prövningen är det Bolagets uppfattning att dessa åtaganden enbart föreskrivs som villkor i Natura 2000-tillståndet till undvikande av en dubbelreglering i SEZ-tillståndet. Villkoren som föreslås i ansökan om Natura 2000-tillstånd redovisas i Bilaga D.

G.2 Sjöfart m.m.

98. För att minimera påverkan på sjöfart kommer ett antal åtgärder att vidtas för att upprätthålla sjösäkerheten. I god tid innan arbeten påbörjas kommer Bolaget att informera och samråda med berörda sjöfartsmyndigheter om vilka åtgärder som krävs för att begränsa störningar för sjöfarten och upprätthålla sjösäkerheten i området. Eventuella nödvändiga sjösäkerhetsåtgärder kommer att bekostas av Bolaget, se villkor (5) och (6). Detta kan omfatta exempelvis omlokalisering av sjömärken och lysbojar samt eventuell sektorisering av fyrljus.

99. Bolaget kommer även följa de anvisningar som lämnas av sjöfartsmyndigheterna för att undvika att fartygstrafiken till och från områden för anläggningsarbeten utgör risk för övrig sjöfart, se villkor (7). Innan anläggningsarbeten påbörjas informeras sjöfarten via Sjöfartsverkets Ufs-redaktion till undvikande av risker och störningar för sjöfart under anläggningsfasen, se villkor (8). Under anläggningsfasen övervakas verksamhetsområdet för att minimera risker, såsom kollisioner med annan trafik, se villkor (9).

100. Bolaget kommer informera berörda myndigheter om slutliga verkspositioner, villkor (4), samt förse verken med hindermarkeringar, villkor (3). Efter färdigställande kommer vindkraftparken mätas in och vattenområdet sjömätas och data tillställas Sjöfartsverket, se villkor (10).

G.3 Avfall och kemikalier

101. Avfall och restprodukter behöver hanteras så att risk för förorening eller andra olägenheter minimeras, se villkor (11). Till skydd mot läckage av olja och andra kemikalier föreslår Bolaget i villkor (12) installation av läckageskydd m.m.

G.4 Risk och säkerhet

102. Fartygstrafiken inom Verksamhetsområdet kommer att vara begränsad och risken för oljeutsläpp bedöms som mycket liten. För att ha beredskap för olika olycksscenarier kommer en miljö- och räddningsplan att upprättas inför anläggning och drift av vindkraftparken. Planen kommer att utarbetas i samråd med berörda myndigheter, se villkor (13). Inför byggnation kommer området även att undersökas ifråga om oexploderad ammunition. Påträffas oexploderad ammunition kommer det att anmälas till behöriga myndigheter och hanteras i av myndigheterna föreskriven ordning, villkor (14).

G.5 Marinarkeologi

103. Skyddsåtgärder avseende marinarkeologiska lämningar har beskrivits i avsnitt F.11 ovan och föreslås i villkor (15) och (16).

G.6 Undersökningsprogram för fladdermöss

104. Som beskrivits i punkt F.5 ovan är det osannolikt med förekomst av fladdermöss inom Verksamhetsområdet. För att säkerställa att fladdermöss inte påverkas av

vindkraftparken kommer Bolaget att undersöka förekomst av fladdermöss när parken är driftsatt. Bolaget kommer därför, enligt vad som föreslås i villkor (17), att upprätta och genomföra ett undersökningsprogram som under tre år från driftsatt vindkraftpark med hjälp av detektorer studerar eventuell förekomst av migrerande fladdermöss inom Verksamhetsområdet.

105. Om resultaten från undersökningsprogrammet visar att fladdermöss migrerar genom vindkraftparken och att det föreligger en betydande kollisionsrisk, kan skyddsåtgärder i form av driftreglering genom s.k. bat-mode tillämpas. Även annan teknik kan komma att utvecklas till skydd mot kollisioner med fladdermöss. Bolaget anser att en lämplig hantering i en sådan situation, där betydande kollisionsrisk visar sig föreligga, är att Bolaget åläggs att ta fram ett åtgärdsprogram som ska godkännas av länsstyrelsen innan det genomförs av Bolaget, se villkorsförslag (18). Detta säkerställer att bästa möjliga teknik och anpassade åtgärder kan tillämpas i förhållande till undersökningsresultatet och identifierade risker, bland annat utifrån när på året och under vilka vind- och väderförhållanden som fladdermöss migrerar genom området.
106. Bolaget föreslår även att länsstyrelsen delegeras rätten att ändra beslutad driftreglering om senare uppföljning visar på låg eller ingen förekomst av migrerande fladdermöss och att en fortsatt driftreglering därmed inte är motiverad i förhållande till kostnad och nytta, se delegationsvillkor D1.

G.7 Avveckling

107. Efter att vindkraftparken permanent tagits ur drift sker avveckling av vindkraftparken och återställandeåtgärder ska genomföras. Bolaget föreslår i villkor (19) att en avvecklings- och återställningsplan tas fram minst sex månader innan avvecklingsåtgärder vidtas och att tillsynsmyndigheten får besluta i vilken omfattning vindkraftparkens anläggningar och kablar ska tas bort samt om övriga avvecklingsåtgärder. Detta möjliggör att bästa möjliga teknik tillämpas vid avvecklingsskedet samt att miljöpåverkan med anledning av avvecklingsåtgärderna blir så begränsad som möjligt.

G.8 Ekonomisk säkerhet

108. Bolaget föreslår att ekonomisk säkerhet för avvecklingskostnader enligt 5 b § SEZ ska ställas till ett belopp om 7,2 miljoner kronor per vindkraftverk. Syftet med säkerheten är att säkerställa finansiering för avveckling, avhjälpande och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Beloppet baseras på en beräkning av avvecklingskostnader i enlighet med Energimyndighetens vägledning och biläggs ansökan som Bilaga E. Med hänsyn till vindkraftparkens storlek bedömer Bolaget det lämpligt att den ekonomiska säkerheten kan ställas etappvis om vindkraftparken etableras i etapper, se villkorsförslag (20).

G.9 Kontrollprogram

109. Bolaget kommer att kontrollera och följa upp verksamheten inom ramen för egenkontrollen och upprätta ett kontrollprogram för respektive fas. Det är lämpligt att kontrollprogrammet samordnas med kontrollprogram för Natura 2000-tillståndet, för en samlad uppföljning och kontroll, se villkor (21).

H. Förslag till villkor

Bolaget föreslår nedanstående villkor för tillståndet.

Allmänt villkor

- (1) Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

Vindkraftparkens utformning

- (2) De slutliga positionerna för vindkraftverk och transformator- och omriktarstationer ska bestämmas efter samråd med Länsstyrelsen i Uppsala län.
- (3) Vindkraftverk och mätmaster ska förses med hindermarkering för sjöfarten och luftfarten enligt Transportstyrelsens och Sjöfartsverkets föreskrifter. En flyghinderanmälan ska genomföras när vindkraftverken installerats.

- (4) Senast 30 dagar innan respektive vindkraftverk uppförs ska Länsstyrelsen i Uppsala län, Försvarsmakten, Sjöfartsverket och Transportstyrelsen informeras om slutliga positioner för vindkraftverk och transformator- och omriktarstationer.

Information

- (5) Verksamhetsutövaren ska minst tre månader innan anläggningsarbeten påbörjas informera Länsstyrelsen i Uppsala län, Kustbevakningen, Försvarsmakten, Sjöfartsverket och Transportstyrelsen om tidpunkt för arbetenas start. Myndigheterna ska därefter informeras fortlöpande om arbetenas fortskridande från miljö- och säkerhetssynpunkt samt informeras när arbetena avslutas.

Sjöfart och sjösäkerhet

- (6) Verksamhetsutövaren ska senast tre månader innan anläggningsarbeten påbörjas samråda med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen om vilka åtgärder som krävs för att begränsa störningar för sjöfarten. Verksamhetsutövaren ska bekosta eventuella nödvändiga sjösäkerhetsåtgärder.
- (7) I samband med anläggningsarbeten ska verksamhetsutövaren följa de anvisningar som lämnas av Sjöfartsverket eller Transportstyrelsen för att undvika att fartygstrafiken till och från områden för anläggningsarbeten utgör risk för övrig sjöfart.
- (8) Senast sex veckor innan anläggningsarbeten påbörjas ska detta meddelas till Sjöfartsverkets Ufs-redaktion via ufs@sjofartsverket.se. Informationen ska innehålla uppgifter om område, tidplan, omfattning, kontaktvägar till arbetsledning samt eventuella andra uppgifter av betydelse för sjötrafiken. Vid ändrad information ska uppdatering inges. Angivande av koordinater ska ske i SWEREF 99 TM.
- (9) Under anläggningsfasen ska område kring installationsfartyg övervakas. Fartyg som riskerar att navigera fel i förhållande till vindkraftparken ska varnas.

- (10) När anläggningsarbetena har slutförts ska verksamhetsutövaren utföra en sjömätning av de områden inom vindkraftparken som berörts av anläggningsarbeten. Omfattningen av sjömätningen ska bestämmas i samråd med Sjöfartsverket. Resultaten ska inges till Sjöfartsverket för uppdatering av sjökort. Innan data från sjömätning översänds ska kontakt tas med Sjöfartsverket via ufs@sjofartsverket.se.

Avfall och kemikalier

- (11) Avfall och restprodukter, såväl fast som flytande, ska källsorteras och förvaras så att risk för förorening eller andra olägenheter minimeras samt transporteras till land för omhändertagande.
- (12) Behållare innehållande olja och andra kemikalier ska förses med läckageskydd så att läckage till havet förhindras. Det ska finnas utrustning för uppsamling av oljespill från turbiner och transformatorer. Anläggningsdelar som innehåller olja eller andra miljöskadliga ämnen ska ha dubbla barriärer förutsatt att det är tekniskt möjligt. I annat fall ska läckagevakter finnas för upptäckt av eventuella läckage.

Risk och säkerhet

- (13) Innan byggnads- och anläggningsåtgärder påbörjas ska en beredskaps- och räddningsplan utarbetas i samråd med Länsstyrelsen i Uppsala län, Kustbevakningen och Sjöfartsverket samt, efter länsstyrelsens bestämmande, andra berörda myndigheter och kommuner. Planen ska bland annat omfatta uppgifter om insatser för sjöräddning, bärgning och räddning av eventuella skadade, skydd av miljön vid eventuella oljeutsläpp och bärgning av eventuella skadade fartyg. Planen ska även redovisa ansvarsfördelning, tillgängliga räddningsresurser och bogserbåtskapacitet i Verksamhetsområdets närhet. Beredskaps- och räddningsplanen ska följas upp, utvärderas och förbättras så att uppgifterna i planen hålls aktuella.
- (14) Vid detaljprojektering och inför anläggning kommer undersökningar genomföras med magnetometer eller annan motsvarande utrustning för att säkerställa att det inte finns oexploderad ammunition inom områden för

planerade anläggningsåtgärder. Påträffad oexploderad ammunition ska anmälas till berörda myndigheter enligt föreskriven ordning.

Marinarkeologi

- (15) Om marinarkeologiska lämningar påträffas inom verksamhetsområdet under anläggningsarbetena ska fynd rapporteras till Länsstyrelsen i Uppsala län.
- (16) Vid planering av vindkraftparkens anläggningsdelar (fundament, kablar, transformatorstationer och erosionsskydd) ska byggnationer och andra typer av bottenarbeten som företas närmare än 50 meter från ytterkant av en arkeologisk lämning eller indikation i god tid samrådas med Länsstyrelsen i Uppsala län.

Undersökningsprogram migrerande fladdermöss

- (17) Ett undersökningsprogram som omfattar uppföljning av verksamhetens påverkan på migrerande fladdermöss under perioden 15 april–15 oktober ska tas fram av bolaget för godkännande av Länsstyrelsen i Uppsala län. Undersökningsprogrammet ska avse en period om tre år från den tidpunkt då verksamhetsutövaren anmält till länsstyrelsen att verksamheten eller del därav tagits i drift. Programmet ska lämnas till länsstyrelsen i samband med att förslag till kontrollprogrammet för driftskedet ges in.

Verksamhetsutövaren ska årligen tillhandahålla länsstyrelsen resultaten från undersökningarna under undersökningsperioden.

- (18) Om resultaten från undersökningsprogrammet visar på att vindkraftparken medför en betydande risk för kollision med migrerande fladdermöss ska verksamhetsutövaren ta fram och genomföra ett förslag på nödvändiga åtgärder i form av driftreglering genom bat-mode eller motsvarande skyddsåtgärd, som ska godkännas av Länsstyrelsen i Uppsala län.

Avveckling

- (19) Vid nedläggning av verksamheten ska åtgärder för avveckling och återställande vidtas. Verksamheten ska anses som nedlagd om ingen verksamhet för elproduktion, vid fungerande elanslutning, har bedrivits under en sammanhängande tid av tre år. Förslag till avvecklings- och

återställningsplan ska samrådats med samt redovisas till tillsynsmyndigheten minst sex månader innan avvecklingsåtgärder ska vidtas.

Tillsynsmyndigheten får besluta i vilken omfattning vindkraftparkens anläggningar och kablar ska tas bort och vilka övriga avvecklingsåtgärder som behöver vidtas. Samtliga åtgärder enligt planen ska vara slutförda inom den tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Ekonomisk säkerhet

- (20) Verksamhetsutövaren ska enligt 5 b § lagen om Sveriges ekonomiska zon ställa en ekonomisk säkerhet till ett belopp om 7,2 miljoner kronor i 2023 års prisnivå för varje vindkraftverk som anläggs, för återställningsarbeten och andra avvecklingsåtgärder som verksamheten kan föranleda. Beloppet ska uppräknas med konsumentprisindex vart femte år, där året för meddelat beslut utgör basår. Säkerheten ska tillställas Länsstyrelsen i Uppsala län. Säkerheten får ställas etappvis om anläggningen utförs i olika etapper. Anläggande av fundament för vindkraftverk får då inte påbörjas förrän säkerhet för hela den etapp som avses uppföras har ställts.

Kontrollprogram

- (21) Kontrollprogram för verksamheten ska finnas för anläggningsskedet, driftskedet samt för ett framtida avvecklingsskede. Kontrollprogrammet ska upprättas i samråd med Länsstyrelsen i Uppsala län och Kustbevakningen. Av kontrollprogrammet ska framgå hur kontroll av verksamheten ska ske, med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till länsstyrelsen senast tre månader innan respektive skede inleds. Kontrollprogrammet kan samordnas med övriga kontrollprogram för verksamheterna (såsom kontrollprogram föreskrivet för tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB). Kontrollprogrammet ska ses över vart femte år, eller efter ett längre intervall som länsstyrelsen bestämmer vid den senaste översynen.

Delegation

- D1. Länsstyrelsen i Uppsala län får under den fortsatta driftfasen besluta om undantag från sådan driftreglering eller andra skyddsåtgärder enligt villkor

(18) om fortsatt uppföljning visar på låg förekomst av migrerande fladdermöss i vindkraftparken och att driftreglering inte kan anses motiverat med hänsyn till nyttan av dessa skyddsåtgärder jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

D2. Tillsynsmyndigheten får besluta om avvecklingsåtgärder enligt villkor (19).

I. Artskydd

110. EU:s medlemsstater är skyldiga att genomföra art- och habitatdirektivet (direktiv 92/43/EEG) och fågeldirektivet (direktiv 2009/147/EG) även inom den exklusiva ekonomiska zonen i den utsträckning medlemsstaterna har jurisdiktion.⁵ Vid prövning av tillstånd enligt SEZ ska bestämmelserna i 2 kap. MB iakttas. Av praxis följer att artskyddsförordningen utgör en precisering av vad som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB, vilket innebär att skyddet för arter därmed beaktas genom iakttagande av de allmänna hänsynsreglerna för verksamheter såsom den ifrågavarande i den ekonomiska zonen.
111. Verksamheten bedöms inte aktualisera något av förbuden i art. 12 i art- och habitatdirektivet. Fladdermöss är en skyddad art men det bedöms som osannolikt att fladdermöss förekommer inom Verksamhetsområdet. Bolaget kommer likväl att följa upp eventuell förekomst och påverkan på fladdermöss när vindkraftparken har etablerats, se villkorsförslag (17). Till skydd för fladdermöss kan åtgärder i form av driftreglering vidtas, vilket innebär att någon påverkan på fladdermöss och dess populationer inte uppstår.
112. Bestämmelserna i art. 5 i fågeldirektivet avser samtliga fågelarter som förekommer naturligt inom en medlemsstats territorium. Fågeldirektivets art. 5 a och b förbjuder avsiktliga handlingar avseende dödande av fåglar och förstörande av bon eller ägg. Art. 5 d i fågeldirektivet förbjuder att avsiktligt störa fågelarter, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med direktivet. Syftet med direktivet är att bibehålla eller återupprätta fågelarters population på en tillfredsställande nivå.

⁵ Europeiska kommissionen mot Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, mål C-6/04, EU:C:2005:626.

113. Verksamheten kommer inte påverka några bon eller ägg, eller störa några platser för fåglars häckning och uppfödning. Inventeringar har visat att Verksamhetsområdet inte heller är av betydelse för sjöfåglar, varken för övervintring eller födosök, se punkt F.4. Bolaget har anpassat vindkraftparkens utformning så att ett säkerhetsavstånd hålls mot Natura 2000-områden till undvikande av undanträngnings- och barriäreffekter för alfågel och andra fågelarter som förekommer på utsjöbankarna. Kollisionsrisken bedöms bli försumbar och utan påverkan på populationsnivå, särskilt då de fågelarter som migrerar genom Verksamhetsområdet generellt uppvisar ett starkt undvikandebeteende. Med hänsyn till vindkraftparkens valda lokalisering och att effekterna för fåglar blir små till försumbara, bedöms vindkraftpark Fyrskneppet inte påverka bevarandestatusen för någon fågelart.
114. Bolaget bedömer sammantaget att artskyddet kan upprätthållas och att verksamheten inte kommer att åsidosätta förbuden i artskyddsdirektiven.

J. Tillåtlighet enligt miljöbalken

J.1 Tillåtlighet enligt 2 kap. MB

J.1.1 Kunskapskravet (2 kap. 2 § MB)

115. Sökanden är en del av Skyborn-koncernen (tidigare wpd Offshore) som har lång erfarenhet av projektering och etablering av vindkraft till havs. Den samlade kunskapen och erfarenheterna inom Skyborn ligger till grund för arbetet med projektering av vindkraftpark Fyrskneppet och i framtagandet av denna ansökan med tillhörande underlag. De experter och sakkunniga konsulter som anlitas för att arbeta med projektet har omfattande och relevant kunskap, kompetens och erfarenhet kring miljöbedömningar, undersökningar, byggnation och drift av havsbaserade vindkraftparker. Bolaget har sammantaget den erfarenhet och kunskap som krävs för att bedriva den sökta verksamheten. Kunskapskravet är därmed uppfyllt.

J.1.2 Försiktighetsprincipen och bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § MB)

116. Försiktighetsprincipen beaktas genomgående i alla projektets faser. De föreslagna villkoren och skyddsåtgärderna, bland annat till skydd för fisk, fåglar och marina däggdjur, innebär att erforderliga försiktighetsmått vidtas till undvikande av negativ

påverkan på människors hälsa och miljön. Konsekvensbedömningar har utgått från värstafallscenarion för respektive påverkansfaktor, vilket säkerställer att verksamheten inte genererar en större omgivningspåverkan än den som redogjorts för och bedömts tillåtlig.

117. Principen om bästa möjliga teknik iaktas genom att val av vindkraftmodell, fundament och teknik för övriga installationer sker utifrån platsspecifika förutsättningar och den lämpligaste teknik som finns tillgänglig vid tidpunkt för upphandling och byggnation.
- J.1.3 Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § MB)
118. Verksamheten kommer innebära hantering av en begränsad mängd kemikalier. I enlighet med produktvalsprincipen kommer Bolaget använda den teknik och de kemikalier som ger minsta möjliga miljöpåverkan. Kemikaliehantering kommer att ske enligt väl utarbetade rutiner och med hänsyn till undvikande av risker för skada på människors hälsa eller miljö.
- J.1.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § MB)
119. Vindkraft är en förnybar energikälla och den ansökta verksamheten kommer bidra till den samhällsviktiga energiomställningen, en ökad produktion av förnybar el och den politiska målsättningen att Sverige ska ha en fossilfri energiförsörjning år 2040. Ett optimalt utnyttjande av vindenergin i området är vidare förenligt med god hushållning. Efter avveckling kommer vindkraftverken och övriga anläggningsdelar i stor utsträckning återvinnas och återanvändas. Verksamheten förväntas inte ge upphov till något avfall av betydelse och eventuellt avfall kommer att omhändertas och i möjligaste mån återvinnas. Bolaget anser därmed att hushållnings- och kretsloppsprincipen iaktas.
- J.1.5 Lokalisering (2 kap. 6 § MB)
120. Verksamhetsområdet är mycket lämpligt för etablering av vindkraft med hänsyn till bland annat djup- och vindförhållanden, förutsättningar för nätanslutning och få motstående intressen. En stor del av Verksamhetsområdet är utpekad som riksintresse för vindbruk samt angivet som område för energiutvinning i havsplanen.

121. Lokaliseringen är vald med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Inför ansökan studerades möjliga lokaliseringalternativ i detalj och av jämförda alternativ bedömdes området för Fyrskippet vara den mest lämpliga lokaliseringen för verksamheten, jämte de lokaliseringar som Skyborn också valt att projektera (Eystrasaltbanken och i vattnen utanför Kalix och Haparanda), se lokaliseringsutredningen i kapitel 5 i MKB:n samt MKB-bilaga M5.
122. De motstående intressena till en vindkraftsetablering i området får anses vara förhållandevis få. Bolaget har vidare anpassat Verksamhetsområdet vad gäller omfattning och utformning för att verksamhetens syfte ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet. Bolaget kommer även vidta skyddsåtgärder för att möjliggöra samexistens med övriga intressen i området. Lokaliseringsprincipen får sammantaget anses vara uppfylld.

J.2 Tillåtlighet enligt 3 och 4 kap. MB

123. Verksamhetsområdet berör flera områden med utpekade riksintressen enligt 3 och 4 kap. MB. En stor del av Verksamhetsområdet ligger inom riksintresse för vindbruk och verksamheten är därmed förenlig med detta riksintresse. Inom Verksamhetsområdet ligger ett område utpekat som riksintresse för kommunikation (sjöfart). Vindkraftparken kan medföra en förlängd resrutt för viss sjötrafik men verksamheten bedöms inte påtagligt försvåra för sjöfart i området eller tillkomsten eller utnyttjandet av hamnar, vilket medför att ingen påtaglig skada bedöms uppkomma på riksintresset.
124. En liten del av den södra delen av Verksamhetsområdet överlappar ett riksintresseområde för yrkesfisket. Med hänsyn till det begränsade yrkesfisket som sker i området bedöms inte vindkraftparken medföra någon påtaglig skada på riksintressets funktion.
125. Verksamheten kommer bidra till att uppfylla regionens energimål för produktion av förnyelsebar energi samt bidra till de nationella klimatmålen. Därmed kommer ianspråktagandet av mark- och vattenområden användas till det ändamål som på lämpligast sätt främjar en långsiktig hushållning.

J.3 Tillåtlighet enligt 5 kap. MB

126. Vindkraftpark Fyrskellet ligger inte inom någon ytvattenförekomst. Den närmaste ytvattenförekomsten är "Del av Bottenhavets utsjövatten" (WA41620368) mellan 22–25 km väster om Verksamhetsområdet. Den ansökta verksamheten kommer inte försämra möjligheterna att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsten.

J.4 Tillåtlighet enligt 7 kap. MB

127. Av 4 kap. 8 § MB följer att en användning av vatten som kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 MB, och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB, får komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats. Natura 2000-tillstånd får lämnas om verksamheten ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte kan skada de livsmiljöer som avses att skyddas, eller utsätta skyddade arter för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.
128. Bolaget har sökt Natura 2000-tillstånd avseende påverkan på de angränsande Natura 2000-områdena Finngrundet – Östra banken, Finngrundet – Norra banken och Finngrundet – Västra banken. Förutsättningar för att erhålla Natura 2000-tillstånd föreligger eftersom den ansökta verksamheten, med beaktande av skyddsåtgärder, sammantaget inte bedöms riskera att skada någon av de skyddade livsmiljöerna. Detta beskrivs närmare i kapitel 12 i MKB:n samt i MKB-bilaga M1.
129. Någon annan skyddad miljö eller naturområde förekommer inte inom eller i närheten av Verksamhetsområdet och verksamheten får därmed anses tillätlig enligt 7 kap. MB.

J.5 Sammanfattning av tillåtlighet

130. Den ansökta verksamheten kommer inte ge upphov till några betydande olägenheter för människors hälsa och miljön. Som framgår av förevarande ansökan och MKB är verksamheten förenlig med miljöbalkens syften och tillämpliga krav för verksamhetens tillåtlighet.

K. Igångsättningstid och tillståndstid

131. Anläggande av en storskalig havsbaserad vindkraftpark kräver flera år av detaljprojektering, upphandling, produktion och leverans av anläggningsdelar samt byggnation. Därutöver kan anslutningen till elnätet ta åtskilliga år att färdigställa med hänsyn till tillståndsprocesserna för anslutningskablar samt Svenska kraftnäts arbete med att förbereda transmissionsnät och stationer för anslutning. Detta kan ha en betydande inverkan på tidplanen och kan leda till fördröjningar av etableringen, vilket i huvudsak ligger utanför en verksamhetsutövares kontroll. Mot denna bakgrund och verksamhetens omfattning anser Bolaget att en yrkad igångsättningstid om femton år är skälig.
132. Med den nu rådande tekniken förväntas havsbaserade vindkraftverk ha en teknisk livslängd om cirka 35 år. Vindkraftverkens livslängd förväntas bli allt längre och de beräknas inom några år ha en livslängd om cirka 40 år. Eftersom tillståndstiden även ska inrymma nödvändig tid för avveckling och nedmontering av vindkraftverk och övriga installationer, anser Bolaget att en lämplig giltighetstid för tillståndet är 45 år från den dag verksamhetsutövaren anmäler till tillsynsmyndigheten att vindkraftparken, eller del därav, har driftsatts. Detta möjliggör ett optimalt nyttjande av vindkraftverken i enlighet med kravet på god resurshushållning.

L. Samråd

133. Samråd enligt 6 kap. MB har utförts med berörda myndigheter, föreningar, organisationer, särskilt berörda och allmänheten. Samrådsprocessen beskrivs i MKB:n och i samrådsredogörelsen, Bilaga M2 till MKB:n.

M. Övrigt

134. Behörighetshandlingar för ombuden biläggs i Bilaga F.

Malmö den 7 juli 2023

FYRSKEPPET OFFSHORE AB, genom

Madeleine Edqvist
(enligt fullmakt)

Anna Ekström Ståhl
(enligt fullmakt)

Victoria Bertilsson
(enligt fullmakt)

BILAGOR

A. Karta över verksamhetsområdet

B. Miljökonsekvensbeskrivning med underbilagor

- M1 Finngrundens Natura 2000-områden: Nulägesbeskrivning och miljöbedömning, underlag för prövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, Aquabiota
- M2 Samrådsredogörelse
- M3 Utlåtande: Föroreningar i sediment, Vindkraftpark Fyrskeppet, NIRAS A/S
- M4 Hazardous barrel report (*Utredning om förekomst av tunnor med farligt avfall*), Clinton Marine Survey
- M5 Utredning avseende lokalisering av större vindkraftparker
- M6 PM om geofysisk sjömätning, Clinton Marine Survey
- M7 Alum shale report (*Utredning om förekomst av alunskiffer*), Clinton Marine Survey
- M8 Vindkraftpark Fyrskeppet – effekter på fågel, Ramboll Sverige AB
- M9 Skrivbordsstudie om migrerande fladdermöss, Fyrskeppet, WSP Environmental Sverige
- M10 Fyrskeppet vindkraftpark – Marinarkeologisk utredning etapp 1, Nordic Maritime Group
- M11 Fotomontage och visualiseringsstudier, Norconsult
 - a. Metodbeskrivning
 - b. Fotomontage
 - c. Daganimeringar video
 - d. Hinderbelysningsanimeringar skymning video
 - e. Synbarhetsanalys (ZVI)
- M12 Ljudimmissionsberäkningar av ljud från vindkraft, Akustikkonsulten
- M13 Fyrskeppet offshore wind farm – Underwater noise prognosis: construction, operation, and geotechnical survey (*Modellering av undervattensbuller*), NIRAS A/S
- M14 Sediment Dispersal (*Sedimentspridningsrapport*), NIRAS A/S
- M15 Hydrodynamic Pressure (*Hydrodynamisk utredning*), NIRAS A/S
- M16 Flyghinderanalys, Luftfartsverket
- M17 Nautisk riskanalys, Vindkraftpark Fyrskeppet, RISE
- M18 Dumping Grounds Report (*Utredning om dumpningsområden*), Clinton Marine Survey
- M19 Fisheries Technical report, Fyrskeppet Offshore Wind Farm (*Utredning om yrkesfiske*), NIRAS A/S
- M20 Detalj- och översiktskartor

C. Teknisk beskrivning

D. Villkor i ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB (Natura 2000)

E. Avvecklingskalkyl

F. Behörighetshandlingar

Till

Länsstyrelsen i Uppsala län

**ANSÖKAN OM TILLSTÅND ENLIGT 7 KAP. 28 a §
MILJÖBALKEN**

Sökande: Fyrskippet Offshore AB, 556701-0854
Ringvägen 100
118 60 Stockholm

Ombud: advokaten Madeleine Edqvist och biträdande juristerna
Anna Ekström Ståhl och Victoria Bertilsson
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 4291, 203 14 Malmö
Tfn: 040-698 58 00
E-post: madeleine.edqvist@msa.se, anna.ekstrom.stahl@msa.se
respektive victoria.bertilsson@msa.se

Saken: Ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för uppförande,
drift och avveckling av den havsbaserade vindkraftparken Fyrskippet
Offshore i Bottenhavet i Sveriges ekonomiska zon

Innehåll

A.	Yrkanden.....	3
B.	Inledning	3
C.	Om ansökan	4
D.	Områdesbeskrivning	7
E.	Verksamhetsbeskrivning.....	8
F.	Beskrivning av Natura 2000-områdena	11
G.	Bedömd påverkan på Natura 2000-områdena.....	13
H.	Villkorsdiskussion.....	17
I.	Förslag till villkor	20
J.	Tillåtlighet.....	22
K.	Samråd	23
L.	Övrigt.....	24

A. Yrkanden

1. Fyrskippet Offshore AB ("**Bolaget**") yrkar att Länsstyrelsen i Uppsala län ("**Länsstyrelsen**"), med avseende på Natura 2000-områdena Finngrundet – Östra banken (SE0630260), Finngrundet – Norra banken (SE0630263) och Finngrundet – Västra banken (SE0630262), meddelar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken till uppförande, drift och avveckling av en vindkraftpark inom det område som framgår av Bilaga A, med tillhörande transformatorstationer, omriktarstationer, plattformar, mätmaster och undervattenskablar, allt i enlighet med vad som anges nedan i denna tillståndsansökan jämte bilagor.
2. Bolaget yrkar vidare att Länsstyrelsen
 - (i) meddelar de villkor som föreslås i avsnitt I nedan; samt
 - (ii) godkänner den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen ("**MKB**") i Bilaga B och slutför den specifika miljöbedömningen.

B. Inledning

B.1 Om Fyrskippet Offshore

3. Vindkraftpark Fyrskippet Offshore omfattar upp till 187 vindkraftverk med en totalhöjd om högst 350 meter. Vindkraftparken planeras att uppföras i Bottenhavet, inom det område som framgår av Bilaga A ("**Verksamhetsområdet**"), cirka 50 km utanför Upplands kust inom Sveriges ekonomiska zon.
4. Vindkraftpark Fyrskippets totala installerade effekt beräknas uppgå till cirka 2 000–2 800 MW, vilket ger en årsproduktion om cirka 8–11 TWh. Detta motsvarar cirka 6–8 procent av dagens elanvändning i Sverige. Vindkraftparken kommer därmed att generera ett betydande tillskott till behovet av en utbyggd förnybar energiproduktion. Verksamheten bidrar även till uppfyllandet av det energipolitiska

målet om att elproduktionen år 2040 ska bestå av 100 procent fossilfri energi¹ och utbyggnadsmålet om 300 GW havsbaserad vindkraft inom EU till år 2050.²

B.2 Sökanden

5. Vindkraftpark Fyrskeppet projekteras av Fyrskeppet Offshore AB som ägs av det tyska moderbolaget Skyborn Renewables GmbH ("Skyborn"). Skyborn är en global koncern som utvecklar och förvaltar vindkraftparker till havs. Koncernen har sammantaget cirka 20 års erfarenhet av utveckling, byggnation och drift av vindkraftparker. Fram till och med 2023 har sex havsbaserade vindkraftparker utvecklats och byggts av Skyborn på olika platser i världen. Skyborn var tidigare en del av wpd-koncernen. Sedan hösten 2022 ägs Skyborn av Global Infrastructure Partners.
6. I Sverige bedrivs arbetet med utveckling av vindkraftparker genom Fyrskeppet Offshore AB:s systerbolag, Skyborn Renewables Sweden AB. För närvarande utvecklar Skyborn Renewables Sweden AB vindkraftparkerna Eystrasalt Offshore, Storgrundet Offshore, Polargrund Offshore och Fyrskeppet Offshore. Den svenska projektportföljen har sammantaget potential att före 2035 realisera cirka 10 GW installerad effekt, vilket motsvarar omkring 40 TWh elproduktion om året.

C. Om ansökan

C.1 Prövningens omfattning

7. Denna ansökan avser tillstånd till verksamheten enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken ("MB") avseende Natura 2000-områdena Finngrundet – Östra banken (SE0630260), Finngrundet – Norra banken (SE0630263) och Finngrundet – Västra banken (SE0630262) som är utpekade enligt art- och habitatdirektivet³.
8. Verksamheten som prövas genom denna ansökan omfattar uppförande, drift och avveckling av vindkraftpark Fyrskeppet med tillhörande transformator- och

¹ Riksdagens beslut den 20 juni 2023.

² Meddelande från kommissionen, En EU-strategi för att utnyttja potentialen i havsbaserad förnybar energi för en klimatneutral framtid, COM(2020) 741 final av den 19 november 2020.

³ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

omriktarstationer, plattformar, mätmaster, kablar inom vindparken och för anslutning till land samt andra sammanhängande anläggningar.

9. Ansökan innehåller de uppgifter som krävs enligt 19 kap. 6 § MB och består av denna ansökningshandling jämte bilagor. En gemensam MKB för Natura 2000-ansökan samt för ansökningar om tillstånd till vindkraftparken enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ("SEZ") och internkabelnätet enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ("KSL") har upprättats av Ramboll Sverige AB med underlagsutredningar utförda av sakkunniga experter, se Bilaga B.
10. Livsmiljöer och arter som är skyddade på annan grund än genom Natura 2000-regelverket ingår inte i förevarande prövning utan prövas inom ramen för ansökan om tillstånd enligt SEZ.

C.2 Tillstånd som söks i särskild ordning

C.2.1 Tillstånd enligt SEZ

11. Vindkraftpark Fyrskippet planeras att uppföras i Sveriges ekonomiska zon och verksamheten kräver därmed tillstånd enligt 5 § SEZ. En ansökan om tillstånd enligt SEZ har getts in till Klimat- och näringslivsdepartementet samma dag som denna ansökan.

C.2.2 Tillstånd enligt KSL

12. Utläggning av undervattenskablar inom Verksamhetsområdet (det interna kabelnätet) kräver tillstånd enligt 3 § KSL. Ansökan om tillstånd enligt KSL för utläggning av undervattenskablar för det interna kabelnätet kommer att ges in till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet).
13. Inför och under anläggande av vindkraftparken kommer ytterligare undersökningar av havsbotten att behöva genomföras. Sådana undersökningar kräver också tillstånd enligt 3 § KSL och en tillståndsansökan kommer att upprättas och prövas av SGU.

C.2.3 Tillstånd för anslutningskablar till land

14. Nedläggning och drift av anslutningskablar som förläggs mellan vindkraftparken och anläggningsspunkt på land kräver tillstånd enligt KSL, MB (vattenverksamhet) och ellagen (1997:857). Tillstånd till vattenverksamhet enligt MB prövas av mark-

och miljödomstol avseende den del av anslutningskablarna som etableras inom svenskt sjöterritorium. Ansökan om nätkoncession enligt ellagen för starkströmsledning inom svenskt sjöterritorium och på land kommer att prövas av Energimarknadsinspektionen. Ansökan enligt KSL för anslutningskablarna ges in till och prövas av regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet).

15. Tillståndsansökningar avseende anslutningskablar kommer att ges in i särskild ordning när anslutningspunkten har anvisats av Svenska kraftnät och den slutliga sträckningen för kabelkorridoren till land är fastställd. Bolaget kommer att eftersträva en sammanhållen prövningsordning som möjliggör en effektiv och processekonomisk prövning av anslutningskablarna.

C.2.4 Esbokonventionen

16. I enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang ("Esbokonventionen") har samråd beträffande verksamhetens potentiella gränsöverskridande påverkan genomförts med Finland. Esbosamrådet har samordnats mellan Naturvårdsverket och finska Miljöministeriet. För närmare beskrivning av genomfört samråd enligt Esbokonventionen, se samrådsredogörelsen i MKB-bilaga M2.

C.3 **Samordning mellan prövningarna**

17. Prövningen av havsbaserade vindkraftparker inom Sveriges ekonomiska zon sker enligt flera olika regelverk och av olika prövningsinsatser. Det saknas också bestämmelser, likt de i miljöbalken, som reglerar en samordning av prövningarna avseende vindkraftparken, undervattenskablarna och påverkan på Natura 2000-områden. Regeringen är inte behörig att pröva Natura 2000-frågor inom ramen för prövningarna enligt SEZ och KSL.
18. Med hänsyn till kravet på en samlad prövning av en verksamhets miljöpåverkan, samt då 4 kap. 8 § MB föreskriver att Natura 2000-tillstånd är en förutsättning för att en verksamhet ska få komma till stånd, är det Bolagets uppfattning att ett beslut om Natura 2000-tillstånd behöver föregå regeringens beslut avseende SEZ-ansökan. Vidare, för att underlätta hanteringen av tillståndsprövningarna enligt de olika lagstiftningarna, såväl för sökanden som för involverade myndigheter och andra berörda, är det en fördel om tillståndsprövningarna samordnas.

19. I förevarande tillståndsprövning enligt Natura 2000-regelverket prövas dock enbart de frågor som är hänförliga till de naturtyper som är utpekade för de relevanta Natura 2000-områdena. Övrig påverkan på miljön prövas inom ramen för regeringens samlade prövning enligt SEZ.

D. Områdesbeskrivning

20. Verksamhetsområdet omfattar cirka 488 km² och är beläget i Bottenhavet, inom Sveriges ekonomiska zon, cirka 72 km nordöst om Gävle. Det kortaste avståndet mellan Verksamhetsområdets västra gräns och det svenska fastlandet är cirka 54 km.
21. Området består av öppet hav och saknar öar. Närmaste ö utmed den svenska kusten är Örskär som är på ett avstånd om cirka 50 km från Verksamhetsområdet. Närmast belägna län är Uppsala län och Gävleborgs län. Från Verksamhetsområdets östra gräns är avståndet till den finska ekonomiska zonen cirka 24 km.
22. Vattendjupet i Verksamhetsområdet varierar huvudsakligen mellan cirka 24 och 60 meter, med ett medeldjup om 47 meter. Det dominerande bottenmaterialet inom Verksamhetsområdet utgörs av moränlera och ytsubstratet utgörs framför allt av sand, grus och sten, men även mjuk lera förekommer i västra utkanten. Den uppskattade årsmedelvinden vid 150 meters höjd uppgår till cirka 9,3 m/s.
23. En stor del av Verksamhetsområdet är beläget inom havsplaneområde B147 med utpekade användningsområde energiutvinning (Efn). Inom område B147 ska särskild hänsyn tas till totalförsvarets intressen (f) samt till höga naturvärden (n), såsom revmiljöer samt fisklek- och fågelområden med särskilt låg miljöpåverkan. En mindre del av Verksamhetsområdet sträcker sig in på ett område som är angett för användning yrkesfiske. Resterande del av Verksamhetsområdet är beläget inom område B140 med generell användning, vilket innebär att ingen särskild användning har företräde i området.
24. I området kring den planerade vindkraftparken förekommer flera riksintressen. Verksamhetsområdet är till stor del utpekade som riksintresse för energiproduktion (vindbruk). Verksamhetsområdet överlappar också delvis med områden som är utpekade som riksintresse för yrkesfiske och riksintresse för sjöfart.

25. För närmare beskrivning av Verksamhetsområdet och dess omgivning hänvisas till kapitel 4 i MKB:n. I avsnitt F nedan beskrivs de tre berörda Natura 2000-områdena.

E. Verksamhetsbeskrivning

26. I följande avsnitt sammanfattas den sökta verksamheten. För en närmre beskrivning av verksamheten hänvisas till den tekniska beskrivningen, Bilaga C.

E.1 Omfattning och utformning

27. Vindkraftpark Fyrskippet kommer som mest att omfatta 187 vindkraftverk med en totalhöjd om högst 350 meter över medelvattennivån. Bolaget ansöker om en utformning av vindkraftparken med flexibilitet avseende slutlig placering av vindkraftverk, kablar, mätmaster, transformatorstationer och plattformar inom Verksamhetsområdet.

28. I samband med detaljprojekteringen fastställs vilken modell av vindkraftverk, totalhöjd och vilka fundament som är lämpligast att etablera. Fundamentens och kablarnas slutliga placering och utformning kan därmed optimeras med hänsyn till platsspecifika förutsättningar, utformning, teknikval samt miljö- och bottenförhållanden. Detta möjliggör en etablering enligt bästa möjliga teknik och det mest effektiva resursutnyttjandet inom Verksamhetsområdet.

E.2 Vindkraftparken

E.2.1 Vindkraftverk

29. Ett vindkraftverk utviner energi genom att omvandla luftens rörelseenergi till elektricitet med hjälp av en rotor med en tillkopplad elgenerator. Rotorn består av ett nav där de tre rotorbladen är monterade. Rotorn är monterad på ett maskinhus högst upp på vindkraftverkets torn som inrymmer elgeneratoren och vindkraftverkets övriga delkomponenter och system. Vindkraftverken kommer att förses med hinderbelysning för att undvika kollisioner med flyg- och sjötrafik.

E.2.2 Transformator- eller omriktarstationer och andra plattformar

30. Transformatorstationer eller omriktarstationer kommer att uppföras för att öka spänningen från den medelhöga spänningen i internkabelnätet för vidare transmission till land via exportkablar. Upp till fyra transformatorstationer eller

omriktarstationer för antingen växelströmskablar (HVAC), likströmskablar (HVDC), eller en kombination av dessa, kan komma att installeras inom Verksamhetsområdet. Inom vindkraftparken kan även logi- och logistikplattformar upprättas som bas för underhållsarbete under driften. Transformatorstationer och andra plattformar är vanligtvis uppförda på fackverksfundament, men andra fundamentsteknologier kan vara aktuella.

E.2.3 Fundament

31. Vindkraftverk och plattformar förankras i havsbotten med fundament. Fundamentalsalternativ som bedöms vara aktuella för vindkraftpark Fyrskneppet är monopile-fundament, monosugkassunfundament, gravitationsfundament, fackverksfundament, sugkassunfundament och tripod-fundament. Slutligt val av fundament baseras på vindkraftverkets specifikationer, platsspecifika förhållanden som geologi, batymetri, variationer av våg- och vattenstånd samt förutsättningar på marknaden. Bottenytaanspråket för gravitationsfundament inklusive erosionsskydd, som är den fundamentstyp som upptar störst bottenyta, uppskattas till totalt cirka 1,06 km², vilket utgör 0,22 procent av Verksamhetsområdets totala bottenyta.

E.2.4 Kabelnät

32. Vindkraftverken ansluts via internkabelnätet till en transformator- eller omriktarstation direkt eller via en serie av vindkraftverk. Den totala längden kablar inom vindkraftparken beror på antalet vindkraftverk och utformning av infrastrukturen, men uppskattas till cirka 450 km. Internkabelnätet har generellt en beräknad spänningsnivå om upp till 170 kV. Även redundanskablar kan förläggas mellan stationerna med en spänningsnivå om upp till 525 kV. Kablarna kan antingen grävas ned i havsbotten eller läggas på botten med ett externt skydd.
33. Anslutningskablar för distribution av el till anslutningspunkt i transmissionsnätet kommer att förläggas i en eller flera kabelkorridorer med upp till åtta starkströmskablar beroende på spänningsnivå och överföringsteknik (HVAC eller HVDC). Anslutningskablarna planeras att förläggas utanför Natura 2000-områdena.

E.2.5 Mätmaster

34. Mätmaster med en totalhöjd om maximalt cirka 195 meter kan komma att installeras inom Verksamhetsområdet. Mätmasterna kan utrustas med meteorologiska

instrument för att undersöka meteorologiska förhållanden, men även en mätplattform med SODAR/Lidar (ljud- respektive laserradar) kan användas. Liknande typer av fundament som används för vindkraftverk kan också användas för mätmaster.

E.3 Projektets faser

E.3.1 Anläggningsfas

35. Anläggningsfasen består av flera olika anläggningsåtgärder, såsom detaljanalys och förberedande åtgärder och installation av fundament, stationer, mätmaster, vindkraftverk och kablar.
36. Innan byggnation påbörjas kommer en rad olika förberedande geotekniska och geofysiska undersökningar att genomföras för att analysera bottenförutsättningar och fastställa exakta positioner för fundament, plattformar och kablar.
37. Fundamenten tillverkas på land och transporteras till Verksamhetsområdet med fartyg. Det närmare tillvägagångssättet för installationen (eventuell bearbetning av havsbotten, pålning, borring m.m.) varierar beroende på fundamentstyp och plats specifika bottenförhållanden. Vindkraftverk, transformator- och omriktarstationer och andra plattformar installeras på fundamenten med hjälp av olika installationsfartyg med höglyftande kranar. Olika typer av installationsmetoder kan behöva användas beroende på bland annat väderförhållanden, lasttyngd och hur många av vindkraftverkets komponenter som är förmonterade på land.
38. Undervattenskablar kan, beroende på bottenförhållanden, antingen förläggas genom exempelvis grävning, spolning eller plogning, eller läggas på havsbotten och täckas med kabelskydd såsom stenblock, sediment, betongmadrasser eller andra typer av skydd.

E.3.2 Driftsfas

39. Under driftsfasen producerar ett havsbaserat vindkraftverk normalt energi i vindintervallet 3–30 m/s, vilket motsvarar cirka 90–95 procent av tiden ett genomsnittsår. Service- och underhållsarbeten samt reparationsarbeten kommer att utföras under driftsfasen. Sådana arbeten innefattar bland annat inspektion av vindkraftverk, fundament, kablar och transformator- och omriktarstationer, utbyte av

utrustning och komponenter, fluider och oljor samt hantering av erosionsskydd. Transporter till vindkraftparken kan ske med fartyg eller helikopter.

E.3.3 Avvecklingsfas

40. Avveckling sker genom att vindkraftverken, transformator- och omriktarstationer och andra plattformar monteras ned med hjälp av stora kranar och transporteras till land. Vid avveckling av fastpålade fundament avlägsnas fundamentet genom att pålarna sågas av på ett visst djup under havsbotten. Pålarna som är fästa under botten lämnas kvar. Vid avveckling av ett fundament som står på havsbotten kan hela fundamentet normalt sett avlägsnas och transporteras till land. Internkablar tas antingen bort eller lämnas kvar på botten om det bedöms medföra mindre miljöpåverkan än om de avlägsnas. Efter nedmonteringen transporteras komponenterna till land för återanvändning, återvinning eller deponi.

F. **Beskrivning av Natura 2000-områdena**

41. I det följande beskrivs de tre Natura 2000-områdena (gemensamt benämnda ”**Finngrundet**”). För en mer utförlig beskrivning av Natura 2000-områdena, se kapitel 12 i MKB:n samt MKB-bilaga M1.

F.1 **Finngrundet – Östra banken (SE0630260)**

42. Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken är det område som ligger närmast Verksamhetsområdet, cirka två km söder om den planerade vindkraftparken. Natura 2000-området är cirka 232 km² stort och har ett djup mellan 3 och 30 meter.
43. Östra banken är utpekad för Natura 2000-naturtyperna *sublittoral sandbankar* (1110) och *rev* (1170). Substratet på bankens centrala och östra delar har ett stort inslag av sedimentär berggrund, där naturtypen rev återfinns. Östra banken utgörs därmed till största del av naturtypen rev, med en areal om cirka 181 km². I områdets västra del överlagras moränen av sand och grus, där naturtypen sublittoral sandbank främst förekommer. Mindre områden med sublittoral sandbankar förekommer också i Östra bankens norra del som ligger närmast vindkraftparken. Sammanlagt utgörs cirka 49 km² av området av sublittoral sandbankar.
44. Östra banken har utpekats som Natura 2000-område på grund av att den är en av få utsjöbankar i Södra Bottenhavet. Banken är bland annat ett viktigt lekområde för

fisk och födosöksområde för fåglar och gråsäl. I bevarandeplanen för Östra banken anges att området hyser en frodig algflora och välutvecklade bälten av blåstång och smaltång. En stor del av faunan i området är associerad till algsamhället. Området inhyser lekområden för fisk, bland annat för strömming, och av de större däggdjuren återfinns främst gråsäl som födosöker i området. På utsjöbanken övervintrar bland annat alfågel och området är också ett födosöksområde för lommar, ejder och tobisgrissla.

45. Enligt bevarandeplanen för Östra banken är bevarandestatusen för området som helhet med ingående naturtyper bedömd som gynnsam. Hela området är enligt bevarandeplanen inte inventerat med den detaljeringsgrad som krävs för att bedöma bevarandestatusen för de enskilda naturtyperna men förutsättningar bedöms finnas för gynnsam bevarandestatus. Bevarandemålen för såväl naturtypen rev som sublittoral sandbankar anger bland annat att naturtypernas areal inte ska minska, att naturtyperna i huvudsak ska vara fria från skador till följd av mänsklig påverkan och att ingen påtaglig minskning får ske av populationerna hos de typiska arterna.

F.2 Finngrundet – Norra banken (SE0630263) och Finngrundet – Västra banken (SE0630262)

46. Finngrundet – Norra banken ligger cirka 4 km sydväst om Verksamhetsområdet och är cirka 13 km² stort. Finngrundet – Västra banken ligger cirka 12,5 km sydväst om Verksamhetsområdet med en yta om cirka 83 km².
47. Områdena är utpekade för Natura 2000-naturtypen *rev* (1170), som upptar en yta på cirka 13 km² på Norra banken och cirka 82 km² på Västra banken. Natura 2000-områdena har en gemensam bevarandeplan från år 2016.
48. Norra och Västra banken har pekats ut som Natura 2000-områden eftersom de är två av ett fåtal utsjöbankar i Södra Bottenhavet. De grunda partierna inom områdena med hårt substrat ger gynnsamma betingelser för bottenfast vegetation. Dessa områden hyser välutvecklade bälten av tång som i sin tur ger skydd och mat åt många djur. Den rika vegetationen medför också att området har ett stort värde som lekområde för fisk och födosöksområde för fåglar och gråsäl. Av bevarandeplanen följer att Finngrundet hyser det nordligaste någorlunda täta beståndet av övervintrande alfåglar. Födosökande fågelarter i området är bland annat lommar och tobisgrissla.

49. Enligt bevarandeplanen har bevarandestatusen för Norra och Västra banken inte bedömts. Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus bedöms dock finnas. Bevarandemålen för naturtypen rev för Norra och Västra banken anger bland annat att naturtypens areal inte ska minska, att naturtypen i huvudsak ska vara fri från skador till följd av mänsklig påverkan samt att förekommande typiska arter ska uppvisa en god tillväxt och att området fortsätter att hysa en god förekomst av livsmiljöer för alla livsstadier som gynnar lek, uppväxt och födosök. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna ska ske.

G. Bedömd påverkan på Natura 2000-områdena

G.1 Utgångspunkter för bedömningarna

50. Bolaget har utrett och bedömt påverkan från den planerade vindkraftparken på de tre Natura 2000-områdena vid Finngrundén. Bedömningen avser vindkraftparkens potentiella påverkan på Natura 2000-områdenas möjlighet att uppnå eller bibehålla gynnsam bevarandestatus för de utpekade naturtyperna.
51. Av naturtypernas typiska arter utgår bedömningen från de arter som antingen har observerats eller som bedöms kunna förekomma inom områdena. Typiska arter för naturtyperna rev och sublittoral sandbankar redovisas dels i Naturvårdsverkets naturtypsvägledning, dels i SLU Artdatabankens listor över typiska arter. För en heltäckande bedömning innefattar påverkansbedömningen samtliga arter listade som typiska arter och som kan förekomma i områdena.
52. Påverkan på Natura 2000-områdenas utpekade naturtyper och typiska arter bedöms för den sökta verksamhetens olika faser; anläggning, drift och avveckling. Relevanta påverkansfaktorer på Natura 2000-områdenas naturtyper är bland annat sedimentspridning och sedimentation, undervattensljud, förändringar av strömmar och hydrografi samt reveffekt. För bedömningar har modelleringar och analyser utförts ifråga om sedimentspridning, undervattensljud och hydrografiska förändringar, se MKB-bilagorna M13–M15.
53. Samtliga bedömningar är utförda utifrån värstafallscenarion för att konsekvensbedömningarna ska ta höjd för den största påverkan från respektive påverkansfaktor, oberoende av vindkraftparkens slutliga utformning.

54. Nedan följer en kort sammanfattning av de bedömda konsekvenserna av vindkraftpark Fyrskippet på Natura 2000-områdena. En bedömning har gjorts för respektive naturtyp. Den närmare konsekvensbedömningen redovisas i kapitel 12 i MKB:n samt MKB-bilaga M1.

G.2 Rev (1170)

55. Det kortaste avståndet mellan Verksamhetsområdet och Natura 2000-områdena är två km till Östra banken. Avståndet till Natura 2000-områdena medför att utbredningen av påverkansfaktorernas effekter generellt är små, vilket medför en begränsad påverkan på naturtypen och dess typiska arter.

56. Typiska arter för naturtypen rev som har noterats vid Finngrunden är bland annat blåstång, blåmussla, strömming, tånglake och torsk. De fågelarter som är typiska för sublitorala sandbankar och som förekommer vid Finngrunden är alfågel, ejder, sjöorre, storlom och smålom. Enligt Naturvårdsverkets vägledning är dessa fågelarter inte typiska för rev, men anges i SLU Artdatabankens uppdaterade lista över typiska arter.

57. Den huvudsakliga påverkan för naturtypen och dess typiska arter kan uppstå genom undervattensljud och sedimentspridning under anläggningsskedet. De typiska fiskarterna kan påverkas av undervattensljud, särskilt från pålningsarbeten, där strömming är den art som är mest känslig för påverkan från undervattensljud. Den ljudmodellering som har utförts för att bedöma påverkan och skyddsåtgärder har därför utgått från strömming som den känsligaste arten. Med hänsyn till de skyddsåtgärder som vidtas, se punkt H.3 nedan, och den korta anläggningsperioden är den sammantagna bedömningen att påverkan från undervattensljud på typiska fiskarter kommer att vara mycket begränsad under anläggningsfasen och inte orsaka någon störning av betydelse.

58. Under anläggnings- och avvecklingsskedet kan grumling uppstå genom schaktning, dikning, övertäckning och installation av fundament och kablar. De flesta fiskarter har en tolerans för kortvarig uppgrumling eftersom de är anpassade till de variationer som förekommer naturligt. Vid påverkan på fisk är det främst partikelkoncentration och exponeringstid som tas i beaktande för att bedöma eventuella negativa effekter. Suspenderat sediment och sedimentation kan även påverka bottenlevande djur och växtlighet om dessa utsätts för omfattande sedimentering under en längre tidsperiod.

59. Utifrån genomförd sedimentmodellering, se MKB-bilaga M14, kan konstateras att någon sedimentspridning av betydelse inte kommer att spridas till Natura 2000-områdena, med hänsyn till avståndet mellan Natura 2000-områdena och Verksamhetsområdet samt att halterna av suspenderade sediment kommer att vara låga och kortvariga. Vid gränsen för Natura 2000-området Östra banken väntas som mest 10 mg/l suspenderat sediment förekomma vid botten under mindre än ett dygn. Sedimentspridningen bedöms därför medföra en försumbar eller ingen påverkan på naturtypen rev och dess typiska arter såsom blåmussla, blåstång och strömming.
60. Vindkraftparken bedöms inte medföra några förändringar av betydelse av strömmar och hydrografi inom Natura 2000-områdena, och därmed inte heller någon påverkan på naturtypen i detta avseende.
61. Under driftsfasen är det vindkraftparkens fysiska påverkan ovan havsytan som kan medföra en potentiell påverkan på Finngrundens typiska fågelarter. Den känsligaste fågelarten för påverkan är alfågel, som är en rödlistad art (starkt hotad, EN). Alfågeln övervintrar på utsjöbankarna men förekommer i begränsad mängd inom Verksamhetsområdet. Alfågel förekommer främst inom områden med ett djup grundare än 30 meter, då alfågeln födosöker ned till detta djup under vintern.
62. Till skydd för förekomsten av alfågel på Finngrunden har Bolaget iakttagit en buffertzonen om två km mellan vindkraftparken och Östra banken. Vidare undviks en påverkan på fåglarnas födosök inom Verksamhetsområdet genom att inga vindkraftverk kommer att placeras inom de områden i anslutning till Östra banken som är grundare än 30 meter. Genom dessa skyddsåtgärder bedöms verksamheten inte medföra någon påverkan på alfågel.
63. Ett begränsat antal svärtor och sjöorrar har noterats inom vindkraftpark Fyrskäppet och därmed bedöms effekter av habitatförlust inte uppkomma och kollisionrisken bedöms som mycket låg. Det är enbart enstaka ejdrar som har noterats inom vindkraftparken och vid sträckinventeringar, varför ingen störning av betydelse kommer att uppkomma för arten.
64. Sammantaget bedöms vindkraftpark Fyrskäppet inte påverka förutsättningar att bibehålla eller uppnå gynnsam bevarandestatus för naturtypen rev inom de aktuella Natura 2000-områdena.

G.3 Sublittorala sandbankar

65. Naturtypen sublittorala sandbankar är enbart utpekad för Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken. För naturtypen sublittorala sandbankar är bland annat strömning, tånglake, torsk och alfågel typiska arter. Därtill utgör även små- och storlom typiska arter. I likhet med bedömd påverkan för naturtypen rev medför avståndet till Natura 2000-området och den begränsade utbredningen av undervattensljud och sedimentspridning att påverkan på naturtypen sublittorala sandbankar blir begränsad.
66. De beskrivningar och bedömningar som gjorts ifråga om naturtypen rev gör sig gällande även för sublittorala sandbankar och naturtypens typiska arter, se avsnitt G.2, kapitel 12 i MKB:n samt MKB-bilaga M1.
67. Sammantaget bedöms vindkraftpark Fyrskippet inte påverka förutsättningarna att bibehålla eller uppnå gynnsam bevarandestatus för naturtypen sublittorala sandbankar inom Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken.

G.4 Kumulativa effekter

68. För att tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB ska kunna lämnas krävs, enligt 7 kap. 28 b § MB, att verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas.
69. I Bottenhavet förekommer idag enbart en annan vindkraftpark som ligger i den finska delen av Bottenhavet. I dagsläget är det enbart Skyborns eget projekt Storgrundet Offshore som har tillstånd till etablering i Bottenhavet. För ett par ytterligare vindkraftparker, på ett avstånd om cirka 30–40 km har tillståndsansökningar lämnats in men dessa projekt är fortfarande i tidig fas i tillståndsprövningen. Det finns också ytterligare projekt i tidig planeringsfas. Det saknas dock förutsättningar att väga in projekt i tidig tillståndsfas i en adekvat kumulativ bedömning på grund av osäkra bedömningsparametrar. En kumulativ bedömning har dock gjorts för Skyborns egna projekt Storgrundet Offshore och Eyrasalt Offshore. Övrig befintlig verksamhet i området utgörs av sjöfart och yrkesfiske.

70. Kumulativa effekter kan uppstå om anläggningskedan inträffar samtidigt i intilliggande områden. Bolaget bedömer det osannolikt att ett samtidigt anläggande av de parker som bedöms kumulativt skulle medföra en kumulativ påverkan av någon betydelse. Avstånden är stora till de andra vindkraftparkerna och förhöjda ljudnivåer och sedimentspridning från vindkraftpark Fyrskoppets anläggning kommer inte att nå in till Natura 2000-områdena i någon betydande omfattning.
71. Påverkan av kumulativa effekter från vindkraftparker på Finngrundens Natura 2000-områden kan även uppkomma under verksamheternas driftskede. Vindkraftpark Fyrskoppet bedöms dock inte medföra någon påverkan av betydelse på Natura 2000-områdena och skulle därmed inte bidra till kumulativa effekter på de utpekade naturtyperna och dess typiska arter under driftfasen, främst med hänsyn till avståndet till Finngrundens bankar.

G.5 Sammantagen bedömning

72. Den sammantagna bedömningen, vilken redovisas i avsnitt 12.5 och 12.6 i MKB:n, är att verksamheten hänförlig till vindkraftpark Fyrskoppet, med beaktande av skyddsåtgärder och de villkor som framgår av avsnitt I, inte riskerar att skada de livsmiljöer som Natura 2000-områdena avser att skydda. Förutsättningar för tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB föreligger därmed.

H. Villkorsdiskussion

H.1 Villkor i förhållande till SEZ-ansökan

73. För denna ansökan föreslås villkor som är av relevans för Natura 2000-områdena. Villkoren omfattar även skyddsåtgärder för marina däggdjur, även om dessa inte utgör typiska arter för de utpekade naturtyperna, eftersom villkor kopplade till undervattensljud utgör hänsynstaganden till både fisk och marina däggdjur.
74. Övriga villkor avseende utformning och utförande av verksamheten kommer att regleras i tillståndet enligt SEZ. Till undvikande av dubbelreglering och oklarheter inkluderas inte samma villkor i de olika tillståndsansökningarna med hänsyn till att samtliga villkor i tillstånden kommer att reglera verksamheten. De villkor som föreslås i ansökan om SEZ-tillstånd framgår av Bilaga D.

H.2 Vindkraftparkens utformning

75. Förekomsten av alfågel är liten inom Verksamhetsområdet och området bedöms inte vara en viktig födosökslokal för alfågel. För att minimera risken för undanträngning och störning av alfågelpopulationen vid Finngrundan kommer inga vindkraftverk att placeras på djup grundare än 30 meter inom ett avstånd om fem km från gränsen till Natura 2000-området Finngrundan – Östra banken, se punkt G.2 ovan och villkorsförslag (2).

H.3 Undervattensbuller

H.3.1 Skyddsåtgärder vid pålning

76. Undervattensljud kan påverka vissa fiskarter och störningskänsligheten är som störst under anläggningsfasen om fundament installeras genom pålning. Strömring är den fiskart med lägst tröskelvärde för att uppfatta ljud och är den känsligaste arten i detta avseende. Konsekvensbedömningarna avseende ljudpåverkan och skyddsåtgärder har därför utgått från strömring och dess tröskelvärden för dödlig skada respektive för temporär hörselnedsättning ("TTS"), vilket för strömring är 186 dB re 1 μ Pa²s oviktat, kumulativt.
77. Vid pålning kommer ljuddämpande utrustning i form av dubbla bubbelgardiner (eller utrustning med motsvarande effekt) att användas, se villkor (3). Pålningsarbeten kommer att inledas med akustiska skrämsemetoder samt mjuk uppstart under 30 minuter varefter styrkan i hammarslagen successivt trappas upp under en period om 30 minuter, se villkorsförslag (4)–(5). Syftet med mjuk uppstart är att säkerställa att fisk och säl inte utsätts för skadliga ljudnivåer. Under den tid då mjuk uppstart och ramp-up pågår kommer såväl marina däggdjur som fiskar ges god tid för att förflytta sig från området närmast pålningsarbetena, vilket minimerar risken för skadlig påverkan från ljud.
78. Ljudmodelleringen visar att ljud överskridande tröskelvärdet dödlig skada enbart uppstår inom ett fåtal meter från ljudkällan och att området för ljudspridning överskridande tröskelvärdet för TTS kan begränsas genom iakttagande av ljuddämpande utrustning. Under den tid då strömmingslek pågår inom Östra banken förväntas ljud från pålning överskridande TTS inte att spridas in till Östra banken. Till undvikande av att strömring som förekommer och leker inom Natura 2000-

området utsätts för ljudnivåer över TTS föreslår Bolaget i villkor (6) att ljudnivån $SEL_{kum,24h,oviktat}$ om 186 dB re 1 μPa^2s inte får överskridas inom Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken.

H.3.2 Kontrollmätning och uppföljning av undervattensljud

79. Hur ljud från pålning sprider sig och propagerar i vattnet är i mycket stor utsträckning beroende på de platsspecifika förutsättningarna ifråga om bottenlager och geologi, vind- och strömförhållanden, pålningstid och slagfrekvens, samt val av det fundament som ska pålas. Att ljudutbredningen kan skilja sig från en position till en annan visas bland annat i ljudmodelleringsrapporten, se MKB-bilaga M13.
80. Inför pålningsarbetena är det därför av betydelse att platsspecifika analyser och ljudberäkningar tas fram och att en uppdaterad ljudberäkning görs utifrån verkens exakta placering, pålarnas storlek och pålningsstyrka. En sådan uppdaterad ljudberäkning ligger till grund för en detaljerad arbetsplan för pålningen som bland annat specificerar pålningsfrekvens med hänsyn till teknik och platsspecifika förutsättningar. Den uppdaterade ljudberäkningen kommer att visa om de antaganden och beräkningar som gjorts i ljudmodelleringen överensstämmer och att pålningen inte medför större påverkansområden än vad som redovisats i ljudmodelleringen och som legat till grund för konsekvensbedömningarna. Arbetsplanen ska även redovisa vilka skyddsåtgärder som ska vidtas. Bolaget föreslår att arbetsplanen ska godkännas av tillsynsmyndigheten innan pålningsarbeten får påbörjas, se villkorsförslag (7).
81. För att verifiera ljudmodelleringarna och säkerställa att den faktiska ljudalstringen stämmer med beräknade avstånd för tröskelvärden kommer Bolaget att utföra kontrollmätningar från de fyra första installerade fundamenten. Mätning kommer att utföras på fyra olika avstånd från ljudkällan för att kontrollera hur ljudet propagerar i vattnet. Lämpliga avstånd bör beslutas inom ramen för kontrollprogrammet. Mätresultaten kommer därefter att kunna validera ljudberäkningen för att säkerställa att ljudutbredningen inte överskrider beräknade avstånd för tröskelvärden, se villkor (8).
82. Om mätdata och verifiering av ljudmodellering visar på överskridanden av avstånden för tröskelvärdena kommer åtgärder och anpassningar av pålningsarbetena att vidtas för att undvika överskridanden, såsom anpassning av pålningsintensitet

och slagfrekvens eller annan skyddsåtgärd. Uppföljande kontrollmätningar ska då göras. Den närmare regleringen för kontroll av undervattensljud bör regleras i kommande kontrollprogram enligt villkor (10).

83. Sammantaget bedömer Bolaget att denna metodik för uppföljning och kontroll säkerställer att ljudutbredningen från pålningsarbeten inte påverkar Natura 2000-områdenas typiska arter i större omfattning än vad som beskrivits i MKB och att de för Natura 2000-områdena typiska arterna inte utsätts för störning av någon betydelse. Det är också ett lämpligt förfarande för att ta hänsyn till de platsspecifika skillnaderna för fundamentsplaceringarna samt för att säkerställa effekten av ljuddämpande utrustning.

H.4 Undersökningar

84. Inför och under anläggningsfasen kommer vissa undersökningar av havsbotten att utföras, vilket främst kan orsaka förhöjda nivåer av undervattensljud vid användning av olika former av hydroakustisk utrustning. Ljudmodelleringar visar att ljudutbredningen från undersökningsaktiviteter blir mycket begränsad, se MKB-bilaga M13. För att undvika att fisk och marina däggdjur befinner sig i närheten av undersökningsfartygen vid användning av bottenpenetrerande ekolod under 200 kHz (såsom *sub-bottom profiler*) kommer mjuk uppstart att tillämpas. Mjuk uppstart ska också användas vid längre avbrott, se villkor (9).

I. Förslag till villkor

Bolaget föreslår följande villkor för tillståndet.

Allmänt villkor

- (1) Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

Utformning

- (2) Inga vindkraftverk kommer installeras på djup grundare än 30 meter inom ett avstånd om 5 km från gränsen till Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken.

Skyddsåtgärder vid pålning

- (3) Vid pålningsarbeten ska ljuddämpande utrustning i form av dubbla bubbelgardiner, eller teknik med motsvarande effekt, användas.
- (4) Inför pålning ska akustisk utrustning användas för att mota bort marina däggdjur och fisk.
- (5) Pålning ska inledas med mjuk uppstart, så kallad soft start, varefter hammarslagen successivt ska trappas upp, så kallad ramp-up. Varaktigheten för soft start-perioden respektive ramp up-perioden får inte vara kortare än 30 minuter.
- (6) Undervattensljud från pålning får inte överskrida värdet $SEL_{kum,24h,oviktat}$ 186 dB re $1\mu Pa^2s$ inom Natura 2000-området Finngrundet – Östra banken.
- (7) Verksamhetsutövaren ska inför pålningsarbetena genomföra en uppdaterad beräkning av undervattensljud från pålning som utgår från fastställda ingångsvärden för anläggningsarbetena, inklusive positionerna för respektive vindkraftverk, tillämpad pålningsenergi och pålens dimensioner.

Ljudberäkningen ska biläggas en arbetsplan för pålningsarbetena som ges in till tillsynsmyndigheten för godkännande senast tre månader innan pålningsarbeten påbörjas. Arbetsplanen ska redogöra för vilka skyddsåtgärder som vidtas för att undvika påverkan från undervattensljud samt hur det ska kontrolleras och dokumenteras att skyddsåtgärderna utförs så att de får avsedd effekt. Arbetsplanen ska också innehålla rutiner för hur lång tid som får passera innan en ny mjuk startsekvens påbörjas, om pålning måste avstanna till följd av tekniska problem eller service.

- (8) Kontrollmätning av ljud från pålning ska ske vid installation av de fyra första fundament som pålas för att utifrån det faktiska kumulerade ljudet (SEL) validera modelleringarna av undervattensljud. Mätning ska ske på fyra olika avstånd från ljudkällan enligt vad som närmare regleras i kontrollprogrammet. Pålning av påföljande fundament får endast påbörjas om de uppmätta värdena och valideringen av ljudmodelleringen visar att ljud från pålning inte kommer att överskrida tröskelvärdena enligt ljudberäkningar och begränsningsvärdet enligt villkor (6) ovan.

Om de uppmätta värdena medför en större ljudspridning än avstånden för tröskelvärdena i ljudberäkningen ska verksamhetsutövaren vidta åtgärder eller anpassa arbetena för att överskridanden inte ska ske. En ny ljudmätning ska ske vid pålning av nästa fundament för att kontrollera att värdena inte överskrids.

Resultaten från kontrollmätningen ska tillställas tillsynsmyndigheten.

Undersökningar

- (9) Vid undersökningar med undersökningsutrustning som avger ljud med frekvenser understigande 200 kHz kommer mjuk uppstart att tillämpas. Mjuk uppstart kommer även att tillämpas efter avbrott längre än 40 minuter.

Kontrollprogram

- (10) Kontrollprogram för verksamheten ska finnas för anläggningskedet, driftskedet samt för ett framtida avvecklingsskede. Kontrollprogrammet ska upprättas i samråd med Länsstyrelsen i Uppsala län. Av kontrollprogrammet ska framgå hur kontroll av verksamheten ska ske, och närmare reglera mätning och kontrollen av undervattensljud från pålning enligt villkor (8).

Förslag till kontrollprogram ska lämnas till Länsstyrelsen i Uppsala län senast tre månader innan respektive skede inleds. Kontrollprogrammet kan samordnas med övriga kontrollprogram för verksamheterna (såsom kontrollprogram föreskrivet för tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon). Kontrollprogrammet ska ses över vart femte år, eller efter ett längre intervall som tillsynsmyndigheten bestämmer vid den senaste översynen.

J. Tillåtlighet

85. Utöver den samlade bedömningen att förutsättningar för tillåtlighet enligt 7 kap. 28 a § MB föreligger kommer Bolaget att bedriva den sökta verksamheten i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

86. Kunskapskravet i 2 kap. 2 § MB uppfylls genom att de bedömningar som ligger till grund för ansökan är baserade på ett gediget underlag bestående av bland annat inventeringar och utredningar. Dessa utredningar och inventeringar är utförda av sakkunniga experter inom respektive sakområde. Genom Skyborn-koncernen har Bolaget tillgång till cirka 20 års erfarenhet av utveckling, byggnation och drift av vindkraftparker.
87. Försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § MB iakttas genom de föreslagna villkor och skyddsåtgärder som framgår av avsnitt I, bland annat genom att Bolaget åtar sig att vidta ljuddämpande åtgärder under anläggningsskedet och skyddsavståndet mellan Verksamhetsområdet och det närmsta Natura 2000-området. Kravet på bästa möjliga teknik i samma paragraf uppfylls genom att det tillstånd som Bolaget söker erbjuder flexibilitet i val av vindkraftverk, fundament och placering, inom tillståndets yttre ramar. Detta möjliggör för Bolaget att välja den teknik och den utrustning som är bäst och medför minst påverkan på miljön vid tillfället för byggnation av parken.
88. Produktvalsprincipen i 2 kap. 4 § MB iakttas genom att kemikaliehantering kommer att ske enligt väl utarbetade rutiner och att produktval kommer att ske med hänsyn till undvikande av risker för skada på människors hälsa eller miljö.
89. Vindkraftpark Fyrskippet bidrar till hushållnings- och kretsloppsprincipen i 2 kap. 5 § MB. Vindkraftparken utgör ett stort tillskott av förnyelsebar energi. Ett optimalt utnyttjande av vindenergin i området är vidare förenligt med god hushållning.
90. Lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB får anses vara uppfylld genom att det valda området är väl lämpat för etablering av en havsbaserad vindkraftpark med hänsyn till gynnsamma vindresurser och övriga omgivningsförhållanden samt med beaktande av skydd för miljön, inklusive Natura 2000-områdena vid Finngrundén. I alternativredovisningen i MKB-bilaga M5 beskrivs valet av plats närmare.

K. Samråd

91. Inför framtagandet av Natura 2000-ansökan samt ansökan om tillstånd enligt SEZ har erforderligt avgränsningssamråd enligt 6 kap. MB genomförts. Eftersom ett gemensamt samråd hållits för de båda ansökningarna har en gemensam samrådsredogörelse upprättats. För redogörelse av samråden, se MKB-bilaga M2.

L. Övrigt

92. Behörighetshandlingar för ombuden bilägges, se Bilaga E.

Malmö den 7 juli 2023

FYRSKEPPET OFFSHORE AB, genom

Madeleine Edqvist
(enligt fullmakt)

Anna Ekström Ståhl
(enligt fullmakt)

Victoria Bertilsson
(enligt fullmakt)

BILAGOR

A. Karta över verksamhetsområdet

B. Miljökonsekvensbeskrivning med underbilagor

- M1 Finngrundens Natura 2000-områden: Nulägesbeskrivning och miljöbedömning, underlag för prövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken, Aquabiota
- M2 Samrådsredogörelse
- M3 Utlåtande: Föroreningar i sediment, Vindkraftpark Fyrskeppet, NIRAS A/S
- M4 Hazardous barrel report (*Utredning om förekomst av tunnor med farligt avfall*), Clinton Marine Survey
- M5 Utredning avseende lokalisering av större vindkraftparker
- M6 PM om geofysisk sjömätning, Clinton Marine Survey
- M7 Alum shale report (*Utredning om förekomst av alunskiffer*), Clinton Marine Survey
- M8 Vindkraftpark Fyrskeppet – effekter på fågel, Ramboll Sverige AB
- M9 Skrivbordsstudie om migrerande fladdermöss, Fyrskeppet, WSP Environmental Sverige
- M10 Fyrskeppet vindkraftpark – Marinarkeologisk utredning etapp 1, Nordic Maritime Group
- M11 Fotomontage och visualiseringsstudier, Norconsult
 - a. Metodbeskrivning
 - b. Fotomontage
 - c. Daganimeringar video
 - d. Hinderbelysningsanimeringar skymning video
 - e. Synbarhetsanalys (ZVI)
- M12 Ljudimmissionsberäkningar av ljud från vindkraft, Akustikkonsulten
- M13 Fyrskeppet offshore wind farm – Underwater noise prognosis: construction, operation, and geotechnical survey (*Modellering av undervattensbuller*), NIRAS A/S
- M14 Sediment Dispersal (*Sedimentspridningsrapport*), NIRAS A/S
- M15 Hydrodynamic Pressure (*Hydrodynamisk utredning*), NIRAS A/S
- M16 Flyghinderanalys, Luftfartsverket
- M17 Nautisk riskanalys, Vindkraftpark Fyrskeppet, RISE
- M18 Dumping Grounds Report (*Utredning om dumpningsområden*), Clinton Marine Survey
- M19 Fisheries Technical report, Fyrskeppet Offshore Wind Farm (*Utredning om yrkesfiske*), NIRAS A/S
- M20 Detalj- och översiktskartor

C. Teknisk beskrivning

D. Föreslagna villkor i ansökan om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon

E. Behörighetshandlingar

Från: Östhammar Direkt <osthammardirekt@osthammar.se>
Skickat: 2024-06-20 13:29
Till: Registrator@osthammar.se
Ämne: VB: ÖK-2024-28648
Bilagor: Ansökan enligt SEZ för vindkraftpark Fyrskippet Offshore - dnr 7384-2023.pdf, image005.png, image006.png, Remiss - begäran om yttrande - dnr 5197-2023.pdf, Remiss - begäran om yttrande - dnr 7384-2023.pdf, Tillståndsansökan enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för vindkraftparken Fyrskippet Offshore - dnr 5197-2023.pdf

Från: Länsstyrelsen Uppsala län < uppsala@lansstyrelsen.se >
Skickat: den 20 juni 2024 13:02
Till: Östhammar Direkt <osthammardirekt@osthammar.se>; Älvkarleby kommun Älvkarleby kommun <kommun@alvkarleby.se>; kommun@hudiksvall.se <kommun@hudiksvall.se>; registrator@raa.se <registrator@raa.se>; registrator@kustbevakningen.se <registrator@kustbevakningen.se>; registrator@msb.se <registrator@msb.se>; gavle.kommun@gavle.se <gavle.kommun@gavle.se>; registrator@smhi.se <registrator@smhi.se>; info@upplandsstiftelsen.se <info@upplandsstiftelsen.se>; registrator@naturvardsverket.se <registrator@naturvardsverket.se>; Försvarmakten hkv <exp-hkv@mil.se>; registraturen@boverket.se <registraturen@boverket.se>; registrator@nrm.se <registrator@nrm.se>; jordbruksverket@jordbruksverket.se <jordbruksverket@jordbruksverket.se>; Medborgarservice Tierp <medborgarservice@tierp.se>;

[Redacted text block]

[Redacted text block]; U-RB-Vattenmyndigheten i Norra Östersjön <vattenmyndigheten.i.norra.ostersjon.vastmanland@lansstyrelsen.se>; [Redacted text block]; Post- och Telestyrelsen <pts@pts.se>; vindkraft-

lst@teracom.se <vindkraft-lst@teracom.se>; [REDACTED]

info@pelagic.se <info@pelagic.se>

Ämne: Begäran om yttrande - remisser avseende den planerade havsvindkraftsparken Fyrskppet i södra Bottenhavet

Hej,

Länsstyrelsen i Uppsala län översänder bifogade remisser avseende ansökan om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon (SEZ) respektive ansökan om Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Sista dag för att lämna ett yttrande över ansökningarna är **den 27 augusti 2024**.

Till remisserna bifogas ansökan i respektive ärende.

Övriga ansökningshandlingar nås via bifogade filskick.

Flera av bilagorna i ansökningshandlingarna är gemensamma för de bägge ärendena.

De fyra filskicken nås nedan och har följande innehåll:

1. Bilagor till ansökan som är gemensamma för SEZ-ansökan respektive N2000-ansökan i ärende dnr 7384-2023 respektive 5197-2023
2. Komplettering av ansökan om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon, dnr 7384-2023
3. Komplettering av ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken - ansökan om Natura 2000-tillstånd, dnr 5197-2023
4. Visualiseringar, filmer tillhörande ärende dnr 7384-2023

På länsstyrelsens hemsida återfinns kungörelsen av de bägge ärendena - [Sökresultat | Länsstyrelsen Uppsala \(lansstyrelsen.se\)](#)

Vänliga hälsningar

Julia Eriksson

Registrator

Rättsenheten

010-2233306

Länsstyrelsen Uppsala län

Postadress: 751 86 Uppsala

Besöksadress: Bäverns gränd 17

Webb: www.lansstyrelsen.se/upsala

För information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter, se <https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>

www.lansstyrelsen.se/upsala

www.facebook.com/Lansstyrelsen.Uppsala.lan

www.twitter.com/upsalalst

www.instagram.com/uppsalalst

1. Bilagor till ansökan som är gemensamma för SEZ-ansökan respektive N2000-ansökan i ärende dnr 7384-2023 respektive 5197-2023

Filnamn	Storlek
Bilaga A Karta över verksamhetsområde(25762606) (0)_TMP.pdf	3 MB
Bilaga B Miljökonsekvensbeskrivning (1)_Del1(25764087) (0)_TMP.pdf	50 MB
Bilaga B Miljökonsekvensbeskrivning (1)_Del2(25764091) (0)_TMP.pdf	40 MB
Bilaga B Miljökonsekvensbeskrivning (1)_Del3(25764093) (0)_TMP.pdf	40 MB
Bilaga B Miljökonsekvensbeskrivning (1)_Del4(25764094) (0)_TMP.pdf	2 MB
Bilaga C Teknisk beskrivning.PDF	300 MB
Bilaga D Föreslagna villkor i ansökan om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon(25762916) (0)_TMP.pdf	80 KB
Bilaga E Avvecklingskalkyl - Fyrskippet Offshore_9478493_1_1(26616277).PDF	6 MB
Bilaga M1 Natura 2000-underlag(25762615) (0)_TMP.pdf	5 MB
Bilaga M2 Samrådsredogörelse(25762620) (0)_TMP.pdf	50 MB
Bilaga M3 Utlåtande om föroreningar i sediment(25762622) (0)_TMP.pdf	600 KB
Bilaga M4 Hazardous barrel report(25762623) (0)_TMP.pdf	800 KB
Bilaga M5 Utredning avseende lokalisering av större vindkraftparker(25762628) (0)_TMP.pdf	10 MB
Bilaga M6 Sammanfattande PM geofysisk sjömätning(25762640) (0)_TMP.pdf	1 MB
Bilaga M7 Alum shale report(25762661) (0)_TMP.pdf	900 KB
Bilaga M8 Rapport fågel Fyrskippet(25762695) (0)_TMP.pdf	3 MB

Bilaga M9 Rapport fladdermöss(25762699) (0)_TMP.pdf	1000 KB
Bilaga M10 Marinarkeologisk utredning etapp 1(25762700) (0)_TMP.pdf	5 MB
Bilaga M11a Metodbeskrivning(25762714) (0)_TMP.pdf	1 MB
Bilaga M11b Fotomontage(25762719) (0)_TMP.pdf	20 MB
Bilaga M11c Daganimeringar video försättsblad(25762724) (0)_TMP.pdf	300 KB
Bilaga M11d Hinderbelysningsanimeringar skymning video försättsblad(25762795) (0)_TMP.pdf	300 KB
Bilaga M11e Synbarhetsanalys (ZVI)(25762830) (0)_TMP.pdf	30 MB
Bilaga M12 Ljudimmissionsberäkningar(25762835) (0)_TMP.pdf	1 MB
Bilaga M13 Underwater noise prognosis(25762854) (0)_TMP.pdf	5 MB
Bilaga M14 Sediment Dispersal(25762859) (0)_TMP.pdf	10 MB
Bilaga M15 Hydrodynamic Pressure(25762861) (0)_TMP.pdf	10 MB
Bilaga M16 Flyghinderanalys(25762866) (0)_TMP.pdf	700 KB
Bilaga M17 Nautisk riskanalys(25762867) (0)_TMP.pdf	4 MB
Bilaga M18 Dumping Grounds Report(25762871) (0)_TMP.pdf	2 MB
Bilaga M19 Fisheries Technical report(25762874) (0)_TMP.pdf	10 MB
Bilaga M20 Detalj- och översiktsskator(25762880) (0)_TMP.pdf	50 MB

Klicka på följande länk för att ladda ner de bifogade filerna:

<https://filskick.lansstyrelsen.se/message/BZEnfKDgE1R5KN1CFNner6>

De bifogade filerna är tillgängliga fram till: 2024-09-10.

2. Komplettering av ansökan om tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon, dnr 7384-2023

Filnamn	Storlek
Bilaga 1 Komplettering av miljökonsekvensbeskrivning, Ramboll.PDF	2 MB
Bilaga 2 Utredning om förekomst av tunnor med farligt avfall (svensk översättning av bilaga M4), Cli.PDF	1 MB
Bilaga 3 Utredning om förekomst av alunskiffer (svensk översättning av bilaga M7), Clinton Marine Su.PDF	1 MB
Bilaga 4 Modellering av undervattensljud (svensk översättning av bilaga M13), NIRAS.PDF	5 MB
Bilaga 5 Sedimentspridningsrapport (svensk översättning av bilaga M14), NIRAS.PDF	10 MB
Bilaga 6 Hydrodynamisk utredning (svensk översättning av bilaga M15), NIRAS.PDF	10 MB
Bilaga 7 Utredning om dumpningsområden (svensk översättning av bilaga M18), Clinton Marine Survey.PDF	3 MB
Bilaga 8 Utredning om yrkesfiske (svensk översättning av bilaga M19), NIRAS.PDF	3 MB
Bilaga 9 Avvecklingskalkyl Fyrskippet Offshore (reviderad version).PDF	200 KB
Bilaga 10 Konsoliderad villkorskatalog.PDF	100 KB
Bilaga K1 Skrivbordsstudie av alunskiffer (Ramboll, 2024).PDF	2 MB
Bilaga K2 Bemötande av sjöfartsrelaterade frågor (RISE, 2024).PDF	3 MB
Bilaga K3 Sysselsättningsprognos (Ramboll, 2024).PDF	3 MB
Bilaga K4 Hazidprotokoll (RISE, 2023).PDF	1000 KB
R1 Analys av våg- och strömmätningar vid Fyrskippet.PDF	4 MB
R2 Undersökning av strömmingslek med eDNA	2 MB

metodik vid Finngrundets Östra bank.PDF	
R3 Fältundersökningar inom Fyrskeppet 2022.PDF	4 MB
R4 Nulägesbeskrivning för fisk och marina däggdjur.PDF	2 MB
R5 Nulägesbeskrivning av bentisk miljö.PDF	2 MB
R6 Kartering av bottenmiljöer vid Fyrskeppet, Bottenhavet.PDF	2 MB
R7 Sjöfågelsträck vid undersökningsområdet för vindkraftpark Fyrskeppet.PDF	2 MB
R8 Sjöfågelinventeringar från flyg på Finngrundens-Fyrskeppet.PDF	3 MB
R9 Rastande fåglar vid vindkraftpark Fyrskeppet.PDF	10 MB
R10 Rapport GPS-märkta silltrutars (Larus fuscus fuscus) nyttjande av den planerade vindkraftparken .PDF	2 MB
R11 Sångsvanars vårsträck över södra Bottenhavet och förbi vindkraftpark Fyrskeppet.PDF	1 MB

Klicka på följande länk för att ladda ner de bifogade filerna:

<https://filskick.lansstyrelsen.se/message/PRzvX5Le19eCfNik3yszfR>

De bifogade filerna är tillgängliga fram till: 2024-09-12.

3. Komplettering av ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken - ansökan om Natura 2000-tillstånd, dnr 5197-2023

Filnamn	Storlek
Bilaga 1 Komplettering av miljökonsekvensbeskrivning, Ramboll.PDF	1000 KB
Bilaga 2 Utredning om förekomst av tunnor med farligt avfall (svensk översättning av bilaga M4), Cli.PDF	1 MB
Bilaga 3 Utredning om förekomst av alunskiffer (svensk översättning av bilaga M7), Clinton Marine Su.PDF	1 MB
Bilaga 4 Modellerings av undervattensljud (svensk	5 MB

översättning av bilaga M13), NIRAS.PDF	
Bilaga 5 Sedimentspridningsrapport (svensk översättning av bilaga M14), NIRAS.PDF	10 MB
Bilaga 6 Hydrodynamisk utredning (svensk översättning av bilaga M15), NIRAS.PDF	10 MB
Bilaga 7 Utredning om dumpningsområden (svensk översättning av bilaga M18), Clinton Marine Survey.PDF	3 MB
Bilaga 8 Utredning om yrkesfiske (svensk översättning av bilaga M19), NIRAS.PDF	3 MB
Bilaga 9 Konsoliderad villkorskatalog.PDF	200 KB
Bilaga K5 Offshore wind farms and their effects on birds (Fox & Petersen, 2019).PDF	3 MB
Bilaga K6 Finngrundens betydelse för alfågel i relation till vindkraft (Nilsson, Bergland & Isaeus, .PDF	2 MB
Bilaga K7 Fåglar vid vindkraftpark Fyrskeppet från mars till december 2023 (Heliaca Naturvårdskonsul.PDF	4 MB
Bilaga K8 Bemötande av sjöfartsrelaterade frågor (RISE 2024).PDF	900 KB
R1 Analys av våg- och strömmätningar vid Fyrskeppet.PDF	4 MB
R2 Undersökning av strömmingslek med eDNA metodik vid Finngrundets Östra bank.PDF	2 MB
R3 Fältundersökningar inom Fyrskeppet 2022.PDF	4 MB
R4 Nulägesbeskrivning för fisk och marina däggdjur.PDF	2 MB
R5 Nulägesbeskrivning av bentisk miljö.PDF	2 MB
R6 Kartering av bottenmiljöer vid Fyrskeppet, Bottenhavet.PDF	2 MB
R7 Sjöfågelsträck vid undersökningsområdet för vindkraftpark Fyrskeppet.PDF	2 MB
R8 Sjöfågelinventeringar från flyg på Finngrunden-Fyrskeppet.PDF	3 MB

R9 Rastande fåglar vid vindkraftpark Fyrskippet.PDF	10 MB
R10 Rapport GPS-märkta silltrutars (Larus fuscus fuscus) nyttjande av den planerade vindkraftparken .PDF	2 MB
R11 Sångsvanars vårsträck över södra Bottenhavet och förbi vindkraftpark Fyrskippet.PDF	1 MB

Klicka på följande länk för att ladda ner de bifogade filerna:

<https://filskick.lansstyrelsen.se/message/evBxorr71U8U7UULaskaEO>

De bifogade filerna är tillgängliga fram till: 2024-09-12.

4. Visualiseringar, filmer tillhörande ärende dnr 7384-2023

Filnamn	Storlek
Billudden_daganimering.mkv	10 MB
Billudden_hinderanalys.mkv	4 MB
Björns_fyr_daganimering.mkv	10 MB
Björns_fyr_hinderanalys.mkv	2 MB
Rödhäll_daganimering.mkv	10 MB
Rödhäll_hinderanaly.mkv	3 MB
Örskär_daganimering.mov	20 MB
Örskär_hinderanimering.mov	7 MB

Klicka på följande länk för att ladda ner de bifogade filerna:

<https://filskick.lansstyrelsen.se/message/7d2nzBSsU2rriLSS7uNYqP>

De bifogade filerna är tillgängliga fram till: 2024-09-12.

Meddelande från Länsstyrelserna: Tryck aldrig på en fil eller länk i ett mejl om du är osäker på vem som har skickat mejlet eller inte vet vad länken går till. Om du är osäker på vad länken innehåller men att du känner igen avsändaren ber vi dig att först kontakta avsändaren och fråga om innehållet i mejlet innan du använder dig av länkar eller filer i mejlet.

[Information in english](#)

För information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter, se <https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>

OBS:Det här e-postmeddelandet har sitt ursprung utanför kommunen. Klicka inte på länkar eller öppna bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert. Är du osäker så kontaktar du IT-support.

Alice Möller
Samhällsbyggnadskontoret

Tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon respektive ansökan om Natura-2000 tillstånd för vindkraftparken Fyrskippet

Synbarhet och landskapsbild

Östhammar kommun har en känslig landskapsbild som det ska värnas om. Gräsö ytterskärgård och Finngrundet ska särskilt värnas gällande påverkan på landskapsbilden. Detta går att läsa i kommunens översiktsplan där även kommunens ställning till havsbaserad vindkraft finns dokumenterad.

Landskapsmässigt är det få projekt som har så stor visuell påverkan som vindkraftverk. Det handlar inte bara om höjden, det handlar också om rörelser som inte låter ögonen vila. För Fyrskippets del ser kommunen en visuell påverkan på Gräsös nordligaste del samt för turist/fritidsbåtlivet utmed kusten. Detta är synpunkter som kommunen fört fram i tidigare delar av tillståndprocessen och som kommunen fortfarande anser är relevanta. *Östhammars kommun anser att den havsbaserade vindkraften kommer ha en stor påverkan på kommunens landskapsbild.*

Den samlade effekten från vindkraftparker

Med de beslutade havsplanerna från regeringen 2022 har flertalet ansökningar från vindkraftsbolag inkommit de senaste åren. Majoriteten av dessa lokaliseras i Södra Bottenhavet och i nära anslutning till varandra. Det är ofrånkomligt att stor påverkan på såväl havsmiljön som landskapsbild, sjöfart och djurliv kommer ske. Den samlade effekten har tagits upp som punkt i samtliga steg av tillståndprocessen men har enligt kommunen inte presenterats på ett adekvat vis.

I avsnittet för kumulativa effekter i Bilaga B Miljökonsekvensbeskrivning Del 3 skriver bolaget att hänsyn enbart tas till bolagets egna planerade vindkraftparker och till redan tillståndsgivna vindkraftparker i närheten. Östhammars kommun menar att detta innebär att bolaget i realiteten enbart utreder de kumulativa effekterna av vindkraftparken Fyrskippet då inga andra parker i direkt närhet har givits tillstånd. Detta för både tillståndprocessen för etablering i SEZ såväl som för Natura 2000-ansökan. *Östhammars kommun anser att företaget inte utreda kumulativa effekter. Att hävda i underlaget att de kumulativa effekterna kan minskas är inte korrekt. Östhammars kommun anser att samtliga parker som söker tillstånd ska utreda kumulativa effekter baserat på de parker som har en aktiv tillståndsansökan hos regeringen.*

Kommunstyrelsen

Yttrande på förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet

Östhammars kommun har getts möjlighet till att lämna synpunkter på Havs- och Vattenmyndighetens granskningsförslag till nya havsplaner för Sveriges vatten. Kommunen har i granskningsskedet ytterligare synpunkter på kulturmiljön och friluftslivet då förutsättningarna utanför kommunens vatten har ändrats till granskningsförslaget.

Kulturmiljö och friluftsliv

I granskningsförslaget har HaV valt att i kartunderlaget inte redovisa områden för särskild hänsyn till höga kulturmiljövärden och skriver i samrådsförslaget att dessa inte redovisas i karta. *Östhammars kommun motsätter sig detta och önskar motivering till förändringen.*

I havsplaneområdet för Bottniska viken finns endast ett energiområde som har direkt överlapp med värdeområden, riksintresseanspråk eller riksintressen för kulturmiljö. Det handlar om B156, som överlappar riksintresse högexploaterad kust (kustområdet från Arkösund till Forsmark) och även landskapsbildskyddet vid Östhammar och Öregrund.

Östhammars kommun ställer sig frågande till varför HaV aktivt valt att bortse från det landskapsbildskydd som ligger utanför Östhammars kust samt riksintresset för högexploaterad kust enligt 4 kap. miljöbalken. Tidigare förslag gav en indirekt påverkan på kommunens höga landskap- och kulturmiljövärden. Ett nytt granskningsförslag riskerar att ge en direkt påverkan då förslaget möjliggör etablering av havsbaserad vindkraft inom skyddat område. Östhammars kommun motsätter sig Vidare anser Östhammars kommun inte att argumenten som HaV för i konsekvensbeskrivningen (under punkt 3.3.4) för att de höga värdena ändå kommer riskera bli påverkade på grund av nedläggning av kablar på havsbotten och på land är befogade. Nedläggning av kablar kan ses som tillfällig påverkan, vindkraftverken är permanenta konstellationer med ett livsspann på minst 30 år. Att inkräkta på värdefulla områden, även om den geografiska ytan är liten, kan ha stora konsekvenser för bevarandet av höga kulturvärden, djurliv och miljö. *Östhammars kommun motsätter sig denna förändring i granskningsförslaget.*

Vidare i konsekvensbeskrivningen under punkt 3.4.2 pekar HaVs analys på att utbredningsområdet för energi B156 kan anses medföra negativa konsekvenser på riksintresset för friluftsliv.

Kommunstyrelsen

Östhammars kommun instämmer och anser att utbredningsområdet borde minskas i storlek eller tas bort.

Vidare i konsekvensbeskrivningen påpekar HaV under punkt 7.2 och 7.3 att vissa åtgärder kan krävas för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter. De åtgärder som eventuellt kommer krävas på exempelvis B156 kan med fördel genomföras redan i detta skede för att i så lång utsträckning som möjligt minska den negativa påverkan.

Reglemente för styrelse och nämnder

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Individ- och familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Valnämnden

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	
Ersätter tidigare version	
Gäller för	Kommunstyrelsen och nämnder (ej gemensamma)
Dokumentansvarig	

Innehåll

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter	5
Sammansättning	5
Ledningsfunktionen.....	5
Styrfunktionen	6
Kommunstyrelsens övriga verksamheter	6
Ekonomisk förvaltning	6
Arbetsgivarpolitiken.....	7
Kommunstyrelsen som verksamhetsansvarig nämnd	7
Uppgifter enligt speciallagstiftning.....	8
Krisledningsnämnd.....	8
Övrig verksamhet	9
Delegering från kommunfullmäktige	10
Ansvar och rapporteringsskyldighet.....	10
Barn – och utbildningsnämnden.....	11
Sammansättning	11
Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden.....	11
Delegering från kommunfullmäktige	11
Allmänna skyldigheter	12
Ansvar och rapportskyldighet	12
Bygg- och miljönämnden	13
Sammansättning	13
Bygg- och miljönämndens ansvarsområde	13
Delegering från kommunfullmäktige	13
Allmänna skyldigheter	14
Talerätt	14
Ansvar och rapportskyldighet	14
Kultur – och fritidsnämnden	16
Sammansättning	16
Kultur – och fritidsnämndens ansvarsområden.....	16
Talerätt	17
Delegering från kommunfullmäktige	17
Allmänna skyldigheter	17

Ansvar och rapportskyldighet	17
Individ- och familjenämnden	19
Sammansättning	19
Individ- och familjenämndens ansvarsområden.....	19
Delegering från kommunfullmäktige	19
Allmänna skyldigheter	20
Ansvar och rapportskyldighet	20
Vård- och omsorgsnämnden.....	21
Sammansättning	21
Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden	21
Delegering från kommunfullmäktige	21
Allmänna skyldigheter	22
Ansvar och rapportskyldighet	22
Valnämndens uppgifter	23
Sammansättning	23
Valnämndens ansvarsområden	23
Ansvar och rapportskyldighet	23
Gemensamma bestämmelser för kommunstyrelsen och nämnderna	24
Personalansvar.....	24
Behandling av personuppgifter	24
Medborgarmotion.....	24
Arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna.....	26
Tidpunkt för sammanträden	26
Kallelse till sammanträden	26
Öppna sammanträden	27
Sammanträde på distans	27
Närvarorätt vid sammanträden	27
Insynsplats i kommunstyrelsen	28
Ordföranden	28
Presidium.....	29
Ersättare för ordföranden	29
Kommunalråd.....	29
Inkallande av ersättare.....	29

Ersättarnas tjänstgöring	30
Jäv och avbruten tjänstgöring.....	30
Yrkanden	30
Omröstning (votering).....	31
Deltagande i beslut	31
Reservation.....	31
Justering av protokoll	31
Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.....	32
Delgivning.....	32
Undertecknande av handlingar	32
Underlag och samråd.....	32
Utskott	33

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Sammansättning

§ 1

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och 11 ersättare.

Ledningsfunktionen

§ 2

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

§ 3

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda och samordna bland annat

- utvecklingen av den kommunala demokratin
- personalpolitiken och jämställdhet i arbetslivet
- den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten
- mark- och bostadspolitiken och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas
- långsiktig energiplanering samt främjandet av god energihushållning
- miljövårds- och naturvårdspolitiken, införandet av miljöledning i kommunens egen organisation samt att verka för en god miljö i kommunen
- trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning
- informationsverksamheten
- arbetet med att utveckla det kommunala regelverket
- arbetet med att effektivisera administrationen och övrig organisation
- utvecklingen av informationsteknik- system och kommunikation
- utvecklingen av medborgar- och brukarinflytande
- arbetet med jämställdhet och jämlikhet
- integrationsarbete
- krisberedskapsfrågor och säkerhetsskyddsfrågor.

Kommunstyrelsen ska vidare med uppmärksamhet följa

- socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas samt verka för att övrig för verksamheten reglerad lagstiftning uppfylls

- den kommunala hälso- och sjukvården och verka för en god kommunal hälso- och sjukvård
- skolväsendet och verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas
- kultur- och fritidspolitiken och verka för en god kultur- och fritidsverksamhet i kommunen
- kommunal teknik och lokala trafikfrågor.

Styrfunktionen

§ 4

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd
- övervaka att de av kommunfullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt
- tillse att uppföljning sker till kommunfullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret
- ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och cheferna för nämndkontoren
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi, och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen
- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i
- utfärda riktlinjer för personalpolitik och personaladministration.

Kommunstyrelsens övriga verksamheter

Ekonomisk förvaltning

§ 5

Kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa av kommunfullmäktige meddelade riktlinjer för denna.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i rätt tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att

- ansvara för den ekonomiska förvaltningen av kommunens fasta egendom
- ansvara för den lösa egendom som inte anförtrots annan nämnd
- tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett
- handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden
- svara för kommunens upphandlingspolicy med regler och anvisningar.

Arbetsgivarpolitiken

§ 6

Kommunstyrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen och dess arbetstagare.

Kommunstyrelsen leder, samordnar och utvecklar arbetsgivarpolitiken inom kommunen. Kommunen ska arbeta för likabehandling, mångfald, inkludering, jämställdhet samt mot olaga diskriminering i arbetslivet.

Bland annat ska styrelsen föra kommunens talan i mål och ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Kommunstyrelsen ansvarar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och ska bland annat

- med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- förhandla på kommunens vägnar enligt lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11 – 14 och 38 §§ Lag om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- besluta om stridsåtgärd
- lämna uppdrag enligt 6 kap 3 § Lag om vissa kommunala befogenheter
- besluta om anställningsstopp som omfattar mer än en nämnd
- besluta om angelägna kommunövergripande arbetsmiljö- och hälsofrågor
- utfärda riktlinjer och anvisningar inom det personalpolitiska området
- besluta om anställning och lönesättning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott är kommunens pensionsmyndighet.

Kommunstyrelsen som verksamhetsansvarig nämnd

§ 7

Kommunstyrelsen ansvarar för teknisk verksamhet:

- kommunens mark och fastigheter inklusive fastighetsskötsel, investeringar och underhåll
- tillhandahålla verksamhetslokaler åt kommunens samtliga verksamheter i egen regi
- gator, parker och allmän platsmark samt skog och annat markinnehav
- vatten och avloppsverksamhet
- avfallshantering och renhållningsverksamhet
- måltidsverksamhet.

Uppgifter enligt speciallagstiftning

§ 8

Kommunstyrelsen är förmedlingsorgan för låne- och bidragsgivning till bostadsförsörjningens främjande

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Kommunstyrelsen svarar för kommunens anslagstavla.

Kommunstyrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

Kommunstyrelsen svarar för registrering och tillstånd enligt Spellag.

Kommunstyrelsen är registeransvarig för de personuppgifter som styrelsen för i sin verksamhet och förfogar över.

Kommunstyrelsen leder och ansvarar för verksamhet inom Säkerhetsskyddslag.

Ombesörja kommunens åtaganden angående interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning enligt Lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Krisledningsnämnd

§ 9

Krisledningsnämnden består av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Krisledningsnämnden får själva eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom nämndens verksamhetsområde.

Krisledningsnämnden leder och ansvarar för verksamheten inom följande områden:

- arbetet enligt Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap
- arbetet enligt Förordning om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap

- arbetet enligt Lag om totalförsvar och höjd beredskap.

Vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap får krisledningsnämnden överta delar eller hela verksamhetsområdet från övriga nämnder i den utsträckning som krisledningsnämnden finner nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning.

Krisledningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med den plan för ledning och samordning som fullmäktige har antagit.

Krisledningsnämnden ska anmäla fattade beslut till kommunfullmäktige.

Krisledningsnämnden ska lämna redovisning i enlighet med de riktlinjer fullmäktige ger ifråga om omfattningen av redovisningen och formerna för denna.

Kommunstyrelsen får besluta att verksamheten ska upphöra när krisledningsnämndens verksamhet, som är föranledd av den extraordinära händelsen, inte längre behövs.

Övrig verksamhet

§ 10

Kommunstyrelsen har vidare hand om

- sysselsättnings- och näringslivsfrågor och ansvarar för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen
- turism och besöksnäring
- gymnasieskola som bedrivs inom ramen för Gimo utbildnings AB (Wilhelm Haglunds gymnasium)
- drift av vuxenskolan
- kommunens centrala informations- och kommunikations verksamhet
- inköps- och upphandlingsverksamhet
- konsumentvägledningen
- utveckling av kommunstyrelsens regelverk och utformningen av kommunfullmäktiges handlingar
- granskning, informations- och kunskapsuppbyggnad i frågan om slutförvar för använt kärnbränsle
- brottsförebyggande arbete
- kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta (KPF)
- utvecklingsgrupperna
- internationella kontakter och EU-frågor
- gästhamnar samt campingar
- trafikuppgifter som avses i 1§ Lag om nämnder för vissa trafikfrågor
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 11

Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden:

- vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som kommunfullmäktige angivit
- ingå borgen till stöd för bostadsförsörjningen
- låne- och bidragsgivning avseende bostadsförsörjningen
- organisationen av styrelsens verksamhet inom de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt
- sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal
- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen
- utöva kommunens beslutanderätt i ärenden angående heraldiska vapen
- rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel med en kostnadsram på köp och försäljningspris på högst 1 000 000 kronor (en miljon kronor) och ett taxeringsvärde på högst 750 000 kronor (sjuhundrafemtiotusen kronor)
- köp, försäljning eller byte av mark som enligt översiktsplan eller detaljplan ska användas till gator, vägar eller annan infrastruktur
- utarrendera, hyra ut eller på annat sätt upplåta kommunen tillhörig fast egendom i högst 10 år.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 12

Kommunstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt till kommunfullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där kommunstyrelsen lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Barn – och utbildningsnämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen ska följande gälla i Östhammars kommun.

Sammansättning

§ 13

Barn- och utbildningsnämnden består av nio ledamöter och nio ersättare.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden

§ 14

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige anger fullgör barn- och utbildningsnämnden kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom enligt Skollagen och tillämpliga skolförordningar.

Barn- och utbildningsnämndens uppgifter omfattar skolformerna

- förskola
- förskoleklass
- grundskola
- anpassad grundskola
- gymnasieskola
- anpassad gymnasieskola
- vuxenutbildning.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Vidare omfattas vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet.

I ovanstående ansvarsområden ingår också att bevilja tillstånd, utöva tillsyn och ge bidrag till fristående verksamheter i enlighet med skollag och skolförordningar.

Nämnden ansvarar för myndighetsutövning enligt skollagen, skolförordningen, gymnasieförordningen m fl., samt för övriga myndighetsbeslut och huvudmannafrågor som förekommer inom nämndens ansvarsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 15

Barn- och utbildningsnämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt

- omDispositionering av medel inom de av kommunfullmäktige fastställda anslagsnivåerna.

Allmänna skyldigheter

§ 16

Barn- och utbildningsnämnden ska hålla sig informerad om uppväxtvillkoren för barn och ungdomar och vidta åtgärder för att förbättra dessa inom nämndens ansvarsområden barnomsorg och utbildning.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård enligt arkivreglemente
- reformering av nämndens regelbestånd.

Barn- och utbildningsnämnden har vidare hand om

- att föra kommunens talan i mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde om inte kommunfullmäktige beslutar annat
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som har tilldelats nämnden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 17

Barn- och utbildningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelserna i detta reglemente.

Barn- och utbildningsnämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Bygg- och miljönämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen ska följande gälla.

Sammansättning

§ 18

Bygg- och miljönämnden består av nio ledamöter och nio ersättare.

Bygg- och miljönämndens ansvarsområde

§ 19

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar bygg- och miljönämnden för

- kommunens uppgifter inom plan-, byggnadsområdet, allt i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL), samt i erforderlig utsträckning tillämpa och förhålla sig till annan berörd lagstiftning
- kommunens mättekniska verksamhet för uppgifter inom plan- och byggområdet.
- kommunens uppgifter enligt Alkohollagen, Lag om tobak och liknande produkter och Lag om handel med vissa receptfria läkemedel
- att genomföra strategisk planering
- att utföra kommunens uppgifter inom miljö-, livsmedels, smittskydds-, och hälsoskyddsområdet samt de övriga uppgifter som enligt lag ska fullföljas av den kommunala nämnden och inte regleras i annan nämnds reglemente
- prövning, tillsyn och kontroll enligt föreskrifter i EG-direktiv och förordningar samt svenska lagar, förordningar och föreskrifter inom nämndens ansvarsområde
- myndighetsutövning samt för övriga myndighetsbeslut och huvudmannaskapsfrågor som förekommer inom nämndens ansvarsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 20

Bygg- och miljönämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- tillstånd- och tillsynsärenden enligt Alkohollagen, Lag om tobak och liknande produkter samt Lag om handel med vissa receptfria läkemedel
- anta, ändra eller upphäva planer som handläggs
 - a) enligt standardförfarande, begränsat standardförfarande, samordnat förfarande, förenklat förfarande vid förlängning av genomförandetiden samt förenklat standardförfarande vid upphävande av detaljplan i enlighet med bestämmelserna i PBL
 - b) då planen överensstämmer med fullmäktiges direktiv i översiktsplanen eller motsvarande översiktliga beslutsunderlag.

En förutsättning är att kommunstyrelsen inte har någon erinran mot åtgärden och att bestämmelserna inte reglerar exploateringsamverkan.

Nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastlagda anslagsnivåerna.

Allmänna skyldigheter

§ 21

I bygg- och miljönämndens uppgifter ingår att

- uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning, samt följa utvecklingen inom kommunen i miljöskydd-, hälsoskydd- och smittskyddshänseende samt inom livsmedelskontrollen och arbeta fram de förslag som krävs samt medverka i planering där dessa frågor berörs
- ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning byggande och fastighetsbildning
- ta tillvara de möjligheter lagen ger att förenkla och underlätta ärenden för enskilda.

Bygg- och miljönämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård enligt arkivreglemente
- regelreformerering inom sitt ansvarsområde.

Talerätt

§ 22

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 23

Bygg- och miljönämnden ska bedriva verksamheten enligt förvaltningslagen.

Bygg- och miljönämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med

- de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat
- de föreskrifter som finns i EG-direktiv, lag eller förordning
- ingångna avtal
- bestämmelserna i detta reglemente.

Bygg- och miljönämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Kultur – och fritidsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning ska följande gälla för kultur- och fritidsnämnden.

Sammansättning

§ 24

Kultur- och fritidsnämnden består av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare.

Kultur – och fritidsnämndens ansvarsområden

§ 25

Kultur- och fritidsnämnden ska verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare.

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar kultur- och fritidsnämnden för följande:

- ungas mötesplatser
- stöd till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens område
- verksamhet i idrotts-, fritids-, kulturanläggningar
- verka för att tillgodose behovet av anläggningar och lokaler för kultur- och fritidsverksamhet
- aktivt friluftsliv
- stipendier och utmärkelser inom nämndens område
- biblioteksverksamhet
- evenemang och samordning av dessa
- kultur i vård och omsorg
- offentlig konst
- kulturarvsfrågor som inte åligger annan nämnd
- hälsofrämjande och förebyggande arbete inom folkhälsa
- regional och statlig samverkan inom kultur- och fritidsområdet
- finskt förvaltningsområde
- den frivilliga musik- och kulturundervisningen som bedrivs inom den kommunala kulturskolan.

§ 26

Kultur- och fritidsnämnden ska

- hålla sig underrättad om utvecklingen inom nämndens verksamheter samt ta de initiativ och framlägga de förslag som nämnden ser som nödvändiga
- svara för planerings- och utvecklingsfrågor inom nämndens verksamhetsområde
- verka för en jämställd kultur- och fritidsverksamhet
- stimulera ungas delaktighet och inflytande
- främja tillgänglig kultur- och fritidsverksamhet för alla

- tillsammans med föreningar, organisationer och enskilda verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare.

Målgruppen barn och unga i åldern 7-20 samt äldre ålder 70+ ska prioriteras.

Talerätt

§ 27

Kultur- och fritidsnämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 28

Kultur- och fritidsnämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- inom ramen för fastställda normer besluta om bidrag till föreningar, studieförbund och organisationer och därigenom medverka till en attraktiv, innehållsrik, geografiskt spridd verksamhet inom kultur- och fritidsområdet
- inom ramen för de medel fullmäktige avsätter i nämndens budget besluta om bidrag till föreningar verksamma inom Östhammars kommun utifrån ansökningar om verksamhetsbidrag samt kostnadstäckning för taxor och avgifter.

Allmänna skyldigheter

§ 29

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård enligt arkivreglementet
- regelreformerering inom sitt ansvarsområde.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 30

Kultur- och fritidsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelser i detta reglemente.

Kultur- och fritidsnämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Individ- och familjenämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen samt det som föreskrivs i socialtjänstlagen ska följande gälla i Östhammars kommun.

Sammansättning

§ 31

Individ- och familjenämnden består av fem ledamöter och fem ersättare.

Individ- och familjenämndens ansvarsområden

§ 32

Individ- och familjenämnden är arbetslöshetsnämnd.

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige anger, ansvarar Individ- och familjenämnden för

Myndighetsutövning inom ramen för kommunens socialtjänst samt för övrig lagstiftning enligt

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om placering av barn i skyddat boende
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Lag om färdtjänst
- Lag om riksfärdtjänst
- Skuldsaneringslag
- Lag om bostadsanpassningsbidrag och Trafikförordning, detta avser endast bostadsanpassningsbidrag och parkeringstillstånd för rörelsehindrade (KF § 83/2019).

Öppenvård avseende barn och ungdom, vuxen samt missbruk enligt

- Socialtjänstlag.

Individ- och familjenämnden ansvarar även för att samordna mottagandet av nyanlända.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 33

Individ- och familjenämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av fullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- samt övrig för verksamheten reglerande lagstiftning.

Allmänna skyldigheter

§ 34

Individ och familjenämnden ska hålla sig informerad om människors levnadsvillkor och vidta åtgärder inom ramen för nämndens ansvarsområde.

Individ och familjenämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarietföreläggning och arkivvård enligt arkivreglemente
- regelreformer inom sitt ansvarsområde.

Individ och familjenämnden har vidare hand om

- att föra kommunens talan i mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde om inte kommunfullmäktige beslutar annat
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som har tilldelats nämnden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 35

Individ och familjenämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelser i detta reglemente.

Individ och familjenämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Vård- och omsorgsnämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen samt det som föreskrivs i socialtjänstlagen ska följande gälla i Östhammars kommun.

Sammansättning

§ 36-31

Vård- och omsorgsnämnden består av nio ledamöter och nio ersättare.

Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden

§ 37-32

Vård- och omsorgsnämnden är arbetslöshetsnämnd.

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige anger, ansvarar vård- och omsorgsnämnden för utförandet inom ramen för kommunens socialtjänst samt hemsjukvård enligt

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Hälso- och sjukvårdslag (HSL)
- samt övrig för verksamheten reglerande lagstiftning och de uppgifter i övrigt som enligt lag ankommer på socialnämnd och som inte särskilt anförtrots annan nämnd i kommunen.

Myndighetsutövning inom ramen för kommunens socialtjänst samt för övrig lagstiftning enligt

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om placering av barn i skyddat boende
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Lag om färdtjänst
- Lag om riksfärdtjänst
- Skuldsaneringslag
- Lag om bostadsanpassningsbidrag och Trafikförordning, detta avser endast bostadsanpassningsbidrag och parkeringstillstånd för rörelsehindrade (KF § 83/2019).

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar även för att samordna mottagandet av nyanlända.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 38-33

Vård- och omsorgsnämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisation av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt

- nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av fullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- samt övrig för verksamheten reglerande lagstiftning.

Allmänna skyldigheter

§ 39-34

Vård- och omsorgsnämnden ska hålla sig informerad om människors levnadsvillkor och vidta åtgärder inom ramen för nämndens ansvarsområde.

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård inom sitt ansvarsområde
- regelreformerering inom sitt ansvarsområde.

Vård- och omsorgsnämnden har vidare hand om

- att föra kommunens talan i mål som rör nämndens verksamhetsområde om inte kommunfullmäktige beslutar annat
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som har tilldelats nämnden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 40-35

Vård- och omsorgsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelser i detta reglemente.

Vård- och omsorgsnämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Valnämndens uppgifter

Sammanställning

§ 41-36

Valnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Valnämndens ansvarsområden

§ 42-37

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i Vallag, Kommunallag, Lag om kommunala folkomröstningar samt för opinionsundersökningar eller liknande förfaranden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 43-38

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Gemensamma bestämmelser för kommunstyrelsen och nämnderna

Personalansvar

§ 44-39

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för samtlig personal inom kommunens organisation – kommunförvaltningen. För verksamheterna inom nämndernas områden disponerar respektive nämnd erforderliga personalresurser inom kommunförvaltningen.

Kommunstyrelsen/nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde med undantag för de frågor som anges i § 6 (arbetsgivarpolitik) i detta reglemente.

Behandling av personuppgifter

§ 45-40

Kommunstyrelsen/nämnderna är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet. Styrelsen/nämnden är också personuppgiftsansvarig för de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen, enligt vad som angivits i kommunens/nämndens registerförteckning enligt artikel 30 i dataskyddsförordningen. Kommunstyrelsen är också personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i fullmäktige samt hos fullmäktigeberedningar. Kommunstyrelsen/nämnderna ska utse dataskyddsombud.

Medborgarmotion

§ 46-41

Den som är folkbokförd i kommunen kan skapa eller stödja en medborgarmotion om något i Östhammars kommun i kommunens e-tjänst medborgarmotion. När en medborgarmotion skapas är det viktigt att förslagsställaren skriver ett förslag som andra kan ta ställning till och stödja om de vill.

Medborgarmotionen granskas innan den publiceras på webbsidan för att se att den följer de regler som gäller för medborgarmotioner. Andra kan skriva under en motion först efter att den publicerats.

Om minst 1 % av kommunens folkbokförda invånare skriver under medborgarmotionen överlämnas medborgarmotionen till kommunstyrelsen som beslutar hur motionen ska hanteras. Nämnderna ska handlägga de medborgarmotioner som kommunstyrelsen beslutat att respektive nämnd ska hantera.

Möjligheten att stödja en medborgarmotion ges under max sex månader.

När medborgarmotionen har utretts och beslut ska fattas kommer förslagsställaren att bjudas in till det sammanträde med kommunstyrelsens arbetsutskott/nämnden då medborgarmotionen ska behandlas. Förslagsställaren ges rätt att delta i överläggningen i ärendet rörande medborgarmotionen. Beslutet ska delges förslagsställaren och kommunfullmäktige samt publiceras på kommunens webbplats.

Om medborgarmotionen inte genererat namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda eller fler under en sexmånaders period så avslutas namninsamlingen. Detta noteras på webben och förslagsställaren informeras brevlades.

Redovisning av pågående namninsamlingar, medborgarmotioner som lämnats till nämnd, beslut i kommunstyrelse/nämnd om medborgarmotion och avslutade namninsamlingar på grund av att 1 % inte uppnåtts inom sex månader sker till kommunfullmäktige vid tre tillfällen per år.

Arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna

Tidpunkt för sammanträden

§ 47-42

Kommunstyrelsen/nämnden bestämmer dag och tid för sina sammanträden.

Sammanträden ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordförande och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordförande ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena. Om ordförande beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordförande se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse till sammanträden

§ 48-43

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdesdagen. Kallelse ska ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordförande bestämmer formen för kallelse. I undantagsfall får kallelsen ske på annat sätt och/eller inom annan tid.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingarna som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

När varken ordföranden, förste vice ordföranden eller andre vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den ledamot som varit ledamot i kommunstyrelsen/nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Öppna sammanträden

§ 49-44

Kommunstyrelsen/nämnden medges rätt att besluta om dess sammanträden ska vara offentliga och i och med det även besluta om en allmänhetens frågestund ska hållas i anslutning till sammanträdet.

Sammanträde på distans

§ 50-45

Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 14 dagar i förväg anmäla detta till kommunstyrelsens/nämndens kansli. Ordförande avgör om närvaro får ske på distans.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i styrelsen/nämnden.

Närvarorätt vid sammanträden

§ 51-46

Vid kommunstyrelsens/nämndens och dess utskotts sammanträden ska tjänsteman närvara enligt ordförandes avgörande.

Kommunalråden får närvara och delta i överläggningarna men inte i besluten vid sammanträden i nämnder även om kommunalråden inte är ledamöter eller ersättare i nämnderna. Kommunalråden har i sådant fall att iaktta gällande sekretessbestämmelser. Vid behandlingen av ärenden enligt socialtjänstlagen som rör enskilda får inte kommunalråden delta i eller närvara vid handläggningen.

Kommunfullmäktiges ordförande har rätt att få närvara under kommunstyrelsens och utskotts sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad till protokollet.

Insynsplats i kommunstyrelsen

§ 52-47

Parti i kommunfullmäktige som inte har ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen har rätt till en insynsplats. Fullmäktige utser förtroendevald till sådan insynsplats samt en ersättare. Ersättaren kallas om ordinarie har anmält förhinder. Den förtroendevalde har rätt att få närvara under kommunstyrelsens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad till protokollet. Vid deltagande i sammanträde utgår ersättning enligt kommunens riktlinje för ersättningar till förtroendevalda.

Ordföranden

§ 53-48

Det åligger ordföranden att

- leda kommunstyrelsens/nämndens arbete och sammanträden
- kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente
- inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i kommunstyrelsen/nämnden vid behov är beredda
- se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i kommunstyrelsen/nämnden
- bevaka att kommunstyrelsens/nämndens beslut verkställs.

Det åligger kommunstyrelsens ordförande att

- närmast kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning
- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder
- representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Nämndens ordförande ska

- närmast under nämnden ha uppsikt över nämndens förvaltning och verksamhet
- uppmärksamt följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och intressen inom nämndens verksamhetsområde samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan den egna nämnden och kommunens övriga nämnder
- representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall.

Presidium

§ 54-49

Kommunstyrelsens/nämndens presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Ersättare för ordföranden

§ 55-50

Om varken ordföranden, förste vice ordföranden eller andre vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den ledamot som varit ledamot i kommunstyrelsen/nämnden längst tid ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem tjänstgöra som ordförande.

Om ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget under längre tid får kommunstyrelsen/nämnden utse en annan ledamot som ersättare för ordförande. Ersättaren fullgör ordförandes samtliga uppgifter.

Kommunalråd

§ 56-51

Nyvalda kommunfullmäktige utser på det första sammanträdet under mandatperioden kommunalråd till det antal fullmäktige beslutar. Valet sker efter att val av kommunstyrelse har skett.

Kommunstyrelsens ordförande är finanskommunalråd. Kommunstyrelsens andre vice ordförande är oppositionsråd.

Kommunalråd ska ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Kommunfullmäktige utser även majoritetsledare. Majoritetsledarna leder det politiska arbetet i kommunen. De ansvarar för samordning och beredning av majoritetens politik.

Inkallande av ersättare

§ 57-52

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska själv underrätta sin personlige ersättare. Om den personlige ersättaren inte kan delta i sammanträdet anmäls detta till kommunstyrelsens/nämndens sekreterare eller någon annan

anställd vid kommunstyrelsens/nämndens kansli som underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Även de ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid sammanträdena och har rätt att delta i överläggningarna. Ordförande i kommunstyrelsen/nämnden medges rätt att bevilja icke tjänstgörande ersättare att få sin mening, i korta ordalag, antecknad i protokollet.

Ersättarnas tjänstgöring

§ ~~58~~ 53

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Ledamoten bör börja tjänstgöra sedan pågående ärende handlagts.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättare i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

Jäv och avbruten tjänstgöring

§ ~~59~~ 54

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Yrkanden

§ ~~60~~ 55

När kommunstyrelsen/nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter

får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte kommunstyrelsen/nämnden enhälligt beslutar att medge det. Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Omröstning (votering)

§ 61-56

Vid omröstning avges rösterna efter upprop. Upprop sker enligt uppopslistan. Ordföranden uppropas och avger sin röst sist.

Avgiven röst får inte ändras efter det att uppropet och avgivande av röster har förklarats avslutade genom klubbslag. Ledamot eller tjänstgörande ersättare som inte varit närvarande vid uppropet får efter denna tidpunkt inte utöva sin rösträtt.

Resultatet protokollförs med en tabell i protokollet alternativt med tabell kopplad till separat närvarolista.

Deltagande i beslut

§ 62-57

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunstyrelsen/nämnden fattar det med acklamation.

Reservation

§ 63-58

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

Justering av protokoll

§ 64-59

Nämndernas protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Kommunstyrelsens protokoll justeras av ordföranden och två ledamöter.

Kommunstyrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan styrelsen/nämnden justerar den.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

§ ~~65~~ 60

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta kommunstyrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivning

§ ~~66~~ 61

Delgivning med kommunstyrelsen/nämnden sker med ordföranden, stabschef eller annan anställd som kommunstyrelsen/nämnden bestämmer.

Undertecknande av handlingar

§ ~~67~~ 62

Skrivelser, avtal och andra handlingar från kommunstyrelsen/nämnden ska på kommunstyrelsens/nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren. Vid förfall för ordförande inträder förste vice ordförande och vid förfall för denna inträder andre vice ordförande.

Kommunstyrelsen/nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av kommunstyrelsen/nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på kommunstyrelsens/nämndens vägnar. Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Underlag och samråd

§ ~~68~~ 63

Kommunstyrelsen/nämnden och dess utskott får begära in de yttranden och upplysningar från kommunens nämnder, beredningar och arbetstagare som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Kommunstyrelsen/nämnden ska samråda med övriga nämnder, andra myndigheter och med enskilda föreningar och organisationer som berörs av nämndens verksamhet.

Utskott

§ 69-64

Kommunstyrelsen ska tillsätta ett arbetsutskott samt får i övrigt tillsätta de utskott som styrelsen bestämmer och fastställa deras uppgifter. Arbetsutskottet består av fem ledamöter och fem ersättare.

Om kommunstyrelsen tillsätter ett tekniskt utskott, ska det fullgöra de trafikuppgifter som avses i 1 § Lag om nämnder för vissa trafikfrågor.

Kommunstyrelsens utskott kan vara beredande och/eller ha egna beslutsbefogenheter. Sådana beslutsbefogenheter fastställs i styrelsens delegationsordning.

Har styrelsen beslutat att tillsätta utskott ska bestämmelserna nedan gälla.

§ 70-65

Inom barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, ~~individ- och familjenämnden~~ samt vård- och omsorgsnämnden ska det finnas ett arbetsutskott för respektive nämnd. Arbetsutskottet består av tre ledamöter och tre ersättare.

§ 71-66

Kommunstyrelsen/nämnden väljer för den tid kommunstyrelsen/nämnden bestämmer en ordförande och en vice ordförande bland utskottets ledamöter. Utskott får utse två vice ordförande.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får kommunstyrelsen/nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

§ 72-67

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Ledamot som är förhindrad att tjänstgöra ska meddela sin personliga ersättare samt utskottets kansli, som säkerställer att ersättare inkallas. Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen/nämnden vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskott, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 73-68

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordförande anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

§ 74-69

Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

~~Individ- och familjenämndens arbetsutskott får handlägga individärenden bara när samtliga ledamöter är närvarande.~~

Utskott som handlägger individärenden inom socialtjänsten ska bestå av minst tre ledamöter och tre ersättare. Beslut ska fattas med minst tre ledamöter närvarande.

§ ~~75~~ 70

De ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen/nämnden i dess helhet bör beredas av utskottet om beredning behövs. Ordföranden, kommundirektören eller kontorschef för handläggande kontor överlämnar sådana ärenden till utskottet. När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

§ ~~76~~ 71

Det som föreskrivs för kommunstyrelsen/nämnderna gällande kallelse, yrkanden, deltagande i beslut, reservation samt jäv och avbruten tjänstgöring gäller i tillämpliga delar också utskotten.

Utskottens sammanträden ska protokollföras på samma sätt som nämndernas. Utskottens protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Paragrafer som ska justeras omedelbart bör redovisas skriftligt innan justering.

Reglemente för styrelse och nämnder

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Individ- och familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Valnämnden

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	
Ersätter tidigare version	
Gäller för	Kommunstyrelsen och nämnder (ej gemensamma)
Dokumentansvarig	

Innehåll

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter	5
Sammansättning	5
Ledningsfunktionen.....	5
Styrfunktionen	6
Kommunstyrelsens övriga verksamheter	6
Ekonomisk förvaltning	6
Arbetsgivarpolitiken.....	7
Kommunstyrelsen som verksamhetsansvarig nämnd	7
Uppgifter enligt speciallagstiftning.....	8
Krisledningsnämnd.....	8
Övrig verksamhet	9
Delegering från kommunfullmäktige	10
Ansvar och rapporteringsskyldighet.....	10
Barn – och utbildningsnämnden.....	11
Sammansättning	11
Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden.....	11
Delegering från kommunfullmäktige	11
Allmänna skyldigheter	12
Ansvar och rapportskyldighet	12
Bygg- och miljönämnden	13
Sammansättning	13
Bygg- och miljönämndens ansvarsområde	13
Delegering från kommunfullmäktige	13
Allmänna skyldigheter	14
Talerätt	14
Ansvar och rapportskyldighet	14
Kultur – och fritidsnämnden	16
Sammansättning	16
Kultur – och fritidsnämndens ansvarsområden.....	16
Talerätt	17
Delegering från kommunfullmäktige	17
Allmänna skyldigheter	17

Ansvar och rapportskyldighet	17
Vård- och omsorgsnämnden.....	19
Sammansättning	19
Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden	19
Delegering från kommunfullmäktige	19
Allmänna skyldigheter	20
Ansvar och rapportskyldighet	20
Valnämndens uppgifter	21
Sammansättning	21
Valnämndens ansvarsområden	21
Ansvar och rapportskyldighet	21
Gemensamma bestämmelser för kommunstyrelsen och nämnderna	22
Personalansvar.....	22
Behandling av personuppgifter	22
Medborgarmotion.....	22
Arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna.....	24
Tidpunkt för sammanträden	24
Kallelse till sammanträden	24
Öppna sammanträden	25
Sammanträde på distans	25
Närvarorätt vid sammanträden	25
Insynsplats i kommunstyrelsen	26
Ordföranden	26
Presidium.....	27
Ersättare för ordföranden	27
Kommunalaråd.....	27
Inkallande av ersättare.....	27
Ersättarnas tjänstgöring	28
Jäv och avbruten tjänstgöring.....	28
Yrkanden	28
Omröstning (votering).....	29
Deltagande i beslut	29
Reservation.....	29

Justering av protokoll	29
Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.....	30
Delgivning.....	30
Undertecknande av handlingar.....	30
Underlag och samråd.....	30
Utskott.....	31

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Sammansättning

§ 1

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och 11 ersättare.

Ledningsfunktionen

§ 2

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

§ 3

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda och samordna bland annat

- utvecklingen av den kommunala demokratin
- personalpolitiken och jämställdhet i arbetslivet
- den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten
- mark- och bostadspolitiken och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas
- långsiktig energiplanering samt främjandet av god energihushållning
- miljövårds- och naturvårdspolitiken, införandet av miljöledning i kommunens egen organisation samt att verka för en god miljö i kommunen
- trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning
- informationsverksamheten
- arbetet med att utveckla det kommunala regelverket
- arbetet med att effektivisera administrationen och övrig organisation
- utvecklingen av informationsteknik- system och kommunikation
- utvecklingen av medborgar- och brukarinflytande
- arbetet med jämställdhet och jämlikhet
- integrationsarbete
- krisberedskapsfrågor och säkerhetsskyddsfrågor.

Kommunstyrelsen ska vidare med uppmärksamhet följa

- socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas samt verka för att övrig för verksamheten reglerad lagstiftning uppfylls

- den kommunala hälso- och sjukvården och verka för en god kommunal hälso- och sjukvård
- skolväsendet och verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas
- kultur- och fritidspolitiken och verka för en god kultur- och fritidsverksamhet i kommunen
- kommunal teknik och lokala trafikfrågor.

Styrfunktionen

§ 4

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd
- övervaka att de av kommunfullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt
- tillse att uppföljning sker till kommunfullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret
- ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och cheferna för nämndkontoren
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de företag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi, och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen
- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i
- utfärda riktlinjer för personalpolitik och personaladministration.

Kommunstyrelsens övriga verksamheter

Ekonomisk förvaltning

§ 5

Kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa av kommunfullmäktige meddelade riktlinjer för denna.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i rätt tid samt att vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att

- ansvara för den ekonomiska förvaltningen av kommunens fasta egendom
- ansvara för den lösa egendom som inte anförtrots annan nämnd
- tillse att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett
- handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden
- svara för kommunens upphandlingspolicy med regler och anvisningar.

Arbetsgivarpolitiken

§ 6

Kommunstyrelsen ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen och dess arbetstagare.

Kommunstyrelsen leder, samordnar och utvecklar arbetsgivarpolitiken inom kommunen. Kommunen ska arbeta för likabehandling, mångfald, inkludering, jämställdhet samt mot olaga diskriminering i arbetslivet.

Bland annat ska styrelsen föra kommunens talan i mål och ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Kommunstyrelsen ansvarar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och ska bland annat

- med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- förhandla på kommunens vägnar enligt lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11 – 14 och 38 §§ Lag om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- besluta om stridsåtgärd
- lämna uppdrag enligt 6 kap 3 § Lag om vissa kommunala befogenheter
- besluta om anställningsstopp som omfattar mer än en nämnd
- besluta om angelägna kommunövergripande arbetsmiljö- och hälsofrågor
- utfärda riktlinjer och anvisningar inom det personalpolitiska området
- besluta om anställning och lönesättning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott är kommunens pensionsmyndighet.

Kommunstyrelsen som verksamhetsansvarig nämnd

§ 7

Kommunstyrelsen ansvarar för teknisk verksamhet:

- kommunens mark och fastigheter inklusive fastighetsskötsel, investeringar och underhåll
- tillhandahålla verksamhetslokaler åt kommunens samtliga verksamheter i egen regi
- gator, parker och allmän platsmark samt skog och annat markinnehav
- vatten och avloppsverksamhet
- avfallshantering och renhållningsverksamhet
- måltidsverksamhet.

Uppgifter enligt speciallagstiftning

§ 8

Kommunstyrelsen är förmedlingsorgan för låne- och bidragsgivning till bostadsförsörjningens främjande

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Kommunstyrelsen svarar för kommunens anslagstavla.

Kommunstyrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

Kommunstyrelsen svarar för registrering och tillstånd enligt Spellag.

Kommunstyrelsen är registeransvarig för de personuppgifter som styrelsen för i sin verksamhet och förfogar över.

Kommunstyrelsen leder och ansvarar för verksamhet inom Säkerhetsskyddslag.

Ombesörja kommunens åtaganden angående interna rapporteringskanaler och förfaranden för rapportering och uppföljning enligt Lag om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.

Krisledningsnämnd

§ 9

Krisledningsnämnden består av kommunstyrelsens arbetsutskott.

Krisledningsnämnden får själva eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden inom nämndens verksamhetsområde.

Krisledningsnämnden leder och ansvarar för verksamheten inom följande områden:

- arbetet enligt Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap
- arbetet enligt Förordning om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinär händelse i fredstid och höjd beredskap

- arbetet enligt Lag om totalförsvar och höjd beredskap.

Vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap får krisledningsnämnden överta delar eller hela verksamhetsområdet från övriga nämnder i den utsträckning som krisledningsnämnden finner nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning.

Krisledningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med den plan för ledning och samordning som fullmäktige har antagit.

Krisledningsnämnden ska anmäla fattade beslut till kommunfullmäktige.

Krisledningsnämnden ska lämna redovisning i enlighet med de riktlinjer fullmäktige ger ifråga om omfattningen av redovisningen och formerna för denna.

Kommunstyrelsen får besluta att verksamheten ska upphöra när krisledningsnämndens verksamhet, som är föranledd av den extraordinära händelsen, inte längre behövs.

Övrig verksamhet

§ 10

Kommunstyrelsen har vidare hand om

- sysselsättnings- och näringslivsfrågor och ansvarar för åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen
- turism och besöksnäring
- gymnasieskola som bedrivs inom ramen för Gimo utbildnings AB (Wilhelm Haglunds gymnasium)
- drift av vuxenskolan
- kommunens centrala informations- och kommunikations verksamhet
- inköps- och upphandlingsverksamhet
- konsumentvägledningen
- utveckling av kommunstyrelsens regelverk och utformningen av kommunfullmäktiges handlingar
- granskning, informations- och kunskapsuppbyggnad i frågan om slutförvar för använt kärnbränsle
- brottsförebyggande arbete
- kommunala pensionärsrådet och rådet för funktionsnedsatta (KPF)
- utvecklingsgrupperna
- internationella kontakter och EU-frågor
- gästhamnar samt campingar
- trafikuppgifter som avses i 1§ Lag om nämnder för vissa trafikfrågor
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som inte uppdragits åt annan nämnd.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 11

Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden:

- vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som kommunfullmäktige angivit
- ingå borgen till stöd för bostadsförsörjningen
- låne- och bidragsgivning avseende bostadsförsörjningen
- organisationen av styrelsens verksamhet inom de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt
- sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal
- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen
- utöva kommunens beslutanderätt i ärenden angående heraldiska vapen
- rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel med en kostnadsram på köp och försäljningspris på högst 1 000 000 kronor (en miljon kronor) och ett taxeringsvärde på högst 750 000 kronor (sjuhundrafemtiotusen kronor)
- köp, försäljning eller byte av mark som enligt översiktsplan eller detaljplan ska användas till gator, vägar eller annan infrastruktur
- utarrendera, hyra ut eller på annat sätt upplåta kommunen tillhörig fast egendom i högst 10 år.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 12

Kommunstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt till kommunfullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där kommunstyrelsen lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Barn – och utbildningsnämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen ska följande gälla i Östhammars kommun.

Sammansättning

§ 13

Barn- och utbildningsnämnden består av nio ledamöter och nio ersättare.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden

§ 14

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige anger fullgör barn- och utbildningsnämnden kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom enligt Skollagen och tillämpliga skolförordningar.

Barn- och utbildningsnämndens uppgifter omfattar skolformerna

- förskola
- förskoleklass
- grundskola
- anpassad grundskola
- gymnasieskola
- anpassad gymnasieskola
- vuxenutbildning.

I skolväsendet ingår också fritidshem som kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Vidare omfattas vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet.

I ovanstående ansvarsområden ingår också att bevilja tillstånd, utöva tillsyn och ge bidrag till fristående verksamheter i enlighet med skollag och skolförordningar.

Nämnden ansvarar för myndighetsutövning enligt skollagen, skolförordningen, gymnasieförordningen m fl., samt för övriga myndighetsbeslut och huvudmannafrågor som förekommer inom nämndens ansvarsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 15

Barn- och utbildningsnämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt

- omdisponering av medel inom de av kommunfullmäktige fastställda anslagsnivåerna.

Allmänna skyldigheter

§ 16

Barn- och utbildningsnämnden ska hålla sig informerad om uppväxtvillkoren för barn och ungdomar och vidta åtgärder för att förbättra dessa inom nämndens ansvarsområden barnomsorg och utbildning.

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård enligt arkivreglemente
- reformering av nämndens regelbestånd.

Barn- och utbildningsnämnden har vidare hand om

- att föra kommunens talan i mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde om inte kommunfullmäktige beslutar annat
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som har tilldelats nämnden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 17

Barn- och utbildningsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelserna i detta reglemente.

Barn- och utbildningsnämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Bygg- och miljönämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen ska följande gälla.

Sammansättning

§ 18

Bygg- och miljönämnden består av nio ledamöter och nio ersättare.

Bygg- och miljönämndens ansvarsområde

§ 19

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar bygg- och miljönämnden för

- kommunens uppgifter inom plan-, byggnadsområdet, allt i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL), samt i erforderlig utsträckning tillämpa och förhålla sig till annan berörd lagstiftning
- kommunens mättekniska verksamhet för uppgifter inom plan- och byggområdet.
- kommunens uppgifter enligt Alkohollagen, Lag om tobak och liknande produkter och Lag om handel med vissa receptfria läkemedel
- att genomföra strategisk planering
- att utföra kommunens uppgifter inom miljö-, livsmedels, smittskydds-, och hälsoskyddsområdet samt de övriga uppgifter som enligt lag ska fullföljas av den kommunala nämnden och inte regleras i annan nämnds reglemente
- prövning, tillsyn och kontroll enligt föreskrifter i EG-direktiv och förordningar samt svenska lagar, förordningar och föreskrifter inom nämndens ansvarsområde
- myndighetsutövning samt för övriga myndighetsbeslut och huvudmannaskapsfrågor som förekommer inom nämndens ansvarsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 20

Bygg- och miljönämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- tillstånd- och tillsynsärenden enligt Alkohollagen, Lag om tobak och liknande produkter samt Lag om handel med vissa receptfria läkemedel
- anta, ändra eller upphäva planer som handläggs
 - a) enligt standardförfarande, begränsat standardförfarande, samordnat förfarande, förenklat förfarande vid förlängning av genomförandetiden samt förenklat standardförfarande vid upphävande av detaljplan i enlighet med bestämmelserna i PBL
 - b) då planen överensstämmer med fullmäktiges direktiv i översiktsplanen eller motsvarande översiktliga beslutsunderlag.

En förutsättning är att kommunstyrelsen inte har någon erinran mot åtgärden och att bestämmelserna inte reglerar exploateringsamverkan.

Nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastlagda anslagsnivåerna.

Allmänna skyldigheter

§ 21

I bygg- och miljönämndens uppgifter ingår att

- uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning, samt följa utvecklingen inom kommunen i miljöskydd-, hälsoskydd- och smittskyddshänseende samt inom livsmedelskontrollen och arbeta fram de förslag som krävs samt medverka i planering där dessa frågor berörs
- ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning byggande och fastighetsbildning
- ta tillvara de möjligheter lagen ger att förenkla och underlätta ärenden för enskilda.

Bygg- och miljönämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård enligt arkivreglemente
- regelreformer inom sitt ansvarsområde.

Talerätt

§ 22

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 23

Bygg- och miljönämnden ska bedriva verksamheten enligt förvaltningslagen.

Bygg- och miljönämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med

- de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat
- de föreskrifter som finns i EG-direktiv, lag eller förordning
- ingångna avtal
- bestämmelserna i detta reglemente.

Bygg- och miljönämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Kultur – och fritidsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning ska följande gälla för kultur- och fritidsnämnden.

Sammansättning

§ 24

Kultur- och fritidsnämnden består av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare.

Kultur – och fritidsnämndens ansvarsområden

§ 25

Kultur- och fritidsnämnden ska verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare.

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar kultur- och fritidsnämnden för följande:

- ungas mötesplatser
- stöd till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens område
- verksamhet i idrotts-, fritids-, kulturanläggningar
- verka för att tillgodose behovet av anläggningar och lokaler för kultur- och fritidsverksamhet
- aktivt friluftsliv
- stipendier och utmärkelser inom nämndens område
- biblioteksverksamhet
- evenemang och samordning av dessa
- kultur i vård och omsorg
- offentlig konst
- kulturarvsfrågor som inte åligger annan nämnd
- hälsofrämjande och förebyggande arbete inom folkhälsa
- regional och statlig samverkan inom kultur- och fritidsområdet
- finskt förvaltningsområde
- den frivilliga musik- och kulturundervisningen som bedrivs inom den kommunala kulturskolan.

§ 26

Kultur- och fritidsnämnden ska

- hålla sig underrättad om utvecklingen inom nämndens verksamheter samt ta de initiativ och framlägga de förslag som nämnden ser som nödvändiga
- svara för planerings- och utvecklingsfrågor inom nämndens verksamhetsområde
- verka för en jämställd kultur- och fritidsverksamhet
- stimulera ungas delaktighet och inflytande
- främja tillgänglig kultur- och fritidsverksamhet för alla

- tillsammans med föreningar, organisationer och enskilda verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare.

Målgruppen barn och unga i åldern 7-20 samt äldre ålder 70+ ska prioriteras.

Talerätt

§ 27

Kultur- och fritidsnämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som rör nämndens verksamhetsområde.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 28

Kultur- och fritidsnämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisationen av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av kommunfullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- inom ramen för fastställda normer besluta om bidrag till föreningar, studieförbund och organisationer och därigenom medverka till en attraktiv, innehållsrik, geografiskt spridd verksamhet inom kultur- och fritidsområdet
- inom ramen för de medel fullmäktige avsätter i nämndens budget besluta om bidrag till föreningar verksamma inom Östhammars kommun utifrån ansökningar om verksamhetsbidrag samt kostnadstäckning för taxor och avgifter.

Allmänna skyldigheter

§ 29

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård enligt arkivreglementet
- regelreformerering inom sitt ansvarsområde.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 30

Kultur- och fritidsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelser i detta reglemente.

Kultur- och fritidsnämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Vård- och omsorgsnämnden

Inom ramen för det som föreskrivs om nämnder i kommunallagen samt det som föreskrivs i socialtjänstlagen ska följande gälla i Östhammars kommun.

Sammansättning

§ 31

Vård- och omsorgsnämnden består av nio ledamöter och nio ersättare.

Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden

§ 32

Vård- och omsorgsnämnden är arbetslöshetsnämnd.

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige anger, ansvarar vård- och omsorgsnämnden för utförandet inom ramen för kommunens socialtjänst samt hemsjukvård enligt

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Hälso- och sjukvårdslag (HSL)
- samt övrig för verksamheten reglerande lagstiftning och de uppgifter i övrigt som enligt lag ankommer på socialnämnd och som inte särskilt anförtrots annan nämnd i kommunen.

Myndighetsutövning inom ramen för kommunens socialtjänst samt för övrig lagstiftning enligt

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om placering av barn i skyddat boende
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Lag om färdtjänst
- Lag om riksfärdtjänst
- Skuldsaneringslag
- Lag om bostadsanpassningsbidrag och Trafikförordning, detta avser endast bostadsanpassningsbidrag och parkeringstillstånd för rörelsehindrade (KF § 83/2019).

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar även för att samordna mottagandet av nyanlända.

–

Delegering från kommunfullmäktige

§ 33

Vård- och omsorgsnämnden ska besluta i följande ärenden:

- organisation av nämndens verksamhet inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt
- nämnden har rätt att omdisponera medel inom de av fullmäktige fastställda anslagsnivåerna
- samt övrig för verksamheten reglerande lagstiftning.

Allmänna skyldigheter

§ 34

Vård- och omsorgsnämnden ska hålla sig informerad om människors levnadsvillkor och vidta åtgärder inom ramen för nämndens ansvarsområde.

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för

- information till allmänheten om verksamheten inom sina ansvarsområden
- personuppgifter som nämnden har för verksamheten inom sina ansvarsområden
- diarieföring och arkivvård inom sitt ansvarsområde
- regelreformer i inom sitt ansvarsområde.

Vård- och omsorgsnämnden har vidare hand om

- att föra kommunens talan i mål som rör nämndens verksamhetsområde om inte kommunfullmäktige beslutar annat
- de förvaltnings- och verkställighetsuppgifter i övrigt som har tilldelats nämnden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 35

Vård- och omsorgsnämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning, ingångna avtal samt bestämmelser i detta reglemente.

Vård- och omsorgsnämnden ska kontinuerligt följa upp verksamheten och regelmässigt rapportera hur den utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Valnämndens uppgifter

Sammansättning

§ 36

Valnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Valnämndens ansvarsområden

§ 37

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i Vallag, Kommunallag, Lag om kommunala folkomröstningar samt för opinionsundersökningar eller liknande förfaranden.

Ansvar och rapportskyldighet

§ 38

I ärenden där nämnden lämnar förslag till beslut till fullmäktige som innebär att fullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska beslutsförslaget alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då fullmäktige ska ha fått återrapport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet. Om återrapport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrapporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Gemensamma bestämmelser för kommunstyrelsen och nämnderna

Personalansvar

§ 39

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för samtlig personal inom kommunens organisation – kommunförvaltningen. För verksamheterna inom nämndernas områden disponerar respektive nämnd erforderliga personalresurser inom kommunförvaltningen.

Kommunstyrelsen/nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt verksamhetsområde med undantag för de frågor som anges i § 6 (arbetsgivarpolitik) i detta reglemente.

Behandling av personuppgifter

§ 40

Kommunstyrelsen/nämnderna är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet. Styrelsen/nämnden är också personuppgiftsansvarig för de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen, enligt vad som angivits i kommunens/nämndens registerförteckning enligt artikel 30 i dataskyddsförordningen. Kommunstyrelsen är också personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i fullmäktige samt hos fullmäktigeberedningar. Kommunstyrelsen/nämnderna ska utse dataskyddsbud.

Medborgarmotion

§ 41

Den som är folkbokförd i kommunen kan skapa eller stödja en medborgarmotion om något i Östhammars kommun i kommunens e-tjänst medborgarmotion. När en medborgarmotion skapas är det viktigt att förslagsställaren skriver ett förslag som andra kan ta ställning till och stödja om de vill.

Medborgarmotionen granskas innan den publiceras på webbsidan för att se att den följer de regler som gäller för medborgarmotioner. Andra kan skriva under en motion först efter att den publicerats.

Om minst 1 % av kommunens folkbokförda invånare skriver under medborgarmotionen överlämnas medborgarmotionen till kommunstyrelsen som beslutar hur motionen ska hanteras. Nämnderna ska handlägga de medborgarmotioner som kommunstyrelsen beslutat att respektive nämnd ska hantera.

Möjligheten att stödja en medborgarmotion ges under max sex månader.

När medborgarmotionen har utretts och beslut ska fattas kommer förslagsställaren att bjudas in till det sammanträde med kommunstyrelsens arbetsutskott/nämnden då medborgarmotionen ska behandlas. Förslagsställaren ges rätt att delta i överläggningen i ärendet rörande medborgarmotionen. Beslutet ska delges förslagsställaren och kommunfullmäktige samt publiceras på kommunens webbplats.

Om medborgarmotionen inte genererat namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda eller fler under en sexmånaders period så avslutas namninsamlingen. Detta noteras på webben och förslagsställaren informeras brevlades.

Redovisning av pågående namninsamlingar, medborgarmotioner som lämnats till nämnd, beslut i kommunstyrelse/nämnd om medborgarmotion och avslutade namninsamlingar på grund av att 1 % inte uppnåtts inom sex månader sker till kommunfullmäktige vid tre tillfällen per år.

Arbetsformer för kommunstyrelsen och nämnderna

Tidpunkt för sammanträden

§ 42

Kommunstyrelsen/nämnden bestämmer dag och tid för sina sammanträden.

Sammanträden ska hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordförande och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ordförande ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena. Om ordförande beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordförande se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse till sammanträden

§ 43

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdesdagen. Kallelse ska ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordförande bestämmer formen för kallelse. I undantagsfall får kallelsen ske på annat sätt och/eller inom annan tid.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingarna som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

När varken ordföranden, förste vice ordföranden eller andre vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den ledamot som varit ledamot i kommunstyrelsen/nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Öppna sammanträden

§ 44

Kommunstyrelsen/nämnden medges rätt att besluta om dess sammanträden ska vara offentliga och i och med det även besluta om en allmänhetens frågestund ska hållas i anslutning till sammanträdet.

Sammanträde på distans

§ 45

Kommunstyrelsen/nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 14 dagar i förväg anmäla detta till kommunstyrelsens/nämndens kansli. Ordförande avgör om närvaro får ske på distans.

Kommunstyrelsen/nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i styrelsen/nämnden.

Närvarorätt vid sammanträden

§ 46

Vid kommunstyrelsens/nämndens och dess utskotts sammanträden ska tjänsteman närvara enligt ordförandes avgörande.

Kommunalråden får närvara och delta i överläggningarna men inte i besluten vid sammanträden i nämnder även om kommunalråden inte är ledamöter eller ersättare i nämnderna. Kommunalråden har i sådant fall att iaktta gällande sekretessbestämmelser. Vid behandlingen av ärenden enligt socialtjänstlagen som rör enskilda får inte kommunalråden delta i eller närvara vid handläggningen.

Kommunfullmäktiges ordförande har rätt att få närvara under kommunstyrelsens och utskotts sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad till protokollet.

Insynsplats i kommunstyrelsen

§ 47

Parti i kommunfullmäktige som inte har ledamot eller ersättare i kommunstyrelsen har rätt till en insynsplats. Fullmäktige utser förtroendevald till sådan insynsplats samt en ersättare. Ersättaren kallas om ordinarie har anmält förhinder. Den förtroendevalde har rätt att få närvara under kommunstyrelsens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten samt få sin mening antecknad till protokollet. Vid deltagande i sammanträde utgår ersättning enligt kommunens riktlinje för ersättningar till förtroendevalda.

Ordföranden

§ 48

Det åligger ordföranden att

- leda kommunstyrelsens/nämndens arbete och sammanträden
- kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente
- inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i kommunstyrelsen/nämnden vid behov är beredda
- se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i kommunstyrelsen/nämnden
- bevaka att kommunstyrelsens/nämndens beslut verkställs.

Det åligger kommunstyrelsens ordförande att

- närmast kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning
- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder
- representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Nämndens ordförande ska

- närmast under nämnden ha uppsikt över nämndens förvaltning och verksamhet
- uppmärksamt följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och intressen inom nämndens verksamhetsområde samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor
- främja samverkan mellan den egna nämnden och kommunens övriga nämnder
- representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall.

Presidium

§ 49

Kommunstyrelsens/nämndens presidium ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Viceordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Ersättare för ordföranden

§ 50

Om varken ordföranden, förste vice ordföranden eller andre vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den ledamot som varit ledamot i kommunstyrelsen/nämnden längst tid ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem tjänstgöra som ordförande.

Om ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget under längre tid får kommunstyrelsen/nämnden utse en annan ledamot som ersättare för ordförande. Ersättaren fullgör ordförandes samtliga uppgifter.

Kommunalråd

§ 51

Nyvalda kommunfullmäktige utser på det första sammanträdet under mandatperioden kommunalråd till det antal fullmäktige beslutar. Valet sker efter att val av kommunstyrelse har skett.

Kommunstyrelsens ordförande är finanskommunalråd. Kommunstyrelsens andre vice ordförande är oppositionsråd.

Kommunalråd ska ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Kommunfullmäktige utser även majoritetsledare. Majoritetsledarna leder det politiska arbetet i kommunen. De ansvarar för samordning och beredning av majoritetens politik.

Inkallande av ersättare

§ 52

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska själv underrätta sin personlige ersättare. Om den personlige ersättaren inte kan delta i sammanträdet anmäls detta till kommunstyrelsens/nämndens sekreterare eller någon annan

anställd vid kommunstyrelsens/nämndens kansli som underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Även de ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid sammanträdena och har rätt att delta i överläggningarna. Ordförande i kommunstyrelsen/nämnden medges rätt att bevilja icke tjänstgörande ersättare att få sin mening, i korta ordalag, antecknad i protokollet.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 53

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Ledamoten bör börja tjänstgöra sedan pågående ärende handlagts.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättare i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

Jäv och avbruten tjänstgöring

§ 54

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Yrkanden

§ 55

När kommunstyrelsen/nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter

får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte kommunstyrelsen/nämnden enhälligt beslutar att medge det. Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Omröstning (votering)

§ 56

Vid omröstning avges rösterna efter upprop. Upprop sker enligt uppropsslistan. Ordföranden uppropas och avger sin röst sist.

Avgiven röst får inte ändras efter det att uppropet och avgivande av röster har förklarats avslutade genom klubbslag. Ledamot eller tjänstgörande ersättare som inte varit närvarande vid uppropet får efter denna tidpunkt inte utöva sin rösträtt.

Resultatet protokollförs med en tabell i protokollet alternativt med tabell kopplad till separat närvarolista.

Deltagande i beslut

§ 57

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunstyrelsen/nämnden fattar det med acklamation.

Reservation

§ 58

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

Justering av protokoll

§ 59

Nämndernas protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Kommunstyrelsens protokoll justeras av ordföranden och två ledamöter.

Kommunstyrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan styrelsen/nämnden justerar den.

Kungörelser och tillkännagivanden av föreskrifter m.m.

§ 60

Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta kommunstyrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivning

§ 61

Delgivning med kommunstyrelsen/nämnden sker med ordföranden, stabschef eller annan anställd som kommunstyrelsen/nämnden bestämmer.

Undertecknande av handlingar

§ 62

Skrivelser, avtal och andra handlingar från kommunstyrelsen/nämnden ska på kommunstyrelsens/nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren. Vid förfall för ordförande inträder förste vice ordförande och vid förfall för denna inträder andre vice ordförande.

Kommunstyrelsen/nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av kommunstyrelsen/nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på kommunstyrelsens/nämndens vägnar. Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Underlag och samråd

§ 63

Kommunstyrelsen/nämnden och dess utskott får begära in de yttranden och upplysningar från kommunens nämnder, beredningar och arbetstagare som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

Kommunstyrelsen/nämnden ska samråda med övriga nämnder, andra myndigheter och med enskilda föreningar och organisationer som berörs av nämndens verksamhet.

Utskott

§ 64

Kommunstyrelsen ska tillsätta ett arbetsutskott samt får i övrigt tillsätta de utskott som styrelsen bestämmer och fastställa deras uppgifter. Arbetsutskottet består av fem ledamöter och fem ersättare.

Om kommunstyrelsen tillsätter ett tekniskt utskott, ska det fullgöra de trafikuppgifter som avses i 1 § Lag om nämnder för vissa trafikfrågor.

Kommunstyrelsens utskott kan vara beredande och/eller ha egna beslutsbefogenheter. Sådana beslutsbefogenheter fastställs i styrelsens delegationsordning.

Har styrelsen beslutat att tillsätta utskott ska bestämmelserna nedan gälla.

§ 65

Inom barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, samt vård- och omsorgsnämnden ska det finnas ett arbetsutskott för respektive nämnd. Arbetsutskottet består av tre ledamöter och tre ersättare.

§ 66

Kommunstyrelsen/nämnden väljer för den tid kommunstyrelsen/nämnden bestämmer en ordförande och en vice ordförande bland utskottets ledamöter. Utskott får utse två vice ordförande.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får kommunstyrelsen/nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

§ 67

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Ledamot som är förhindrad att tjänstgöra ska meddela sin personliga ersättare samt utskottets kansli, som säkerställer att ersättare inkallas. Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen/nämnden vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskott, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 68

Utskottet sammanträder på dag och tid som varje utskott bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordförande anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

§ 69

Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Utskott som handlägger individärenden inom socialtjänsten ska bestå av minst tre ledamöter och tre ersättare. Beslut ska fattas med minst tre ledamöter närvarande.

§ 70

De ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen/nämnden i dess helhet bör beredas av utskottet om beredning behövs. Ordföranden, kommundirektören eller kontorschef för handläggande kontor överlämnar sådana ärenden till utskottet. När ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

§ 71

Det som föreskrivs för kommunstyrelsen/nämnderna gällande kallelse, yrkanden, deltagande i beslut, reservation samt jäv och avbruten tjänstgöring gäller i tillämpliga delar också utskotten.

Utskottens sammanträden ska protokollföras på samma sätt som nämndernas. Utskottens protokoll justeras av ordföranden och en ledamot. Paragrafer som ska justeras omedelbart bör redovisas skriftligt innan justering.

Riktlinje för jourersättning till förtroendevalda

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	
Ersätter tidigare version	2022-12-13 och § 160
Gäller för	Vård- och omsorgsnämnden
Dokumentansvarig	HR-chef

Ersättning för socialjour

Ledamöter och ersättare i Vård- och omsorgsnämnden som tjänstgör enligt fastställt tjänstgöringschema erhåller en ersättning på 4300 kronor per jourvecka.

Den tjänstgörande personen har ansvar dygnet runt för akut myndighetsutövning inom den myndighetsutövande delen av individ- och familjeomsorgens uppdrag. Arvodet belastar samma verksamhet.

Timersättning och reskostnadsersättning utgår inte för förrättning i samband med jourcen.

Ersättningen är fast under mandatperioden.

Samverkansavtal UPPSAM – upphandlingssamverkan

1. PARTER

Nedanstående parter har idag träffat följande avtal om samverkan.

Enköpings kommun 212000-0282

Heby kommun 212000-2049

Håbo kommun 212000-0241

Knivsta kommun 212000-3013

Sandvikens kommun 212000-2346

Tierps kommun 212000-0266

Älvkarleby kommun 212000-0258

Östhammars kommun 212000-0290

Upphandlingssamverkan omfattar även kommunernas tillhörande kommunala bolag och stiftelser vilka i samverkan företräds av respektive kommun. Detta samverkansavtal ersätter tidigare överenskommelse den 10 april 2019 om samverkan inom UPPSAM (Enköpings-, Heby-, Håbo-, Knivsta-, Sandvikens-, Tierps-, och Östhammars kommun) avseende upphandlingsområdet.

Genom samverkansavtalet, vilket ingås i enlighet med 9 kap. 37 § kommunallagen, kan deltagande kommuner att samverka vid upphandlingar (inköpsprocesser) och andra verksamheter inom upphandlingsområdet som utbildningar och erfarenhetsutbyte.

2. SYFTE

Syftet med avtalet är

- inköpsprocesserna ska bli mer effektiva och därmed uppnå lägre kostnader
- att samverkan ska bidra till fler synergieffekter mellan kommunerna
- att bidra med en kompetensförsörjning och minska sårbarheten
- öka kommunernas attraktivitet på leverantörsmarknaden

att säkerställa att de uppgifter som omfattas av avtalet kan utföras med kontinuitet och rättssäkerhet i enlighet med respektive parts lagstadgade ansvar för uppgiften

FÖREMÅLET FÖR SAMVERKAN

Uppdraget omfattar de uppgifter som ankommer på ansvarig nämnd hos uppdragsgivaren enligt tillämplig upphandlingslagstiftning.

3. AVTALSHANDLINGAR

Detta dokument utgör avtalet. Tillägg och ändringar av detta avtal ska ske skriftligen och undertecknas av samtliga parter för att vara gällande.

Deltagande parter, enligt punkt 1 i detta avtal, kan utöver detta avtal träffa särskilda avtal om inköpssamverkan vilket inte regleras i detta avtal.

4. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SAMVERKAN

Samverkan enligt detta avtal bygger på delaktighet av samtliga kommuner. För beslut som rör flera kommuner krävs enkel majoritet. För beslut av större vikt eller beslut av strategisk karaktär krävs enhällighet från samtliga kommuner.

Varje kommun ansvarar för sin egen inköpsorganisation. Varje kommun beslutar självständigt om den ska medverka i en viss upphandling, utbildning eller annat arrangemang.

Samtliga upphandlingar i samverkan enligt detta avtal ska genomföras i enlighet med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, och övrig relevant lagstiftning på upphandlingsområdet. Vid konflikt mellan upphandlingslagstiftningen och samverkansavtalet har lagstiftningen alltid företräde framför samverkansavtalet.

5. FORMER AV UPPHANDLINGSSAMVERKAN

Inom ramen för denna upphandlingssamverkan ska en kommun alltid vara upphandlingsansvarig kommun för en gemensam upphandling.

Följande dokument ska signeras digitalt av deltagande kommuner, enligt respektive delegationsordningar:

- Tilldelningsbeslut
- Kontrakt/Ramavtal

Den kommun som har rollen som upphandlingsansvarig kommun är part vid en eventuell överprövning av upphandlingen, även vid annan rättslig prövning eller skadeståndsanspråk med anledning av upphandlingen eller kontraktet/ramavtalet.

Vid skadeståndsanspråk ska varje deltagande kommun svara för sin del proportionellt till inköpsvolymen. Vid skadeståndsanspråk som grundas på en kommuns försummelse eller bristfälliga tillämpning av ett ingånget avtal ska den kommunen ansvara för det.

6. RIKTLINJER

Inför annonsering

- a. Samverkande kommuner ska använda ett upphandlingssystem för planering, genomförande realisering samt uppföljning.
- b. Planerade upphandlingar förtecknas på gemensamma samarbetsplattformen. Respektive part ansvarar för att påvisa fördelar av gemensamt behov och intresse.
- c. Om en part anger sitt intresse av att delta i en samordnad upphandling ska denne ha avropsrätt på kommande kontrakt/ramavtal. Intresseanmälan görs enligt delegationsordning i respektive kommun.
- d. Den kommun som är upphandlingsansvarig och därmed uppdragstagare utarbetar upphandlingsunderlag.
- e. Varje kommun som deltar i en upphandling ska förse upphandlingsansvarig kommun med nödvändiga uppgifter. Varje kommun har rätt att välja att delta i en referensgrupp för den upphandling man deltar i.

Upphandlingsansvariges åtaganden

- a. Annonsera upphandlingen i upphandlingssystemet. Annonsen speglas också på deltagande parterers hemsidor
- b. Besvara inkomna frågor under anbudstiden, kompletteringar och eventuella beslut om avbrytande av upphandlingen,
- c. Pröva och utvärdera inkomna anbud, i regel med referensgrupp, och administrera tilldelningsbeslut,
- d. Ansvara för "kommersiell avtalsförvaltning", dvs. efterannonsering, tolkning av avtal, indexuppräknning (när detta inte är leverantörens uppgift), förebyggande kontroll i samverkan med Skatteverket, kontroll av tillstånd m.m.
- e. Ansvara för utlämnande av handlingar och tillhörande sekretessprövning.

Varje avropande part ansvarar för "funktionell avtalsförvaltning" kopplat till den tjänst som utförs eller vara som levereras, dvs. uppföljning av avtalade priser, leveransvillkor, kvalitet, utförande m.m. En uppföljningsgrupp kan bildas med representanter för de parter som deltagit i en gemensam upphandling.

Upphandlingssystemet ska ge möjlighet för respektive part att erhålla tillgång till pågående och avslutade upphandlingar som genomförs inom samverkan.

7. PARTERNAS ÅTAGANDEN

Parterna förbinder sig att:

- Ansvara för egen inköpsorganisation
- Ha en upphandlingsplanering som möjliggör en god framförhållning
- Verka för att utveckla gemensamma principer för inköp, genom att i så stor utsträckning som möjligt samordna kravställning vid gemensamma upphandlingar.
- Delta i arbetet för hela inköpsprocessen inkl. avtalsuppföljning
- Vara medlem i de inköpscentraler som rekommenderas av styrgruppen (gäller även kommunala bolag och förbund)
- Lämna erforderliga uppgifter inför gemensamma upphandlingar.
- För varje avtal utse avtalsansvarig som sammankallande för samtliga parter
- Ansvara för information till den egna organisationen
- Ansvara för information till detta avtals parter.

8. FINANSIERING AV GEMENSAM INKÖPSSAMVERKAN

För genomförande av överenskomna gemensamma upphandlingar avsätter parterna resurser motsvarande sin andel av kontraktets/ramavtalets volym. Väljer någon part att efter överenskommelse om gemensam upphandling sedan avstå från att delta i en sådan upphandling hanteras den i enlighet med överenskommen plan.

I övrigt står respektive part för egna kostnader

9. HANTERING AV HANDLINGAR, DOKUMENTATION OCH ARKIV

Upphandlingsansvarig är ansvarig arkivmyndighet.

10. PERSONUPPGIFTER OCH SEKRETESS

Parterna ska följa tillämpliga bestämmelser om sekretess och behandling av personuppgifter som kan bli aktuella med anledning av avtalet.

11. AVTALSTID

Avtalet gäller från 2024-06-01 tills vidare. Part har rätt att skriftligt säga upp avtalet.

12. PARTS UTTRÄDE

I det fall en deltagande part i detta avtals samarbete ämnar träda ur samarbetet äger denna part rätt att säga upp och frånträda avtalet, varvid samarbetsavtalet fortsätter gälla för kvarvarande parter. De gemensamma avtal som frånträddande part ansvarar för ska fördelas till kvarvarande parter.

13. SAMVERKANS UPPHÖRANDE

Beslut om samverkans upphörande ska fattas gemensamt av alla parter

14. TVIST

Tvist angående tolkning eller tillämpning av detta avtal ska i första hand lösas mellan de i avtalet ingående parterna. Om dessa inte kan nå en uppgörelse ska tvist avgöras av allmän domstol. Detta avtal har upprättats sju likalydande exemplar, varav parterna har tagit var sitt.

15. Undertecknande

Detta samverkansavtal har elektroniskt undertecknats av samtliga parter, enligt respektive delegationsordning.

Budgetuppföljning och helårsprognos

Östhammars kommun

2024-06-30

**ÖSTHAMMARS
KOMMUN**
- EN DEL AV ROSLAGEN

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Resultat i % (kommunen)

- Målet uppnås om resultat i % uppgår till , eller överstiger, 1,5 % av årets skatter och generella statsbidrag.
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för Tertial 1

Resultat i % (kommunen)

- Utfall juni: -3,3 %
- Årsprognos: -3,6 %
 - prognosen är att resultatmålet i % inte uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (kommunen)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning

Budgetföljsamhet (kommunen)

- Utfall juni: -235 %
- Årsprognos: -341 %
 - prognosen är att målet om budgetföljsamhet inte uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (nämnder)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Anmälan till KS ska ske vid negativ avvikelse på nämndnivå, eller positiv avvikelse överstigande 2 %.

Budgetföljsamhet (nämnder)

Nämnd	juni 2024 (utfall)	helår 2024 (prognos)	
KF KS	-5,4%	-7,1%	Prognosen är att målet inte uppnås
BMN	49,1%	0,0%	Prognosen är att målet uppnås
KFN	18,0%	0,0%	Prognosen är att målet uppnås
BUN	-0,2%	-0,8%	Prognosen är att målet uppnås
VON	-30,1%	-24,3%	Prognosen är att målet inte uppnås
IFN	-3,3%	-2,2%	Prognosen är att målet inte uppnås

ÖSTHAMMARS KOMMUN

NÄMND	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Kommunfullmäktige	-26 901	-25 839	1 062	-53 802	-50 630	3 172
Kommunstyrelsen	-101 936	-109 906	-7 970	-206 736	-228 442	-21 706
Bygg- och miljönämnden	-2 586	-1 316	1 270	-5 649	-5 649	0
Kultur- och fritidsnämnd	-26 999	-22 128	4 871	-54 492	-54 493	-1
Barn- och utbildningsnämnden	-312 043	-312 708	-665	-624 685	-629 685	-5 000
Vård- och omsorgsnämnden	-71 727	-93 296	-21 569	-153 421	-190 692	-37 271
Individ- och familjenämnden	-218 069	-225 190	-7 121	-437 365	-446 973	-9 608
RESULTAT VERKSAMHETEN	-760 261	-790 384	-30 122	-1 536 150	-1 606 564	-70 414
Finansieringsverksamheten	779 910	763 941	-15 969	1 559 820	1 549 601	-10 219
RESULTAT ÖSTHAMMARS KOMMUN	19 649	-26 443	-46 091	23 670	-56 963	-80 633

FINANSIERINGSVERKSAMHETEN

ENHET	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Lönekontor	0	-445	-445	0	-459	-459
Pensionskostnader	-18 353	-34 392	-16 039	-36 707	-60 000	-23 293
Internfinansiering (internränta)	12 156	12 981	825	24 311	26 000	1 689
Skatteintäkter	789 608	790 140	532	1 579 216	1 591 816	12 600
Räntenetto (extern) och borgensavgifter	-3 500	-4 342	-842	-7 000	-7 756	-756
RESULTAT FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	779 910	763 941	-15 969	1 559 820	1 549 601	-10 219

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Politik och stab	-39 887	-35 231	4 656	-80 471	-81 892	-1 421
Kommunledningskontoret	-29 757	-27 806	1 950	-60 658	-59 155	1 503
Samhällsbyggnadskontoret	-4 297	-5 315	-1 017	-9 069	-9 069	0
Näringslivskontoret	-2 527	-1 282	1 245	-5 147	-5 147	0
Tekniska kontoret	-52 369	-66 111	-13 742	-105 193	-123 809	-18 616
RESULTAT KF KS	-128 837	-135 745	-6 908	-260 538	-279 072	-18 534

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Bygg- och miljönämnden	-1 400	-1 348	52	-2 815	-2 815	0
Bygg, karta, detaljplan	-925	-320	605	-1 967	-1 967	0
Miljö	-262	351	613	-867	-867	0
RESULTAT BMN	-2 587	-1 317	1 270	-5 649	-5 649	0

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Kultur- och fritidschef	-1 044	-321	723	-2 108	-2 108	0
Fritid och hälsa	-12 206	-11 023	1 183	-24 567	-24 567	0
Kultur och bibliotek	-10 068	-7 987	2 081	-20 332	-20 332	0
Kulturskolan	-3 681	-2 798	883	-7 485	-7 485	0
RESULTAT KFN	-26 999	-22 129	4 870	-54 492	-54 492	0

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Bildning, stab	-121 239	-120 590	649	-243 075	-247 576	-4 501
Gymnasiet och vuxenutbildning	-29 587	-30 642	-1 055	-60 306	-60 306	0
Grundskola	-107 232	-107 078	153	-214 791	-215 590	-799
Förskola och pedagogisk omsorg	-53 985	-54 398	-413	-106 513	-106 213	300
RESULTAT BUN	-312 043	-312 708	-665	-624 685	-629 685	-5 000

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Omsorg, stab	-24 801	-23 260	1 541	-49 690	-49 690	0
Produktion, stab	-4 516	-4 876	-360	-9 137	-9 137	0
Särskilt boende, äldre	724	-4 920	-5 644	-1 133	-11 185	-10 052
Ordinärt boende	-17 064	-33 932	-16 867	-38 449	-64 168	-25 719
HSL	-17 418	-17 305	113	-35 489	-36 989	-1 500
Enh f hjälpm o föreby.ins	-4 388	-3 638	750	-8 820	-8 820	0
Funktionshinder	-4 264	-5 366	-1 102	-10 703	-10 703	0
RESULTAT VON	-71 727	-93 296	-21 569	-153 421	-190 692	-37 271

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Nämnd och politik	-540	-473	67	-1 080	-1 080	0
Myndighet, stab	-1 573	-933	640	-3 197	-2 575	622
Öppenvård	-5 488	-4 373	1 115	-11 395	-10 732	663
Barn- och ungdom, myndighet	-17 646	-25 395	-7 749	-35 386	-43 468	-8 082
Vuxen, myndighet	-8 828	-8 904	-75	-17 548	-17 548	0
Bostadsanpassning	-1 919	-958	961	-3 856	-3 772	84
Äldre och bistånd	-100 754	-85 105	15 649	-204 324	-207 823	-3 499
Funktionsnedsättning	-78 271	-94 414	-16 143	-154 131	-153 609	522
Integration och arbete	-3 049	-4 635	-1 586	-6 448	-6 367	81
RESULTAT IFN	-218 069	-225 190	-7 121	-437 365	-446 974	-9 609

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	Varav BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE
		ACK JUNI	ACK JUNI	PERIOD	2024		2024	HELÅR
KS	Tek expl bost.omr	8 600	1 091	7 509	17 200	0	2 000	15 200
KS	Tek övr infrastruktur	10 150	1 935	8 215	20 300	0	4 545	15 755
KS	Tek vhtlokaler	36 000	18 489	17 511	72 000	0	98 069	-26 069
KS	Tek energieffektiv	4 125	177	3 948	8 250	0	0	8 250
KS	Tek övriga	8 125	1 374	6 751	16 250	0	13 625	2 625
KS	Renhållning	750	1 405	-655	1 500	0	1 500	0
KS	Kommunledningen	0	232	-232	0	0	232	-232
Summa KS		67 750	24 704	43 046	135 500	0	119 971	15 529
BMN	Bygg- o miljönämnden	100	0	100	200	0	0	200
Summa BMN		100	0	100	200	0	0	200
KFN	Kultur- o fritidsnämnden	850	0	850	1 700	0	0	1 700
Summa KFN		850	0	850	1 700	0	0	1 700
BUN	Barn- o utb nämnden	3 032	679	2 352	6 063	1 563	2 500	5 126
Summa BUN		3 032	679	2 352	6 063	1 563	2 500	5 126
VON	Vård- och omsorgsnämnden	1 150	181	969	2 300	0	2 300	0
Summa VON		1 150	181	969	2 300	0	2 300	0
Total		72 882	25 564	47 317	145 763	1 563	124 771	20 992

Balanskravsresultatet samt resultat ÅR

Prognosticerat resultat	-56 963 tkr
Skandias överskottsfond	17 000 tkr
Korr ej med i balanskravet	2 300 tkr
Resultatutjämningsreserv	22 300 tkr
Försäkringsersättning Kristinelund	15 000 tkr (uppskattning)
Kostnader som ev kan uppkomma	-13 900 tkr
Nytt balanskravsresultat	- 14 263 tkr
Återföring reservering fsg stadsnät	15 000 tkr
Korr ej med i balanskravet	- 2 300 tkr
Redovisat resultat i ÅR	- 1 563 tkr

Övriga poster som kan komma att påverka resultatet

- Utrangering Alunda Landbad -1,7 mnkr
- Utrangering Gimo Simhall -5-8 mnkr
- Förgäves projekt Östh. Sporthall - 0,9 mnkr
- Nedskrivning paviljong Olandsskolan - 4,3 mnkr

Hantering av ev negativt balanskravs resultat

- Underskott ska återföras inom 3 år.
- Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan hur regleringen ska ske.
- Synnerliga skäl att inte reglera kan tas av fullmäktige
- Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år det negativa balanskravet uppkom.
- Ett balanskravsresultat om t ex – 14,3 mnkr är lägre än budgeterat resultatmål 2025, vilket uppgår till 50 mnkr
- Om resultatmålet klaras 2025 kommer balanskravet kunna återställas redan år 1.

Delges:
Socialnämnden
Enheten för sysselsättning och arbete
Peter Nyberg
Styrdokument

§ 218

Dnr 2013KS391

Dpl 003

Handlingsplan

Utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Östhammars kommun

Bakgrund och syfte

Utifrån psykiatrisatsningen har en inventering gjorts inom målgruppen personer med psykisk ohälsa. Inventering ger ett underlag till verksamhets- och resursplanering. Kunskapen om målgruppens behov tydliggör hur gemensamma resurser ska användas på ett effektivt sätt och hur samverkansformer ska utvecklas både på övergripande nivå och på individnivå. Stödinsatser ska erbjudas utifrån individuella behov.

Analysen utgår från att det är viktigt att ha ett meningsfullt innehåll i sin vardag och kunna utvecklas i gemenskap med andra människor utifrån sina egna intressen och behov. Ett arbete är en förutsättning för en rimlig försörjning och har betydelse för den enskildes delaktighet i samhället. En fungerande boendesituationen påverkar till stor del en persons mående. Viktigt är även att kommunen har en nära samverkan med andra myndigheter.

Analysen ska tydliggöra vilka slutsatser som kan dras, vilka problemområden som behöver prioriteras och vilka förslag till utveckling och förbättring som kan formuleras. Analysen ska ange kring vilken typ av insatser som skulle kunna motsvara målgruppens svårigheter och behov. Analysen ska avse kvinnor och män. Med utgångspunkt i analysen ska en planering gällande åtgärder för hur verksamheten ska utvecklas 2013–2014 göras.

Inventeringen har utförts av personal från boendestödet, enheten för arbete och sysselsättning (United action samt aktivitetshuset), närpsykiatrin, habiliteringen samt lokalföreningen Riksförbundet för Social och Mental Hälsa.

Handlingsplanen antas av socialnämnden och kommunstyrelsen (gällande enheten för arbetsmarknad och sysselsättning). Uppföljning av handlingsplanen kommer

årligen att ske i styrgrupp med representanter från enheten för arbete och sysselsättning samt socialförvaltningen. Uppföljningen kommer att redovisas för socialnämnden samt kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag

Kommunstyrelsen antar handlingsplan utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Östhammars kommun gällande verksamhetsår 2013-2014.

I ärendet yttrar sig Kerstin Björck Jansson (C).

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar handlingsplan utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Östhammars kommun gällande verksamhetsår 2013-2014. (Bilaga 2).

HANDLINGSPLAN

Utifrån inventering och analys kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Östhammars kommun

Gäller verksamhetsår	Datum för upprättande	Kommun
2013-2014	2013-08-29	Östhammars kommun
Deltagande verksamheter vid upprättande		
Socialförvaltningen samt enheten för arbete och sysselsättning.		
Brukarorganisationer/motsvarande som erbjudits att ha synpunkter på handlingsplanen		
HSO har fått information om inventeringen och handlingsplanen och ej inkommit med synpunkter.		

Bakgrund och syfte

Utifrån psykiatrisatsningen har en inventering gjorts inom målgruppen personer med psykisk ohälsa. Inventering ger ett underlag till verksamhets- och resursplanering. Kunskapen om målgruppens behov tydliggör hur gemensamma resurser ska användas på ett effektivt sätt och hur samverkansformer ska utvecklas både på övergripande nivå och på individnivå. Stödinsatser ska erbjudas utifrån individuella behov.

Analysen utgår från att det är viktigt att ha ett meningsfullt innehåll i sin vardag och kunna utvecklas i gemenskap med andra människor utifrån sina egna intressen och behov. Ett arbete är en förutsättning för en rimlig försörjning och har betydelse för den enskildes delaktighet i samhället. En fungerande boendesituationen påverkar till stor del en persons mående. Viktigt är även att kommunen har en nära samverkan med andra myndigheter.

Analysen ska tydliggöra vilka slutsatser som kan dras, vilka problemområden som behöver prioriteras och vilka förslag till utveckling och förbättring som kan formuleras. Analysen ska ange kring vilken typ av insatser som skulle kunna motsvara målgruppens svårigheter och behov. Analysen ska avse kvinnor och män. Med utgångspunkt i analysen ska en planering gällande åtgärder för hur verksamheten ska utvecklas 2013–2014 göras.

Inventeringen har utförts av personal från boendestödet, enheten för arbete och sysselsättning (United action samt aktivitetshuset), närpsykiatrin, habiliteringen samt lokalföreningen Riksförbundet för Social och Mental Hälsa.

Handlingsplanen antas av socialnämnden och kommunstyrelsen (gällande enheten för arbetsmarknad och sysselsättning). Uppföljning av handlingsplanen kommer årligen att ske i styrgrupp med representanter från enheten för arbete och sysselsättning samt socialförvaltningen. Uppföljningen kommer att redovisas för socialnämnden samt kommunstyrelsen.

Nulägesanalys

Basfakta

Inventeringen genomfördes 2013. I inventeringen ingick 95 personer. 46 av dem var kvinnor och 49 av dem var män. 17 personer var mellan 18-24 år, 29 personer var mellan 25-44 år, 46

personer var mellan 45-64 år och 3 personer var över 65 år. Samarbete med kommun har skett kring 78 personer, samarbete med landsting har skett kring 68, samarbete med staten har skett kring 20 personer och samarbete med övriga organisationer har skett kring 4 personer. För 18 av personerna är en samordnad individuell plan (SIP) upprättad eller håller på att upprättas, för 50 personer föreligger ingen SIP och för 27 personer är ej känt om SIP finns.

Inventeringen gällande stadigvarande boende visar att 61 personer bor i ordinärt boende, av dem har 28 praktiskt stöd i hemmet från socialförvaltningen. 6 personer bor i särskilda boendeformer enligt SoL eller LSS. 9 personer bor stadigvarande hos nära släkt och 3 personer innehar socialt bostadskontrakt. Inventeringen gällande saknad av stadigvarande boende visar att 1 person tillfälligt bor hos släktingar. 8 personer är placerade, varav 3 personer utanför kommunen. 1 person är hemlös (hänvisad till tillfälligt boende). 59 av personerna bor ensamma, 18 personer bor tillsammans med en partner, 12 personer bor tillsammans med sina föräldrar, 2 personer bor tillsammans med annan vuxen person, och 4 personer är ej känt med vem de bor. 5 personer bor tillsammans med egna barn, 1 person bor tillsammans med andras barn och 3 personer är ej känt om de bor med barn.

5 personer har avbruten grundskola, 9 personer har fullgjord grundskola, 15 personer har avbruten gymnasieutbildning, 19 personer har fullgjord gymnasieutbildning, 1 person har avbrutna högskolestudier, 1 person har avbruten annan eftergymnasial utbildning, 4 personer har fullgjord eftergymnasial utbildning och för 41 personer är ej känt. 42 personer har haft sysselsättning under minst en månad de senaste tolv månaderna och 39 personer har inte haft det. För 5 personer har det ej varit aktuellt på grund av andra omständigheter. För 9 personer är sysselsättningen ej känd. 10 personer har arbetat på den öppna arbetsmarknaden, 2 personer har arbetat inom förening eller liknande, 4 personer har arbetat inom offentligt skyddat arbete, 17 personer har arbetat inom kommunal dagverksamhet, 9 personer har deltagit i öppen kommunal verksamhet, 5 personer har studerat, 9 personer har haft annan form av arbete eller sysselsättning och för 1 person är det ej känt.

6 personer har under de tolv senaste månaderna haft lön av arbete, 53 personer har haft sjuk- eller aktivitetsersättning, 7 personer har haft sjukpenning, 3 personer har haft ålderspension, 3 personer har haft studiemedel, 1 person har haft arbetslöshetsersättning, 16 personer har haft försörjningsstöd, 2 personer har försörjts av anhörig eller eget kapital, 5 personer har haft annan inkomst och för 11 personer är det ej känt.

För 95 personer har skattningar om svårigheter inom olika livsområden gjorts och för 92 personer har skattningar om hälsosituationen gjorts. 5 personer har inte ett aktuellt behov av psykiatriska insatser, 68 personer har ett sådant behov samt för 22 personer är behovet ej känt. 21 av personerna har under de senaste 12 månaderna genomgått en allmän hälsoundersökning, 6 personer har ej gjort det och för 68 personer är det ej känt.

Samarbete

Samarbete har skett kring en hel del av personerna i inventeringen. Då dessa personer ofta har en komplex situation behövs en tydligt och professionell samverkan som belyser och stödjer personens hela levnadssituation. Ett strukturerat samarbete kring samordnad individuell plan är viktigt för att tydliggöra och kvalitetssäkra samverkan. Enligt överenskommelsen om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län har huvudmännen ett särskilt ansvar för att medverka till hälsofrämjande insatser. Samordnad individuell plan samt hälsoundersökningar är viktiga utvecklingsområden för samverkan. Samverkan mellan myndigheter inom kommun, landsting och stat behöver utvecklas så att personen får en trygg

situation. Östhammars kommun har ett pågående projekt, United Action, som innefattar arbetsförmedling, socialförvaltning, enheten för arbete och sysselsättning, försäkringskassan och landstinget. Syftet med projektet är att utifrån ett samverkansperspektiv hjälpa personer med aktuell problematik till sysselsättning. Inventeringen visar även ett stort mörkertal kring målgruppens utbildningserfarenheter. Kommunen kommer att se över behovet av att utveckla sitt interna samarbete kring utbildningssituationen för denna målgrupp. Kommunen samverkar även gällande målgruppen med landstinget inom närvårdens arbetsgrupp för psykiatri.

Boende

Inventeringen visar att merparten av personerna stadigvarande bor i ordinärt boende med eget hyreskontrakt. Ett fåtal personer bor under tillfälliga förhållanden varav en person är hemlös. Tre personer har ett tillfälligt boende utanför kommunen. Inventeringen visar att personerna har ordnade boendeformer och att de erhåller stöd av socialtjänsten i sitt boende. Behoven får anses vara tillgodosedda på boendeområdet. Samhällets samverkan kring ansvar för målgruppens boendesituation måste även framöver fortsätta vara ett högt prioriterad område. Socialnämnden kommer att anta riktlinjer gällande boende under hösten 2014. En förvaltningsövergripande samverkansgrupp med representanter från kommunstyrelsen, tekniska kontoret, socialförvaltningen och allmännyttan har satts samman inom kommunen för att tydliggöra kommunens ansvar gällande boendefrågor.

Sysselsättning

Ungefär hälften av personerna har haft sysselsättning under minst en månad de senaste tolv månaderna. Ett fåtal personer har arbetat på den öppna arbetsmarknaden. De flesta personerna har haft sysselsättning inom kommunal eller statlig verksamhet. Det är viktigt att denna målgrupp känner en möjlighet av att erbjudas sysselsättning inom den öppna arbetsmarknaden, vilket ger större möjlighet att erhålla sysselsättning över längre tid och med större självständighet. Kommunen kommer att i projektform inventera de privata arbetsgivarnas inställning till att erbjuda målgruppen sysselsättning. Syftet med projektet är att utveckla samverkan och öka målgruppens möjlighet till sysselsättning. Kommunens projekt United Action har också som syfte att hjälpa personer inom denna målgrupp till sysselsättning.

Planering för hur verksamheten ska utvecklas 2013–2014

Område: Samarbete		
Aktivitet	Ansvar	Tidsplan
Utvärdera United Action	Socialnämnden och Enheten för sysselsättning	Hösten 2014
Utveckla samverkan mellan socialförvaltning, enheten för sysselsättning och vuxenutbildningen genom gemensam utbildningsdag	Enheten för sysselsättning	Hösten 2013
Utveckla lokala riktlinjer och rutiner för samverkan kring SIP	Socialnämnden	Hösten 2013 och våren 2014

Område: Boende		
Aktivitet	Ansvar	Tidsplan
Tydliggöra behov, ansvar och roller gällande boende för aktuell målgrupp	Socialnämnden	Hösten 2013 och våren 2014
Fastställande av riktlinjer gällande bistånd till boende för aktuell målgrupp	Socialnämnden	Oktober 2013
Utarbeta rutiner utifrån riktlinjer gällande bistånd till boende för aktuell målgrupp	Socialförvaltningen	Hösten 2013

Område: Sysselsättning		
Aktivitet	Ansvar	Tidsplan
Samverkan genom United Action som medför ett tydligt metodverktyg för att erbjuda individuellt stöd gällande sysselsättning till aktuell målgrupp	Socialnämnden och Enheten för sysselsättning	Hösten 2013 samt våren och hösten 2014
Utvecklandet av kurators- och psykologinsatser inom samverkan genom United Action	Socialnämnden och Enheten för sysselsättning	Hösten 2013 samt våren och hösten 2014
Genom riktad insats inventera näringslivets inställning och möjligheter att erbjuda sysselsättning till aktuell målgrupp.	Enheten för arbete och sysselsättning	Hösten 2013 och våren 2014

Bilaga 6, KS § 140/2016

Handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism

Inledning

Våldsbejakande extremism har blivit allt mer synligt i samhället de senaste åren och uppfattas ibland som ett hot mot vår demokrati. En förutsättning för att vår demokrati ska fungera är att individer känner tilltro till det demokratiska systemet och visar respekt för alla individers lika värde. Det finns dock ett fåtal individer som inte accepterar de grundsatser som vårt öppna samhälle vilar på. Det är individer och grupperingar som anser att rättsstaten saknar legitimitet och att det är försvarbart att bryta mot lagar och att använda våld för att uppnå samhällsförändringar.

Det är viktigt att mobilisera alla samhällets krafter mot extremismen, både den religiösa och politiska.

Östhammars kommun har påbörjat att utforma ett strukturerat utvecklingsarbete samt att hitta en beredskap för att förebygga och hantera våldsbejakande extremism. Frågeställningar är hur kommunen ska agera när ungdomar visar tecken på att radikaliseras och vilka samverkansformer och kompetenser som behöver utvecklas. Föreliggande handlingsplan lägger upp riktlinjerna hur Östhammars kommun ska arbeta för att påbörja en process mot ett strukturerat arbete mot våldsbejakande extremism.

Ett etablerat nätverk och samverkansorgan i kommunen behöver i hög utsträckning fokusera på frågan.

Vad är våldsbejakande extremism?

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Begreppet extremism utgår från att det finns en koncentration av åsikter som står långt från mittpunkten i samhället. Dessa individer är ovilliga att kompromissa om det som de bedömer viktigt.

Begreppet radikalisering (förändringsprocess) är den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak.

Våldsbejakande extremism förekommer både i politiskt och religiösa ideologier. Extremisterna finns både till vänster och till höger ideologiskt eller kan drivas av religiösa övertygelser.

Personlighetstyper som dras till extrema miljöer

Det är ofta ungdomar som rekryteras eller söker sig till extrema miljöer.

Brottsförebyggande rådet och Säkerhetspolisen har identifierat fyra olika vägar in i radikalisering. Vägarna ska ses som stereotyper, i verkligheten kan kännetecknen från flera delar vara tillämpliga.

Utagerarens väg

Personer i yngre tonåren som är ensamma och osäkra, har en problematisk bakgrund med droger, våld och annan kriminalitet. Sökandet efter grupptillhörighet lockar dessa personer.

Grubblarens väg

Personer som söker svar på livsfrågor och som upplever en plötslig insikt. Det är ofta skötsamma och attraheras inte av våld.

Familjens väg

Personer som växt upp i en familj med radikala och extrema uppfattningar. Ofta har de upplevt en isolerad barndom.

Kontaktsökarens väg

Personer som lockas av gemenskap och sammanhållning. Det kan vara en slump att dessa hamnar i extrema miljöer.

Tre parallella angreppssätt

Enligt SKL bör kommunen lyfta fram tre perspektiv att jobba utifrån; *främjande, förebyggande och motverkande*.

- En främjande insats syftar till att stärka och stimulera de goda demokratiska krafterna i samhället.
- Ett förebyggande arbete syftar till att målmedvetet försöka förhindra att problem kopplat till politisk extremism uppstår.
- Motverkande insatser handlar om specifika åtgärder som initierats till följd av ett konkret problem på orten eller i regionen.

I Östhammar finns redan idag strukturer för att arbeta främjande, förebyggande och med individuella insatser men arbetet kan förbättras och förfinas inte minst mot den aktuella problematiken och målgruppen. Mot denna bakgrund bör ett lokalt arbete i Östhammar mot extremism ske med tre parallella angreppssätt:

- Att behandla och stödja individer som radikaliserats för att få dem att lämna radikaliseringen.
- Att förebygga våldsbejakande extremism. Förebyggande arbete med våldsbejakande extremism bör så långt det är möjligt vävas in i det generella brottsförebyggande arbetet för att inte stigmatisera grupper och undvika strömningar mot till exempel religiösa grupper.
- Att främja ett mångkulturellt och inkluderande samhälle och stärka medvetenheten hos medborgarna om de demokratiska värderingarna.

Tre parallella angreppssätt. Olika aktörer har olika roller på de tre nivåerna. För ett effektivt arbete måste samverkan ske då olika funktioner arbetar mot olika nivåer.

Handlingsplan med åtgärder

Våldsbejakande extremism är ett samhällsproblem och måste lösas med hjälp av hela samhället. Det är avgörande att samverkan mellan myndigheter stärks men framförallt är en stärkt dialog och samverkan med civilsamhället avgörande. Familj, föreningsliv och religiösa samfund är viktiga för att påverka den unges val då målgruppen ofta har lågt förtroende för myndigheter. Myndigheter kan göra mycket men utan det civila samhället är det svårt att uppnå goda resultat och det är viktigt att samverkan stärks.

Aktörer som berörs av ett utvecklat arbete för att förebygga våldsbejakande extremism är socialtjänst, skola, fritidsverksamheter, polis, föreningslivet, kyrkor och samfund och intresseorganisationer. Strukturer för samverkan mellan delar av de nämnda aktörerna finns redan idag genom samverkan barn och unga (ANDT), kommunala brottsförebyggande rådet (TRÖ), m.fl. men strukturerna behöver utvecklas utifrån de specifika frågeställningarna som rör extremism. Det är viktigt att utveckla samverkan med civilsamhället.

Framgångsfaktorer

Identifierade framgångsfaktorer som lyfts fram är följande.

Samverka jämt – inte bara när det är absolut nödvändigt

Samverkan går som en röd tråd genom väl fungerande arbete mot extremism. Utan samverkan är det svårt att göra korrekta analyser av nuläget och att agera snabbt och effektivt när något inträffar. För Östhammars del finns samverkansstrukturer mellan kommunala funktioner som socialtjänst, skola, fritid och lokal polis. Behov av att etablera samverkan med civilsamhället finns. Fördjupad samverkan med Säkerhetspolisen är också viktig samt samverkan med närliggande kommuner.

Var uppdaterade på situationen i kommunen

För att kunna förebygga extremism måste lokala analyser göras. Detta förutsätter samverkan då olika aktörer ser olika saker. Analyserna bör beröra samhällsutveckling och grupperingars utveckling samt individers situation.

Dra nytta av olika aktörers engagemang, kompetens och styrkor

Det är viktigt att inte glömma bort civilsamhällets engagemang mot extremism. Genom manifestationer och nätverk kan kommuninvånarna kämpa för demokrati och mot extremism. I framgångsrika kommuner har man ett nära samarbete med församlingar och föreningar. Det är viktigt med en förmåga att ta vara på engagemang, kompetens och styrkor både avseende kunskapsuppbyggnad och faktiska insatser. Polisen kanske fokuserar på grupperingars kärna där de mest aktiva extremisterna finns medan fältarbetare och skol- och fritidspersonal fokuserar på att förebygga att individer lockas in i destruktiva miljöer.

Bygg på den verksamhet som redan finns

Framgångsrikt arbete baseras på redan befintlig verksamhet. Det är alltså inte projekt som löser problemen. Att använda befintlig kompetens och upparbetade relationer på ett effektivt sätt är att föredra. Ett första steg kan vara att lyfta in mål i olika verksamheter om att motverka och förebygga extremism.

Arbeta på många fronter – främjande, förebyggande och motverkande

Att arbeta genom flera kanaler och utifrån flera perspektiv samtidigt är en framgångsfaktor. Detta förutsätter att utgångspunkten är att arbeta genom redan befintliga verksamheter och kanaler. På lång sikt är det breda förebyggande och främjande arbetet mest framgångsrikt. Det kan handla om att arbeta med teman som makt, genus och demokrati i ett brett perspektiv med barn och ungdomar. På kort sikt behövs också handlingsplaner för att kunna agera när problem uppstår.

Sätt individen och inte ideologin i centrum

Det är viktigt med ett perspektiv där utgångspunkten är individens kvaliteter och behov av sammanhang. Individen ska hitta en plats och roll i samhället. Det är viktigt att skapa relationer, att främja arenor som är relationsskapande samt meningsskapande. Här är det viktigt att se att det ofta är civilsamhället som skapar dessa sammanhang. Förebyggande arbete av extremism bör vävas in i det generella brottsförebyggande arbetet för att inte stigmatisera och därigenom skapa strömningar mot till exempel någon religiös inriktning.

Åtgärder

1. Beslut fattas om att påbörja en process för att få ett strukturerat arbete för att förebygga våldsbejakande extremism.
2. En samordnarfunktion tillsätts som håller i processen och strukturen. Till denne ska en referens-/arbetsgrupp kopplas.
3. Det ska skapas nätverk av professionella och civila aktörer lokalt (Östhammar) och regionalt (Uppsala län). Utgångspunkten ska vara lokalt från befintliga nätverk som ANDT, TRÖ, Tryggare Uppsala län etc. Säkerhetspolisen och civilsamhället ska involveras.
4. En fördjupad analys av nuläget bör göras inom ramen för nätverkens kunskaper.
5. Öka kunskapen hos professionella och medborgare om våldsbejakande extremism genom studiebesök i kommuner som ligger före samt utbildningsinsatser för att förbättra professionellas kunskap på området. Utvecklad information till närstående om vart de kan vända sig om de upptäcker att unga håller på att radikaliserars ska också tas fram.
6. En målgruppsanalys bör göras för att kunna identifiera riskgrupper och riskfaktorer.

Den arbetsgrupp som arbetar med frågan ger förslag på åtgärder och insatser på respektive nivå:

- *Främjande insatser.* Fortsatt arbeta i skolan med demokrati, makt och genus.
- *Förebyggande insatser.* Exempelvis att erbjuda riskgrupper utbildning.
- *Motverkande och stödjande insatser.* Exempelvis handlingsplaner för hur agera när en radikaliseringsprocess pågår.

Organisation

För fortsatt arbete mot våldsbejakande extremism bör kommunen organisera sig kring frågan på följande sätt.

- Styrgrupp för arbetet är TRÖ.
- En samordningsfunktion tillsätts som leder det operativa arbetet.
- Samordnaren rapporterar till TRÖ.
- Referens/arbetsgrupp knyts till samordnaren, bestående av representanter från socialtjänst, skola, fritid, polis och civilsamhället.
- Befintliga resurser och samverkansorgan används för att genomföra operativa insatser som exempelvis lokala ANDT-gruppen, lokala krishanteringsrådet etc.

Förväntade effekter

Effekter av de åtgärder som anges ovan förväntas bli följande:

- Fungerande nätverk och samverkan mellan myndigheter och civilsamhället i Östhammar avseende våldsbejakande extremism.
- Ökad kunskap om våldsbejakande extremism hos professionella men också hos föreningsföreträdare och medborgare i allmänhet.
- Att det finns handlingsplaner för hur Östhammars kommun ska agera vid misstankar om radikalisering.

Antagen av KS 2012-05-22

Datum	Dnr	Sid
2011-09-15	2011TN034	1 (7)

Tekniska förvaltningen

Tekniska kontoret
Måltidsenheten
Annelie Wallén

Mål- och riktlinjer för kostverksamheten i Östhammars kommun

2012-2016

Bakgrund	3
Inledning	3
Syfte	3
Mål	3
Riktlinjer	4
Råd och rekommendationer	4
Måltidsordning	4
Specialkost	4
Måltider och mellanmål	4
Traditioner	5
Matråd	5
Måltidsmiljö	5
Utbildning	5
Kompetensutveckling för måltidspersonal	5
Kunskapsinformation till personal och gäst	6
Åtgärder centralt och lokalt	6
Uppföljning, Utvärdering och Uppdatering	7
Uppföljning	7
Utvärdering	7
Revidering av kostpolicy	7

Bakgrund

Östhammars kommun antog 2008 en folkhälsopolicy, ett politiskt styrdokument som ligger till grund för det lokala och långsiktiga folkhälsoarbetet. Folkhälsopolicyn utgör en ram för en gemensam syn på hälsa och som ett led och mål i folkhälsoarbetet verka för god måltidsordning inom förskola, skola och äldreomsorg. Framtagandet av mål- och riktlinjer för kostverksamheten ska ses som ett led i Östhammars kommuns satsning på folkhälsofrågor för att främja goda matvanor samt sätta en guldkant på tillvaron. Detta med minsta möjliga belastning på miljön och kommuninvånarnas ekonomi. Mål- och riktlinjerna för kostverksamheten i Östhammars kommun har tagits fram i samverkan mellan representanter från folkhälsorådet, barn- och utbildningsförvaltningen, vård – och omsorgsverksamheten, måltidsenheten samt granskad av medicinskt ansvarig. Diskussion om innehåll i mål- och riktlinjerna för kostverksamheten i Östhammars kommun har förts med berörda enhetschefer på beställande verksamheter samt med måltidspersonal.

Inledning

Mat och måltid rymmer många dimensioner utöver de rent näringsmässiga: såsom njutning, som källa till glädje, som mötesplatser och kulturbärare. Matvanor har också stor betydelse för hälsan och välbefinnande, såväl för barn som för vuxna. Det gäller inte bara att ordna smaklig mat med rätta näringsvärden utan uppgiften är även att göra det på sådant sätt att det inte blir alltför dyrbart för medborgarna.

Vi har som personal inom ramen för respektive ansvarsområde en *möjlighet* att tillsammans på bästa sätt försöka tillgodose dessa behov.

Mål- och riktlinjerna för kostverksamheten i Östhammars kommun innehåller strategier och mål för att säkerställa att de måltider som serveras inom kommunens verksamheter leder till välbefinnande, god hälsa och att trivsamt måltidsmiljö eftersträvas.

Syfte

Att vara ett instrument för det lokala kostarbetet för att lyfta nutritionsfrågorna.

Att underlätta och ge förutsättningar för att erbjuda likvärdiga måltider vad gäller innehåll och omfattning för de olika verksamheterna.

Att klargöra rättigheter och ansvar kring måltids- och kostfrågor inom den kommunala verksamheten

Att vara ett stöd för alla som arbetar kring och med måltider i Östhammars kommun.

Mål

Att måltidsservicen ses från ett kommunalt helhetsperspektiv.

Att måltiden ska vara en viktig del i verksamheterna ur både ett hälsomässigt, socialt och pedagogiskt perspektiv.

Att matglädje ska prägla måltidsenheten och att varje person har ett eget ansvar för ett gott bemötande och att servera smaklig mat.

Riktlinjer

Kommunen bör ha en övergripande, gemensam och antagen plan för köks- och kosthantering. Mer detaljerade riktlinjer för vård och omsorg finns i "Riktlinjer För kost och nutrition inom vård och omsorgsverksamheter i Östhammars kommun". Fastställda regler och rutiner samt livsmedelslagen ska efterlevas oavsett måltidsmodell (produktionsmetod och organisation).

Produktion kan ske på den egna anläggningen eller på annan anläggning inom måltidsenheten. Tekniska kontoret ansvarar för att måltidsverksamhetens kök uppfyller erforderliga krav i fråga om godkännande och registrering.

Inköp av livsmedel sker genom avrop från upphandlat livsmedelsgrossist. Inköp av andelen ekologiska livsmedel ska följa respektive förvaltningsnämnd samt kommunfullmäktige beslut.

Råd och rekommendationer

- Måltider som serveras skall vara näringsberäknade med utgångspunkt i de nationella näringsrekommendationerna. Följande lagar, föreskrifter och rekommendationer ska följas.
- Arbetsmiljölagen SFS 1977:1160
- Livsmedelslag SFS 2006:804
- Livsmedelsförordningen SFS 2006:813
- Egenkontrollprogram med HACCP-principerna enligt förordning nr 852/2004
- "Bra mat i skolan" SLV 2007
- "Bra mat i förskolan" SLV 2007
- Mat och Näring för äldre sjuka inom vård och omsorg, SLV
- Svenska näringsrekommendationer 2005, SLV 2005
- Svenska livsmedelsverkets kungörelser med föreskrifter

Måltidsordning

Tallriksmodellen ska vara vägledande för hur måltiderna komponeras. Vid medicinska skäl kan även vårdpersonal kopplas in.

Specialkost

Specialkosten ska vara så lik den ordinarie maten som möjligt.

Mat till malnutrierade eller under- och överviktiga, som står under dietist eller hälsovårdens behandling ska hanteras som specialkost.

Specialkost till personal behöver endast lagas i de fall då berörd personal är beordrad pedagogisk lunch eller om lika kost tillagas till barn eller vuxen vårdtagare.

Måltider och mellanmål

Matsedel ska komponeras efter säsong för öka tillgängligheten för god kvalitet samt minska kostnaden och miljöpårestningen av livsmedel. Den höga miljöpåverkan som mycket

livsmedelsvinn ska påvisas genom information till matgästen. Måltidsenheten ska genom att komponera matsedel samt tillaga smaklig mat försöka minska livsmedelsvinnet.

Matsedel ska finnas på respektive enhets hemsida eller på annat sätt anslås på enheten.

Alla matgäster ska ges möjlighet att äta sig mätta. Detta ska inte ses som ett motsatsförhållande till att maxbegränsning tillämpas där det så krävs. Maxbegränsning av vissa maträtter (såsom t ex pannkakor) grundar sig på SLV:s portionsrekommendationer och ska inte understiga dessa.

Matlagning från grunden förordas där tid, bemanning och köksutrustning tillåter detta. Helfabrikat används i så liten utsträckning som möjligt, ett undantag är bröd, där helfabrikat används i stor utsträckning.

Hänsyn tas i möjligaste mån till måltidens målgrupp. Lagas mat till flera målgrupper kan små justeringar ge en bredd som gör alla matgäster nöjda.

För att minimera förekomsten av luftburna allergena produkter serveras inga jordnötter, mandel eller nötter inom måltidsenheten.

Traditioner

Maten ska vara säsongsanpassad och traditionell samt modern matkultur värnas. Traditioner finns av olika slag, vilka traditioner och festligheter som uppmärksammas på respektive enhet kan av olika anledningar skilja sig åt. Medvetenhet ska prägla firandet, i syfte att minimera antalet söttillfällen och att högtider även kan uppmärksammas utan livsmedel.

Matråd

Kommunikation mellan måltidspersonal, matgäst samt övriga beställande verksamhets personal är av stor vikt för att möjliggöra intentionerna med kostpolicyn. Det kräver regelbundna kostmöten och regelbunden utvärdering av maten. Kostmöten sker i form av "Matråd" enligt fastställda rutiner ska finnas på varje enhet. Stående inslag kan vara diskussioner om mål, miljö, måltidstidpunkt och tillfälle, kvalitet och tallriksmodellen.

Måltidsmiljö

Måltidsmiljön ansvaras gemensamt på de enheter där måltidsenheten har verksamhet. Måltidsenheten ansvarar för att servera mat som har ett aptitligt utseende, att serveringsdisk och bord och stolar är rena och ser inbjudande ut. För möbler och inredning ansvarar respektive verksamhets enhet. Eventuell utsmyckning av lokaler sker i samverkan för att möjliggöra och underlätta smidigheten att åstadkomma en trivsam måltidsmiljö.

Utbildning

Kompetensutveckling för måltidspersonal

Kunskapsnivån på måltidspersonal i kommunen måste säkerställas genom att:

All fast anställd måltidspersonal ska kontinuerligt erbjudas kompetensutveckling inom sitt arbetsområde i förhållande till ansvar och befogenheter. Detta kartläggs genom individuell fortbildningsplan utifrån medarbetarsamtalet.

Det är viktigt att all personal inom måltidsenheten har grundutbildning i livsmedelshygien. Årlig utbildning samt genomgång av rutiner för egenkontroll ska utföras.

Vid nyanställning av måltidspersonal ska adekvat grundutbildning inom restaurang och storhushåll vara ett krav.

Kunskapsinformation till personal och gäst

Information om mat och måltider ges dels genom regelbundna matråd samt dels genom utbildning av kostombud. Utbildning kan även ges i form av informationskampanjer eller föreläsningar.

Åtgärder centralt och lokalt

1. Kostverksamheten ska förmedla matglädje till våra matgäster genom ett utpräglat service- och kvalitetstänkande. Matgästerna ska sättas i centrum och ges möjlighet att påverka kvalitet och innehåll både vad gäller mat och måltidsmiljö. Detta kan ske genom exempelvis:
 - Kökspersonalens kunskaper i metodmatlagning, service och bemötande ska aktualiseras.
 - Matråd enligt fastställda rutiner ska finnas på varje förskola/skola. Stående inslag kan vara diskussioner om måltidsmiljö, kvalitet och tallriksmodellen.
 - En kontinuerlig dialog/avstämning mellan tillagningskök och mottagningskök ska finnas.
2. Kostverksamheten ska bidra till matgästernas hälsa och utveckling genom att erbjuda en kost som tillgodoser olika gruppers behov av energi och näring enligt gällande nationella näringsrekommendationer. Detta kan ske genom exempelvis:
 - Gällande nationella näringsrekommendationer och riktlinjer ska följas av respektive kök. För att säkerställa detta har ett kostdataprogram köpts in och kommer på sikt att implanteras måltidsorganisationen.
 - Befintlig rammatsedel ska följas för att garantera variation och möjliggöra kvalitetsuppföljning.
 - Samverkansformer utarbetas lokalt mellan kök och beställande enhet i syfte att skapa ökad förståelse såväl mellan kökspersonal och matgäster som mellan kökspersonal och personal på beställande enhet.
 - Representant för kökspersonalen ska årligen delta på skolorådsmöten för att informera om maten och måltidsmiljön med syfte att lyfta diskussionen gällande måltider inom förskola/skola som en del i det pedagogiska arbetet.
 - Måltidschef avstämmer årligen med Vård & Omsorgs medicinskt ansvariga sjuksköterska för att säkerställa god näringsstandard hos vårdtagare inom Östhammar kommun.
3. Kostverksamheten ska präglas av en jämn och hög kompetens där god arbetsmiljö och trivsel råder. Detta kan ske genom exempelvis:

- Arbets- och måltidsplan upprättas lokalt för att minska sårbarheten för respektive kök. Tydliga rutiner och instruktioner för ordinarie personal samt vikarier ska finnas.
- Möjlighet till arbetsrotation ska finnas.
- Rutiner för arbetsplats- och köksträffar ska finnas. Mötestillfällen bestäms halvårsvis och läggs in i måltidsenhetens kalendarium. Agenda skickas till berörd personal minst en vecka i förväg. Minnesanteckning

Uppföljning, Utvärdering och Revidering

Uppföljning och utvärdering av mål- och riktlinjerna för kostverksamheten i Östhammars kommun redovisas skriftligen i måltidsenhetens verksamhetsberättelse till tekniska nämnden. Vidare delgivning till socialnämnden samt nämnd för barn- och utbildning ansvaras av tekniska nämnden som även är mottagare och sammanställare av respektive nämnds synpunkter på resultat och analys.

Uppföljning

Uppföljning sker kontinuerligt i lokala matråd, på arbetsplatsträffar samt på lokala köksträffar eller enhetsträffar.

Utvärdering

Utvärdering sker genom enkäter till måltidspersonal, matgäster samt beställande enhets personal.

Revidering av mål och riktlinjer

Revidering av mål och riktlinjer i Östhammars kommun ska ske vart 4:e år i samarbete med representanter från tekniska förvaltningen, socialförvaltningen samt barn- och utbildningsförvaltningen. Måltidschef är sammankallande. Förslag på revidering lämnas till tekniska nämnden för beslut. Vidare delgivning till socialnämnd samt nämnd för barn- och utbildning ansvaras av tekniska nämnden som även är mottagare och sammanställare av respektive nämnds synpunkter på resultat och analys.

Förslag

Miljömål för Östhammars kommun 2016-2018

Miljömålen för Östhammars kommun har arbetats fram i samråd mellan kommunens förvaltningar och nämnder. Miljömålen omfattar många delar av de nationella sexton miljökvalitetsmålen och kopplar till Kommunfullmäktiges prioriterade mål om minskad miljöpåverkan.

Miljömålen för Östhammars kommun omfattar fyra fokusområden; FRISKARE VATTEN, ENERGI & KLIMAT, NATUR FÖR MÄNNISKOR, VÄXTER & DJUR och GIFTFRI MILJÖ. För varje fokusområde finns ett övergripande mål och ett antal styrtal.

FRISKARE VATTEN

Mål: Kustvatten, sjöar och vattendrag i Östhammars kommun ska vara ekologiskt hållbara och kunna användas av människan. Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning.

Styrtal	Basår 2014	Mål 2018
Andel av folkmängden som är ansluten till kommunens allmänna spillvattenförande ledningsnät	68 %	71 %
Rening av kväve genom Karö våtmark	0 %	50 %
Andel av nya avloppstillstånd med vattentoalett som har kretsloppslösning	50 %	75 %
Andel kommunala vattentäkter med skyddsområde	45 %	100 %
Andel kommunala vattentäkter med aktuella skyddsföreskrifter (efter 1980)	20 %	100 %

ENERGI & KLIMAT

Mål: I Östhammars kommun ska vi ha en effektiv energianvändning, minska vår klimatbelastning och planera klimatsmart.

Styrtal	Basår 2014	Mål 2018
Energianvändning i kommunens lokaler	192 kWh/m ² /år	- 20%
Utsläpp av växthusgaser från tjänsteresor med bil totalt	412 ton CO ₂ -ekv	- 20 %
Area installerade solceller för elproduktion i kommunens drift	70 m ²	500 m ²

2 (2)

NATUR FÖR MÄNNISKOR, VÄXTER & DJUR

Mål: I Östhammars kommun ska vi bevara och förstärka den biologiska mångfalden och öka möjligheten för boende och besökare att uppleva våra naturmiljöer.

Styrtal	Basår 2014	Mål 2018
Skötselplaner/skydd av naturområden vid skolor	0 st	5 st
Anlagd eller restaurerad våtmark/dagvattenlösning på kommunal mark med utvecklade naturvärden	0 st/år	1st/år
Iordningsställda, utvecklade och tillgängliggjorda naturområden	-	10 st

GIFTFRI MILJÖ

Mål: I Östhammars kommun ska ämnen i miljön som skapats i eller utvunnits av samhället, inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Styrtal	Basår 2014	Mål 2018
Andel förskolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	0	50 %
Andel skolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	0	20 %
Andel av material och inredning som är giftfri vid inköp	0	100 %
Andel ekologiska livsmedel	14	25 %

UPPFÖLJNING

Varje år ska Östhammars kommun följa upp styrtalen samt utvärdera arbetet mot beslutade fokusområden och miljömål. Uppföljningen ska göras i samband med kommunens årsredovisning. Ansvarig förvaltning rapporterar in underlag till Strategienheten, som sammanställer uppföljningen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Riktlinjer för stöd till lokala föreningar i Östhammars kommun för arbete med slutförvarsfrågor

Bakgrund

Östhammars kommun har under sitt arbete med slutförvarsfrågan valt att underlätta för lokala ideella föreningar att delta i processen om slutförvaring för använt kärnbränsle. Det har varit möjligt för föreningarna att söka stöd för att bland annat delta i samrådsprocessen enligt miljöbalken, följa prövningen av ansökan enligt miljöbalken och enligt kärntekniklagen och genomföra aktiviteter för att öka kunskapen hos framförallt medborgare och förtroendevalda i Östhammars kommun.

Östhammars kommun ansöker årligen om medel från Kärnavfallsfonden för kommunens arbete med slutförvarsfrågan. Under åren har kommunen, som en del av sin ansökan, även sökt medel för stöd till lokala ideella föreningar.

På nationell nivå har det tidigare funnits möjlighet för ideella föreningar med mer än 1 000 medlemmar att ansöka om medel för arbete med slutförvaret för använt kärnbränsle direkt från Kärnavfallsfonden. Denna möjlighet upphörde i januari 2017 och istället finns nu möjlighet för dessa större föreningar att söka stöd från Strålsäkerhetsmyndigheten. Användningen av stödet har utvidgats till att även gälla andra slutförvar för radioaktivt avfall än kärnbränsle som till exempel utbyggnaden av slutförvaret för låg- och medelaktivt avfall.

Strålsäkerhetsmyndigheten har tagit fram riktlinjer för statligt stöd till ideella föreningar för arbete med slutförvarsfrågor. Myndighetens riktlinjer, daterade 2018-02-19, har legat till grund vid framtagandet av dessa riktlinjer (se bilaga).

Förberedande diskussion om riktlinjerna samt remissrunda har genomförts med Opinionsgruppen för säker slutförvaring (OSS), Naturskyddsföreningen i Uppsala län (Östhammarskretsen) och Svenska Quinnorådet (SweQ) inför framtagandet av dessa riktlinjer.

Grundläggande förutsättningar för stöd

En förutsättning för att Östhammars kommun ska kunna ge ekonomiskt stöd till lokala ideella föreningar är att Strålsäkerhetsmyndigheten, som prövar och beslutar om hur medel i Kärnavfallsfonden får användas, beviljar kommunen medel för stöd till föreningar.

I Östhammars kommuns ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2018 ansökte kommunen om 550 000 kr för stöd till ideella föreningar. I Strålsäkerhetsmyndighetens beslut om ersättning till Östhammars kommun skriver myndigheten att ”det är tillåtet för en kommun att ge organisationer i uppdrag att utföra sådana insatser som kommunen själv har rätt att göra”.

Stöd kan sökas för helt verksamhetsår och/eller som engångsbelopp. Av det årliga stödbeloppet reserveras 20 % till stöd för enstaka aktiviteter (110 000 kr för 2018). Det årliga belopp som finns tillgängligt för stöd kan variera.

Beslut om beviljande av stöd beslutas av Kommunstyrelsens arbetsutskott enligt delegation från Kommunstyrelsen daterad 2009-09-15 (§ 226).

Kriterier för stöd

För att erhålla stöd ska föreningen uppfylla samtliga av nedanstående kriterier:

1. vara verksam i Östhammars kommun,
2. ha en styrelse som utses av medlemmarna under demokratiska former och hålla årsmöte i vilket medlemmarna får delta,
3. ha stadgar som beslutats av årsmötet och anger föreningens namn och ändamål, hur beslut fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses,
4. inte ha näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla,
5. ha minst 20 medlemmar eller vara lokalförening till en nationell förening som har minst 1 000 medlemmar och uppfyller kraven i punkt 2, 3 och 4.

Stödets användning

Stödet får användas till följande:

- Täcka kostnader för att följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall i Östhammars kommun samt slutförvaringens påverkan på människors hälsa och miljön.
- Deltagande i pågående och kommande provningar av anläggningar som syftar till att slutförvara använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall i Östhammars kommun (för närvarande kärnbränsleförvaret och utbyggnaden av slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR)).
- Granskning av industrins Fud-program och yttranden över dessa.
- Deltagande i internationella konferenser och studiebesök samt internationella arbetsgrupper om det kan visas att syftet är att inhämta kunskap för att följa och bedöma den svenska slutförvarsprocessen.
- Informationsmaterial och informationsträffar vars syfte är att höja kunskapen hos allmänheten.
- Kostnaderna får omfatta lönekostnader, lokalkostnader och övriga administrativa kostnader.

Stödet får inte användas till:

- Kostnader för information riktad direkt till allmänheten med syfte att påverka den allmänna opinionen. Med detta avses framtagande av kampanjmaterial eller liknande. Enligt Strålsäkerhetsmyndighetens

beslut om medel till Östhammars kommun får kommunen ge stöd till föreningar för att genomföra sådana insatser som kommunen själv har rätt att göra. Östhammars kommun har som princip att inte ta ställning för eller emot ett eventuellt slutförvar förrän kommunfullmäktige fattat beslut i vetofrågan. Föreningar som ska erhålla stöd ska förhålla sig till samma princip. Information till allmänheten ska syfta till att belysa viktiga frågeställningar som på ett eller annat sätt behöver förtydligas eller förklaras av verksamhetsutövare eller myndighet inför ett slutligt ställningstagande.

- Kostnader för inläsning av utredningar om lagändringar och yttranden som inte har direkt koppling till slutförvarsfrågan.
- Aktiviteter i samband med rivning och avveckling.

Stöd för helt verksamhetsår

Ansökan ska ha inkommit till Östhammars kommun *senast den 31 augusti* året innan det år ansökan avser. Med verksamhetsår avses kalenderår.

Formella krav på ansökan

På ansökan om stöd för helt verksamhetsår ställs följande krav:

1. Underskrift

Ansökan ska vara undertecknad av ordförande eller annan behörig företrädare för föreningen (firmatecknare).

2. Avsiktförklaring

Syftet med verksamheten som ansökan avser ska anges.

3. Budget

Av budgeten ska det tydligt framgå vad som ingår i kostnadsposterna, särskilt om kostnaderna överstiger belopp på 10 000 kronor och om det gäller informationsmaterial och/eller konsulttjänster.

Om föreningen avser att använda stödet för att ta fram informationsmaterial ska det tydligt framgå vilken typ av informationsmaterial stödet ska användas till.

Om föreningen avser att använda stödet till konsulttjänster ska det tydligt framgå vad konsulterna ska granska och/eller utreda.

4. Verksamhetsplan

I verksamhetsplanen ska endast de aktiviteter som ska finansieras med det från Östhammars kommun sökta stödet framgå. Andra typer av aktiviteter som föreningen finansierar med andra medel är inte relevant för kommunens granskning av ansökan.

De planerade aktiviteternas koppling till de områden som stödet får användas till ska tydligt framgå av verksamhetsplanen.

5. Revisorsintyg

Av intyget ska föreningens medelsantal framgå, dess koppling till Östhammars kommun och att föreningen inte bedriver näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla.

6. Stadgar

Av stadgarna bör det framgå föreningens namn och ändamål, hur stadgar beslutas, hur beslut i övrigt fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses.

7. Årsmötesprotokoll

Föreningens senaste årsmötesprotokoll, inklusive revisionsberättelse, ska bifogas ansökan.

8. Verksamhetsberättelse

Föregående års verksamhetsberättelse samt en beskrivning av föreningens verksamhet hittills under innevarande år ska bifogas ansökan.

Redovisning av beviljat stöd

Senast den 28 februari året efter utbetalning ska föreningen redovisa hur stödet använts. Redovisningen ska innehålla en verksamhetsberättelse med årsbokslut som är granskad och godkänd av föreningens revisor. Eventuella detaljerade krav på redovisningen meddelas i samband med beslut om beviljat stöd.

Utbetalat stöd som inte använts ska återbetalas till Östhammars kommun i samband med redovisningen eller avräknas mot kommande utbetalningar.

Stöd för enstaka aktivitet

Ansökan ska ha inkommit till Östhammars kommun *senast 6 veckor innan* den aktivitet som ansökan avser.

Formella krav på ansökan

På ansökan om engångsbelopp ställs följande krav:

1. Underskrift

Ansökan ska vara undertecknad av ordförande eller annan behörig företrädare för föreningen (firmatecknare).

2. Avsiktförklaring

Syftet med aktiviteten som ansökan avser ska anges. Den planerade aktivitetens koppling till de områden som stödet får användas till ska tydligt framgå.

3. Budget

Av budgeten ska det tydligt framgå vad som ingår i kostnadsposterna, särskilt om kostnaderna överstiger belopp på 10 000 kronor och om det gäller informationsmaterial och/eller konsulttjänster.

Om föreningen avser att använda stödet för att ta fram informationsmaterial ska det tydligt framgå vilken typ av informationsmaterial stödet ska användas till.

Om föreningen avser att använda stödet till konsulttjänster ska det tydligt framgå vad konsulterna ska granska och/eller utreda.

4. Revisorsintyg

Av intyget ska föreningens medelsantal framgå, dess koppling till Östhammars kommun och att föreningen inte bedriver näringsverksamhet som sin huvudsakliga inkomstkälla.

5. Stadgar

Av stadgarna bör det framgå föreningens namn och ändamål, hur stadgar beslutas, hur beslut i övrigt fattas, hur styrelsen utses samt hur revisorer som kontrollerar styrelsens verksamhet utses.

6. Årsmötesprotokoll

Föreningens senaste årsmötesprotokoll, inklusive revisionsberättelse, ska bifogas ansökan.

7. Verksamhetsberättelse

Föregående års verksamhetsberättelse samt en beskrivning av föreningens verksamhet hittills under innevarande år ska bifogas ansökan.

Om föreningen för det år under vilken aktiviteten planeras även sökt stöd för helt verksamhetsår utgår kraven enligt punkterna 4-7.

Redovisning av beviljat stöd

Redovisningen ska ha inkommit till Östhammars kommun senast 1 månad efter genomförd aktivitet. Krav på redovisning meddelas i samband med beslut om stöd. Om stödet överstiger 10 000 kronor ställs liknande krav på redovisning som för stöd för helt verksamhetsår.

Utbetalt stöd som inte använts ska återbetalas till Östhammars kommun i samband med redovisningen eller avräknas mot kommande utbetalningar.

Vattentjänstplan Östhammars kommun

Samrådsversion

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	Datum och §0
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, datum och §
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Dokumentansvarig	Roll

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Syfte och omfattning	4
Uppföljning	4
Lagstiftning	4
Framtagandet av vattentjänstplanen	5
Samråd	6
Granskning	6
Vatten och avlopp (VA) i den kommunala planeringen	6
Nuläge och framtida behov för VA-försörjning	6
Utökning av verksamhetsområde, anslutning till allmänt VA	8
Nya bostadsområden och förtätning	9
Omvandlingsområden	9
Övergripande behovsutredning	10
Bedömning av områden och plan för utbyggnad	10
Resultat av behovsbedömningen	11
Prioritering av utbyggnadsordning av omvandlingsområden	16
Dricksvattenförsörjning	17
Utvecklingsarbete	18
Spillvattenhantering	19
Utvecklingsarbete	20
Dagvattenhantering	20
Utvecklingsarbete	21
Distribution/Ledningsnät	21
Den allmänna VA-anläggningens påverkan vid skyfall	22
Definition av skyfall	22
Påverkan och åtgärder på VA-anläggningen vid skyfall	23
Vattenverk, avloppsreningsverk, dagvattenanläggningar och pumpstationer	23
Ledningar	25
Finansiering av allmän VA-försörjning	26
Bilagor	26

Sammanfattning

Från 2023 finns krav på att alla kommuner ska ha en Vattentjänstplan. Vattentjänstplanen beskriver hur den kommunala VA-försörjningen fungerar och vilken övergripande utveckling som planeras. Planen ska samrådats med särskilt berörda myndigheter/intressenter och ställas ut för allmänheten innan den antas av kommunfullmäktige. Revidering ska ske vart fjärde år.

I Östhammars kommun är Gästrike Vatten AB kommunens VA-avdelning och sköter driften. Östhammar Vatten AB är den juridiska VA-huvudmannen. Nära samarbete sker med kommunens övriga avdelningar, särskilt miljö-, plan- och exploatering/näringslivsavdelningar.

I Östhammars kommun bor ca 22 000 personer. Under sommaren nästan fördubblas invånarantalet då många vistas i sina fritidshus. Jämfört med andra kommuner är det en låg andel av fastigheterna, ca 65%, som är anslutna till kommunalt VA. Många av fastigheterna med enskild VA-lösning har dessutom ett stort behov av anslutning till kommunalt VA då det är tunna jordlager vilket gör det svårt att rena avloppsvattnet och nära till havet med risk för saltvatten i dricksvattnet.

Dricksvatten produceras i 11 vattenverk och rening av avloppsvatten görs i 8 reningsverk. För att öka tillgången till dricksvatten har en överföringsledning byggts som förser Österbybruk och Alunda med vatten från Örbyhus i Tierps kommun. Projekt för att öka kapaciteten i Alunda reningsverk pågår för att långsiktigt kunna försörja fler invånare och verksamheter.

Flera bebyggelseområden i Östhammars kommun är i behov av en mer hållbar VA-lösning i framtiden, främst i de östra delarna. Omvandling från fritidshus till permanentboende ökar i stadig takt och exploateringstrycket i flera områden är högt och de naturgivna förutsättningarna gör det svårt att göra enskilda lösningar. För att kunna hantera och planera för detta har en utbyggnadsplan för kommunalt VA för omvandlingsområden tagits fram med en planeringshorisont fram till ca år 2040.

Kommunfullmäktige i Östhammar har fattat beslut om särskild satsning på VA-utveckling i Östra Östhammar. Genom investeringar i överföringssystem som förbinder Östhammar och Öregrund, utbyggnation av Öregrunds reningsverk och mer vatten möjliggörs tillväxt och samhällsutveckling genom att fler får tillgång till kommunalt VA och att nuvarande kunder får bättre kvalitet.

Inledning

Att planera för vatten och avlopp (VA) är en nödvändighet för att få en hållbar VA-försörjning som främjar god hälsa och en bra miljö. Detta kräver ett nära samarbete mellan VA-huvudmannen och kommunens övriga förvaltningar och bolag för att säkerställa att de kommunala utvecklingsplanerna gällande till exempel bebyggelse, klimatanpassning och miljöpolicy går hand i hand med VA-huvudmannens planer gällande förnyelse, utbyggnation och andra åtgärder i den kommunala VA-anläggningen. Det också viktigt att ha en långsiktig plan som tydliggör var kommunal respektive enskild VA-försörjning planeras så att medborgarna får kännedom om vilka förutsättningar som gäller i området och/eller för den egna fastigheten. Vattentjänstplanen vänder sig till kommunens invånare, beslutsfattare och myndigheter och syftar till att sprida information om kommunens viljeinriktning gällande utveckling av den allmänna/kommunala VA-anläggningen.

Syfte och omfattning

Vattentjänstplanen beskriver nuläge och den långsiktiga planeringen för utveckling av den kommunala VA-försörjningen samt bedömning av vilka åtgärder som bör vidtas för att den kommunala VA-anläggningarna ska fungera även vid ökad belastning på grund av skyfall. Planen ska även innehålla en miljöbedömning för de åtgärder som föreslås.

Vattentjänstplanen omfattar inte hur kommunen hanterar enskilda VA-lösningar (såsom tex. kravställning och tillsyn) eller skyfallsåtgärder som rör annat än den kommunala VA-anläggningen.

Uppföljning

Vattentjänstplanen ska aktualiseras och vid behov revideras vart fjärde år. Eftersom samhället utvecklas, omvärldsfaktorer förändras och nya utmaningar kan uppstå behöver kommunens arbete med vattentjänster vara ständigt pågående. Åtgärder kan behöva göras i takt med att behoven uppstår. Behov av större, långsiktiga åtgärder inarbetas i revideringen av vattentjänstplanen.

Lagstiftning

Kommunens skyldighet att ordna med kommunal VA-försörjning utgår ifrån § 6 i Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Denna säger att om det med hänsyn till skyddet för

människors hälsa eller miljön finns ett behov av att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för ett befintligt eller blivande bebyggelseområde så ska det ordnas. Ett större sammanhang innebär enligt rättspraxis 20–30 fastigheter. I dessa fall ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas och tillgodose behovet genom en allmän (kommunal) VA-anläggning. Beslut om utökat verksamhetsområde för VA- tjänster tas av kommunfullmäktige. Kommunen ska också besluta i vilken prioritetsordning områden ska byggas ut.

Riksdagen fattade i juni 2022 beslut om ändringar i Lagen om allmänna vattentjänster. Ändringen innebär att det ställs krav på att alla kommuner ska ha en antagen vattentjänstplan.

Framtagandet av vattentjänstplanen

Gästrike Vatten har samordnat och drivit arbetet med att ta fram förslag till Vattentjänstplaner för Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Arbetet har bedrivits i nära samråd med berörda förvaltningar. Avrapportering och förankring har skett till en förvaltningsövergripande styrgrupp för respektive kommun inför beslut i dess kommunfullmäktige. Utgångspunkt i arbetet har varit Svenskt Vattens ”Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan (M152)”.

De planeringsunderlag och strategiska dokument som främst legat till grund i framtagandet av vattentjänstplan för Östhammar och som berör den kommunala VA-utvecklingen är följande:

- Översiktsplan – Kommunens politiska styrdokument som behandlar den framtida utvecklingen i kommunen. I vattentjänstplanen eftersträvas att den utveckling som beskrivs i översiktsplanen ska uppfyllas.
- Vatten och avloppsplan – Beskrivning av hur vatten- och avloppsfrågor hanteras och utvecklas i Östhammars kommun. Vattentjänstplanen är en del av vatten och avloppsplanen. Vatten- och avloppsplanen består i dagsläget av följande delar:
 - VA-policy
 - VA-översikt
 - VA-handlingsplan, inklusive Bilaga 1. Behovsbedömning för VA-utbyggnadsplan
- Utvecklingsplan för VA-försörjningen i de östra delarna av Östhammars kommun

- Strategisk 5-årsplan för ledningsnätsförnyelse 2022–2027 – Beskriver nyckeltal och målvärden för förnyelsearbetet på ledningsnät.
- Verksamhetsplan Gästrike Vatten - Beskriver inriktning och fokusområden för såväl det övergripande arbetet inom Gästrike Vatten koncernen som plan för respektive dotterbolag.
- Strategisk 5-årsplan för ledningsnätsförnyelse 2022–2027 – Beskriver nyckeltal och målvärden för förnyelsearbetet på ledningsnät.

Samråd

Texten kompletteras efter genomfört samråd

Granskning

Texten kompletteras efter genomförd granskning

Vatten och avlopp (VA) i den kommunala planeringen

Vattentjänstplanen tillsammans med översiktsplaner är de strategiska dokument som främst påverkar kommunens utveckling av vatten och avlopp. Vattentjänstplanen utgår från inriktningar gällande bebyggelsen som anges i kommunens översiktsplaner. Översiktsplanen tillsammans med Vattentjänstplanen utgör en viktig del i verksamhetsplaneringen för både VA-huvudmannen och kommunen som helhet. Innan krav på Vattentjänstplan infördes i Lagen om allmänna vattentjänster fanns krav på VA-planering genom Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram.

Nuläge och framtida behov för VA-försörjning

Kommunala anläggningar för vatten och avlopp finns i alla större tätorter i Östhammars kommun samt i Norrskedika, Hökhuvud, Hargshamn och för en mindre del av Gräsö. Huvuddelen av fastigheterna i dessa orter är anslutna till kommunalt vatten och avlopp. Till Forsmark kommunala VA-försörjning köps vatten- och spillvattentjänsterna från Forsmarks Kraftgrupp AB. I delar av Harg och Skoby finns kommunalt avlopp, men ingen kommunal dricksvattenförsörjning.

Östhammars kommun hade 31 december 2022 en befolkning på 22 344 personer (enligt SCB). Under sommaren nästan fördubblas invånarantalet då många deltidsboende kommer till sina fritidshus. Enligt Östhammar kommuns översiktsplan ska befolkningen öka med 50–100

personer per år fram till 2040. Sammantaget innebär detta en befolkningsökning under perioden på 800–1600 personer. Utvecklingen av områden med behov av kommunalt VA bör i första hand ske inom de områden där VA-kapacitet för expansion är möjlig. Hit räknas Alunda, Gimo och Österbybruk. När VA-utvecklingen i de östra delarna ökat VA-kapaciteten kan utveckling ske även i Östhammar och Öregrund. En ökad befolkning påverkar det framtida behovet av VA-försörjning. Utöver en ökande befolkning finns även ett stort behov av att ansluta befintliga bebyggelseområden till det kommunala VA-systemet.

Kommunfullmäktige i Östhammar har fattat beslut om särskild satsning på VA-utveckling i Östra Östhammar. Ett VA-utvecklingsprogram är därför startat med uppgiften att:

- säkra produktionen av mer dricksvatten
- öka kapaciteten att rena en större mängd avloppsvatten samtidigt som vi bidrar till renare fjärdar
- ge fler tillgång till kommunalt VA vilket är positivt ur miljö- och hälsosynpunkt
- möjliggöra en önskad tillväxt och expansion i området

Genom investeringar i överföringssystem som förbinder Östhammar och Öregrund, utbyggnation av Öregrunds reningsverk och mer vatten möjliggörs tillväxt och samhällsutveckling genom att fler får tillgång till kommunalt VA och att nuvarande kunder får bättre kvalitet.

Steg för utveckling och exploatering i östra Östhammar är enligt nuvarande förslag:

1. Fokus Östhammar – del 1: Innefattar exploateringsområden och omvandlingsområden i Östhammars tätort.
2. Fokus Öregrund: Innefattar exploateringsområden och omvandlingsområden mellan Östhammar och Öregrund.
3. Fokus Östhammar – del 2: Ytterligare exploaterings- och/eller omvandlingsområden norr eller söder om Östhammars tätort.
4. Fokus kusten/Stenskär: Innefattar exploateringsområden och omvandlingsområden mellan Öregrund och Stenskär.

Utökning av verksamhetsområde, anslutning till allmänt VA

Kommunen ska fastställa en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde och dess gränser. Kommunens beslut om vilka fastigheter och vilka vattentjänster som ska ingå i verksamhetsområdet är ett strategiskt beslut. Miljöförvaltningens utredning av om det finns behov att ordna vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang med hänsyn till människors hälsa eller miljön och om behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt än genom anslutning till den allmänna VA-anläggningen, dvs en behovsprövning av de olika vattentjänsterna, är ett mycket viktigt underlag. Det innebär att områden som inte ligger i anslutning till den allmänna VA-anläggningen och där enskild VA-försörjning bedöms ha goda förutsättningar sett till människors hälsa och miljö ska den möjligheten beaktas. Det kan tex. vara genom en gemensamhetsanläggning som ägs och tas omhand av flera fastigheter ihop. I områden där det saknas behov av allmän VA-försörjning ska VA-försörjningen ske genom enskilda anläggningar eller enskilda gemensamhetsanläggningar.

Inriktningsbeslut utifrån behovsbedömningen för Östhammars kommun fattas av Bygg- och miljönämnden.

Utökning av verksamhetsområde för respektive vattentjänst sker således där behovet enligt 6§ Vattentjänstlagen är uppfyllt. Det är normalt i samband med exploatering av nya områden, förtätning inom befintlig bebyggelse samt vid utbyggnad till och anslutning av omvandlingsområden.

Där verksamhetsområdet ska utvidgas har Gästrike Vatten uppdraget att utreda och genomföra utbyggnaden av allmänt VA. Östhammar Vatten skriver fram beslut om utökat verksamhetsområde som fattas av kommunfullmäktige. När VA-huvudmannen färdigställt utbyggnationen av den allmänna anläggningen i ett område meddelas förbindelsepunkten till fastighetsägarna för aktuella vattentjänster. Det innebär att det är möjligt för fastighetsägarna att ansluta till den allmänna VA-anläggningen och att avgiftsskyldigheten träder in. Alla fastigheter inom det beslutade verksamhetsområdet som är avsedda förbebyggelse är avgiftsskyldiga för de vattentjänster som verksamhetsområdet anger. Förbindelsepunkter är i normalfallet belägna strax utanför respektive fastighets fastighetsgräns och utgör ansvarsgränsen mellan den allmänna VA-anläggningen och fastighetens egen VA-installation. Läget bestäms av VA-huvudmannen som dock i möjligaste mån ska ta hänsyn till fastighetsägarnas önskemål.

Nya bostadsområden och förtätning

Kommunen prioriterar utbyggnad av kommunal VA-försörjning för ny bebyggelse främst genom sitt arbete med översiktsplaner, detaljplaner och förhandsbesked. Inför anslutning av nya bostäder och verksamheter utreds behovet av vattentjänster i ett tidigt skede.

Frågeställningar som om VA ska lösas enskilt eller kommunalt samt om tillgänglig kapacitet i verk och nät finns för anslutningen behöver besvaras. Nyexploateringar med behov av kommunal VA-försörjning kan bara genomföras under förutsättning att kapacitet finns eller planeras att finnas. Exploateringar som inte kräver detaljplan, tex. enskilda avstyckningar, kan göra att ett område i och med avstyckningen bildar ett större sammanhang enligt §6 i Lag om allmänna vattentjänster. Därmed kan det innebära att kommunen blir skyldig att inrätta verksamhetsområden för relevanta vattentjänster om det i området även finns ett miljö- eller hälsoskäl. Dessa exploateringar behöver därför särskild beaktning i samband med ansökan om förhandsbesked innan tillstånd ges.

Omvandlingsområden

Ett omvandlingsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har bedömts ha behov av att anslutas till kommunalt VA. För att bedöma om befintliga bebyggelseområden omfattas av §6 i lagen om allmänna vattentjänster genomförs en behovsutredning för spillvatten och dricksvatten. Behovet av allmänna dagvattentjänster i omvandlingsområden utreds i ett senare skede i samband med att området ska byggas ut (projekteras). eftersom det för dagvattens del ofta krävs att man först utreder lokala förutsättningar som tex infiltrationskapacitet.

I väntan på att ett verksamhetsområde inrättas och att fastigheter får tillgång till den allmänna anläggningen i ett omvandlingsområde kan det finnas investeringsbehov som inte kan låta väntas på. Det kan tex. vara fall där fastighetens anläggning utgör stor risk för olägenhet för människors hälsa eller att en betydande påverkan på recipient föreligger. Det kan också handla om nybyggnation inom planerat verksamhetsområde där en tillfällig VA-lösning behöver anordnas fram till dess att det finns möjlighet att ansluta till den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare har ansvar för att utreda vilka förutsättningar som gäller inför nybyggnation och investeringar i befintliga enskilda VA-anläggningar. Kommunen och Gästrike Vatten har i sin tur ett ansvar att kommunicera utbyggnadsplaner samt ge information till fastighetsägare via bygglovsremisser och svar på tillståndsansökningar etc. För fastighetsägare är det viktigt att samråda med kommunen Gästrike Vatten för att tillsammans hitta en lämplig och

kostnadseffektiv VA-lösning samt vara överens om förutsättningarna för eventuell kommande ersättning av onyttigbliven anläggning som i dessa fall är restriktiv.

Bedömning och prioritering av utbyggnad av allmän VA-försörjning i omvandlingsområden sker i samverkan mellan Östhammars kommun och Gästrike Vatten med kompetenser inom miljö, plan, bygg och teknik.

Övergripande behovsutredning

För att identifiera de befintliga områden i Östhammars kommun som kan anses utgöra samlad bebyggelse, och därmed kan vara aktuella för att ingå i verksamhetsområdena för vatten eller spillvatten, har det gjorts en översiktlig behovsbedömning av befintlig bebyggelse. Urvalet har gjorts genom att identifiera områden om minst 20 fastigheter med högst 100 meters avstånd mellan varandra. Områden som redan idag är anslutna till kommunalt vatten och avlopp är inte inkluderade.

För de områden som identifierats som ”samlad bebyggelse” har bedömningar om huruvida ett behov av kommunalt vatten och avlopp finns med hänsyn till människors hälsa och miljö gjorts. För människors hälsa har tillgången på dricksvatten av god kvalitet i tillräcklig mängd betydelse, det får t.ex. inte finnas risk för saltvatteninträning eller förorening av dricksvattnet från enskilda avlopp. Gällande miljön har risken för att avloppet ska påverka en recipient vägts in. Recipientens känslighet för näringspåverkan är en viktig faktor, liksom förutsättningarna att ordna enskilda avlopp i området. Hänsyn har även tagits till tekniska förutsättningar i infrastrukturen för vatten och avlopp.

Bedömning av områden och plan för utbyggnad

De områden av samlad bebyggelse som identifierats har delats in i kategorier baserat på behov av kommunalt vatten och avlopp med hänsyn till människors hälsa och miljö. De kategorier som använts beskrivs nedan. Behovsbedömningen har endast gjorts på befintlig bebyggelse som idag inte ingår i något kommunalt verksamhetsområde eller ligger i direkt anslutning till ett verksamhetsområde.

Kategori 1: Stort behov

Områden i denna kategori bedöms ha ett stort behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang. Innan beslut fattas om VA-utbyggnad till dessa områden behöver möjligheterna utredas. Det kan finnas olika tänkbara tekniska lösningar för VA.

Kategori 2: Visst behov

Områden i denna kategori bedöms ha ett visst behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang. En fördjupad behovsutredning behöver göras för att bedöma om området ska införlivas i verksamhetsområdet för kommunal VA-försörjning eller även fortsatt ha enskild VA-försörjning.

Kategori 3: Litet behov

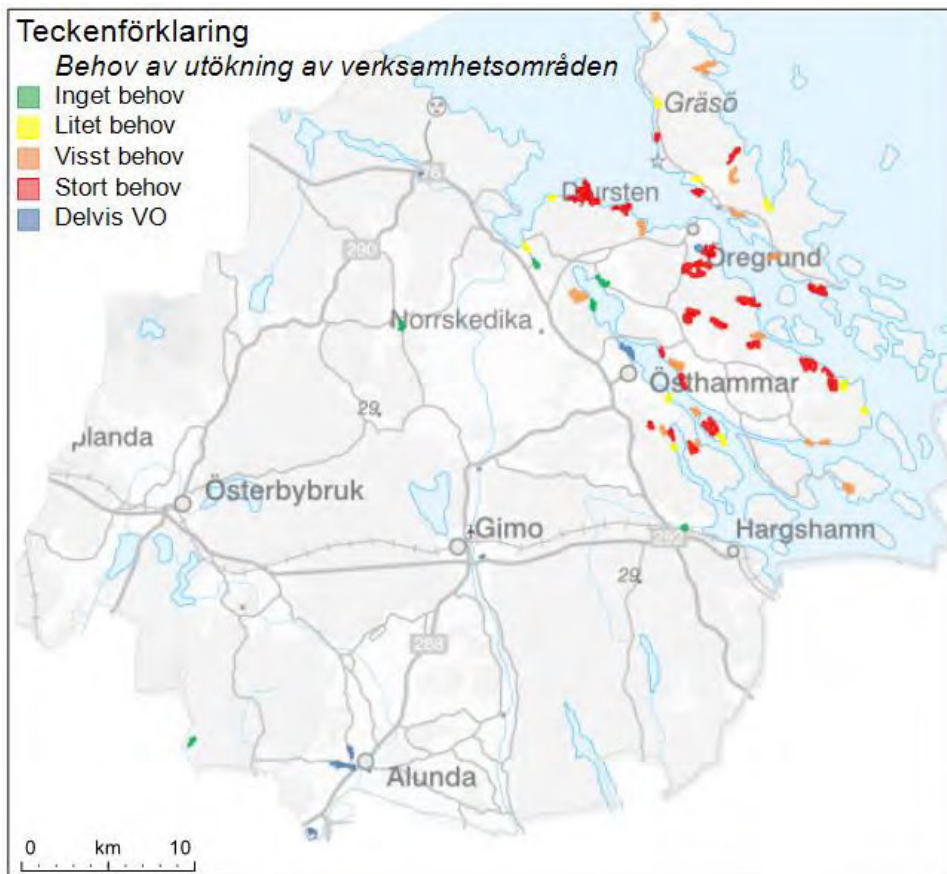
Områden i denna kategori bedöms, utifrån den information kommunen har idag, ha förutsättningar för enskild VA-försörjning men området behöver bevakas då förändrade förutsättningar kan ändra denna bedömning. Förändrade förutsättningar kan till exempel vara ökad omvandling till permanentboende.

Kategori 4: Inget behov

Områden i denna kategori bedöms, utifrån den information kommunen har idag, ha goda förutsättningar att även fortsatt ha enskild VA-försörjning.

Resultat av behovsbedömningen

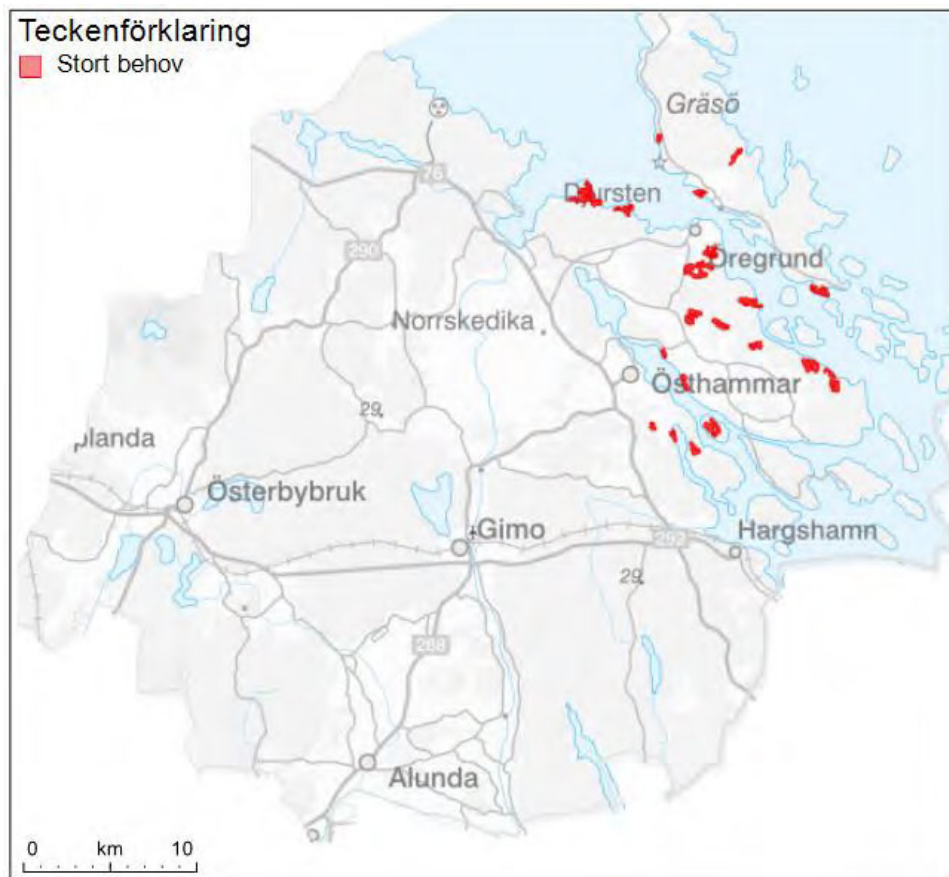
Resultatet av behovsbedömningen visar att samtliga bebyggelseområden inom kategorin ”stort behov” ligger i de östra delarna av Östhammars kommun, se figur 1. Områdena är endast översiktligt utredda.

Figur 1. Behov av utökning av verksamhetsområden i Östhammars kommun. Markerade områden saknar kommunalt vatten och avlopp i dagsläget.

Områden med stort behov

Inom nedanstående områden har det bedömts finnas ett stort behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang, se figur 2:

Figur 2. Områden där det bedömts finnas ett stort behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang. Bjurön, Björnäs norra, Björnäs södra, Kavarö, Kavaröskaten, Klyxen, Lackevik, Länsö norra, Lösholmen, Malmplatsen, Nolsterbystrand, Sandika Övre, Sandikaön västra, Sjögärde, Skogsvreten, Stenskär, Sunnanö, Svartbäck, Söderby-Karlsång, Valudden, Västerbyn, Västerång

Områden med visst behov

Bebyggelseområden som bedömts ha ett visst behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang är följande, se figur 3:

Figur 3. Områden där det bedömts finnas ett visst behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang. Fetskär, Frebbenholm, Getskär, Kullbådastrand, Kungör, Lindersvik, Nordangärde, Raggarö by, Sandika Mellan, Sandikaön östra, Sjöäng, Skinnäsviken, Älvsnäs, Öster-Mörtarö

Områden med litet behov

Bebyggelseområden som bedömts ha ett Litet behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang är följande, se figur 4:

Figur 4. Områden där det bedömts finnas ett litet behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang. Långviken, Länsö södra, Mårtensboda, Rackan, Sandika Norra, Sandika Södra, Snesslingesjö, Vaden, Västerlund, Ångsfjärdsvägen

Områden med inget behov

Bebyggelseområden som bedömts ha inget behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang är följande, se figur 5:

Figur 5. Områden där det bedömts inte finnas behov av att vattenförsörjning och/eller avlopp ordnas i ett större sammanhang. Gundbyn, Lundsvedja, Nerhammaren, Nordangård, Norrskedika gruvor, Snesslinge

Prioritering av utbyggnadsordning av omvandlingsområden

Utbyggnad av kommunal VA-försörjning innebär normalt stora investeringskostnader och är ofta ett väldigt tidskrävande arbete. På grund av dessa skäl och att behovsanalysen identifierat många bebyggelseområden med ”stort behov”, kan VA-utbyggnad till alla områden inte förväntas ske samtidigt eller inom en nära framtid. Planen för VA-utbyggnad behöver sträckas ut över en lång tidshorisont.

Då det inte på något tydligt sätt inom kategorin ”stort behov” går att prioritera områdena ytterligare mellan varandra har en första utbyggnadsordning bland områdena prioriterats utifrån en bedömning av hur goda tekniska förutsättningar som finns att kunna ansluta respektive bebyggelseområde till kommunal VA-försörjning samt samordningsmöjligheter med andra åtgärdsplaner. De områden som ska utredas fram till år 2040 redovisas i bilaga 2.

Dricksvattenförsörjning

Det allmänna dricksvattnet produceras vid kommunens elva vattenverk som förser ca 13 700 personer med dricksvatten. Dricksvattenproduktionen baseras på grundvatten.

I figur 6 ses de verksamhetsområden där dricksvattenförsörjning finns i kommunen.

Figur 6. Verksamhetsområden för dricksvatten inom Östhammar kommun

Östhammars och Öregrunds vattenverk tar sitt vatten från Börstilsåsen. Grundvattnets kvalitet visar tecken på att det tidvis tas upp mer grundvatten än vad som nybildas. I Österbybruk och Alunda kompletteras de befintliga vattentäkterna med dricksvatten via en överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun då såväl vattenkvalitet- som kvantitet är otillräcklig.

För flertalet vattentäkter finns både vattenskyddsområden med föreskrifter och vattendomar. Vattenskyddsområdena återspeglar dock inte helt tillrinningsområdenas utbredning och vissa av föreskrifterna är äldre och i behov av uppdateringar. Vattendomarna är också i behov av uppdatering i de fall de inte motsvarar hållbara uttag. En plan för översyn av samtliga vattentäkters vattenskyddsområden med föreskrifter och vattendomar finns framtagen. Förslag till nytt vattenskyddsområde med föreskrifter för grundvattenmagasinet i Ed och Börstil är inlämnat till Länsstyrelsen.

Utvecklingsarbete

Tillgången på dricksvatten är generellt mycket begränsad i Östhammars kommun.

Grundvattenmagasinen är små och har begränsad magasinande förmåga.

Vattenförsörjningens utmaningar är störst i de östra delarna av kommunen. Ett omfattande arbete pågår för att långsiktigt säkra dricksvattenförsörjningen i Östhammars kommun.

För att säkerställa att det dricksvatten som levereras ut till kunder och samhället är rent är det viktigt att alla som gör arbeten på vattenverk och på ledningsnätet har god kunskap.

Utbildning i dricksvattenhygien är en viktig del. För att säkerställa att vattenledningsnätet inte blir trycklöst och smitta/förorening kommer in regleras vattenuttag. Ett sätt är tankstationer, vattenkiosker, där entreprenörer kan köpa vatten. I nuläget finns det två vattenkiosker i Östhammars kommun.

Spillvattenhantering

I Östhammars kommun finns åtta avloppsreningsverk på orterna Alunda, Gimo, Harg, Hargshamn, Skoby, Öregrund, Österbybruk och Östhammar

Flera av de kommunala avloppsreningsverken i Östhammars kommun byggdes under 1960- och 1970-talet. Upprustning sker regelbundet och vid behov

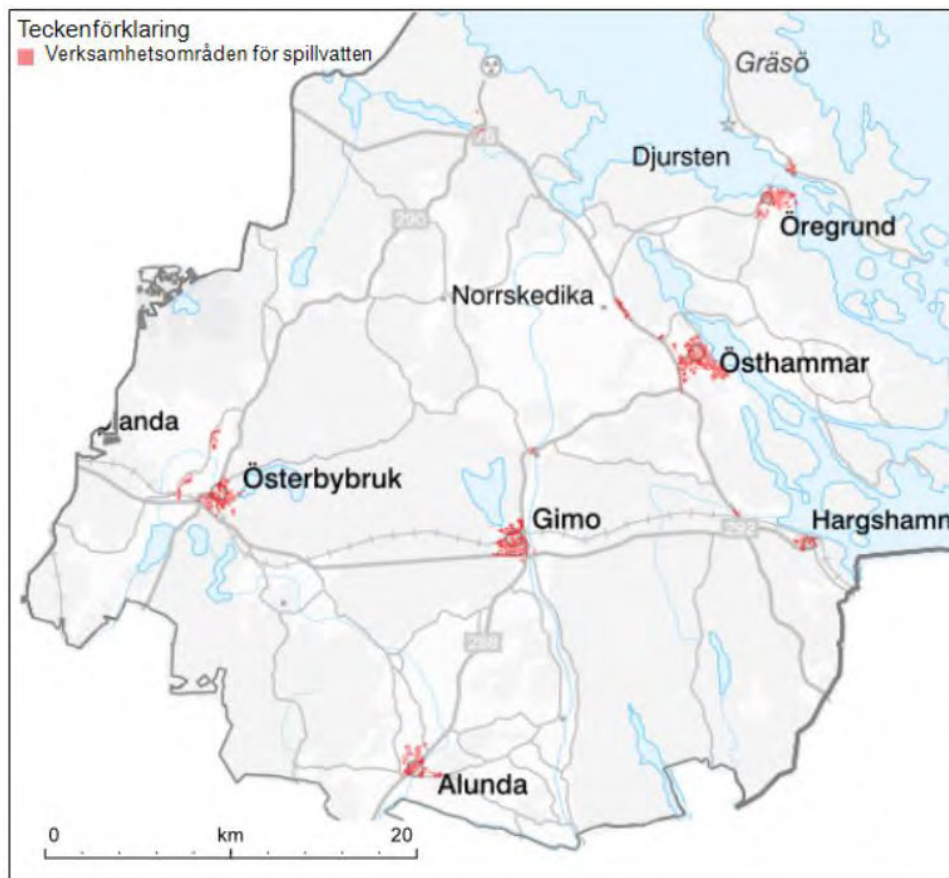
Ett flertal av tätorternas avloppsreningsverk har nått eller är nära sin maximala kapacitet för anslutning. Det finns med andra ord ett stort behov av åtgärder och troligen behöver stora investeringar göras för att kunna möta den bebyggelseutveckling som kommunen vill uppnå. De allra största utmaningarna finns i de östra delarna av kommunen. Östhammars reningsverk har begränsad kapacitet och Öregrunds reningsverk har stora variationer av inkommande spillvattenflöde periodvis under året. Den ojämna belastning som uppkommer beror på att Öregrund är en sommarstad (fler personer nyttjar avloppssystemet sommartid), och detta påverkar periodvis förutsättningarna för reningsverkets processer.

På grund av den redan idag begränsade kapaciteten i Östhammar och driftproblemen i Öregrunds reningsverk, tillsammans med ett stort behov av anslutning av omvandlingsområden och vilja till stark bebyggelseutveckling, pågår ett projekt med utbyggnad av reningsverket i Öregrund. Spillvattenledningarna i Östhammar planeras sedan kopplas samman med reningsverket i Öregrund och reningsverket i Östhammar avvecklas. Anledningen till att Öregrunds reningsverk har utpekats som den lämpligaste platsen för utbyggnad av avloppshantering är att recipienten Öregrundsgrepen har bättre förutsättningar att ta hand om spillvatten än recipienten Östhammarsfjärden och därav bättre förutsättningar att kunna erhålla ett tillstånd för utökad kapacitet. Med denna lösning säkerställs att spillvattnet från både Östhammars och Öregrunds tätort omhändertas på ett långsiktigt och hållbart sätt.

I Alunda begränsar avloppsreningsverket VA-kapaciteten. Ett arbete med att utöka kapaciteten i avloppsreningsverket pågår. Tillståndsansökan är inlämnad.

Österbybruk och Gimo har god kapacitet för avlopp och kan ta emot fler anslutningar. Skoby, Harg och Hargshamn kan också kapacitet för fler anslutningar, men alla tre är små reningsverk.

Verksamhetsområden för spillvatten ses i 7.

Figur 7. Verksamhetsområden för spillvatten i Östhammars kommun.

Utvecklingsarbete

Slam från enskilda avloppsanläggningar kallas externslam och tas emot av reningsverket i Gimo. En ny slamhanteringsplan är under utveckling och olika framtida slamavsättningsalternativ utreds, t.ex. olika anläggningsjordsapplikationer och termiska behandlingsmetoder där de sistnämnda har potential till både energiåtervinning och nyttjandet av näringsämnen i askor och/eller biokol. Slamhanteringsplanen beaktar aktuell kvalitet på slammet, nuvarande lagstiftning och befintlig marknad men även omvärldsbevakning rörande förändringar i regelverk och lagstiftning.

Dagvattenhantering

Allmänt omhändertagande av dagvatten finns på de orter i kommunen där det också finns allmänna VA-tjänster för dricksvatten och spillvatten. Det allmänna dagvattensystemet består i huvudsak av ledningsnät och pumpstationer. Huvuddelen av dagvattnet från äldre befintlig bebyggelse genomgår idag inte någon samlad teknisk rening innan det når recipient. Naturlig

rening i diken, översilningsytor, osv. förekommer dock. Dagvatten ska främst omhändertas lokalt och inte påverka recipienter negativt. Dagvattenhantering och klimatanpassning är tuffa utmaningar i en stad som förtätas och där fler hårdgjorda ytor skapas.

I de flesta tätorter i Östhammar finns allmänna dagvattenanläggningar. Dagvattnet avleds direkt till närliggande recipienter. Östhammars kommun har som mål att i större omfattning omhänderta dagvattnet lokalt genom fördröjning och reducering av dagvattenmängderna. Att omhänderta dagvattnet lokalt i stället för att leda det direkt till en recipient via ledningar minskar belastningen av föroreningar på recipienten.

Idag finns det inget specifikt verksamhetsområde för dagvatten i Östhammars kommun, men arbete pågår med att kartlägga behov av ett sådant. Även en dagvattenpolicy håller på att tas fram som ska behandla hur hållbar dagvattenhantering ser ut inom Östhammars kommun.

Ett förändrat klimat med ökade flöden ökar vikten av en fungerade dagvattenhantering. Länsstyrelsens lågpunktskartering har använts för att peka ut områden där det finns risk för översvämning. Kommunen vill nyttja naturliga lågpunkter för dagvattenhantering för att infiltrera och kvarhålla vattnet i landskapet och säkerställa att vattnet kan rinna av på markytan utan att orsaka skada.

Utvecklingsarbete

För att möta behoven i kommun, som både förväntas ha en ökad befolkning, krav på att uppnå miljö kvalitetsnormer i mottagande recipienter, samt pågående och framtida klimatförändringar, sker en omställning succesivt i nya detaljplaner, där fler öppna dagvattenanläggningar som tex dammar och diken byggs ut som ett led i att skapa en mer hållbar dagvattenhantering.

Distribution/Ledningsnät

För att anslutna kunder ska få dricksvatten levererat och spillvatten och dagvatten bortlett finns ett omfattande ledningsnät anlagt för respektive vattentjänst. I vissa områden är nätet kombinerat, vilket innebär att spillvatten och dagvatten samlas upp i samma ledning.

Servisledningar finns för att förbinda fastigheter med det allmänna ledningsnätet för de tjänster som verksamhetsområdet anger. Kommunens VA-huvudman äger den del av servisen som går mellan huvudledningen och fram till ca 0,5 m utanför fastighetsgräns, där den så kallade förbindelsepunkten är belägen. Resterande del av servisledningen som finns inne på

egen fastighet ägs och underhålls av respektive fastighetsägare. För dagvatten kan fastighetsägaren bli hänvisad att leda vatten till ett dike i stället för till en servisledning.

Stora delar av Östhammars kommuns VA-ledningar anlades under åren 1965–1975. Ledningsnätet är cirka 55 mil långt. Det finns en förnyelseplan som sträcker sig fram till 2027 där målsättningen är att förnya 2,5 km per år av ledningsnätet.

Dricksvattennätets status påvisas dels genom antalet akuta läckor men även via mängden svinn (vatten som produceras men som ej når kund).

Spillvattennätets status påvisas genom antalet avloppsstopp och källaröversvämningar samt mängden tillskottsvatten. Tillskottsvatten är det vatten som utöver spillvatten avleds i det spillvattenförande avloppsnätet och kan vara både vatten som läcker in via otäta ledningar och vatten som tillförs via anslutningar. Tillskottsvatten upptar kapacitet i ledningsnätet och kan ha en negativ påverkan på reningsverk och leda till bräddningar och översvämningar.

Enligt den strategiska förnyelseplanen är status på vattenledningsnätet god. Fokus under de närmsta åren bör ligga på att förbättra status på avloppsledningsnätet och öka förnyelsetakten på både vatten- och avloppsledningsnät.

Den allmänna VA-anläggningens påverkan vid skyfall

En viktig del av Vattentjänstplanen är att kartlägga behov av åtgärder för att säkerställa att de allmänna VA-anläggningarna fungerar även vid ökad belastning på grund av skyfall.

Dagvattensystemen består av ledningar i marken, diken, dammar och dylikt är anpassade/dimensionerade för att kunna ta emot och leda bort normala regnmängder, dvs de regnmängder som statistiskt återkommer var 10:e-30:e år. Vid kraftigare regn/skyfall kommer de delar av nederbörden som inte tas om hand av dagvattensystemen att avrinna på markytan vilket kan orsaka översvämningar. Det är viktigt att bygga hållbara samhällen som kan hantera även större nederbörds mängder. VA-anläggningar som riskerar hamna i översvämmade områden behöver på olika sätt skyddas för att bibehålla sin funktion.

Definition av skyfall

Ett skyfall innebär att stora mängder nederbörd kommer på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är att det ska komma minst 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd

på en minut, vilket motsvarar ett regn så stort att det statistiskt förekommer en gång på 50–100 år. Man säger då att regnets återkomsttid är 50–100 år. Branschorganisationen Svenskt Vatten förespråkar att våra samhällen ska utformas så att skador på byggnader inte uppstår om det kommer regn med en återkomsttid på upp till 100 år. Detta går i linje med Boverkets allmänna råd som utifrån Plan och bygglag (2010:900) anger att mark ska planläggas så att den årliga sannolikheten för att bebyggelse tar skada vid översvämning är mindre än 1/100. Att anpassa samhället för regn kraftigare än ett 100-årsregn anses bli väldigt kostsamt och inte ekonomiskt försvarbart. I utredningen av vilka åtgärder som behöver vidtas för att skydda VA-anläggningens funktion vid skyfall utgår kommunen därför från ett 100-årsregn.

I kommunens planeringsarbete tas hänsyn till markens lämplighet utifrån översvämningsrisk och möjligheten att ordna en hållbar dagvattenhantering genom rening, fördröjning och avledning av vatten. Avrinningsförhållandena i hela avrinningsområdet bedöms så att tillrinning uppströms ifrån kan hanteras. För att ta hänsyn till förändrat klimat läggs klimatfaktor till i beräkningar av dagvattenmängder. Som underlag i bedömningar används översvämningskarteringar, lågpunktsanalyser och skyfallsmodeller.

Påverkan och åtgärder på VA-anläggningen vid skyfall

Erfarenheter från skyfall, särskilt augusti 2021, visade att de åtgärder som under många år vidtagits på vattenverken givit god effekt. Rent dricksvatten kunde hela tiden levereras ut till kunder.

För ledningsnätet och markytans påverkan vid olika skyfall är en skyfallskartering ett verktyg. Genom datamodellering skapas kartor som visar översvämningsens utbredning, vattendjup, ytliga flöden och flödesvägar. Beräkningen tar hänsyn till markens infiltrationsförmåga och dagvattensystemets kapacitet. Därefter kan olika skyfalls påverkan på VA-anläggningar analyseras och en åtgärdsplan tas fram i syfte att begränsa de skador som kan uppstå.

Vattenverk, avloppsreningsverk, dagvattenanläggningar och pumpstationer

Exempel på påverkan och åtgärder som pågår eller kan komma att bli aktuella finns beskrivna i tabell 1 nedan. Åtgärderna består både av fastighetsåtgärder, markområdesåtgärder och processtekniska åtgärder.

Möjlig påverkan	Åtgärdsförslag
<p>Översvämning av anläggningar som förutom skador på fastigheter kan medföra andra risker:</p> <p>Vattenverk</p> <ul style="list-style-type: none"> Förorening av dricksvatten. <p>Avloppsreningsverk</p> <ul style="list-style-type: none"> Utsläpp av orenat avloppsvatten som kan leda till smittspridning och miljöpåverkan som följd. <p>Dagvattenanläggningar</p> <ul style="list-style-type: none"> Bortspolning av föroreningar med miljöpåverkan som följd. <p>Tryckstegringar och pumpstationer</p> <ul style="list-style-type: none"> Bortfall av funktionalitet. 	<p>Minska flödena av skyfallsvatten genom fördröjning och lokalt omhändertagande högt upp i systemet vid all ny exploatering. En viktig faktor är att jobba med höjdsättning och leda vattnet via öppna skyfallsvägar till ytor som kan översvämmas.</p> <p>Invallning av vissa processkritiska delar av anläggningar för att stå emot vattnet.</p> <p>Känslig elektronik kan behöva flyttas eller skyddas.</p>
<p>Sämre kvalitet på råvattnet från grund- och ytvatten då skyfallet kan medföra ökad humushalt samt risk för föroreningar om ytor där det finns miljöfarlig verksamhet och förorenad mark överspolas.</p>	<p>Förbättra reningsprocessen på vattenverken.</p> <p>Processen har och kommer fortsätta utvecklas löpande för att kunna hantera skyfallspåverkan.</p>
<p>Risk att grundvattenbildningen minskar då mer vatten rinner av på ytan och inte hinner infiltreras lika mycket.</p>	<p>Ökad andel konstgjord infiltration eller anläggande av kompletterande vattentäkter.</p>

Tabell 1. Exempel på möjlig påverkan och tänkbara åtgärder på VA-anläggningar med anledning av skyfall.

Ledningar

Ledningsnätet ligger fysiskt skyddat under mark och påverkas ej av marköversvämning så länge inga jordskred uppstår på grund av vattenmassorna. Den påverkan på ledningsnät som orsakar störst konsekvenser är att regnvatten hamnar i spillvattenledningarna som därmed blir överbelastade. För beskrivning av skyfallens möjliga påverkan, risker och åtgärder på ledningsnätet, se tabell 2.

Möjlig påverkan	Åtgärdsförslag
<p>Tillskottsvatten i spillvattenledningar på grund av kombinerade ledningar, inläckage och felkopplingar (där dagvatten är kopplat till en spillvattenledning) ger:</p> <ul style="list-style-type: none">• Risk för källaröversvämningar• Ökade kostnader för pumpning av vatten• Risk att avloppsreningsverk, pumpstationer och ledningsnät överbelastas. Detta kan medföra sämre reningsprocess i verket eller bräddning av orenat avloppsvatten med smittorisk och miljöpåverkan som följd.	<p>Ersätt kombinerade ledningar med separata lösningar för hantering av spillvatten respektive dagvatten för att därmed säkerställa kapacitet och funktion för de båda vattentjänsterna.</p> <p>Inläckage är svårt att helt ta bort i och med att ledningsnätet är så pass omfattande och i varierat skick. I och med kontinuerlig förnyelse av ledningsnätet och åtgärdande av felkopplingar minskar inläckaget successivt.</p> <ul style="list-style-type: none">• Anläggning av bräddmagasin.• Förnyelse av ledningar görs enligt den ledningsnätsförnyelsestrategi som Gästrike Vatten följer.

Tabell 2. Påverkan och tänkbara åtgärder på ledningsnätet med anledning av skyfall.

Finansiering av allmän VA-försörjning

Den allmänna VA-verksamheten finansieras med avgifter genom så kallad VA-taxa. Det innebär att kostnaderna för vatten och avlopp ska mötas av intäkterna från VA-kunderna i kommunen. VA-verksamheten får inte gå med vinst balanserat över tid, därför får endast de avgifter som är nödvändiga för att täcka kostnaderna för VA-verksamheten tas ut.

VA-taxan är uppdelad i bruksavgifter och anläggningsavgifter. Bruksavgiften betalas löpande och ska täcka kostnaden för att säkerställa produktion och distribution av dricksvatten samt bortledning av spillvatten och eventuellt dag- och dräneringsvatten samt vattenrening vid reningsverk. Anläggningsavgiften är en engångskostnad för fastighetens andel av utbyggnad till och anslutning i den allmänna VA-anläggningen.

Utvecklingen av nivåerna i VA-taxan är starkt kopplade till omvärldsfaktorer. Kostnader i VA-verksamheten påverkas bland annat av inflation, räntenivå samt kostnader för energi, kemikalier, material och entreprenader. Investeringar, såväl re- som nyinvesteringar, som genomförs skapar nya kapitalkostnader som påverkar VA-taxan.

Nivåerna i VA-taxan analyseras årligen och efter förslag från Gästrikre Vatten beslutas nivån av kommunfullmäktige.

Bilagor

Bilaga 1, Begreppslista

Bilaga 2, Plan för utbyggnad av allmänt VA i omvandlingsområden

Bilaga 3, Undersökning betydande miljöpåverkan

Bilaga 4, Samrådsredogörelse (tas fram efter genomfört samråd)

Bilaga 1, Begreppslista

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	Datum och §0
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, datum och §
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Dokumentansvarig	Roll

Allmän vatten- och avloppsförsörjning (VA-försörjning)

Försörjning av vatten eller avlopp med anläggningar som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Allmänna vattentjänster

Allmänna vattentjänster är ett samlingsbegrepp för de tjänster som tillhandahålls genom allmänna VA-anläggningar. Det finns tre vattentjänster:

- Leverans av dricksvatten (rent vatten som kan drickas direkt ur kranen)
- Avledning och rening av spillvatten (förorenat vatten från hushåll, verksamheter med mera)
- Avledning av dag- och dränvatten (tillfälligt rinnande vatten som exempelvis regn).

Avloppsvatten

Ett gemensamt namn och samlingsbegrepp på dagvatten och spillvatten.

Behovsbedömning

Enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster har kommunen en skyldighet att ordna allmänna vattentjänster för befintlig eller blivande bebyggelse som har behov utifrån ett hälso- och/eller miljöperspektiv. För att veta om en bebyggelse har behov görs en behovsbedömning utifrån ett antal parametrar, som exempelvis tillgång och kvalitet hos dricksvatten, områdets förutsättningar att ordna enskild VA-försörjning, vattenkvaliteten hos berörda yt- och grundvatten, skick hos enskilda avlopp med mera.

Bräddning

Ett tillfälligt utsläpp av avloppsvatten som görs när ett ledningsnät eller ett reningsverk blir överbelastat. Det kan till exempel ske vid kraftiga regn, snösmältning, vid höjda vattennivåer, hydraulisk överbelastning samt driftavbrott. Vid dessa tillfällen kan stora mängder vatten komma in i ledningsnätet på kort tid. osthammar.se

Dagvatten

Regn och smältvatten som tillfälligt rinner på markytan. Det vatten som kommer från nederbörd kallas i vatten- och avloppsbranschen för dagvatten.

Dricksvatten

Rent vatten som kan drickas direkt ur kranen, användas till matlagning och borsta tänderna med. Dricksvatten klassas som ett livsmedel och ska hanteras därefter.

Enskild VA-försörjning

Innebär att anordningar för vatten- och/eller avloppsförsörjning inte ingår i den allmänna VA-anläggningen. VA-försörjningen ombesörjs av fastighetsägarna eller en samfällighetsförening.

Kombinerade ledningar

Ledningar där dagvatten och spillvatten leds bort i samma ledning.

Kommunal VA-försörjning

Ett vardagligt uttryck för allmän VA-försörjning, se "Allmän vatten- och avloppsförsörjning".

Omvandlingsområde

Ett omvandlingsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har bedömts ha behov av att anslutas till kommunalt vatten och avlopp.

Personekvivalent (pe)

Personekvivalent används vid dimensionering av avloppsanläggningar. Med en personekvivalent menas den mängd föroreningar som motsvarar det genomsnittliga utsläppet per person och dag.

Recipient

Grundvatten, vattendrag, sjö eller hav som tar emot renat spillvatten och oftast orenat dagvatten.

Råvatten

Grund- eller ytvatten som efter beredning kan användas till dricksvatten. osthammar.se

Slam

Slam även kallat avloppsslam, bildas i reningsverken då avloppsvatten renas. Slam består av organiskt material, näringsämnen och nästan allt annat som spolats ner i avloppet.

Skyfall

Ett skyfall innebär att stora mängder nederbörd kommer på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är att det ska komma minst 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm nederbörd

på en minut, vilket motsvarar ett regn så stort att det statistiskt förekommer en gång på 50–100 år.

Spillvatten

Spillvatten är förorenat vatten från hushåll, industrier och andra verksamheter. Vatten från disk, tvätt, bad, kök och toaletter är några exempel på spillvatten. Spillvatten kommer från kunder anslutna till den kommunala VA-anläggningen och renas i ett avloppsreningsverk innan det släpps till recipient. Spillvattnet transporteras till reningsverket via spillvattenledningsnät med tillhörande pumpstationer.

VA

Förkortning av “vatten och avlopp”.

VA-försörjning

Begreppet innebär att se till att det finns dricksvatten, att spillvattnet renas och leds bort samt att dagvatten leds bort samt eventuellt renas. Hushåll med enskilt vatten och avlopp ansvarar för sin egen VA-försörjning.

VA-huvudman

Den som äger den allmänna VA-anläggningen. Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen i en kommun.

VA-taxa

Den avgift som fastighetsägare betalar för att få använda allmänna VA-tjänster. Taxan beslutas av kommunfullmäktige. osthammar.se

Verksamhetsområde

Verksamhetsområde för kommunalt VA är det avgränsade område inom vilket dricksvattenförsörjning, omhändertagande av spillvatten och dagvatten har ordnats eller ska ordnas genom den allmänna VA-anläggningen. Kommunen ska genom kommunfullmäktige fastställa verksamhetsområdet med dess gränser. Verksamhetsområdet beslutas per vattentjänst.

Bilaga 2

Plan för utbyggnad av kommunalt VA i omvandlingsområden

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	Datum och §
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, datum och §
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Dokumentansvarig	Roll

Innehåll

Plan för utbyggnad av omvandlingsområden	3
Sandika Norra	5
Sandika Norra	5
Björnäs (norra, södra, mellan), Söderby-Karlsäng, Kavarö, Sunnanö/Kavaröbro.....	6
Björnäs mellan, norra (Skian och golfbanan).....	6
Björnäs (Södra)	6
Söderby-Karlsäng.....	7
Kavarö	7
Sunnanö.....	7
Kavaröbro.....	7
Stenskär, Valudden och Skinnäsviken	8
Stenskär	8
Valudden och Skinnäsviken.....	8

Plan för utbyggnad av kommunalt VA i omvandlingsområden

Flera bebyggelseområden i Östhammars kommun är i behov av en mer hållbar VA-lösning i framtiden. Omvandling från fritidshus till permanentboende ökar i stadig takt och exploateringsstrycket i flera områden är högt och de naturgivna förutsättningarna gör det svårt att göra enskilda lösningar. För att kunna hantera och planera för detta har en utbyggnadsplan för kommunalt VA för omvandlingsområden tagits fram med en planeringshorisont fram till cirka år 2040 (figur 1).

Framtagandet av planen har gjorts i två etapper där den första etappen var en övergripande behovsbedömning av områden som i nuläget har enskild VA-försörjning.

Behovsbedömningen utgjorde en bilaga till den VA-handlingsplan som antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (§ 193 KF 2021-12-14). Behovsbedömningen redovisas i vattentjänstplanen. Etapp två, plan för utbyggnad av kommunalt VA i omvandlingsområden, har gjorts med utgångspunkt i den övergripande behovsbedömningen.

Planen redovisar utbredningen av de omvandlingsområden som ansetts ha ett behov av att anslutas till kommunalt dricksvatten och spillvatten och där utökning av verksamhetsområdet för dessa tjänster kommer att ske. Innan utbyggnad av kommunal VA-försörjning till bebyggelseområdena är möjlig behövs investeringar i överföringssystem som förbinder Östhammar och Öregrund, utbyggnation av Öregrunds reningsverk för att öka kapaciteten att rena en större mängd avloppsvatten samt mer dricksvatten. Det behöver även i detalj utredas vilka fastigheter som ska omfattas och ingå i verksamhetsområde för kommunal VA-försörjning. Samråd med berörda fastighetsägare kommer därefter att genomföras innan beslut om verksamhetsområde för VA-tjänster tas i kommunfullmäktige. Totalt förväntas drygt 1000 fastigheter anslutas till det kommunala VA-nätet i omvandlingsområden fram till cirka år 2040.

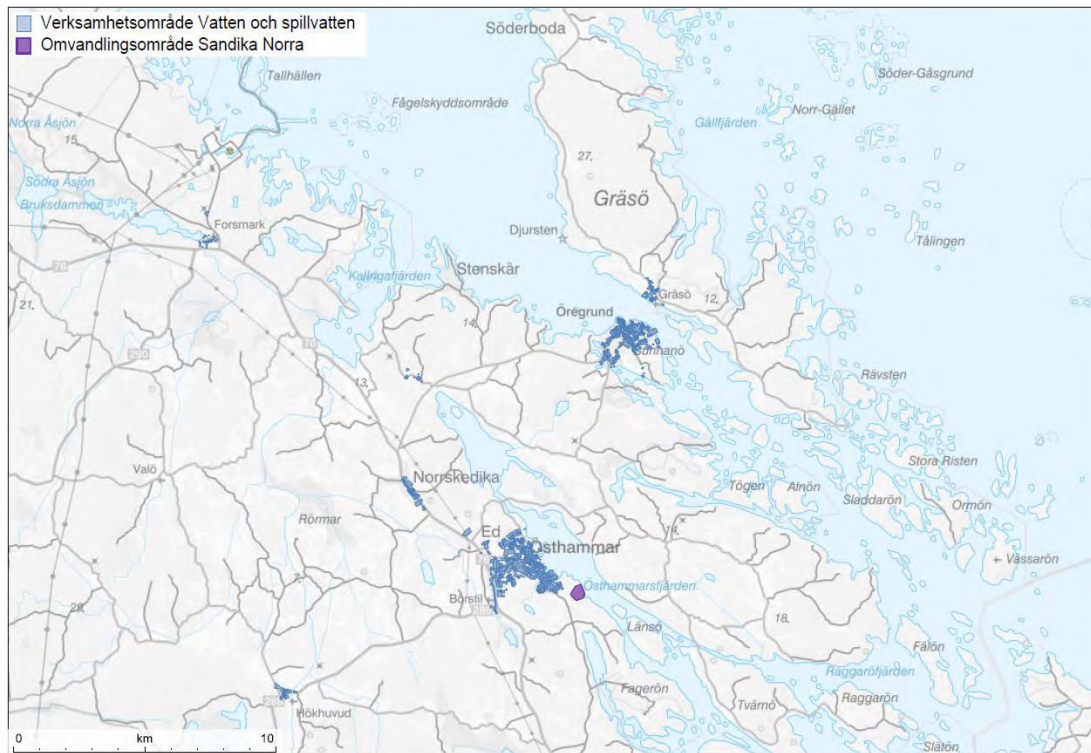
Sammanställning av tidplanen för utbyggnad av kommunalt VA i omvandlingsområden fram till 2040

Tidplanen per område omfattar fördjupad behovsutredning, planering inklusive samråd med berörda fastighetsägare samt utbyggnad av VA-anläggningen.

	2028-2032				2030-2037				2035-2040			
Sandika Norra	■											
Kavarö					■							
Sunnanö/Kavaröbro					■							
Björnäs					■							
Söderby Karlsäng					■							
Skinnäsviken									■			
Valudden									■			
Stenskär									■			

Figur 1 Tidplan för utbyggnad av kommunalt VA inom omvandlingsområden

Sandika Norra

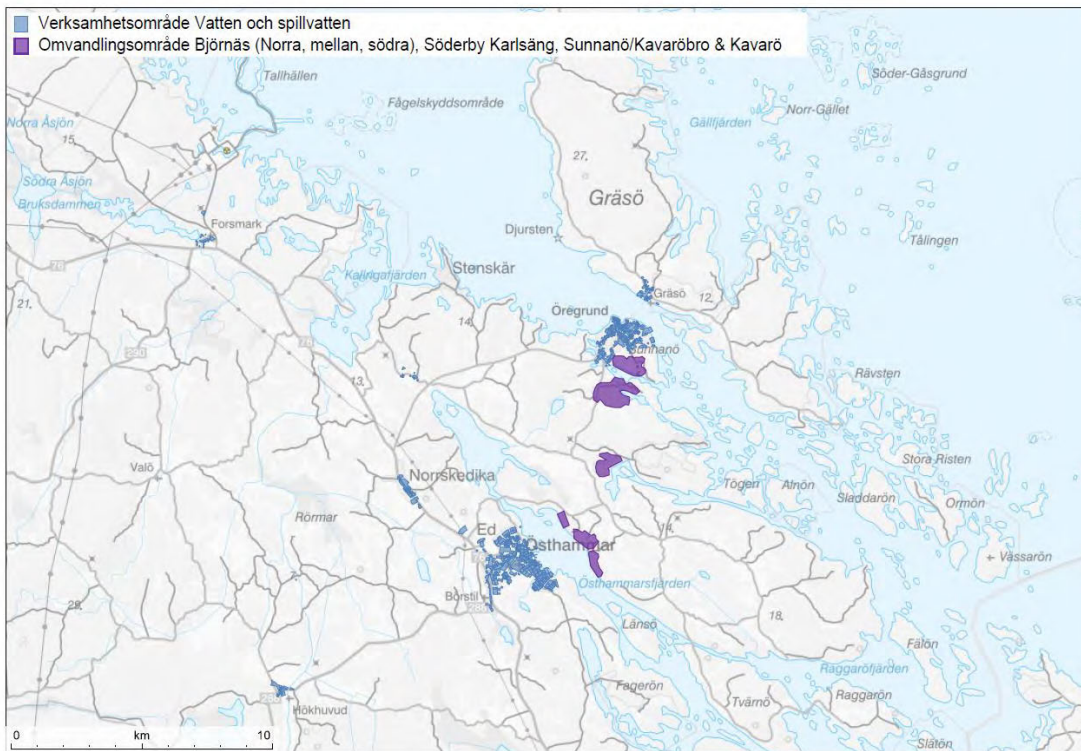

Sandika Norra

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 50% av ca 25 hushåll. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-3 m enligt SGU:s jorrdjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Sandika fjärden. Otillfredsställande ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Björnäs (norra, södra, mellan), Söderby-Karlsäng, Kavarö, Sunnanö/Kavaröbro

Björnäs mellan, norra (Skian och golfbanan)

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 20% av ca 140 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-1 m enligt SGU:s jorddjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Östhammarsfjärden. Dålig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Björnäs (Södra)

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 25% av ca 80 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0 m enligt SGU:s jorddjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Östhammarsfjärden. Dålig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Söderby-Karlsäng

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 5% av ca 108 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-1 m enligt SGU:s jorddjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Ängsfjärden, måttlig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Kavarö

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 11% av ca 175 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-3 m enligt SGU:s jorddjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Ängsfjärden, måttlig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Sunnanö

Övergripande behovsbedömning:

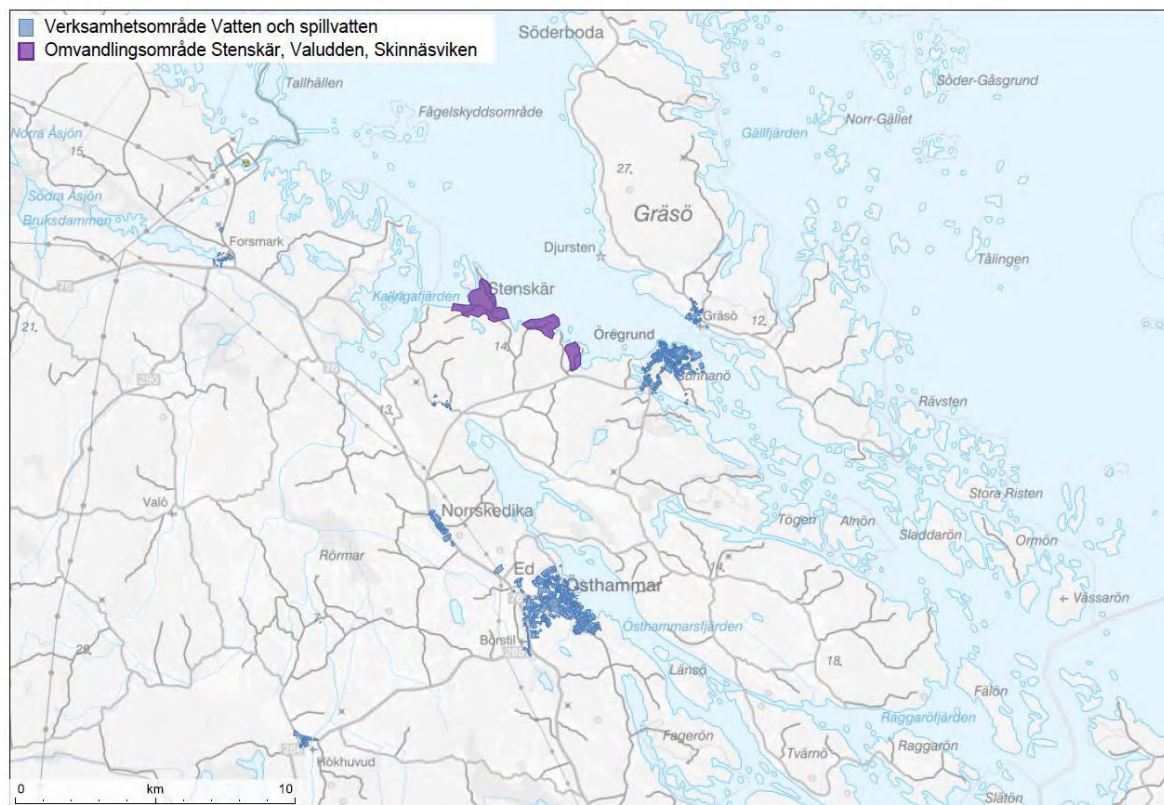
- Andelen permanentboende är 30% av ca 170 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-1 m enligt SGU:s jorddjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Ängsfjärden, måttlig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Kavaröbro

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 60% av ca 50 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-3 m enligt SGU:s jorddjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Ängsfjärden, måttlig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Stenskär, Valudden och Skinnäsviken

Stenskär

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 10% av ca 205 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-3 m enligt SGU:s jorrdjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Öregrundsgrepen, måttlig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist.

Valudden och Skinnäsviken

Övergripande behovsbedömning:

- Andelen permanentboende är 3% av ca 110 hushåll. Vistelsegraden i fritidsbebyggelsen är generellt hög då många vistas stor del av året i sitt fritidshus. Högt tryck på omvandling och förtätning.
- Miljö: 1-2 fastigheter per hektar enligt SGU:s vattenförsörjningskarta. Tunna jordlager (huvudsakligen 0-1 m enligt SGU:s jorrdjupsmodell).
- Recipient/Närmiljö: Öregrundsgrepen, måttlig ekologisk status.
- Hälsoskydd: risk för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och vattenbrist

Bilaga 3, Undersökning om betydande miljöpåverkan

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	Datum och §0
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, datum och §
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Dokumentansvarig	Roll

Innehåll

Miljöbedömning	3
Behov av strategisk miljöbedömning för vattentjänstplanen	3
Bedömning om planen automatiskt ska antas medföra en betydande miljöpåverkan	3
Undersökning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan	4
Sammantagen bedömning	10

Miljöbedömning

En kommun som upprättar (eller ändrar) en vattentjänstplan ska under vissa förutsättningar göra en strategisk miljöbedömning (se 6 kap. 3 § miljöbalken). Den strategiska miljöbedömningen består enligt 6 kap. 9 § miljöbalken av fyra steg. Kommunens skyldighet att göra en strategisk miljöbedömning regleras i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Det som är avgörande för huruvida kommunen ska göra en strategisk miljöbedömning eller inte, är om genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om genomförandet av vattentjänstplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras. samhällsutveckling genom att fler får tillgång till kommunalt VA och att nuvarande kunder får bättre kvalitet.

Behov av strategisk miljöbedömning för vattentjänstplanen

Bedömning om planen automatiskt ska antas medföra en betydande miljöpåverkan
Vissa vattentjänstplaner ska enligt 2 § miljöbedömningsförordningen alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det gäller om genomförandet av planen kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (så kallat Natura 2000-tillstånd). Om sådant tillstånd krävs behövs inte någon ytterligare utredning, utan en strategisk miljöbedömning ska göras.

Genomförandet av Östhammars kommuns vattentjänstplan omfattar inte någon verksamhet eller åtgärd som kräver Natura 2000-tillstånd.

En betydande miljöpåverkan ska också alltid antas om planen anger förutsättningar för att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som anges i 6 § miljöbedömningsförordningen eller bilagan till förordningen. Några exempel på sådana verksamheter och åtgärder är avloppsreningsverk, anläggning av vattenledningar över långa avstånd och system för utvinning av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning.

I Östhammars kommuns vattentjänstplan omnämns ett par åtgärder som anges i den aktuella paragrafen respektive bilagan till förordningen:

- Utbyggnad av reningsverket i Alunda. Tillståndsansökan är inlämnad. Planerad byggstart 2024 och driftsättning 2025.

- Utbyggnad av reningsverket i Öregrund med överföringsledning från Östhammar: Projekten för både ledningsförläggningen och reningsverket är pågående. Tillståndsprocessen kommer ske inom ramen för projektet.

Åtgärderna ovan är redan beslutade och projekt pågår för verkställande. De tillståndsansökningar, miljöutredningar och uppföljningar som krävs hanteras inom respektive projekt. Med hänsyn till att de aktuella åtgärderna redan är beslutade och tillståndsprocesserna sköts inom projekten gör kommunen bedömningen att vattentjänstplanen inte anger förutsättningar för att vidta åtgärderna.

I vattentjänstplanen anges även ett antal utredningsbehov för att tex. öka vatten- och avloppskapaciteten. Eftersom det rör sig om just utredningsbehov och inte konkreta åtgärder bedömer kommunen att vattentjänstplanen inte heller i detta avseende anger förutsättningar för att vidta någon åtgärd som anges i den aktuella paragrafen eller bilagan till förordningen.

Sammantaget bedöms genomförandet av vattentjänstplanen inte omfatta några planerade verksamheter eller åtgärder som kräver Natura 2000-tillstånd. Vattentjänstplanen anger inte heller förutsättningar för att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som anges i 6 § miljöbedömningsförordningen eller bilagan till förordningen. Det innebär att genomförandet inte automatiskt ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökning av om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

När genomförandet av en vattentjänstplan inte automatiskt kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen undersöka om genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr 6 kap. 5 § miljöbalken).

Undersökningen innebär enligt 6 kap. 6 § miljöbalken att kommunen i ett första steg identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Om kommunen gör bedömningen att genomförandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan behövs inte någon ytterligare utredning, utan en strategisk miljöbedömning ska göras. Om kommunen i stället bedömer att genomförandet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen i ett andra steg samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen.

Vad kommunen ska utgå från när den identifierar omständigheterna anges i 5 § miljöbedömningsförordningen. Enligt paragrafen ska identifieringen utgå från

1. i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen a) anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser, b) har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför, c) har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller d) har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen,
2. miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,
3. de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,
4. i vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,
5. miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,
6. miljöeffekternas omfattning,
7. riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,
8. det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och
9. påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.

Kommunen gör beträffande dessa omständigheter följande bedömning:

I vilken utsträckning planen anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser

Enligt planen ska utbyggnation av den allmänna VA-anläggningen göras i både befintlig och ny bebyggelse. Syftet med utbyggnationerna är att få en miljö- och hälsomässig hållbar VA-försörjning. Det ökade kapacitetsbehovet i anläggningarna hanteras inom befintliga tillstånd samt genom pågående och kommande nya tillstånd för reningsverken i Alunda och Öregrund.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning planen har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför

Planen är i linje med och kommer att bidra till att uppnå mål i andra planer som berör kommunen så som översiktsplan, VA-plan och utvecklingsplan för VA-försörjningen i de östra delarna av Östhammars Kommun. Det handlar då om positiva miljöeffekter genom att ordna med robusta och hållbara VA-lösningar samt att skydda VA-anläggningen vid skyfall.

Kommunen bedömer att vattentjänstplanen bidrar positivt till de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning planen har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt

Vattentjänstplanen syftar till att säkerställa en miljö- och hälsomässigt hållbar VA-försörjning på lång sikt samt att skydda VA-anläggningar vid skyfall. Enligt kommunen bidrar planen därmed till att främja en hållbar utveckling.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning planen har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen

Vattentjänstplanen kommer inte att påverka möjligheterna att följa miljölagstiftningen. Planen kommer däremot att bidra till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Miljöproblem som är relevanta för planen

Pågående projekt med utbyggnad av reningsverket i Öregrund görs för att även kunna ta emot spillvatten från Östhammar, vars reningsverk planeras avvecklas, samt för att säkerställa tillräcklig kapacitet för planerad bebyggelseutveckling. Anledningen till att Öregrunds reningsverk har utpekats som den lämpligaste platsen för utbyggnad av avloppshanteringen är att recipienten Öregrundsgrepen har bättre förutsättningar att ta hand om spillvatten än recipienten

Östhammarsfjärden. Med denna lösning säkerställs att spillvattnet från både Östhammars och Öregrunds tätort omhändertas på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Planen beskriver även åtgärder för att minska miljöproblem genom att skydda de delar av VA-anläggningen som påverkas vid skyfall. Målsättningen är att tex. kunna minska oönskade bräddningar av orenat avloppsvatten och skydda VA-anläggningarna från översvämning för att säkerställa dess funktion vid skyfall. I kommunen finns ett mål om att i större omfattning omhänderta dagvatten lokalt genom fördröjning och reducering av dagvattenmängderna. Att omhänderta dagvattnet lokalt i stället för att leda det direkt till en recipient via ledningar minskar belastningen av föroreningar på recipienten.

När det gäller utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen minskas miljöproblem genom att en allmän VA-försörjning ordnas i stället för enskilda lösningar i områden där förhållandena gör det svårt att få till väl fungerande enskilda avlopp. Detta minskar risken att förorena dricksvattentäkter och minskar risk för övergödning av recipienten. De ökade uttagen och utsläppen av vatten som kommer krävas från den allmänna anläggningen vid utvidgning av denna hanteras så de uppfyller kraven inom de miljötillstånd som finns/ska sökas för respektive verksamhet.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

De sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper

De miljöeffekter som kan uppstå då åtgärder i vattentjänstplanen kommer till stånd är ökade uttag och utsläpp av vatten när fler ansluts till den allmänna anläggningen. Det kommer även ske ingrepp på mark och eventuellt vattendrag till följd av anläggande av VA-ledningar i omvandlingsområden, vid nyexploatering samt för överföringsledningar. Utbyggnad av VA i dessa områden bedöms dock på lång sikt ge positiva miljöeffekter.

Omvandlingsområden som pekas ut i vattentjänstplanen fram till 2040:

- Sandika Norra
- Björnär (norra, södra, mellan)
- Söderby-Karlsäng
- Stenskär-Valudden-Skinnäsviken

Utbredning av respektive område är ännu inte fastställt. Inget av områdena bedöms påverka skyddade markområden.

Nyexploatering och övriga byggnationer:

- Det kan i framtiden uppstå behov av att etablera anläggningar som inte omnämns specifikt i denna plan. Dessa kommer då att bli föremål för tillståndsansökan och miljöbedömning i varje enskilt fall. I kommande detaljplaner görs också en separat miljöbedömning för varje enskild plan.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna

Vid utbyggnation av ledningsnät behöver man i varje enskilt projekt hitta den mest fördelaktiga dragningen och anläggningsmetoden som skyddar känsliga områden och ger minst ingrepp i naturen. Man behöver också dimensionera anläggningen och se över behov av tex. bräddmagasin eller reservkraft för att anläggningen ska kunna fylla sin funktion även vid störningar eller skyfall. Detta beaktas under projekteringen av respektive utbyggnadsområde. Kortsiktigt kan ingreppen i mark och eventuellt vattendrag innebära miljöpåverkan i de områden som arbeten sker, på lång sikt bedöms dock utbyggnationen ge positiva miljöeffekter.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan på lång sikt.

Miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper

Vattentjänstplanen kommer inte att medföra några gränsöverskridande miljöeffekter.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Miljöeffekternas omfattning

De ingrepp på mark och eventuellt vattendrag som sker till följd av att kommunalt VA byggs ut till omvandlingsområden eller vid nyexploatering bedöms kortsiktiga och vägs upp av de positiva miljöeffekter som utbyggnaden ger långsiktigt. De ökade uttagen och utsläppen av vatten som kommer krävas från den allmänna anläggningen vid utvidgning av denna hanteras så de uppfyller kraven inom de tillstånd som finns/söks för respektive verksamhet.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter

Åtgärder för att skydda VA-anläggningen mot skyfall minskar risk för hälsopåverkan genom att minska risk för förorening av dricksvattnet och risk för smitta i samband med bräddning av orenat avloppsvatten. Att ansluta fler fastigheter till samma dricksvatten- och avloppsvattensystem ökar sårbarheten vid allvarliga olyckor i tex. vattentäkt eller vatten-/avloppsverk men hälsofördelarna för de enskilda fastighetsägarna blir bättre då tex. dricksvattenkvaliteten generellt är sämre i enskilda system jämfört med den allmänna anläggningen. Vattentjänstplanen omfattar i övrigt inte några verksamheter eller åtgärder som medför risk för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter.

Sammantaget anser kommunen att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen

De omvandlingsområden som nämns i planen är utifrån 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster bedömda att ha behov av kommunal VA-försörjning utifrån hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. En kommunal VA-försörjning anses på lång sikt bidra positivt till miljöeffekter även om schaktarbeten vid ledningsanläggning i utförandeskedet innebär ett ingrepp i naturen i berörda områden. För nyexploatering görs en miljöbedömning inom respektive detaljplan för att säkerställa att planerad exploatering inte ger negativa miljöeffekter. Avveckling av Östhammars reningsverk till förmån för att leda spillvattnet till det utbyggda reningsverket i Öregrund påverkar Östhammars recipient Östhammarfjärden positivt. Öregrundsgrepen får en större belastning men bedöms ha bättre förutsättningar för att ta emot spillvattnet och har därmed mindre risk att överskrida miljökvalitetsnormerna. Nyinvesteringar i VA-anläggningen samt eventuella kommande åtgärder för att skydda VA-anläggningen vid skyfall kommer göras i syfte att säkerställa dess funktion med rening, försörjning och bortledning av vatten och därmed minska risken för miljöpåverkan. Inom kommande enskilda projekt behöver miljöbedömning för planerade åtgärder göras och nödvändiga miljötillstånd sökas.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt

Inom Östhammar kommun finns vattenskyddsområden, naturreservat, biotopskyddsområden, Natura 2000-områden, djur- och växtskyddsområde samt marina skyddade områden.

Pågående revidering av vattenskyddsområdena bedöms ha en positiv miljöpåverkan. Åtgärder som beskrivs i vattentjänstplanen bedöms inte ha en negativ påverkan på de övriga skyddade områdena. Inom kommande enskilda projekt och detaljplaner behöver miljöbedömning göras och nödvändiga miljötillstånd sökas.

Kommunen anser att detta talar emot en betydande miljöpåverkan.

Sammantagen bedömning

Samtliga omständigheter talar emot en betydande miljöpåverkan.

Kommunen bedömer därför att genomförandet av vattentjänstplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta innebär enligt kommunen att en strategisk miljöbedömning inte behöver göras. Vattentjänstplanen har överlämnats till Länsstyrelsen Uppsala län för bedömning om betydande miljöpåverkan i enlighet med miljöbalken 6 kap. 6 § under tiden 2024-06-09- 2024-08-15. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning enligt yttrande dnr 5216-2024.

Verksamhetsstöd/Verksamhet Måltid

Prislista 2024 (from 2024-09-01)

SKOLA	Pris per portion (inkl moms)	Pris per portion (intern faktura)
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk	70,00	63,00
Salladsassiett (enbart råkost)	25,00	x
Högtidsmåltid	x	126,00
KliMATIlåda	35,00	x

SÄRSKILT BOENDE	Pris per portion (inkl moms)	Pris per portion (intern faktura)
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk/måltidsdryck och kaffe. Interna gäster personal och anhöriga.	80,00	72,00
Lunch inkl. bröd, sallad, mjölk/måltidsdryck och kaffe. Externa gäster	120,00	x
Salladsassiett (enbart råkost) Interna gäster	15,00	x
Högtidsmåltid Interna gäster.	x	144,00
KliMATIlåda	35,00	x
Omvårdnadsmåltid (1/3-portion)	x	24,00

Beställningslista skola och särskilt boende	Intern fakturering pris/st.	I matsal (med moms)
Kaffe	10,00	x
Hembakad kaka	20,00	x
Mazarin, biskvi el dyl. typ delicato	20,00	x
Smörgås, enkel m ost och grönsak	20,00	x
Smörgås, dubbel franskbröd med ost, skinka/korv och grönsak	30,00	x

Staben
Fredrik Hübinette

Förvaltningens kommentarer

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen att vad gäller **Fysiska värdepapper**:

- Upprätta en förteckning över samtliga värdepapper som innehas av Östhammars kommun.

Förvaltningens kommentar:

Förvaltningen kommer att upprätta en förteckning innan sommaren; en förteckning som visar vilka dokument som finns och var dokumenten förvaras.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen och facknämnderna att vad gäller **Stickprov förtroendekänsliga poster**:

- Säkerställa att det till samtliga poster som rör förtroendekänsliga poster tydligt framgår syfte samt även deltagare/grupp av deltagare.

Förvaltningens kommentar:

Granskningen visar att det stora flertalet kostnadsposter innehåller föreskriven information och att de rutiner som finns i huvudsak följs. Ekonomienheten kommer även fortsättningsvis informera om hur kostnadsposter av denna typ ska hanteras.

- Säkerställa och kontrollera att kostnadskontering sker korrekt, d v s på rätt konto utifrån den kostnadstyp som verifikatet avser.

Förvaltningens kommentar:

Granskningen visar att ett mindre antal kostnadsposter innehåller felkonteringar. Ekonomienheten tar med sig granskningsutfallet och ser över hur nämnda felkonteringar kan undvikas fortsättningsvis.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar revisionen kommunstyrelsen och facknämnderna att vad gäller **Internkontrollreglemente, internkontrollplaner och uppföljning** av dessa:

- Löpande uppdatera sin respektive riskvärdering för att utifrån denna avgöra vilka rutiner/processer som ska finnas med i internkontrollplanen.

Förvaltningens kommentar:

Rekommendationen är omhändertagen. Samtliga nämnder uppdaterar årligen sin riskvärdering i samband med att kommande års internkontrollarbete påbörjas.

Staben
Fredrik Hübinette

- Säkerställa att fastställda kontrollmoment genomförs inom den tidsperiod som internkontrollplanen avser.

Förvaltningens kommentar:

Rekommendationen är omhändertagen. En enklare rutin har tagits fram med moment som stödjer förvaltningen och som säkerställer att beslutade kontrollmoment genomförs.

- Säkerställa att åtgärder vidtas inom aktuella områden då brister noteras. Detta är särskilt viktigt vad gäller områden där hög risk konstaterats.

Förvaltningens kommentar:

Rekommendationen är omhändertagen. Den framtagna rutinen, enligt ovan, innehåller även instruktioner om att observerade brister tydligare ska lyftas fram i nämndernas återrapporeringar samt att kontorschef förbereder och för ett resonemang med nämnden om möjliga insatser för att komma tillrätta med bristen.

Granskning av Intern kontroll

Rapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2024-04-12

Antal sidor 13

Östhammars kommun
Granskning av Intern kontroll

2024-04-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Genomgång av respektive granskningsområde	5
3.2	Bedömning och kommentarer	11
4	Slutsats och rekommendationer	12

1 Sammanfattning

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska den interna kontrollen i för kommunen väsentliga rutiner. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig och effektiv inom för kommunen väsentliga områden.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom sin respektive verksamhet.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi **kommunstyrelsen** att vad gäller **Fysiska värdepapper**:

- Upprätta en förteckning över samtliga värdepapper som innehas av Östhammars kommun.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi **kommunstyrelsen och facknämnderna** att vad gäller **Stickprov förtroendekänsliga poster**:

- Säkerställa att det till samtliga poster som rör förtroendekänsliga poster tydligt framgår syfte samt även deltagare/grupp av deltagare.
- Säkerställa och kontrollera att kostnadskontering sker korrekt, d v s på rätt konto utifrån den kostnadstyp som verifikatet avser.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi **kommunstyrelsen och facknämnderna** att vad gäller **Internkontrollreglemente, internkontrollplaner och uppföljning av dessa**:

- Löpande uppdatera sin respektive riskvärdering för att utifrån denna avgöra vilka rutiner/processer som ska finnas med i internkontrollplanen.
- Säkerställa att fastställda kontrollmoment genomförs inom den tidsperiod som internkontrollplanen avser.
- Säkerställa att åtgärder vidtas inom aktuella områden då brister noteras. Detta är särskilt viktigt vad gäller områden där hög risk konstaterats.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska den interna kontrollen i för kommunen väsentliga rutiner. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Styrelse och nämnder ansvarar för den interna kontrollen enligt kommunallagen 6 kap. 6 §.

”Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.”

Syftet med granskningen har varit att övergripande bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer en tillräcklig och effektiv intern kontroll inom granskade områden.

Revisorerna bedömer utifrån gjord risk- och väsentlighetsbedömning att det är väsentligt att kommunstyrelsen och nämnderna säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig och effektiv.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig och effektiv inom för kommunen väsentliga områden.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Vad gäller kring kommunens firmateckning och hur gammalt är nuvarande firmateckningsbeslut?
- Finns uppdaterade attestförteckningar för såväl kommunstyrelse som facknämnder?
- Finns uppdaterade behörighetsförteckningar och därtill kopplade beskrivningar vad gäller ekonomisystem, lönesystem, ev andra system och därtill kopplade moduler?
- Hur sker inventering av och förvaring av kommunens fysiska värdepapper?
- Vilka skriftliga styrande dokument och anvisningar finns vad gäller kostnader för resor, representation, kurser och konferenser etc? Efterlevs dessa styrande dokument och anvisningar?
- Omfattas ovanstående områden på något sätt i kommunstyrelsens och facknämndernas internkontrollplaner? Hur sker uppföljning av internkontrollplanerna?

Östhammars kommun
Granskning av Intern kontroll

2024-04-12

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar verksamhetsåret 2023 och avser kommunstyrelsen och facknämnderna.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna/verksamheten uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Interna regelverk, policyer och riktlinjer m inom granskade områden

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer med tjänstepersoner.
- Insamling av relevanta dokument.
- Insamling av ekonomisk information.
- Analyser.
- Skriftlig och muntlig avrapportering.

3 Resultat av granskningen

3.1 Genomgång av respektive granskningsområde

3.1.1 Firmatecknare för Östhammars kommun

Enligt beslut i Östhammars kommuns kommunfullmäktige 2022-11-08 framgår att kommunstyrelsens ordförande, kommunstyrelsens förste vice ordförande samt en ytterligare ledamot i kommunstyrelsen, två i förening, får teckna Östhammars kommuns firma.

Det framgår också av beslutet att Östhammars kommuns firma även får tecknas av kommundirektör i förening med en av ovanstående.

För att Östhammars kommun ska kunna ingå avtal och överenskommelser måste kommunfullmäktige utse firmatecknare som för kommunens räkning ges rätt att underteckna avtal och överenskommelser.

3.1.2 Behörighet vad gäller verksamhetssystem

Nedan framgår vad som gäller för behörigheter kring kommunens viktigaste verksamhetssystem.

Personnec (lön)

Behörigheter hanteras i en del av lönesystemet Personnec som heter Neptun. När en chef avslutar sin anställning tas behörigheten bort via IT genom Mim (Microsoft Identity Manager). Lön får även en fysisk uppsägning och det gör att de kan kontrollera att behörighet för chef som slutat ej ligger kvar i Neptun.

Anställningsguiden (del av Personnec)

Anställningsguiden är ett sätt att mer strukturerat lägga till nya medarbetare. Anställningsguiden fylls i av anställande chef. När lön verifierat uppgifterna och chefen godkänt så skapas ett AD-konto för medarbetaren vilket gör att denne får en e-postadress och tillträde till kommunens intranät. Om den nyanställde är en chef så skickar lön ett samlingsmejl till de systemadministratörer som hanterar de system som den nyanställde chefen ska ha tillträde till. När anställning avslutas så anländer uppsägningsblankett till lön varpå medarbetarens AD-konto avslutas.

Raindance (ekonomisystem)

Vid anställning fylls behörighetsblankett i av behörig. Blanketterna samlas dels i pärm, dels i masterfil (excel) hos ekonomi. Vid avslut är rutinen att chef meddelar ekonomi. AD-koppling saknas. Total genomgång har skett i samband med omorganisationen. Vid tillfällig anställning avslutas behörighet vid anställningsavslut.

EDP Vision

Uppläggnig i systemet sker efter att chef mejlat till systemförvaltare och meddelat att medarbetare ska läggas upp samt vilka behörigheter medarbetaren ska ha. Vid avslut är rutinen att chef meddelar systemförvaltaren. Detta följs/fungerar inte alltid varför systemadministratören ibland ser över alla konton och tar bort de som inte längre ska vara aktiva.

EDP Future (renhållning)

När en ny medarbetare påbörjar sin anställning så lägger systemadministratören till medarbetare i systemet och när anställning avslutas så tar systemadministratören bort behörigheten.

Övrigt

Vidare finns rutinbeskrivningar/riktlinjer vad som gäller s k EDU-inloggningar. Systemet används av elever och personal på förskola, grundskola, gymnasiet och vuxenutbildningen. Rutinbeskrivningar/riktlinjer finns även kring vad som ska gälla för Sektor Omsorgs verksamhetssystem.

3.1.3 Fysiska värdepapper

Värdefulla fysiska värdepapper förvaras i kassaskåp i låst arkiv. Värdepapperen är kategoriserade men det finns inte någon förteckning över samtliga värdepapper.

3.1.4 Reglemente för gåvor och representation

Kommunfullmäktige fastställde 2021-11-08 "Reglemente för gåvor och representation". Av reglementet framgår bl a vad som gäller:

- Övergripande regler
- Gåvor och uppvaktningar vid 25 års anställning
- Beräkning av tjänstgöringstid
- Gåvor och uppvaktningar, förtroendevalda
- Uppvaktning i samband med 50- och 60-årsdag samt andra jämna födelsedagar
- Uppvaktning i samband med pensionsavgång eller avslutad anställning
- Medborgarskapsceremonier
- Gåvohantering
- Julgåva
- Dödsfall
- Riktlinjer för representation

3.1.5 Riktlinjer för representation

För dessa framgår bl a att:

Med representation avses i allmänhet sedvanlig gästfrihet i form av värdskap som har ett direkt samband med kommunens verksamhet. Representation kan vara riktad utåt mot externa intressenter (extern representation) eller inåt mot anställda och förtroendevalda (intern representation).

Kostnaden vid representation kan vara för mat, dryck, hotellrum, resor, underhållning, biljetter, personalfester, gåvor till gäster, anställda och förtroendevalda. Kravet vid representation är att den ska ha ett omedelbart samband med verksamheten. Kravet gäller både tidpunkten och platsen för representationen och de personer mot vilka representationen riktar sig. Representationen ska hållas inom rimliga gränser.

Intern representation

Vid intern representation exempelvis personalfester, informationsmöten med personal, förhandlingar och planeringskonferenser ska det i normalfallet inte serveras andra alkoholhaltiga drycker än lättöl eller annat som kan jämföras med denna dryck. Undantag medges för den årliga uppvaktningen där kommunen delar ut en gåva till alla som haft 25 års anställning i kommunen. Vid denna middag serveras vin till förrätt och huvudrätt för de som så önskar.

Extern representation

Extern representation sker i samband med exempelvis vänortsbesök eller andra som gästar kommunen. Huvudregeln är att inga andra alkoholhaltiga drycker än lättöl eller likvärdig dryck serveras. Undantag från huvudregeln kan göras vid dessa besök efter framställan till kommunchefen som fattar beslut om det är lämpligt att servera vin/alkoholhaltiga drycker.

Deltagande i externa kurser, konferenser eller annan sammankomst

Som representant för Östhammars kommun vid externa kurser, konferenser eller annan sammankomst där alkohol ingår i ett paketpris, gäller inte Östhammars kommuns reglemente vid gåvor och representation.

3.1.6 Riktlinjer för hur anställda och förtroendevalda reser i Östhammars kommun

Dessa fastställdes av kommunstyrelsen under 2018. Av riktlinjerna framgår bl a:

Omfattning och berörda

Riktlinjerna är styrande för resor som sker inom tjänsten eller politiska uppdrag och som betalas av Östhammars kommun. Riktlinjerna syftar till ett mer miljöanpassat, hälsofrämjande och kostnadseffektivt resande.

Ansvar

Samtliga medarbetare och förtroendevalda i Östhammars kommun har ett ansvar för att känna till riktlinjerna och planera sina resor så att de följer dessa. Varje chef ansvarar också för att medarbetarna känner till riktlinjerna för tjänsteresor och följer upp att dessa efterlevs. I de fall olika aspekter kommer i konflikt med varandra beslutar ansvarig chef utifrån ett helhetsperspektiv, där miljöpåverkan, tidsåtgång för resan, arbetsuppgifternas art och medarbetarnas individuella förutsättningar och behov beaktas. För revidering av riktlinjerna krävs beslut av kommunstyrelsen.

3.1.7 Stickprov förtroendekänsliga poster

I samband med granskningen har vi genomfört ett stickprov avseende s k förtroendekänsliga poster.

Bokförda poster på totalt elva olika kostnadskonton har granskats. Kontona är (totalkostnad för 2023 inom parentes):

70510 – Bilj. (lok.res m buss och taxi) – 254 tkr
70520 – Hotel och Logi, Sverige – 280 tkr
70530 – Hotel och Logi, Utlandet – 66 tkr
70590 – Övriga resekostnader – 87 tkr
71000 – Extern representation – 149 tkr
71100 – Personalrepresentation – 2 555 tkr
76500 – Avg för kurser, konferenser etc – 5 005 tkr
76510 – Avg kurs/konf, förtroendevalda – 0 tkr
76511 – Avg kurs/konf, anställda – 2 tkr
76520 – Avg kurs/konf, övriga – 0 tkr
76900 – Övriga kostnader – 5 tkr

Totalt redovisas kostnader om 8 404 tkr. Sammanlagt har underlag till 57 poster granskats där fokus har varit att se om syfte och deltagare till varje post framgår. Resultatet av stickprovet visar att både syfte och deltagare tydligt framgår till största delen av posterna. Ett fåtal undantag från detta noteras dock. I samband med granskningen har även vissa smärre felkonteringar konstaterats.

3.1.8 Delegationsordningar

Vad gäller delegationsordningar finns dessa fastställda för kommunstyrelsen (daterad 2023-10-26), barn- och utbildningsnämnden (daterad 2021-11-11), bygg- och miljönämnden (daterad 2022-05-16), individ- och familjenämnden (daterad 2023-06-15), kultur- och fritidsnämnden (daterad 2021-11-11) och vård- och omsorgsnämnden (daterad 2023-04-26).

3.1.9 Internkontrollreglemente, internkontrollplaner och uppföljning av dessa

I Östhammars kommun finns ett reglemente för internkontroll som kommunfullmäktige fastställde 2010. Det framgår att reglementet syftar till att säkerställa att styrelser och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, d v s att de ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter

Av reglementet framgår sedan vad som ska gälla organisationen av intern kontroll och vilket ansvar som åvilar kommunstyrelsen, nämnderna, verksamhetsansvariga samt övriga anställda. Det framgår även vad som ska ske kring uppföljning av den interna kontrollen.

I samband med granskningen har genomgång skett av kommunstyrelsens, barn- och utbildningsnämndens, bygg- och miljönämndens, individ- och familjenämndens, kultur- och fritidsnämndens samt vård- och omsorgsnämndens internkontrollplaner avseende 2023.

Kommunstyrelsens och nämndernas internkontrollplaner för 2023 innehåller avsnitt vad gäller allmänt om intern kontroll, egenutvärdering, riskbedömning samt vilka rutiner som togs med i internkontrollplanen. Förutom kontrollområden innehåller internkontrollplanerna även riskbeskrivningar, kontrollaktiviteter samt metod.

Följande kontrollområden ingår i **kommunstyrelsens** internkontrollplan 2023:

- Kontroll av system och rutiner
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell information

Av styrelsens uppföljning av internkontrollplan för 2023 framgår att de flesta kontrollmoment genomförts under året men att några återstår att genomföra under 2024. Det framgår att arbete med vidareutveckling är aktuellt för några områden.

Följande kontrollområden ingår i **barn- och utbildningsnämndens** internkontrollplan 2023:

- Kontroll av system och rutiner

2024-04-12

- Styr- och kontrollmiljö
- Kontroll avseende oegentligheter, korruption, mutor och jäv
- Kontroll av verksamhetssystem och i dem innehållande information

Av nämndens uppföljning av internkontrollplan för 2023 framgår att planerade kontrollmoment genomförts under året. Det framgår att arbete med vidareutveckling är aktuellt för några områden samt att vissa fördjupade kontroller kan vara aktuella inför kommande år.

Följande kontrollområden ingår i **bygg- och miljönämndens** internkontrollplan 2023:

- Kontroll av system och rutiner
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell information
- Styr- och kontrollmiljö

Av nämndens uppföljning av internkontrollplan för 2023 framgår att de flesta kontrollmoment genomförts under året men att några återstår att genomföra under 2024. Det framgår att arbete med vidareutveckling är aktuellt för några områden.

Följande kontrollområden ingår i **individ- och familjenämndens** internkontrollplan 2023:

- Kontroll av system och rutiner
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell information
- Styr- och kontrollmiljö

Av nämndens uppföljning av internkontrollplan för 2023 framgår att de flesta kontrollmoment genomförts under året men att några återstår att genomföra under 2024. Det framgår att arbete med vidareutveckling är aktuellt för några områden.

Följande kontrollområden ingår i **kultur- och fritidsnämndens** internkontrollplan 2023:

- Styr- och kontrollmiljö
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter
- Tillförlitlig finansiell information

Av nämndens uppföljning av internkontrollplan för 2023 framgår att några kontrollmoment genomförts under året men att några återstår att genomföra under 2024. Det framgår att arbete med vidareutveckling är aktuellt för några områden.

2024-04-12

Följande kontrollområden ingår i **vård- och omsorgsnämndens** internkontrollplan 2023:

- Kontroller av system och rutiner
- Tillförlitlig finansiell information
- Styr- och kontrollmiljö
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

Av nämndens uppföljning av internkontrollplan för 2023 framgår att de flesta kontrollmoment genomförts under året men att några återstår att genomföra under 2024. Det framgår att arbete med vidareutveckling är aktuellt för några områden.

3.2 Bedömning och kommentarer

Utifrån genomgången av respektive granskningsområde gör vi bedömningen att det inom vissa områden finns tillräckligt säkra och tillförlitliga rutiner och processer utifrån ett internkontrollperspektiv medan rutiner och processer inom andra områden behöver stramas upp ytterligare. De områden där vi bedömer att tillräckligt säkra och tillförlitliga rutiner och processer för närvarande finns är följande:

- Firmatecknare för Östhammars kommun
- Behörighet vad gäller verksamhetssystem
- Reglemente för gåvor och representation
- Riktlinjer för representation
- Riktlinjer för hur anställda och förtroendevalda reser i Östhammars kommun
- Delegationsordningar

För följande områden bedömer vi, utifrån genomförd granskning, att rutiner och processer behöver stramas upp ytterligare för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll inom området:

- Fysiska värdepapper
- Stickprov förtroendekänsliga poster
- Internkontrollreglemente, internkontrollplaner och uppföljning av dessa

För ovanstående tre områden finns förslag på rekommendationer i nästkommande avsnitt.

4 Slutsats och rekommendationer

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom sin respektive verksamhet.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi **kommunstyrelsen** att vad gäller **Fysiska värdepapper**:

- Upprätta en förteckning över samtliga värdepapper som innehas av Östhammars kommun.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi **kommunstyrelsen och facknämnderna** att vad gäller **Stickprov förtroendekänsliga poster**:

- Säkerställa att det till samtliga poster som rör förtroendekänsliga poster tydligt framgår syfte samt även deltagare/grupp av deltagare.
- Säkerställa och kontrollera att kostnadskontering sker korrekt, d v s på rätt konto utifrån den kostnadstyp som verifikatet avser.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi **kommunstyrelsen och facknämnderna** att vad gäller **Internkontrollreglemente, internkontrollplaner och uppföljning av dessa**:

- Löpande uppdatera sin respektive riskvärdering för att utifrån denna avgöra vilka rutiner/processer som ska finnas med i internkontrollplanen.
- Säkerställa att fastställda kontrollmoment genomförs inom den tidsperiod som internkontrollplanen avser.
- Säkerställa att åtgärder vidtas inom aktuella områden då brister noteras. Detta är särskilt viktigt vad gäller områden där hög risk konstaterats.

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Östhammars kommun
Granskning av Intern kontroll

2024-04-12

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

ÖSTHAMMARS KOMMUN

- EN DEL AV ROSLAGEN

Vilken nämnd är du ledamot/ersättare i?

- Barn- och utbildningsnämnden
- Bygg- och miljönämnden
- Individ- och familjenämnden
- Kommunstyrelsen
- Kultur- och fritidsnämnden
- Vård- och omsorgsnämnden

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt relevanta lagar, förordningar och föreskrifter?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt interna policyer, riktlinjer och regler?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra

Vet ej

Vilka av nedanstående policyer, riktlinjer och regler anser du att nämnden/förvaltningen inte arbetar bra med?

Observera att vissa dokument endast styr en nämnds arbete. Du kan markera 1 - 3 dokument.

- Arbetsmiljöpolicy
- Inköps- och upphandlingspolicy
- Policy för informationssäkerhet
- Policy för IT
- Policy för tillgänglighet
- Vatten- och avloppspolicy (**Gäller för BMN och KS**)
- Policy för likviditet (**Gäller för KS**)
- Policy för livsmedel (**Gäller för KS**)
- Nödvattenplan
- Riktlinje för ledning och samordning vid samhällsstörning
- Riktlinjer för styrdokument
- Riktlinjer för informationssäkerhet inom Östhammars kommun
- Riktlinjer för hur anställda och förtroendevalda reser i Östhammars kommun
- Riktlinje Fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom ÖK
- Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.
- Riktlinjer för ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv
- Riktlinje för ersättningar till förtroendevalda
- Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda
- Riktlinjer och råd- eller hur du använder sociala medier
- Riktlinje för kamerabevakning inom Östhammars kommun
- Riktlinjer för upphandling i Östhammars kommun inklusive direktupphandling
- Riktlinjer för flaggning
- Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet

- Riktlinjer för buller från musikverksamhet (**Gäller för BMN**)
- Riktlinjer barnomsorg (**Gäller för BUN**)
- Riktlinje – Simskola/simundervisning (**Gäller för BUN**)
- Riktlinjer för exploateringsavtal (**Gäller för KS**)
- Riktlinjer för markanvisningsavtal (**Gäller för KS**)
- Riktlinjer för serveringstillstånd (**Gäller för BMN**)
- Riktlinjer för skyltning i kommunens sporthallar och idrottsanläggningar (**Gäller för KFN**)
- Riktlinje för handläggning av vård och omsorgsinsatser (**Gäller för IFN**)
- Riktlinjer för skolskjuts (**Gäller för BUN**)
- Riktlinjer för inackorderingstillägg och elevresor gymnasieskolan (**Gäller för BUN**)
- Regler för avyttring av kommunal egendom
- Regler för budgetprocess
- Regler för budgetuppföljningsprocessen
- Regler för investeringar och investeringsprocess
- Regler för Internhyresmodell
- Regler för bidrag till samlingslokaler (**Gäller för KFN**)
- Bidragsregler föreningar (föreningsbidrag) (**Gäller för KFN**)
- Regler för kommunalt partistöd i Östhammars kommun (**Gäller för KS**)
- Ledarpolicy

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att skapa och använda information av god kvalitet inför och vid beslut?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att motverka bedrägerier, korruption, mutor och jäv?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att skapa en arbetsmiljö som uppmuntrar rapportering av avvikelser?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att i ord och handling tydliggöra vilka förväntningar och värderingar som gäller i organisationen?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra

- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar och befogenheter i organisationen?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att nå uppsatta mål?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med hantering av verksamhetssystem och i dem innehållande information?

- Mycket bra

- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med beredskap för hantering av olika samhällsstörningar?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Riksgälden
103 74 Stockholm

karnavfallsfinansiering@riksdagen.se

Ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2025

Östhammars kommun ansöker härmed om medel ur Kärnavfallsfonden för slutförvarsorganisationens arbete under 2025.

Sökande: Östhammars kommun
Organisationsnummer: 212000-0290
Adress: Box 66, 742 21 Östhammar
Telefonnummer: 0173-860 00
E-post: kommunstyrelsen@osthammar.se

Sökt belopp: 2 725 000 SEK
Konto för utbetalning: Bankgiro 233-1361

Bakgrund

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte 2011 om tillstånd för att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark i Östhammars kommun. I januari 2022 beslutade regeringen att tillåta uppförande och drift av slutförvaret. Ansökan enligt miljöbalken handläggs fortsatt av Mark- och miljödomstolen. SKB lämnade i juni 2023 in en begäran om tillstånd till Mark- och miljödomstolen och huvudförhandling planeras att hållas i slutet av september 2024. I den så kallade stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen återstår flera steg. I ett första steg, innan uppförandet av anläggningen får påbörjas, ska SKB lämna in och få en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR) godkänd av Strålsäkerhetsmyndigheten godkänd.

SKB ansökte 2014 om tillstånd för att bygga ut det befintliga slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark. I december 2021 beslutade regeringen att tillåta utbyggnad och fortsatt drift av SFR. I december 2022 gav Mark- och miljödomstolen SKB tillstånd enligt miljöbalken, dock med frågan om utsläpp till vatten på provotid. I den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen återstår flera steg men det första steget har påbörjats i och med att SKB våren 2023 lämnade in ansökan om uppförande och drift till Strålsäkerhetsmyndigheten, med bland annat en PSAR.

Östhammars kommun har enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) möjlighet att få ersättning från Kärnavfallsfonden för kostnader i samband med medverkan i frågor om slutförvar. Riksdagen beslutade i maj 2024 om ändringar i finansieringslagen som innebär att berörda kommuner ges möjlighet till ersättning för kostnader, utöver för prövning av frågor om slutförvaring och för information till allmänheten, även för insatser i samband med stegvis prövning enligt kärntekniklagen, medverkan i samråd om lokala miljöfrågor (de så kallade dialogmötena) samt granskning av programmet för forskning och utveckling (Fud-program). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2024.

Slutförvarsorganisationen och dess uppdrag

I Östhammars kommun bildades 1995, i samband med att det påbörjades platsundersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, en slutförvarsorganisation. Sedan det blev klart att SKB tänkt ansöka om utbyggnad av SFR har slutförvarsorganisationen även haft i uppdrag att följa den prövningen. Slutförvarsorganisationen och dess uppdrag har förändrats under åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig.

Organisation

Sedan februari 2023 har slutförvarsorganisationen en särskild politisk grupp för slutförvarsfrågor; Slutförvarsgruppen. Slutförvarsgruppen består av 13 ledamöter med representanter från samtliga partier i kommunfullmäktige.

Det finns även tre tjänstepersoner i kommunförvaltningen som arbetar deltid med slutförvarsfrågan; chef, utredare och kommunikatör.

Uppdrag

I och med de ändringar i finansieringslagen som trädde i kraft den 1 juli 2024 (se ovan) har en översyn av slutförvarsorganisationens uppdrag påbörjats.

Slutförvarsorganisationen har när denna ansökan skrivs ännu inte formellt getts ett nytt uppdrag men verksamhetsplanering och ansökan om medel tar höjd för att organisationen ges ett utökat uppdrag omfattande de delar som kommunen nu har möjlighet att få ersättning för (stegvis prövning, dialogmöten samt Fud).

Enligt nuvarande uppdrag (KF § 52, 2023-04-25) ska slutförvarsorganisationen arbeta aktivt med information till allmänheten om vad som händer i de pågående prövningarna och i andra relaterade slutförvarsfrågor.

I uppdraget ingår bland annat att anordna öppna möten för att presentera aktuell information, genomföra riktade informationsinsatser (till exempel till skolor), delta i öppna evenemang som genomförs i kommunen (till exempel mässor) och i diverse andra sammanhang vara tillgänglig för att besvara allmänhetens frågor. Slutförvarsorganisationen ska även ta fram skriftlig information för såväl tryckt som digital publicering.

Kunskap och omvärldsbevakning utgör grunden för att kunna genomföra relevanta informationsinsatser till allmänheten. Slutförvarsorganisationen ska därför följa de pågående prövningarna i kommunen samt bedriva en aktiv omvärldsbevakning och kontinuerlig kunskapsuppbyggnad i slutförvarsfrågor.

Verksamhetsplan för slutförvarsorganisationen 2025

Östhammars kommuns arbete med slutförvarsfrågan är beroende av hur andra aktörer hanterar slutförvarsärendena och av vad som händer i slutförvarsfrågan i övrigt under slutet av 2024 och under 2025. Omfattningen av kommunens arbete under 2025 är därmed beroende av andra aktörers agerande och kommunen behöver ha en kompetent, välinsatt och flexibel organisation med beredskap att agera efter den utveckling som sker i frågan.

Vid framtagandet av denna verksamhetsplan vet kommunen inte i vilken omfattning den har att hantera eventuella nya handlingar i prövningarna, vilka utbildningar, föredrag mm som kommer att vara aktuella att delta i eller i vilken utsträckning och om vad det finns behov av att informera allmänheten om.

Östhammars kommuns ansökan och verksamhetsplan för slutförvarsorganisationen 2025 är att se som ett ramverk inom vilket kommunen planerar att arbeta under det kommande året.

Kunskapsuppbyggnad, omvärldsbevakning och granskning

Under 2025 planeras fortsatt kunskapsuppbyggnad och omvärldsbevakning i slutförvarsorganisationen. Utöver den typen av aktiviteter som gjorts de senaste åren planerar organisationen att under 2025 mer aktivt följa och delta i den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen, vilket möjliggjorts inom kommunens kärnavfallsfondsfinansierade verksamhet genom ovannämnda ändringar i finansieringslagen. Även medverkan vid dialogmöten om de båda slutförvarerna ingår som en aktivitet inom kunskapsuppbyggnad.

Vart tredje år redovisar SKB sina planer för den fortsatta forskningen och teknikutvecklingen i det så kallade Fud-programmet. Under hösten 2025 ska nästa Fud-rapport lämnas in och slutförvarsorganisationen har för avsikt att kommentera och granska programmet ur ett lokalt perspektiv.

Kunskapsuppbyggnad

I kunskapsuppbyggnaden ingår bl a att följa och bedöma frågor som uppstår i prövningarna, under 2025 troligen framförallt i de stegvisa prövningarna enligt kärntekniklagen. I det arbetet ingår bland annat att granska handlingar som SKB och andra parter lämnar in i prövningarna. Detta arbete genomförs i huvudsak av tjänstepersoner och ledamöter i Slutförvarsgruppen men det kan även bli aktuellt att ta stöd av konsult.

Slutförvarsgruppen inrättades i januari 2023 och ett flertal ledamöter var då nya i slutförvarsorganisationen och i slutförvarsfrågan. Under 2024 har även flera ledamöter i gruppen bytts ut. Utbildning av ledamöterna påbörjades under 2023 men kommer att fortsätta även under 2025. En del av denna utbildning kommer genomföras av slutförvarsorganisationens tjänstepersoner men det kan även bli aktuellt att anlita externa utbildare/föreläsare. En serie med studiebesök på olika kärntekniska anläggningar som påbörjades under 2024 planeras att fortsätta under 2025.

I dialogmöten medverkar från kommunen utöver Slutförvarsgruppen och slutförvarsorganisationens tjänstepersoner även ledamöterna i Villkorsrådet¹.

Omvärldsbevakning

Omvärldsbevakningen avser såväl nationell som internationell utveckling på slutförvarsområdet. Denna verksamhet omfattar till exempel inläsning och deltagande i externa utbildningar, föredrag och seminarier men även studiebesök och egna anordnade utbildningar, föredrag och seminarier.

Som en del i den internationella omvärldsbevakningen planerar slutförvarsorganisationen att fortsatt medverka i NEA:s projekt Information, Data and Knowledge Management (IDKM), där kommunen är representerade med en tjänsteperson i den grupp som arbetar med informationsbevarande efter förslutning (Expert Group on Awareness Preservation after Repository Closure, EGAP). Kommunen har även getts möjlighet att, med en tjänsteperson, ingå i NEA:s Forum on Stakeholder Confidence (FSC).

Verktyg för omvärldsbevakning används för att säkerställa god mediebevakning.

Granskning av Fud-program

I kommunens arbete med granskning av Fud 2025 ingår bland annat inläsning, arbetsmöten samt deltagande i eventuella informationsmöten. Granskningen kommer i huvudsak att utföras av tjänstepersoner och ledamöter i Slutförvarsgruppen men det kan även bli aktuellt att ta stöd av konsult.

Information till allmänheten

Öppna möten, mässor mm

Östhammars kommun planerar att under 2025 anordna föredrag och seminarier med tema på aktuella frågor om hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Det planeras dels för föredrag och seminarier som är öppna för allmänheten men det kan även bli aktuellt med mer riktade insatser till vissa grupper, till exempel skolelever. Slutförvarsorganisationen planerar bland annat att delta i Framtidsspaning, ett årligt arrangemang som anordnas för elever i årskurs åtta i kommunens skolor.

Slutförvarsorganisationen kommer även att delta som utställare vid t ex mässor som anordnas i kommunen. Under 2025 anordnas bland annat Albrektsmässan i Östhammar där slutförvarsorganisationen planerar att delta som utställare.

Under 2024 har slutförvarsorganisationen arbetat med att ta fram en mindre och enkelt flyttbar utställning om slutförvarsfrågan. Denna utställning planeras att under 2025 ställas ut på olika platser i kommunen, med och utan bemanning från slutförvarsorganisationen.

Övriga aktiviteter

Under hösten 2023 startade slutförvarsorganisationen en podcast om slutförvarsfrågor. Under 2025 planeras ett antal avsnitt på olika tema inom

¹ Villkorsrådet utgörs av kommunstyrelsens arbetsutskott och Slutförvarsgruppens arbetsutskott. Rådet har en beredande funktion och arbetar aktivt med de villkorsskrivningar som kommunen anser vara relevanta i prövningarna av slutförvaret för använt kärnbränsle och av SFR. Villkorsrådets arbete i övrigt finansieras inte med medel från kärnavfallsfonden.

slutförvarsfrågan att spelas in och sändas. Slutförvarsorganisationens ledamöter och tjänstepersoner kommer att delta men även inbjudna gäster, som till exempel experter på olika slutförvarsrelaterade frågor.

Slutförvarsorganisationen lägger upp aktuell information och nyheter på kommunens hemsida och i sociala medier samt annonserar i lokaltidningar om aktuella frågor. Dessa informationskanaler planeras att användas även under 2025. Slutförvarsorganisationen har tidigare skickat ut ett nyhetsbrev men på grund av lågt intresse har nyhetsbrevet avslutats under våren 2024.

Östhammars kommun har en särskild hemsida för slutförvarsfrågan, www.slutforvarforsmark.se, som även under 2025 planeras att utvecklas och hållas aktuell.

Budget för slutförvarsorganisationen 2025

I nedanstående tabell redovisas förväntade kostnader för den verksamhet och de aktiviteter som beskrivs i verksamhetsplaneringen ovan.

	Kostnad (SEK)
Gemensamma kostnader	
Löner	
Slutförvarsenheten ¹	
Chef	160 000
Utredare	650 000
Kommunikatör	575 000
Verksamhetsstöd ²	140 000
Arvode till ledamöter	
Fast arvode ³	75 000
Rörligt arvode ⁴	450 000
Övriga verksamhetskostnader ⁵	300 000
Kunskapsuppbyggnad, omvärldsbevakning och granskning	
Konsulter/tjänster ⁶	75 000
Seminarier, utbildningar mm ⁷	10 000
Rese- och logikostnader ⁸	80 000
Studiebesöksserie ⁹	120 000
Verktyg för omvärldsbevakning ¹⁰	25 000
Öppna möten, mässor mm	
Konsulter/tjänster ¹¹	10 000
Övriga kostnader ¹²	20 000
Övriga aktiviteter	
Annonser och tryckt material ¹³	20 000
Övriga kostnader ¹⁴	15 000
TOTALT	2 725 000

¹ Slutförvarsorganisationens tjänstepersonsorganisation bestående av chef (10%), utredare (75%) och kommunikatör (75%).

² Verksamhetsstöd som HR, ekonomi- och redovisning, fakturering, diarieföring mm. Kostnaden utgår från en schablon som indexuppräknas årligen.

³ Fast arvode till ordförande i Slutförvarsgruppen (3,5 % av riksdagsmannaarvode) och till övriga fyra ledamöter i gruppens arbetsutskott (0,5% av riksdagsmannaarvode).

- ⁴ Ersättning till ledamöterna i Slutförvarsgruppen för deltagande i möten, utbildningar, studiebesök, informationsinsatser mm.
- ⁵ Kostnader för kontors- och möteslokaler, förbrukningsmaterial, telefon- och datorutrustning, licenser mm.
- ⁶ Expert- och konsultstöd (t ex miljöjuridiskt stöd).
- ⁷ Kostnader för deltagande i externa seminarier, utbildningar, studiebesök mm.
- ⁸ Resor (inkl. boende) till och från föredrag, seminarier mm.
- ⁹ Kostnad för genomförande av studiebesöksserie på kärntekniska anläggningar, i huvudsak resor och boende.
- ¹⁰ Kostnad för verktyg för omvärldsbevakning.
- ¹¹ Arvode till föreläsare, ljud- och ljustekniker mm.
- ¹² Kostnader för lokal, utställningsplats, fika, gåva till föreläsare, giveaways mm.
- ¹³ Annonsering i tidningar, kostnader för tryckning av informationsmaterial mm.
- ¹⁴ Kostnad för hemsida, plattform för podcast mm.

För Östhammars kommun

Fabian Sjöberg
Kommunstyrelsens ordförande

Peter Nyberg
Kommundirektör

Slutförvarsorganisationens uppdrag

Bakgrund

Östhammars kommun har sedan 1995, när Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) påbörjade undersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, haft en slutförvarsorganisation. Organisationens uppdrag och sammansättning har varierat genom åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig. Slutförvarsorganisationens arbete har i huvudsak finansierats med medel från Kärnavfallsfonden.

Kommuners möjlighet till medel ur Kärnavfallsfonden för arbete med slutförvarsfrågan regleras i lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen). I maj 2024 beslutade riksdagen om ändringar i finansieringslagen som innebär att Östhammars kommun har möjlighet att använda medel från Kärnavfallsfonden till fler insatser. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2024.

Kommunen har sedan tidigare haft möjlighet till ersättning från Kärnavfallsfonden för kostnader för information till allmänheten och för prövning enligt miljöbalken (fram tills dess att tillåtighetsbeslut fattats av regeringen). Förändringarna i finansieringslagen innebär att kommunen nu även ges möjlighet till ersättning från fonden för insatser i samband med den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen, för granskning av det så kallade forsknings- och utvecklingsprogrammet (Fud) och för medverkan i samråd om lokala miljöfrågor (dialogmöten).

Slutförvarsorganisationens nuvarande uppdrag beslutades av kommunfullmäktige i april 2023 (KF § 52, 2023-04-25), med utgångspunkt i då gällande lagstiftning samt aktuellt läge i prövningarna enligt miljöbalken. I och med de ändringar i finansieringslagen som trädde i kraft den 1 juli 2024 finns det nu anledning att se över slutförvarsorganisationens uppdrag för att utvidga uppdraget till att även omfatta de tillkommande insatser som kommunen nu har möjlighet till ersättning för från Kärnavfallsfonden.

Uppdrag

Kunskapsuppbyggnad och omvärldsbevakning

Kunskap och omvärldsbevakning utgör grunden för kommunens arbete med slutförvarsfrågan och är en förutsättning för att kommunen ska kunna delta aktivt i processen. Kunskap och omvärldsbevakning är även avgörande för att kommunen ska kunna genomföra relevanta informationsinsatser för allmänheten.

Slutförvarsorganisationen ska följa och bedöma de pågående slutförvarsprovningarna i kommunen samt bedriva en aktiv omvärldsbevakning och kontinuerlig kunskapsuppbyggnad i slutförvarsfrågor.

Den stegvisa prövningen

Slutförvarsorganisationen ska följa och bedöma den stegvisa prövningen av slutförvar i kommunen enligt kärntekniklagen samt granska relevanta delar av säkerhetsredovisningarna ur ett lokalt perspektiv. Organisationens ska medverka om och när det är aktuellt, till exempel genom att ta fram underlag som möjliggör för kommunstyrelsen att lämna yttranden.

Granskning av Fud

Slutförvarsorganisationen ska ur ett lokalt perspektiv granska de forsknings- och utvecklingsprogram (Fud-program) som SKB tar fram vart tredje år. Organisationens ska även ta fram underlag som möjliggör för kommunstyrelsen att lämna kommentarer på Fud-programmet.

Dialogmöten

Slutförvarsorganisationen ska medverka i de samråd om lokala miljöfrågor som SKB, enligt villkor i tillåtighetsbeslut respektive tillstånd, minst en gång om året ska anordna för både kärnbränsleförvaret och för SFR.

Information till allmänheten

Slutförvarsorganisationen ska arbeta aktivt med information till allmänheten om vad som händer i de pågående provningarna och i andra relaterade slutförvarsfrågor. I uppdraget ingår bland annat att anordna öppna möten för att presentera aktuell information, genomföra riktade informationsinsatser (till exempel till skolor), delta i öppna evenemang som genomförs i kommunen (till exempel mässor) och i diverse andra sammanhang vara tillgänglig för att besvara allmänhetens frågor. Slutförvarsorganisationen ska även ta fram skriftlig information för såväl tryckt som digital publicering.

Ovanstående uppdrag utgår från att medel erhålls från Kärnavfallsfonden för finansiering av slutförvarsorganisationens arbete.

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Avdelningschef Strategisk planering

Datum:
2024-05-10

Diarienummer:
KSN-2024-00722

Bilaga 1

Bostad för alla – förslag till program för bostadsförsörjningen

Samrådsversion

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun anta riktlinjer för bostadsförsörjningen. I Uppsala kommun delas detta in i två dokument med namnen *Program för bostadsförsörjningen* med tillhörande *handlingsplan*. För att svara mot innehållskraven i lagen har arbetet i Uppsala skett i tre steg.

- **Behovs- och marknadsanalys.** Analysen finns som bilaga och innehåller statistik och lägesbeskrivningar av hushållens behov och efterfrågan på bostäder samt fakta om bostadsutbudet.
- **Program för bostadsförsörjningen.** Innehåller kommunens mål och delmål och beslutas av kommunfullmäktige.
- **Handlingsplan.** Till programmet kopplas en handlingsplan med åtgärder, indikatorer och ansvarig nämnd/bolag. Handlingsplanen beslutas av kommunfullmäktige.

Enligt ovan nämnda lag framgår också att kommunen ska samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen och regionen i länet tillfälle att yttra sig. För att svara upp mot detta krav skickas dessa dokument på remiss.

Kommunens ansvar för bostadsförsörjningen innebär att planera med syfte att alla i kommunen ska leva i goda bostäder samt främja att ändamålsenliga åtgärder genomförs. Staten ansvarar för de rättsliga och finansiella förutsättningarna för bostadsmarknaden liksom att genom länsstyrelserna ge kommunerna stöd, underlag och ett regionalt perspektiv.

Mål och åtgärder ligger inom kommunens rådighet. Kommunen är också beroende av att marknadens aktörer erbjuder bostäder och boendekoncept som kan matcha hushållens behov och önskemål. Den statliga bostadspolitiken förutsätts också underlätta för hushåll att kunna betala sina boendekostnader genom till exempel bostadsbidrag, bostadstillägg och ränteavdrag.

Kommunens övergripande prioriteringar i den kommunomfattande översiktsplanen visar riktningen till år 2050. Mål som återfinns i detta program beskriver kommunens ambitioner inom bostadsförsörjningen och styr mot en långsiktigt hållbar utveckling i enlighet med översiktsplanen.

Syfte

Detta program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan anger kommunens mål för bostadsförsörjningen och fungerar som en gemensam utgångspunkt för prioritering och planering av kommunkoncernens åtgärder och riktar sig till berörda nämnder och bolagsstyrelser.

För att nå en bättre fungerande bostadsförsörjning i Uppsala är kommunkoncernens nämnder och bolag en av många aktörer som behöver arbeta med frågan. Program och tillhörande handlingsplan riktar sig därför även till externa aktörer som arbetar med bostadsförsörjningsfrågor.

Omfattning och avgränsning

I en tidigare statlig utredning (SOU 2022:14) definierades vad som innefattas i begreppet bostadsförsörjning. En omfattning som stämmer väl överens med kommunens tillämpning:

- Produktion och utbudsskapande åtgärder
- Konsumtion och efterfrågan
- Fördelning och förmedling
- Förvaltning och renovering

I begreppet bostadsförsörjning hanteras kommunens generella bostadsförsörjningsansvar. Kommunen har därtill i uppgift att tillgodose behovet av bostäder för personer utifrån socialtjänstlagen (SoL), lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen), samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Behov och åtgärder för personer som omfattas av dessa lagar beskrivs i kommunens bostads- och lokalförsörjningsplaner. Den generella bostadsmarknadens utbud påverkar i stor utsträckning behoven av särskilda lösningar vilket gör att det finns tydliga samband mellan program för bostadsförsörjningen och kommunens bostads- och lokalförsörjningsplaner.

I kommunens översiktsplan och tillkommande detaljplanering skapas förutsättningar för utbudet i kommande bostadsutveckling och var i kommunens geografi detta kan lokaliseras. Kommunens översiktsplan ger förutsättningar och inriktning för den fysiska utvecklingen där bostaden sätts in i ett större sammanhang kopplat till gestaltningen av den hållbara livsmiljön. Program för bostadsförsörjningen ska enligt plan- och bygglagen vara vägledande vid planläggning i enlighet med 2 kap. 3 § för att bland annat främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Uppsala kommun har högt ställda mål inom minskad klimatpåverkan. I kommunens miljö- och klimatprogram och i det undertecknade klimatkontraktet hanteras frågor om ett hållbart byggande och energieffektiviseringar som en förutsättning för människors hälsa och för miljön.

Kommunens Mål och budget antas av kommunfullmäktige för en treårsperiod och revideras årligen. Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026 har fyra fokusmål som gäller för mandatperioden. Övriga kommunala styrdokument som program och handlingsplaner är underordnade kommunfullmäktiges fokusmål. Inom *Fokusmål 2 Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb* framgår bland annat att Uppsala ska möjliggöra för ett bostadsbyggande om 2 000–3 000 nya bostäder per år. *Fokusmål 4 Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor* finns mål och uppdrag om att förebygga och bryta segregationen och stärka den sociala sammanhållningen samt att skapa förutsättningar för fler prisrimliga bostäder med låg boendekostnad. Viljeriktningen från Mål och budget har arbetats in i detta program.

Detta program utgår från människors behov och efterfrågan av bostäder, där kvantitetsmål framgår av Mål och Budget och var i kommunen bostäder ska tillskapas för en hållbar samhällsplanering framgår av den kommunomfattande översiktsplanen.

Därtill finns även andra styrdokument som är avgörande för att få till en god bostadsförsörjning som till exempel ägardirektiv, bolagsordning och markanvisningspolicy.

Ansvar, genomförande och spridning

Flera nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar för kommunens bostadsförsörjning, vilket ställer krav på god samverkan. Kommunen har ett antal verktyg till sitt förfogande för arbetet med bostadsförsörjning. Plan- och byggnadsnämnden och kommunstyrelsen ansvarar exempelvis för detaljplanering, markanvisning och strategiska markköp. Kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnd, socialnämnd, omsorgsnämnd och äldre- och vårdnämnd ansvarar för ekonomiskt bistånd, akutboenden och bostadsförsörjning för hushåll som omfattas av särskild lagstiftning. I kommunen finns också det kommunägda bolaget Uppsalahem som har en betydande roll i att implementera bostadsförsörjningsarbetet och det kommunägda bolaget Uppsala Bostadsförmedling som förmedlar hyresrätter och verkar regionalt.

Kommunfullmäktige fattar beslut om handlingsplan som tydliggör åtgärderna för att uppnå beslutade mål och kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna det koncerngemensamma arbetet med bostadsförsörjningen. Kommunstyrelsen, genom stadsbyggnadsförvaltningen, ansvarar för programmets spridning och för att stödja nämnder och bolagsstyrelser i sitt arbete med bostadsförsörjningen.

Definition och begrepp

Bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden. Alla bostäder oavsett upplåtelseform eller hustyp som inte klassificeras som särskilda boendeformer eller studentbostäder.

Studentbostäder. Bostad riktad till studenter. Ingår som delmängd i SCB:s bostadstyp ”specialbostäder”, tillsammans med särskilda boendeformer.

Boendeformer används här för att fånga olika boendekoncept som kan rikta sig till olika målgrupper till exempel seniorbostäder och ungdomsbostäder eller utformade till exempelvis delningsboende eller generationsboende. Ingår i det ordinarie bostadsbeståndet.

Särskilda boendeformer finns för gruppen äldre och för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ingår som en delmängd i SCB:s bostadstyp ”specialbostäder”, tillsammans med studentbostäder.

Bostäder inom kommunens sociala resurs. Enskilda som saknar förmågan att anskaffa en bostad kan beviljas ett bostadssocialt kontrakt genom biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen. Det gäller enligt rättspraxis individer med speciella svårigheter som till exempel en kombination av psykisk ohälsa, missbruk, vräkningshistorik, social utsatthet och skulder. Kommunen hyr även ut i andra hand till vissa nyanlända hushåll, i enlighet med bostättningslagen.

Bostadstyp flerbostadshus och småhus.

Småhus fristående villor, radhus, kedjehus, parhus.

Marknära boende definieras här som bostäder i markplan i flerbostadshus med egen entré från antingen gård eller gata och tydligt definierad privat uteplats, med eller utan etagelösning.

Upplåtelseform äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt.

Hushåll. Ett hushåll består av personer som är folkbokförda i samma bostad. Statistiken för hushåll i Sverige bygger på folkbokföringen. Personer som inte är

folkbokförda eller folkbokförda i en annan kommun saknas därför i statistiken för Uppsala. I hushållsstatistiken från SCB finns tre huvudtyper; ensamstående, sammanboende och övriga. Sammanboende inkluderar personer som lever tillsammans som gifta, i registrerat partnerskap eller i ett samboförhållande. I gruppen övriga hushåll ingår alla andra hushåll där minst en person i bostaden saknar nära relationer till någon annan i hushållet, till exempel tregenerationsboenden, hushåll som har en eller flera inneboende, kompisboenden och kollektiv. De tre hushållstyperna delas sedan in i de två underliggande kategorierna hushåll med respektive utan barn.

Bostadsförsörjning i Uppsala

För att kunna bo bra, eller vid behov kunna flytta inom eller till kommunen när livssituationen ändras, behöver det finnas ett brett bostadsutbud i olika delar av kommunen. Ett bra boende ger förutsättningar för goda uppväxtvillkor för barn och för vuxna att klara jobb, studier och ett socialt liv. Ett brett utbud av bostäder bidrar också till kompetensförsörjningen för näringslivet och ett varierat utbud i olika delområden bidrar till att vi möts i vardagen och därmed till en minskad segregation och bättre sammanhållning.

Majoriteten av Uppsalas hushåll har ett godtagbart boende och för de med betalningsförmåga finns ett varierat utbud att flytta till sett till kommunen som helhet. I vissa stadsdelar och tätorter är dock variationen begränsad. En femtedel av hyresbostäderna förmedlas till hushåll med mindre än ett års kötid och kötiden för att få en hyresrätt har minskat under senare år. Kötiden är dock fortsatt lång för hyresrätter med lägre hyra. Priserna för att köpa en bostad har minskat något. Ökade räntor och inflation har dock bidragit till kraftigt ökade boendekostnader framför allt för boende i bostadsrätt och äganderätt, vilket innebär att grupper som inte tidigare har haft en ansträngd boendekonomi har fått det, samtidigt som grupper som tidigare hade möjlighet att flytta till bostads- eller äganderätt i lägre utsträckning har den möjligheten.

Boverket tillhandahåller numera statistik för att alla kommuner ska kunna analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på marknaden. Datan sträcker sig fram till år 2021. För perioden 2014–2021 har andelen trångbodda hushåll i Uppsala varit relativt stabilt över tid och andelen hushåll som har ekonomiska svårigheter att klara sitt boende har blivit något färre. År 2021 hade 28 procent av hushållen en ansträngd boendekonomi baserat på ett genomsnitt av bankernas kvar att leva på kalkyl. Sett till hushållen med lägre inkomster är det drygt 60 procent som har en ansträngd boendekonomi. De senaste årens ökade räntor och högre inflation har dock påverkat hushållen vilket förmodligen innebär att andelen hushåll som har svårt att efterfråga ett boende har ökat. År 2021 var 11 procent av Uppsalas hushåll trångbodda samtidigt som det i en boendeenkät till personer över 60 år i Uppsala framgår att 15 procent upplever att de bor för stort. Trångboddhet enligt Socialstyrelsens norm om att man ska ha ett vardagsrum som ensamstående vuxen eller par utöver kök och sovrum samt att barn över 12 år inte ska dela sovrum innebär att man kan vara klassad som trångbodd utan att uppleva trångboddhet. Ett sätt att försöka beräkna ofrivillig trångboddhet är urvalet trångbodda med låg inkomst där 16 procent av hushållen i Uppsala var trångbodda år 2021.

Antalet boende i Uppsala har under en lång tid blivit fler för varje år, och vid slutet av år 2023 bodde det drygt 245 000 personer i kommunen. Kommunens

befolkningsprognos till år 2050 visar att befolkningen i kommunen förväntas öka varje år, med i genomsnitt cirka 3 200 personer per år. Personer som 80 år eller äldre är den grupp som förväntas uppvisa den största procentuella ökningen. Sett till antalet är det dock främst i åldersgrupper 20–64 år som ökningen väntas. Som studentstad har kommunen ett starkt positivt flyttnetto av unga vuxna.

I Uppsala kommun fanns det vid utgången av år 2023 drygt 123 000 bostäder. Utav dessa upplåts 38 procent med hyresrätt, 39 procent med bostadsrätt och 23 procent med äganderätt. Av hyresrätterna finns en stor andel specialbostäder främst i form av studentbostäder men även särskilda boendeformer för äldre och för personer med funktionsnedsättning. Kommunens allmännyttiga bostadsbolag Uppsalahem är den största hyresrättsaktören med drygt 17 700 bostäder.

I olika delar av kommunen dominerar olika typer av bostäder. Närmare en fjärdedel av Uppsalas befolkning bor på landsbygden och i dess tätorter där en övervägande del av alla bostäder är småhus i äganderättsform. I staden dominerar bostäder i flerbostadshus.

Befolkningens socioekonomiska förutsättningar skiljer sig mycket mellan olika delar i Uppsala kommun. För att visa på skillnader och likheter mellan olika delområden i kommunen finns data om hushållen presenterat i den sociala kompassen. Den sociala kompassen visar bland annat att det finns stora skillnader rörande ekonomisk utsatthet, utbildning och arbetslöshet. Det finns också en tydlig koppling till bostadsbeståndet. Områden med svagare socioekonomi domineras av hyresrätter, medan äganderätter är dominerande i områden med starkare socioekonomi. I den områdesstatistik om hushållens socioekonomiska förutsättningar som Boverket sammanställer framgår att de flesta av delområdena i Uppsala kommun är klassificerade med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar och en stor majoritet av Uppsalas befolkning bor också i dessa områdestyper. Förändringar i områdets socioekonomiska struktur är generellt trögrörlig och det är, sett till alla Uppsalas delområden, relativt små skillnader som uppvisas under perioden 2012–2021.

För att nå en blandning av hushåll behövs det en blandning av såväl upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggår i olika delområden. Ett breddat lokalt bostadsutbud bidrar också till att fler olika typer av hushåll kan finna ett lämpligt boende samtidigt som det möjliggör att hushåll kan finna ett nytt boende i närområdet när livet förändras.

Kommunens översiktsplan anger den långsiktiga inriktningen för den fysiska utvecklingen i staden, landsbygderna och de mindre tätorterna där bostäderna sätts i ett större sammanhang kopplat till gestaltningen av den hållbara livsmiljön. Översiktsplanen från 2016 ger en ram för kommunen att växa i och tar höjd för en befolkningsökning upp till 333 000 personer och 70 000 nya bostäder fram till 2050-talet. Uppsala kommun har ett attraktivt läge i en stark tillväxtregion. Planering av fyra järnvägsspår mellan Uppsala och Stockholm och en till tågstation i södra Uppsala bidrar till Uppsalas utveckling. I avtalet om fyra järnvägsspår har kommunen ett åtagande om cirka 30 000 nya bostäder och ett stort antal arbetsplatser. Kommunens ansvar i bostadsförsörjningen är att planera för att alla ska ha en god bostad och att lämpliga åtgärder genomförs. Kommunens bostadsförsörjningsarbete ska vara vägledande vid planläggning för att bland annat främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

I kommunens mål- och budget finns mål om att kommunen ska planera för mellan 2 000–3 000 bostäder årligen. Det finns en god planberedskap i kommunen för att

uppnå detta mål och de senaste fem åren har det i snitt tillkommit drygt 2 000 bostäder per år genom nyproduktion och cirka 70 bostäder per år genom ombyggnad. Men konjunktur- och ränteläget påverkar byggandet påtagligt, både avseende produktionspriser och kraften i hushållens möjlighet att efterfråga nyproducerade bostäder. En fortsatt befolkningsökning men kraftig inbromsning i bostadsbyggandet innebär på kort sikt en ökad boendetäthet i det befintliga bostadsbeståndet och på längre sikt svårare för hushållen att finna en lämplig bostad.

Läs mer om läget på bostadsmarknaden i Uppsala kommun i **bilaga 3**, Behovs- och marknadsanalys.

Kommunens ansvar i bostadsförsörjningen är att planera för att alla ska ha en god bostad och att lämpliga åtgärder genomförs. I nuvarande program för bostadsförsörjningen 2021–2024, Bostad för alla, finns två mål som tar sin utgångspunkt i hushållen. Dels att nå en ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala, dels att alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen. Sammantaget är kommunens övergripande mål för bostadsförsörjningen fortsatt aktuella men delmål och åtgärder justeras för att bättre möta målen utifrån förändringar i omvärlden.

Hänsyn till nationella mål, planer och program

I FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna framhålls allas rätt till en levnadsstandard som bland annat innefattar bostad. I efterföljande FN-konventioner framgår att konventionsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att rätten till en lämplig bostad förverkligas. Sverige som land har skrivit under detta.

Inom EU återfinns EU:s sociala pelare där det framgår att tillgången till boende har en avgörande betydelse för att människor ska kunna förverkliga sig och bidra till samhället. Bostadspolitiken ingår inte som ett av EU:s kompetensområden men frågan lyfts alltmer frekvent med deklarationer om ökad samverkan. Skrivningar om boende och stöd för hemlösa formuleras i icke-bindande deklarationer. Dessa handlar övergripande om att subventionerade bostäder och bostadsbidrag ska finnas för dem som behöver det, att utsatta människor har rätt till lämplig hjälp och skydd mot avhysning samt att hemlösa ska erbjudas lämpligt boende och lämpliga tjänster för att främja social inkludering.

I Regeringsformen finns ett målsättningsantagande där det framgår att det allmänna särskilt ska trygga rätten till arbete, bostad och utbildning. Detta innebär ingen juridisk rättighet för den enskilde till en bostad utan ska ses som ett målsättningsantagande där denna sociala rättighet ska förverkligas av bostadsmarknaden. Det riksdagsbundna delmålet för den nationella bostadspolitiken är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Utöver det riksdagsbundna delmålet för den nationella bostadspolitiken finns handlingsplan för att nå FN:s globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030. Här berörs bostadsförsörjningen främst av mål 11 Hållbara städer och samhällen. Ett av delmålen anger att senast år 2030 ska tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder säkerställas. Ett hållbart byggande och hållbar renovering är andra aspekter inom Agenda 2030 som berör bostadsförsörjningen. Bebyggelsen står för cirka 40 procent av den totala energianvändningen i Sverige.

Kommunens bostadsmarknad är en del i ett större geografiskt omland och påverkas av utvecklingen i regionen och av nationella regelverk. I samband med planeringen av fyra järnvägsspår mellan Uppsala och Stockholm och omfattande ny bebyggelse i kommunens sydöstra delar nära Knivsta kommun kommer Uppsalaregionen än tydligare länkas samman med Stockholmsregionen. I den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Uppsala antagen i februari 2021 finns ett långsiktigt utvecklingsmål avseende Säkra och attraktiva städer och livsmiljöer och ett långsiktigt åtagande om att Utveckla bostadsbestånd i en god bebyggd miljö. Därtill används en indikator avseende God bebyggd miljö som kopplas till bostadsförsörjningsfrågorna och kommunens översiktsplanering.

Kommunens mål förhåller sig väl till det mål som är antaget av riksdagen och visar på åtgärder där kommunen har viss rådighet över att bidra till att nå hushållens sociala rätt till ett godtagbart boende. Mål och åtgärder syftar till att alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen och att nå en ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala. För att riksdagens mål ska nås behövs även ökade statliga insatser.

Hållbarhetskonsekvenser

Bedömning av ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser av mål och delmål.

Konsekvenser av ett breddat utbud av boendeformer och upplåtelseformer

Hushållens ekonomiska förutsättningar är avgörande för att alla människors behov av ett lämpligt boende ska kunna tillgodoses på bostadsmarknaden. Därtill har hushåll olika behov och preferenser. Mål och delmål utgår från kommunens rådighet och syftar till ett varierat bostadsutbud som bidrar till att fler människor ska finna ett lämpligt boende utifrån livssituation. Något som även är grundläggande för att klara kompetensförsörjningen inom näringslivet. Ett starkt näringsliv skapar fler arbetstillfällen vilket attraherar hushåll att flytta till Uppsala samt bidrar till en stark lokal arbetsmarknad. Som studentstad finns också delmål om att studenter vid de två universiteten som efterfrågar ett studentboende ska finna ett boende för att kunna prioritera studier i Uppsala. En fungerande studentbostadsmarknad gynnar universiteten och bidrar till Uppsala som en attraktiv studentstad.

Den senaste tiden har hushållens köpkraft dämpats samtidigt som produktionskostnader och boendekostnader ökat. Detta märks bland annat genom att betydligt färre bostäder byggstartats. Ett minskat bostadsbyggande kan leda till en ökad bostadsbrist, som är mest påtaglig för hushåll med svagare socioekonomi, samt en högre grad av boendesegregation. Det har också lett till en minskning av antalet kommunala markförsäljningar och genererat lägre priser vid markvärderingar. Beräkningar av hushållens köpkraftiga efterfrågan visar en viss förändring av hushållens framtida efterfrågan, med en ökad efterfrågan på hyresrätter och en minskad efterfrågan på bostadsrätter och småhus.

Delmålen anger andelsmål för hyresrätter, bostadsrätter och småhus. Utbudet av olika boende- och upplåtelseformer får konsekvenser för hushållens möjlighet att efterfråga ett boende och viljan att bo kvar i kommunen liksom för kommunalekonomin.

Det genomsnittliga marknadsvärdet på byggrätter för hyresrätter i kommunen har under senare år generellt varit lägre än värdet på byggrätter för bostadsrätter. En större andel hyresrätter på kommunal mark har därmed inneburit lägre intäkter för marken. Det är ännu oklart hur den förändrade byggkonjunkturen kan komma att påverka

förhållande i markvärde mellan hyresrätter och bostadsrätter. Hyresrätten är den upplåtelseform som flest hushåll har möjlighet att efterfråga då den inte kräver kapitalinsats och innebär fördelar för hushåll som önskar flytta inom och till Uppsala för studier eller arbete. Eftersom andelen hyresrätter idag är relativt låg i kommunen kan fler hyresrätter medföra att fler hushåll kan finna ett lämpligt boende. Om fler hushåll med behov kan matchas till hyresrätter med lägre boendekostnad bidrar det till att fler hushåll själva kan klara sin bostadsförsörjning. Det kan på sikt leda till att färre hushåll behöver kommunens hjälp i form av ekonomiskt bistånd för att täcka hyreskostnaderna. Byggaktörer som bygger bostäder för egen långsiktig förvaltning, som hyresrätter, har därtill stora incitament att bygga med långsiktigt hållbara material och hög energieffektivitet vilket bidrar till att nå uppsatta klimatmål.

En ökad andel småhus i förhållande till flerbostadshus innebär ett lägre markutnyttjande som påverkar alla hållbarhetsdimensioner. Småhus i mer centrala lägen ger ett intäktsbortfall vid kommunala försäljningar på grund av den lägre exploateringsgraden. Kostnaderna för allmän plats bedöms förvisso minska något om andelen småhus ökar då flöden av människor minskar. Ett minskat flöde av människor leder till att nyttjandegraden av allmän plats och utbudet av service sjunker. Önskan om att bo i ett småhus, framför allt hos barnfamiljer, är dock fortsatt stor.

Utöver delmål för att nå en blandning av upplåtelseformer finns delmål som syftar till att nå en ökad variation av boendeformer och främja nya aktörer som exempelvis bo- och byggemenskaper. Ett varierat utbud bidrar till att fler kan finna ett lämpligt boende utifrån behov och efterfrågan. Idéburna aktörer kan bidra till att möta en variation i bostadsutbudet och ökad delaktighet i utformningen av sitt boende. Delmål om en bostadsstruktur som stödjer delande av funktioner och bostadsytor med grannar kan bidra till lägre boendekostnader för hushållet samtidigt som det minskar klimatpåverkan och potentiellt ökar den sociala sammanhållningen och förebygger ofrivillig ensamhet.

Konsekvenser av att bättre nyttja det befintliga bostadsbeståndet

Tillskottet av nya bostäder utökar beståndet med i genomsnitt en till två procent per år. Åtgärder för att bättre nyttja det befintliga bostadsbeståndet är således viktiga för att nå en fungerande bostadsmarknad. Delmål som syftar till att underlätta för hushåll att komma in på bostadsmarknaden, kunna bo kvar och kunna flytta till en mer ändamålsenlig bostad bidrar till att minska inlåsning och främja en omflyttning till en lämplig bostad i olika livsskederna. Bostadsytan är idag ojämnt fördelad. De hushåll som har de lägsta inkomsterna är också de som bor trångt och där barn drabbas av trångboddhet. Därtill finns exempelvis äldre personer som upplever att de har yta över och vill flytta till ett mer tillgängligt boende i sitt närområde.

Nyproduktion av bostäder som tillför det som saknas i ett delområde kan stimulera en omflyttning, vilket kan leda till ett bättre nyttjande av bostadsbeståndet. Nyproduktion har högt ställda mål kopplat till minskad klimatpåverkan. Detta till trots är de bostäder som inte behöver byggas det mest hållbara alternativet. Befolkningen i Uppsala växer vilket innebär ett behov av fler bostäder, delmål som syftar till att befintliga bostäder ska nyttjas bättre kan minska behovet av nyproduktion. Ett bättre nyttjande av bostadsbeståndet ger också förutsättningar att nyttja redan gjorda samhällsinvesteringar, inom exempelvis vatten och avloppssystem och förskolor och skolor.

Konsekvenser av en ökad blandning i olika delområden

Ett målområde syftar till att nå en ökad blandning av hushåll i olika delområden, såväl i olika delar av staden som i tätorter på landsbygderna. Delområden med ett varierat bostadsutbud kan bättre svara upp mot skilda behov som uppstår i olika livsskederna. Detta möjliggör för hushåll att kunna bo kvar i ett bostadsområde och finna ett lämpligt boende exempelvis när en familj växer med fler barn, skilsmässa, flytt från föräldrahemmet och vid åldrande. Utöver att kunna svara mot lokala behov och efterfrågan skapar ett allsidigt bostadsutbud även förutsättningar för en ökad blandning av hushåll med olika ekonomiska och sociala förutsättningar. En blandning av hushåll ger förutsättningar för möten vilket främjar sammanhållningen och minskar de negativa effekterna av boendesegregation.

När områden som domineras av hyresrätter kompletteras med fler ägda bostäder kan det svara upp mot en lokal efterfrågan samtidigt som det kan attrahera inflyttare med en starkare socioekonomi. Komplettering av hyresrätter i områden som domineras av ägt boende öppnar upp för grupper som varit ekonomiskt utestängda från att bo i dessa områden eller för hushåll som vill bo kvar i området men flytta till en hyresrätt med mer service.

Genom att komplettera med det som saknas i olika delområden minskar sannolikt kommunens exploateringsintäkter då det medför att bebyggelsestillskott inte består av den bostadstyp, upplåtelseform eller bostadsstorlek som skulle ge störst ekonomisk avkastning. Samtidigt kan det främja en ökad robusthet i efterfrågan, vilket minskar de ekonomiska riskerna i samhällsbyggandet.

Mål för bostadsförsörjningen

Kommunens ansvar för bostadsförsörjningen innebär att planera med syfte att alla i kommunen ska leva i goda bostäder samt främja att ändamålsenliga åtgärder genomförs. En välfungerande bostadsmarknad behöver kunna svara upp mot olika hushålls behov och efterfrågan. Bostadsutbudet behöver vara allsidigt i olika delar av Uppsala kommun för att erbjuda ett bra boende i olika livsskederna, när livssituationen förändras och för hushåll med olika ekonomiska förutsättningar.

Mål 1 Alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen

Uppsala ska ha ett brett bostadsutbud för att möta behov och efterfrågan. Med alla hushåll menas här såväl de hushåll som har betalningsförmåga att efterfråga en bostad som de hushåll som saknar tillräcklig betalningsförmåga men samtidigt har ett behov av en bostad. Ett hushåll kan bestå av en eller flera personer i olika konstellationer. Att kunna flytta hemifrån, att flytta närmre studier, arbete eller vänner, att flytta till större när familjen växer, att flytta ihop med vänner, att flytta vid separation, att flytta till ett mer socialt boende, att flytta till ett mer tillgängligt boende vid åldrande ska vara möjligt för alla. Ett boende som passar livssituationen innebär ett boende som passar med hänsyn taget till hushållets ekonomi, storlek samt övriga behov och preferenser.

Uppsala har under lång tid varit en växande kommun och allt pekar på att uppsalaborna kommer att bli fler även i framtiden. För att möta befolkningsökningen och den förändrade demografin behövs fler bostäder samtidigt som bostadsbeståndet nyttjas

effektivt. Bostäder för de hushåll där kommunen har ett särskilt ansvar att säkerställa ett boende hanteras inom kommunens bostads och lokalförsörjningsplaner.

Delmål

- 1.1 Underlätta för hushåll att komma in på bostadsmarknaden, kunna bo kvar och kunna flytta till en mer ändamålsenlig bostad
- 1.2 Andelen hyresrätter (ordinarie, special, särskilda bostäder) ska öka i bostadsbeståndet och minst 30 procent i nyproduktionen ska vara ordinarie hyresrätter
- 1.3 Minst 30 procent av bostäderna i nyproduktionen ska vara bostadsrätter
- 1.4 Minst 20 procent av bostäderna i nyproduktion ska vara småhus i form av villor, kedjehus och radhus eller marknära bostäder i flerbostadshus
- 1.5 Möjliggöra ett byggande av hyresrätter med lägre boendekostnad och värna befintliga hyresrätter med lägre boendekostnader
- 1.6 50 procent av helårsstudenterna vid Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala har tillgång till ett studentboende
- 1.7 Verka för att fler boendeformer på den ordinarie bostadsmarknaden tillskapas exempelvis kollektiva och kooperativa boendeformer, bostäder för seniorer, delade bostadsytor, olika boendekoncept och bo- och byggemenskaper

Mål 2 En ökad blandning av hushåll i olika delområden

Ett Uppsala för alla innebär att olika hushållstyper med olika ekonomiska förutsättningar och i olika skeden i livet ska kunna ha möjlighet att bo i hela kommunen, såväl i stadens olika delar som i kommunens olika landsbygder och tätorter. Genom en variation av bostadstyper, upplåtelseformer, bostadsstorlekar och boendeformer i olika delområden kan hushåll med olika behov och preferenser finna ett lämpligt boende oavsett livssituation. Så kan Uppsalas olika områden öppnas upp för fler samtidigt som det blir enklare att bo kvar i sitt närområde när livssituationen förändras. En positiv rörlighet kan också bidra till ett bättre nyttjande av befintliga bostäder. En ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala bidrar samtidigt till att stärka sammanhållning och trygghet och höja attraktiviteten i hela kommunen.

En ökad blandning kan nås genom att nya bostäder tillskapas genom ny- och ombyggnation, genom förändringar i upplåtande och användningen av befintliga bostadsfastigheter samt genom förvärv och avyttring av befintliga bostadsfastigheter. Det kan också nås genom att se över tillträdeskrav och matchning i hyresbostadsbeståndet. Varje delområde har sina unika förutsättningar. Insatser för att främja en ökad blandning av hushåll behöver anpassas utifrån de lokala förutsättningarna.

Delmål

- 2.1 Alla delområden ska ha ett varierat bostadsutbud utifrån sina lokala förutsättningar
- 2.2 Underlätta inträde och omflyttning för att främja en mer allsidig hushållssammansättning utifrån behov och preferenser i olika delområden

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av programmet. Alla nämnder och

bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer regelbundet upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

- Arkitekturpolicy
- Bostadsförsörjningsplan för mottagandet av nyanlända
- Bostads- och lokalförsörjningsplan för personer med funktionsnedsättning
- Bostads- och lokalförsörjningsplan för sociala ändamål
- Bostads- och lokalförsörjningsplan för vård och omsorg av äldre
- Landsbygdsprogram
- Markanvisningsstrategi
- Miljö och klimatprogram
- Mål och Budget
- Näringslivsprogram
- Portfölj för samhällsbyggnadsprojekt
- Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Program för äldrevänlig kommun
- Översiktsplan 2016 inklusive tillägg och fördjupningar

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Avdelningschef Strategisk planering

Datum:
2024-05-10

Diarienummer:
KSN-2024-00722

Bilaga 2

Bostad för alla - förslag till handlingsplan för program för bostadsförsörjningen

Samrådsversion

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Programmet för bostadsförsörjning syftar till en bostadsförsörjning för alla, där allas rätt till en god bostad och en god boendemiljö under livets olika skeden är centralt. Denna handlingsplan förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa.

Syfte

Handlingsplanen ger en samlad bild av vilka åtgärder som behövs för kommunens bostadsförsörjningsarbete. Den förtydligar nämnders och bolagsstyrelserns ansvar och roller för genomförande av programmets måluppfyllelse i relation till deras reglemente och ägardirektiv. Den fokuserar på åtgärder som tydliggör ambitionsnivån och visar på nödvändiga förändringar. Åtgärderna underlättar för nämnder och bolagsstyrelser att identifiera sina delar av ett programområde och integrera det i sin verksamhets-/affärsplanering. På så sätt har handlingsplanen en tydlig styrande effekt och kan ge snabbare måluppfyllelse.

Omfattning

Handlingsplanen riktar sig till berörda nämnder och bolag inom kommunkoncernen.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen, i Uppsala bestående av program och handlingsplan för Bostad för alla, ska enligt lag antas varje mandatperiod.

Ansvar, genomförande och spridning

I enlighet med lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar är det kommunfullmäktige som fattar beslut om handlingsplanen. Flera nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar för att uppnå målen för kommunens bostadsförsörjning. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna det koncerngemensamma arbetet med bostadsförsörjningen.

Respektive nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att på ett ändamålsenligt sätt integrera åtgärderna i respektive nämnds eller bolags verksamhetsplan eller affärsplan samt att genomföra de åtgärder som de har ansvar för.

Kommunstyrelsen, genom stadsbyggnadsförvaltningen, ansvarar för programmets spridning och för att stödja nämnder och bolagsstyrelser i sitt arbete med bostadsförsörjningen. Uppföljning sker i enlighet med kommunens ordinarie uppföljningsprocess per augusti.

Målen åtgärder, indikatorer samt ansvariga

Program för bostadsförsörjningen har två övergripande mål och ett antal delmål som pekats ut som prioriterade. Till dessa delmål finns ett antal åtgärder.

Mål 1

Alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen

Uppsala ska ha ett brett bostadsutbud för att möta behov och efterfrågan. Med alla hushåll menas här såväl de hushåll som har betalningsförmåga att efterfråga en bostad som de hushåll som saknar tillräcklig betalningsförmåga men samtidigt har ett behov av en bostad. Ett hushåll kan bestå av en eller flera personer i olika konstellationer. Att kunna flytta hemifrån, att flytta närmre studier, arbete eller vänner, att flytta till större när familjen växer, att flytta ihop med vänner, att flytta vid separation, att flytta till ett mer socialt boende, att flytta till ett mer tillgängligt boende vid åldrande ska vara möjligt för alla. Ett boende som passar livssituationen innebär ett boende som passar med hänsyn taget till hushållets ekonomi, storlek samt övriga behov och preferenser.

Uppsala har under lång tid varit en växande kommun och allt pekar på att uppsalaborna kommer att bli fler även i framtiden. För att möta befolkningsökningen och den förändrade demografin behövs fler bostäder samtidigt som bostadsbeståndet nyttjas effektivt. Bostäder för de hushåll där kommunen har ett särskilt ansvar att säkerställa ett boende hanteras inom kommunens bostads och lokalförsörjningsplaner.

Delmål

- 1.1 Underlätta för hushåll att komma in på bostadsmarknaden, kunna bo kvar och kunna flytta till en mer ändamålsenlig bostad
- 1.2 Andelen hyresrätter (ordinarie, special, särskilda bostäder) ska öka i bostadsbeståndet och minst 30 procent i nyproduktionen ska vara ordinarie hyresrätter
- 1.3 Minst 30 procent av bostäderna i nyproduktionen ska vara bostadsrätter
- 1.4 Minst 20 procent av bostäderna i nyproduktion ska vara småhus i form av villor, kedjehus och radhus eller marknära bostäder i flerbostadshus
- 1.5 Möjliggöra ett byggande av hyresrätter med lägre boendekostnad och värna befintliga hyresrätter med lägre boendekostnader
- 1.6 50 procent av helårsstudenterna vid Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala har tillgång till ett studentboende
- 1.7 Verka för att fler boendeformer på den ordinarie bostadsmarknaden tillskapas exempelvis kollektiva och kooperativa boendeformer, bostäder för seniorer, delade bostadsytor, olika boendekoncept och bo- och byggemenskaper

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
1.1.1 Nyttja bostadsbeståndet bättre genom att underlätta för hushåll att flytta till bostäder som passar livssituationen.	KS	Uppsalahem Bostadsförmedlingen	2025–2028
1.1.2 Verka för att hyresvärdar inte ska tillämpa schablonmässiga inkomstkraV och att de godkänner fler inkomstslag och anställningsformer	Bostadsförmedlingen	KS	2025–2028
1.1.3 Utred möjlighet att upprätta flyttstöd inom kommunen i syfte att motverka inlåsning i sin bostad och att öka rörligheten inom beståndet.	ÄLN	KS Bostadsförmedlingen	2025–2027

1.1.4 Utred modeller för trygga inneboende- och andrahandslösningar där befintliga bostäder nyttjas bättre och möter tidsbegränsade bostadsbehov.	KS		2025–2027
1.1.5 För att underlätta för hushåll att etablera sig på bostadsrättsmarknaden ska alternativa affärsmodeller kartläggas och främjas vid markanvisningar.	KS		2025–2026
1.1.6 Ta fram nya lösningar i samverkan med byggaktörer för att mildra lågkonjunktorens negativa effekter på bostadsbyggandet	KS	Uppsalahem	2025–2028
1.2.1, 1.3.1, 1.4.1, 1.5.1, 2.1.5, Säkerställ att nyproduktionsmål tillämpas som balanseringskriterier i portföljen för samhällsbyggnadsprojekt.	KS		2025
1.5.2 Utred hur markanvisningsinstrumentet kan tillämpas för att möjliggöra ett byggande av hyresrätter med lägre boendekostnad.	KS		2025–2026
1.5.3 Vidareutveckla arbetssätt för att i samband med renovering och byggnation möta behovet av hyresrätter med lägre boendekostnad	Uppsalahem		2025–2028
1.6.1 Ta fram former för årliga analyser av studentbostadsläget i dialog med studentbostadsforum.	KS	Uppsalahem	2025
1.7.1 Stimulera tillskott av olika boendekoncept för olika målgrupper på den ordinarie bostadsmarknaden, exempelvis äldrevänliga bostadslösningar eller bostäder för unga vuxna.	KS	ÄLN, PBN, Uppsalahem	2025–2028

Indikatorer

- Kötid för att få en hyresrätt (vanlig hyresrätt, student, ungdom, senior) (Bostadsförmedlingen)
- Årshyra per kvadratmeter för förmedlade hyresbostäder i nyproduktion och succession (Bostadsförmedlingen)
- Hyresvärdars inkomstkrav på blivande hyresgäster (Bostadsförmedlingen)
- Vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala marknaden, exempelvis trångboddhet och ansträngd boendekonomi uppdelat på olika hushållstyper (Boverket)
- Antal bostäder i kommunen, varav hyresrätter, bostadsrätter, äganderätter och övrigt (SCB)
- Antal bostäder vid start- och slutbesked i bygglov, fördelat på hustyp, upplåtelseform och specialbostad (tertiäl, verksamhetsdata PBN)

Mål 2

En ökad blandning av hushåll i olika delområden

Ett Uppsala för alla innebär att olika hushållstyper med olika ekonomiska förutsättningar och i olika skeden i livet ska kunna ha möjlighet att bo i hela kommunen, såväl i stadens olika delar som i kommunens olika landsbygder och tätorter. Genom en variation av bostadstyper, upplåtelseformer, bostadsstorlekar och boendeformer i olika delområden kan hushåll med olika behov och preferenser finna ett lämpligt boende oavsett livssituation. Så kan Uppsalas olika områden öppnas upp för fler samtidigt som det blir

enklare att bo kvar i sitt närområde när livssituationen förändras. En positiv rörlighet kan också bidra till ett bättre nyttjande av befintliga bostäder. En ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala bidrar samtidigt till att stärka sammanhållning och trygghet och höja attraktiviteten i hela kommunen.

En ökad blandning kan nås genom att nya bostäder tillskapas genom ny- och ombyggnation, genom förändringar i upplåtande och användningen av befintliga bostadsfastigheter samt genom förvärv och avyttring av befintliga bostadsfastigheter. Det kan också nås genom att se över tillträdeskrav och matchning i hyresbostadsbeståndet. Varje delområde har sina unika förutsättningar. Insatser för att främja en ökad blandning av hushåll behöver anpassas utifrån de lokala förutsättningarna.

Delmål

- 2.1 Alla delområden ska ha ett varierat bostadsutbud utifrån sina lokala förutsättningar
- 2.2 Underlätta inträde och omflyttning för att främja en mer allsidig hushållssammansättning utifrån behov och preferenser i olika delområden

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
2.1.1 Utveckla arbetssätt för att säkerställa att planläggning och markanvisning tillskapar det som saknas sett till boendeformer, upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och särskilda bostäder i alla delområden.	KS	PBN, KS	2025–2026
2.1.2 Utred möjliga markförvärv, -byten, -anvisningar, avyttringar och renoveringar i syfte att uppnå ett breddat bostadsutbud i olika delområden.	KS	Uppsalahem	2025–2026
2.1.3 Stimulera nybyggnation som breddar bostadsutbudet i redan bebyggda områden med jämförelsevis homogen karaktär.	KS	PBN, Uppsalahem	2025–2028
2.2.1 Utred hur inträde och omflyttning genom exempelvis tillträdeskrav och reserverade bostäder kan främja en mer allsidig hushållssammansättning	KS	Bostadsförmedlingen, Uppsalahem AMN, SCN, ÄLN	2025

Indikatorer

- Socioekonomisk sammansättning av personer och hushåll på delområdesnivå (Sociala kompassen)
- Sammansättning av bostäder på delområdesnivå (bostadstyp, upplåtelseform och lägenhetsstorlek) (lägenhetsregistret plan- och bygg samt SCB)
- Omflyttning av personer och hushåll och dess påverkan på socioekonomisk sammansättning på delområdesnivå (segregationsbarometern Boverket)

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer regelbundet upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

- Bostad för alla, förslag till program för bostadsförsörjningen

Bilaga 3, Behovs- och marknadsanalys, underlag till kommunens bostadsförsörjningsarbete

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska, enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Att analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden, är ett förtydligt uppdrag för kommunerna som inkom i lag år 2022. Denna analys ska bland annat genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med.

Denna behovs- och marknadsanalys ska ligga till grund för att kunna arbeta fram mål och åtgärder och utgör underlag till kommunens program och handlingsplan.

Analysen har arbetats fram av stadsbyggnadsförvaltningen tillsammans med den koncernövergripande arbetsgrupp som är tillsatt att revidera kommunens bostadsförsörjningsprogram, *Bostad för alla*. Arbetet har skett under februari till april 2024.

Innehåll

Avstamp i nuvarande mål för bostadsförsörjningen	4
Bostadsbehov	5
Elva procent av Uppsalas hushåll är trångbodda, betydligt fler hushåll med barn ..5	
Hushåll utan barn har i större utsträckning en ansträngd boendeekonomi.....8	
Att hushåll flyttar ofta kan betyda att de har en osäker boendesituation	10
Hemmaboende unga vuxna.....	10
Jämförelse med beräknat bostadsbehov 2019	10
Boendetäthet och hushåll med yta över	11
Närmre 900 hemlösa hushåll i Uppsala kommuns hemlöshetskartläggning	13
Vräkningsförebyggande arbete och skuldsanering	14
Ekonomiskt stöd till hushållen	14
Antalet hushåll med statligt bostadsbidrag har minskat	15
Efterfrågan på bostäder	16
En femtedel av hyresbostäderna förmedlas till hushåll med mindre än ett års kötid	16
Drygt 60 procent av hyresvärdarna tillämpar normalbelopp som inkomstkrav	18
Priser på bostadsrätter och småhus	18
Ökad efterfrågan på inneboende- och andrahandsmarknaden	20
Olovlig andrahandsuthyrning.....	20
Boendepreferenser hos Uppsalabor som är 60 år och äldre.....	21
Bostadsutbudet i Uppsala kommun	21
Drygt 123 000 bostäder i Uppsala kommun	21
Ojämn fördelning av upplåtelseformer och hustyper inom kommunen.....	22
Hustyp, lägenhetsstorlek och byggår har stor betydelse för hushållssammansättningen	25
Studentbostäder, bostäder för olika målgrupper och särskilt boende	26
Särskilda boendelösningar som Bostad först och kontrakt för sociala bostäder...27	
Boendesegregation	28
Sociala kompassen	29
Flyttmönster i socioekonomiskt svagare stadsdelar	30
Socioekonomiska förändringar över tid	30
Befolkningsprognos	32
En växande och åldrande befolkning.....	32
Bostadsbyggande	33
Drygt 2 000 nya bostäder per år	34
Andelen hyresrätter har ökat något i beståndet.....	35
Flest antal bostäder har tillkommit i bostadsrättsdominerade områden.....	35
Hälften av de hyresrätter och studentbostäder som byggts har tillkommit med statliga investeringsstöd	36

Efterfrågan av bostäder och marknadsdjup för nyproduktion	36
Boverkets beräknade bostadsbehov	36
Minskad köpkraft hos hushållen.....	36
Minskad bostadsproduktion i närtid.....	38
Möjliga konsekvenser för bostadsförsörjningen	39

Avstamp i nuvarande mål för bostadsförsörjningen

Under en lång tid har antalet invånare i Uppsala blivit fler för varje år, likaså har det funnits mål för ett fortsatt bostadsbyggande för att möta detta. Att kommunen ska planera för mellan 2 000–3 000 bostäder årligen framgår i kommunens mål- och budget.

Kommunens ansvar i bostadsförsörjningen är att planera för att alla ska ha en god bostad och att lämpliga åtgärder genomförs. En statlig utredning (SOU 2018:35) konstaterade att ingen kommun i Sverige hade kunskap om hur behovet av bostäder såg ut eller vilka hushåll som saknar ett godtagbart boende. Detta föranledde att Uppsala kommun deltog i ett forskningsprojekt för att beräkna bostadsbehovet i kommunen. Denna kunskap låg sedan till grund för nuvarande program för bostadsförsörjningen, Bostad för alla, som beslutades av kommunfullmäktige 2021.

Uppdraget till stadsbyggnadsförvaltningen är att målen i nuvarande program för bostadsförsörjningen fortsatt är aktuella och att en revidering ska göras. Utgångspunkten har därför tagits i nuvarande mål och delmål samt analyser av utvecklingen på Uppsalas bostadsmarknad.

Sedan 1970-talet har det i kommunen funnits mål om att tillskapa en blandning av bostäder för att stärka sammanhållningen. Blandningen har framför allt uttryckts i att tillskapa en blandning av upplåtelseformer. För att nå en blandning av hushåll behövs det en blandning av såväl upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och byggår och målet om att nå en blandning i olika delgeografier har därför breddats i nuvarande program.

I nuvarande program för bostadsförsörjningen 2021–2024, Bostad för alla, finns två mål som tar sin utgångspunkt i hushållen. Dels att nå en ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala, dels att alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen.

Ett sätt att övergripande följa upp mål ett är genom den områdesstatistik om hushållens socioekonomiska förutsättningar som Boverket sammanställer. De flesta av delområdena i Uppsala kommun är klassificerade med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar och en stor majoritet av Uppsalas befolkning bor också i dessa områdestyper. Det är relativt små skillnader som uppvisas, under perioden som data finns, mellan åren 2012–2021. Den tydligaste relativa skillnaden är att antalet delområden i Uppsala kommun som klassificeras ha mycket goda socioekonomiska förutsättningar har minskat. Samtidigt har antalet områden i den näst högsta klassificeringen, goda socioekonomiska förutsättningar, ökat och de boende i dessa uppgår år 2021 till närmare 60 procent av kommunens totala befolkning. Under samma period har graden av segregation enligt det ojämlikhetsindex som också tillhandahålls i segregationsbarometern sjunkit något i kommunen. Uppsala kommun analyserar också bostadsområdets relativa likhet och olikhet, sett till befolkningens socioekonomiska sammansättning, med hjälp av den sociala kompassen. I den sociala kompassen framgår att ett fåtal bostadsområden i kommunen har en befolkning vars socioekonomiska sammansättning kraftigt skiljer sig ifrån övriga områden, i negativt hänseende. Samtliga av dessa fyra områden ligger i Uppsala tätort.

Boverket tillhandahåller numera även statistik för att alla kommuner ska kunna analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på marknaden. Även denna data sträcker sig enbart fram till år 2021 vilket gör att vi ännu inte kan följa de senaste årens

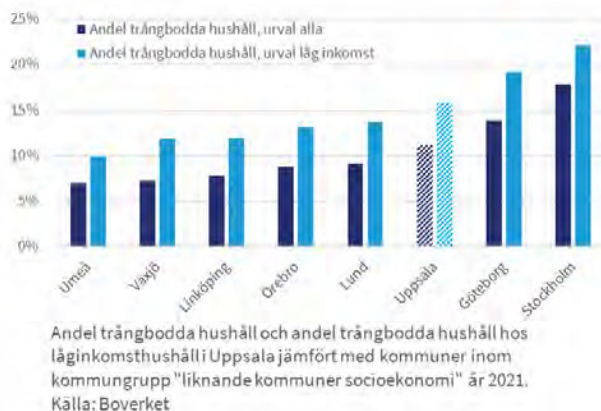
utveckling. Men övergripande kan konstateras att under perioden 2014–2021 har det gått i rätt riktning. Andelen trångbodda hushåll är relativt stabilt över tid men något minskande och färre hushåll har ekonomiska svårigheter att klara sitt boende. Det finns dock stora skillnader mellan olika hushållstyper där hushåll med lägre inkomster i större utsträckning är trångbodda och har större ekonomiska svårigheter att klara sitt boende. De senaste årens ökade räntor och högre inflation har dock påverkat hushållen vilket förmodligen innebär att andelen hushåll som har svårt att efterfråga ett boende har ökat. Den svaga konjunkturen har samtidigt medfört att bostadsbyggandet bromsat in och utbudet av antalet färdigställda bostäder kommer att minska framöver. Detta samtidigt som antalet boende i Uppsala fortsatt väntas öka.

Bostadsbehov

Nya lagkrav enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar sedan 2022 innebär att kommunen ska göra en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala marknaden. Detta ska göras med hjälp av det underlag som Boverket förser kommunen med. Boverkets beräkningar ska användas för att bättre kunna planera, utföra och följa upp insatser för att åtgärda bostadsbrist. Beräkningarna ska fånga antalet hushåll som saknar en rimlig bostad, enligt en uppsättning kriterier och normer. Boverkets modell utgår från hushållens behov och inte efterfrågan. I denna behovsanalys har vi fördjupat oss i mått om trångboddhet och ansträngd boendekonomi.¹

Elva procent av Uppsalas hushåll är trångbodda, betydligt fler hushåll med barn

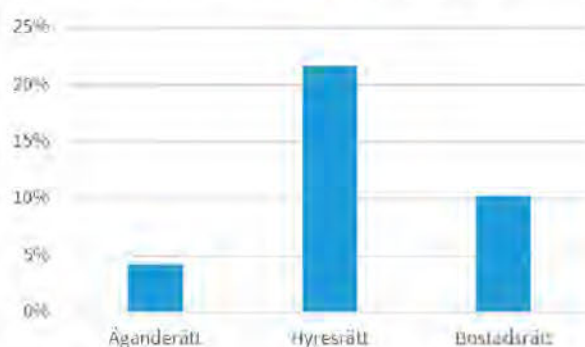
Boverket definierar ett hushåll som trångbott utifrån Socialstyrelsens riktlinje. Ett hushåll är trångbott om det bor trängre än att det finns ett kök, ett vardagsrum och att varje hushållsmedlem, inklusive barn från 12 års ålder, kan ha ett eget sovrum, förutom partners och makar som kan dela sovrum. Ensamstående utan barn anses inte trångbodda i ett rum och kök. För småhus där det saknas statistik över antal rum anses ett hushåll vara trångbodd om de har mindre än 20 kvadratmeter boendeyta per person, gäller även för varje barn. Enligt den definitionen var 11,2 procent av hushållen i Uppsala kommun trångbodda år 2021 och sett till hushåll med låg inkomst var 15,8 procent trångbodda.

Figur 1: Diagrammet visar andel trångbodda hushåll år 2021 i ett antal kommuner. Datan visar andel trångbodda hushåll och andel trångbodda hushåll bland låginkomsthushåll. Låg inkomst räknas här som 40% av de hushållen som har lägst köpkraft.

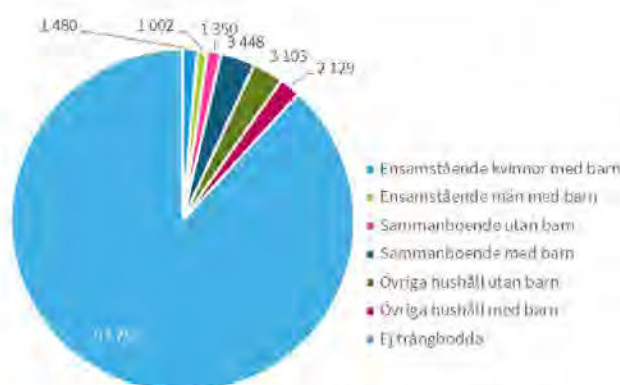
¹ <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2020/matt-pa-bostadsbristen/>

Trångboddheten varierade något mellan olika kommuner, här jämförs Uppsala kommun med ett antal jämförelsekommuner enligt Kolada "liknande kommuner socioekonomi"², se figur 1. Trångboddheten är som störst i hyresrätter. 22 procent av alla hushåll boende i hyresrätt är trångbodda, medan endast 4 procent av hushållen som bor i småhus är trångbodda, se figur 2.

Figur 2: Diagrammet visar andel trångbodda hushåll i olika upplåtelseformer.

Andel trångbodda hushåll per upplåtelseform år 2021. Källa: Boverket

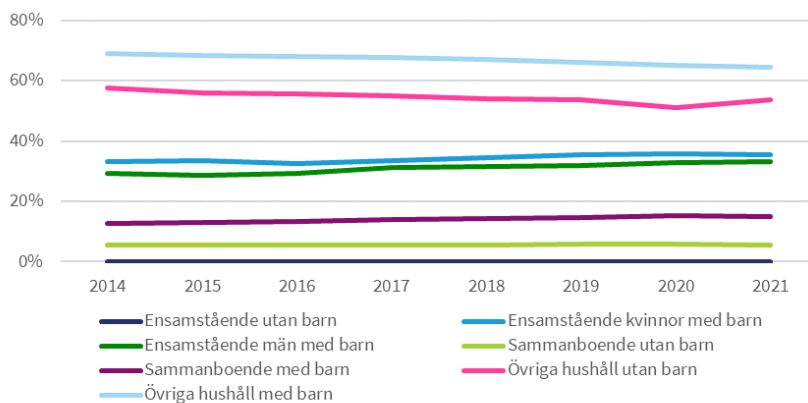

Figur 3: Diagrammet visar antal trångbodda hushåll fördelat på olika hushållstyper

Antal trångbodda hushåll i olika hushållstyper år 2021. Källa: Boverket

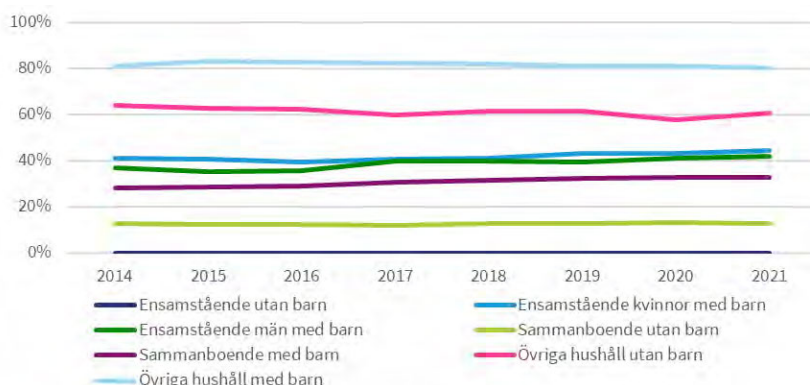
Totalt är det 12 500 hushåll i Uppsala som klassades som trångbodda år 2021, det vill säga drygt 11 procent av Uppsalas hushåll, se figur 3. Andelen trångbodda hushåll har legat relativt stabilt sen 2014, se figur 4. Hushåll med barn är generellt mer trångbodda än hushåll utan barn. Andelen trångbodda hushåll med barn har långsamt ökat de senaste åren, utom kategorin "övriga hushåll med barn" där andel trångbodda i stället minskar. Kategorin "övriga hushåll" utmärker sig i de flesta mått som indikerar en osäker eller opassande boendesituation. "Övriga hushåll" är en svårdefinierad kategori men innehåller bland annat fler generationer än två, kompisboende och kollektiv. Den stora variationen av hushållstyper inom "övriga hushåll" gör det svårt att dra slutsatser om vilka faktiska behov som finns inom gruppen.

² Inom den öppna databasen Kolada finns begreppet Liknande kommuner, en jämförelsegrupp med 7 kommuner som strukturellt liknar den kommun som är i fokus. Liknande kommuner socioekonomi är avsedd för jämförelser med kommuner med liknande socioekonomisk struktur. Bygger på nyckeltalen: Ohälsotal (dagar), Utrikes födda exklusive EU/EFTA, Arbetslöshet 18–64 år, Invånare 0–19 respektive 65+, Invånare 25–64 med eftergymnasial utbildning, Förvärvsarbetande invånare 20–64 samt Mediannettoinkomst. Alla nyckeltal har getts samma vikt.

Andel trångbodda hushåll inom respektive hushållstyp mellan åren 2014-2021. Källa: Boverket

Figur 4: Diagrammet visar andel trångbodda hushåll inom respektive hushållstyp, exempelvis framgår att 35 procent av alla ensamstående kvinnor med barn var trångbodda år 2021.

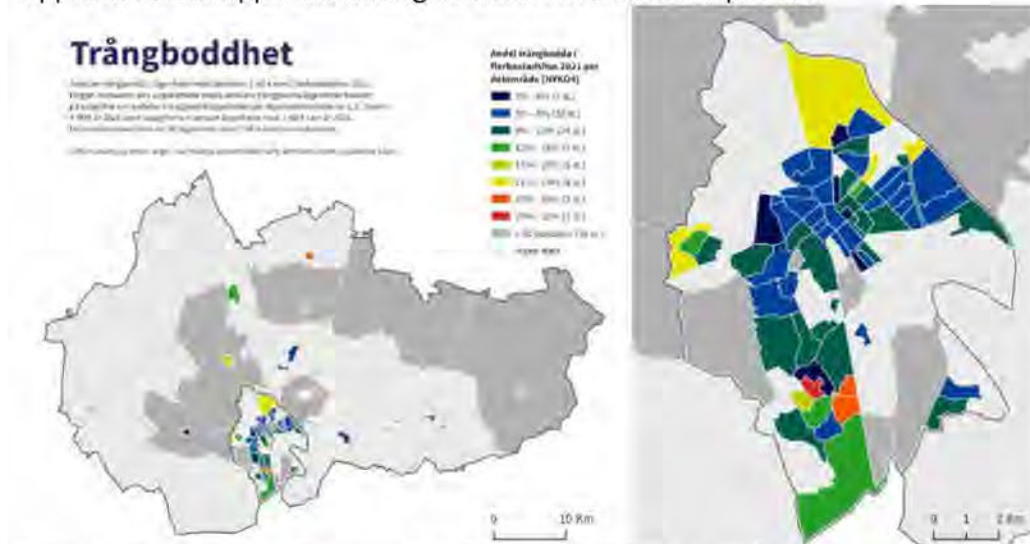
Andel trångbodda hushåll inom respektive hushållstyp, för hushåll med låg inkomst dvs de 40% med lägst köpkraft, mellan åren 2014-2021. Källa: Boverket

Figur 5: Diagrammet visar andel trångbodda hushåll inom respektive hushållstyp för hushåll med låg inkomst. Exempelvis att drygt 44 procent av alla ensamstående kvinnor med barn som också har en låg inkomst var trångbodda år 2021

Trångboddhet kan vara frivillig, exempelvis i form av en prioritering av att bo mer centralt framför att bo rymligt. För att presentera en mer rättvis bild av ofrivillig trångboddhet har ett urval gjorts där andelen trångbodda hushåll med låg inkomst visas, se figur 1 och figur 5. Hushåll med låg inkomst kan antas ha sämre möjlighet att välja att bo i enlighet med sina behov på grund av sin inkomstnivå. Låg inkomst räknas som 40% av de hushållen som har lägst köpkraft. Bland hushåll med låg inkomst bor en större andel trångbott, oavsett hushållstyp. Det indikerar att hushåll med en låg inkomst har sämre möjligheter att efterfråga en tillräckligt stor bostad utifrån sina behov. Skillnaden mellan alla hushåll och hushållen med låg inkomst blir tydligast i gruppen sammanboende med barn. För gruppen ensamstående kvinnor med barn som har låg inkomst är det drygt 44 procent som är trångbodda, något lägre andel för ensamstående män med barn.

Andelen trångbodda hushåll varierar mellan olika tätorter och stadsdelar inom Uppsala kommun, se figur 6. I vissa stadsdelar var det år 2021 upp till 28 procent av hushållen som var trångbodda. Detta sammanfaller till del av att det i dessa områden också finns en stor andel hyresrätter och en större andel hushåll med lägre köpkraft. Med trångboddhet menas här enbart trångbodda i flerbostadshus med ett till fyra rum

och kök och enligt Norm 2, det vill säga att barn oavsett ålder förväntas kunna dela rum vilket innebär att något fler hushåll anses vara trångbodda än den definition som Socialstyrelsen tillämpar och används i diagrammen ovan. Den uppskattade trångboddheten år 2021 var som störst i Sydvästra Valsätra, 28%, Norra Bäcklösa 27%, Skyttorps tätort 26% och Södra Bäcklösa 25%, se figur 6. Merparten av områdena i Uppsala hade en uppskattad trångboddhet om mellan 3–12 procent.

Figur 6: Kartan visar fördelning av andel trångbodda hushåll år 2021 i flerbostadshus om 1–4 rum och hur det fördelas sig inom olika delområden i Uppsala kommun.

Hushåll utan barn har i större utsträckning en ansträngd boendekonomi

Boverket beräknar ansträngd boendekonomi efter två olika mått. Det ena måttet definierar ett hushålls boendekonomi som ansträngd om hushållets inkomst inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och riksnormen. Det andra måttet definierar ett hushålls boendekonomi som ansträngd om hushållets inkomst inte täcker en kvar att leva på (KALP) kalkyl baserat på ett genomsnitt av bankernas kalkyler, utöver kriterierna i det första måttet.

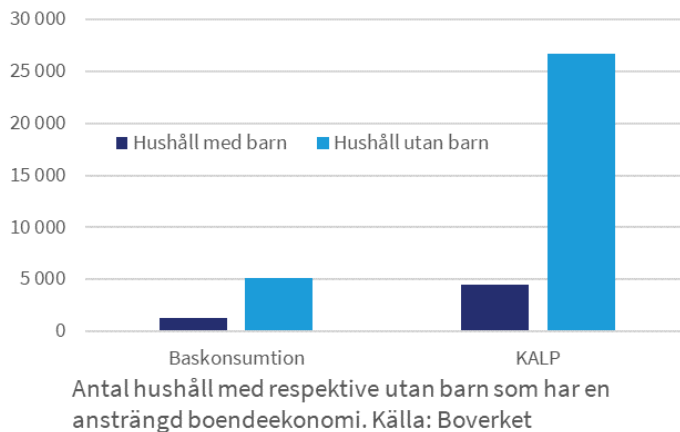
Sen 2012 har andelen hushåll med ansträngd boendekonomi generellt minskat, se figur 7. Av alla hushåll har 28% en ansträngd boendekonomi baserat på KALP-kalkylen. Det innebär förenklat att denna grupp förmodligen har svårt att ta lån för att köpa en bostad. Av hushållen med en låg inkomst (de 40% av hushållen med lägst köpkraft) har närmre 14% en ansträngd boendekonomi baserat på en baseekonomi, vilket kan tolkas som att denna grupp har svårt att få ekonomin att räcka till baserat på de normativa antagandena som gjorts av vad det kostar att bo och leva på en basnivå.

Figur 7: Diagrammet visar andel hushåll som har en ansträngd boendekonomi. Boendekonomi räknas här baserat på två olika mått. För båda måtten gäller att hushållen ska klara en baskonsumtion för det andra måttet ska hushållet därtill klara en banks Kvar-Att-Leva-På kalkyl.

Andel hushåll med ansträngd boendekonomi 2012–2021, beräknat med två olika mått och för alla hushåll respektive de med lägst inkomst. Källa: Boverket

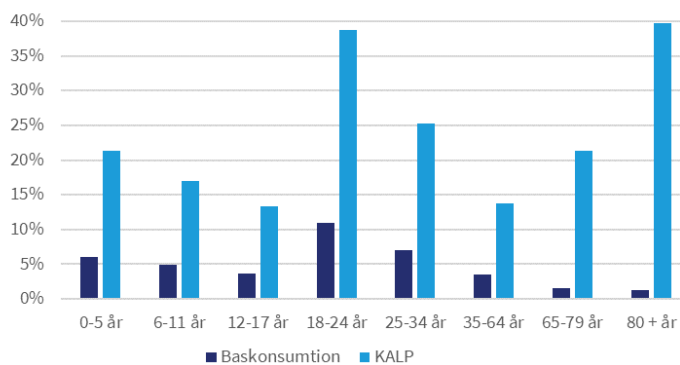
Leva-På kalkyl. Beräkningar visas för alla hushåll respektive för hushåll med låg inkomst.

Figur 8: Diagrammet visar antal hushåll med respektive utan barn som har en ansträngd boendeekonomi enligt de två olika måtten i figur 7.

En ansträngd boendeekonomi är vanligare i hushåll utan barn, se figur 8, medan trångboddhet är vanligare i hushåll med barn. I Uppsala kommun har närmre 1 300 hushåll med barn ansträngd boendeekonomi baserat på en baskonsumtion. Ensamstående och samboende med barn har oftare kombinationen av en ansträngd boendeekonomi och är trångbodda, än ensamstående och samboende utan barn. Hushållstypen ”övriga hushåll utan barn” har dock högst andel med båda problemen.

I gruppen hushåll utan barn där relativt många har en ansträngd boendeekonomi finns troligen ett stort antal studenter. Utifrån statistiken framgår att närmre 2 000 hushåll med en ansträngd boendeekonomi baserat på en baskonsumtion bor i en studentbostad och närmre 7 000 hushåll med ansträngd boendeekonomi enligt KALP-beräkningar bor i en studentbostad, förmodligen utgör studentbostadshushållen, oavsett om de bor i studentbostad eller inte, en betydande del av de hushåll som har en ansträngd boendeekonomi.

Figur 9: Diagrammet visar vilka åldersgrupper som framför allt har en ansträngd boendeekonomi.

Personer med ansträngd boendeekonomi förelat på ålder.
 Källa: Boverket

Unga vuxna (18–34 år) dominerar när det gäller ansträngd boendeekonomi enligt måttet baskonsumtion, se figur 9. Ansträngd boendeekonomi med KALP är fortsatt stor bland unga vuxna men även äldre i pensionsålder. Det kan innebära att många av de unga vuxna med ansträngd boendeekonomi helt saknar inkomst medan de äldre hushållen har en pension som är tillräckligt hög för att inte kategoriseras in i ansträngd boendeekonomi enligt det första måttet, men för låg för att klara en KALP-kalkyl.

För ensamstående med en inkomst är det generellt svårare att efterfråga ett lämpligt boende och särskilt om det finns barn i hushållet. Enligt en webbenkät Hyresgästföreningen låtit genomföra framgår att ungefär var femte svarande inte skulle kunna bo kvar i sin bostad vid en eventuell separation. Närmre 30 procent av

kvinnorna uppger att de inte har möjlighet att bo kvar och 14 procent av männen.³ Banken SBAB har kartlagt möjligheten för kvinnor och män med två minderåriga barn att efter en separation kunna köpa varsin trea i Sveriges 25 största kommuner. Av resultatet framgår att varken kvinnor eller män med medianinkomst hade råd att köpa en genomsnittlig trea i någon av kommunerna år 2023.⁴

Att hushåll flyttar ofta kan betyda att de har en osäker boendesituation

Ett av Boverkets mått för att bedöma hushållens osäkra boendesituation är ”flyttar ofta”, vilket innebär att någon i hushållet flyttat minst en gång om året de senaste tre åren. Många flyttar kan vara en indikation på en otrygg boendesituation med tillfälliga och osäkra boendekontrakt som tvingar ett hushåll till att flytta ofta. Men måttet behöver tolkas med försiktighet då flyttar kan vara högst frivilliga och bidra till att hushåll flyttar för att finna ett boende som bättre passar livssituationen. Endast 2,7% av alla hushåll flyttar ofta, medan 3,4% av hushållen med låg inkomst flyttar ofta.

Hemmaboende unga vuxna

Enligt Boverkets mått framgår att det i drygt två procent av Uppsalas hushåll finns hemmaboende unga vuxna barn. Det framgår också att detta varit relativt konstant sedan 2014. Här definieras unga vuxna som är över 25 år. Denna uppgift säger inget om detta är förknippat med en ofrivillighet, förmodligen finns det även unga vuxna som är folkbokförda på hemadress men kan ha flyttat ut. Hyresgästföreningen gör vartannat år en enkätundersökning för riket om hur unga vuxna (20–27 år) bor. I den senaste undersökningen från 2023, svarade 26 procent att de bodde hos sina föräldrar och att denna grupp ökat i antal sedan mätningarna började i slutet av 1990-talet. Av dessa hemmaboende unga vuxna önskar 77 procent bo på annat sätt och kan sägas vara ofrivilligt hemmaboende hos föräldrar.⁵

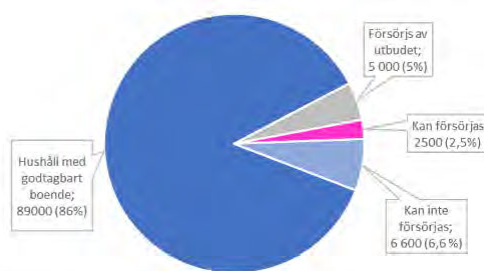
Jämförelse med beräknat bostadsbehov 2019

Uppsala kommun var år 2019 med i ett forskningsprojekt att som första kommun i Sverige arbeta fram en metod för att beräkna en kommuns bostadsbehov. Genom ett antal normativa ställningstaganden flaggades hushåll som kunde ha en osäker boendesituation. Det var hushåll som var trångbodda, de som bedömdes bo för dyrt i förhållande till sin inkomst, de som flyttade runt ofta och de som helt saknade bostad. Sammanlagt var det 14 000 hushåll i Uppsala som flaggades enligt något av dessa kriterier, det vill säga 14 procent av hushållen, eftersom alla som bodde i någon form av specialbostad, som studentbostad räknades bort. Trångbodda hushåll (5 400) och hushåll som bodde för dyrt (5 100) var de stora grupperna, därtill fanns de som var både trångbodda och bodde för dyrt (1 500). Boverkets beräkningar har något andra definitioner och landar i att 16 000 hushåll är trångbodda eller har en ansträngd boendeekonomi år 2021 i Uppsala.

³ [hyresgasterna 2022 hela rapporten.pdf \(hyresgastforeningen.se\)](#) webbenkäten från 2022 skickades till totalt 6 700 människor i åldrarna 18–79 år, 4 184 svar inkom (62,4% svarsfrekvens)

⁴ SBAB augusti 2023. [Svårare att skilja sig i lågkonjunktur - SBAB](#)

⁵ Hyresgästföreningen, Unga vuxnas boende 2023. [unga vuxnas boende 2023 11 29.pdf \(hyresgastforeningen.se\)](#)

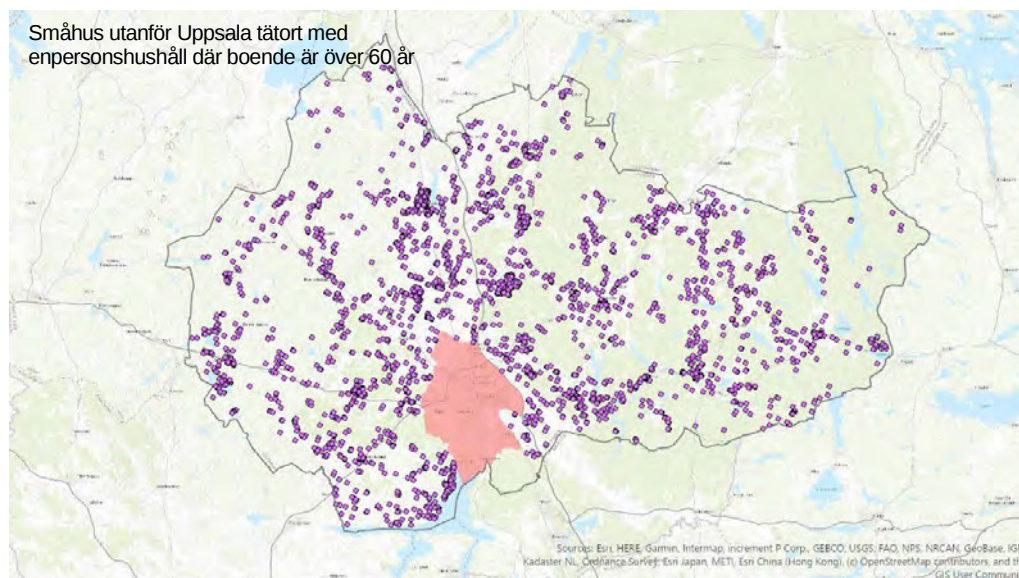
Figur 10: Diagrammet visar antal och andel av Uppsalas hushåll som år 2017 hade behov av stöd för att klara sin bostadsförsörjning.

Antal och andel av Uppsalas hushåll som har behov av stöd för sin bostadsförsörjning.
Källa: Decode forskningsprojekt 2019, data från 2017

Den beräkning som gjordes i Uppsala konstaterade också att av de 14 000 hushållen som var flaggade för en osäker boendesituation kunde 5 000 själva lösa sin boendesituation. Det var framför allt hushåll som klassades som trångbodda men hade kapital och inkomst att kunna efterfråga en annan bostad i utbudet. Alltså återstod 9 000 hushåll som hade svårt att själva lösa sin boendesituation. 2 500 av dessa kunde efterfråga en nybyggd hyresrätt med relativt lägre hyra om bostaden förmedlades direkt till hushållet medan 6 600 hushåll behövde hjälp med sin bostadsförsörjning, se figur 10.⁶

Boendetäthet och hushåll med yta över

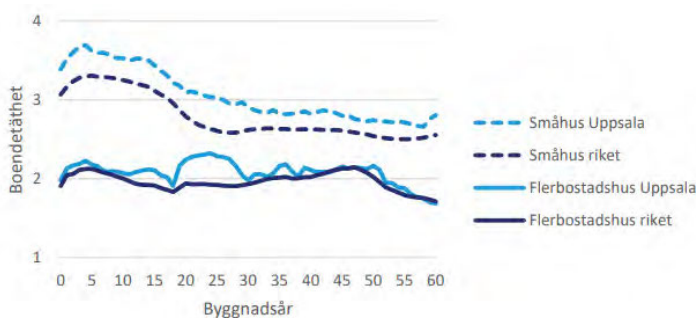
Ofrivillig trångboddhet drabbar särskilt barn som spenderar mer tid i hemmet och i sitt närområde. I underlag från Boverket finns data om trångboddhet men det saknas information om hur många hushåll som har stor boendeyta till sitt förfogande. I en bostadsenkät till personer över 60 år i Uppsala framgår att 15 procent anser att de bor för stort, betydligt fler i Uppsalas landsbygder än i staden. Kartan i figur 11 visar exempelvis antal småhus på Uppsalas landsbygder med enpersonshushåll där den boende är över 60 år.

Figur 11: Kartan visar småhus i Uppsalas landsbygder som bebos av en person som är över 60 år.

⁶ Se Bostad för alla, program för bostadsförsörjningen 2021–2024 (KSN- 020-00513)

Genom att studera hur många personer som i genomsnitt bor i olika typer av bostäder går det att se hur bostadsbeståndet nyttjas. En undersökning som tagits fram i kommunen visar att boendetätheten varierar beroende på bostadstyp, bostadsstorlek samt byggnadsår.⁷ Småhus och större lägenheter har generellt sett en högre boendetäthet än mindre lägenheter. Nybyggda bostäder har generellt en högre boendetäthet än i bostadsbeståndet som helhet, detta gäller för såväl Uppsala som för riket som helhet.

Figur 12: Boendetäthet per bostadskategori för riket respektive Uppsala kommun. Antal personer per bostad är beräknad för åren 2012–2018. Källa: Uppsala kommun KSN-2023-02574

Att nyproducerade småhus i hög grad bebos av barnfamiljer medan nyproducerade små lägenheter i hög grad väljs av unga vuxna påverkar boendetätheten. När de nybyggda småhusen åldras sjunker boendetätheten troligen i samband med att barnen flyttar hemifrån. I figur 12 framgår att boendetätheten i småhus är något högre i Uppsala än för riket som helhet oavsett byggår. Boendetätheten är högre när husen är nybyggda och ökar, till följd av barnafödande, under de första åren för att därefter avta.

Även för bostäder i flerbostadshus är boendetätheten något högre i Uppsala jämfört med riket, se figur 12. För bostäder som är 18–30 år gamla syns en ökad boendetäthet i Uppsala jämfört med riket. Detta kan förklaras av att nyproduktionen, särskilt av större lägenheter, var begränsad i Uppsala. Sammantaget visar rapporten att boendetätheter på övergripande nivå är stabila över tid, både i riket och i Uppsala kommun.⁸

En undersökning om boendetätheter i nybyggda bostäder i Uppsala kommun mellan åren 2012–2020 visar att den genomsnittliga boendetätheten i nybyggda bostäder är 2.24 personer per bostad.⁹ Boendetätheten varierar mellan upplåtelseformer med 3.53 personer per bostad i äganderätt, 1.98 personer per bostad i bostadsrätt och 2.12 personer per bostad i hyresrätt. För bostadsrätter är trenden över tid något avtagande, medan den för hyresrätter håller sig på en relativt sett jämn nivå över åren.

Att boendetätheten i hyresrätt generellt är något högre än för bostadsrätter gäller för samtliga lägenhetsstorlekar förutom för bostäder om 1 rum och kök där ingen tydlig skillnad går att utläsa. Att boendetätheterna i nyproduktion över tid varit något avtagande för bostadsrätter har att göra med att sammansättningen av lägenhetsstorlekar över tid har förskjutits mot mindre bostäder, med färre antal rum. När boendetätheterna bryts ned per bostadsstorlek i antal rum framgår i stället ett mönster där boendetätheterna har ökat.

Sett till åldersgrupper så har nybyggda småhus, i såväl Uppsala tätort som på landsbygderna, högst boendetäthet för både nyfödda (0 år) samt för barn 1–5 år, tätt följt av nybyggda hyres- och bostadsrätter bestående av minst 4 rum och kök. För barn i skolåldern (6–18 år) är boendetätheten däremot avsevärt mycket högre i de större hyreslägenheterna än i både småhusen och de större bostadsrätterna. Bland de äldre

⁷ Boendetätheter i riket och i Uppsala kommun. Uppsala kommun 2024. KSN-2023-02574

⁸ Boendetätheter i riket och i Uppsala kommun. Uppsala kommun 2024. KSN-2023-02574

⁹ Boendetätheter i nybyggnation, Uppsala kommun 2012–2020. KSN-2023-02574

(65+ år) är boendetätheten som högst i bostadsrätter med 3 rum och kök och klart lägst i bostadsrätter med 1 rum och kök. Fördjupade analyser av datan visar att det finns ett högre antal barn boende i hyresrätt i områden där fler individer har sämre förhållanden vad gäller socioekonomi. Antal boende per hyresrätt är relaterat till de boendes disponibla inkomst.¹⁰

Närmre 900 hemlösa hushåll i Uppsala kommuns hemlöshetskartläggning

Ett annat mått i syfte att beräkna en osäker boendesituation är den hemlöshetskartläggning som Socialstyrelsen¹¹ genomför vart sjätte år, i dessa kartläggningar har även Uppsala kommun deltagit. Den senaste gjordes under en mätvecka under 2023 och visar att det finns 873 hemlösa personer i Uppsala att jämföra med 924 personer i hemlöshet år 2017.

För att få mer kunskap om situationen i Uppsala har socialförvaltningen i Uppsala arbetat fram en egen metod för att kartlägga hemlösheten¹². Metoden testades under en mätvecka i april 2022. Kartläggningen visar en uppskattning av antalet hemlösa hushåll i kommunen, som summerades till 858 hushåll. Socialstyrelsens fyra hemlöshetsituationer har tillämpats där hushållen grovt delas upp i fyra olika "situationer" av hemlöshet. Situation 1 innebär akut hemlöshet (57 hushåll). Situation 2 handlar om institutionsvistelse med utskrivningstid inom tre månader (72 hushåll). Situation 3 innebär att hushållen har långsiktiga boendelösningar förenade med särskilda villkor, tex bostadssociala kontrakt (503 hushåll) och situation 4 innebär egna kortsiktigt ordnade boendelösningar som sträcker sig max tre månader efter mätperioden (183 hushåll). Ytterligare 43 hushåll ingår i undersökningen som inte har kunnat kategoriseras. Antalet individer som utgör de 858 hushållen består totalt sett av 1044 vuxna och 289 barn.

Av de 858 hushåll har 485 blivit hemlösa av strukturella skäl, vilket innebär att skälen till hemlöshet består i exempelvis arbetslöshet eller oförmåga att ta sig in på bostadsmarknaden på grund av bristande ekonomiska resurser eller kort kötid. De 373 kvarvarande hushållen bedöms ha blivit hemlösa på grund av sociala skäl, vilket innebär att skälen till hemlöshet har handlat om missbruk och/eller psykisk ohälsa.

Hushåll som är hemlösa på grund av sociala skäl är vanligen ensamhushåll där en hög andel lider av psykisk ohälsa, missbruksproblematik samt har skulder hos kronofogden. Av de strukturellt hemlösa är det fler som har försörjningsstöd, fler kvinnor och fler utlandsfödda. Det är också en högre andel som varit hemlösa längre än tio år.

Socialförvaltningen gjorde också en bedömning av vilken typ av boendelösning som skulle behövas för de olika hushållen. För majoriteten av de i situation 3 som redan idag hade någon form av boendelösning som socialt kontrakt eller liknande fanns inte något akut behov av förändring. För 219 av hushållen (26%) skulle en ordinarie bostad på marknaden vara den bästa lösningen och för 122 hushåll (14%) skulle ett bostadssocialt kontrakt vara lämpligt.

Riktat stöd till våldsutsatta

¹⁰ Boendetätheter i nybyggnation, Uppsala kommun 2012–2020. KSN-2023-02574

¹¹ [Kartläggning av hemlösheten 2023 \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/kartlaggning-av-hemlosheten-2023)

¹² SCN-2022-00795

Av kommunens mål och budget framgår att möjligheterna att erbjuda kvinnor i skyddat boende en trygg bostadssituation ska utredas. Insatsen skyddat boende utförs av privata utförare som socialnämnden har avtal med. Flera utförare hjälper till att hitta en stadigvarande bostad. Enskilda våldsutsatta ingår idag i en boendekedja från skyddat boende eller utslusslägenhet genom Nexus till bostadssocialt kontrakt via socialförvaltningens boendeenhet. Denna målgrupp erbjuds vid beviljande om möjligt en bostad antingen genom Uppsalahem eller hos en privat hyresvärd.

Uppsala kommun samverkar även med andra kommuner i länet inom ramen för Länskompotten - en plan för stadigvarande boende för våldsutsatta som inte kan bo kvar i sin hemkommun. Det övergripande målet med samverkan Länskompotten är att korta placeringstiderna på skyddat boende och att personer som är eller har varit våldsutsatta kan leva ett så självständigt liv som möjligt. Personerna fördelas enligt överenskommen fördelningsnyckel och noggrann matchning utifrån individuell bedömning görs i varje enskilt fall.

Wräkningsförebyggande arbete och skuldsanering

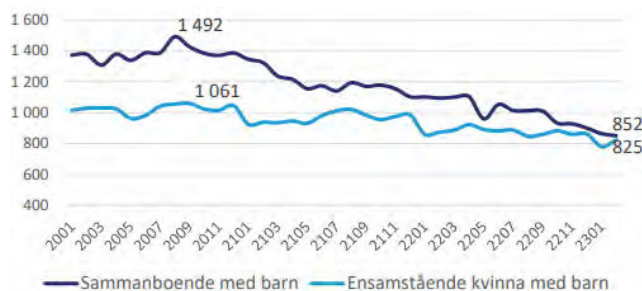
Socialförvaltningen arbetar uppsökande i syfte att förebygga vräkningar. Dels genom samverkan med Uppsalahem och privata fastighetsägare, dels genom brev och dialog med hyresgäster som riskerar att förlora sina bostäder. En svårighet är att nå fram till dem som verkligen behöver hjälp, exempelvis äldre och personer med psykisk funktionsnedsättning, för att erbjuda förebyggande insatser.

Under år 2023 var det 23 barn som enligt kronofogdens statistik berördes av vräkning. I realiteten hade samtliga dessa familjer flyttat från sina bostäder innan familjerna blev vräkta. Under det senaste året har det varit ett ökat inflöde av underrättelser där personer inte betalt hyran, bland annat många som bor i bostadsrätt och inte klarat av att betala sin avgift. Detta märks även genom ett något ökat antal bostadsauktioner hos Kronofogden.

Statistik från Kronofogden visar att drygt 3 000 barn i åldrarna 0–17 år bor i hushåll med skulder eller pågående skuldsanering, det motsvarar 6,5 procent av alla barn i Uppsala och är en liten ökning jämfört med år 2022.¹³

Ekonomiskt stöd till hushållen

Sedan år 2020 har antalet och andelen invånare i behov av ekonomiskt bistånd minskat och färre barn lever idag i familjer med ekonomiskt bistånd, se figur 13.¹⁴

Figur 13: Antalet barn i hushåll med ekonomiskt bistånd som levde i hushåll av typen "sammanboenden med barn" samt "ensamstående kvinna med barn", januari 2020 till februari 2023. Källa Uppsala kommun

¹³ [Kronofogden 2023](#)

¹⁴ AMN-2023-00098 [7.-barnfamiljer-med-ekonomiskt-bistand.pdf \(uppsala.se\)](#)

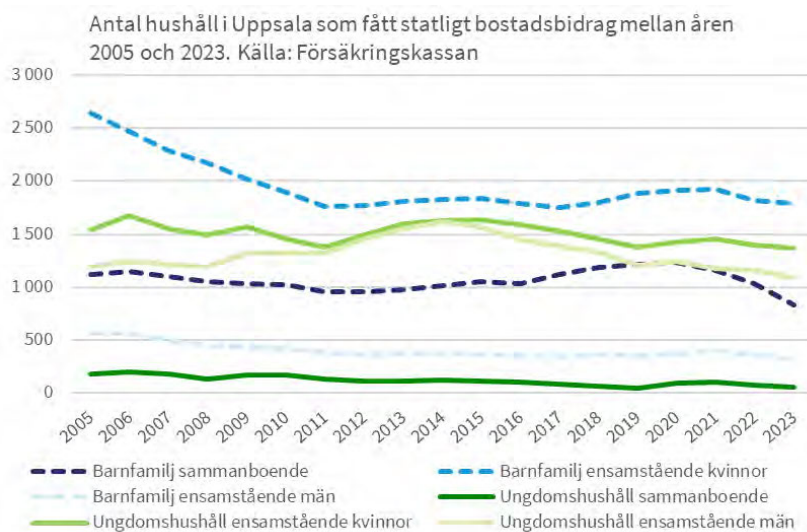
Under 2023 var 4 098 unika hushåll i behov av ekonomiskt bistånd från kommunen. I genomsnitt har ett hushåll ekonomiskt bistånd under drygt sju månader och varje hushåll fick under 2023 i genomsnitt 72 500 kronor. Mellanskillnaden mellan ett hushålls totala kostnader och totala inkomster utgör grunden i beräkningen för rätten till ekonomiskt bistånd.

Riksnormen för försörjningsstöd för år 2023 höjdes med nästan nio procent och de som beviljas ekonomiskt bistånd beviljas också bistånd till faktisk kostnad för hyra och el så länge kostnaden är skälig. Andelen av hushållens totala kostnader som utgörs av boendekostnader har de senaste åren ökat från 33 procent till närmre 38 procent. En anledning till detta är höga boendekostnader för lediga hyresrätter. För att bli självförsörjande och klara boendekostnad är arbete avgörande. För en stor barnfamilj med kort kötid och försörjningsstöd är det vanligen svårt att ha råd med en tillräckligt stor bostad.

Majoriteten av personer med ekonomiskt bistånd bor i hyresrätt, i andrahand eller inneboende. Ungefär hälften av de hushåll som har ett bostadssocialt kontrakt har också behov av ekonomiskt bistånd från kommunen. I samband med att billigare hyresrätter renoveras och får en högre hyra eller att personer flyttar in i dyrare nyproduktion kan fler hushåll behöva ekonomiskt bistånd eller ett högre belopp för att täcka boendekostnader.

Antalet hushåll med statligt bostadsbidrag har minskat

Bostadsbidrag är ett ekonomiskt stöd som syftar till att ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster möjligheten att bo i fullvärdiga och tillräckligt rymliga bostäder. Under 2023 var det närmre 5 500 hushåll i Uppsala som fick bostadsbidrag från staten, något fler barnfamiljer än ungdomar. För barnfamiljer är det ensamstående kvinnor med barn som är den största bidragsgruppen och för ungdomshushåll är det något fler ensamstående kvinnor än män som får bostadsbidrag, se figur 14. Antalet hushåll i riket som får bostadsbidrag har minskat över tid, det gäller även för Uppsala. Enligt Försäkringskassan kan minskningen vara kopplad till att inkomstgränserna för att få bostadsbidrag inte har ökat i samma takt som arbetsinkomsterna.¹⁵

¹⁵ [Hur många får bostadsbidrag? - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](https://forsakringskassan.se/hur-manga-far-bostadsbidrag/)

Figur 14: Diagrammet visar antal barnfamiljer och ungdomshushåll, fördelat på sammanboende respektive ensamstående kvinnor och män, i Uppsala kommun som får statligt bostadsbidrag.

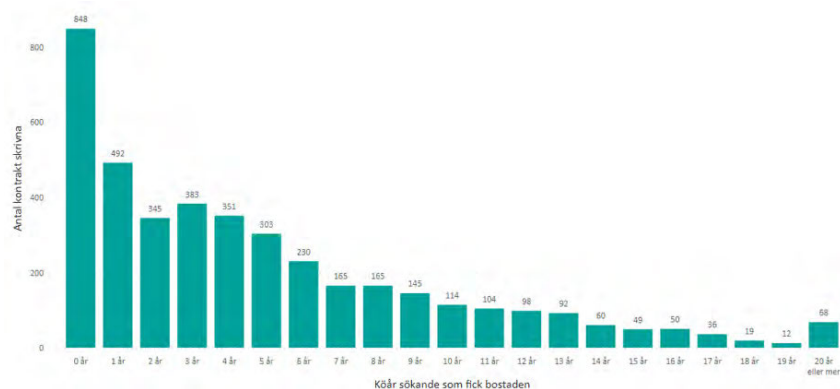
För pensionärer som är 66 år eller äldre finns också möjlighet att söka bostadstillägg. Andelen pensionärer i riket som får bostadstillägg har varit relativt stabil över tid om än något minskande. År 2021 var det 14 procent av landets pensionärer som hade bostadstillägg. I Uppsala var andelen något mindre (12,3 %) än snittet för riket, eller närmre 5 000 pensionärer. Generellt är bostadstillägg vanligast bland äldre ensamstående och utrikesfödda kvinnor. I januari 2024 hade närmre 3 400 kvinnor och drygt 1 500 män boende i Uppsala bostadstillägg.¹⁶

Efterfrågan på bostäder

En femtedel av hyresbostäderna förmedlas till hushåll med mindre än ett års kötid

Uppsala Bostadsförmedling förmedlar hyresrätter från privata och kommunala hyresvärdar i Uppsalaregionen. Under 2023 förmedlades drygt 8 000 bostäder, varav 6 700 i Uppsala kommun. Antalet förmedlade bostäder har stadigt ökat sedan förmedlingen grundades år 2016.

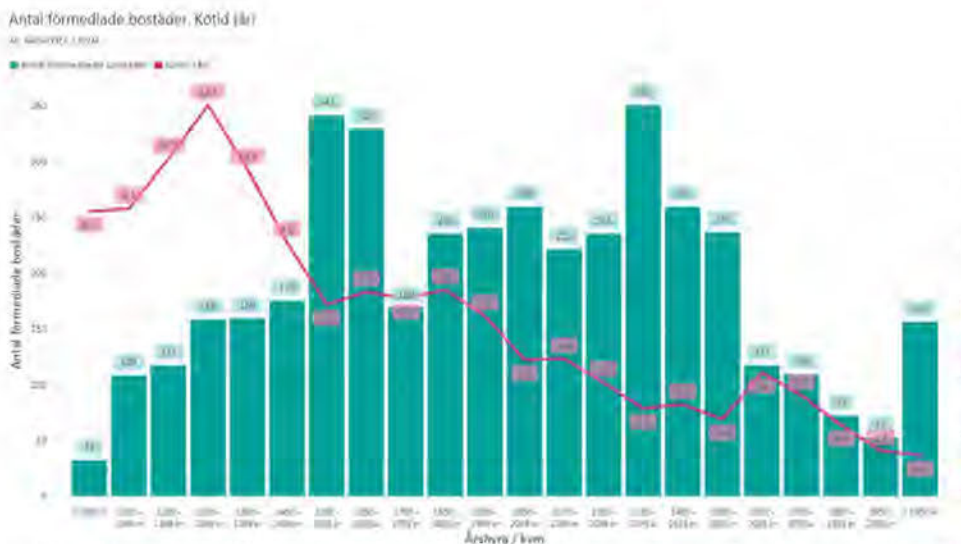
Av de drygt 4 000 ordinarie bostäder som förmedlades i Uppsala kommun under 2023 gick hälften av dessa till personer med mindre än tre års kötid och 20 procent av bostäderna gick till personer med mindre än ett års kötid, se figur 15.

Antal förmedlade ordinarie bostäder under 2023 i Uppsala kommun fördelat på antal köår.
Källa: Uppsala Bostadsförmedling.

Figur 15: Antal förmedlade ordinarie hyresbostäder under 2023 fördelat på antal köår, dvs 848 bostäder förmedlades till personer med mindre än ett års kötid.

¹⁶ [Fördjupad statistik om bostadstillägget | Pensionsmyndigheten](#)

Antal förmedlade ordinarie bostäder under år 2023 i Uppsala kommun utifrån bostadens årshyra per kvadratmeter och i relation till antal köar. Källa: Uppsala Bostadsförmedling.

Figur 16: Diagrammet visar hur många hyresbostäder som förmedlats inom olika hyresnivåer och sambandet mellan hyra och antal ködagar. De 32 hyresbostäderna som hade en årshyra lägre än 1 000 kronor per kvadratmeter krävde en genomsnittlig kötid på 9 år.

Det finns en tydlig korrelation mellan kötid och hyra, se figur 16. Där det generellt sätt krävs betydligt fler år i bostadskön för att få tillgång till de billigare bostäderna medan det går att teckna ett hyreskontrakt till en nybyggd och därmed dyrare bostad utan kötid. För nybyggda hyresrätter med statligt investeringsstöd och därmed cirka 25 procent lägre hyra har det varit betydligt längre kötid. För nybyggda hyresrätter var det 19 procent av alla annonser som behövde publiceras ytterligare en gång under 2023 innan de kunde bli uthyrda. Det var något färre för befintliga bostäder där 11 procent publicerades om. I kategorin befintliga bostäder räknas här samtliga bostäder som någon gång varit uthyrda, det innebär att bostäder som i stort sett är nybyggda kan ingå i kategorin befintliga bostäder. Sammanfattningsvis är således äldre bostäder med lägre hyresnivåer lättare att hyra ut än nyare bostäder med högre hyresnivåer.

Figur 17: Diagrammet visar genomsnittlig kötid för att få en ordinarie hyresbostad, seniorboende, studentboende, ungdomsboende eller bostad i kollektivhus.

Bostadsförmedlingen förmedlar bostäder i turordning efter kötid samt hyresvärdars tillträdeskrav. Tillträdeskraven skiljer sig mellan boendetyper och kan även skilja sig mellan nyproduktion och befintligt bestånd. Hyresvärdarna väljer att lämna in reserverade bostäder till unga, studenter och seniorer. Figur 17 visar genomsnittlig kötid för förmedlade bostäder i Uppsala kommun hos Uppsala Bostadsförmedling.

Drygt 60 procent av hyresvärdarna tillämpar normalbelopp som inkomstkrav

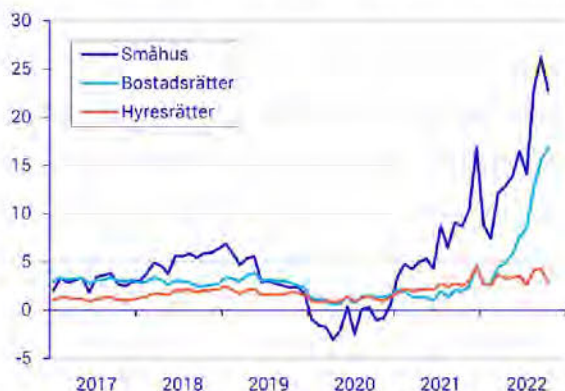
Utöver kötid tillämpar hyresvärdar i Uppsala skilda tillträdeskrav. Uppsalahem tillämpar inga inkomstkrav i det äldre hyresbeståndet medan de för drygt två år sedan återinförde inkomstkrav i nybyggda utvecklingsområden och då utifrån kronofogdens normalbelopp.

Av de närmre 60 privata hyresvärdar som förmedlar alla eller delar av sina hyresbostäder via Uppsala Bostadsförmedling tillämpar drygt 60 procent av hyresvärdarna inkomstkrav som utgår från kronofogdens normalbelopp, det vill säga att hushållet ska ha en skälig inkomst för basbehov när hyran är betald. Övriga närmre 40 procent av hyresvärdarna ställer krav på blivande hyresgäster att de ska ha en inkomst om två till tre gånger årshyran, förutom en hyresvärd som kräver fyra gånger årshyran. Utöver inkomstkrav ställs vanligen krav på inkomstens varaktighet och typ av inkomst som bostadsbidrag, pension eller ekonomiskt bistånd godkänns som inkomst. Krav på skuldfrihet och särskilt tidigare hyresskuld innebär ofta en svårighet att teckna ett hyreskontrakt.

De senaste åren har allt fler privata hyresvärdar justerat sina tillträdeskrav för att tillämpa kronofogdens normalbelopp i stället för schablonmässiga inkomstkrav. Forskning visar att det inte finns något samband mellan högt ställda inkomstkrav och att hyran faktiskt blir betald¹⁷.

Priser på bostadsrätter och småhus

Enligt en nationell undersökning från SCB har boendekostnaderna ökat markant för många hushåll under 2021 och 2022, se figur 18.¹⁸ Framför allt är det småhusägare men även bostadsrättsägare som har drabbats eftersom stigande elpriser och ökade räntor förklarar en stor del av de ökade boendekostnaderna.

Figur 18: Diagrammet visar förändring av boendekostnader som del av konsumentprisindex för hela riket mellan åren 2017–2022 för boende i småhus, bostadsrätt respektive hyresrätt. Källa: Konsumentprisindex, delmängd boendeposten från SCB¹⁹

Omvärlden har tydligt påverkat bostadsmarknaden i landet de senaste åren. Under Corona-pandemin ökade bostadspriserna, främst på småhus, när hushållen efterfrågade större bostäder. I samband med invasionen av Ukraina med stigande inflation, ökade energipriser och räntehöjningar försvagades hushållens ekonomi. Bostadspriserna föll och det osäkra läget medförde även att omsättningen på marknaden sjönk. Det gjordes färre bostadsaffärer och affärerna tog längre tid än

¹⁷ [Sänk tröskeln till en god bostad, SOU 2022:14 \(regeringen.se\)](#) sid. 159f

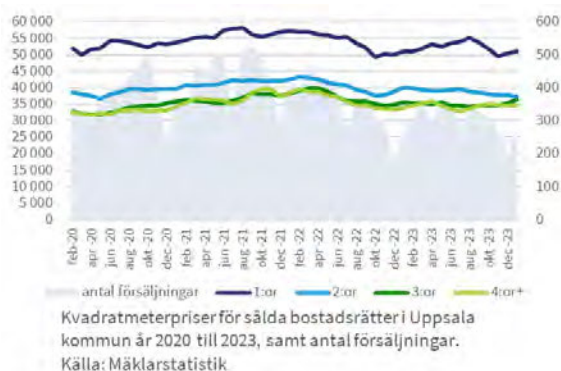
¹⁸ [Boendekostnaderna har ökat mest för småhusägare \(scb.se\)](#)

¹⁹ [Boendekostnaderna har ökat mest för småhusägare \(scb.se\)](#)

tidigare att slutföra. Hushållens minskade köpkraft har lett till sjunkande bostadspriser.

Den sämre ekonomiska utvecklingen och den lägre aktiviteten på bostadsmarknaden visar sig även i Finansinspektionens summering av år 2023 där antalet hushåll som tog ett nytt bolån minskade avsevärt.²⁰

Framöver kommer vi troligen ha ett nytt normalränteläge på betydligt högre nivåer än det vi haft under lång tid, enligt Finansinspektionens bolånerapport från 2024²¹ kan det handla om en nominell räntekostnad på 2–2,5 procent att jämföra med tidigare nollränta. Det påverkar särskilt de hushåll som har större lån på bostadsrätts- och äganderättsmarknaden men även boende i hyresrätt som kommer att få en högre hyra, i takt med att fastighetsägarnas finansieringskostnader stiger.

Figur 19: Diagrammet visar antal sålda bostadsrätter och kvadratmeterpriser för olika bostadsstorlekar.

I Uppsala har antalet bostadsrätter till försäljning minskat något under det senaste dryga året, se figur 19. Priserna var som högst vid årsskiftet 2021/2022 och har sedan minskat något. Mindre bostadsrätter om ett rum har högst kvadratmeterpris.

I dagsläget finns svårigheter att sälja de bostäder som inom närtid blir färdigbyggda och det förekommer såväl prissänkningar som erbjudande om avgiftsfria perioder.

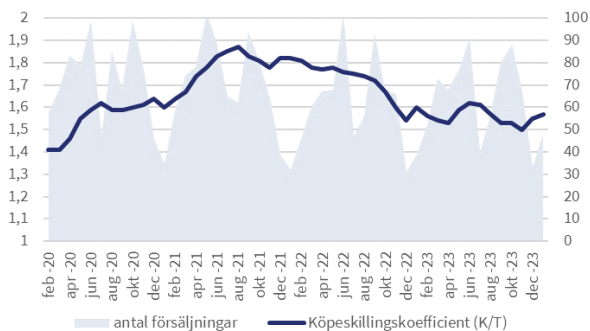
Sett ur ett längre historiskt perspektiv har priserna på bostadsrättsmarknaden i Sverige stadigt ökat i figur 20 visas kvadratmeterpriser men dock inte den reala prisökningen.

Figur 20: Diagrammet visar hur de genomsnittliga bostadsrättspriserna förändrats i Uppsala län och i Sverige sedan år 1996

²⁰ [Bolånerapport 2024 | Finansinspektionen](#)

²¹ [Bolånerapport 2024 | Finansinspektionen](#)

Figur 21: Diagrammet visar antal sålda småhus och prisutvecklingen för dessa

Prisutveckling för småhus i Uppsala kommun 2020 till 2023 samt antal försäljningar. Källa: Mäklarstatistik

Genomsnittspriset för ett småhus i kommunen har de senaste tolv månaderna legat på drygt 4,6 miljoner eller ett kvadratmeterpris på närmre 36 000 kronor per kvadratmeter. I figur 21 visas köpeskillingskoefficienten för sålda småhus, vilket innebär förhållandet mellan pris och fastighetens taxeringsvärde.

Ökad efterfrågan på inneboende- och andrahandsmarknaden

Underskott av bostäder i kombination med de senaste årens högre boendekostnader har lett till en ökad andrahands- och inneboendemarknad. Enligt Quasa, som förmedlar inneboende och andrahandskontrakt, ökade antalet bostadsannonser i Uppsala med närmre 30 procent under 2023.²² Under samma period ökade också medianhyran något. Andrahandshyrorna är något billigare i Uppsala än i Stockholm och Göteborg men jämförbara med hyrorna i Malmö.

Enligt Quasa är det framför allt bostadsrättsägare som valt att hyra ut hela eller delar av sitt hem som ett viktigt tillskott till privatekonomin när räntorna och därmed boendekostnaderna stigit kraftigt. En statlig utredning från 2023²³ konstaterar också att flera privata och kommunala fastighetsägare uppger att det blivit mer vanligt att hyresgäster har inneboende. Något som kan bero på lagändringar kopplat till andrahandsuthyrning men även svårare ekonomiska tider. En enkätundersökning, från den statliga utredningen, till bostadsföretag i Sverige uppskattar att 1,5 procent av hyresbostäderna hyrs ut lovligen i andra hand till privatpersoner och cirka 2 procent till juridiska personer, tex till kommuner för uthyrning till bostadssociala kontrakt. Ett antal bostadsrättsföreningar har också besvarat frågor om andrahandsuthyrning och sammantaget konstateras att uthyrning är något mer vanligt förekommande i bostadsrättsföreningar.

Olovlig andrahandsuthyrning

Hur omfattande den olovliga andrahandsuthyrningen är i Sverige är svårt att veta. I en enkät, genomförd av en statlig utredning²⁴, till bostadsföretag under år 2023 uppskattas att den olovliga andrahandsuthyrningen uppgår till cirka 2,5 procent av det totala hyresbeståndet. Det vill säga betydligt mindre omfattning än vad tidigare studier kommit fram till. I Sveriges Allmännyttas undersökning från år 2022 uppskattades den olovliga andrahandsuthyrningen till mellan 5 och 6 procent. Diskrepansen anser utredningen kan bero på mätfel och undersökningsmetod. En fördjupad studie med

²² [Quasa årsrapport 2023](#)

²³ SOU 2023:65 Ordning och reda på hyresbostadsmarknaden

²⁴ SOU 2023:65 Ordning och reda på hyresbostadsmarknaden

några bostadsföretag uppskattar att mellan 2–10 procent av bostäderna hyrs ut olovligt. Bland bostadsrättsföreningar uppskattas den olovliga andrahandsuthyrningen uppgå till cirka 1,5 procent.

Under 2023 tog Uppsalahem tillbaka drygt 100 hyresrätter som bland annat hade hyrts ut utan tillstånd i andra hand. Målet är att årligen återta 100 lägenheter, då det finns ett mörkertal gällande olovlig andrahandsuthyrning.

I syfte att förhindra olovlig andrahandsuthyrning arbetar arbetsmarknadsförvaltningen med att utveckla ett nytt arbetssätt som kommer att implementeras under året. Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar även aktivt, inom sin rådighet, tillsammans med olika hyresvärdar för att genom samverkan förhindra och minska antalet olovliga andrahandsuthyrningar.

Boendepreferenser hos Uppsalabor som är 60 år och äldre

Majoriteten av Uppsalas alla äldre bor i det ordinarie bostadsbeståndet. För personer som är mellan 65 och 79 år bodde 1,4 % i särskilt boende år 2022, för personer som fyllt 80 år bodde 15 % i särskilt boende. Över hälften av alla Uppsalabor som är 65 år eller äldre lever själva i sitt hushåll.

En bostadsenkät till personer över 60 år visar att majoriteten bor i en bostad som de bott i länge och som de trivs i.²⁵ 14 procent anser att de bor för dyrt i förhållande till sin ekonomiska situation och 15 procent anser att de bor för stort, betydligt färre i staden än i Uppsalas landsbygder. Ungefär 20 procent tror att de kommer att flytta inom fem år medan övriga tror det kommer att dröja längre eller att de inte kan bedöma detta.

För de som önskar flytta är det framför allt till en vanlig hyresrätts- eller bostadsrättslägenhet. Personer som är äldre än 70 år vill i högre utsträckning flytta till en seniorlägenhet med gemensamhetslokal och eventuellt en värd. Många önskar bo kvar i sin ort eller stadsdel. Ekonomin är det vanligaste hindret för att flytta, exempelvis att det finns för få hyresrätter med låg hyra, eller svårigheten att få banklån som pensionär. Äldre ensamma kvinnor har ofta en låg pension och därmed låg betalningsförmåga för boende. Många äldre har bott länge i villa och köpt bostaden när priserna var betydligt lägre än dagens och har idag låga boendekostnader.

Det finns ett visst intresse av att dela ytor med sina grannar som ett sätt att få ner boendekostnaden. 13 procent kan tänka sig att dela vardagsrum och 11 procent kan tänka sig att dela kök med sina grannar. I dialoger som Uppsalahem genomfört har det framkommit att övernattningsrum och hobbyrum är exempel på funktioner som det framkommit ett visst intresse av, som ett sätt att själv kunna bo på mindre yta och därmed få en rimligare boendekostnad.

Bostadsutbudet i Uppsala kommun

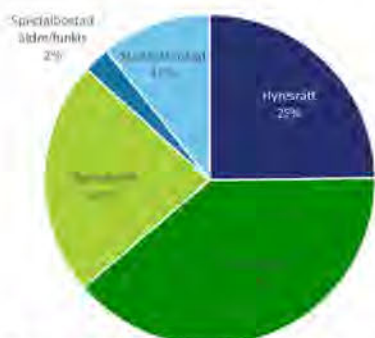
Drygt 123 000 bostäder i Uppsala kommun

I Uppsala kommun fanns det vid utgången av år 2023 drygt 123 000 bostäder. Utav dessa upplåts 38 procent med hyresrätt, 39 procent med bostadsrätt och 23 procent med äganderätt. Av hyresrätterna finns en stor andel specialbostäder främst i form av

²⁵ Leva det goda livet. Hela livet. Enkäten skickades ut under hösten 2021 till 4 000 personer mellan 60–79 år, svarsfrekvensen var 41%

studentbostäder men även särskilda boendeformer för äldre och för personer med funktionsnedsättning se figur 22. Kommunens allmännyttiga bostadsbolag Uppsalahem är den största hyresrättsaktören med drygt 17 700 bostäder.

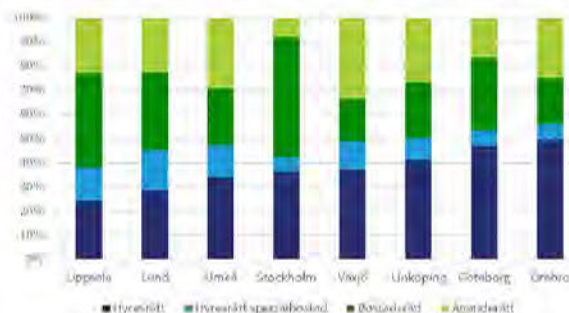
I olika delar av kommunen dominerar olika typer av bostäder. Närmre en fjärdedel av Uppsalas befolkning bor på landsbygden och i dess tätorter där en övervägande del av alla bostäder är småhus i äganderättsform. I staden dominerar bostäder i flerbostadshus.

Figur 22: Diagrammet visar fördelning av upplåtelseformer i bostadsbeståndet. Hyresrätterna är indelade i tre kategorier; ordinarie bostäder, studentbostäder och särskilda boendeformer till äldre och personer med funktionsnedsättning.

Bostadsbeståndet i Uppsala kommun 2023 fördelat på upplåtelseform och ordinarie respektive specialbostad. Källa: SCB

Uppsala har en lägre andel hyresrätter än andra kommuner, se figur 23. Ända sedan mellankrigstidens bostadsbyggande har bostadsrätten varit en dominerande upplåtelseform i Uppsala tillsammans med en stor andel äganderätter.

Figur 23: Fördelning av upplåtelseformer i Uppsala jämfört med kommuner inom kommungrupp "liknande kommuner socioekonomi" enligt Kolada.

Fördelning av upplåtelseformer 2023 inom kommungrupp "liknande kommuner i socioekonomi". Källa: SCB

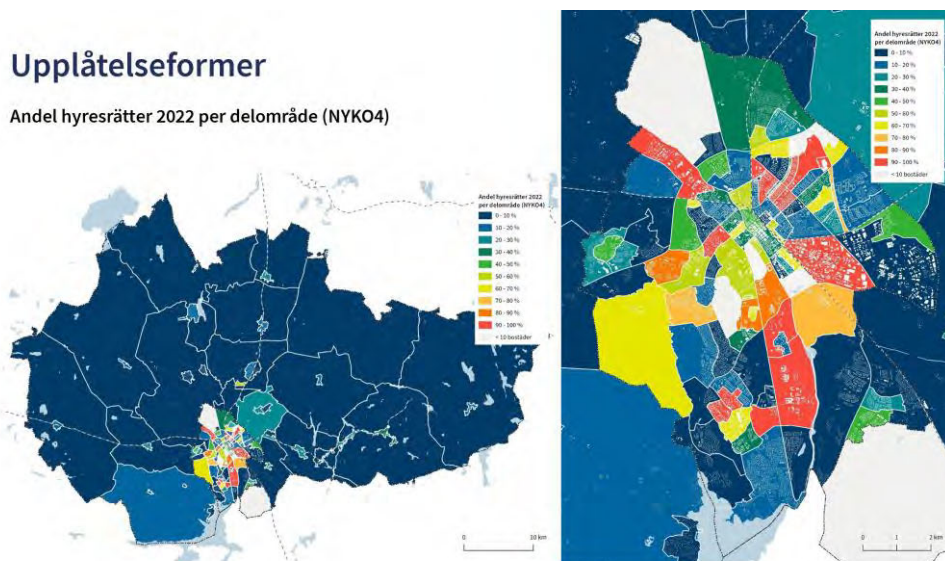
Ojämn fördelning av upplåtelseformer och hustyper inom kommunen

Uppsalas bostadssammansättning skiljer sig kraftigt mellan kommunens olika delar. Landsbygden och dess tätorter domineras av äganderätt i småhus. Inom Uppsala stad finns också stora skillnader. Vissa områden domineras av äganderätt i småhus och andra av flerbostadshus, vissa med merparten bostadsrätter, andra med hyresrätter och somliga relativt blandat.

Områden med en ensidig upplåtelseformsblandning medför svårigheter för hushåll som vill bo kvar i sitt område men flytta till en annan boendeform när livssituationen ändras. En ensidig upplåtelseformsblandning kan också stänga ute hushåll från vissa bostadsområden om man exempelvis inte har ekonomiska möjligheter att köpa en bostad. Upplåtelseform har stark koppling till socioekonomi (inkomst, utbildningsnivå och sysselsättningsgrad). I de områden som domineras av äganderätter och bostadsrätter har hushållen högre inkomster än i områden med större andel hyresrätter. En socioekonomisk segregering av hushåll i olika bostadsområden riskerar att förstärka ojämlikhet genom grannskapseffekter Barn och unga som växer upp i

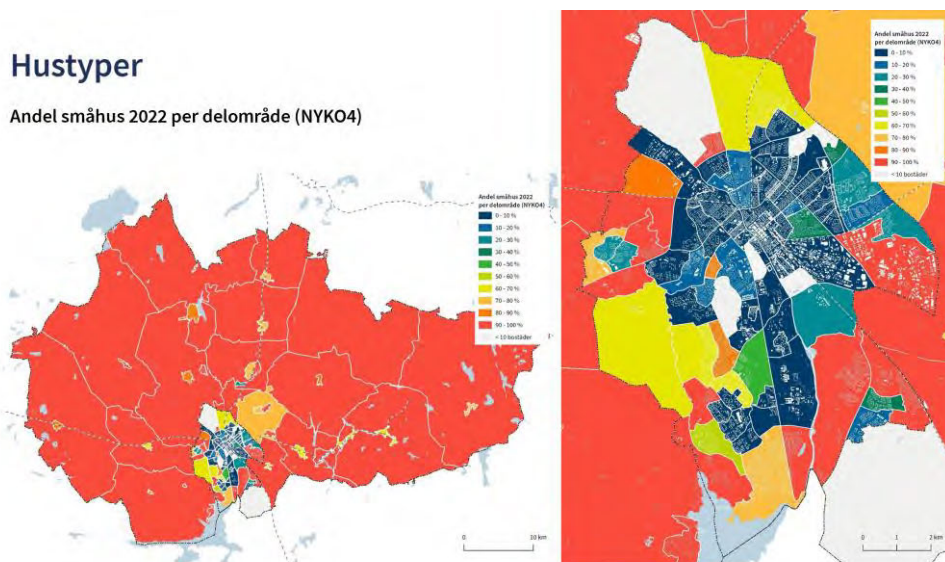
socioekonomiskt svaga områden har sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning, lägre förväntad framtida förvärvsfrekvens och sämre hälsa.

Figur 24 redovisar var i kommunen som hyresrätten är den dominerande upplåtelseformen. I Uppsalas landsbygder är andelen hyresrätter låg.

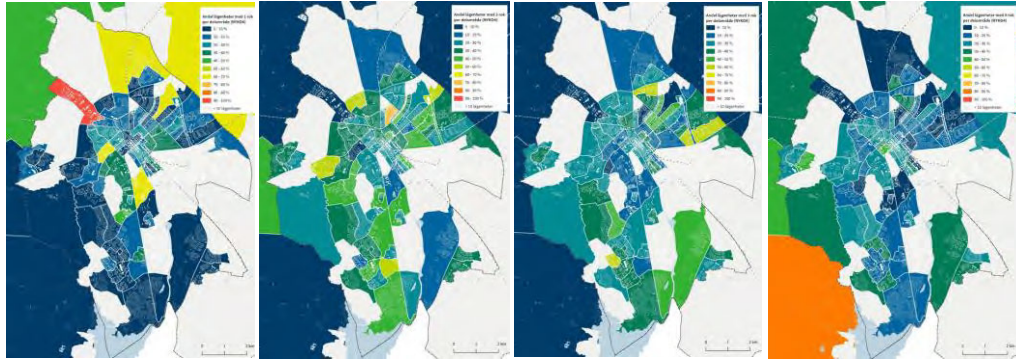
Figur 24: Kartorna visar andel hyresrätter i kommunens olika tätorter och stadsdelar år 2022

På Uppsalas landsbygder och i dess tätorter är småhusen den dominerade hustypen, se figur 25, medan det i vissa områden i staden framför allt finns flerbostadshus.

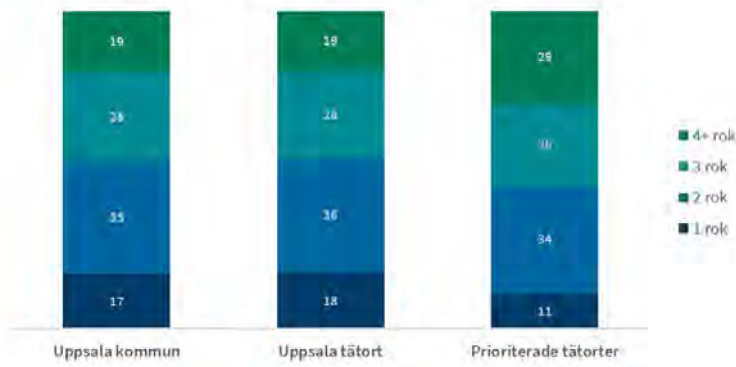
Figur 25: Kartorna visar andel småhus i kommunens olika tätorter och stadsdelar år 2022

Fördelning av lägenhetsstorlekar, det vill säga antal rum per bostad i flerbostadshus, skiljer sig åt i olika delområden. Figurerna 26, 27, 28 och 29 visar endast vanliga bostadslägenheter i flerbostadshus. Det innebär att studentbostäder och särskilda boendeformer likväl som småhus inte ingår. Endast stadsdelar med minst tio lägenheter i flerbostadshus redovisas, vilket innebär att några områden är exkluderade.

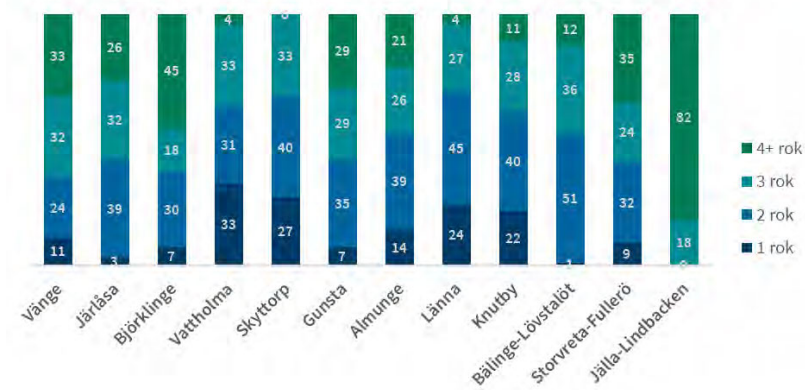
Figur 26: Kartorna visar andel lägenheter om ett rum, två rum, tre rum respektive fyra eller fler rum för olika stadsdelar i Uppsala stad. Källa: Lägenhetsregistret mars 2024

Fördelning av lägenhetsstorlekar i ordinarie bostäder i flerbostadshusbeståndet
Källa: Uppsala kommun lägenhetsregistret mars 2024

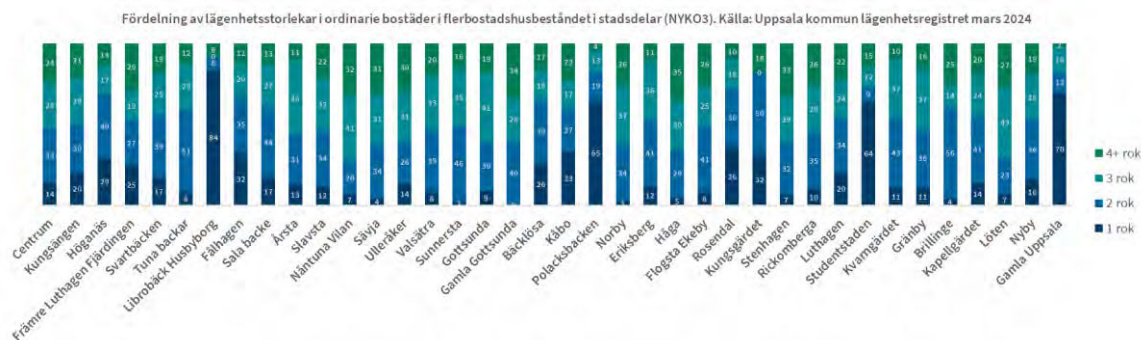

Figur 27: Diagrammet visar fördelning av lägenhetsstorlekar i flerbostadshus i kommunen som helhet respektive Uppsala stad och i prioriterade tätorter.

Fördelning av lägenhetsstorlekar i ordinarie bostäder i flerbostadshusbeståndet i de prioriterade tätorterna. Källa: Uppsala kommun lägenhetsregistret mars 2024

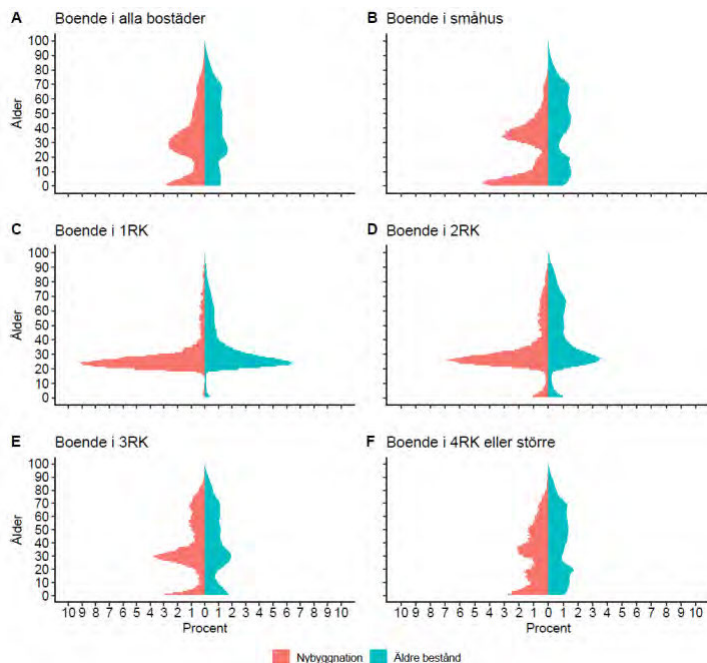
Figur 28: Diagrammet visar fördelning av lägenhetsstorlekar i flerbostadshus i kommunens prioriterade tätorter.

Figur 29: Diagrammet visar fördelning av lägenhetsstorlekar i flerbostadshus i kommunens stadsdelar.

Hustyp, lägenhetsstorlek och byggår har stor betydelse för hushållssammansättningen

Fördelningen av hustyp, lägenhetsstorlek och byggår i ett område har stor betydelse för befolkningssammansättningen. Som konstaterats ovan, se figur 12 är boendetätheten generellt högre i småhus och i större lägenheter och även något högre i nyproduktion jämfört med beståndet som helhet. Figur 30 A visar att boende i nybyggnation i högre utsträckning utgörs av yngre barn och vuxna i familjebildande ålder medan åldersfördelningen är jämnare i det äldre beståndet. I de mindre bostäderna, se figur 30 C och D bor betydligt fler unga vuxna. Det framgår också att det framför allt i lägenheter med tre rum och kök, figur 30E, bor en betydligt större andel barnfamiljer i nybyggnationen än i det äldre bostadsbeståndet.²⁶

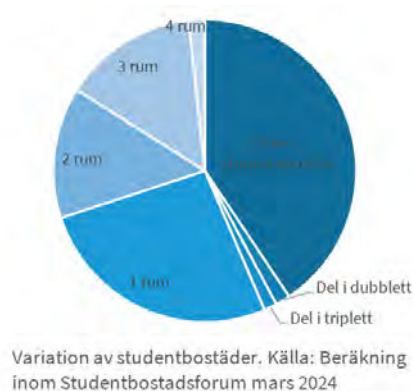

Figur 30: Figur A-F visar procentuell fördelning av antal personer i olika åldrar som bor i respektive bostadstyp och lägenhetsstorlek under åren 2012–2018. Som nybyggnation räknas alla bostäder byggda de tre senaste åren, dvs 2021–2023. Det äldre beståndet är 30 år eller äldre. Statistiken är för hela Uppsala kommun. Källa: KSN-2023-02574

²⁶ Boendetätheter i riket och i Uppsala kommun. Uppsala kommun 2024. KSN-2023-02574

Studentbostäder, bostäder för olika målgrupper och särskilt boende

Utöver de ordinarie bostäderna på bostadsmarknaden finns specialbostäder i form av studentbostäder och i särskilda boendeformer. Därtill finns fler bostäder nischade för olika målgrupper som exempelvis ungdomsbostäder och seniorbostäder.

Figur 31: Diagrammet visar hur de närmre 13 000 studentbostäderna i Uppsala fördelar sig mellan olika boendetyper och antal rum.

I Uppsala fanns det vid utgången av år 2023 drygt 13 000 studentbostäder enligt SCB. I Uppsala finns cirka 30 aktörer som förvaltar studentbostäder. Uppsalahem har drygt 4 000 studentbostäder och Heimstaden har drygt 2 000, sedan finns ett flertal nationer och andra aktörer som har mellan 20 och drygt 1 000 studentbostäder vardera. Vid den kartläggning av antal studentbostäder som gjorts inom Uppsala Studentbostadsforum uppgick antalet till knappt 13 000 studentbostäder fördelade i studentkorridorer, dubletter, tripletter samt bostäder om ett, två, tre eller fyra rum, se figur 31. Sammantaget innebär det att det finns närmre 15 000 antal studentbäddar.

Studentstäder	Bostäder	Helårsstudenter 2022	Kvot
Malmö	3 200	14 468	22%
Lund	10 000	25 798	39%
Stockholm	19 700	50 859	39%
Uppsala	11 700	28 281	41%
Göteborg	11 500	38 583	30%
Linköping	6 500	19 592	33%
Umeå	7 200	18 112	40%
Totalt	69 800	195 693	36%

Figur 32: Tabellen visar ett urval studentstäder och beräknad kvot av studentbostäder i förhållande till helårsstudenter. Statistiken är från 2022.

En jämförelse som konsultbolaget PwC låtit göra på uppdrag av Malmö kommun visar antal studentbostäder i olika studentorter i relation till antalet helårsstudenter, se figur 32.²⁷ Med uppdaterad statistik för Uppsala blir kvoten 50 procent räknat på 13 000 bostäder med 15 000 bäddar och 30 400 helårsstudenter i Uppsala vid Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet.

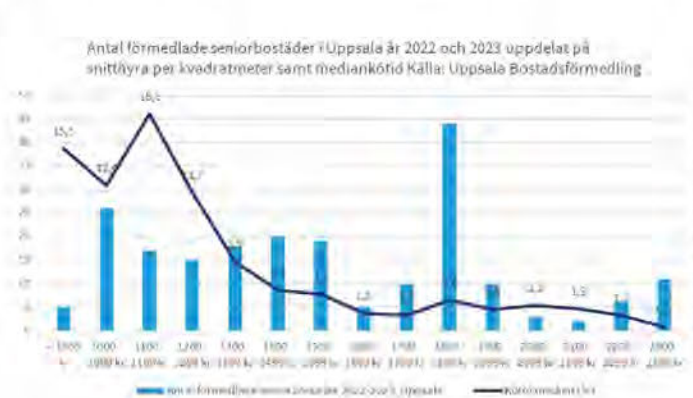
Förmedling av studentbostäder sker på olika sätt och med olika kriterier. Studentnationernas bostäder förmedlas exempelvis via nationerna. För de studentbostäder som förmedlas via Uppsala Bostadsförmedling har mediankötiden för att få en studentbostad stadigt sjunkit sedan år 2017 då mediankötiden var 4,3 år att jämföra med 2,3 år 2023. Drygt 500 studentbostäder och rum i studentkorridor förmedlades med mindre än ett års kötid under 2023.

Uppsalahem har drygt 800 bostäder för ungdomar och därtill finns flera bostäder hos privata aktörer som hyrs ut till unga vuxna.

Seniorbostäder definieras på olika sätt och exakt hur många som finns i kommunen är inte kartlagt. Uppsalahem har över 200 seniorbostäder som riktar sig till personer som är 65 år eller äldre. Därtill finns seniorbostäder hos privata hyresvärdar som riktar sig

²⁷ PWC mars 2023. Analys av modeller för studentbostadsorganisation. Uppdrag åt Malmö stad.

till personer som är 55 år eller äldre. Det finns också 350 seniorbostäder i hyresrättsform med gemensamhetslokal och värd, ibland kallat trygghetsboende.

Figur 33: Tabellen visar antal förmedlade seniorbostäder utifrån snitthyra på bostaden och antal ködagar för att kunna teckna ett kontrakt. Exempelvis framgår att till de fem seniorbostäder med låg hyra om max 1 000 kr per kvadratmeter i årshyra var den genomsnittliga kötiden 15,5 år.

Uppsala Bostadsförmedling har de två senaste åren förmedlat drygt 100 seniorbostäder och trygghetsbostäder per år i Uppsala. Till de dyrare bostäderna är det betydligt kortare kötid än till de billigare, se figur 33. Årligen gör 1 000 unika personer 4 000 intresseanmälningar på seniorbostäder.

Därtill finns ett flertal bostadsrätter som kategoriseras som seniorbostäder, 55+ boenden eller liknande.

Med ett ökat antal personer som är över 65 år kan behovet av bostäder anpassade till seniorer öka. Inom kommunen pågår ett arbete med att få till fler seniorbostäder med gemensamma utrymmen på den ordinarie bostadsmarknaden. Bostäder som attraherar seniorer att hitta ett tryggt och tillgängligt boendelalternativ där eventuellt behov av plats i särskilt boende för äldre kan flyttas fram i tiden.

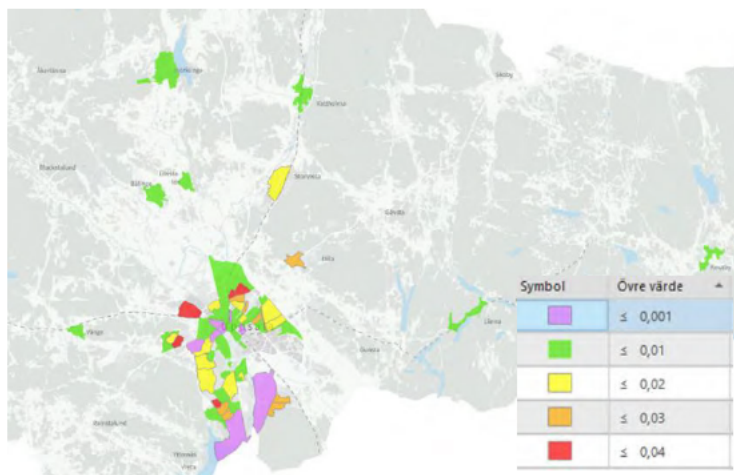
Utöver bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden finns också särskilda boendeformer för gruppen äldre och för personer med funktionsnedsättning i enlighet med Socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Sammanlagt fanns drygt 3 200 sådana specialbostäder vid utgången av 2023 enligt SCB. För närvarande råder ett överskott på särskilt boende för äldre men framöver när antalet och andelen äldre väntas öka kommer fler platser behövas. För personer med funktionsnedsättning i behov av särskilda boendelösningar råder det brist på bostäder. Mer om kommunens arbete med särskilda boendelösningar för äldre och för personer med funktionsnedsättning finns i kommunens bostads- och lokalförslöjningsplaner²⁸.

Särskilda boendelösningar som Bostad först och kontrakt för sociala bostäder

Kommunen hyr också ut bostäder i andra hand, där hushåll som har en omfattande social problematik kan beviljas ett bostadssocialt kontrakt genom biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen. Kommunen hyr även ut i andrahand till vissa nyanlända hushåll i enlighet med bosättningslagen. Sammantaget har antalet kontrakt för sociala bostäder minskat under senare år. Sista december 2023 hade kommunen drygt 600 kontrakt för sociala bostäder, drygt 40 procent av kontrakten finns inom Uppsalahems bestånd. Arbetet pågår aktivt med att teckna avtal med fler hyresvärdar.²⁹

²⁸ [Bostads- och lokalförslöjningsplaner - Uppsala kommun](#) (vård och omsorg av äldre samt personer med funktionsnedsättning)

²⁹ [Bostads- och lokalförslöjningsplaner - Uppsala kommun](#) (sociala ändamål)

Figur 34: Kartan visar kommunens kontrakt för sociala bostäder år 2022 och visar andelen kontrakt i relation till antalet bostäder inom ett bostadsområde. Skalan visar att det är mellan 0,1 procent och 4 procent av det totala bostadsbeståndet i ett område som utgörs av ett kontrakt för sociala bostäder.

I syfte att motverka boendesegregation är intentionen att sprida kommunens kontrakt för sociala bostäder i hela kommunen och mellan olika fastighetsägare. Andelen kontrakt för sociala bostäder varierar mellan 0 procent och 4 procent av det totala bostadsbeståndet i ett område, se figur 34. Det är något fler kontrakt i områden där det finns en större andel hyresrätter. Det är också i dessa områden som det bor en större andel hushåll med lägre socioekonomi. Nyttan av att sprida kommunens kontrakt behöver vägas mot exempelvis möjligheten till en rimlig hyra och möjligheten att ta över ett förstahandskontrakt och bli självförsörjande.

En del av kommunens sociala bostäder är till anvisade nyanlända. Nyanlända erbjuds som grundregel ett tidsbegränsat andrahandskontrakt under etableringsperioden. Andrahandskontraktet kan som längst sträcka sig över en period om 4 år och under den tiden förväntas de boende kunna finna ett lämpligt boende. Kvotflyktingar samt nyanlända barnfamiljer med permanent uppehållstillstånd erbjuds ett tillsvidarekontrakt efter en provotid om minst 12 månader. Utifrån dagens nivå av mottagande har kommunen goda möjligheter att få till boende för denna målgrupp, genom de samarbete som finns med Uppsalahem och privata hyresvärdar samt kommunens egna innehav av bostadsrätter. I gruppen ukrainare som kommit genom massflyktsdirektivet är det främst kvinnor och barn som kommit till Sverige och Uppsala. Massflyktsdirektivet kan som längst förlängas till mars 2025. Regeringen utreder vilka regler som ska gälla för dem som inte kan återvända till Ukraina efter det datumet. En ny lag föreslås träda i kraft under hösten 2024 för att möjliggöra för ukrainare som kommit till Sverige på massflyktsdirektivet att kunna folkbokföra sig. Kommunen behöver sannolikt ha beredskap för att möta bostadsbehovet från målgruppen på delvis ett annat sätt än idag.³⁰

Sedan hösten 2023 har modellen Bostad först åter införts i Uppsala, det sker i samarbete mellan Uppsala kommun och Uppsala Stadsmission. Genom Bostad först erbjuds personer i långvarig hemlöshet en egen lägenhet med individuellt anpassade stödinsatser. Bostäderna finns inom Uppsalahems bestånd. En utmaning är tillgången på lämpliga bostäder för målgruppen, framför allt behövs mindre bostäder med låg hyra. Efterfrågan finns på bostäder i såväl tätorter som i staden.

Boendesegregation

Boendesegregation beror på en kombination av individuella och strukturella orsaker. De strukturella orsakerna omfattar de möjligheter och de restriktioner som finns i

³⁰ [Bostads- och lokalförsörjningsplaner - Uppsala kommun](#) (mottagande av nyanlända)

samhället och som inte är valbara för individen. I Uppsala dominerar exempelvis vissa områden av äganderätter och andra av hyresrätter, upplåtelseformer som ställer olika krav på individen för att ha möjlighet att flytta in. De individuella orsakerna däremot är ofta preferensstyrda och handlar om var individer väljer att bosätta sig. Individer med goda ekonomiska resurser har större möjligheter att göra val. Det finns därmed också en ofrivillig segregation. Konsekvenserna av boendesegregationen påverkar också såväl individen som samhället. När de negativa konsekvenserna av boendesegregationen skapar alltför ojämlika uppväxt- och levnadsvillkor uppstår problem för såväl individen som samhället.

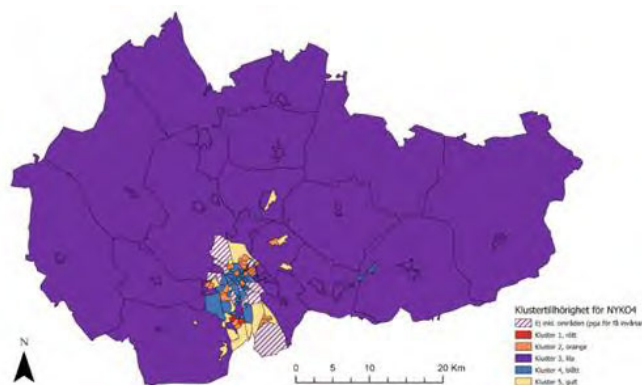
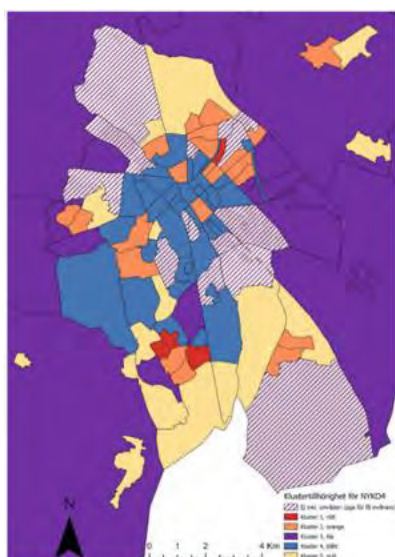
Forskningen visar att boendesegregation bäst förklaras av socioekonomiska faktorer. Exempelvis att ekonomiskt resursstarka koncentreras till vissa områden och låginkomsttagare till andra. Socioekonomisk boendesegregation handlar om att människor bor uppdelat i olika bostadsområden där skillnader i inkomst har ett tydligt samband med upplåtelseform.³¹

Sociala kompassen

Den *Sociala kompassen* visar en lägesbild av den socioekonomiska geografin i Uppsala kommun.³² Områden med likartade socioekonomiska förutsättningar grupperas. Den sociala kompassen visar att det råder stora skillnader i socioekonomiska förutsättningar mellan olika delar av Uppsala kommun, se figur 35 och 36.

Kluster	Antal områden	Antal invånare	Disponibel hushållsinkomst (tkr)	Andel öppet arbetslösa	Dhälsotal	Andel med eftergymnasial utbildning	Andel mottagare ekonomiskt bistånd	Andel 0-19 år i hushåll med låg ekonomisk standard
1	4	11 646	324	12%	19	28%	24%	62%
2	22	51 261	367	5%	25	42%	6%	28%
3	45	63 424	564	2%	18	38%	1%	9%
4	43	85 854	394	2%	10	65%	2%	21%
5	16	24 695	787	2%	10	63%	1%	3%
Totalt Uppsala	130	236 880	495	3%	15	50%	3%	17%

Figur 35: Beskrivande statistik för områden i respektive kluster, samt totalt för Uppsala. Statistik från år 2021 från den sociala kompassen

Figur 36: Kartorna visar den sociala kompassen för Uppsala tätort och för hela Uppsala kommun. I kartorna visas den socioekonomiska indelningen av Uppsala kommuns 130 delområden (NYKO4) och data från år 2021.

³¹ [kunskapsversikt-boendesegregationsutredningen-2023.pdf \(gov.se\)](https://www.gov.se/kunskapsversikt-boendesegregationsutredningen-2023.pdf)

³² [Den sociala kompassen 2023 \(upsala.se\)](https://www.uppsala.se/den-sociala-kompassen-2023)

Det finns starka samband mellan socioekonomi och bostadsutbud, se figur 24 och 25. Gruppen med svagast socioekonomi (kluster 1) domineras kraftigt av hyresrättsbostäder i flerbostadshus, medan det kluster med starkast socioekonomi (kluster 5) har stark dominans av äganderätter i småhus.

En fördjupningsanalys visar att befolkningen i de svagaste socioekonomiska områdena i hög utsträckning byts ut. Frekvensen av in- och utflyttning i det socioekonomiskt mest utsatta klustret var betydligt högre än i övriga kluster, även högre än i studenttäta områden. Den höga omflyttningen kan påverka möjligheten att se positiva effekter av samhällsinsatser i områdena. I en kunskapsöversikt över erfarenheter från lokala insatser i socioekonomiskt svagare områden visar att de hushåll som fått det bättre genom insatserna ofta valt att flytta från området.³³

Hög omflyttning i ett bostadsområde betraktas ofta som något negativt med motiveringen att det minskar stabiliteten i området, det blir svårare att etablera grannkontakter och nå positiv social kontroll. Det finns också en oro att hög omflyttning avspeglar otrygghet och minskad trivsel. Men hög omflyttning kan också ses som ett tecken på att invånarna kan välja att flytta därifrån. Hade flyttfrekvensen i områdena i stället varit mycket låg skulle det kunna bero på att en stor andel av de boende saknar möjlighet att flytta. En möjlig slutsats är att områdena fyller en viktig funktion som ett steg in på Uppsalas bostadsmarknad.

Flyttmönster i socioekonomiskt svagare stadsdelar

Uppsala kommun har, liksom många andra kommuner i Sverige, bostadsområden där en betydligt större andel av befolkningen har svag socioekonomi jämfört med andra bostadsområden. Genom att undersöka flyttmönster mellan år 2012 och 2018 i Gränby Författargatorna, Norra Gottsunda, Sydvästra Valsätra och Bäcklösa konstateras att områdena har en relativt hög omflyttning. 17 procent av befolkningen i arbetsför ålder flyttar varje år och nästan lika många är nyinflyttade varje år. Den relativt högre omflyttningen förklaras av att områdena domineras av hyresrätt och har en relativt ung befolkning. Många boende är därtill utrikes födda, en grupp som vanligen flyttar oftare än personer födda i Sverige.

De som flyttar från områdena flyttar i hög utsträckning till närliggande platser, närmare hälften flyttar till en större bostad i bostadsrätt eller äganderätt. De som flyttar från områdena har en starkare socioekonomi och ersätts av inflyttade personer med svagare socioekonomi. Den socioekonomiska statusen i bostadsområdena förstärks i viss mån. Både in- och utflyttare har dock som grupper betraktat en starkare socioekonomisk situation än de kvarboende.³⁴

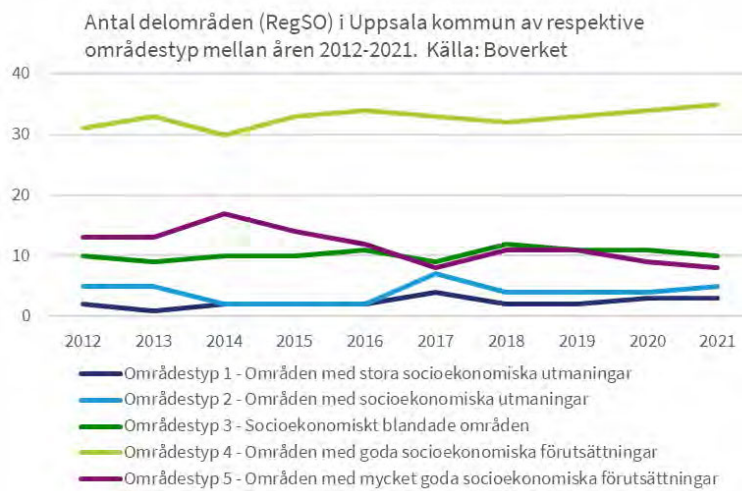
Socioekonomiska förändringar över tid

Boverket tillhandahåller områdesstatistik kopplat till socioekonomiska förutsättningar i segregationsbarometern. Boverket använder en annan områdesindelning än kommunen och klassar in delområden (RegSO) i fem olika områdestyper. De flesta av delområdena i Uppsala kommun är klassificerade med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar och en stor majoritet av Uppsalas befolkning bor

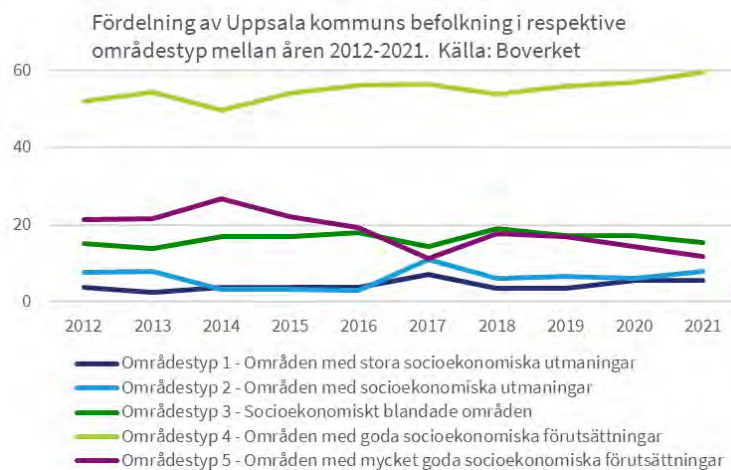
³³ Roelofs K. & T. Salonen (2019). Insatser i ”utsatta” områden. En analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden. Rapport Bostad 2030.

³⁴ Flyttmönster i Uppsala 2023, KSN-2023-02736

också i dessa områdestyper. Det är relativt små skillnader som uppvisas under perioden 2012–2021, se figur 37 och 38. Den tydligaste relativa skillnaden är att antalet delområden i Uppsala kommun som klassificeras ha mycket goda socioekonomiska förutsättningar har minskat från 13 till 8 och att andelen av befolkningen som bor i denna områdestyp sjunkit från 22 procent till 12 procent. Samtidigt har såväl antalet områden och befolkningsandel i områdestypen som klassificeras ha goda socioekonomiska förutsättningar ökat och boende i dessa uppgår år 2021 närmare 60 procent av kommunens totala befolkning, se figur 37 och 38.

Figur 37: Diagrammet visar antalet delområden i de fem olika områdestyperna för att klassa socioekonomiska förutsättningar .

Figur 38: Diagrammet visar befolkningsfördelning i de fem olika områdestyperna för att klassa socioekonomiska förutsättningar.

Sedan år 1990 har boendesegregationen generellt sett ökat. Boverket följer utvecklingen i landet och konstaterar att mindre kommuner, som initialt hade ett lägre ojämlikhetsindex, har upplevt en ökning av segregationen medan större kommuner, som från början hade ett högre ojämlikhetsindex, sett en minskning av segregationen. Det är framför allt låg- och höginkomsttagare som bor i skilda bostadsområden, en trend som förstärkts över tid.³⁵ I Uppsala kommun har segregationen sjunkit något under perioden 2012 till 2021, se figur 39.

³⁵ [Boendesegregationens utveckling och mekanismer \(boverket.se\)](https://www.boverket.se/om-boendet/boendesegregationens-utveckling-och-mekanismer)

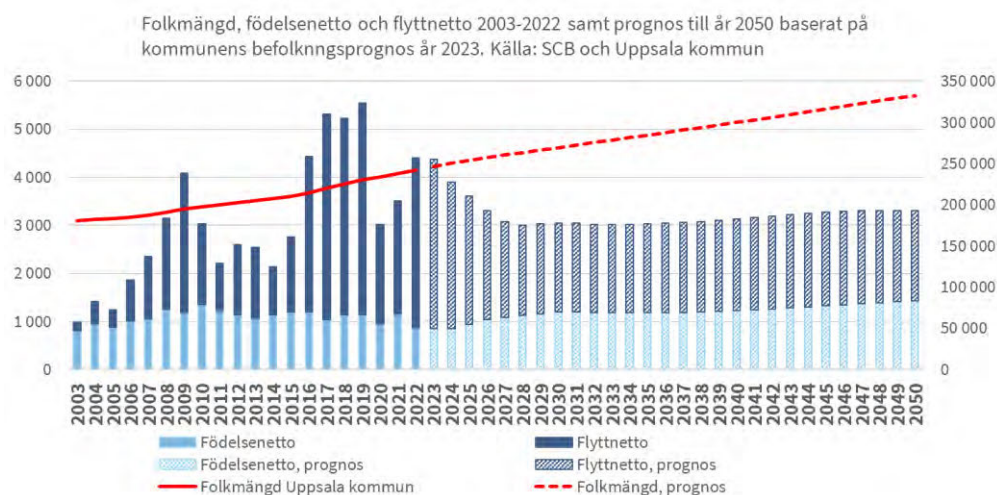
Figur 39: Diagrammet visar ojämlikhetsindex, dvs graden av segregation för Uppsala kommun. Ojämlikhetsindex beskriver hur ojämnt fördelade olika inkomstgrupper är bosatta i förhållande till varandra i en kommun, här används relationen mellan den lägsta inkomstgruppen (kvintil 1) och den högsta inkomstgruppen (kvintil 5).

En forskningsstudie konstaterar att den ökade inkomstrelaterade boendesegregationen i Sverige mellan 1991–2014 kan förklaras av allt större inkomstjämlighet före skatt och transfereringar. Huvudförklaringen är att den ökade andelen låginkomsttagare har följts av en högre koncentration av låginkomsttagare till vissa bostadsområden.³⁶

Befolkningsprognos

En växande och åldrande befolkning

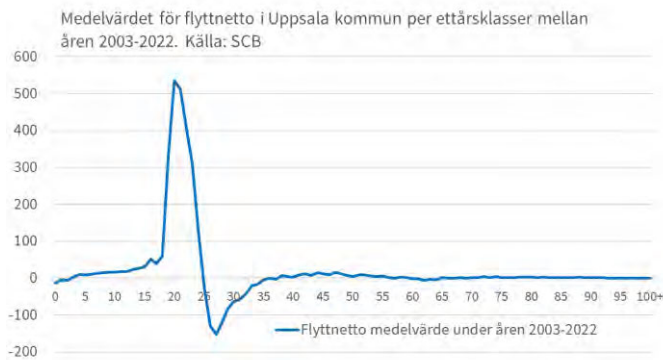
I kommunen bor det drygt 245 000 personer år 2023. Kommunens befolkningsprognos till år 2050 visar att befolkningen i kommunen förväntas öka varje år med i genomsnitt cirka 3 200 personer per år, se figur 40. Folkökningen förväntas främst bero på att fler flyttar till än från kommunen. Detta beräknas bidra till drygt 60 procent av folkökningen. Fler personer förväntas också födas än dö i kommunen. Detta beräknas bidra till resterande 40 procent av folkökningen.

Figur 40: Diagrammet visar folkmängd, flyttnetto och födelsenetto i Uppsala kommun mellan åren 2003–2022 samt prognos till år 2050.

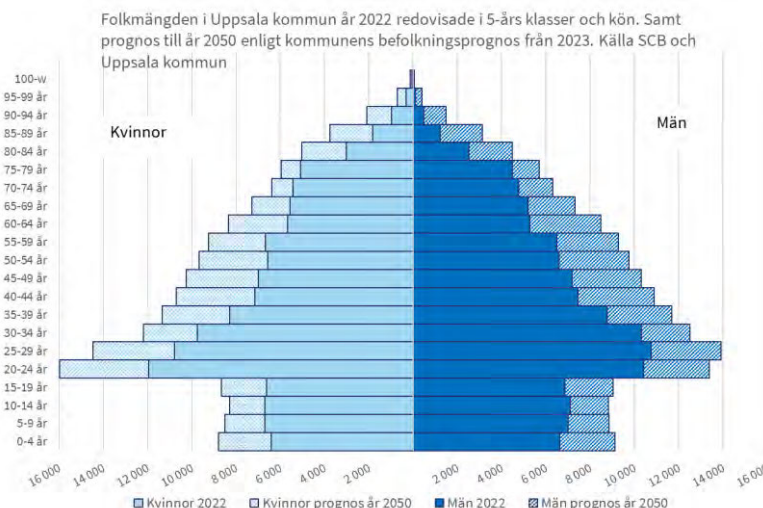
Det totala flyttnettot till kommunen har sedan år 2003 varit positivt. Framför allt har det handlat om ett positivt flyttnetto från andra länder men även mot andra län. Flyttnettot inom länet har jämförelsevis varit litet och har under perioden växlat mellan positiva och negativa årsvärden. Flyttnettot har varit starkt beroende av invandring, direkt såväl som indirekt.

³⁶ Liang, Che-Yuan (2021), Inkomstjämlighet och boendesegregation. SNS Analys 71.

Figur 41: Diagrammet visar det genomsnittliga flyttnettot i Uppsala kommun mellan åren 2003–2022

Flyttbenägenheten är generellt större för yngre än för äldre människor, så även i Uppsala kommun. Som studentstad har Uppsala ett positivt flyttnetto av unga vuxna. Där åldersgruppen 19–24 åringar tydligt visar på ett positivt flyttnetto, se figur 41. Åldersgruppen 25–34 har det största negativa flyttnettot, vilket också kan förklaras av Uppsala som studentstad där många studenter efter sina studier flyttar från kommunen.

Figur 42: Diagrammet visar Uppsalas folkmängd indelad i 5-års klasser och kön för år 2022 samt prognos till år 2050.

Befolkningens fördelning mellan olika åldrar förväntas ändras till år 2050, se figur 42. Andelen barn och unga i åldrarna 0–18 år väntas minska. Andelen vuxna i åldrarna 19–64 år väntas vara ungefär samma andel av befolkningen som idag. Åldersgruppen 65–79 åringar väntas minska något i andel av folkmängden medan andelen 80+ förväntas öka betydligt.³⁷

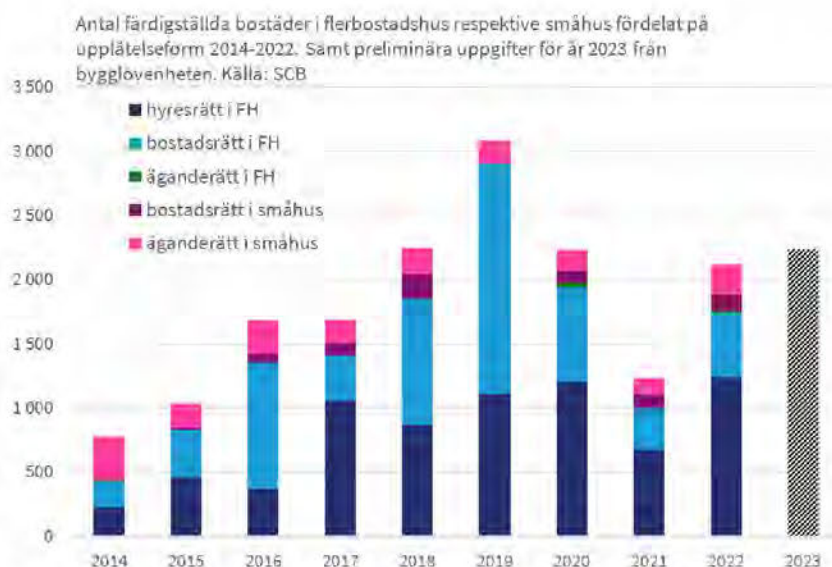
Bostadsbyggande

I kommunens mål och budget framgår att kommunen ska planera utifrån målet om 2 000 – 3 000 bostäder per år för en jämn bostadsproduktion över tid. Kommunen har en mycket god planberedskap om cirka 25 000 möjliga bostäder i klara detaljplaner och i pågående detaljplaner till år 2035. Därutöver finns en beredskap för ytterligare bostadsbyggande i enlighet med kommunens översiktsplan till år 2050.

³⁷ [Microsoft Word - Befolkningsprognos Uppsala-kommun 2023](#)

Drygt 2 000 nya bostäder per år

De senaste fem åren har antalet nybyggda bostäder i genomsnitt legat på drygt 2 000 färdigställda bostäder per år, se figur 43.

Figur 43: Antal färdigställda bostäder i Uppsala kommun mellan åren 2014–2022, samt preliminär statistik från 2023. Uppdelat i olika upplåtelseformer för flerbostadshus respektive småhus.

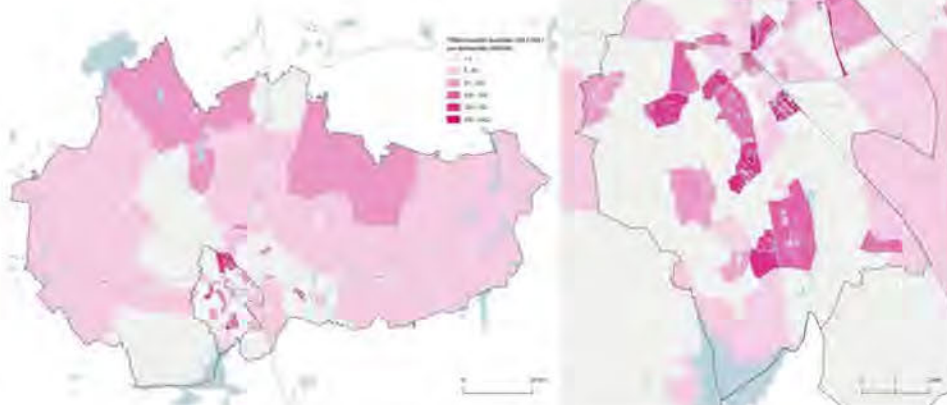

Figur 44: Antal tillkommande bostäder i Uppsala stad och i prioriterade tätorter mellan åren 2017–2022.

Omkring 12 700 bostäder har tillkommit i kommunen sedan 2017. Majoriteten av dessa, omkring 11 400 bostäder, har tillkommit i Uppsala stad, se figur 44. Flest bostäder har tillkommit i stadsdelarna Kungsängen (2 300), Rosendal (2 000), Kapellgårdet (1 200), Bäcklösa (800), Sala backe (600) och Gränby (500). 750 bostäder har tillkommit i de prioriterade tätorterna, varav de flesta i Fullerö, Lindbacken och Gunsta. Därtill har omkring 500 bostäder tillkommit på landsbygden (utanför de prioriterade tätorterna), se figur 45 om var i kommunen flest bostäder har tillkommit.

Tillkommande bostäder

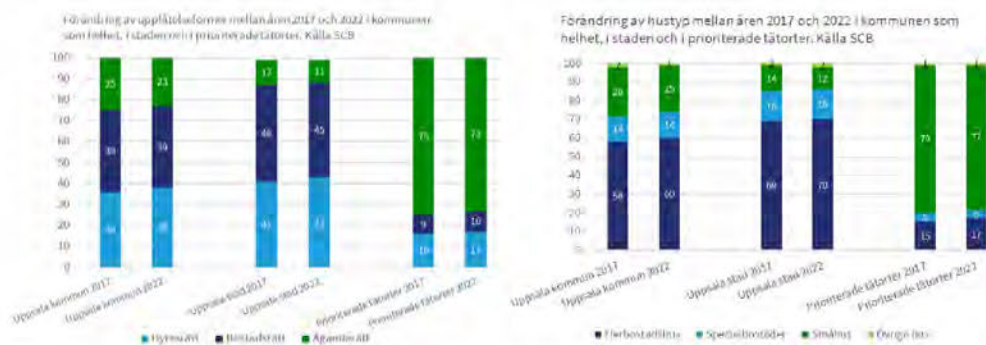
Tillkommande bostäder 2017 -2022 per delområde (NYKO4)

Figur 45: Kartorna visar var i Uppsala kommun och i Uppsala stad som flest andel bostäder har tillkommit mellan åren 2017–2022

Andelen hyresrätter har ökat något i beståndet

Med det tillskott av bostäder som skett sedan år 2017 har en liten förändring av upplåtelseformsfördelningen skett. I kommunen som helhet har hyresrätterna ökat något i andel och äganderätterna i småhus minskat, se figur 46.

Figur 46: Diagrammen visar förändring av upplåtelseformer och hustyper mellan åren 2017 och 2022 i kommunen som helhet, i Uppsala stad samt i prioriterade tätorter.

Flest antal bostäder har tillkommit i bostadsrättsdominerade områden

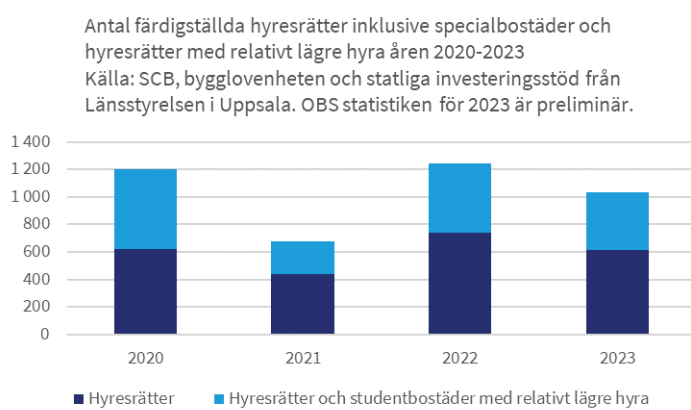
Mellan åren 2017–2022 har det tillkommit flest antal bostäder i bostadsrättsdominerade områden där andelen bostadsrätter har minskat något. I hyresrättsdominerade områden har det däremot tillkommit en stor andel hyresrätter. I äganderättsdominerade områden har det framför allt kompletterats med annat än äganderätter.

Forskning om bostadsbyggandets effekt på social blandning av hushåll som genomförts i riket mellan åren 1995 och 2017 visar att nyproduktion generellt tenderar att öka blandningen av upplåtelseformer i mindre geografiska områden (DeSO-nivå). Forskningen visar också att nyproduktionen endast i liten utsträckning påverkar den sociala blandningen av hushåll på kort eller medellång sikt. Detta eftersom det som

byggs framför allt varit bostadsrätter i medelinkomstområden vilket inte lett till en ökad inkomstblandning.³⁸

Hälften av de hyresrätter och studentbostäder som byggs har tillkommit med statliga investeringsstöd

Sedan år 2020 har det byggts drygt 1 700 hyresrätter och studentbostäder som beviljats statligt investeringsstöd, se figur 47. Dessa bostäder har en hyra som är ungefär 25 procent lägre än de hyresrätter som byggs utan statligt investeringsstöd. Sammantaget utgör dessa hyresrätter hälften av de hyresrätter som byggs i kommunen. Det statliga stödet upphörde år 2022 men det finns fortfarande några projekt som sökte stöd innan det upphörde som inväntar beslut hos Länsstyrelsen i Uppsala.

Figur 47: Diagrammet visar antal färdigställda hyresrätter med respektive utan statliga investeringsstöd.

Efterfrågan av bostäder och marknadsdjup för nyproduktion

Boverkets beräknade bostadsbehov

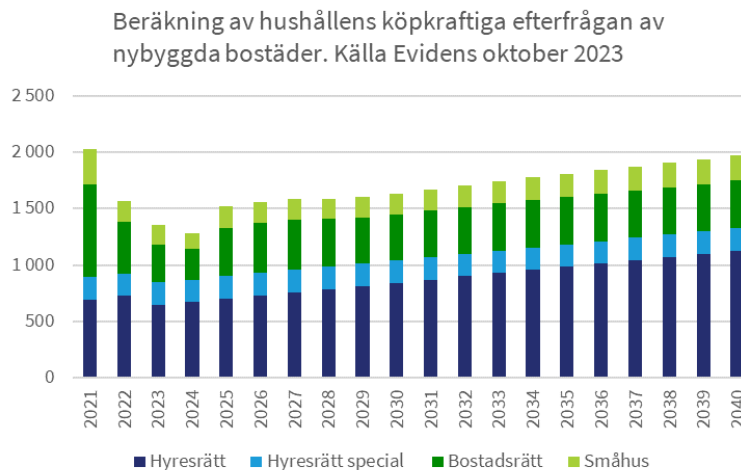
Boverket beräknar det nationella bostadsbehovet utifrån ett demografiskt behov av nya bostäder. Den senaste prognosen för 2023–2030, visar på ett behov om drygt 67 000 nya bostäder årligen. I prognosen tar de även höjd för ett historiskt underskott. Enligt Boverkets byggprognos framgår samtidigt att antalet bostäder som kommer att påbörjas under 2024 är drygt 20 000, det vill säga betydligt färre än vad behovet pekar på.

Minskad köpkraft hos hushållen

Konjunktur- och ränteläget påverkar byggandet påtagligt, både avseende produktionspriser och kraften i hushållens möjlighet att efterfråga nyproducerade bostäder. För att bedöma bostadsproduktionen beställer stadsbyggnadsförvaltningen marknadsdjupsbedömningar. De tre senaste årens bedömningar 2021, 2022 och 2023 visar tydligt på en minskad köpkraft hos hushållen.

³⁸ Alm-Fjellborg och Söderhäll 2021, [Nyheter - Institutet för bostads- och urbanforskning \(IBF\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](https://www.uu.se/nyheter)

Den sammanlagda bedömningen i den senaste marknadsdjupsanalysen från oktober 2023 visar på en genomsnittlig årlig efterfrågan av nyproducerade bostäder om knappt 1 500 bostäder per år till år 2040. När kommunen därtill adderar en trolig bedömning av antalet specialbostäder och särskilt boende summerar det till 1 700 bostäder per år till år 2040, se figur 48. I närtid är bedömningen betydligt lägre för att sedan succesivt stiga till följd av ökande inkomster och därmed ökad köpkraft hos hushållen. Den långsiktiga räntenivån bedöms däremot ligga högre än den senaste tio årsperioden, vilket verkar i motsatt riktning och fungerar dämpande på marknadsdjupet.

Figur 48:
Diagrammet visar beräknad köpkraftig efterfrågan av nybyggda bostäder till år 2040, fördelat på upplåtelseform.

Bedömningen pekar på en förhållandevis liten köpkraft för småhus, cirka 200 per år fram till 2040. För flerbostadshusen bedöms marknaden för hyreshus vara särskilt gynnsam över tid, på grund av makroekonomin. Köpkraftig efterfrågan på bostadsrätter ligger enligt analysen på cirka 400 bostäder per år. För ordinarie hyresrätter handlar det om 900 per år.³⁹Omsvängningen i fördelning av upplåtelseformer och bostadstyper ska dock inte tas för given. Kommunen avser att göra kompletterande bedömningar avseende detta.

Utöver produktionen på den ordinarie marknaden kommer specialbostäder som särskilda bostäder för äldre och personer med funktionsnedsättning samt studentbostäder, cirka 200 per år, enligt stadsbyggnadsförvaltningens bedömning.

Bedömningen av marknadsdjupet ger indikatorer till kommunens portföljstyrning av kommande bostadsbyggande. I kommunens mål- och budget finns mål om att kommunen ska möjliggöra för ett bostadsbyggande om 2000–3000 per år. Detta möjliggörande består i att se till att vi har färdiga detaljplaner och pågående planläggning samt planerade etapper inom programberedskapen (projektprogram med stöd i detaljplaneprogram eller fördjupade översiktsplaner) som summerar till 20 000–30 000 bostäder inom 10-årshorisonten. Antalet potentiella bostäder räknat på ovanstående sätt har över tid ökat och ligger nu på tillfredsställande nivåer även på längre tidshorisonter än 10 år. Antalet bostäder i lagakraftvunna planer (planberedskapen) är cirka 13 000 och i pågående planläggning är motsvarande siffra 14 000. Bedömd produktion och marknadsdjup ligger dock på lägre nivåer än målspannet⁴⁰.

Utifrån ovan gjorda analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala marknaden kan konstateras att behovet av bostäder som passar hushållens olika

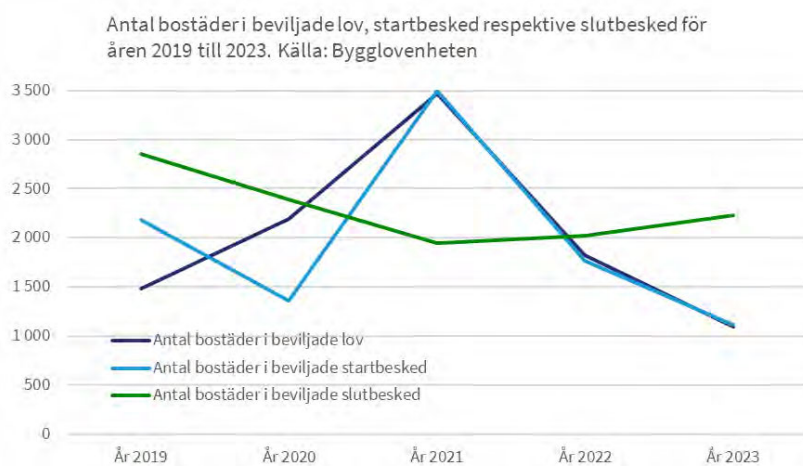
³⁹ Evidens okt 2023, KSN-2024-00722

⁴⁰ Portföljen för samhällsbyggnadsprojekt 2024, KSN-2016-2215

livsförutsättningar inte kan mötas med nyproduktion som är för dyr för många hushåll. Tillskottet av bostäder behöver därför även lösas genom bättre nyttjande av befintliga bostäder och förändringar i det befintliga bostadsbeståndet. Något som också kan bidra till att bättre nå de klimatutmaningar vi står inför.

Minskad bostadsproduktion i närtid

Den köpkraftiga efterfrågan återspeglar dock inte det faktiska bostadsbyggandet. Det finns förskjutningar i tid som har med byggaktörernas produktionsplanering att göra och en trolig försiktighet inför att konjunkturläget förbättras. De närmsta åren bedöms byggtakten vara lägre än efterfrågan. Kommunens bygglovstatistik visar på en markant minskning av antal bostäder i beviljade bygglov och startbesked, se figur 49. Merparten av de bostäder som beviljats startbesked under 2023 var hyresrätter där Uppsalahem byggstartade två större studentbostadsprojekt.

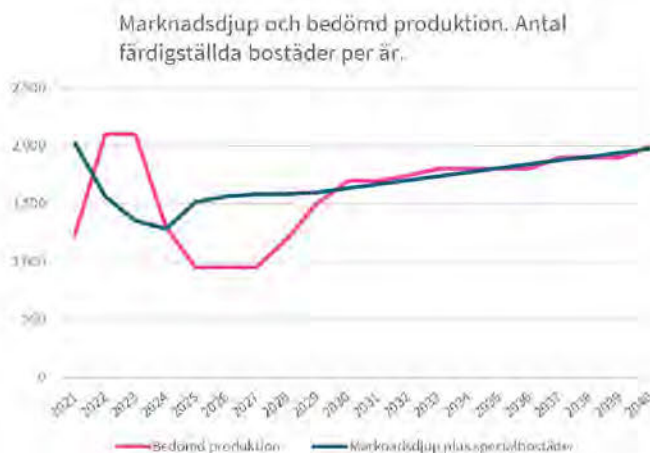

Figur 49:
Diagrammet visar antal bostäder i beviljade bygglov, beviljade startbesked samt beviljade slutbesked för åren 2019–2023.

Under de tre första månaderna under 2024 har bygglov beviljats för drygt 500 bostäder. Antalet bostäder i beslutade startbesked är närmre 200 och antalet bostäder i beviljade slutbesked närmre 900.

Det förändrade konjunkturläget märks genom svårigheter för byggaktörer att byggstarta bostadsprojekt vilket medför förfrågningar från byggaktörer att förlänga markanvisningsavtal som löper ut. Byggaktörer visar trots det intresse för nya markanvisningar vilket indikerar en ljusning i framtidsutsikt. Planaktörer önskar fortsatt påbörja detaljplaner för framtida bostadsbyggande i kommunen. De ser ett värde i att förädla marken under lågkonjunktur vilket bland annat visar sig i att antalet planbesked är relativt stabilt och till och med något ökande under 2023. Däremot märks ett minskat tryck i framdriften där aktörer inte har lika bråttom att färdigställa detaljplaner.

Kommunens bedömning av vilka bostadsprojekt som troligen kommer att byggstartas framöver är tydligt präglad av ökade produktionspriser och dämpad köpkraft. Det medför att byggstarter försenas och för de projekt som redan börjat byggas leder etappindelningar till att det tar längre tid att färdigställa.

Figur 50: Diagrammet visar beräknat marknadsdjup, dvs den köpkraftiga efterfrågan av nyproduktion hos hushållen samt bedömning av antal färdigställda bostäder till år 2040.

Sammantaget gör stadsbyggnadsförvaltningen bedömningen att produktionstakten är mer försiktig än beräknat marknadsdjup och indikerar ett genomsnittligt bostadsbyggande på cirka 1 500 bostäder per år fram till 2040, se figur 50.

Möjliga konsekvenser för bostadsförsörjningen

Prognoser visar att befolkningen i Uppsala fortsatt kommer att öka. Fortsatt befolkningsökning men kraftig inbromsning i bostadsbyggandet innebär en ökad boendetäthet i det befintliga bostadsbeståndet. Högst troligt är dock att hushåll med stark socioekonomi fortsatt kommer kunna efterfråga den bostad de behöver utan att behöva tränga ihop sig medan hushåll med sämre socioekonomi kommer att ha svårare att flytta till en lämplig bostad, tex trångbodda barnfamiljer, unga vuxna som vill flytta hemifrån eller familjer som vill separera. Ojämligheten mellan hushåll kan därmed öka.

Forskning visar att lägre byggtakt missgynnar alla, oavsett inkomstnivå. De inkomststarka får inte samma möjlighet att flytta till en nyproducerad bostad med högre standard och de inkomstsvaga drabbas i termer av mindre boyta.⁴¹ De senaste årens höga nyproduktionstakt i Uppsala har gjort det relativt enkelt att kunna efterfråga en nyproducerad hyresrätt som gynnar hushåll som fått arbete i Uppsala och vill flytta in i kommunen, lägre byggtakt kan därmed försvåra för en rörlig arbetskraft. Ett minskat bostadsbyggande i en stadsdel kan också medföra att det är svårare att bo kvar i sin stadsdel när bostadsbehoven förändras, de allra flesta flyttar sker mycket lokalt och utan nytillskott av bostäder blir omflyttningen lägre. Lägre takt i nyproduktionen minskar således antalet flyttkedjor som kommer som en naturlig följd av nyproduktion. Flyttkedjor som även gynnar de mer inkomstsvaga grupperna som får möjlighet att byta boende.

⁴¹ Inkomstjämlighet och boendesegregation Che-Yuan Liang, Uppsala universitet, sns-analys-71-inkomstojamlikhet-och-boendesegregation.pdf (triggerfish.cloud)

Datum:
2024-06-19Diarienummer:
KSN-2024-00722

Stadsbyggnadsförvaltningen

Mottagare
Enligt sändlistaHandläggare:
Elin Blume, Örjan Trapp

Inbjudan till samråd

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar framgår att kommunen ska samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen och regionen i länet tillfälle att yttra sig över kommunens arbete med bostadsförsörjningen.

För att svara upp mot detta krav väljer Uppsala kommun att bjuda in kommunerna i Uppsala län, Länsstyrelsen i Uppsala län och Region Uppsala att lämna synpunkter. Därtill bjuds ytterligare ett antal externa aktörer in, med stor kunskap om behov och efterfrågan av bostäder för olika målgrupper, att lämna synpunkter.

Därtill remitteras samrådsversionen till berörda nämnder och bolag inom kommunkoncernen.

Samrådsversionen har arbetats fram av en bred arbetsgrupp och därefter förankrats med berörda förvaltnings- och bolagsledning samt kommunkoncernledningen. Beslut om samråd fattades vid Kommunstyrelsens sammanträde den 11 juni 2024.

Samrådsversionen består av tre handlingar:

1. Bostad för alla – förslag till program för bostadsförsörjningen
2. Bostad för alla – förslag till handlingsplan för program för bostadsförsörjningen
3. Behovs- och marknadsanalys, underlag till kommunens bostadsförsörjningsarbete

Lämna synpunkter

Synpunkter på samrådsförslag ska inkomma senast den 30 september 2024 till kommunledningskontoret@ uppsala.se Ange diarienummer KSN-2024-00722.

Frågor gällande program och handlingsplan för bostadsförsörjningen kan besvaras av Elin Blume elin.blume@ uppsala.se och Örjan Trapp orjan.trapp@ uppsala.se

Välkomna med era synpunkter!

Erik Pelling
Kommunstyrelsens ordförande

Mottagare inom kommunkoncernen

Arbetsmarknadsnämnden	arbetsmarknadsforvaltningen@ uppsala.se
Omsorgsnämnden	vard-ochomsorgsforvaltningen@ uppsala.se
Plan- och byggnadsnämnden	plan-byggnadsnamnden@ uppsala.se
Socialnämnden	socialnamnden@ uppsala.se
Uppsalahem	registrator@ uppsalahem.se
Uppsala bostadsförmedling	info@ bostad. uppsala.se
Äldrenämnden	vard-ochomsorgsforvaltningen@ uppsala.se

Externa mottagare

Enköpings kommun	kommunen@ enkoping.se
Heby kommun	information@ heby.se
Håbo kommun	kommun@ habo.se
Knivsta kommun	knivsta@ knivsta.se
Tierps kommun	medborgarservice@ tierp.se
Älvkarleby kommun	kommun@ alvkarleby.se
Östhammars kommun	osthammardirekt@ osthammar.se
Länsstyrelsen i Uppsala län	 uppsala@ lansstyrelsen.se
Region Uppsala	region. uppsala@ region uppsala.se
Uppsala Handelskammare	 uppsala@ chamber.se
Fastighetsägarna Mitt Nord	info. mittnord@ fastighetsagarna.se
Wallenstam	kundservice@ wallenstam.se
Stockholms Kooperativa Bostadsförening (SKB)	skb@ skb.org
Sveafastigheter	info@ sveafastigheter.se
JM	kundtjanst. bostad@ jm.se
Besqab	info@ besqab.se
Bonava	info@ bonava.se
Boklok	kontakt@ boklok.se
Hyresgästföreningen Aros-Gävle	info. aros-gavle@ hyresgastforeningen.se
Uppsala Studentkår	reception@ us.uu.se
Jagvillhabostad.nu i Uppsala	info@ jagvillhabostad.nu
PRO	infokom@ uppsala.pro.se
SPF	spfseniorerna. uppsalalan@ telia.com
HSO Uppsala, funktionsrätt	 uppsalahso@ yahoo.se
Stadsmissionen	info@ uppsalastadsmission.se
Rödakorset	 uppsala@ redcross.se
Uppsala universitet, IBF	ibf@ ibf.uu.se
Barnombudet Uppsala	hej@ barnombudet.se
Widerlöv Uppsala	info. uppsala@ widerlov.se
Mäklarhuset Uppsala Knivsta	 uppsala@ maklarhuset.se
Fastighetsbyrån Uppsala	 uppsala@ fastighetsbyran.se
Riksmäklaren Uppsala	info@ riksmaklaren.se
Cytiva Sweden AB	info@ cytiva.com
Fresenius Kabi AB	info@ fresenius-kabi.com
Magnus Thos AB	info@ magnusthorab.se
MachineGames Sweden AB, Uppsala	info@ bethsoft.com
SWECO Sverige AB, Uppsala	info@ sweco.se
Gamla Uppsala Buss Aktiebolag	info@ gub.se
Attendo Sverige AB, Uppsala	HR@ attendo.se

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2024-05-10

Diarienummer:
KSN-2024-00722

Handläggare:
Elin Blume, Örjan Trapp

Samrådsförslag till program och handlingsplan för bostadsförsörjningen, Bostad för alla

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** remittera Bostad för alla, förslag till program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan samt behovs- och marknadsanalys, under perioden 16 juni till 30 september 2024.

Ärendet

Ärendet omfattar att gå ut på samråd med Bostad för alla, förslag till program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan samt behovs- och marknadsanalys. Kommuner ska enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) anta riktlinjer för bostadsförsörjningen under varje mandatperiod. I Uppsala kommun delas detta in i två dokument med namnen "Bostad för alla, program för bostadsförsörjningen" med tillhörande handlingsplan.

I Uppsala kommun har kommunstyrelsen, genom stadsbyggnadsförvaltningen, det övergripande samordningsansvaret för bostadsförsörjningen. Därtill har flera nämnder och bolagsstyrelser ett ansvar för bostadsförsörjningen. Under våren 2024 har förslag arbetats fram tillsammans med berörda nämnder och bolag under ledning av stadsbyggnadsförvaltningen. Förslag som nu skickas på samråd.

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar framgår att kommunen ska samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen och regionen tillfälle att yttra sig över kommunens arbete med bostadsförsörjningen. För att svara upp mot detta krav väljer Uppsala kommun att bjuda in kommunerna i Uppsala län, Länsstyrelsen i Uppsala län och Region Uppsala att lämna synpunkter. Därtill bjuds ytterligare ett antal aktörer in för att lämna synpunkter. Det är aktörer med stor kunskap inom bostadsförsörjningsfrågorna och med kompletterande kunskap om hur olika

målgruppers behov och efterfrågan av bostäder ser ut. Utöver externa aktörer skickas samrådsförslaget även till berörda nämnder och bolag inom kommunkoncernen. Samråd sker under perioden 16 juni till 30 september 2024.

Program för bostadsförsörjningen med tillhörande handlingsplan beslutas efter remissförfarandet av kommunfullmäktige.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen, kommunledningskontoret, socialförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, Uppsalahem AB och Uppsala bostadsförmedling AB.

Föredragning

Kommuner ska enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) anta riktlinjer för bostadsförsörjningen under varje mandatperiod. I Uppsala kommun finns nuvarande program för bostadsförsörjningen, Bostad för alla 2021–2024, med tillhörande handlingsplan.

I nuvarande program finns två mål som tar sin utgångspunkt i hushållen. Dels att nå en ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala, dels att alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen. I förslag till nytt program med tillhörande handlingsplan finns målen kvar då de är fortsatt aktuella. En behovs- och marknadsanalys har arbetats fram som innehåller en lägesbeskrivning av hushållens behov och efterfrågan av bostäder samt fakta om bostadsutbudet i Uppsala kommun. Underlag som tillsammans med annan politisk styrning som tillkommit de senaste åren ligger till grund för justeringar av delmål och åtgärder.

Förslag till program och tillhörande handlingsplan samt behovs- och marknadsanalys har arbetats fram av en projektgrupp vid stadsbyggnadsförvaltningen samt en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från arbetsmarknadsförvaltningen, kommunledningskontoret, socialförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, Uppsalahem och Uppsala bostadsförmedling. Stadsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp har utgjort styrgrupp.

Kommunens ansvar för bostadsförsörjningen innebär att planera med syfte att alla i kommunen ska leva i goda bostäder samt främja att ändamålsenliga åtgärder genomförs. Mål och åtgärder ligger inom kommunens rådighet och det krävs en samverkan med många andra aktörer för att få en bättre fungerande lokal bostadsmarknad. Därtill finns många faktorer som ligger utanför kommunens rådighet för att alla ska kunna bo bra.

För att svara upp mot innehållskraven i lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar har tre dokument arbetats fram som nu skickas på remiss.

- **Bostad för alla - förslag till program för bostadsförsörjningen.** Samrådsversion. Innehåller kommunens mål och delmål, se bilaga 1.
- **Bostad för alla - förslag till handlingsplan för program för bostadsförsörjningen.** Samrådsversion. Till programmet kopplas en handlingsplan med åtgärder, indikatorer och ansvarig nämnd/bolag. Se bilaga 2.

- **Behovs- och marknadsanalys.** Analysen finns som bilaga och innehåller statistik och lägesbeskrivningar av hushållens behov och efterfrågan på bostäder samt fakta om bostadsutbudet. Se bilaga 3.

Enligt ovan nämnda lag framgår också att kommunen ska samråda med berörda kommuner och ge länsstyrelsen och regionen i länet tillfälle att yttra sig. För att svara upp mot detta krav skickas dessa dokument på remiss. Remissen skickas till aktörer med stor kunskap inom bostadsförsörjningsfrågorna och med kompletterande kunskap om hur olika målgruppers behov och efterfrågan av bostäder ser ut. Se bilaga 4.

Ekonomiska konsekvenser

Föreliggande förslag till beslut om att skicka förslag på samråd innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Kommunens arbete med bostadsförsörjningen har effekter på kommunalekonomin. Detta beskrivs översiktligt i förslag till program för bostadsförsörjningen liksom hur förändrade delmål och åtgärder kan få konsekvenser för olika dimensioner av hållbarhet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 10 maj 2024
- Bilaga 1, Bostad för alla - förslag till program för bostadsförsörjningen. Samrådsversion.
- Bilaga 2, Bostad för alla - förslag till handlingsplan för program för bostadsförsörjningen. Samrådsversion.
- Bilaga 3, Behovs- och marknadsanalys.
- Bilaga 4, Inbjudan till samråd.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Tertial 1 2024 - Kommunstyrelsen

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	9
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	10
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	12
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	14

1 Nämndens sammanfattning

Östhammars kommun fick en ny organisation 1/1 2024. Syftet är att skapa en organisation som är tydlig för alla, medborgare, företagare, förtroendevalda samt medarbetare.

Under årets första månader togs en ändringsbudget i syfte att matcha den nya organisationen.

Processen med länsväg 288 fortsätter med ett förslag om planutformning.

Riktlinjer för kameraövervakning antogs. Kameraövervakning har blivit en viktig del av vårt trygghetsskapande arbete samt en förutsättning för vårt arbete mot skadegörelse.

Under våren antogs Östhammars kommuns krigsorganisation, d.v.s. hur vi tar oss an en eventuell höjd beredskap eller krig. Kommunens grunduppdrag i krig är i stort samma som under fred, erbjuda samhällsviktiga tjänster för våra medborgare och företagare.

I början av året varslade Kommunal om stridsåtgärder. Stridsåtgärderna riktade sig framförallt mot verksamheter inom det Tekniska kontoret såsom fastighetsdrift och städ- och måltidsverksamheten. För att säkra verksamheten vid en eventuell strejk vidtog arbetsgivaren en rad åtgärder som innebar merkostnader för verksamheten som kan påverka budgeten.

Samarbetet inom Tillväxtkluster Norduppland har under årets första månader intensifierats. Målsättningen är att möta de utmaningar som både den privata och den offentliga sektorn står inför när det kommer till kompetensförsörjning och därigenom säkra den tillväxtpotential som finns i området. Genom ett framgångsrikt näringsliv säkras också en långsiktig ekonomisk stabilitet för den offentliga verksamheten.

2 Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaron är stabil och följer föregående års värden med ett undantag för Kultur och Fritidsnämnden. Den verksamheten är dock liten i jämförelsen och där mindre avvikelser ger ett större utfall i statistiken.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6

- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Såväl utfall per 30/4 som årsprognos visar på ett underskott överstigande 1 %. För vidare information om det ekonomiska utfallet, se rubrik 4.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att målet kommer att uppnås.

Kommunstyrelsens sjukfrånvaro är på motsvarande nivå som föregående år.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024 och kan då jämföras med tidigare mätningar. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock löpande och kontinuerligt under året, till exempel i form av årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar och APT:n där arbetsmiljön diskuteras.

3.1.1.3 Ett välmående näringsliv

Nämndmålet är inte uppnått. Det är i dagsläget svårt att sja om årsprognos då en stor del av resultatet är beroende av Svenskt Näringslivs enkätundersökning.

För nämndmålet följs följande mätningar: NKI/NUI, Svenskt Näringslivs enkät, nystartade företag samt konkurser.

För NKI - företag så var det samlade resultatet för år 2023 71. Resultatet varierar mellan områden: Bygg 82, Miljö 51, Livsmedel 70). För tertial 1 2024 är resultatet 86, dock med endast 9 svar registrerade. Antalet svar för perioden kan ändras då dessa ofta kommer in i statistiken sent (detta ligger utanför kommunens kontroll). Svarsfrekvensen från företagskunderna är historiskt mycket låg. För att få ett stabilare och tydligare resultat behöver fler ärenden mätas (även servering, brand, mark och upphandling) och en förändring till 2024 är att Origo går ifrån att ha 30 slumpmässiga ärenden som mäts per område och månad, till att alla företagsärenden mäts. Glädjande är att NKI för bygglov är 82, vilket är bäst i länet, och plats 25 nationellt.

SN kommer med ett preliminärt resultat till sommaren. Förvaltningen har deltagit i Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram för att ta grepp om de senaste årens dåliga resultat. Förvaltning och politik har slutit upp brett och det har blivit tydligt att alla verksamheter som påverkar näringslivets upplevelse av kommunen behöver ha näringslivsfokus.

Nystartade företag: Under T1 2024 har det startat 30 nya företag. Samma siffra för T1 2023. var 35. Under en lågkonjunktur brukar antalet nystartade företag öka, delvis beroende på den ökade arbetslösheten. Östhammars kommun har fortfarande en mycket

låg arbetslöshet och rörligheten på arbetsmarknaden tenderar att vara låg. För att skapa nyfikenhet hos fler unga att starta företag har kommunen valt att återuppta arbetet med Rookie Startup där ungdomar från årskurs nio till årskurs två i gymnasiet för känna på företagande under fyra veckor på sommarlovet.

Konkurser: Fem företag i kommunen gick i konkurs under T1 2024 vilket är samma som under T1 2023.

Arbetet med Tillväxtkluster Norduppland har under årets inledande månader intensifierats. Målet är att stärka tillväxtpotentialen genom att tillsammans med näringslivet aktivt arbeta med de utmaningar som identifierats kring kompetensförsörjning, varumärke, utbildning, lobbyfrågor etc. Arbetet görs tillsammans med näringslivet, Tierps kommun, Handelskammaren och med stöd från regionen. För att företagen ska kunna nå sin fulla potential behöver inflyttning och inpendling öka.

Företagarföreningarna i kommunen har en fortsatt viktig roll att spela och förvaltningen har fortsatt arbetet för att stärka samarbetet med företagarföreningarna under 2024. Under första tertialet har Östhammars företagarförening gjort en omstart efter en längre tid i träda. Detta gör att det finns aktiva företagarföreningar i fyra orter: Alunda, Gimo, Öregrund och Östhammar. Under T2 kommer kommunen tillsammans med företagarföreningar och föreningen Tillväxt & Tillsyn att söka Leadermedel gemensamt. Syftet med projektet är att kommunen ska vara en bättre partner till näringslivet.

Näringslivskontoret har som mål att göra 180 företagsbesök under 2024. Under första tertialet har drygt 60 besök genomförts.

Lotsmöten är prioriterad verksamhet och det har hållits många. En stående tid finns som går att få på kort varsel, men förvaltningen försöker även att arbeta mer flexibelt med tider och plats för möte.

För att stärka näringslivets upplevelse av kommunen behöver alla som arbetar med frågor som berör företagare eller beslutar i frågor som berör företagare, ha en grundkunskap och förståelse för den verksamhet man påverkar. För att stärka den gemensamma kunskapen har två interna utbildningsinsatser genomförts. Den första var tillsammans med Tillväxt & Tillsyn och riktade sig till alla som på något sätt arbetar med myndighetsutövning som berör näringslivet. Det genomfördes som en gemensam halvdagsaktivitet för politik, näringslivskontor, bygg- och miljö, upphandling och juridik med fokus på serviceinriktad myndighetsutövning. Syftet var att belysa kommunens roll och betydelse för den enskilda företagaren.

Den andra insatsen riktades till kommunförvaltningens ledningsgrupp samt BUNs, BMNs samt KS presidier. Även detta var en halvdag för att stärka kunskapen om kommunens näringsliv och ge ett utifrån perspektiv på förutsättningarna som finns. Inbjudna som föreläste var SBA, SN och Handelskammaren.

Inom besöksnäringsområdet har kommunens samarbete med Österåkers kommun och Norrtälje kommun i Visit Roslagen tagit nya former. Samarbetet mellan Roslagskommunerna fortgår, men engagemanget i Visit Roslagen avvecklas. Under sommaren 2024 kommer kommunen dock att köpa in tjänst i form av turistinformation i Öregrund av VR. På kommunens hemsida har fliken "Besöksnäring" uppdaterats och målsättningen är att en verktygslåda ska finnas tillgänglig för besöksnäringens aktörer där de kan hämta bilder och grafiskt material som finns tillgängligt via Roslagssamarbetet. Även tips, evenemang och utbildningar kommer successivt att fyllas på.

Kommunikationsarbetet fortlöper med hemsidauppdateringar, Tillväxt Östhammar på Facebook, nystart av podsändningarna "Inblick Östhammar" som genomförs tillsammans med Samhällsbyggnadskontoret. Tillgängligheten för kontakt med Näringslivskontoret bedöms som mycket god med snabb återkoppling vid kontakt.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Ett välmående näringsliv		

3.1.1.4 Lokaleffektivitet och nyttjandegrad

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att målet kommer att uppnås. De aktiviteter som planeras under året tar sin utgångspunkt i arbetet med lokalförsörjningsplanen, internhyresmodellen, rålista över fastigheter och ett fastighetssystem. I dagsläget arbetas det med internhyresmodellen och en översyn av ett nytt fastighetssystem. En rålista finns redan idag framtagen och kommer att arbetas med att förfinas under årets gång. Sammantaget ger detta en god möjlighet att nå målet vid årets slut.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Lokaleffektivitet		
Nyttjandegrad		

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Målet är inte uppnått vid 2024 års första tertialrapport.

Känslan av trygghet påverkas av bl.a.

1. En ökning av brottslighet, även om den är relativt låg i förhållande till större städer, kan påverka upplevelsen av trygghet i landsortskommuner.
2. En trend med minskande befolkning kan påverka trygghetskänslan negativt, eftersom minskat invånarantal kan leda till färre resurser för kommunal service och minskad närvaro av polis och räddningstjänst
3. Socioekonomiska faktorer som arbetslöshet, låg inkomst och social ojämlikhet kan bidra till en känsla av osäkerhet och minskad trygghet i en kommun.
4. Kommunala insatser för att öka tryggheten, såsom ökad närvaro av polis, bättre belysning och tryggare bostadsområden, kan bidra till att förbättra upplevelsen av trygghet i landsortskommuner

Några av de insatser som genomförts inom ramen för Kommunstyrelsens verksamhet under årets första tertial är:

- Anläggning av gång- och cykelväg (bl.a. i Östhammar)
- Trygghetsbelysning (bl.a. i Öregrund)
- Ökad digitalisering och lansering av e-tjänster

- Visa kommuntillhörighet med arbetskläder
- Kommunikativa insatser som hemsida, podsändningar och öppna möten
- Fördjupad relation med lokala företagareföreningar
- Förstärkt satsning på krisberedskap och kameraövervakning
- Systematiskt dammsäkerhetsarbete
- Iordningsställande av skyddsrum

För att nå målet skulle 87,7 procent eller fler svara att de känner sig trygga utomhus i det område där de bor när det är mörkt ute. Resultatet i den senaste medborgarundersökningen (2023) blev 87,4%. I jämförelse med genomsnittet i Sverige (75%) så är resultatet samtidigt mycket gott.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att målet kommer att uppnås. De aktiviteter som planeras under året tar sin utgångspunkt i, digitaliserade tjänster, information och utåtriktad verksamhet, effektivare och snabbare ärendehantering, tillgänglighet och gott bemötande. Detta sker både inom och utom organisationen. Sammantaget ger detta en god möjlighet att nå målet vid årets slut.

3.1.2.3 God och mättande mat

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Förändringar har utförts på matsedel, Ökad dialog med pedagoger, elever, boende, enhetschefer, rektorer samt skolledning har skett och fortgår. Kundnöjdheten inom äldreomsorgen har förbättrats. Kundnöjdheten inom förskola / skola kommer att mätas under hösten.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
God och mättande mat	◆ Delvis uppfylld	

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 En långsiktig finansiell åtgärdsplan

Uppdraget är inte genomfört.

Förvaltningen arbetar med en åtgärdslista som ska ligga till grund för politiska prioriteringar. De åtgärder som belyses tar sikte på såväl intäkts- som kostnadssidan.

3.2.2 Ett effektivt och tydligt ledningssystem

Uppdraget är inte genomfört.

Arbetet med att ta fram ett effektivt och tydligt sammanhållet ledningssystem fortskrider enligt plan. Ledningssystemets grundläggande komponenter är identifierade. Ledningssystemet kommer att vara klart, beslutat och i drift inför verksamhetsåret 2025.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Kommunstyrelsen	Politik och stab	-26 486	-22 496	3 990	-80 471	-81 799	-1 328
Kommunstyrelsen	Kommunledningskontoret	-19 738	-18 277	1 461	-60 658	-60 027	631
Kommunstyrelsen	Samhällsbyggnadskontoret	-2 845	-2 903	-58	-9 069	-9 269	-200
Kommunstyrelsen	Näringslivskontoret	-1 672	-1 507	165	-5 147	-5 147	0
Kommunstyrelsen	Tekniska kontoret	-36 438	-47 584	-11 147	-105 193	-105 487	-294
Delsumma:		-87 179	-92 767	-5 588	-260 538	-261 729	-1 191
Kommunstyrelsen	Finanser	519 940	512 314	-7 626	1 559 820	1 543 101	-16 719
Summa:		432 761	419 547	-13 214	1 299 282	1 281 372	-17 910

Övergripande:

Kommunstyrelsens verksamheter uppvisar för perioden januari till april en negativ avvikelse om ca 5,6 mnkr jämfört med tilldelad budgettram.

Prognosen för helåret är ett resultat som avviker negativt från tilldelad budgettram med ca 1,2 mnkr.

Kommunens finansieringsverksamhet uppvisar samtidigt en negativ avvikelse om ca 7,6 mnkr för perioden. Framförallt högre pensionskostnader än vad vi budgeterat med som ger denna avvikelse.

Helårsprognosen för kommunens finansverksamhet är en negativ avvikelse mot budget med ca 16,7 mnkr. Även här är det högre pensionskostnader ligger på minussidan men skatteintäkterna är högre än vad vi budgeterat med.

Särskilda kommentarer om verksamheten:

Politik/Stab

Utfall för perioden är en positiv avvikelse mot budget om ca 4 mnkr och en prognos om en negativ avvikelse mot budget om ca 1,3 mnkr för helåret.

Överskott i utfall kan till största delen härledas till att utbetalningar från migrationsverket är högre än årets beräknade kostnader för flyktingmottagning.

Arvoden samt lönekostnader för hela kontoret ligger för perioden i balans med budget vilket de även gör i helårsprognosen.

Stab hade en underfinansiering redan vid årets ingång och denna underfinansiering finns kvar både vid tertial 1 samt för helårsprognosen.

Kommunens gemensamma nämnder bedöms sammantaget att gå i linje med lagd budget. IT-nämnden har ett underskott för T1 men kommer tillgodoräknas intäkter när kommunens licenskostnader fördelas ut på respektive nämnd.

Kommunledningskontoret

Kontorets utfall för perioden är en positiv avvikelse mot budget om ca 1,5 mnkr. Helårsprognosen beräknas vara en positiv avvikelse mot budget om ca 0,6 mnkr.

Avvikelser finns främst inom HR samt Ekonomi och består till stora delar av lägre personalkostnader än budgeterat.

Samhällsbyggnadskontoret

Kontoret har en budget i balans såväl för perioden som i helårsprognosen.

Slutförvaret prognosticerar dock ett underskott om 200 tkr. Detta underskott kan inte täckas av kärnavfallsfonden och består av två delar. Den enda delen, 100 tkr, avser avkastningsränta på ej förbrukade medel och den andra delen, 100 tkr, avser kostnader för juridiskt biträde i huvudförhandlingen för slutförvar för använt kärnbränsle.

Näringslivskontoret

Kontoret har en budget i balans såväl för perioden som i helårsprognosen

Tekniska kontoret

Periodens utfall för Tekniska kontoret är en negativ avvikelse mot budget om ca 11

mnkr. Årsprognosen är en budget i balans.

Störst avvikelse finns inom fastighet som har en negativ avvikelse mot budget om ca 12,3 mnkr.

Denna avvikelse ligger främst inom verksamhetslokaler. El och uppvärmning har en förbrukning på ca 3,9 mnkr över budget för årets första fyra månader.

Det löpande underhållet överskrider budget med ca 6,3 mnkr och det planerade underhållet överskrider budget med ca 0,5 mnkr. Det går inte att utesluta att en del av dessa kostnader kan komma att omklassificeras om investeringar.

Gata/väg har en negativ avvikelse mot budget för perioden om ca 1,1 mnkr.

Städenheten har positiv avvikelse mot budget om ca 0,9 mnkr vilken består av lägre kostnader än budgeterat för både personal- och övriga kostnader.

Måltidsenheten har en positiv avvikelse mot budget om ca 0,8 mnkr vilket kan härledas främst till lägre personalkostnader än budget. Livsmedelskostnader drar över budget med ca 0,3 mnkr för perioden.

Avfall har en budget i balans.

5 Investering utfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack apr 2024
Tek expl bost.omr	17 200	0	17 200	17 200	0	663
Tek G/C vägar	0	0	0	0	0	1 120
Tek övr infrastruktur	20 300	0	20 300	20 300	0	140
Tek vhtlokaler	72 000	0	72 000	72 000	0	11 114
Tek energieffektiv	8 250	0	8 250	8 250	0	61
Tek övriga	16 250	0	16 250	16 250	0	603
Renhållning	1 500	0	1 500	1 500	0	1 405
Summa:	135 500	0	135 500	135 500	0	15 106

Den totala investeringsbudgeten för kommunstyrelsens verksamheter är 135,5 mnkr. Av dessa har ca 15 mnkr kommit att utnyttjats per tertial 1. Årsprognosen är att budgeten om 135,5 mnkr kommer att nås.

Budgetuppföljning och helårsprognos

Östhammars kommun

2024-04-30

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Resultat i % (kommunen)

- Målet uppnås om resultat i % uppgår till , eller överstiger, 1,5 % av årets skatter och generella statsbidrag.
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för Tertial 1

Resultat i % (kommunen)

- Utfall april: -3 %
- Årsprognos: -2,8 %
 - prognosen är att resultatmålet i % inte uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (kommunen)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för Tertial 1

Budgetföljsamhet (kommunen)

- Utfall april: -227 %
- Årsprognos: -288 %
 - prognosen är att målet om budgetföljsamhet inte kommer uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (nämnder)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Anmälan till KS ska ske vid negativ avvikelse på nämndnivå, eller positiv avvikelse överstigande 2 %.

Budgetföljsamhet (nämnder)

Nämnd	Helår 2024		
	April	(prognos)	
KF KS	-6,4%	-0,5%	Prognosen är att målet uppnås
BMN	7,0%	0,0%	Prognosen är att målet uppnås
KFN	5,8%	0,0%	Prognosen är att målet uppnås
BUN	0,6%	-0,8%	Prognosen är att målet uppnås
VON	-30,1%	-23,3%	Prognosen är att målet inte uppnås
IFN	-3,3%	-2,2%	Prognosen är att målet inte uppnås

ÖSTHAMMARS KOMMUN

NÄMND	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Kommunfullmäktige	-17 934	-17 069	865	-53 802	-50 630	3 172
Kommunstyrelsen	-69 245	-75 698	-6 453	-206 736	-211 098	-4 362
Bygg- och miljönämnden	-1 675	-1 557	118	-5 649	-5 649	0
Kultur- och fritidsnämnd	-17 951	-16 912	1 039	-54 492	-54 493	-1
Barn- och utbildningsnämnden	-207 622	-206 438	1 184	-624 685	-629 685	-5 000
Vård- och omsorgsnämnden	-47 053	-61 210	-14 157	-153 421	-189 192	-35 771
Individ- och familjenämnden	-145 326	-150 100	-4 774	-437 365	-446 813	-9 448
RESULTAT VERKSAMHETEN	-506 806	-528 985	-22 180	-1 536 150	-1 587 560	-51 410
Finansieringsverksamheten	519 940	512 314	-7 626	1 559 820	1 543 101	-16 719
RESULTAT ÖSTHAMMARS KOMMUN	13 134	-16 671	-29 806	23 670	-44 459	-68 129

FINANSER

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Lönekontor	0	-448	-448	0	-459	-459
Pensionskostnader	-12 236	-19 455	-7 219	-36 707	-66 500	-29 793
Internfinansiering (internränta)	8 104	8 673	570	24 311	26 000	1 689
Skatteintäkter	526 405	526 762	357	1 579 216	1 591 816	12 600
Räntenetto (extern) och borgensavgifter	-2 333	-3 218	-885	-7 000	-7 756	-756
RESULTAT FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	519 940	512 314	-7 626	1 559 820	1 543 101	-16 719

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Politik och stab	-26 486	-22 496	3 990	-80 471	-81 799	-1 328
Kommunledningskontoret	-19 738	-18 277	1 461	-60 658	-60 027	631
Samhällsbyggnadskontoret	-2 845	-2 903	-58	-9 069	-9 269	-200
Näringslivskontoret	-1 672	-1 507	165	-5 147	-5 147	0
Tekniska kontoret	-36 438	-47 584	-11 147	-105 193	-105 487	-294
RESULTAT KF KS	-87 179	-92 767	-5 588	-260 538	-261 729	-1 191

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Bygg- och miljönämnden	-932	-778	154	-2 815	-2 815	0
Bygg, karta, detaljplan	-603	-183	420	-1 967	-1 967	0
Miljö	-140	-596	-456	-867	-867	0
RESULTAT BMN	-1 675	-1 557	118	-5 649	-5 649	0

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Kultur- och fritidschef	-693	-189	505	-2 108	-2 108	0
Fritid och hälsa	-8 123	-8 368	-245	-24 567	-24 567	0
Kultur och bibliotek	-6 695	-6 191	503	-20 332	-20 333	-1
Kulturskolan	-2 440	-2 165	276	-7 485	-7 485	0
RESULTAT KFN	-17 951	-16 912	1 039	-54 492	-54 493	-1

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Bildning, stab	-80 726	-81 247	-522	-243 075	-247 576	-4 501
Gymnasiet och vuxenutbildning	-19 546	-19 874	-328	-60 306	-60 306	0
Grundskola	-71 309	-69 668	1 641	-214 791	-215 590	-799
Förskola och pedagogisk omsorg	-36 042	-35 649	393	-106 513	-106 213	300
RESULTAT BUN	-207 622	-206 438	1 184	-624 685	-629 685	-5 000

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Omsorg, stab	-16 524	-14 977	1 547	-49 690	-49 690	0
Produktion, stab	-3 008	-3 413	-405	-9 137	-9 137	0
Särskilt boende, äldre	650	-2 789	-3 439	-1 133	-11 185	-10 052
Ordinärt boende	-11 042	-21 707	-10 665	-38 449	-64 168	-25 719
HSL	-11 566	-11 553	13	-35 489	-35 489	0
Enh f hjälpm o föreby.ins	-2 921	-2 175	745	-8 820	-8 820	0
Funktionshinder	-2 643	-4 597	-1 954	-10 703	-10 703	0
RESULTAT VON	-47 053	-61 210	-14 157	-153 421	-189 192	-35 771

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Nämnd och politik	-360	-309	51	-1 080	-1 080	0
Myndighet, stab	-1 043	-417	626	-3 197	-2 744	453
Öppenvård	-3 628	-2 989	640	-11 395	-11 029	366
Barn- och ungdom, myndighet	-11 790	-17 167	-5 377	-35 386	-42 617	-7 231
Vuxen, myndighet	-5 953	-6 126	-172	-17 548	-17 386	163
Bostadsanpassning	-1 278	-736	542	-3 856	-3 791	65
Äldre och bistånd	-66 261	-43 836	22 424	-204 324	-207 751	-3 427
Funktionsnedsättning	-53 016	-75 030	-22 014	-154 131	-154 050	81
Integration och arbete	-1 998	-3 491	-1 493	-6 448	-6 367	81
RESULTAT IFN	-145 326	-150 100	-4 774	-437 365	-446 813	-9 448

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	Varav BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE
		ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024		2024	HELÅR
KS	Tek expl bost.omr	5 733	663	5 071	17 200	0	0	17 200
KS	Tek G/C vägar	0	1 120	-1 120	0	0	0	0
KS	Tek övr infrastruktur	6 767	140	6 626	20 300	0	0	20 300
KS	Tek vhtlokaler	24 000	7 246	16 754	72 000	0	0	72 000
KS	Tek energieffektiv	2 750	61	2 689	8 250	0	0	8 250
KS	Tek övriga	5 417	603	4 814	16 250	0	0	16 250
KS	Renhållning	500	1 405	-905	1 500	0	0	1 500
Summa KS		45 167	11 238	33 928	135 500	0	0	135 500
BMN	Bygg- o miljönämnden	67	0	67	200	0	0	200
Summa BMN		67	0	67	200	0	0	200
KFN	Kultur- o fritidsnämnden	567	0	567	1 700	0	0	1 700
Summa KFN		567	0	567	1 700	0	0	1 700
BUN	Barn- o utb nämnden	2 021	667	1 354	6 063	1 563	0	6 063
Summa BUN		2 021	667	1 354	6 063	1 563	0	6 063
VON	Vård- och omsorgsnämnden	767	75	692	2 300	0	0	2 300
Summa VON		767	75	692	2 300	0	0	2 300
Total		48 588	11 980	36 608	145 763	1 563	0	145 763

Tertialrapport 1 2024 - Bygg- och miljönämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (10)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	5
3.1	Nämndmål	5
3.2	Nämndens uppdrag	6
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	7
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	9
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	9

3 (10)

1 Nämndens sammanfattning

Nämnden har haft en period som präglats av hög intensitet.

Det som påverkat är dels efterarbetet från den tillväxt inom bygglovsverksamheten som vi såg under 2020-2022. Detta innebär ett resurskrävande arbete för bl.a. bygglovshandläggare. Samtidigt har bemanningen reducerats under 2023, för att möta minskade intäktsnivåer.

Lågkonjunkturen under 2023 påverkar också intäkterna kopplat till ansökningar inom miljöområdet, vilket ställer krav på omställning av verksamheten för att nå fullmäktiges mål.

2 Väsentliga personalförhållanden

20240101 trädde den kommunövergripande organisationsförändringen bestående av att fyra sektorer blev till sju kontor i kraft. De tjänstepersoner som arbetar på uppdrag av Bygg- och miljönämnden återfinns i Samhällsbyggnadskontorets personalgrupp. Samhällsbyggnadskontoret, som består av två enheter (Miljöenheten resp Plan-och Byggenheten) samt en personalgrupp direkt underställs kontorschefen, rapporterar både till Bygg- och miljönämnden och till Kommunstyrelsen.

Gällande sjukstatistiken så ser vi en ökning på 0,3 procentenheter och vi jämför med helår 2023.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6
- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

5 (10)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Prognosen är att nämnden når målet om budgetföljsamhet.

Utvecklingen under de inledande månaderna indikerar ett visst underskott inom miljöenhetens område. Samtidigt ser utvecklingen ut så att detta kan kompenseras med ett motsvarande överskott inom plan- och bygglovsverksamheten.

Verksamheten är dock oerhört konjunkturberoende och det finns skäl att följa indikatorerna noga för att snabbt anpassa verksamhetens omfattning under sommaren och hösten.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Prognosen är att nämnden kan få svårt att nå målet.

Vi ser en ökad sjukfrånvaro och indikationer på att enkätundersökningen av den upplevda trivseln ger ett sämre resultat än tidigare mätningar.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Prognosen är att nämnden når målet för helåret.

Nämnden mäter den upplevda rättssäkerheten hos privatpersoner och företag. Upplevelsen är hittills under 2024 tydligt bättre än tidigare år (NKI 80, vilket är att anse som högt/mycket högt).

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna. Bygg- och miljönämnden är en myndighetsnämnd och i sin ärendehantering, i sin kontakt med kommuninvånare/företagare och fastighetsägare samt i sin myndighetsutövning också agera på ett sätt som anstår en myndighetsnämnd. Detta innebär att

- a) Myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (5§ förvaltningslagen).
- b) I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk (5§ förvaltningslagen).
- c) Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot (5§ förvaltningslagen).

6 (10)

d) Myndigheten ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål (6§ förvaltningslagen).

e) Myndigheten ska vara tillgänglig för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kan tas. Myndigheten ska vidta de åtgärder i fråga om tillgänglighet som behövs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot allmänheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar (7§ förvaltningslagen).

f) Myndigheten ska inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Prognosen är att det kan blir svårt för nämnden att nå målet.

Nöjdheten hos kunderna har gått upp jämfört med föregående år på den aggregerade nivån. Samtidigt är det tidigt på året och antalet insamlade enkätsvar är lågt - framförallt från de myndighetsområden där vi historiskt har en svagare nöjdhet. Vårt mål är att nämndens kunder har en nöjdhet som är i nivå med genomsnittet i landet och i skrivande stund är nämndens NKI 74, vilket är detsamma som rikets genomsnitt.

3.1.2.3 Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen

Prognosen är att det kan blir svårt för nämnden att nå målet.

Nöjdheten hos kunderna har gått upp jämfört med föregående år på den aggregerade nivån. Samtidigt är det tidigt på året och antalet insamlade enkätsvar är lågt - framförallt från de myndighetsområden där vi historiskt har en svagare nöjdhet. Vårt mål är att nämndens kunder har en nöjdhet som är i nivå med genomsnittet i landet och i skrivande stund är nämndens NKI 74, vilket är detsamma som rikets genomsnitt.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen	74	74

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Ge vägledning i bygg- och miljöärenden

Nämnden ger vägledning i bygg- och miljöärenden.

Det ingår i uppdraget, enligt förvaltningslagen. Samtidigt så är förväntningarna på nämnden högre än så. Nämnden vill uppfattas som en serviceinriktad myndighet inom alla myndighetsområden.

Vi mäter kundernas upplevelse av vägledning genom att fråga hur de ser på vår/vårt

1. information
2. Tillgänglighet
3. Bemötande
4. Kompetens

Svaren blir mycket olika beroende på myndighetsområde. Exempelvis har vi låga betyg

7 (10)

(eller mycket låga betyg) från våra kunder av deras upplevelse av vår information inom livsmedelstillsyn (64) samtidigt som bygglovskunderna ger ett högt (eller mycket högt) betyg av informationen (81). Vid studier av det här slaget kan man komma fram till nämnden behöver fördela resurser, lära av varandra och utföra insatser för att vägledninguppdraget kan anses helt utfört, såsom fullmäktige givit det.

3.2.2 *Införa rådgivningsfika*

Nämnden har utfört uppdraget och fortsätter med det.

Detta har gjorts inom flera områden och på olika sätt. Två exempel är dels de ortsvisa möten som genomförts inom bygglovsverksamheten, dels entreprenörsträff/va-mässa. Båda dessa aktiviteter har varit mycket uppskattade av kunder.

3.2.3 *Utreda förenklade processer*

Här pågår två omfattande förenklingsinsatser.

Det ena är införande av e-förvaltning med möjlighet för våra kunder att använda elektroniska blanketter och det andra är upphandlingen av ett nytt ärendehanteringssystem. Båda dessa insatser ska skapa en effektivare förvaltning och en högre servicenivå gentemot våra kunder.

Uppdraget är att anse såsom påbörjat

4 Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)

Helårsprognosen är en budget i balans. Det mesta av det som idag avviker mot budget bedöms kunna hållas inom budget under helåret.

Periodens nettoresultat är ett överskott på 100 tkr.

Brutto redovisar intäkter ett underskott på 1,5 mnkr, löner ett överskott på 1,3 mnkr och övriga kostnader ett överskott på 300 tkr.

Intäktsunderskottet finns i sin helhet inom Miljöenheten. Dels har ansökningar om nya avloppsanläggningar varit på en låg nivå vilket ger ett underskott på 600 tkr. Just nu pågår årets avloppsinventering och har ännu inte kunnat faktureras vilket ger ett underskott på 350 tkr. Inom livsmedelstillsynen pågår risk-klassificering varpå ingen tillsyn kunnat genomföras än vilket ger ett underskott på 550 tkr.

Överskottet på löner beror dels på en löneskuld som håller på att regleras men även på vakanser i form av bland annat sjukfrånvaro.

För övriga kostnaders överskott står kurser, konferenser och resor för 150 tkr och för resterande 150 tkr finns förklaringen bland en lång rad mindre avvikelser, t.ex. inventarier, förbrukningsmaterial licenser etc. Där brukar förbrukningen inledningsvis kunna vara på en låg nivå.

9 (10)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack apr 2024
Ofördelat	200	0	200	200		

Bygg- och miljönämnden har en liten investeringsbudget avsedd till inventarieanskaffningar som klassas som investeringar. Det finns i nuläget inga planerade investeringar inom nämndens område. Utfallet är därför noll. Behovsinventering och eventuella åtgärder genomförs kommande tertialer.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Se nästa sida

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2023-048

§ 54. Årsbudget 2024: Tertianrapport per april 2024

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av redovisningen och godkänner tertianrapporten (bilaga).

Ärendebeskrivning

Enligt Östhammars kommuns styrmodell ska uppföljning ske sex gånger per år till Kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertianrapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering. Denna rapport beskriver väsentliga händelser, väsentliga personalförhållanden, nämndmål och uppdrag samt drift- och investeringsuppföljning.

Beslutsunderlag

- Tertianrapport per april.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Christina Stenhammar, barn- och utbildningschef, redovisar tertianrapport per april.

Beslutet skickas till

Barn- och utbildningschef
Ekonomi, Sofia Tolstoy
Staben, Fredrik Hübinette

Kultur- och fritidsnämnden

Dnr KFN-2024-65

§ 44. Årsbudget 2024: Tertianrapport per april 2024

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden tar del av redovisningen och godkänner tertianrapporten.

Ärendebeskrivning

Enligt Östhammars kommuns styrmodell ska uppföljning ske sex gånger per år till Kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertiarapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering. Denna rapport beskriver väsentliga händelser, väsentliga personalförhållanden, nämndmål och uppdrag samt drift- och investeringsuppföljning.

Beslutsunderlag

- Tertiarapport per april.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Fredrik Hübinette (kvalitetsutvecklare) och Magnus Andersson (ekonom) redovisar tertiarapport per april.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidschef
Ekonomi, Sofia Tolstoy
Staben, Fredrik Hübinette

Bygg- och miljönämnden

Dnr BMN-2024-610

§ 78. Verksamhets- och budgetuppföljning Bygg-och miljönämnden, tertial 1 2024

Beslut

Bygg- och miljönämnden tar del av informationen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun arbetar utifrån styrdokument för budgetuppföljning vad gäller drift- och investeringsbudget. I styrdokumentet beskrivs att det sex gånger per år ska ske en rapportering till kommunstyrelse/nämnd. Per april (tertialrapport), augusti (delårsbokslut) och december (helårsbokslut) görs en större skriftlig rapportering. Per februari, juni och oktober görs en enklare rapportering.

I den skriftliga rapporten ingår en prognos om måluppfyllelse för de satta verksamhetsmålen och budgetföljsamhet.

Beslutsunderlag

Bilaga - Tertialrapport med budgetuppföljning för Bygg- och miljönämndens verksamhet för första tertialet 2024.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Tertial 1 2024 - Individ- och familjenämnden

2 (15)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	7
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	9
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	10
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	11
7	Nyckeltal	13
7.1	Myndighet Barn och unga	13
7.2	Myndighet Vuxen	13
7.3	Myndighet Äldre.....	14
7.4	Myndighet LSS.....	15

3 (15)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde för tertial 1 2024 är 6,1 %. Utfallet står sig väl i relation till kommuntotalen.

Målet är uppnått och prognosen är att nämndmålet om bra arbetsmiljö kommer uppnås även för helåret.

Nämndens mål

Målet är uppnått och prognosen är att målet kommer att uppnås på helårsbasis avseende *Trivas och må bra på jobbet, Upplevelsen av trygghet och Nöjda kommuninvånare*

Målet om *Effektiv och rättssäker handläggning* är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Målet är inte uppnått och prognosen är att målet inte kommer uppnås på helårsbasis avseende *God ekonomisk hushållning - budget ska följas*.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att *Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre*. Här pågår aktivt arbete inom såväl öppenvården som Vuxenheten och Barn- och ungdomsenheten.

Ett annat givet uppdrag är *Korrekt redovisning avseende LSS-insatser*. Det pågående arbetet omfattar att identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämningen.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Individ- och familjenämnden uppvisar ett underskott om cirka 4,8 mnkr för årets första fyra månader. Periodens underskott motsvarar en negativ avvikelse på 1,09 % mot årsbudgeten.

Nämnden prognostiserar inte för budget i balans för helåret 2024.

2 Väsentliga personalförhållanden

I kommunens omorganisation från fyra sektorer till sju kontor som trädde i kraft i årsskiftet skedde en förflyttning av Enheten för Integration och Arbete (EIA, tidigare Arbetsmarknadsenheten) från dåvarande sektor Bildning till verksamhetsområde Myndighet inom Omsorgskontoret och Individ- och Familjenämnden. Sjukstatistiken har i och med detta ökat då EIA är en medarbetargrupp men generellt högre sjukfrånvaro.

Individ- och familjenämndens utfall vid tertial 1-rapportering 2024 är 6,1% vilket går att jämföra med utfallet för 2023 (5,5%) när EIA inte räknades med i nämndens

4 (15)

statistik. Utfallet för sjukfrånvaro inom Individ- och familjenämnden står sig väl i relation till kommuntotalens siffra på 7,6%.

Under tertial 1 så har nämnden haft fortsatta utmaningar i sin kompetensförsökning. Det är brist på socionomer vilket resulterat i att vi har flertalet konsulter inne i verksamheten. Även chefsförsörjningen har varit utmanande och nämnden har haft vakanta tjänster under våren som bemannamats med tillförordnade chefer och konsulter.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6
- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

6 (15)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått och prognosen är att målet inte uppnås för helåret.

Med en budgetavvikelse på 1,09 % bedöms målet inte uppnått då budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %.

Periodens resultat behandlas närmare under rubrikerna Ekonomiskt utfall och årsprognos (4), Investeringsutfall (5) och Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (6).

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024 och kan då jämföras med föregående års resultat, för att mäta progression. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbetet med att förbättra arbetsmiljö pågår löpande och kontinuerligt under året i form av t.ex. årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar samt vid arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras.

Samtliga enheter inom nämndens verksamhetsområde har planerat och genomfört aktiviteter utifrån 2023 års OSA-enkät, i syfte att förstärka upplevelsen av trivsel och att må bra på jobbet.

Måluppfyllelsen för tertial 1 baseras på planerat- och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål och enheternas aktiviteter.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Verksamhetsområdets enheter har planerade och pågående aktiviteter kopplade till målet. De handlar bland annat om uppdatering och implementering av nya riktlinjer för handläggning, följsamhet till styrdokument och rekrytering.

Bland annat följer man kammarrättsdomar och socialstyrelsens allmänna råd, vilka kontinuerligt går igenom i samband med enhetsmöten. Inom enheten Äldre och LSS har

7 (15)

domar en punkt på sektionmöte för genomgång. Särskilt svåra ärenden hanteras i samarbete med kommunjurist, för att säkerställa korrekt hantering i juridiskt komplexa frågor.

Barn- och ungdomsenheten har lagt ner ett stort arbete på rekrytering under årets första månader, i syfte att ha korrekt bemanning och fasa ut behovet av konsulter, för kontinuitet i medarbetargruppen.

3.1.2.2 *Nöjda kommuninvånare*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Samtliga enheter har planerade aktiviteter i målets riktning. Samtliga är pågående. Bland aktiviteterna kan nämnas öppenvårdens aktiva arbete med följsamhet till upprättad kompetensförsörjningsplan och Barn och ungas omfattande och långsiktiga arbete i form av en serie workshops utifrån Partnering of Safety. Här har alla medarbetare genomgått utbildningen vid tiden för upprättande av tertial 1-rapport, men det är viktigt att ha en utbildningsplan för att säkra motsvarande kompetens vid nyanställning.

3.1.2.3 *Effektiv och rättssäker handläggning*

Målet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Aktivt arbete i målets riktning pågår inom samtliga berörda enheter. Inom äldre och LSS-området håller man handläggningstiderna med god marginal. Inom barn och ungdomsenheten har fokus under tertial 1 legat på ökad utredningskvalitet och förtroendestärkande förhållningssätt i relationen till barn och familjer. Vuxenenheten beskriver bland annat att de arbetar med kompetenshöjande insatser i medarbetargruppen och arbete med klarspråk i samtliga kanaler, i syfte att den enskilde på ett enkelt sätt ska kunna ta del av sina uppgifter, vilket också bidrar till rättssäkerheten.

Nämndens uppdrag

3.1.3 *Korrekt redovisning avseende LSS-insatser*

Uppdraget är pågående.

En arbetsgrupp bestående av enhetschefer för LSS-bostäder, enhetschef myndighet LSS, ekonom och verksamhetschef LSS har satts samman. Syftet är att gemensamt identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämningen.

I maj får Individ- och familjenämnden en utbildning/introduktion till LSS-utjämningen för att öka sin kunskap inom området.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

8 (15)

3.1.4 *Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre*

Uppdraget är pågående.

Förvaltningen har fått i uppdrag att prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre. Inom området pågår en mängd insatser.

Öppenvården erbjuder två COPE föräldrautbildningar varje termin. De riktar sig till föräldrar med barn mellan 3 och 12 år samt föräldrar till tonåringar. De deltar också på föräldramöten som skolan, BVC och MVC anordnar, för att informera om Öppenvårdens serviceingång,

En fältsamordnare är tillsatt på 50 % för perioden 1 april - 31 december.

Fältsamordnaren har redan påbörjat ett nätverksarbete för Trygga vuxna, där syftet är att utöka antalet vuxna som rör sig ute på helger och kvällar. Planering inför så kallade riskhelger, som skolavslutning och båtveckan har stort fokus.

Samverkan mellan skolan och socialtjänsten fortgår med skolsociala team och Tillsammansdagar.

Budget och skuld finns sedan årsskiftet 2023/2024 kontinuerligt tillgängliga på kommunens bibliotek, i syfte att sänka tröskeln för att söka hjälp och stöd.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)

Individ- och familjenämnden uppvisar ett underskott om cirka 4,8 mnkr för årets första fyra månader. Periodens underskott motsvarar en negativ avvikelse på 1,09 % mot årsbudgeten.

Avvikelsen för perioden förklaras främst av kostnader för inhyrda konsulter hos Enhet Barn och Ungdom, ännu ej erhållna interna ersättningar till Enheten för Integration och arbete (EIA) samt högre kostnader än budgeterat i form av utbetald ersättning från Enheten för Äldre och Bistånd till en av den egna regins hemtjänstgrupper.

Det prognostiserade underskottet på helår om cirka 9,5 mnkr bedöms uppstå främst på grund av de befarade underskotten hos Enhet Barn och Ungdom samt Enheten för Äldre och Bistånd.

Fördjupad information finns under avsnitt 6.

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Individ- och familjenämnden	Omsorgskontoret	- 145 326	- 150 100	- 4 774	- 437 365	- 446 815	- 9 449

10 (15)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Individ- och familjenämnden har inte tilldelats någon investeringsbudget för räkenskapsåret 2024. Omsorgskontorets investeringsbudget om 2,3 mnkr är tilldelad Vård- och omsorgsnämnden.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Myndighet omsorg	Stab	- 1 043	- 417	+ 626	- 3 197	- 2 744	+ 453
	Enheten Öppenvård	- 3 628	- 2 989	+ 640	- 11 395	- 11 029	+ 366
	Enheten Barn och Ungdom	- 11 790	- 17 167	- 5 377	- 35 386	- 42 617	- 7 231
	Enheten Vuxen	- 5 953	- 6 126	- 172	- 17 548	- 17 386	+ 163
	Bostadsanpassning	- 1 278	- 736	+ 542	- 3 856	- 3 791	+ 65
	Enheten för Äldre och Bistånd	- 42 556	- 43 836	- 1 280	- 204 324	- 207 751	- 3 427
	Enheten för Funktionsnedsättning	- 76 721	- 75 030	+ 1 691	- 154 131	- 154 050	+ 81
	Enheten för Integration och arbete	- 1 998	- 3 491	- 1 493	- 6 448	- 6 367	+ 81
	Nämnd och politik	- 360	- 309	+ 51	- 1 080	- 1 080	0
Summa		- 145 326	- 150 100	- 4 774	- 437 365	- 446 815	- 9 449

12 (15)

Individ- och familjenämndens negativa avvikelser för de fyra första månaderna kan i stort förklaras av poster hos Enheten Barn och Ungdom, Enheten Äldre och Bistånd samt Enheten för Integration och arbete. Resterande enheter har mindre avvikelser eller en något större positiv avvikelse.

Gemensamt för de enheterna med mindre avvikelser är att överskott uppstår i personalkostnader på grund av vakanta tjänster, sjukfrånvaro eller annan frånvaro hos personalen. Flera av enheterna kommer på helår att få mer intäkter än vad som har budgeterats för. Exempelvis kommer nämnden att få ta del av statsbidrag för införandet av den nya Socialtjänstlagen av vilket totalt 570 tkr har fördelats i prognosen till några av Individ- och familjenämndens enheter. För samtliga av enheterna med mindre avvikelser är en helårsprognos lagd i nivå med budget eller en anings positiv.

Enheten för Funktionsnedsättning har en större positiv avvikelse för perioden. Den positiva avvikelserna kan förklaras av att kostnaden för Daglig verksamhet i egen regi, som hör till april, har hamnat i maj månad i räkenskaper. Helårsprognosen är lagd i linje med att den tilldelade budgeten kommer att förbrukas, med en liten positiv avvikelse motsvarande enhetens del av ovan nämnda statsbidrag för införandet av den nya Socialtjänstlagen.

Enheten för Integration och arbete har till och med april ett underskott om cirka 1,5 mnkr. Underskottet förklaras i helhet av ännu ej fakturerade ersättningar för interna tjänster. Prognos på helår är att enheten kommer att hålla sin budget, dock med en liten positiv avvikelse motsvarande det statsbidrag som enheten kommer erhålla för införandet av nya Socialtjänstlagen.

Enheten för Äldre och Bistånd har under årets första fyra månader en negativ avvikelse om ca 1,3 mnkr mot periodens budget. Underskottet består främst av att enheten betalat ut ersättning för fler utförda timmar än budgeterat till den egna regins nya hemtjänstgrupp Östhammar Norra. Prognostiserat utfall på helår för enheten är lagd till cirka - 3,4 mnkr givet antagandet att hemtjänstgruppen fortsätter utföra timmar i samma nivå under resten av året.

Periodens största avvikelse finns i Enheten Barn och Ungdom. Avvikelsen består i stort av kostnader för inhyrda konsulter och externa HVB-placeringar som har ökat till antalet under årets början. Enheten arbetar för att fasa ut de inhyrda konsulterna och ersätta med ordinarie personal. Med antagande om ett nedtrappande stöd i verksamheten av inhyrda konsulter till efter sommaren uppskattas årsutfallet resultera i en negativ avvikelse mot budgeten med cirka 7 mnkr.

13 (15)

7 Nyckeltal

7.1 Myndighet Barn och unga

7.1.1 Utredningstid >4 månader

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023	T1 2024
Utredningstid >4 mån	3	2	8	6	14	18	23

6 ärende har endast överstigit 4 månadersgränsen med 6-8 dagar.

7.1.2 Antal placeringar vid tertialets slut:

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023	T1 2024
Familjehemsplaceringar	8	6	9	11	9	11	10
Konsulentstödda familjehemsplaceringar	9	8	13	14	7	10	9
HVB-placeringar	3	3	4	2	3	5	8
Stödboendeplaceringar	2	1	0	2	2	2	3

7.1.3 Snittkostnad per vård dygn

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023	T3 2023	T1 2024
Familjehemskostnad	640	516	530	595	607	552	548
Konsulentstödda familjehemskostnad	2 155	2 099	2 369	2 148	2 182	2 147	2 197
HVB-kostnad	5 601	6 123	6 280	5 810	5 810	5 906	5 636
Stödboendekostnad	2 023	2 395	0	2 170	2 170	1 850	1 850

7.2 Myndighet Vuxen

7.2.1 Antal placeringar

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Terti	Utfall	Utfall
	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	al 2, 2022	T3 2023	T1 2024
Institutionsvård/Missbruk	5	4	2	3	3	2	6

14 (15)

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Terti al 2, 2022	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
-Snittkostnad per dygn, missbruk	1 968	1 997	2 120	2 179	3 010	2 900	2 501
Institutionsvård/Psykiatri	2	3	3	3	4	0	4
-Snittkostnad per dygn, psykiatri	1 898	2 032	2 232	2 232	2 355		1 656
Familjehem (vuxen)	0	0	0	0		0	0
-Snittkostnad per dygn, familjehem	0	0	0	0			

7.2.2 Övriga nyckeltal

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	99	113	93	119	87	106	99
-Snitt utbetalt per hushåll under tertialet	22 96 8	18 16 3	21 03 4	16 57 6	22 50 0	16 78 3	21 08 0
Antal personer med Boendestöd	66	65	72	72	78	81	79

7.3 Myndighet Äldre

7.3.1 Nyckeltal Äldre

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Antal personer i ordinärt boende med hemtjänstbeslut	804	804	784	797	803	656	647
Beviljad tid hemtjänst, tot.	69 69 4	72 44 4	71 23 9	73 27 5	75 55 4	78 62 5	77 68 7
Utförd tid hemtjänst, tot.	67 13 3	64 69 3	63 83 3	65 19 0	71 78 0	75 62 6	77 99 6
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	95%	95%	95%	94%	98%	98%	97,5%
Väntetid SÄBO, dagar	18	19	19	19	27	40	23

15 (15)

7.4 Myndighet LSS

7.4.1 Nyckeltal LSS

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Beläggningsgrad i procent, LSS-boende, vid tertialets slut	131	120	122	117	118	115	139
Daglig verksamhet, antal brukare	111	109	112	105	112	111	107
-Egen regi	98	95	97	93	101	100	100
-Lagen om valfrihetssystem (LOV)	13	14	15	12	11	11	7

7.4.2 Personlig assistans LSS

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
-personer	9	9	9	11	11	11	9
-timmar	11 02 3	10 64 8	9 656	11 13 0	12 32 5	12 87 2	11 54 8

7.4.3 Personlig assistans Socialförsäkringsbalken

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Antal ärenden vid tertialets slut	21	19	19	19	20	22	20
-varav utförs av egen regi	9	7	7	7	7	9	7

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-32

§ 56. Tertial 1 rapportering för individ- och familjenämnden 2024

Beslut

Individ- och familjenämnden godkänner rapporten för tertial 1 2024 (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, delårsrapport respektive årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Beslutsunderlag

Tertial 1 rapport

Ärendets behandling

Ekonomisk redovisning har lämnats på individ- och familjenämnden 2024-04-17 § 36.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Ekonom Frida Jansson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Socialchef Lina Edlund

Ekonom Frida Jansson

Tertial 1 2024 - Barn- och utbildningsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens vision, mål och uppdrag	7
3.1	Nämndens vision	7
3.2	Nämndens mål	7
3.3	Nämndens uppdrag	12
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	13
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	14
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	16

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Väsentliga personalförhållanden mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde är 6,6 %. Utfallet står sig väl i relation till kommuntotalen på 7,6%.

Nämndens mål

Prognosen är att nämndmålen kommer att uppnås på helår avseende *Budgetföljsamhet och Trivas och må bra på jobbet*.

Prognosen är dock att nämndmålen inte kommer att uppnås på helår avseende *Att höja kunskapsnivån och förbättra resultat i grundskolan samt Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka*.

Vad gäller de Övriga nämndmålen är bedömningen att prognosen kommer att uppnås på helår avseende *Upplevelsen av trygghet ska öka, Nöjda kommuninvånare samt Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola*.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska utfall för perioden januari-april 2024 är + 1 184 tkr (en avvikelse om 0,6 % mot budget). Helårsprognosen är ett underskott om – 5 000 tkr (en avvikelse mot budget om 0,8 %). De poster som avviker för periodens ekonomiska utfall mot prognos på helår är IT-inköp och köp och sälj av skolplatser. Dessutom är skolskjuts en osäker post och riskerar bli högre än budgeterat.

För att uppnå nämndmålet budgetföljsamhet följs avvikelsen mellan budget och faktiskt utfall upp varannan månad med verksamhetens chefer. På de enheter där utmaningar identifierats genomförs månatliga uppföljningar. Uppföljningarna av central budget har utökats och hålls månatligen för att följa de poster som avviker, detta för att övervaka avvikelser och vidta åtgärder i tid.

2 Väsentliga personalförhållanden

Fokus avseende väsentliga personalförhållanden ligger fortsatt på att minska sjukfrånvaron i kommunen som helhet och så även inom Barn- och utbildningsnämnden. Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka. Vi följer utvecklingen genom att titta tolv månader bakåt och jämför med den genomsnittliga sjukfrånvaron för helåret 2023.

Sjukfrånvaron för perioden mars 2023-april 2024 är 6,6 % (kvinnor 6,8 %, män 5,9 %), att jämföra med helårsutfall för Barn- och utbildningsnämnden 2023 på 6,6 % och år 2022 var utfallet 7,2%.

Arbetsmiljöverket önskade vid tidigare inspektion att kommunen som helhet blir bättre på att anmäla riskobservationer och tillbud så att det finns förutsättningar att minska olycksfallen. Under perioden januari-april 2024 har totalt 46 riskobservationer och tillbud rapporterats medan olycksfall och färdolycksfall uppgår till 69 samt att det rapporterats 1 arbetssjukdom. Under motsvarande period 2023 uppgick riskobservationer och tillbud till 50 medan olycksfall och färdolycksfall uppgick till 83. Den största delen av olycksfallen rör hot och våld från elev och de har ökat i antal.

Vad gäller kompetensförsörjning är det fortsatt en utmaning att rekrytera lärare,

framförallt inom praktiskt, estetiska ämnen såsom t ex slöjd och musik. Det innebär att flera skolor tvingats att anställa obehöriga lärare i dessa ämnen, trots att de har annonserat, i försök att rekrytera behöriga lärare.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6,0	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5,0
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7,0	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6

- kvinna	8,7	8,0	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

3 Nämndens vision, mål och uppdrag

3.1 Nämndens vision

Tillsammans för en utbildning av högsta kvalitet

Östhammars kommun ska ha en förskola och skola med högsta kvalitet där alla barn och elever ges möjlighet att utvecklas till sin fulla potential samt nå sina mål genom en inspirerande och trygg lärandemiljö

3.2 Nämndens mål

3.2.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.2.1.1 Budgetföljsamhet

Prognosen är att nämndmålet om Budgetföljsamt för Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde nås för helåret.

Barn- och utbildningsnämndens prognos är en avvikelse om -5 000 tkr (en avvikelse mot budget om 0,8%).

- Avvikelse mellan budget och utfall mäts varannan månad i form av budgetuppföljningar med cheferna i verksamheten samt centrala budgetuppföljningar
- Centrala budgetuppföljningar genomförs månatligen
- Enheter där det finns utmaningar har budgetuppföljningar månatligen

Avvikelsen om -5 000 tkr avser i sin helhet köp/försäljning platser (alla verksamheter men främst gymnasieskola) där förvaltningen ser att utvecklingen är att vi köper dyrare platser och att antalet elever som det köps platser för har ökat. En betalning till Upplands lokaltrafik som avsåg år 2023 är reglerad först 2024 på nämndens budget vilket påverkar helårsprognosen.

3.2.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Prognosen är att nämndmålet om att Trivas och må bra på jobbet inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde nås för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024 och kan då jämföras med tidigare mätningar i de delar av kommunen där samma mätning gjorts förr. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock löpande och kontinuerligt under året i form av t.ex. årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar och arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras. Den årliga uppföljningen genomfördes inom samtliga enheter samt på verksamhets- och kontorsnivå under tertial 1.

År 2023 var OSA-index för Barn- och utbildningskontoret 82 (år 2022- 81)

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
---------	--------	-------------

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
OSA-index sektor Bildning		83

3.2.1.3 Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan

Prognosen är att nämndmålet Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan inte kommer att uppnås för helåret.

Resultat för målet *Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka* kommer först efter vårterminens slut, således finns ännu inget utfall för 2024. Samma sak gäller för övriga årskurser.

År 2023 var andelen elever i årskurs 3 som klarat alla delprov i nationella provet i matematik 69,9%, (64% år 2022), vilket är högre än rikets siffra på 61%. I svenska klarade 71,4% alla delprov i det nationella provet (61,1% år 2022), vilket är högre än rikets motsvarande siffra på 67%.

I årskurs 6 var det år 2023 70% som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen (63,5% år 2022), vilket är i paritet med rikets siffra på 70,1%.

Andelen behöriga till gymnasiet har de senaste fyra åren fluktuerat med tydlig ökning under pandemin. År 2020 var andelen behöriga 81,7% och år 2021 var andelen behöriga 85,3%. År 2022 hade andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet sjunkit till 78,0%. Även siffrorna för riket sjönk avsevärt för riket (83%). År 2023 var andelen elever som uppnådde behörighet till gymnasiet 84,3%, aningen bättre än rikets siffra på 83,7%. Utifrån mitterminsbedömningar på skolorna för åk 9 ser inte prognosen god ut för att en ökad andel elever ska nå gymnasiebehörighet.

Verksamhetsområde grundskolan har under året arbetat med att bygga upp och stärka skolornas studios/särskilda undervisningsgrupper och därigenom stärka det särskilda stödet till eleverna. Grundskolorna har även under året samtidigt arbetet med att utveckla läxhjälp för att kunna stötta elever i anslutning till skolan.

Grundskolan fortsätter med satsningarna med rastverksamhet, ökad personaltäthet inom årkurserna F-3 och fokus på undervisningen genom satsningen *Lyckas tillsammans*.

För elever som riskerar att inte uppnå gymnasiebehörighet kommer sommarskola att ges i juni, efter vårterminen i årskurs 8 eller 9. I sommarskolan läser elever bara det eller de ämnen de behöver för att få gymnasiebehörighet. Det är rektor som bestämmer vilket eller vilka ämnen eleverna får läsa och hur upplägget ska se ut.

Bedömningen är att grundskolan i högre grad behöver kunna erbjuda elever med stora behov och komplex problematik extraordinärt särskilt stöd. Till hösten 2024 kommer en stödenhet att starta för elever med autismspektrumtillstånd (AST) samt för elever med komplex problematik i skolan.

Verksamhetsområde grundskola fortsätter också arbetet med riktade insatser gentemot särskilda skolenheter med komplexa utmaningar.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka		85 %

3.2.1.4 Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka

Prognosen är att nämndmålet Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka ej kommer att uppnås för året.

Data kommer i december för år 2024

Gymnasiet ser att genomströmningen tar längre tid då elever med svag studiebakgrund inte lyckats fullfölja sin utbildning eller behöver längre tid för att genomföra den. Gymnasiet hade ett flertal elever med reducerat program som därav inte kan uppnå examen. Gymnasiet hade även elever med förlängd undervisning som behöver mer än 3 år på sig att genomföra studierna. Det finns även elever som väljer att inte förlänga sin utbildning och avslutar därmed studierna utan examen. I nyckeltalen räknas elever som avslutat sin utbildning på ett introduktionsprogram, inte till kategorin elever med slutförda studier. Detta trots att eleven kan ha fullföljt sin individuella studieplan. Kommuner som Östhammar som har en relativt stor andel elever på introduktionsprogram kan i statistiken därför se ut att ha sämre resultat än de kommuner som har en stor andel elever på nationella program.

Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. En orsak till en lägre genomströmning i kommunen är att gymnasieskolan har en mycket hög andel elever som påbörjar gymnasiet på ett av IM-programmen och att ingångsvärdet (elevernas meritvärde från åk 9) var relativt lågt i jämförelse med riket. År 2021 hade eleverna i åk 9 i kommunal grundskola ett meritvärde på 214,4 i medel (riket 231,2). De som började kommunal gymnasieskola i Östhammars kommun ht 2021 hade 193,9 i medel varav eleverna på IMA hade endast 46 i meritvärde.

Genomströmningen påverkas även av program- och skolbyten. Det har blivit vanligare att programbyte eller avbrott sker sent under läsåret vilket innebär att elever har behov av att börja om i årskurs 1 efter ett programbyte, vilket i sin tur påverkar genomströmningen i gymnasieskolan.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka		54 %

3.2.2 Övriga nämndmål

3.2.2.1 Upplevelsen av trygghet

Prognosen är att målet Upplevelsen av trygghet kommer att uppnås för helåret.

Alla verksamheter har ett aktivt och systematiskt värdegrundsarbete som är knutet både till undervisningen och verksamheten i dess helhet där alla tar ansvar för att upprätthålla och utveckla ett gott klimat. Alla enheter i samtliga skolformer har upprättat *Handlingsplan mot Diskriminering och Kränkande behandling.*

Förskolan

Måluppfyllelsen är god. Våra vårdnadshavare upplever att förskolan är en trygg plats

för sina barn. Genomsnittet är 98,5 %, fördelat mellan 93,9 till 100% . Eftersom enkäten går ut avdelningsvis kan rektorerna se om det är någon särskild avdelning på sin förskola som sticker ut och arbeta mer med det.

Grundskolan

Måluppfyllelsen är god. I kommunens egen trygghetsenkät genomförd under höstterminen 2023 uppger 92% av eleverna i årskurserna årskurs F- 9 att de oftast eller alltid känner sig trygga på lektionerna och raster. Det är en ökning jämfört med år 2022 då motsvarande siffra för åk F-3 var 90% och för eleverna i årskurs 4-9 var det 87% .

Grundskolan har implementerat de nya riktlinjerna för att förebygga, upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling. Verksamhetsområde grundskola har också identifierat ett behov av att arbeta med riktade insatser kopplade till olika skolors specifika behov, något som följs upp av skolchef och formaliseras i en handlingsplan. Trygghet och studiero är också temat för satsningen *Lyckas tillsammans* inom grundskolan där alla lärare läser samma bok och har studiecirkel på temat. Viktiga områden som skolorna arbetar med här är exempelvis att arbeta med gemensamma lektionsstrukturer och stärka relationerna med elever och vårdnadshavare.

Gymnasieskolan/Vuxenutbildningen

Enligt Bruksgymnasiets *Skolenkät med fokus på trygghet, arbetsro och värdegrund* läsåret 2023/24 som genomfördes under höstterminen 2023 angav 95,9 % av eleverna i åk 2 att de upplevde att de var trygga i skolan. Alla kommuners medelvärde var 87,7 % vårterminen 2023 (Kolada).

Total andel elever på Bruksgymnasiet som kände sig trygga var 92 %. Det var fler pojkar än flickor som ansåg att de var trygga. IMA/IMS-eleverna skattar sig som lite mer trygga än övriga.

I trygghetsenkäten har elever angett var i skolan de kan känns sig otrygga och områden som lyfts fram är i omklädningsrum, matsalen och Stora Torget. Resultatet har diskuterats i arbetslag och i mentorsgrupper.

På vuxenutbildningen sker fortlöpande dialoger i klassrummet där frågor och skeenden fångas upp och synliggörs i samtal. Det sker även genom temadagar där innehåll valts utifrån verksamhetens behov.

3.2.2.2 Nöjda kommuninvånare

Prognosen är att nämndmålet Nöjda kommuninvånare kommer att uppnås för helåret.

Förskola

Vårdnadshavarenkäten som genomförs årligen visar att vårdnadshavare upplever att förskolan är en trygg plats för sina barn. Genomsnittet är 98,5 %, fördelat mellan 93,9 till 100% . Eftersom enkäten går ut avdelningsvis kan rektorerna se om det är någon särskild avdelning på sin förskola som sticker ut och arbetar vidare med det.

Grundskola

I kommunens elevenkät höstterminen 2023 uppgav 82,8 % av eleverna i åk F-9 att de var nöjda med sin grundskola. I Skolinspektionens enkät ställdes motsvarande fråga 2022. Då uppgav 71,1% av eleverna i åk 5 och 41,4% av eleverna i årskurs 8 att de var nöjda med sin skola. Baserat på de insatser som görs för att elever ska känna större nöjdhet är prognosen att måltalen kommer att uppnås.

I medborgarenkäten framkommer vidare att 65,6% av de svarande upplever att de är nöjda med hur grundskolan fungerar. Detta är en ökning jämfört med 2022 då siffran var 62%. I riket är motsvarande siffra för 2023 73%. Måltalet för året är 63%.

Gymnasieskola

Ett fortsatt stabilt antal elever som söker till våra utbildningar, relativt goda resultat i form av betyg, examensgrad, total nöjdhet bland eleverna samt ett engagerat arbete av elever och personal, bidrar till att gymnasiet uppvisar en god kvalitet och kan upplevas som en skola i framkant i regionen.

3.2.2.3 Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola

Prognosen är att målet Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola kommer att uppnås för helåret.

Nämndmål om total närvaro inom grundskola och gymnasieskolan är nytt sedan ett år tillbaka. Den totala närvaron på grundskola och gymnasieskola var utifrån rullande 12-månadersdata (2023-04-01 till 2024-03-31) var 88%, motsvarande siffra var förra året 87,2 %. Baserat på de insatser som görs på grundskolan och gymnasieskolan kring närvaroarbetet är prognosen att nämndmålet kommer att uppnås.

Grundskola

Total närvaro grundskolan utifrån rullande 12-månadersdata (2023-04-01 till 2024-03-31) 88,1%, måltalet är 88%. År 2023 T1 var närvaron i grundskolan 88,0%.

Handlingsplanen för skolnärvaro är implementerad, utredningsrutinerna är på plats, rutinen om att skolorna meddelar huvudmannen när de startar upp en utredning kopplat till en elevs omfattande skolfrånvaro fungerar i de flesta fall. Grundskolan fortsätter även med närvarokoordinatorer på skolorna motsvarande 10 % per skola, något som utökats till alla skolor. Därutöver har ett skolsocialt team precis startats upp med fokus på elever med problematisk skolnärvaro. Det är en samverkan mellan skola och socialtjänst.

Rutinerna för att meddela huvudman att skolan startar utredning kring närvaro har digitaliserats och förenklats i Prorenata.

Gymnasieskola

Total närvaro gymnasieskolan utifrån rullande 12-månadersdata (till och med mars 2024) 85,1 %. För de nationella programmen var den totala närvaron under samma tidsperiod 86,4 % jämfört med yrkesprogrammen där närvaron var 86,7 % och de högskoleförberedande programmen hade 86,3 % närvaro. Motsvarande närvaro på IM-programmen var 73,3% under samma tidsperiod.

Gymnasiet arbetar aktivt med att stärka närvaron i gymnasieskolan. Bland annat pågår ett arbete kring elevers psykiska hälsa och att stärka elevernas delaktighet i sina egna studier. Den uppdaterade handlingsplanen för skolnärvaro är implementerad i verksamheten.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska	88 %	88 %

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
öka		

3.3 Nämndens uppdrag

3.3.1 Åtgärdsplan för stärkt ekonomi

Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har genomfört följande åtgärder för en stärkt ekonomi:

- Stängning av Gräsö förskola
- Nedläggning av fritidsklubbar för elever åk 4-6, de eleverna hänvisas till fritidshemmets verksamhet.
- Minskat simundervisningen samt administration kring den.
- Minskat antal utflykter där bussar behöver abonneras.
- Infört farfarsprincipen vid lönesättning vid anställning av obehöriga lärare.
- Minskat personaltäthet inom fritidshemmet
- Alla gymnasieprogram har fått besparingskrav
- Minskat personaltätheten på gymnasieskolan

Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har lyft fram följande åtgärder för en stärkt ekonomi, men de är ännu inte genomförda:

- Nedläggning av pedagogisk omsorg i Alunda (beslutet är överklagat)
- Översyn av Hälsoäventyrets verksamhet och förslag om en mobil verksamhet i kombination med besök på Uppsalas Hälsoäventyr
- Minska lokalkostnaderna
- Se över skolstrukturen, vilka årskurser ska finnas på respektive ort.

För gymnasieskolan införs en ändring i reglementet kring regional samverkan och dimensionering, vilket riskerar ett ökat köp av externa gymnasieplatser, vilket i sin tur riskerar medföra en kostnadsökning.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
6 Barn- och utbildningsnämnden	600 BILDNING, STAB	-80 726	-81 247	-522	-243 075	-247 575	-4 500
6 Barn- och utbildningsnämnden	601 GYMNASIET OCH VUXENUTBILDNING	-19 546	-19 874	-328	-60 306	-60 306	0
6 Barn- och utbildningsnämnden	603 GRUNDSKOLA	-71 309	-69 668	1 641	-214 791	-215 591	-800
6 Barn- och utbildningsnämnden	604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	-36 042	-35 649	393	-106 513	-106 213	300
Summa 6		-207 622	-206 438	1 184	-624 685	-629 685	-5 000

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska utfall för perioden januari-april 2024 är + 1 184 tkr (en avvikelse om 0,6 % mot budget). Helårsprognosen är ett underskott om - 5 000 tkr (en avvikelse mot budget om 0,8 %).

På följande poster avviker periodens ekonomiska utfall mot prognos på helår:

Gällande IT-budget BoU sker de stora inköpen inom IT-budgeten till höstterminen därav överskott på posten per april. På helår prognostiseras ett underskott om cirka -2 000 tkr.

Skolskjuts visar ett underskott för perioden, underskottet kommer delvis återhämtas under sommarmånaderna. Kostnader från 2023 belastar innevarande års skolskjutsbudget detta är inget Barn- och utbildningsnämnden kunnat påverka. Utifrån rådande omständigheter är prognosen en budget i balans men det är fortsatt en osäker post.

Budgeten för köp/försäljning platser har ett underskott för perioden om -2 338 tkr. En försiktig prognos är ett underskott om -6 000 tkr på posten. Underskottet avser in sin helhet köp av dyrare platser till elever, men även ett ökat elevantal som Barn- och utbildningsnämnden köper platser för.

Modersmålsenheten har en negativ avvikelse för perioden och prognostiserar ett underskott på helår om -600 tkr. Underskottet härrör till sin helhet utökad tjänster. Enheten har en fast budgettram och får ingen utökning i budget för utökade tjänster. För året slår detta extra hårt då utökning gjorts av tjänster inom exempelvis ukrainska dock har ersättning från Migrationsverket tillfallit de enheter som har eleverna i skolverksamheten. Åtgärder har vidtagits som kommer ha effekt på budgeten framåt.

Gymnasiet, Kommunens Aktivitetsansvar och Vuxenutbildningen har avvikelser för perioden men räknar med att nå budget i balans, möjligen med ett visst överskott på helår. Förskola redovisar ett visst överskott för perioden vilket också är prognosen på helår. Grundskola har ett överskott för perioden vilket avser framför allt långtidsfrånvaro hos ordinarie personal samt en större utbetalning från Migrationsverket. Helårsprognos för grundskola är ett visst underskott. Verksamheterna tillsammans prognostiseras att nå en budget i balans på helår. På grund av ett ökat PO-påslag (Personalomkostnadspålägg) i december 2023 fick verksamheterna en stor utmaning med budgetarbetet för 2024. Budgetarbetet påbörjades i november/december 2023 och förändringen av PO-påslaget ökade verksamheternas kostnader med cirka 4 000 tkr detta med en oförändrad budgettram för 2024.

För att uppnå nämndmålet budgetföljsamhet följs avvikelsen mellan budget och faktiskt utfall upp varannan månad med verksamhetens chefer. På de enheter där utmaningar identifierats genomförs månatliga uppföljningar. Uppföljningarna av central budget har utökats och hålls månatligen för att följa de poster som avviker. Detta för att övervaka avvikelserna och finna åtgärder i tid.

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget	Överflyttad	Total budget	Prognos helår	Avvik. helårsprog	Utfall ack apr
---------	------------------	-------------	--------------	---------------	-------------------	----------------

	2024	budget fr. 2023	2024	2024	nos / totalbudge t 2024	2024
8000 Ofördelat BUN	4 500 000	0	4 500 000	4 437 000	0	0
8016 Invent. gr.sk.pl Alunda	636 000	636 000	636 000	636 000	0	576 961
8027 Öregrundsskolan inventarier	0	0	0	63 000	0	62 088
8037 Frösåkersskolan inventarier	927 000	927 000	927 000	927 000	0	27 484
Total	6 063 000	1 563 000	7 626 000	6 063 000	0	666 533

Barn- och utbildningsnämnden har för budgetåret fått en tilldelning om 4 500 tkr i investeringsbudget. Från föregående år flyttades över 1 563 tkr detta då projekten på Olandsskolan och Frösåkersskolan ej var färdigställda. Ett mindre färdigställande har gjorts av ett projekt på Öregrundsskolan detta räknas av från den tilldelade investeringsbudgeten för året.

Arbetet med att fördela och prioritera årets investeringsbudget pågår och kommer redovisas vid nästa delårsrapportering.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
600 BILDNING, STAB	6000 BILDNING, STAB	1 382	3 060	1 677	3 818	3 318	-500
600 BILDNING, STAB	6001 BoU-kontor	-2 451	-2 581	-129	-7 630	-7 830	-200
600 BILDNING, STAB	6002 BUN	-529	-465	65	-1 588	-1 588	0
600 BILDNING, STAB	6003 Skolledningen	-100	-76	24	-300	-300	0
600 BILDNING, STAB	6005 Köp/försäljning platser	-23 832	-26 170	-2 338	-71 497	-77 497	-6 000
600 BILDNING, STAB	6006 Fastighetskostnader	-38 258	-37 451	807	-114 773	-114 773	0
600 BILDNING, STAB	6007 Skolmåltider	0	1	1	0	0	0
600 BILDNING,	6008 Skolskjuts/inackorder	-10 815	-12 138	-1 323	-32 445	-32 445	0

STAB	ing						
600 BILDNING, STAB	6009 Kapitalkostn o investeringar	-2 156	-1 955	202	-6 469	-6 469	0
600 BILDNING, STAB	6011 BO övergripande, Övrigt	-2 606	-1 927	680	-7 835	-5 035	2 800
600 BILDNING, STAB	6702 MODERSMÅLSEN HETEN	-1 360	-1 546	-187	-4 356	-4 956	-600
Summa 600		-80 726	-81 247	-522	-243 075	-247 575	-4 500
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6010 GY.SKOLA, VUX.UTB OCH AME CENT	-1 207	-1 193	14	-3 701	-3 701	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6701 BRUKSGYMNASIE T	-13 624	-13 368	256	-42 176	-42 176	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6801 KOMMUNENS AKTIVITETSANSV AR	-247	-104	143	-754	-754	0
601 GYMNASIET OCH	6901 VUXENUTBILDNI NG	-4 468	-5 209	-741	-13 675	-13 675	0

VUXENUTBILDNING							
Summa 601		-19 546	-19 874	-328	-60 306	-60 306	0
603 GRUNDSKOLA A	6020 GRUNDSKOLA CENTRALT	-4 911	-4 837	75	-14 868	-14 868	0
603 GRUNDSKOLA A	6201 EDS FRITIDS	-1 699	-1 838	-139	-5 187	-5 587	-400
603 GRUNDSKOLA A	6202 KRISTINELUNDS FRITIDS	-782	-725	58	-2 391	-2 491	-100
603 GRUNDSKOLA A	6204 ÖREGRUNDS FRITIDS	-796	-862	-66	-2 438	-2 538	-100
603 GRUNDSKOLA A	6207 VRETA FRITIDS	-1 390	-1 589	-200	-4 113	-4 113	0
603 GRUNDSKOLA A	6208 OLAND FRITIDS	-1 557	-1 566	-8	-4 816	-5 216	-400
603 GRUNDSKOLA A	6209 EKEBY FRITIDS	-365	-309	56	-1 101	-1 101	0
603 GRUNDSKOLA A	6210 ÖSTERBYBRUK FRITIDS	-1 391	-1 414	-23	-4 012	-4 012	0
603	6301	-12 825	-12 301	524	-38 977	-38 777	200

GRUNDSKOL A	FRÖSÅKERSSKOL AN						
603 GRUNDSKOL A	6302 EDSSKOLAN	-4 382	-4 375	6	-12 525	-12 525	0
603 GRUNDSKOL A	6303 KRISTINELUNDSS KOLAN	-1 705	-1 674	30	-4 820	-5 320	-500
603 GRUNDSKOL A	6305 ÖREGRUNDS SKOLA	-3 395	-3 317	77	-10 431	-10 231	200
603 GRUNDSKOL A	6307 VALLONSKOLAN	-6 455	-6 275	180	-19 961	-19 961	0
603 GRUNDSKOL A	6308 VRETASKOLAN	-4 058	-3 979	78	-12 472	-12 472	0
603 GRUNDSKOL A	6310 OLANDSSKOLAN	-12 765	-11 988	776	-38 382	-37 982	400
603 GRUNDSKOL A	6311 EKEBY SKOLA	-602	-452	150	-1 838	-1 438	400
603 GRUNDSKOL A	6312 ÖSTERBYSKOLAN	-9 383	-9 533	-149	-27 918	-28 418	-500
603 GRUNDSKOL	6401 Anpassad grundskola	-2 856	-2 684	172	-8 541	-8 541	0

A							
603 GRUNDSKOL A	6402 11:ANS FRITIDS	8	51	44	0	0	0
Summa 603		-71 309	-69 668	1 641	-214 791	-215 591	-800
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6030 FÖRSKOLA OCH PED.OMSORG CENTR	-2 747	-2 779	-32	-8 435	-8 435	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6101 LOGÅRDEN FÖRSKOLA	-2 731	-2 775	-43	-8 212	-8 212	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6102 TOMTBERGA FÖRSKOLA 1	-2 065	-2 194	-130	-6 453	-6 553	-100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6103 MARIEBERG FÖRSKOLA	-2 649	-2 564	85	-7 463	-7 463	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS	6105 SKUTAN FÖRSKOLA	-2 570	-2 331	240	-7 035	-6 735	300

K OMSORG							
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6107 Fröets förskola	-3 547	-3 545	1	-11 021	-10 921	100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6108 RUBINEN FÖRSKOLA	-2 189	-2 240	-51	-6 397	-6 397	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6109 DIAMANTEN FÖRSKOLA	-2 655	-2 747	-92	-7 501	-7 651	-150
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6111 FURUSTUGAN FÖRSKOLA	-3 999	-3 722	277	-12 105	-12 005	100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6113 ALMA FÖRSKOLA	-3 621	-3 316	305	-10 772	-10 522	250
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS	6114 EKEBY FÖRSKOLA	-834	-881	-47	-2 383	-2 483	-100

K OMSORG							
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6116 GRANEN FÖRSKOLA	-1 590	-1 569	22	-4 743	-4 743	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6117 EKEN FÖRSKOLA	-2 130	-1 972	158	-6 177	-6 077	100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6118 MINERALEN FÖRSKOLA	-2 144	-2 136	8	-6 186	-6 086	100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6123 FAMILJEDAGHEM ALUNDA	-439	-660	-222	-1 225	-1 425	-200
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6131 ÖPPEN FÖRSKOLA	-121	-103	17	-370	-370	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS	6132 Familjecentralen	-10	-115	-105	-35	-135	-100

K OMSORG							
Summa 604		-36 042	-35 649	393	-106 513	-106 213	300
		-207 622	-206 438	1 184	-624 685	-629 685	-5 000

Personalomkostnadspålägget (lagstadgade arbetsgivaravgifter och kollektivavtalade pensioner) och dess höjningar har varit en stor utmaning för verksamheterna de senaste åren och så även för innevarande år. Verksamheterna arbetar löpande under året med sin resursfördelning och planering av verksamheten. Långtidsfrånvaro hos ordinarie personal tillsätts ej eller ersätts av mindre kostsam personal.

Viktiga bidrag som erhållits under året är statsbidrag (Stärkt kunskapsutveckling i förskoleklass, grundskolan och fritidshem), Kvalitetshöjande åtgärder i förskola och Yrkesvux, med flera). Ersättningarna från Migrationsverket för ukrainska elever är en viktig anledning till varför fler enheter når en budget i balans.

För grundskola är det enheterna Ed- och Kristinelund och Österby som har en utmaning att nå en budget i balans. Edsskolan och fritids har sedan år 2022 en viss övertalighet med personal. De har även haft en utmaning då det är många tjänstledigheter på kort tid och personal har använts mellan enheterna Ed och Kristinelund (detta på grund branden på Kristinelundskolan hösten 2023). Åtgärder är vidtagna inom Ed, men kommer få fullt önskad effekt först år 2025. För Kristinelundskolan som är en mindre enhet (knappt 100 elever) är det problematiskt att nå en budget i balans. Efter branden 2023 är det ytterligare utmaning att nå budget i balans. Åtgärder har vidtagits även här men detta kommer ej leda till en budget i balans i år. Österby har under året haft tjänstledigheter som kommit tillbaka samt vakanta tjänster som kunnat tillsättas tidigare än vad som budgeterat för. Även här kommer det bli en utmaning att nå balans på helår, men uppföljningar sker löpande med enheten för att säkerställa att underskottet inte ökar och att åtgärder tas fram.

För förskolorna är en förändring mot föregående år att det åldersfördelade indexet är borttaget. Förskolorna får nu samma grundbelopp inom åldersspannet 1-5 år. Resultatet av ett grundbelopp oavsett ålder på barnet är att det blivit en jämnare fördelning av budget för enheterna. Tomtberga förskola påverkas dock negativt i år då enheten har många barn födda 2022 och 2023. Med ett ökat barnantal (jämfört med hur budget fördelade) samt ersättning från Migrationsverket för ukrainska barn kommer förskola troligen nå ett visst överskott på helår.

Tertial 1 2024 - Kultur- och fritidsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	7
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	8
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	9
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	10

1 Nämndens sammanfattning

Den största förändringen är att ett kultur- och fritidskontor har etablerats; ett kontor som även inrymmer kulturskolan. Verksamheten har påverkats av att kontoret har varit en chef kort. En rekrytering av en enhetschef pågår.

Verksamhetens anläggningar börjar rent generellt bli till åren.

Lokalförsörjningsplanen behöver bli genomarbetad och spegla det framtida behovet av anläggningar för idrottande.

2 Väsentliga personalförhållanden

Per 1 januari 2024 trädde en kommunövergripande organisationsförändring i kraft. Förändringen har påverkat Kultur- och fritidsnämnden genom att det nu är en till enhet som rapporterar mot nämnden vilket är Kulturskolan. Utöver en tillkommen enhet så har det även enheterna Ung fritid och Fritidsenheten slagits ihop till en enhet som numer heter Enheten för fritid och hälsa. Organisatoriskt låg de verksamheter som rapporterar mot nämnden tidigare under ett verksamhetsområde som var en del av sektor Samhälle, numer tillhör de ett eget kontor (Kultur- och fritidskontoret).

Gällande Kultur- och fritids sjukstatistik kan vi se en ökning på 2,1 procentenheter jämfört med 2023. Förklaringen till ökningen kan inte relateras till den nya enheten som tillkommit då Kulturskolan har en låg sjukfrånvaro som legat på högst 3,3% under 2024. Sjukfrånvaron på övriga enheter är hög och är en kombination av långtidssjukfrånvaro och korttidssjukfrånvaro. Antalet medarbetare på kontoret är också en faktor som gör att sjukfrånvaron ser högre ut då det totalt är ca 55 medarbetare på kontoret.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6

5 (13)

- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Kontoret har till följd av sjukskrivningar och en vakant chefstjänst ett överskott på löner. Det är också vissa kostnader som inte periodiserats och kommer under nästa tertial. Sett över året så är prognosen att kontoret kommer gå med överskott.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås. Kontoret har relativt lite personal vilket gör att sjukfrånvaron varierar mer, både uppåt och neråt, än kontor med fler medarbetare. Kontoret har just ett antal sjukskrivna medarbetare och arbete pågår med att få dessa åter i tjänst. När det kommer till arbetsmiljön så har kontoret haft en gemensam dag med det huvudsakliga syftet att bygga gemenskap och hur kontoret tillsammans med politiken kan arbeta med hur meningsfull fritid kan skapas i samspel med kommunens invånare.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås. Kultur- och fritidskontoret har tillsammans med tekniska kontoret arbetat med att höja säkerheten i nämndens verksamhetslokaler. Olika tekniska har och kommer att installeras och användas och personalen är mer uppmärksam. Rutiner för kriser och situationer ajourhålls. När man lyfter fram och arbetar med trygghet så blir den upplevda tryggheten inledningsvis lägre trots att den faktiska trygghet stärks vilket är en anledning till att årsprognosen är negativ.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Kontoret har förbättrat sin kommunikation dels om öppettider dels om programutbud. Ärenden som kommer via Östhammar Direkt i Artvise omhändertas skyndsamt.

3.1.2.3 *Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024.*

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Med det anläggningsutbud som idag finns och de förutsättningar de har är det osannolikt att detta mål kommer att nås. Som exempel har ishallarna 22 veckor is

vardera per år vilket innebär att det där finns 60 tomveckor. De veckor när is inte finns, dvs sommarhalvåret, är det samtidigt låg beläggningsgrad på idrottshallar. Flera av de gymnastiksalarna som hyrs ut och som inte ligger i anslutning till skola har mycket låg beläggningsgrad.

Den tid som Kultur och Fritid kan hyra ut anläggningarna är kl. 16-22 på vardagar samt kl. 08-22 på helger. Det ger bokningsbar tid om 58 timmar per vecka och idrottshall/simhall. Det ger på 52 veckor drygt 3000 timmar per anläggning och år. Motsvarande tid för skolan är alltså 40 timmar per vecka i idrottshall och simhall.

Simhallarna är stängda under sommaren medan Landbadet i Alunda håller öppet när de andra stänger men har stängt under övriga året.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024		80%

3.1.2.4 Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Det har fortsatt varit ett högt tryck på träningstider i idrottshallar under årets fyra första månader. Genom omfördelning från fullbokade hallar till hallar med lägre beläggningsgrad har antalet nyttjade timmar ökat.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar		42 %

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Extern finansiering

Uppdraget är ej slutfört. Kontoret stödjer föreningar att söka extern finansiering och föreningar blir överlag mer benägna att söka dessa externa stöd. Föreningars kunskap om bidragsmöjligheter varierar och ett fortsatt arbete handlar om att höja grundkunskapen.

3.2.2 Utveckla utbudet av allmänna träningsplatser

Uppdraget är ej slutfört. Kontoret har under vintermånaderna möjliggjort för naturisar i kommunens alla tätorter. Arbetet går vidare med ett utegym i Öregrund. De rörelseslingor som finns kommer att flyttas runt för att öka variationen.

Periodens nettoresultat är ett överskott på 1,0 mnkr

Brutto redovisar intäkter ett underskott på 1,8 mnkr, löner ett överskott på 1,4 mnkr och övriga kostnader ett överskott på 1,4 mnkr.

Underskottet på intäktssidan beror på att Barn och utbildningskontoret ännu inte har debiteras hyra för de sporthallar de nyttjar. Överskottet på löner beror dels på sjukfrånvaro men även vakanta tjänster.

Övriga kostnaders överskott finns inom Folkhälsoforum, reklam och Information, inventarier och förbrukningsmaterial samt fastighetsservice på utebaden.

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack apr 2024
Ofördelat	1 700	0	1 700	1 700	0	0

Behovsinventering och eventuella åtgärder genomförs kommande tertialer.

Tertial 1 2024 - Vård- och omsorgsnämnden

2 (16)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	5
3.1	Nämndmål	5
3.2	Nämndens uppdrag	7
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	9
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	10
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	11
7	Nyckeltal	14
7.1	Särskilt boende	14
7.2	Hemtjänst.....	15
7.3	Produktion Närvårdsenheten	15

3 (16)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsamt arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde tertial 1 2024 är 8,6 %, vilket är högre än kommunsnittets 7,6 %, men på samma nivå som 2023. Det är sedan tidigare känt att sjuktalen är högre inom äldreomsorgens områden varför det pågår ett aktivt arbete i syfte att förbättra arbetsmiljön för både chefer och medarbetare.

Prognosen är att nämndmålet om en bra arbetsmiljö kommer att uppnås.

Nämndens mål

Följande mål är helt eller delvis uppnådda vid tertial 1 2024, med prognosen att de kommer att uppnås för helåret: *Trivas och må bra på jobbet, Ett ökat förebyggande arbete, Upplevelsen av trygghet, Nöjda kommuninvånare och Ökad personalkontinuitet.*

Följande mål är inte uppnådda vid tertial 1 2024 och prognosen är att de inte kommer att uppnås för helåret: *Budgetföljsamhet.*

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att erhålla *Utbildning vid behov i det svenska språket.* Arbetet fortgår sedan föregående år.

Förvaltningen har även getts uppdraget att upprätta *Åtgärdsplan för stärkt ekonomi.* Under tertial 1 har åtgärder inom hemtjänstområdet prioriterats.

Ytterligare uppdrag handlar om att *Säkerställa kompetensförsörjningen.* Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Målet uppnås inte för perioden och nämnden prognostiserar inte för budget i balans på helår.

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett negativt resultat om dryga 14 mnkr för årets fyra första månader. Den procentuella avvikelserna uppgår till 9,2%.

2 Väsentliga personalförhållanden

Sjukstatistiken för nämndens verksamheter ligger stadigt på motsvarande 2023 års nivå, och det är en stabilitet att se positivt på då det indikerar att den sänkning vi sett i sjukfrånvaron sedan 2019 inte är tillfällig utan fortsatt ett läge att arbeta vidare ifrån. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter.

En extra verksamhetschef är tillsatt för ett år inom äldreomsorgen för att lägga ytterligare fokus på ekonomi och kvalitet samt på uppföljning och uppdrag som nämnden har givit till verksamheten. Inom kompetensförsörjningen ser vi även i år utmaningar i sommarrekryteringen. Detta är en utmaning i hela välfärden. Inför sommaren 2024 är det beslutat om tre semesterperioder vilket bör ska underlätta bemanningen. Undersköterskor och sjuksköterskor är fortsatt en bristkompetens vilket får inverkan särskilt inom hemtjänsten och hemsjukvården, och även arbetsterapeuter är svårrekryterade.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6
- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

5 (16)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått för perioden och prognosen är att målet inte uppnås för helåret.

Med en negativ budgetavvikelse om 9,2 % vid utgången av tertial 1, bedöms målet inte uppnått, då budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %.

Periodens resultat behandlas närmare under rubrikerna Ekonomiskt utfall och årsprognos (4), Investeringsutfall (5) och Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (6).

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet fortsatt kommer att vara uppnått för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024. Mätmetoden är OSA-enkäten (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock kontinuerligt under året i form av till exempel årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar (löpande och inför förändringar) samt vid arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) har genomförts inom samtliga enheter, samt på verksamhets- och kontorsnivå, under tertial 1. Insatser utifrån resultat i föregående års OSA-enkät är planerade och följs upp kontinuerligt under året.

Måluppfyllelsen för tertial 1 baseras på planerat- och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål och enheternas aktiviteter.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.1.3 Ett ökat förebyggande arbete

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret

Prognosen baseras på det senaste årsutfallet för andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats och motsvarande utfall per mars 2024. Utfallssiffran baseras på antalet personer 80+ med biståndsbedömd insats, dividerat med totala antalet personer 80+, vid en given tidpunkt.

Per sista februari 2024 (senast tillgänglig data) var 1 996 invånare över 80 år. Av dessa har 462 personer en biståndsbedömd insats, vilket ger att 76,9 % **inte** har en biståndsbedömd insats. Vid utgången av 2023 var motsvarande siffra 74 %, varför resultatet för tertial 1 2024 är en förbättring.

En viktig förbyggande insats är att alla personer över åttio år erbjuds ett hembesök av

6 (16)

fysioterapeut och/eller arbetsterapeut. Tidigare har erbjudandet skickats ut brevlades. I år utförs en ny satsning där man kontaktar målgruppen via telefon, i syfte att ge personlig information och underlätta för fler att ta del av tjänsten.

Förebyggande arbete ger inte snabba synliga effekter varför det finns anledning att tro att utfallet för helåret 2024 inte kommer skilja sig så mycket från föregående år, trots en positiv prognos.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Vård och omsorgsnämnden arbetar i riktning mot målet via verksamheternas delmål kring brukarnas upplevda trygghet, inom både LSS och Äldreomsorg. Nämnden har också gett förvaltningen i uppdrag att arbeta särskilt med den trygghetsskapande åtgärden kontinuitet i hemtjänsten, med målet att färre medarbetare ska besöka respektive omsorgstagare under en 14-dagarsperiod.

De pågående aktiviteterna kopplade till delmålen omfattar bland annat arbete kring kontaktmannaskap och fast omsorgskontakt, utvecklat anhörigstöd och utbildningsinsatser.

Måluppfyllelse baseras på delmålsutfall, resultat av givna uppdrag, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Verksamheten arbetar i riktning mot detta breda mål via ett flertal delmål som bland annat omfattar arbetet med kvalitetssäkrade verksamheter, kompetensförsörjning och stärkt patientsäkerhet. Till delmålen har verksamheter och enheter jobbat utifrån hela 113 planerade aktiviteter, varav 92 är pågående vid tiden för upprättande av tertiäl 1-rapport.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis baseras på delmålsutfall, genomförda aktiviteter, helhetsbedömning i brukarenkät för hemtjänst och särskilt boende samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.3 Ökad personalkontinuitet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Nämndmålet omfattar att antalet medarbetare, som en brukare träffar under en fjortondagarsperiod, ska minska.

I syfte att uppnå målet har nya grundschema skapats och arbetet sker i mindre team. Även vikarier omfattas av det nya arbetssättet, för att minska antalet personer som är i kontakt med brukaren.

Vid utgången av 2023 var snittet för samtliga enheter 21 medarbetare per brukare under

7 (16)

en fjortondagarsperiod. Per sista mars 2024 var det 17,5.

Nämndens målsättning är på sikt max 14 medarbetare per brukare under en fjortondagarsperiod.

Samtliga enheter har förbättrat sitt resultat varje månad under tertial 1.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Minska antalet olika medarbetare inom omsorgen en brukare träffar under en 14-dagarsperiod.	17,5	20

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Utbildning vid behov i det svenska språket

Arbetet fortgår sedan föregående år. Under tertial 1 har dialog förts med HR, om språktester inom vård och omsorg. Bland förslagen diskuteras en intervjumall med frågor som kräver ett mer utvecklat språkbruk och ett test i form av att den arbetssökande får skriva ned och berätta mer om sig själv. Gemensamma bedömningskriterier för tester ska tas fram för att säkra en enhetlig bedömning.

För att säkerställa hur vi använder språkbudet i de dagliga arbetet är en beskrivning av språkbudets- och enhetschefens roll under upprättande.

Rutiner kring språkkrav ska tas fram och beräknas vara klara vid utgången av tertial 2 2024.

Parallellt med kommunens eget arbete inom området så har regeringen uppdragit åt en särskild utredare att analysera och ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket, för personal i äldreomsorgen, kan regleras. Förvaltningen följer detta arbete, som slutredovisas först i september 2024.

3.2.2 Åtgärdsplan för stärkt ekonomi

Under inledningen av 2024 har ekonomin inom Vård- och omsorgsnämnden gått med underskott. Utmaningarna har framför allt legat inom hemtjänsten.

Kontorsledningen har därför prioriterat åtgärder för att stärka ekonomin inom denna del av verksamheten.

- Sedan mars genomförs veckovisa uppföljningar där enhetscheferna gemensamt går igenom förra veckans resultat och föreslår åtgärder för att öka effektiviteten i bemanningen, förbättra registrering av utförd tid och tydliggöra mål och uppföljning av resultat.
- Implementering av fördjupade månadsmöten med Verksamhetschef och Enhetschef för att analysera och utvärdera presentationer och ekonomiska resultat samt identifiera möjligheter till förbättring och effektivisering. Dessa möten lägger större vikt vid faktorer som inte förändras från vecka till vecka, såsom administration, sjukfrånvaro och inköp.
- Stöd till enhetschefer att ta fram egna ekonomiska rapporter. Det förs dialog med leverantörer och andra delar av kommunen för att enhetscheferna på ett enklare sätt ska kunna få ökad förståelse för verksamhetens ekonomi och kunna fatta snabbare och mer informerade beslut.

8 (16)

De första resultaten tyder på att bemanningen har effektiviserats under mars och april samt att den ekonomiska förståelsen och beslutsfattandet har förbättrats under det första tertialet.

Under andra tertialet genomförs en större inventering av vilka övriga åtgärder som kan stärka ekonomin för verksamheterna. Detta kommer vara ett underlag för kommande handlingsplaner.

3.2.3 Säkerställa kompetensförsörjningen

Uppdraget omfattar att säkerställa kompetensförsörjningen, genom att utöka rätt kompetens inom verksamheten. Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda. Men utmaningarna att rekrytera legitimerad personal inom kommunens ansvarsområde är fortsatt stora.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett resultat om negativa 14 mnkr för årets fyra första månader och prognosen för helåret ett underskott på drygt 35 mnkr

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Vård- och omsorgsnämnden	Omsorgskontoret	-47 053	-61 210	-14 157	-153 421	-189 192	-35 771

10 (16)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2024	Överflyttad budget fr. 2023	Total budget 2024	Prognos helår 2024	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2024	Utfall ack apr 2024
Möbler och inventarier	2 300	0	2 300	2 300	0	75

Vård- och omsorgsnämnden har för 2024 tilldelats 2,3 mnkr i investeringsbudget av Kommunfullmäktige. Utfallet för årets första fyra månader (75 tkr) avser inköp av möbler till enhet HSL.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Produktion omsorg	Omsorg, Stab	- 16 524	-14 977	1 547	- 49 690	- 49 690	0
	Produktion, stab	- 3 008	-3 413	-405	- 9 137	- 9 137	0
	Särskilt boende, äldre	650	-2 789	-3 439	- 1 133	-11 185	-10 052
	Ordinärt boende	- 11 042	-21 707	-10 665	- 38 449	-64 168	-25 719
	HSL	- 11 566	-11 553	13	-35 489	-35 489	0
	Enheten för hjälpmedel och förebyggande insatser	- 2 921	-2 175	745	- 8 820	- 8 820	0
	Funktionshinder	- 2 643	-4 597	-1 954	- 10 703	- 10 703	0
Summa		- 47 053	-61 210	-14 157	- 153 421	-189 192	-35 771

12 (16)

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett negativt resultat om dryga 14 mnkr för årets fyra första månader. Justerat resultat är negativa 12,9 mnkr pga. att Daglig verksamhet saknar intäkt om ca 1,3 mnkr för perioden april. för årets fyra första månader och prognosen för helåret ett underskott på drygt 35 mnkr. Den procentuella avvikelserna uppgår till 9,2%. Justerad procentuell avvikelse 8,4%.

Enheten- Omsorg stab har en positiv avvikelse om ca 1,5 mnkr. Höjd har tagits i budgeten för höga licenskostnader knutna till införandet av omsorgens nya verksamhetssystem- Viva. Prognosen på helår är lika med budget eftersom kostnaderna avseende licens troligtvis kommer öka under året och i och med det minska den positiva avvikelserna.

Enheten- Produktion stab har en negativ avvikelse om ca 400 tkr. Avvikelsen består av personalkostnader som felaktigt har belastat enheten samt att resurspoolen saknar intäkt.

Enheten- Särskilt boende avviker för perioden med negativa 3,5 mnkr. Lönekostnaderna är den stora posten och prognosen för helåret följer mönstret för perioden. Prognos per helår är en negativ avvikelse om ca 10 mnkr.

Enheten- Ordinärt boenden står för den beloppsmässigt största avvikelserna om negativa 10,6 mnkr. Hemtjänsten står för hela avvikelserna. Hemtjänstens avvikelse består av kostnader för personal samt intäktsavvikelse. Utifrån mönstret för tertiäl 1 är prognosen per helår en negativ avvikelse om 25,7 mnkr.

Enheten- HSL har en positiv avvikelse om 13 tkr och prognosen per helår är lika med budget.

Enheten- för hjälpmedel och förebyggande insatser- har en positiv avvikelse om 745 tkr. Hjälpmedelskostnaderna har varit lägre än de budgeterade kostnaderna. Prognosen är lika med budget då det är svårt att förutse och prognostisera kostnaderna för hjälpmedel.

Enheten- Funktionshinder har en negativ avvikelse om 1,9 mnkr. Den beloppsmässigt största avvikelserna står Daglig verksamhet för. Daglig verksamhet avviker ca 1,6 mnkr mot intäkten. Ca 1,3 av intäktsavvikelsen utgörs utav att Daglig verksamhet saknar intäkt för perioden april. Resterande 300 tkr beror troligtvis på att Daglig verksamhet har haft lägre brukarnärvaro och i och med det fått lägre ersättning mot det budgeterade.

Plan för budget i balans

Med anledning av Vård- och omsorgsnämndens prognostiserade underskott för tertiäl 1 har en åtgärdsplan upprättats, i syfte minska underskottet.

Åtgärdsplanen redogör för pågående och planerade åtgärder för budget i balans.

- Granskning och analys av prognosen:

Utvärdera orsakerna till det ekonomiska underskottet genom att granska och analysera prognosen. Identifiera specifika områden där kostnaderna överstiger budgeten. Sedan mars genomförs veckovisa uppföljningar där enhetscheferna gemensamt går igenom förra veckans resultat och föreslår åtgärder för att öka effektiviteten i bemanningen, förbättra registrering av utförd tid och tydliggöra mål och uppföljning av resultat.

13 (16)

- Personalhantering:

Pågående utvärdering av personalbehovet och optimering av bemanningen för att möta vårdbehovet på ett kostnadseffektivt sätt. Det kan innebära att omfördela personal, minska övertid eller att utöka fasta tjänster för att minska behov av övertid

- Genomgång av tillsynsärenden för att överväga digitala alternativ.

Kan generera färre besök främst nattetid men även dagtid vilket ger minskade kostnader. Det frigör även personal samt minskar på restid och reskostnad.

- Studiebesök i kommuner för lärande av goda exempel.

Bland annat i syfte att utveckla och växla upp arbetet med digitala lösningar och välfärdsteknik.

- Översyn av dygnsersättning

Förvaltningen har ett pågående arbete gällande dygnsersättning inom särskilt boende. Omvärldsbevakning pågår.

- Översyn av lokalkostnader.

En översyn av lokaler kan utmyнна i en effektivisering gällande hur lokalerna används, samt vilka lokaler som kan frigöras. Beställning av detta gjordes 2023. Förvaltningen ser även över möjligheter att samlokalisera med andra aktörer, så som Regionen.

- Generell genomlysning av avtal.

En genomlysning av befintliga avtal ger oss möjlighet att se vilka avtal som är fördelaktiga, bör omförhandlas, sägas upp eller förlängas. Beställning av detta gjordes 2023. Redan genomfört är bland annat; ett mer kostnadseffektivt och mer användarvänligt verksamhetssystem samt en ny leverantör för trygghetslösningar på boende

- Förstärkning av verksamhetschef

En ettårs förstärkning med en extra verksamhetschef inom äldreomsorg med särskilt prioritering av ekonomi och kvalitet genomförs. Implementering av fördjupade månadsmöten med Verksamhetschef och Enhetschef för att analysera och utvärdera presentationer och ekonomiska resultat samt identifiera möjligheter till förbättring och effektivisering. Dessa möten lägger större vikt vid faktorer som inte förändras från vecka till vecka, såsom administration, sjukfrånvaro och inköp.

- Generell översyn av organisation och tjänster

Flera förändringar har gjorts inom kontoret under föregående år, översynen är pågående. Tjänster utvärderas så som; pensionsavgångar, projektanställningar och med eventuella enhetssammanslagningar finns eventuellt ytterligare effektiviseringar att göra

- Arbetet med medarbetarskap och friskfaktorer (lägre sjuktal och personalomsättning)

Det aktiva arbetet kring arbetsmiljö, medarbetarskap och friskfaktorer fortlöper.

- Riktade utbildningsinsatser till enhetschefer.

14 (16)

Ett pågående arbete där samtliga enhetschefer genomgår en intern introduktionsutbildning i grundläggande ekonomisk teori och praktik för att säkerställa kompetensnivå och främja ett likvärdigt arbetssätt. Nästa del av denna utbildning planeras. Stöd till enhetschefer att ta fram egna ekonomiska rapporter. Det förs dialog med leverantörer och andra delar av kommunen för att enhetscheferna på ett enklare sätt ska kunna få ökad förståelse för verksamhetens ekonomi och kunna fatta snabbare och mer informerade beslut.

- Utvärdering och uppföljning:

Regelbunden uppföljning av åtgärdernas effektivitet är avgörande. Förvaltningen utvärderar regelbundet resultaten och justerar strategin vid behov för att säkerställa att målen för att minska underskottet uppnås.

7 Nyckeltal

7.1 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	94%	98%	98%	97,5%
Väntetid SÄBO, dagar	19	27	40	23
Medelvårdtid i särskilt boende äldreomsorg, antal dagar			593	664
Ålder vid inflyttning till särskilt boende, median			83,6	82
Medelålder för äldre i särskilt boende, år			84,8	84,1
Antal personer med särskilt boende			215	205

Beläggningsgraden på våra boenden är likvärdiga mellan Q 3 2023 och Q 1 2024

Väntetiden för att kunna flytta till SÄBO har minskat under Q1 2024 jämfört med Q 3 2023

Medelvårdtiden har ökat mellan Q3 2023 och Q1 2024.

De fyra sista nyckeltalen har samma utgångspunkt. Utgångspunkten är: Alla personer som bor på kommunens särskilda boende per 30/4-24. Edsvägen, Parkvägen, Olandsgården, Lärkbacken och Tallparksgården

15 (16)

7.2 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Beviljad tid hemtjänst, tot.	73 275	75 554	78 625	77 687
-VoO Alunda		7 628	9 589	8 606
-VoO Gimo		8 888	9 891	10 220
-VoO Öregrund		14 710	11 952	10 371
-VoO Österbybruk		14 864	15 429	16 246
-VoO Östhammar		20 785	24 247	23 862
Utförd tid hemtjänst, tot.	65 190	71 780	75 626	77 996
- VoO Alunda		7 864	8 688	8 380
- VoO Gimo		9 135	9 679	10 594
- VoO Öregrund		14 710	11 343	10 025
- VoO Österbybruk		13 081	14 122	14 042
- VoO Östhammar		21 617	24 233	25 460

Den beviljade tid har minskat något mellan Q3 2023 till Q1 2024. Den utförda tiden (SoL+Del HSL) har ökat under samma period. En del av ökningen består utav att andel avböjda besök har ökat under Q1 2024. Leveranssäkerheten (relationen mellan utförd tid och beviljad tid) har ökat under Q1 2024.

7.3 Produktion Närvårdsenheten

Nyckeltal	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Bruttokostnad, tkr	7 339	8 508	8 786	8 202
Personalkostnad, tkr	6 031	6 532	6 220	6 226
Beläggning, procent	89%	81%	87%	87%
Totalt antal personer	114	153	188	166
-HSL, pers	114	153	188	166
Totalt antal vård dagar	1 336	1 326	1 356	1 477
-HSL, tot dgr	1 336	1 326	1 356	1 477
Kostnad per vård dag	5 493	6 416	6 479	5 553

16 (16)

Nyckeltal	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Medelvärde vård dag	8	8	8	9
-HSL, m.värde dgr	8	8	8	9
Median vård dagar	7	8	8	9
-HSL, mediandgr	7	8	8	9
Antal inskrivningar	135	158	169	166
Från eget boende	102	131	99	90
via husläkare	55	53	50	49
via akutmottagning	47	47	62	62
via SAH	3	0	0	0
via biståndsbeslut	0	0	0	0
Från sjukhus	27	51	36	42
Från SÄBO	3	3	8	6
Antal utskrivna	132	109	119	109
till eget boende	95	73	77	71
till sjukhus	16	19	15	11
till SÄBO	5	3	8	6
till kommunens korttidsenhet	7	1	12	4
Avliden	9	14	7	11

Kostnaden för verksamheten är något lägre i tertial 1 jämfört med tertial tre 2023. Antalet personer har minskat men antal vård dagar har ökat i tertial ett jämfört med tertial tre 2023.

Vård- och omsorgsnämnden

Dnr VON-2024-43

§ 45. Tertial 1 rapportering för vård- och omsorgsnämnden 2024

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner rapporten för tertial 1 2024 (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, Delårsrapport respektive Årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till Kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till Kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Beslutsunderlag

Tertial 1 rapport

Ärendets behandling

Ekonomisk redovisning har lämnats på vård- och omsorgsnämnden 2024-03-27 § 35.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Socialchef Lina Edlund och ekonom Mattias Nilsson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Socialchef Lina Edlund

Ekonom Therese Öström

Budgetuppföljning och helårsprognos KS verksamheter 2024-06-30

FINANSIELLT MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Anmälan till KS ska ske vid negativ avvikelse på nämndnivå, eller positiv avvikelse överstigande 2 %.

Budgetföljsamhet KF KS

- Utfall juni: -5,4 %
- Årsprognos: -7,1 %
 - prognosen är att målet om budgetföljsamhet inte uppnås

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	BUDGET ACK JUNI	UTFALL ACK JUNI	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Politik och stab	-39 887	-35 231	4 656	-80 471	-81 892	-1 421
Kommunledningskontoret	-29 757	-27 806	1 950	-60 658	-59 155	1 503
Samhällsbyggnadskontoret	-4 297	-5 315	-1 017	-9 069	-9 069	0
Näringslivskontoret	-2 527	-1 282	1 245	-5 147	-5 147	0
Tekniska kontoret	-52 369	-66 111	-13 742	-105 193	-123 809	-18 616
RESULTAT KF KS	-128 837	-135 745	-6 908	-260 538	-279 072	-18 534

POLITIK OCH STAB

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK JUN	ACK JUN	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Kommunfullmäktige	-1 126	-77	1 049	-2 252	-300	1 952
Övriga nämnder	-357	618	975	-714	-50	664
Revision	-500	-700	-200	-1 000	-555	445
Politik	-3 258	-4 303	-1 045	-6 557	-9 316	-2 759
Reformutrymme	-1 696	-531	1 165	-3 392	-3 392	0
Kommundirektör	-1 133	1 459	2 592	-2 310	-2 310	0
Övergripande kostnader	0	-9	-9	0	0	0
Flyktingmottagning	0	1 900	1 900	0	0	0
Stab	-6 132	-7 119	-986	-12 839	-14 673	-1 834
Proj och oförutsedda KS	0	-652	-652	0	0	0
Gemensamma nämnder	-24 918	-25 680	-762	-49 836	-49 725	111
Säkerhet och beredskap	-766	-136	630	-1 571	-1 571	0
RESULTAT POLITIK STAB	-39 887	-35 231	4 656	-80 471	-81 892	-1 421

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

ENHET	BUDGET ACK JUN	UTFALL ACK JUN	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Ekonomi	-8 664	-8 094	570	-17 265	-17 064	201
Upphandling	-1 835	-1 935	-100	-3 726	-4 144	-418
HR	-7 394	-5 923	1 471	-15 466	-13 746	1 720
Kommunikation/kundtjänst	-5 912	-5 924	-12	-12 031	-12 031	0
Digitalisering och projektledning	-5 952	-5 930	22	-12 170	-12 170	0
RESULTAT KLK	-29 757	-27 806	1 951	-60 658	-59 155	1 503

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

ENHET	BUDGET ACK JUN	UTFALL ACK JUN	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Slutförvarsenheten	10	-331	-341	0	-200	-200
Översiktsplan och GIS	-1 587	-1 384	204	-3 564	-3 564	0
MEX	-535	-547	-11	-1 109	-1 109	0
Bredband/strategi	-1 776	-3 626	-1 850	-3 554	-3 554	0
Projekt	0	245	245			
Infrastruktur	0	-403	-403	0	0	0
Projekt plan	0	-139	-139			
Ekologi/miljösakkunnig	-409	894	1 303	-842	-842	0
Exploatering Alunda	0	-24	-24			
RESULTAT SAMHÄLLSBYGGNAD	-4 297	-5 315	-1 017	-9 069	-9 269	-200

NÄRINGSLIVSKONTORET

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK JUN	ACK JUN	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Näringsliv	-1 685	-1 661	25	-3 402	-3 402	0
Turism	-853	367	1 219	-1 745	-1 745	0
Mervärdesprojekt	11	11	0	0	0	0
RESULTAT NÄRINGSLIVSKONTORET	-2 527	-1 283	1 244	-5 147	-5 147	0

TEKNISKA KONTORET

ENHET	BUDGET ACK JUN	UTFALL ACK JUN	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Fordonsadministration	7	732	725	0	0	0
Städenheten	172	1 189	1 017	0	-294	-294
Avfallsverksamhet	482	4 474	3 992	0	0	0
Fastighet/gata/utemiljö	-24 965	-44 421	-19 456	-48 565	-66 887	-18 322
Tekniska staben	-3 179	-4 348	-1 169	-6 754	-6 754	0
Måltidsenheten	-24 886	-23 737	1 149	-49 874	-49 874	0
RESULTAT TEKNISKA KONTORET	-52 369	-66 110	-13 741	-105 193	-123 809	-18 616

FASTIGHET/GATA/UTEMILJÖ

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK JUN	ACK JUN	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Fastighet/gata/utemiljö	-24 965	-44 421	-19 456	-48 565	-66 887	-18 322

INVESTERINGAR

PROJ2	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	Varav BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK JUNI	ACK JUNI	PERIOD	2024		2024	HELÅR
Tek expl bost.omr	8 600	1 091	7 509	17 200	0	2 000	15 200
Tek övr infrastruktur	10 150	1 935	8 215	20 300	0	4 545	15 755
Tek vhtlokaler	36 000	18 489	17 511	72 000	0	98 069	-26 069
Tek energieffektiv	4 125	177	3 948	8 250	0	0	8 250
Tek övriga	8 125	1 374	6 751	16 250	0	13 625	2 625
Renhållning	750	1 405	-655	1 500	0	1 500	0
Kommunledningen	0	232	-232	0	0	232	-232
SUMMA INVESTERINGAR KF KS	67 750	24 704	43 046	135 500	0	119 971	15 529

Tertial 1 2024 - Kommunfullmäktige

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (13)

Innehållsförteckning

1	Händelser av väsentlig betydelse	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndernas mål och uppdrag	5
3.1	Nämndmål	5
3.2	Nämndernas uppdrag	10

3 (13)

1 Händelser av väsentlig betydelse

Östhammars kommun fick en ny organisation 1/1 2024. Syftet är att skapa en organisation som är tydlig för alla, medborgare, företagare, förtroendevalda samt medarbetare.

Under årets första månader togs en ändringsbudget i syfte att matcha den nya organisationen.

Processen med länsväg 288 fortsätter med ett förslag om planutformning.

Riktlinjer för kameraövervakning antogs. Kameraövervakning har blivit en viktig del av vårt trygghetsskapande arbete samt en förutsättning för vårt arbete mot skadegörelse.

Under våren antogs Östhammars kommuns krigsorganisation, d.v.s. hur vi tar oss an en eventuell höjd beredskap eller krig. Kommunens grunduppdrag i krig är i stort samma som under fred, erbjuda samhällsviktiga tjänster för våra medborgare och företagare.

I början av året varslade Kommunal om stridsåtgärder. Stridsåtgärderna riktade sig framförallt mot verksamheter inom det Tekniska kontoret såsom fastighetsdrift och städ- och måltidsverksamheten. För att säkra verksamheten vid en eventuell strejk vidtog arbetsgivaren en rad åtgärder som innebar merkostnader för verksamheten som kan påverka budgeten.

Samarbetet inom Tillväxtkluster Norduppland har under årets första månader intensifierats. Målsättningen är att möta de utmaningar som både den privata och den offentliga sektorn står inför när det kommer till kompetensförsörjning och därigenom säkra den tillväxtpotential som finns i området. Genom ett framgångsrikt näringsliv säkras också en långsiktig ekonomisk stabilitet för den offentliga verksamheten.

4 (13)

2 Väsentliga personalförhållanden

Sjuktal (%)

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6
- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

5 (13)

3 Nämndernas mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att målet inte kommer nås. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna. Detta har samtliga nämnder visat att de gör i sina tertialrapporter. Målet är att fler ska svara att de upplever en ökad trygghet i den kundundersökning som genomförs årligen. Detta kan inte visas ännu, eftersom resultatet av undersökningen inte är klart. Motivet till att prognosen är att målet inte kommer nås är dels att en större andel svenskar i allmänhet uppger sig utsatta för brott (Nationella trygghetsundersökningen NTU 2007–2023), dels att just Östhammars kommuns senaste värde vid senaste undersökningen måste anses som högt (eller t.o.m. mycket högt) i nationell jämförelse.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Upplevelsen av trygghet		87,5

3.1.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. En bärande del i denna prognos är de enkäter som genomförts samt de över 100 aktiviteter som påbörjats under perioden. Det vi ser översiktligt är att resultaten är bättre än tidigare år, antalet påbörjade och genomförda aktiviteter är i målets riktning. Det som särskilt poängteras är;

- Bra enkätsvar avseende såväl förskola och myndighetsutövning
- Aktiviteter på både kort och lång sikt

Genomgående fångas följande ämnen upp:

- Effektivare och snabbare ärendehantering
- Bättre kommunikation, framförallt avseende öppettider
- Framtagande av digitala tjänster
- Tillgänglighet, bemötande, kompetensförsörjning, kvalitetssäkrad verksamhet samt patientsäkerhet.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Nöjda kommuninvånare		65,3

6 (13)

3.1.3 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Hösten 2024 kommer mätning av arbetsmiljön att göras i form av OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Fram till dess genomförs planerade åtgärder från förra årets OSA-enkät för att förbättra resultatet.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka	7,6 %	7,4 %
Upplevelsen av en god arbetsmiljö ska öka		80

3.1.4 Ett välmående näringsliv

Nämndmålet är inte uppnått. Det är svårt att sja om årsprognos då en stor del av resultatet är beroende av Svenskt Näringslivs enkätundersökning och där ett preliminärt resultat kommer till sommaren.

Förvaltningen har deltagit i Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram för att ta grepp om de senaste årens dåliga resultat. Förvaltning och politik har slutit upp brett och det har blivit tydligt att alla verksamheter som påverkar näringslivets upplevelse av kommunen behöver ha näringslivsfokus.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Ett välmående näringsliv		

3.1.5 God och mättande mat

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Förändringar har utförts på matsedel, ökad dialog med pedagoger, elever, boende, enhetschefer, rektorer samt skolledning har skett och fortgår. Kundnöjdheten inom äldreomsorgen har förbättrats. Kundnöjdheten inom förskola/skola kommer att mätas under hösten.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
God och mättande mat	◆ Delvis uppfylld	

3.1.6 Lokaleffektivitet och nyttjandegrad

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att målet kommer att uppnås. De aktiviteter som planeras under året tar sin utgångspunkt i arbetet med lokalförsörjningsplanen, internhyresmodellen, rålista över fastigheter och ett fastighetssystem. Sammantaget ger detta en god möjlighet att nå målet vid årets slut.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Lokaleffektivitet		
Nyttjandegrad		

7 (13)

3.1.7 Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet inte kommer att uppnås. Resultat för målet *Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka* kommer först efter vårterminens slut, således finns ännu inget utfall för 2024. Samma sak gäller för övriga årskurser.

Verksamhetsområde grundskolan har under året arbetat med att bygga upp och stärka skolornas studios/särskilda undervisningsgrupper och därigenom stärka det särskilda stödet till eleverna. Grundskolorna har även under året samtidigt arbetat med att utveckla läxhjälp för att kunna stötta elever i anslutning till skolan.

För elever som riskerar att inte uppnå gymnasiebehörighet kommer sommarskola att ges i juni, efter vårterminen i årskurs 8 eller 9. I sommarskolan läser elever bara det eller de ämnen de behöver för att få gymnasiebehörighet. Det är rektor som bestämmer vilket eller vilka ämnen eleverna får läsa och hur upplägget ska se ut.

Bedömningen är att grundskolan i högre grad behöver kunna erbjuda elever med stora behov och komplex problematik extraordinärt särskilt stöd. Till hösten 2024 kommer en stödenhet att starta för elever med autismspektrumtillstånd (AST) samt för elever med komplex problematik i skolan.

Verksamhetsområde grundskola fortsätter också arbetet med riktade insatser gentemot särskilda skolenheter med komplexa utmaningar.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka		85 %

3.1.8 Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

På grundskolan är handlingsplanen för skolnärvaro implementerad, utredningsrutinerna är på plats, rutinen om att skolorna meddelar huvudmannen när de startar upp en utredning kopplat till en elevs omfattande skolfrånvaro fungerar i de flesta fall. Grundskolan fortsätter även med närvarokoordinatorer på skolorna motsvarande 10 % per skola, något som utökats till alla skolor. Därutöver har ett skolsocialt team precis startats upp med fokus på elever med problematisk skolnärvaro. Det är en samverkan mellan skola och socialtjänst.

Gymnasiet arbetar aktivt med att stärka närvaron i gymnasieskolan. Bland annat pågår ett arbete kring elevers psykiska hälsa och att stärka elevernas delaktighet i sina egna studier. Den uppdaterade handlingsplanen för skolnärvaro är implementerad i verksamheten.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka	88 %	88 %

3.1.9 Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet inte kommer att uppnås.

8 (13)

Data kommer i december för år 2024.

Gymnasiet ser att genomströmningen tar längre tid då elever med svag studiebakgrund inte lyckats fullfölja sin utbildning eller behöver längre tid för att genomföra den. Gymnasiet hade ett flertal elever med reducerat program som därav inte kan uppnå examen. Gymnasiet hade även elever med förlängd undervisning som behöver mer än 3 år på sig att genomföra studierna. Det finns även elever som väljer att inte förlänga sin utbildning och avslutar därmed studierna utan examen. I nyckeltalen räknas elever som avslutat sin utbildning på ett introduktionsprogram, inte till kategorin elever med slutförda studier. Detta trots att eleven kan ha fullföljt sin individuella studieplan. Kommuner som Östhammar som har en relativt stor andel elever på introduktionsprogram kan i statistiken därför se ut att ha sämre resultat än de kommuner som har en stor andel elever på nationella program.

Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. En orsak till en lägre genomströmning i kommunen är att gymnasieskolan har en mycket hög andel elever som påbörjar gymnasiet på ett av IM-programmen. Genomströmningen påverkas även av program- och skolbyten. Det har blivit vanligare att programbyte eller avbrott sker sent under läsåret vilket innebär att elever har behov av att börja om i årskurs 1 efter ett programbyte, vilket i sin tur påverkar genomströmningen i gymnasieskolan.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka		54 %

3.1.10 Ett ökat förebyggande arbete

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret

En viktig förbyggande insats är att alla personer över åttio år erbjuds ett hembesök av fysioterapeut och/eller arbetsterapeut. Tidigare har erbjudandet skickats ut brevlades. I år utförs en ny satsning där man kontaktar målgruppen via telefon, i syfte att ge personlig information och underlätta för fler att ta del av tjänsten.

Förebyggande arbete ger inte snabba synliga effekter varför det finns anledning att tro att utfallet för helåret 2024 inte kommer skilja sig så mycket från föregående år, trots en positiv prognos.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser	76,9 %	74,1 %

3.1.11 Ökad personalkontinuitet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

I syfte att uppnå målet har nya grundschema skapats och arbetet sker i mindre team.

9 (13)

Även vikarier omfattas av det nya arbetssättet, för att minska antalet personer som är i kontakt med brukaren.

Samtliga enheter har förbättrat sitt resultat varje månad under tertial 1.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Minska antalet olika medarbetare inom omsorgen en brukare träffar under en 14-dagarsperiod.	17,5	20

3.1.12 *Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024.*

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Med det anläggningsutbud som idag finns och de förutsättningar de har är det osannolikt att detta mål kommer att nås. Som exempel har ishallarna 22 veckor is vardera per år vilket innebär att det där finns 60 tomveckor. De veckor när is inte finns, det vill säga sommarhalvåret, är det samtidigt låg beläggingsgrad på idrottshallar. Flera av de gymnastiksalar som hyrs ut och som inte ligger i anslutning till skola har mycket låg beläggingsgrad.

Den tid som Kultur och Fritid kan hyra ut anläggningarna är kl. 16-22 på vardagar samt kl. 08-22 på helger. Det ger bokningsbar tid om 58 timmar per vecka och idrottshall/simhall. Det ger på 52 veckor drygt 3000 timmar per anläggning och år. Motsvarande tid för skolan är alltså 40 timmar per vecka i idrottshall och simhall.

Simhallarna är stängda under sommaren medan Landbadet i Alunda håller öppet när de andra stänger men har stängt under övriga året.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024		80 %

3.1.13 *Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar*

Nämndmålet är inte uppnått. Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås. Det har fortsatt varit ett högt tryck på träningstider i idrottshallar under årets fyra första månader. Genom omfördelning från fullbokade hallar till hallar med lägre beläggingsgrad har antalet nyttjade timmar ökat.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar		42 %

3.1.14 *Effektiv och rättssäker handläggning*

Målet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Aktivt arbete i målets riktning pågår inom samtliga berörda enheter. Inom äldre och LSS-området håller man handläggningstiderna med god marginal. Inom barn och ungdomsenheten har fokus under tertial 1 legat på ökad utredningskvalitet och förtroendestärkande förhållningssätt i relationen till barn och familjer. Vuxenheten

10 (13)

beskriver bland annat att de arbetar med kompetenshöjande insatser i medarbetargruppen och arbete med klarspråk i samtliga kanaler, i syfte att den enskilde på ett enkelt sätt ska kunna ta del av sina uppgifter, vilket också bidrar till rättssäkerheten.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Effektiv och rättssäker handläggning		

3.1.15 Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen

Prognosen är att det kan bli svårt för nämnden att nå målet.

Nöjdheten hos kunderna har gått upp jämfört med föregående år på den aggregerade nivån. Samtidigt är det tidigt på året och antalet insamlade enkätsvar är lågt - framförallt från de myndighetsområden där vi historiskt har en svagare nöjdhet. Vårt mål är att nämndens kunder har en nöjdhet som är i nivå med genomsnittet i landet och i skrivande stund är nämndens NKI 74, vilket är detsamma som rikets genomsnitt.

Styrtal	Utfall	Måltal 2024
Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen	74	74

3.2 Nämndernas uppdrag

3.2.1 Utbildning vid behov i det svenska språket

Arbetet fortgår sedan föregående år. Under tertial 1 har dialog förts med HR, om språktester inom vård och omsorg. Bland förslagen diskuteras en intervjumall med frågor som kräver ett mer utvecklat språkbruk och ett test i form av att den arbetssökande får skriva ned och berätta mer om sig själv. Gemensamma bedömningskriterier för tester ska tas fram för att säkra en enhetlig bedömning.

För att säkerställa hur vi använder språkbudet i de dagliga arbetet är en beskrivning av språkbudets- och enhetschefens roll under upprättande.

Rutiner kring språkkrav ska tas fram och beräknas vara klara vid utgången av tertial 2 2024.

Parallellt med kommunens eget arbete inom området så har regeringen uppdragit åt en särskild utredare att analysera och ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket, för personal i äldreomsorgen, kan regleras. Förvaltningen följer detta arbete, som slutredovisas först i september 2024.

3.2.2 Extern finansiering

Uppdraget är ej slutfört. Kontoret stödjer föreningar att söka extern finansiering och föreningar blir överlag mer benägna att söka dessa externa stöd. Föreningars kunskap om bidragsmöjligheter varierar och ett fortsatt arbete handlar om att höja grundkunskapen.

3.2.3 Ge vägledning i bygg- och miljöärenden

Nämnden ger vägledning i bygg- och miljöärenden.

11 (13)

Det ingår i uppdraget, enligt förvaltningslagen. Samtidigt så är förväntningarna på nämnden högre än så. Nämnden vill uppfattas som en serviceinriktad myndighet inom alla myndighetsområden.

Vi mäter kundernas upplevelse av vägledning genom att fråga hur de ser på vår/vårt

1. Information
2. Tillgänglighet
3. Bemötande
4. Kompetens

Svaren blir mycket olika beroende på myndighetsområde. Exempelvis har vi låga betyg (eller mycket låga betyg) från våra kunder av deras upplevelse av vår information inom livsmedelstillsyn (64) samtidigt som bygglovskunderna ger ett högt (eller mycket högt) betyg av informationen (81). Vid studier av det här slaget kan man komma fram till nämnden behöver fördela resurser, lära av varandra och utföra insatser för att vägledningssuppdraget kan anses helt utfört, såsom fullmäktige givit det.

3.2.4 En långsiktig finansiell åtgärdsplan

Uppdraget är inte genomfört.

Förvaltningen arbetar med en åtgärdslista som ska ligga till grund för politiska prioriteringar. De åtgärder som belyses tar sikte på såväl intäkts- som kostnadssidan.

3.2.5 Ett effektivt och tydligt ledningssystem

Uppdraget är inte genomfört.

Arbetet med att ta fram ett effektivt och tydligt sammanhållet ledningssystem fortskrider enligt plan. Ledningssystemets grundläggande komponenter är identifierade. Ledningssystemet kommer att vara klart, beslutat och i drift inför verksamhetsåret 2025.

3.2.6 Åtgärdsplan för stärkt ekonomi

Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har genomfört följande åtgärder för en stärkt ekonomi:

- Stängning av Gräsö förskola
- Nedläggning av fritidsklubbar för elever åk 4-6, de eleverna hänvisas till fritidshemmets verksamhet.
- Minskat simundervisningen samt administration kring den.
- Minskat antal utflykter där bussar behöver abonneras.
- Infört farfarsprincipen vid lönesättning vid anställning av obehöriga lärare.
- Minskat personaltäthet inom fritidshemmet
- Alla gymnasieprogram har fått besparingskrav
- Minskat personaltätheten på gymnasieskolan

Barn- och utbildningsnämnden/Barn- och utbildningskontoret har lyft fram följande åtgärder för en stärkt ekonomi, men de är ännu inte genomförda:

- Nedläggning av pedagogisk omsorg i Alunda (beslutet är överklagat)
- Översyn av Hälsoäventyrets verksamhet och förslag om en mobil verksamhet i kombination med besök på Uppsalas Hälsoäventyr

12 (13)

- Minska lokalkostnaderna
- Se över skolstrukturen, vilka årskurser ska finnas på respektive ort.

För gymnasieskolan införs en ändring i reglementet kring regional samverkan och dimensionering, vilket riskerar ett ökat köp av externa gymnasieplatser, vilket i sin tur riskerar medföra en kostnadsökning.

3.2.7 Åtgärdsplan för stärkt ekonomi

Under inledningen av 2024 har ekonomin inom Vård- och omsorgsnämnden gått med underskott. Utmaningarna har framför allt legat inom hemtjänsten. Kontorsledningen har därför prioriterat åtgärder för att stärka ekonomin inom denna del av verksamheten.

- Sedan mars genomförs veckovisa uppföljningar där enhetscheferna gemensamt går igenom förra veckans resultat och föreslår åtgärder för att öka effektiviteten i bemanningen, förbättra registrering av utförd tid och tydliggöra mål och uppföljning av resultat.
- Implementering av fördjupade månadsmöten med Verksamhetschef och Enhetschef för att analysera och utvärdera presentationer och ekonomiska resultat samt identifiera möjligheter till förbättring och effektivisering. Dessa möten lägger större vikt vid faktorer som inte förändras från vecka till vecka, såsom administration, sjukfrånvaro och inköp.
- Stöd till enhetschefer att ta fram egna ekonomiska rapporter. Det förs dialog med leverantörer och andra delar av kommunen för att enhetscheferna på ett enklare sätt ska kunna få ökad förståelse för verksamhetens ekonomi och kunna fatta snabbare och mer informerade beslut.

De första resultaten tyder på att bemanningen har effektiviserats under mars och april samt att den ekonomiska förståelsen och beslutsfattandet har förbättrats under det första tertialet.

Under andra tertialet genomförs en större inventering av vilka övriga åtgärder som kan stärka ekonomin för verksamheterna. Detta kommer vara ett underlag för kommande handlingsplaner.

3.2.8 Säkerställa kompetensförsörjningen

Uppdraget omfattar att säkerställa kompetensförsörjningen, genom att utöka rätt kompetens inom verksamheten. Inom hela nämndens ansvarsområde pågår ett kontinuerligt och aktivt arbete för att rekrytera tillsvidare- och visstidsanställda. Men utmaningarna att rekrytera legitimerad personal inom kommunens ansvarsområde är fortsatt stora.

3.2.9 Utveckla utbudet av allmänna träningsplatser

Uppdraget är ej slutfört. Kontoret har under vintermånaderna möjliggjort för naturisar i kommunens alla tätorter. Arbete går vidare med ett utegym i Öregrund. De rörelseslingor som finns kommer att flyttas runt för att öka variationen.

13 (13)

3.2.10 Korrekt redovisning avseende LSS-insatser

En arbetsgrupp bestående av enhetschefer för LSS-bostäder, enhetschef myndighet LSS, ekonom och verksamhetschef LSS har satts samman. Syftet är att gemensamt identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämnningen.

I maj får Individ- och familjenämnden en utbildning/introduktion till LSS-utjämnningen för att öka sin kunskap inom området.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

3.2.11 Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre

Förvaltningen har fått i uppdrag att prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre. Inom området pågår en mängd insatser.

Öppenvården erbjuder två COPE föräldrautbildningar varje termin. De riktar sig till föräldrar med barn mellan 3 och 12 år samt föräldrar till tonåringar. De deltar också på föräldramöten som skolan, BVC och MVC anordnar, för att informera om Öppenvårdens serviceingång,

En fältsamordnare är tillsatt på 50 % för perioden 1 april - 31 december.

Fältsamordnaren har redan påbörjat ett nätverksarbete för Trygga vuxna, där syftet är att utöka antalet vuxna som rör sig ute på helger och kvällar. Planering inför så kallade riskhelger, som skolavslutning och båtveckan har stort fokus.

Samverkan mellan skolan och socialtjänsten fortgår med skolsociala team och Tillsammansdagar.

Budget och skuld finns sedan årsskiftet 2023/2024 kontinuerligt tillgängliga på kommunens bibliotek, i syfte att sänka tröskeln för att söka hjälp och stöd.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

3.2.12 Införa rådgivningsfika

Nämnden har utfört uppdraget och fortsätter med det.

Detta har gjorts inom flera områden och på olika sätt. Två exempel är dels de ortsvisa möten som genomförts inom bygglovsverksamheten, dels entreprenörsträff/va-mässa. Båda dessa aktiviteter har varit mycket uppskattade av kunder.

3.2.13 Utredda förenklade processer

Här pågår två omfattande förenklingsinsatser.

Det ena är införande av e-förvaltning med möjlighet för våra kunder att använda e-tjänster och det andra är upphandlingen av ett nytt ärendehanteringssystem. Båda dessa insatser ska skapa en effektivare förvaltning och en högre servicenivå gentemot våra kunder.

Uppdraget är att anse såsom påbörjat

Budgetuppföljning och helårsprognos

Östhammars kommun

2024-04-30

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Resultat i % (kommunen)

- Målet uppnås om resultat i % uppgår till , eller överstiger, 1,5 % av årets skatter och generella statsbidrag.
- Åtterrapporteras till KF i samband med rapportering för Tertial 1

Resultat i % (kommunen)

- Utfall april: -3 %
- Årsprognos: -2,8 %
 - prognosen är att resultatmålet i % inte uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (kommunen)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Återrapporteras till KF i samband med rapportering för Tertial 1

Budgetföljsamhet (kommunen)

- Utfall april: -227 %
- Årsprognos: -288 %
 - prognosen är att målet om budgetföljsamhet inte kommer uppnås

FINANSIELLA MÅL

God ekonomisk hushållning – Budgetföljsamhet (nämnder)

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %
- Anmälan till KS ska ske vid negativ avvikelse på nämndnivå, eller positiv avvikelse överstigande 2 %.

Budgetföljsamhet (nämnder)

Nämnd	Helår 2024		
	April	(prognos)	
KF KS	-6,4%	-0,5%	Prognosen är att målet uppnås
BMN	7,0%	0,0%	Prognosen är att målet uppnås
KFN	5,8%	0,0%	Prognosen är att målet uppnås
BUN	0,6%	-0,8%	Prognosen är att målet uppnås
VON	-30,1%	-23,3%	Prognosen är att målet inte uppnås
IFN	-3,3%	-2,2%	Prognosen är att målet inte uppnås

ÖSTHAMMARS KOMMUN

NÄMND	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Kommunfullmäktige	-17 934	-17 069	865	-53 802	-50 630	3 172
Kommunstyrelsen	-69 245	-75 698	-6 453	-206 736	-211 098	-4 362
Bygg- och miljönämnden	-1 675	-1 557	118	-5 649	-5 649	0
Kultur- och fritidsnämnd	-17 951	-16 912	1 039	-54 492	-54 493	-1
Barn- och utbildningsnämnden	-207 622	-206 438	1 184	-624 685	-629 685	-5 000
Vård- och omsorgsnämnden	-47 053	-61 210	-14 157	-153 421	-189 192	-35 771
Individ- och familjenämnden	-145 326	-150 100	-4 774	-437 365	-446 813	-9 448
RESULTAT VERKSAMHETEN	-506 806	-528 985	-22 180	-1 536 150	-1 587 560	-51 410
Finansieringsverksamheten	519 940	512 314	-7 626	1 559 820	1 543 101	-16 719
RESULTAT ÖSTHAMMARS KOMMUN	13 134	-16 671	-29 806	23 670	-44 459	-68 129

FINANSER

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Lönekontor	0	-448	-448	0	-459	-459
Pensionskostnader	-12 236	-19 455	-7 219	-36 707	-66 500	-29 793
Internfinansiering (internränta)	8 104	8 673	570	24 311	26 000	1 689
Skatteintäkter	526 405	526 762	357	1 579 216	1 591 816	12 600
Räntenetto (extern) och borgensavgifter	-2 333	-3 218	-885	-7 000	-7 756	-756
RESULTAT FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	519 940	512 314	-7 626	1 559 820	1 543 101	-16 719

KOMMUNFULLMÄKTIGE OCH KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Politik och stab	-26 486	-22 496	3 990	-80 471	-81 799	-1 328
Kommunledningskontoret	-19 738	-18 277	1 461	-60 658	-60 027	631
Samhällsbyggnadskontoret	-2 845	-2 903	-58	-9 069	-9 269	-200
Näringslivskontoret	-1 672	-1 507	165	-5 147	-5 147	0
Tekniska kontoret	-36 438	-47 584	-11 147	-105 193	-105 487	-294
RESULTAT KF KS	-87 179	-92 767	-5 588	-260 538	-261 729	-1 191

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Bygg- och miljönämnden	-932	-778	154	-2 815	-2 815	0
Bygg, karta, detaljplan	-603	-183	420	-1 967	-1 967	0
Miljö	-140	-596	-456	-867	-867	0
RESULTAT BMN	-1 675	-1 557	118	-5 649	-5 649	0

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Kultur- och fritidschef	-693	-189	505	-2 108	-2 108	0
Fritid och hälsa	-8 123	-8 368	-245	-24 567	-24 567	0
Kultur och bibliotek	-6 695	-6 191	503	-20 332	-20 333	-1
Kulturskolan	-2 440	-2 165	276	-7 485	-7 485	0
RESULTAT KFN	-17 951	-16 912	1 039	-54 492	-54 493	-1

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	PROGNOS	AVVIKELSE
	ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024	2024	HELÅR
Bildning, stab	-80 726	-81 247	-522	-243 075	-247 576	-4 501
Gymnasiet och vuxenutbildning	-19 546	-19 874	-328	-60 306	-60 306	0
Grundskola	-71 309	-69 668	1 641	-214 791	-215 590	-799
Förskola och pedagogisk omsorg	-36 042	-35 649	393	-106 513	-106 213	300
RESULTAT BUN	-207 622	-206 438	1 184	-624 685	-629 685	-5 000

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Omsorg, stab	-16 524	-14 977	1 547	-49 690	-49 690	0
Produktion, stab	-3 008	-3 413	-405	-9 137	-9 137	0
Särskilt boende, äldre	650	-2 789	-3 439	-1 133	-11 185	-10 052
Ordinärt boende	-11 042	-21 707	-10 665	-38 449	-64 168	-25 719
HSL	-11 566	-11 553	13	-35 489	-35 489	0
Enh f hjälpm o föreby.ins	-2 921	-2 175	745	-8 820	-8 820	0
Funktionshinder	-2 643	-4 597	-1 954	-10 703	-10 703	0
RESULTAT VON	-47 053	-61 210	-14 157	-153 421	-189 192	-35 771

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

ENHET	BUDGET ACK APRIL	UTFALL ACK APRIL	AVVIKELSE PERIOD	BUDGET 2024	PROGNOS 2024	AVVIKELSE HELÅR
Nämnd och politik	-360	-309	51	-1 080	-1 080	0
Myndighet, stab	-1 043	-417	626	-3 197	-2 744	453
Öppenvård	-3 628	-2 989	640	-11 395	-11 029	366
Barn- och ungdom, myndighet	-11 790	-17 167	-5 377	-35 386	-42 617	-7 231
Vuxen, myndighet	-5 953	-6 126	-172	-17 548	-17 386	163
Bostadsanpassning	-1 278	-736	542	-3 856	-3 791	65
Äldre och bistånd	-66 261	-43 836	22 424	-204 324	-207 751	-3 427
Funktionsnedsättning	-53 016	-75 030	-22 014	-154 131	-154 050	81
Integration och arbete	-1 998	-3 491	-1 493	-6 448	-6 367	81
RESULTAT IFN	-145 326	-150 100	-4 774	-437 365	-446 813	-9 448

INVESTERINGAR

NÄMND	PROJ2	BUDGET	UTFALL	AVVIKELSE	BUDGET	Varav BFL2	PROGNOS	AVVIKELSE
		ACK APRIL	ACK APRIL	PERIOD	2024		2024	HELÅR
KS	Tek expl bost.omr	5 733	663	5 071	17 200	0	0	17 200
KS	Tek G/C vägar	0	1 120	-1 120	0	0	0	0
KS	Tek övr infrastruktur	6 767	140	6 626	20 300	0	0	20 300
KS	Tek vhtlokaler	24 000	7 246	16 754	72 000	0	0	72 000
KS	Tek energieffektiv	2 750	61	2 689	8 250	0	0	8 250
KS	Tek övriga	5 417	603	4 814	16 250	0	0	16 250
KS	Renhållning	500	1 405	-905	1 500	0	0	1 500
Summa KS		45 167	11 238	33 928	135 500	0	0	135 500
BMN	Bygg- o miljönämnden	67	0	67	200	0	0	200
Summa BMN		67	0	67	200	0	0	200
KFN	Kultur- o fritidsnämnden	567	0	567	1 700	0	0	1 700
Summa KFN		567	0	567	1 700	0	0	1 700
BUN	Barn- o utb nämnden	2 021	667	1 354	6 063	1 563	0	6 063
Summa BUN		2 021	667	1 354	6 063	1 563	0	6 063
VON	Vård- och omsorgsnämnden	767	75	692	2 300	0	0	2 300
Summa VON		767	75	692	2 300	0	0	2 300
Total		48 588	11 980	36 608	145 763	1 563	0	145 763

Sågdammsdeponin i Österbybruk Åtgärdsutredning

Upprättad för **Kinnevik AB**

Uppdrag: 1701
Status: Granskningshandling
Datum: 2021-01-29
Rev. A: 2021-12-03
Rev. B: 2023-10-24

Innehåll

1	BAKGRUND.....	4
2	PLATSSPECIFIKA RIKTVÄRDEN.....	5
2.1	Exponeringsanalys.....	6
2.2	Beräknade platsspecifika riktvärden.....	8
3	RISKBEDÖMNING.....	9
3.1	Föroreningsituationen i Sågdammsdeponin.....	9
3.2	Risker för hälsa.....	11
3.3	Risker för spridning av föroreningar.....	12
3.4	Risker för markmiljö.....	13
3.5	Sammanfattande bedömning av risker och åtgärdsbehov.....	13
4	ÅTGÄRDSFÖRSLAG.....	13
4.1	Tänkbara åtgärder.....	13
4.2	Schaktsanering.....	14
4.2.1	Skydd av människors hälsa.....	14
4.2.2	Skydd av ytvatten.....	15
4.2.3	Skydd av markmiljö.....	16
4.3	Sluttäckning av deponin.....	17
5	DISKUSSION.....	18
5.1	Osäkerheter.....	18
5.2	Underlag för riskvärdering.....	19
5.3	Åtgärds mål.....	20
5.4	Slutsatser.....	21
6	REFERENSER.....	21

Bilagor

- 1 Platsspecifika riktvärden för olika exponeringsvägar för Sågdammen som parkmark med skydd för markmiljö enligt MKM. Utskrift från NV Riktvärdesmodell version 2.01.
- 2 Beräknad spridning från Sågdammsdeponin. Utskrift från NV Riktvärdesmodell version 2.01.

Begreppsförklaringar

I rapporten används följande förkortningar och facktermer:

Ämnesbeteckningar

As	Arsenik
Ba	Barium
Cd	Kadmium
Co	Kobolt
Cr	Krom
Cu	Koppar
Hg	Kvicksilver
Mo	Molybden
Ni	Nickel
Pb	Bly
V	Vanadin
Zn	Zink

Övriga facktermer

Kd	Fördelningskonstant mellan halter i jord och halter i porvatten. Beskriver lösligheten hos en förorening i jorden och styr därmed spridningen av föroreningen.
PSRV	Platsspecifika riktvärden för förorenad mark. Dessa beräknas för flera olika exponeringsvägar och skyddsobjekt (människors hälsa, skydd av ytvatten och skydd av markmiljö). Det lägsta av dessa riktvärden blir dimensionerande för vilken föroreningsnivå som är beräkningsmässigt acceptabel enligt Naturvårdsverkets modell för beräkning av riktvärden.
UCLM	Upper Confidence Limit (UCL) för medelvärdet (M) av en population vid en viss konfidensgrad. I denna rapport används UCLM med konfidensgrad antingen 95 % eller 97,5 % beroende på hur verkligt uppmätta värden varierar (fördelas) för att tillsammans med det aritmetiska medelvärdet beskriva uppmätta föroreningshalter. Innebörden är att det verkliga medelvärdet med 95 % respektive 97,5 % är lägre än den angivna halten.

1 Bakgrund

I Österbybruk i Östhammars kommun har järnhantering pågått sedan 1400-talet då verksamheten i Dannemora gruva startade. Under 1800-talet ökade verksamheten i omfattning och industriell verksamhet som bland annat omfattat stålverk, gjuteri och framställning av specialstål. En av de företag som bedrivit verksamhet inom Österbyverken är Fagersta AB som därefter uppgått i Kinnevik AB.

I anslutning till Sågdammen som ligger söder om det egentliga industriområdet har restprodukter och avfall lagts upp inom ett ca 15 000 m² längs den östra stranden, se Figur 1 och utgör idag den s.k. Sågdammsdeponin. Deponins mäktighet är ca 2 m och volymen totalt ca 30 000 m³. Området ligger centralt i Österbybruks samhälle och har efter det att uppläggning av avfall avslutats utnyttjats av Östhammars kommun och har idag omvandlats till parkmark.

Figur 1 Sågdammsdeponin sträcker sig längs Sågdammen i centrala Österbybruk.

Flera utredningar av föroreningsituationen inom Österbyverkens industriområde, inklusive Sågdammen, har genomförts under åren. På senare tid har riskbedömningar och åtgärdsutredningar genomförts av Kemakta Konsult AB (2004 och 2006) och av Hifab AB 2010. Dessa utredningar har kommit till delvis skilda resultat avseende s.k. Kd-värden som påverkar beräkningen av platsspecifika riktvärden för skydd av ytvatten. Med anledning av detta har länsstyrelsen förelagt Kinnevik AB som tidigare verksamhetsutövare att för den del av området som utgör Sågdammsdeponin:

1. Utredda relevanta Kd-värden och revidera de framtagna platsspecifika riktvärdena och riskbedömningen utifrån dessa.
2. Göra en översyn över de preliminära haltgränser för avfallsklassning som tidigare tagits fram
3. Ta fram en reviderad åtgärdsutredning för deponin med utgångspunkt i tidigare utredningar och med beaktande av den reviderade riskbedömningen, reviderade platsspecifika riktvärden och reviderade haltgränser för avfallsklassning.

På uppdrag av Kinnevik AB genomför Elander Miljöteknik efterfrågade utredningar. För utredning av relevanta Kd-värden har Golder Associates AB anlåtits. Resultat från Golders undersökningar av platsspecifika riktvärden redovisades till länsstyrelsen i juli 2019 och en reviderad riskbedömning baserad på dessa redovisades i december 2019. Efter detta har en fortsatt diskussion förts om vilka Kd-värden som bör användas för beräkning av platsspecifika riktvärden med avseende på riskerna för spridning av föroreningar. Med anledning av detta har Kinnevik och länsstyrelsen enats om att olika riktvärden ska användas i denna åtgärdsutredning, för att undersöka vilken betydelse variationen har för bedömning av åtgärdsbehovet och omfattningen av åtgärder.

I revidering A denna reviderade version daterad 2021-12-03 har några kompletteringar tillfogats till följande några kompletteringar med anledning av länsstyrelsens synpunkter på åtgärdsutredningen daterade 2021-08-05. Dessa är markerade med kantlinje i höger marginal. Kompletteringarna omfattar dels formulering av övergripande och mätbara åtgärds mål i ett nytt avsnitt 5.3 och slutsatser om åtgärds måls konsekvenser för riskvärdering och val av alternativ i avsnitt 5.4

I revidering B daterad 2023-10-24 förtydligades beräkningen av åtgärdsbehovet (mängdberäkningarna) för de olika schaktalternativen med hänsyn till osäkerheterna och principen att medelhalter av föroreningar i massorna efter efterbehandling ska underskrida UCLM95 för respektive ämne.

2 Platsspecifika riktvärden

En föroreningskälla, exempelvis en deponi eller ett förorenat markområde, utgör en risk om ett skyddsobjekt kan exponeras för föroreningen i tillräcklig utsträckning för att ge upphov till negativa effekter, se Figur 2.

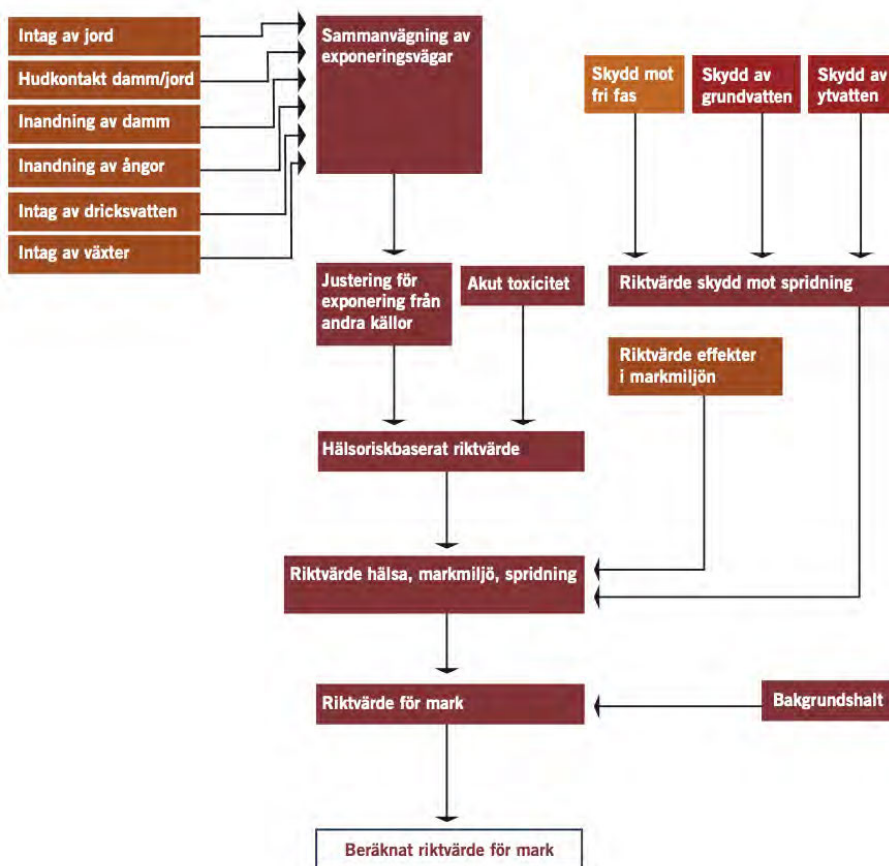
Figur 2 Naturvårdsverkets definition av risk kopplade till en föroreningskälla (från Naturvårdsverkets rapport 5077).

Ett förenklat sätt att bedöma vilka risker som en föroreningskälla kan ge upphov till är genom beräkning av s.k. platsspecifika riktvärden. Dessa anger hur höga föroreningshalter som källan kan innehålla utan att en risk för ett skyddsobjekt uppkommer. Det innebär att om de verkliga föroreningshalterna är högre än de beräknade platsspecifika riktvärdena så utgör källan en risk för ett eller flera av

skyddsobjekten. Vilka skyddsobjekt och vilka exponeringsvägar som beaktas vid beräkning av plats-specifika riktvärden framgår av Figur 3.

Eftersom platsspecifika riktvärden beräknas separat för skydd av människors hälsa, skydd mot spridning till grund- och ytvatten och markmiljön möjliggör detta en jämförande analys av hur omfattande åtgärder som behövs för att skydda respektive objekt.

För att avgöra vilka skyddsobjekt som finns och hur dessa kan exponeras för föroreningen genomförs först en exponeringsanalys. Som namnet platsspecifika riktvärden antyder påverkas denna av de förhållanden som råder på platsen. Undantaget från detta är riktvärden för markmiljö, vilka är på förhand givna i Naturvårdsverkets modell för beräkning av platsspecifika riktvärde och endast kan påverkas genom val av markanvändning. I detta fall används förvalda värden för mindre känslig markanvändning (MKM) som typiskt avser områden för industri och liknande verksamheter. Känslig markanvändning används främst där mark ska bebyggas (eller är bebyggd) med bostäder.

Figur 3 Förenklad beskrivning av beräkningsgång vid framtagande av platsspecifika riktvärden för förorenad mark (NV rapport 5977).

2.1 Exponeringsanalys

Exponering för människor

Sågdammsdeponin har tidigare varit del av Österbyverkens industriområde där restprodukter från verksamheten använts som fyllningsmassor för tillskapande av ny mark. Under verksamhetstiden motsvarade markanvändningen därmed MKM (mindre känslig markanvändning) enligt Naturvårdsverkets riskbedömningsscenarioer. På senare tid har kommunen iordningställt området som parkmark vilket innebär att tillgängligheten till området ökat och att riskerna för att människor exponeras för föroreningen i dagsläget kan vara större. Skillnaden illustreras av antagna vistelsetider i nuläget respektive

under verksamhetstiden enligt Tabell 1. För nuläget antas samma vistelsetider som i det generella scenariot för könlig markanvändning (KM) medan för verksamhetstiden antas vistelsetider som för det generella scenariot MKM. För båda fallen antas att det inte förekommer intag av växter eller grundvatten från området, baserat på vad som har kunnat iakttas vid platsbesök och undersökningar. Modell för mindre känslig markanvändning. Inga byggnader finns på deponin varför ingen hänsyn behöver tas till inomhusvistelse. Detta innebär att antaganden enligt Tabell 1 görs för beräkning av platsspecifika hälsoriskvärden (PSRV).

Tabell 1 Antaganden för beräkning av hälsoriskvärden

Exponeringsväg	Exponent	Beräkningsantaganden			
		Nuläge	Verksamhet	KM	MKM
Intag av jord	Barn	200	60	365	60
	Vuxen	200	200	365	200
Hudkontakt	Barn	120	60	120	60
	Vuxen	120	90	120	90
Inandning av damm	Barn	200	60	365	60
	Vuxna	200	200	365	200
Andel inomhus		0	0	1	1
Inandning av ånga	Barn	200	60	365	60
	Vuxna	200	200	365	200
Andel inomhus		0	0	1	1
Intag av grundvatten		Nej	Nej	Ja	Nej
Intag av växter		Nej	Nej	Ja	Nej

Det bedöms på samma sätt som i tidigare utredningar för Österbyverken att det inte finns vare sig skyddsvärd grundvatten eller någon risk för förorening av dricksvattentäkter i grundvatten. Den skyddsvärda recipienten utgörs av Nerån som rinner genom Sågdammen i omedelbar anslutning till deponin.

Spridning och exponering för grund- och ytvatten

Av stor betydelse för spridningen av föroreningar med genomströmmande vatten är Kd-värden för de olika föroreningarna. Kd är en förorenings- och platsspecifik konstant som anger fördelningen av föroreningen mellan jord och porvatten och är ett sätt att beskriva utlakningen av föroreningar från jorden. Ett högt Kd-värde innebär att en större andel av föroreningen fördelas till jorden och inte sprids lika lätt som föroreningar med lägre Kd-värden.

De Kd-värden som har använts för beräkning av platsspecifika riktvärden redovisas i Tabell 2. Som framgår är flera av de Kd-värden som togs fram av Golder 2019 betydligt högre än de som togs fram av Kemakta 2004. Detta gäller främst kadmium, kobolt, krom bly, vanadin och zink. För barium, koppar och nickel är i stället de Kd-värden som togs fram av Kemakta högre. Det ska observeras att de värden som togs fram av Kemakta 2004 gäller hela industriområdet medan de värden som togs fram av Golder och som användes av Elander 2019 enbart avser värden uppmätta i deponin.

Tabell 2 Kd-värden som används för spridningsberäkningar. Kd (1) avser värden som användes av Elander (2019) och som i huvudsak baseras på Golders undersökningar medan Kd (2) avser värden som användes av Kemakta (2004).

Ämne	As	Ba	Cd	Co	Cr	Cu	Hg	Mo	Ni	Pb	V	Zn
Kd (1)	6777	3079	5761	1708	61947	6806	1000	200	2540	6230088	340774	16303
Kd (2)	1500	3000	300	2000	10000	3000	1000	100	2000	10000	5000	2000

Spridning av lösta föroreningar kan ske med nederbörd som infiltrerar och perkolerar genom deponin. För beräkning av platsspecifika riktvärden med avseende på spridning av föroreningar från deponin har antagits att grundvattenbildningen i deponin motsvarar 200 mm per år. Antagandet innebär en dubbel så hög infiltration än vad som är standard i Naturvårdsverkets riktvärdesmodell och motiveras av att det inte finns några hårdgjorda ytor på deponin. När lakvattnet når grundvatten i underliggande jord följer transporten grundvattnets strömningsvägar som bedöms vara riktade mot Sågdammen i Nerån, som gränsar till deponin. Enligt SMHI:s vattenwebb är medelvattenröringen 0,23 m³/s i utloppet vid Stordammen uppströms Österbybruk och 0,45 m³/s från avrinningsområdet nerströms Österbybruk (utloppet Filmsjön). Baserat på dessa data kan medelvattenföringen i Nerån när den passerat Österbybruk antas till ca 0,3 m³/s. Utspädningen av lakvatten i Nerån beräknas med detta underlag till en faktor ca 3 200 i Naturvårdsverkets modell för beräkning av platsspecifika riktvärden.

Exponering för markmiljö

Hänsyn tas till exponering för markmiljö på samma sätt som i Naturvårdsverkets modell för beräkning av generella riktvärden för mindre känslig markanvändning för tiden som verksamhetsområde. För beräkning av riktvärden för den nuvarande markanvändningen som parkmark har i stället skyddet av markmiljön antagits motsvara skyddet för känslig markanvändning.

2.2 Beräknade platsspecifika riktvärden

Sågdammen som verksamhetsområde

Resultat från beräkningar av platsspecifika riktvärden för Sågdammdeponin som verksamhetsområde sammanfattas i Tabell 3. I de fall där antaganden om Kd-värden har betydelse för riktvärdet redovisas båda de beräknade riktvärdena. Riktvärden för enskilda exponeringsvägar redovisas i Bilaga 1.

Tabell 3 *Beräknade platsspecifika riktvärden för markanvändning som verksamhetsområde. Hälsoriktvärden är integrerade för samtliga exponeringsvägar. För ytvatten anges både värden beräknade på basis av Kd-värden från Elander 2019 och Kemakta 2004. Dimensionerande riktvärden är markerade i fet stil. Värden markerade i kursiv fet stil blir dimensionerande om man bortser från skyddet för markmiljö.*

Ämne	Enhet	Beräknade platsspecifika riktvärden för skydd av			
		Hälsa	Ytvatten	Markmiljö	Justering
				MKM	(bakgrund)
Arsenik	mg/kg TS	25	6 400 / 1 400	40	10
Barium	mg/kg TS	9 900	97 000 / 95 000	300	
Bly	mg/kg TS	600	980 000 / 16 000	400	
Kadmium	mg/kg TS	60	360 / 19	12	
Kobolt	mg/kg TS	710	1 100 / 1 300	35	
Koppar	mg/kg TS	79 000	21 000 / 9 500	200	
Krom	mg/kg TS	730 000	59 000 / 9 500	150	
Kvicksilver	mg/kg TS	48	6,3	10	
Molybden	mg/kg TS	5 400	190 / 95	150	
Nickel	mg/kg TS	1 900	6 300	120	
Vanadin	mg/kg TS	4 700	540 000 / 7 900	200	
Zink	mg/kg TS	160 000	210 000 / 25 000	500	

Som framgår av tabellen är riktvärdet för hälsa dimensionerande för arsenik medan skyddet av ytvatten är dimensionerande för kvicksilver och molybden (för molybden dock beroende på val av Kd-värde). För övriga ämnen är riktvärdet för skydd av markmiljö dimensionerande. De riktvärden som

blir dimensionerande om man bortser från skyddet av markmiljö är markerade med fet kursiv stil. I detta fall blir skydd av ytvatten bli dimensionerande även för koppar och kan beroende på val av Kd-värde bli dimensionerande även för kadmium och zink.

Sågdammen som parkmark

Den förändrade markanvändningen har inneburit att framför allt barn kan vistas på området i större utsträckning än under verksamhetstiden, se Tabell 1. Detta får konsekvenser för de beräknade plats-specifika riktvärdena för skydd av människors hälsa. Omvandlingen kan även innebära att man i dagsläget önskar ett bättre skydd för markmiljön. I redovisas de förändringar som den förändrade markanvändningen kan innebära. Av tabellen framgår att riktvärdena för molybden och kvicksilver i det förändrade scenariot inte längre dimensioneras av skyddet av ytvatten utan av skyddet av markmiljön. Det framgår också att alla riktvärden blir lägre än för verksamhetsalternativet. Bortser man från skyddet av markmiljö blir bilden i princip detsamma som för verksamhetsscenarioet, men med lägre riktvärden för de ämnen som i ett sådant fall skulle dimensioneras av riskerna för människors hälsa (arsenik, barium, bly, kobolt, nickel och vanadin).

Tabell 4 Beräknade plats specifika riktvärden – jämförelse mellan olika markanvändningsscenarioer. MKM representerar tiden som verksamhetsområde medan park avser nuläget.

Ämne	Enhet	Beräknade plats specifika riktvärden för skydd av				
		Hälsa		Ytvatten	Markmiljö	
		MKM	Park		MKM	Park (KM)
Arsenik	mg/kg TS	25	14	6 400 / 1 400	40	20
Barium	mg/kg TS	9 900	3200	97 000 / 95 000	300	200
Bly	mg/kg TS	600	230	980 000 / 16 000	400	200
Kadmium	mg/kg TS	60	22	360 / 19	12	4
Kobolt	mg/kg TS	710	230	1 100 / 1 300	35	20
Koppar	mg/kg TS	79 000	47 000	21 000 / 9 500	200	80
Krom	mg/kg TS	730 000	240 000	59 000 / 9 500	150	80
Kvicksilver	mg/kg TS	48	15	6,3	10	5
Molybden	mg/kg TS	5 400	1 700	190 / 95	150	70
Nickel	mg/kg TS	1 900	1 200	6 300	120	70
Vanadin	mg/kg TS	4 700	1 500	540 000 / 7 900	200	100
Zink	mg/kg TS	160 000	50 000	210 000 / 25 000	500	250

3 Riskbedömning

3.1 Föroreningssituationen i Sågdammsdeponin

Föroreningssituationen i Sågdammsdeponin är relativt väl undersökt i de tidigare utredningarna (Kemakta 2004 och Hifab 2010). En sammanfattning av föroreningssituationen baserad på statistiska beräkningar (Hifab 2010b) redovisas i Tabell 5. Hifabs beräkningar redovisades separat för jord över grundvattenytan (ned till ca 1 m djup under markytan) och jord på större djup. Sannolikheten för exponering är lägre för jord på större djup under markytan än för jord nära markytan. Av denna anledning har en separat uppsättning hälsoriktvärden beräknats för jord på större djup än 1 m under markytan. Beräkningen baseras på antagandet att exponering sker i samband med schaktarbeten och att arbetare kan exponeras för den förorenade jorden under sammanlagt 30 dagar per år medan barn antas kunna exponeras under 10 dagar per år.

Det framgår av tabellen att halterna av arsenik i den översta metern av jordprofilen överskrider beräknade hälsoriktvärden för scenariot mindre känslig markanvändning. För jord på större djup överskrider inga hälsoriktvärden. Riktvärden för skydd av ytvatten överskrider av molybden och om UCLM tillämpas som jämförelsevärde även av kvicksilver. Detta gäller oavsett vilket av Kd-värde som antas.

Tabell 5 Föroreningssituationen i Sågdammsdeponin, jämfört med beräknade platsspecifika riktvärden för verksamhetsscenariot. Medelvärden är beräknade utgående från samtliga prover i deponin. UCLM avser övre konfidensgränsen för medelvärdet med hänsyn tagen till spridning i analysresultaten. Konfidensgrad 95 % eller 97,5 % beroende på analysresultatens fördelning.

Ämne	Beräknade riktvärden			Beräknade medelvärden (ProUCL)		
	Hälsa	Ytvatten mg/kg TS	Mark	Aritmetiskt (mg/kg TS)	UCLM (mg/kg TS)	Fördelning
Över grundvattenytan – jorddjup ner till ca 1 m under markytan						
Arsenik	25	6 400 / 1 400	40	40	98	97,5 % ¹⁾
Barium	9 900	97 000 / 95 000	300	286	640	97,5 % ¹⁾
Bly	600	980 000 / 16 000	400	221	429	95 % ²⁾
Kadmium	60	360 / 19	12	3	7	97,5 % ¹⁾
Kobolt	710	1 100 / 1 300	35	409	539	95 % ³⁾
Koppar	79 000	21 000 / 9 500	200	98	119	95 % ³⁾
Krom	730 000	59 000 / 9 500	150	572	1134	97,5 % ¹⁾
Kvicksilver	48	6,3	10	3	8	97,5 % ¹⁾
Molybden	5 400	190 / 95	150	627	4505	95 % ³⁾
Nickel	1 900	6 300	120	490	992	95 % ²⁾
Vanadin	4 700	540 000 / 7 900	200	316	623	97,5 % ¹⁾
Zink	160 000	210 000 / 25 000	500	352	1009	97,5 % ¹⁾
Under grundvattenytan – jorddjup större än ca 1 m						
Arsenik	100	6 400 / 1 400	40	29	61	97,5 % ¹⁾
Barium	60 000	97 000 / 95 000	300	450	553	95 % ²⁾
Bly	600	980 000 / 16 000	400	234	326	95 % ³⁾
Kadmium	250	360 / 19	12	2	5	97,5 % ¹⁾
Kobolt	4 300	1 100 / 1 300	35	436	627	95 % ³⁾
Koppar	510 000	21 000 / 9 500	200	81	104	95 % ³⁾
Krom	Ej begr.	59 000 / 9 500	150	576	806	97,5 % ¹⁾
Kvicksilver	290	6,3	10	2	7	95 % ³⁾
Molybden	32 000	190 / 95	150	540	864	95 % ⁴⁾
Nickel	13 000	6 300	120	419	1325	95 % ²⁾
Vanadin	28 000	540 000 / 7 900	200	317	682	95 % ³⁾
Zink	980 000	210 000 / 25 000	500	204	251	97,5 % ¹⁾
	Halter under samtliga riktvärden			¹⁾ Chebyshev (Mean, Sd) UCL		
	Halter endast över riktvärde för markmiljö			²⁾ H-UCL		
	Halter över riktvärde för skydd av ytvatten			³⁾ Approximate Gamma UCL		
	Halter över riktvärde för skydd av hälsa			⁴⁾ Adjusted Gamma UCL		

Motsvarande jämförelse mellan statistiska beräkningar av föroreningsinnehållet i Sågdammsdeponin och beräknade riktvärden för den nuvarande markanvändningen som parkmark redovisas i Tabell 6. För den nuvarande markanvändningen överskrider medelvärdet av arsenik och kobolt beräknat hälsoriktvärde för den översta delen av jordprofilen. Tillämpas UCLM som jämförelsevärde överskrider även halterna av bly och molybden beräknade hälsoriktvärden. För den undre delen av jordprofilen är sannolikheten fortsatt liten för exponering och inga hälsoriktvärden överskrider.

Den förändrade markanvändningen innebär inte någon förändring för skydd av ytvatten, som är det samma oavsett markanvändning. Däremot medför antagandet att markmiljön bör ges ett högre skydd att fler föroreningar överskrider riktvärdet för markmiljö.

Tabell 6 Föroreningssituationen i Sågdammsdeponin, jämfört med beräknade platsspecifika riktvärden för den nuvarande markanvändningen. Medelvärden är beräknade utgående från samtliga prover i deponin. UCLM avser övre konfidensgränsen för medelvärdet med hänsyn tagen till spridning i analysresultaten. Konfidensgrad 95 % eller 97,5 % beroende på analysresultatets fördelning.

Ämne	Beräknade riktvärden			Beräknade medelvärden (ProUCL)		
	Hälsa	Ytvatten mg/kg TS	Mark	Aritmetiskt mg/kg TS	UCLM mg/kg TS	Fördelning
Över grundvattenytan – jorddjup ner till ca 1 m under markytan						
Arsenik	14	6 400 / 1 400	20	40	98	97,5 % ¹⁾
Barium	3 200	97 000 / 95 000	200	286	640	97,5 % ¹⁾
Bly	230	980 000 / 16 000	200	221	429	95 % ²⁾
Kadmium	22	360 / 19	4	3	7	97,5 % ¹⁾
Kobolt	230	1 100 / 1 300	20	409	539	95 % ³⁾
Koppar	47 000	21 000 / 9 500	80	98	119	95 % ³⁾
Krom	240 000	59 000 / 9 500	80	572	1134	97,5 % ¹⁾
Kvicksilver	15	6,3	5	3	8	97,5 % ¹⁾
Molybden	1 700	190 / 95	70	627	4505	95 % ³⁾
Nickel	1 200	6 300	70	490	992	95 % ²⁾
Vanadin	1 500	540 000 / 7 900	100	316	623	97,5 % ¹⁾
Zink	50 000	210 000 / 25 000	250	352	1009	97,5 % ¹⁾
Under grundvattenytan – jorddjup större än ca 1 m						
Arsenik	100	6 400 / 1 400	20	29	61	97,5 % ¹⁾
Barium	60 000	97 000 / 95 000	200	450	553	95 % ²⁾
Bly	600	980 000 / 16 000	200	234	326	95 % ³⁾
Kadmium	250	360 / 19	4	2	5	97,5 % ¹⁾
Kobolt	4 300	1 100 / 1 300	20	436	627	95 % ³⁾
Koppar	510 000	21 000 / 9 500	80	81	104	95 % ³⁾
Krom	Ej begr.	59 000 / 9 500	80	576	806	97,5 % ¹⁾
Kvicksilver	290	6,3	5	2	7	95 % ³⁾
Molybden	32 000	190 / 95	70	540	864	95 % ⁴⁾
Nickel	13 000	6 300	70	419	1325	95 % ²⁾
Vanadin	28 000	540 000 / 7 900	100	317	682	95 % ³⁾
Zink	980 000	210 000 / 25 000	250	204	251	97,5 % ¹⁾
	Halter under samtliga riktvärden			¹⁾ Chebyshev (Mean, Sd) UCL		
	Halter endast över riktvärde för markmiljö			²⁾ H-UCL		
	Halter över riktvärde för skydd av ytvatten			³⁾ Approximate Gamma UCL		
	Halter över riktvärde för skydd av hälsa			⁴⁾ Adjusted Gamma UCL		

3.2 Risker för hälsa

Nuvarande markanvändning

Medelvärdet av de uppmätta halterna av arsenik och kobolt i ytliga massor i deponin överskrider beräknade platsspecifika riktvärden för hälsa. Antalet analyser som beräkningarna baseras på är litet i förhållande till den stora mängden förorenade massor, och spridningen relativt stor. För att ta hänsyn

de osäkerheter som följer av detta och inte riskera att underskatta riskerna kan i stället den övre konfidensgränsen för medelvärdet, UCLM, användas. Det verkliga medelvärdet av föroreningshalterna underskrider med minst 95 % sannolikhet UCLM. Vid tillämpning av UCLM som jämförelsevärde överskrider även halterna av bly och molybden beräknade hälsoriktvärden.

Sannolikheten för exponering för jord på större djup är mindre, men kan förekomma i samband med grävarbeten. Med hänsyn till att detta är sällan förekommande blir de platsspecifika riktvärdena för skydd av människor hälsa betydligt större för jord på mer än 1 m djup under markytan och den övre konfidensgränsen för medelvärdet av samtliga föroreningar underskrider beräknade hälsoriktvärden.

Sammantaget bedöms detta innebära att föroreningarna i ytlig jord inom området utgör en risk för människors hälsa med den nuvarande markanvändningen. Risker är framför allt kopplade till exponeringsvägen intag av jord och i någon mån till exponeringsvägen hudkontakt.

Markanvändning som verksamhetsområde

Vid en återgång till den tidigare markanvändningen som verksamhetsområde minskar exponeringen för föroreningarna framför allt för barn. Detta innebär att riskerna minskar i viss utsträckning. Dock överskrider det beräknade medelvärdet av arsenik hälsoriktvärdet i ytlig jord (ner till 1 m under markytan). Hälsorisker bedöms därför kvarstå även med en återgång till den tidigare markanvändningen.

3.3 Risker för spridning av föroreningar

Det beräknade riktvärdet för skydd av ytvatten överskrider av de uppmätta halterna av molybden både i ytliga massor och på större djup i deponin. Det innebär att det finns en sannolik risk för att spridning från deponin orsakar förhöjda bakgrundshalter av molybden i Sågdammen och Nerån. Deponin ligger i omedelbar anslutning till Sågdammen och barriärer som kan fastlägga föroreningar saknas. Ett sådant läckage bör därmed kunna spåras i den ytvattenprovtagning som genomfördes av Geosigma 2006 - 2007 och som legat till grund för den massbalansberäkning som redovisas i Hifab 2010. Massbalansen visar ett tillskott av molybden i Nerån när denna passerar Sågdammen med 12,8 kg under det år då mätningarna genomfördes medan riktvärdesmodellen ger ett beräknat påslag med 9,4 kg/år om beräkningen utgår från det uppmätta medelvärdet i deponin (se Bilaga 2). Haltökningen orsakad av läckaget från deponin blir beräkningsmässigt 1,0 µg/l vilket motsvarar en ökning av 90-percentilen av normala bakgrundshalter med en faktor 3 – 4, men ändå ligger långt under förmodad risk för påverkan som enligt CCME är i storleksordningen 70 µg/l.

Geosigas provtagningar visar att halten i Nerån efter Sågdammen varierar kraftigt under året, från 2 µg/l till 20 µg/l medan halten uppströms varierar betydligt mindre, från 0,7 µg/l upp till 1,9 µg/l. Den stora variationen nerströms dammen är svårförklarlig men skulle kunna bero på variationer i förhållandet mellan utströmning från deponin och vattenföringen i Nerån. En annan förklaring är att sediment kan resuspenderas i samband med hög vattenföring så att den partikulära transporten ökar.

För kvicksilver överskrider riktvärdet av den övre konfidensgränsen för uppmätta halter. Sannolikheten för att detta ska kunna leda till förhöjda bakgrundsvärden av kvicksilver i Nerån är liten men kan inte helt uteslutas. Något påslag av kvicksilver kan inte spåras i den ytvattenprovtagning som genomförts av Geosigma. Det bedöms därför som osannolikt att Sågdammen och Nerån påverkas av kvicksilverläckage från deponin i en utsträckning som skulle motivera åtgärder.

För övriga ämnen bedöms det inte finnas någon risk för påverkan. De beräknade riktvärdena för skydd av ytvatten är högre än den övre konfidensgränsen för uppmätta halter i deponin. Detta styrks av ytvattenprovtagningen (Geosigma 2007) som generellt visar obetydliga påslag i Nerån vid passage av Sågdammen med undantag för molybden som diskuterats ovan men även barium. Påslaget av barium i Sågdammen är betydande och uppvisar samma mönster som påslaget av molybden med stor variation och en topp som under mätperioden inträffade i början av juni, men med höga halter även i provtagningarna i början av maj och början av juli. För molybden visar de massbalansberäkningar som

utfördes av Hifab (2010) god överensstämmelse med beräkningar av läckaget. Detta är inte fallet för barium. Med de halter och Kd-värden som uppmätts i deponin beräknas läckaget till mindre än 0,5 kg/år medan massbalansberäkningen för mätperioden 2006/2007 visar ett påslag om 63 kg/år för barium. Även om man skulle utgå från de konservativa Kd-värden som är standard i Naturvårdsverkets riskbedömningsmodell begränsas det beräknade läckaget till ca 1 kg/år (se Bilaga 2). Det bedöms därmed som osannolikt att Sågdammsdeponin orsakar detta påslag.

Kemakta (2006) rapporterade mycket höga halter av barium i sediment i den norra delen av Sågdammen varför dessa kan utgöra en källa för spridning. Det är naturligtvis också möjligt att det finns en landbaserad punktkälla för barium som inte upptäckts trots de omfattande undersökningar som utförts genom åren.

3.4 Risker för markmiljö

Den övre konfidensgränsen för medelvärden av uppmätta koncentrationer överskrider för flertalet ämnen beräknade platsspecifika riktvärden för den nuvarande markanvändningen. Detta gäller även för den förra markanvändningen som verksamhetsområdet, om än i mindre utsträckning. Undantag utgörs av bly, kobolt och kvicksilver. Detta bedöms innebära att det finns en risk för att markekosystemet är påverkat.

3.5 Sammanfattande bedömning av risker och åtgärdsbehov

Sammanfattningsvis bedöms riskbedömningen visa att det finns ett åtgärdsbehov motiverat av att:

1. Det finns beräkningsmässiga hälsorisker vid vistelse inom området som framför allt är kopplade till att livsvarigt intag av jord som innehåller arsenik, bly och kobolt inte kan uteslutas.
2. Spridning av molybden från deponin ger en ökning av bakgrundshalten i ytvatten i Sågdammen och Nerån, även om halterna som läckaget ger upphov till i Nerån ligger långt under förmodade effektgränser.
3. Markekosystemet är sannolikt påverkat av föroreningar i deponin.

Tidigare utredningar visar att omfattningen av åtgärdsbehovet i stor utsträckning påverkas av vilken hänsyn som ska tas till skydd av markmiljö. Den nya utredning av Kd-värden som genomförts har inte gett anledning att ändra denna bedömning.

Eftersom antalet analyser av föroreningsinnehåll i nuvarande skede är relativt begränsat baseras bedömningen av åtgärdsbehov på den över konfidensgränsen för medelvärdet av uppmätta föroreningshalter (UCLM95).

4 Åtgärdsförslag

4.1 Tänkbara åtgärder

De åtgärder som i första hand kan komma ifråga är:

1. Schaktning med omhändertagande av förorenade massor på externa avfallsanläggningar.
2. Sluttäckning av deponin i kombination med tätskärmar för att begränsa lakvattenbildningen.
3. Kombinationer av åtgärder enligt alternativ 1 och 2.

Andra åtgärder av typen in situ (åtgärder utan schakt av förorenade massor) än sluttäckning bedöms inte som aktuella. Metaller är inte möjliga att bryta ner varför föroreningsinnehållet inte kan reduceras

vare sig med kemiska eller biologiska oxidationsmetoder eller reduktion. Termisk avdrivning eller immobilisering (vitrifiering) kräver alltför höga temperaturer för att vara en rimlig metod att överväga. Det är däremot tänkbart att immobilisera metallerna, t.ex. genom injektering av bindemedel i de förorenade massorna, men en sådan åtgärd bedöms som betydligt kostsammare än en sluttäckning i kombination med tätskärmar, utan att några ytterligare fördelar uppnås.

4.2 Schaktsanering

För bästa kostnadseffektivitet föreslås att en schaktsanering omfattar följande moment:

1. Förklassning av de förorenade massorna i deponin i enhetsvolym (50 – 100 m³) genom omfattande provtagning och sammanslagning till samlingsprover som analyseras. Ett alternativ är klassificering i mellanlager efter uppgrävning och sortering enligt punkt 2.
2. Avverkning av träd, demontering av installerad utrustning m.m. samt röjning av området.
3. Schaktning av allt deponerat avfall. I samband med schaktning utförs grovsortering av uppgrävda massor. Större sten och block bedöms kunna användas för återfyllning och mellanlagras på plats. Även utsorterbart främmande avfall (skrot, plast, trä m.m.) som bör återvinnas eller omhändertas separat på en avfallsanläggning sorteras ut direkt i samband med schaktning.
4. Enhetsvolym med samtliga metallhalter under valda mätbara åtgärds mål används för återfyllning.
5. Övrig uppgrävd jord transporteras till externa avfallsanläggningar med tillstånd att omhänderta förorenad jord. Baserat på de totalhalter av metaller som redovisas i Tabell 5 bedöms att en relativt stor andel kommer att klassificeras som farligt avfall efter en sammanvägning av metallhalter.
6. Återfyllning utförs i den omfattning som är lämplig. Det kan övervägas att begränsa volymen återfyllning genom att återskapa en större vattenspegel i Sågdammen.
7. För åtgärder som nivåindelas och kvarlämnar förorenade massor på större djup bör ett materialskiljande lager av geotextil och ett signalnät läggas på schaktbotten som en markering av att det under denna nivå finns kvarlämnade föroreningar.

Omfattningen av schaktsaneringen och därmed kostnaderna för denna kommer att styras av vilka åtgärds mål som ska tillgodoses.

4.2.1 Skydd av människors hälsa

Med hänsyn till att sannolikheten för exponering för jord på större djup än ca 1 m är mindre än exponering för ytlig jord bedöms det som tillräckligt att en sanering med åtgärds målet att begränsa risker för människors hälsa kan begränsas till att omfatta jord ned till 1 m djup, förutsatt att återfyllning sker till nuvarande marknivå. Detta blir en konsekvens av jämförelsen mellan de beräknade platsspecifika riktvärdena och föroreningssituationen som redovisas i Tabell 5. På större djup behöver endast jord som överskrider riktvärden för akuttoxicitet eller risker vid korttidsexponering som kan uppkomma i samband med schaktarbeten avlägsnas.

Av de sammanställningar av genomförda analyser som redovisas i Hifab (2010) avser 68 stycken den översta metern av jorden i Sågdammsdeponin. Av dessa överskrider mindre än 70 % det platsspecifika riktvärdet för hälsa med avseende på arsenik för den nuvarande markanvändningen som parkmark. Analysresultaten från området indikerar att en åtgärd som dimensioneras för arsenik också kommer att avlägsna alla massor där halterna av andra ämnen överskrider hälsoriktvärden, även om det inte finns någon tydlig samvariation. Däremot tillkommer en viss volym förorenad jord på djupet 1 - 2 m för att

alla massor med halter som överskrider akuttoxiska halter eller riktvärden för korttidsexponering ska avlägsnas.

Antalet prover är relativt litet i förhållande till den stora volym som representeras vilket medför att denna fördelning inte utan vidare kan användas som en beräkning av hur stor andel av massorna som i verkligheten kommer att ha halter över hälsoriktvärdet. Emellertid behöver inte hela volymen förorenade massor med riktvärden över det platsspecifika riktvärdet avlägsnas för att det verkliga medelvärdet ska underskrida det platsspecifika riktvärdet. Eftersom Naturvårdsverkets riktvärdesmodell bygger på antagandet att all jord inom området är förorenad upp till det platsspecifika riktvärdet är det en tillräcklig åtgärd att avlägsna massor med höga föroreningshalter till dess att medelvärden av alla ämnen underskrider respektive platsspecifika riktvärde. En förutsättning är att all jord med halter över akuttoxiska halter (arsenik) eller risker vid korttidsexponering (bly och kadmium) omfattas av åtgärden. Med hänsyn till detta bedöms det som rimligt att anta att det är tillräckligt att i storleksordningen 70 % av massorna i djupintervallet 0 - 1 m och en mindre tillkommande mängd på djupet 1 - 2 m behöver schaktas och tas om hand på en avfallsanläggning. Resterande volym kan kvarlämnas. Baserat på de samlade analysresultaten kommer medelvärdet av arsenikhalterna i den översta metern jord med 95 % sannolikhet att underskrida 14 mg/kg TS när 65 % av massorna avlägsnats. Beräkningen avser UCLM95 för arsenikhalterna i de 35 % av proverna med lägst uppmätta halter, vilka kan antas representera den jordvolym som kvarlämnas efter sanering. Det aritmetiska medelvärdet av dessa blir ca 7 mg/kg TS med standardavvikelsen 5 mg/kg TS. Givet att de avlägsnade massorna ersätts av fyllningsjord med normala bakgrundshalter för Sverige kommer medelhalten och UCLM95 efter återfyllning att vara betydligt lägre. Bedömningen att 70 % av massorna behöver avlägsnas får således anses vara väl på säkra sidan.

Eftersom förorenade massor kvarlämnas på större djup än 1 m bör ett materialskiljande lager av geotextil kompletterat med ett signalnät läggas på schaktbotten innan återfyllning läggs ut. Återfyllning och marköverbyggnad utförs med lämpliga massor anpassade för den planerade framtida markanvändningen.

Den totala volymen jord inom området ner till 1 m djup uppskattas till ca 15 000 m³. Med antagandet att upp till 70 % av dessa massor behöver schaktas och omhändertas kommer mängden som ska tas om hand på en avfallsanläggning att uppgå till 15 000 - 20 000 ton beroende på densiteten och på hur stor andel som utgör block m.m. som kan sorteras bort.

Någon detaljerad kostnadsberäkning har inte genomförts men baserat på nyckeltal från andra schaktsaneringar bedöms kostnaden för en åtgärd med denna omfattning komma att uppgå till 15 - 25 miljoner kronor. För markanvändning som verksamhetsområde bedöms volymen förorenade jordmassor som behöver schaktas och omhändertas vara begränsad till 50 % av volymen jord på djup ner till 1 m, motsvarande ca 7 500 m³ eller 10 000 - 15 000 ton. Kostnaden minskar då med 5 - 6 miljoner kronor.

4.2.2 Skydd av ytvatten

Med ett övergripande åtgärds mål att begränsa spridningen av föroreningar från området för att skydda Nerån är det inte lämpligt med en nivåindelning på samma sätt som för åtgärder som syftar till att begränsa hälsorisker. Infiltrerande nederbörd och eventuellt inträngande grundvatten kommer att strömma även genom jord på nivån 1 - 2 m.

Med tillämpning av Naturvårdsverkets riktvärdesmodell är det tillräckligt om medelvärden av individuella föroreningshalter inom området underskrider respektive platsspecifika riktvärde. Den förorening som blir dimensionerande för denna åtgärd är molybden. I några prover har även kvicksilver påträffats med halter som överskrider det platsspecifika riktvärdet för skydd av ytvatten. Samtliga dessa sammanfaller med höga halter av molybden och bedöms därför inte innebära någon ökning av åtgärdsbehovet.

Andelen analyserade prover från deponin med halter av molybden som överskrider det platsspecifika riktvärdet är 54 % om det lägre Kd-värdet tillämpas och ca 40 % om det högre Kd-värdet används.

Detta bedöms motsvara volymerna ca 16 000 m³ respektive 12 000 m³. Även om dataunderlaget är litet och beräkningarna av andelen som överskrider riktvärdet därför är osäker bedöms det som rimligt att anta att åtgärds målet uppnås om dessa volymer avlägsnas. Baserat på det analysunderlag som finns hamnar ett medelvärde långt under åtgärds målet om prover med halter över detta undantas, vilket bedöms kompensera för osäkerheten i dataunderlaget. En beräkning utgående från de samlade analysresultaten visar att medelvärdet av molybdenhalterna blir ca 46 mg/kg TS, standardavvikelsen ca 49 mg/kg TS och UCLM95 ca 71 mg/kg TS (Chelbyshev fördelningsfri) om massor med halter över det riktvärde som baseras på det högre Kd-värdet (halter av molybden över 195 mg/kg TS) avlägsnas.

Det är vidare rimligt att anta att åtgärds målet för människors hälsa är prioriterat. Det bedöms medföra att 40 - 80 % av den volym som behöver avlägsnas för att uppnå åtgärds mål för spridning även hantteras för att uppnå åtgärds målet för hälsa. Av analyserna i den översta metern jord är det endast i ett prov som halten molybden överskrider 195 mg/kg TS utan att halten av arsenik överskrider riktvärdet för hälsa vid markanvändning som parkmark. På större djup behöver beräkningsmässigt ca 20 % av massorna avlägsnas för att det mätbara åtgärds målet ska nås. Baserat på det samlade analysunderlaget blir enligt ovan medelvärdet UCLM95 ca 71 mg/kg TS om dessa massor avlägsnas. Den stora variationen beror på vilken markanvändning som ska dimensionera åtgärder för hälsa och vilket Kd värde som ska dimensionera åtgärder för spridning. Antas nuvarande markanvändning gälla i kombination med det lägre Kd värdet för spridning bedöms volymen i behov av åtgärder att beräkningsmässigt behöva utökas med knappt 20 % av den totala volymen i deponin, dvs. ca 6 000 m³. Om i stället det högre Kd värdet tillämpas blir den utökade volymen beräkningsmässigt ca 30 % av den totala volymen i deponin eller ca 9 000 m³. Det betyder att saneringen behöver omfatta en tillkommande mängd om ca 3 000 m³, motsvarande mindre än 6 000 ton, 10 000–15 000 ton. Det bedöms innebära en tillkommande kostnad om 10–185-10 miljoner kronor och en total kostnad om 20 - 35 25–45 miljoner kronor för en sanering som tillgodoser både åtgärder för att skydda människors hälsa (alternativet parkmark) och åtgärder för att skydda Nerån.

4.2.3 Skydd av markmiljö

Som mätbart åtgärds mål för det övergripande åtgärds målet skydd av markmiljö kan platsspecifika riktvärden enligt Naturvårdsverkets riktvärdesmodell användas. Dessa mätbara åtgärds mål bör tillämpas som medelvärden inom området.

Det framgår av Tabell 6 att de medelvärdesbildade föroreningshalterna av ett stort antal metaller överskrider de beräknade platsspecifika riktvärdena för skydd av markmiljö med den nuvarande markanvändningen, där skyddet av markmiljö antas motsvara känslig markanvändning. Det platsspecifika riktvärdet för kobolt överskrids t.ex. i ca 80 % av de tagna proverna. För nickel och krom är motsvarande antal ca 70 % och för koppar och molybden ca 60 %. Förmodligen finns det en relativt god korrelation mellan förekomsten av höga halter av dessa ämnen varför det bedöms att platsspecifika riktvärden för markmiljö överskrids av något av dessa ämnen i 80 - 90 % av de tagna proverna. Eftersom det platsspecifika riktvärdet avser medelvärden av föroreningshalterna behöver inte alla massor med halter över riktvärdet avlägsnas. För att ta höjd för osäkerheterna antas ändå att en volym motsvarande 80 - 90 % av deponins totala volym behöver avlägsnas, i konsekvens med de föregående beräkningarna för skydd av hälsa och ytvatten. Detta innebär beräkningsmässigt att 24 000 - 27 000 m³, motsvarande 36 000 - 45 000 ton förorenade massor behöver schaktas ur och omhändertas. Beräkningen bör vara väl på säkra sidan eftersom slutliga åtgärds krav (acceptabla halter i kvarvarande massor) efter förklassning av massorna kommer att vara högre än de mätbara åtgärds målen som beskriver acceptabla medelhalter i hela volymen (UCLM95). Eftersom det är en så liten andel av de analyserade proverna som uppvisar halter under de mätbara åtgärds målen för markmiljö blir underlaget för litet för att det ska vara meningsfullt att genomföra en sådan beräkning för skydd av markmiljö på samma sätt som genomförts för skydd av hälsa och skydd av ytvatten.

En översiktlig kostnadsberäkning baserad på nyckeltal från tidigare schaktsaneringar indikerar att kostnaderna för en sanering med denna omfattning hamnar inom intervallet 35 - 55 miljoner kronor, dvs. i storleksordningen 10 miljoner kronor mer än om skydd av markmiljö bortses från.

Ett alternativ är att sätta en lägre skydds nivå för markmiljön, t.ex. ett skydd motsvarande mindre känslig markanvändning. Skillnaderna bedöms emellertid inte som särskilt stora eftersom de platsspecifika riktvärdena för kobolt ändå överskrids i ca 75 % av tagna prover.

4.3 Sluttäckning av deponin

Sluttäckning av en deponi fyller främst två funktioner. Den första av dessa är att förhindra att människor och markekosystemet exponeras för föroreningar i det deponerade avfallet. Den andra är att begränsa infiltrationen av nederbörd och därigenom lakvattenbildningen.

Även om deponin inte omfattas av förordning 2001:512 om deponering av avfall bedöms det som lämpligt att tillämpa krav på sluttäckning enligt denna förordning, som ju är avsedd för dessa ändamål. Kraven på begränsning av lakvattenbildningen styrs enligt denna förordning av klassificeringen av det avfall som finns i deponin. Täckningen på en deponi för icke-farligt ska utformas så att lakvattenbildningen begränsas till högst 50 mm per år medan täckningen på en deponi för farligt avfall ska begränsa lakvattenbildningen till högst 5 mm per år.

För Sågdammsdeponin föreslås att en täckning av den typ som används för farligt avfall anläggs. Det innebär att lakvattenbildningen minskar med en faktor 40 vilket mer än väl tillgodoser åtgärds målet skydd av ytvatten. Det beräkningsmässiga tillskottet av molybden till Nerån skulle då motsvara en haltökning om 0,05 µg/l i stället för dagens 1,8 µg/l (beräknat med Naturvårdsverkets beräkningsmodell och det lägsta Kd-värdet).

En kostnadseffektiv sluttäckning kan utföras med ett kombinerat tätskikt bestående av en bentonitmatta som överlagras av ett syntetiskt geomembran och en dräneringsmatta. Över denna hydrauliska barriär läggs en skyddstäckning som enligt Naturvårdsverkets handbok 2004:2 (Deponering av avfall) bör vara minst 1,5 m mäktig. Beroende på kornstorleksfördelningen i underlagrande avfall och överlagrande skyddstäckning kan den hydrauliska barriären behöva kompletteras med skyddsgeotextiler. Avslutningsvis etableras lämplig vegetation på den täckta ytan, förslagsvis av typen ängsgräs anpassad för näringsfattig mark. Denna typ av sluttäckningar är idag den vanligaste konstruktionen för sluttäckning av deponier för farligt avfall.

Rätt utförd blir nederbördsinfiltrationen genom denna konstruktion långt under kravet på en deponi för farligt avfall¹. Även om funktionen kan försämrats i ett långt tidsperspektiv bedöms lakvattenbildningen under mycket lång tid underskrida kraven enligt förordningen om deponering av avfall. Accelererade studier som utförts av beständigheten hos syntetiska tätskikt visar att funktionen kan bibehållas i flera hundra år², samtidigt som det underlagrande tätskiktet av svällande bentonitlera är ett naturligt material med flertusenårig beständighet. Övriga geosynteter har en vidimerad beständighet som är mer än 100 år. Dessa skulle vid behov kunna ersättas med krossmaterial i olika fraktioner för att öka livslängden. Kostnaden kommer att öka något och det är tveksamt om funktionen blir bättre eftersom ett dräneringslager av krossmaterial riskerar att förlora sin funktion snabbare som en följd av igensättning.

Deponin behöver kombineras med vertikala tätskärmar för att förhindra vattenutbyte med Sågdammen och eventuellt inflöde av vatten från uppströmssidan. På uppströmssidan kan en tätskärm enkelt ordnas genom att tätskiktet dras ner till underlagrande jord. Enligt SGU:s jordartskarta underlagras deponin av lera vilket innebär att en tät anslutning enkelt kan ordnas. Mot Sågdammen blir konstruktionen mer komplicerad men bedöms kunna utföras bakom tillfällig spont. Om dammen kan tömmas under den tid som arbetet med tätskärmen pågår kommer det att vara möjligt att utföra arbetet utan spont. Den sammanlagda ytan av tätskärmar kan beräknas till ca 1 500 m².

¹ SGF Rapport 1:99: Tätskikt i Mark. Svenska Geotekniska Föreningen, februari 2001

² Avfall Sverige U274: Kunskapssammanställning – beständigheten hos geosynteter i deponikonstruktioner. ÅF Infrastructure (numera AFRY) 2014-02-27.

Sågdammsdeponin är i dagsläget flack och det bedöms som lämpligt att terrassera ytan genom omflyttning av befintliga massor efter avverkning av träd och röjning av ytan. En lämplig form är en långsträckt ås längs med sågdammen, med höjdlinjen relativt centralt placerad. För att åstadkomma detta flyttas massor från randzonerna in mot den centrala linjen. En lämplig höjdskillnad mellan den centrala delen av deponin och släntfoten är drygt 1 m. Någon massbalans har inte upprättats i dagsläget, men omformningen bedöms innebära att ca 8 000 m³ avfall behöver flyttas. För den efterföljande täckningen behöver ca 25 000 m³ jordmassor tillföras efter det att tätskikt och dräneringar anlagts.

En normal kostnad för sluttäckning med den redovisade konstruktionen är ca 800 kr/m². Givet deponins yta, ca 15 000 m², kan kostnaden för en sluttäckning översiktligt uppskattas till ca 12 miljoner kronor. Till detta kommer kostnaden för tätskärmar som inte bör överskrida ca 2 000 kr/m², totalt ca 3 miljoner kronor. Sammantaget bedöms investeringskostnaden för en sluttäckning uppgå till i storleksordningen 15 miljoner kronor.

Den lokala prisbilden har inte undersökts utan kostnadsbedömningen baseras på erfarenhetskalkyler från sluttäckning av objekt på andra platser vilket innebär en viss osäkerhet. En större osäkerhet är hur den framtida förvaltningen och tillsynen av en sluttäckt deponi ska ordnas. Från teknisk synvinkel bedöms underhållsbehovet inom överskådlig tid vara begränsat till slätter av all växtlighet på deponin en gång per år. Avsikten med detta är att högre vegetation som kan medföra nedträngning av rötter till större djup under markytan förhindras. Med hänsyn till att området numera utnyttjas som parkmark kommer kommunen sannolikt att underhålla deponin med en högre ambitionsnivå. Förmodligen kommer man också att vilja ersätta åtminstone en del av de träd som kommer att avverkas i samband med täckningen. För att detta ska vara lämpligt behöver särskilda trädgröpar ordnas som förhindrar att rötter kan skada dräneringar och tätskikt.

På mycket lång sikt kan större insatser av reparativ karaktär behövas. Finansiellt bör detta kunna lösas med en tillräcklig fondering. Med en realränta på 3 % bedöms det vara tillräckligt med en fondering av 2 miljon kronor för att avkastningen ska täcka kostnaden för att hela sluttäckningen ska kunna göras om vart 100:e år.

Totalkostnaden kan därmed uppskattas till 15 - 20 miljoner kronor, inklusive fondering för framtida reparationer av täckningen. Löpande underhåll av vegetation m.m. förutsätts skötas av kommunen som använder området som parkmark.

Alternativet innebär att såväl behovet av skydd för människors hälsa, markmiljö och ytvatten tillgodoses.

5 Diskussion

5.1 Osäkerheter

I dagsläget råder stor osäkerhet i bedömningen av vilken omfattning av en eventuell schaktsanering som krävs för att tillgodose de olika åtgärdsmålen. Även om det finns ett relativt stort antal prover som bedömningarna baserats på är dataunderlaget litet i förhållande till den stora volymen förorenad jord och man måste räkna med att volymen kan komma att öka, även om de antaganden som gjort är rimligt konservativa. Därtill kan oförutsedda svårigheter dyka upp under genomförandet. För några av åtgärdsalternativen kommer schaktning att behöva utföras under grundvattenytan, sannolikt med läshållning och vattenrening som följd. Vid schaktning i slänten mot Sågdammen kan tätspont komma att behövas om inte Sågdammen tillfälligt kan torrläggas och Nerån förbiledas. En ytterligare osäkerhetsfaktor är hur stor del av uppschaktade massor som kommer att behöva tas om hand på en deponi för farligt avfall. De tillgängliga analyserna indikerar att en relativt stor andel av massorna kan komma att klassificeras som farligt avfall vilket har ganska stor betydelse för kostnaderna.

Några detaljerade kostnadsberäkningar där sådana faktorer konsekvensbedöms har inte utförts. Uppskattade kostnader baseras i stället på nyckeltal, dvs. erfarenhetskalkyler från andra schaktsaneringar.

Baserat på sådana jämförelser har kostnader i intervallet 1000 - 1200 kr/ton förorenade massor antagits. Även om det finns stora osäkerheter bör uppskattningarna ge en god uppfattning om kostnadernas storleksordning och relationen mellan de olika åtgärdsalternativen. Bättre preciseringar och beräkningar kan göras efter det att åtgärdsförberedande undersökningar utförts.

Beräkningarna indikerar att omvandlingen från verksamhetsområde till parkmark medför signifikant ökade kostnader för alternativet schaktsanering. Hur stor denna kostnadsökning blir beror på vilka åtgärdsåtgärder som ska tillgodoseas (skydd av människors hälsa och/eller skydd av markmiljön). Det är också tydligt att skillnaden i omfattning och kostnader är betydande mellan schaktsaneringar som syftar till att skydda människors hälsa och begränsa spridning av föroreningar till Nerån respektive en schaktsanering som syftar till att skydda markmiljön i den utsträckning som ges av Naturvårdsverkets beräkningsmodell för riktvärden.

Slutligen kan valet av Kd-värde för molybden innebära en relativt stor skillnad i omfattning av en schaktsanering som syftar till att begränsa spridningen av föroreningar till Nerån. Om detta blir aktuellt rekommenderas därför att en fördjupad utredning om detta får ingå i åtgärdsförberedande undersökningar. Om åtgärderna däremot även ska syfta till att skydda markmiljön blir en sådan utredning sannolikt utan betydelse.

5.2 Underlag för riskvärdering

För valet av åtgärd behöver en riskvärdering genomföras, där för- och nackdelar med de olika alternativen samt kostnader för dessa vägs mot varandra. Några av de aspekter som man behöver ta hänsyn till vid en sådan riskvärdering redovisas i Tabell 7. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara komplett utan fler aspekter kan tillkomma efter diskussion med olika intressenter såsom tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen), kommunen och fastighetsägaren.

Tabell 7 Sammanställning av några aspekter som behöver beaktas i en riskvärdering. Aspekter utöver dessa kan tillkomma, t.ex. acceptansen för olika alternativ hos myndigheter och fastighetsägare

Aspekter	Åtgärdsalternativ			
	Sluttäckning	Schaktsanering, alternativ 1	Schaktsanering, alternativ 2	Schaktsanering, alternativ 3
Skydd av hälsa	Ja	Ja	Ja	Ja
Skydd av ytvatten	Ja	Nej	Ja	Ja
Skydd av markmiljö	Ja	Nej	Nej	Ja
Behov av framtida restriktioner	Området kan enbart användas som parkmark. Restriktioner som reglerar framtida ingrepp kommer att behövas.	Fortsatt användning som parkmark har förutsatts, men det är möjligt att omvandla marken till verksamhetsområde men inte till bostadsområde. Föroreningar kvarlämnas i viss utsträckning och vid framtida schaktning måste schaktmassor klassificeras och vid behov omhändertas på en extern avfallsanläggning.		
Underhållsbehov	Skötsel av parkmark.	Inget underhållsbehov som beror på kvarlämnade föroreningar.		
Kostnader	15 - 20 MSEK	15 - 25 MSEK	205 - 345 MSEK	35 - 55 MSEK
Undersökningsbehov inför åtgärd	Relativt begränsat.	Stort. Kunskapen om deponerat avfall och föroreningsinnehåll är litet och osäkerheterna om omfattningen stor.		

Övrigt	Huvudman för deponin behövs.	
--------	------------------------------	--

Av tabellen framgår att kostnaderna för schaktsaneringsalternativen är osäkra. Det beror på att kunskapen om föroreningsinnehållet i deponin är begränsad i dagsläget. Det är möjligt att kostnaderna för schaktsanering kan begränsas i viss utsträckning om en djupindelning kan accepteras. Med en sådan kan högre föroreningshalter tillåtas på större djup i deponin, i den mån dessa beror på exponering för människor och markmiljö. Någon sådan nivåindelning är däremot inte möjlig för exponeringsvägen spridning och transport av föroreningar till Nerån. Effekten av en sådan indelning bedöms därför vara begränsad, men det rekommenderas att möjligheterna utreds om en schaktsanering ska genomföras. I dagsläget är kunskapen om föroreningarnas distribution i deponin inte tillräcklig för att man ska kunna bedöma hur kostnaderna kan begränsas genom en nivåindelning.

5.3 Åtgärds mål

Länsstyrelsen har lämnat synpunkter på åtgärdsutredningen och anser att övergripande och mätbara åtgärds mål bör fastställas, att dessa bör utgå från en fortsatt användning som parkmark och att riktvärden för hälsa, ytvatten och för jord ner till 1 m under markytan bör vara styrande. Med beaktande av länsstyrelsens synpunkter föreslås följande övergripande åtgärds mål:

1. Människor ska kunna vistas på området i en utsträckning som är normal för parkmark utan att kvarlämnade förorenade massor medför en oacceptabel hälsorisk.
2. Spridningen av föroreningar från deponin ska inte som ensam källa innebära en oacceptabel förhöjning av bakgrundshalterna i Nerån.
3. Markekosystemet ned till 1 m under markytan ska inte påverkas i en utsträckning som är oacceptabel med hänsyn till markanvändning som parkmark.
4. Vid val av åtgärder och genomförande av dessa ska en god hushållning med resurser eftersträvas och klimatbelastningen minimeras.

Med hänsyn till de övergripande åtgärds målen föreslås mätbara åtgärds mål enligt Tabell 8 för en schaktsanering, baserade på beräknade riktvärden för parkmark.

Tabell 8 Föreslag till mätbara åtgärds mål för alternativet schaktsanering.

Ämne	Mätbara åtgärds mål (mg/kg TS)		Dagsläget
	Acceptabel resthalt (medelvärde, UCLM ₉₅)	Acceptabel maximal halt (avser enskild SEV)	
Över grundvattenytan – jorddjup ner till ca 1 m under markytan			
Arsenik	14	100	
Barium	200		
Bly	200	600	
Kadmium	4	250	
Kobolt	20		
Koppar	80		
Krom	80		
Kvicksilver	5		
Molybden	70		
Nickel	70		
Vanadin	100		
Zink	250		

Under grundvattenytan – jorddjup större än ca 1 m			
Arsenik	100	100	Tillgodoses i dagsläget
Barium	60 000		Tillgodoses i dagsläget
Bly	600	600	Tillgodoses i dagsläget
Kadmium	19	250	Tillgodoses i dagsläget
Kobolt	1 100		Tillgodoses i dagsläget
Koppar	9 500		Tillgodoses i dagsläget
Krom	9 500		Tillgodoses i dagsläget
Kvicksilver	6		(Dimensionerande)
Molybden	95		Dimensionerande
Nickel	6 300		Tillgodoses i dagsläget
Vanadin	7 900		Tillgodoses i dagsläget
Zink	25 000		Tillgodoses i dagsläget

5.4 Slutsatser

Länsstyrelsens ställningstagande att riktvärden för hälsa, ytvatten och markmiljö ner till 1 m under markytan är den nivå som innebär en acceptabel riskreduktion innebär i praktiken en riskvärdering vad avser efterbehandlings omfattning. Om övriga parter godtar länsstyrelsens bedömning återstår en riskvärdering avseende val av åtgärds metod.

De två alternativ som kan komma i fråga är schaktsanering respektive en sluttäckning som motsvarar kraven på deponier för farligt avfall.

Alternativet schaktsanering kommer med de valda mätbara åtgärds målen att motsvara en omfattning mellan alternativ 2 och alternativ 3 (se Tabell 7) vilket innebär omfattande schaktning. Över grundvattenytan överskrider redan medelvärden av de flesta metallhalter respektive mätbara åtgärds mål. Om dessa ska reduceras så långt att metallhalternas UCLM₉₅ underskrids kommer en mycket stor del av volymen över grundvattenytan att behöva bytas ut. Även under grundvattenytan kommer omfattande schakt att behövas eftersom medelvärdet av halten molybden i dessa massor överskrider det mätbara åtgärds målet med en faktor 5 – 6 medan UCLM₉₅ överskrider det mätbara åtgärds målet med en faktor 9. Detta indikerar att större delen av de deponerade massorna måste bytas ut även under grundvattenytan. Den volym ersättningsmassor som behöver tillföras är i stort sett lika stor som volymen av de massor som schaktas bort och omhändertas eftersom den nuvarande markanvändningen skall bibehållas.

Sluttäckningsalternativet medför att transportbehovet blir betydligt mindre och att inget externt deponeringsutrymme behöver tas i anspråk. Den volym täckningsmassor som behöver tillföras i detta fall är sannolikt i samma storleksordning som volymen ersättningsmassor i schaktalternativet, men borttransporten av förorenade massor till en extern deponi bortfaller. Alternativet bedöms därför som mer gynnsamt med hänsyn till åtgärds mål nr 4, resurshushållning. Nackdelen är i stället att deponin fortsättningsvis behöver övervakas och restriktioner införas som förhindrar framtida intrång som kan skada tätskikt m.m.

6 Referenser

CCME (2019): Canadian Council of Ministers of the Environment, Water Quality Guidelines for the Protection of the Aquatic Life, https://www.ccme.ca/en/resources/canadian_environmental_quality_guidelines/index.html

Geosigma (2007): Analysresultat från månadsvis ytvattenprovtagning under perioden 2006-10-04 t.o.m. 2007-09-04. Analysrapporter erhållna från länsstyrelsen.

Hifab (2010a): Kompletterande utredningar Österbyverken. Hifab uppdragsnummer 314953, rapport 2010-09-16.

Hifab (2010b): Redovisning av kompletterande huvudstudie. Hifab uppdragsnummer 314953, presentation 2010-10-21.

Kemakta (2004): Fördjupade undersökningar och utredningar Österbyverken. Kemakta AR 2003-21, slutrapport 2004-02-13.

Kemakta (2006): Kompletterande miljöutredning i Sågdammen och Nerån vid Österbyverken, Österbybruk. Kemakta AR 2005-32, slutversion november 2006.

SIGI PM (2016): Sammanfattande text om revideringar i beräkningsprogrammet. Statens geotekniska institut 2016-96-23.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Överenskommelse gällande Uppsala kommuns Europeiska Kulturhuvudstadsansökan 2029: Between the Lines kandidatfas

Mellan

Uppsala kommun och Östhammars kommun

Ett Europeisk Kulturhuvudstadsår – ett gemensamt åtagande och möjlighet

Uppsala kommuns ansökan om att bli *Europeisk Kulturhuvudstad 2029* (ECoC 2029) erbjuder en unik möjlighet för en värdefull kraftsamling kring kulturfrågor och -uttryck för hela Uppsala län.

Uppsala län har en välmående och växande befolkning, ett starkt näringsliv och två världsledande universitet. På samma sätt som för övriga europeiska regioner står dock kommunerna och länet inför en rad utmaningar, till exempel klimat- och digitalomställning, socialsammanhållning samt energi- och livsmedelsförsörjning.

Kulturhuvudstadssatsningen kan vara en katalysator för nytänkande och nya lösningar, för att möta just dessa utmaningar, för att lyfta länets rika historia och kulturarv, pådriven av en kulturell och kreativ kraft.

Målbilden för ett europeiskt kulturhuvudstadsår 2029:

EUs vision för ett kulturhuvudstadsår:

- Att lyfta fram den kulturella rikedom och mångfalden som en stad och omland besitter,
- Att öka utbyte mellan europeiska städer, regioner och medborgare samt
- Att öka medborgarnas känsla av att tillhöra ett område med gemensamma europeisk kultur för att främja-städernas långsiktiga utveckling i enlighet med deras respektive strategier och prioriteringar.

Uppsala kommuns ansökan för europeiskt kulturhuvudstadsår 2029 fokuserar på förmåga hos kultur och kreativitet att:

- bidra till en ökad samhälls-/medborgardialog för att säkra ett hållbart samhälle för alla,
- bidra till innovation och nytänkande inför kommande samhällsutmaningar och -omställningar samt
- berika mötesplatser där näringsliv, kultursektor, länsbor, universitet och offentlig sektor kan samverka.

Partsöverenskommelsen

Uppsala kommun möjliggör genom överenskommelsen att:

- Inkludera en betydande mängd aktiviteter kopplade till ECoC 2029 - evenemang i länets kommuner.
- Dessa aktiviteter kommer att vara varierade och anpassade till kommunernas lokala förutsättningar och intressen.
- Uppsala kommun kommer att stötta dessa aktiviteter genom att erbjuda expertis, resurser och marknadsföringsstöd för att säkerställa att de får den synlighet och det deltagande de förtjänar.
- Uppsala kommun välkomnar egna initiativ och idéer för perioden år 2025-2029 som kan integreras i det övergripande programmet.

Uppsala kommun och Östhammars kommun är överens om att, inom och mellan respektive organisation, skapa bästa förutsättningar för genomförandet av ett kulturhuvudstadsår.

Parterna ansvarar var och en för sig för att erforderliga resurser avsätts utifrån var och ens uppdrag, möjligheter och prioriteringar. Det gemensamma arbetet ska eftersträva ovanstående målbild.

Giltighet och frånträde

Kandidatfas t.o.m våren 2025

Överenskommelsen gäller från underteckningsdatumet till våren år 2025. Part som önskar frånträda överenskommelsen ska meddela motparten senast 2 månader före frånträdet. Ifall Uppsala stad inte beviljas huvudstadsstatus upphör överenskommelsen att gälla från att beskedet erhållits.

Förberedande fas 2025-2027

Vid ett beviljande av kulturhuvudstadsåret ska en ny överenskommelse mellan parterna presenteras våren 2025 för förberedande och genomförande av Kulturhuvudstad 2029.

Strukturer för samverkan

Parternas samlas utifrån Uppsala kommuns initiativ och med stöd av Region Uppsala, för ett koordinerat genomförande av det gemensamma arbetet.

datum

underskrift/position

underskrift/position

Målbild och vidare process

Uppsala kommuns målbild för *Between the Lines*-ansökan är att:

- Använda erfarenheter från Kulturhuvudstadsåret 2029 för att främja hållbara initiativ i Uppsala och i länet med omnejd.
- Stärka medborgarinvolvering och engagemang genom att skapa plattformar för deltagande i kulturella aktiviteter.
- Utveckla och utvidga nätverk inom EU, dela erfarenheter av Europeisk Kulturhuvudstad med andra städer.
- Bevara, utvärdera och utveckla kulturella upplevelser och skapa ett hållbart nätverk av kulturella knutpunkter i länet.
- Stödja och främja tillväxten av kulturella och kreativa industrier i Uppsala som ger effekter i länets kommuner.
- Etablera Uppsala som en plats för möten, diskussioner och kunskapsutbyte, med fokus på hållbar utveckling.

... genom ett arbetssätt som ...

- a. arbetar tvärsektorielt och långsiktigt mot gemensamma mål genom samarbeten, samskapande och samverkan
- b. arbetar integrerat med ekologisk, social och kulturell hållbarhet
- c. stimulerar mötesplatser och scener för kultur där människor bor och verkar
- d. knyter fler internationella samarbeten och europeiska band
- e. ökar kapacitet, kunskap, erfarenhet och färdigheter

De fyra faser av processen att genomföra kulturhuvudstadsåret:

2024: Ansöknings-/kandidatfasen

för framtagandet av ansökan samt breda diskussioner om hur kulturinslag kan användas för att möta länets kommande omställningsutmaningar.

2025-2027: Förberedande fas (efter ett eventuellt beviljande av huvudstadsstatus inför 2029)

för att genomföra förberedelsearbete samt detaljplanera aktiviteter under huvudstadsåret.

2028-2029: Genomförande åren

för att, i bred gemenskap, driva genom planerade initiativ

2030: Utvärdering

för uppföljning och mätning av huvudstadsåret.

Dnr KFN-2023-43

§ 55. Delaktighet i Uppsala kommuns satsning ”between the lines”, Europeisk kulturhuvudstad 2029

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att fatta beslut om att ingå en avsiktsförklaring med Uppsala kommun avseende ansökan om delaktighet i Uppsala kommuns satsning ”between the lines”, Europeisk kulturhuvudstad 2029.

Ärendebeskrivning

Sedan 1985 utser EU via en jury årligen ut en stad att vara Europas kulturhuvudstad. Syftet med detta är att föra Europas folk närmre varandra. Sedan 2007 väljs två kulturhuvudstäder, en i det forna öst och en i väst. Det innebär att städerna får möjlighet att både visa upp och utveckla sitt kulturliv under ett års tid inom projektet.

År 2021 beslutade kommunstyrelsen att Uppsala skulle ansöka om att bli Europeisk kulturhuvudstad år 2029, med temat ”Between the lines”. I detta vill Uppsala kommun samarbeta med bl.a. Östhammars kommun. Under ett kulturhuvudstadsår tenderar besöksiffrorna att bli mycket höga och området få stor medial uppmärksamhet. Östhammars kommun är intressant som samarbetspartner av flera skäl, bl.a. de historiska bruken och kusten. En viss del medfinansiering har varit brukligt och behöver utredas vidare.

Ärendet presenterades muntligt för kultur- och fritidsnämnden 2023-03-30 § 30. Kultur- och fritidsnämnden gav verksamhetschefen för attraktiv kommun i uppdrag att utreda hur Östhammars kommuns delaktighet i genomförandet av ”Between the lines”, Uppsala som kulturhuvudstad 2029, skulle kunna se ut. Uppsala kommun lämnade in sin första ansökan i slutet av 2023 och har efter det gått vidare i urvalsprocessen tillsammans med Kiruna kommun. Under hösten 2024 kommer Uppsalas slutgiltiga ansökan att lämnas in och ett beslut kommer att fattas om vilken av städerna som kommer att bli Europeisk kulturhuvudstad i Sverige 2029.

För vidare läsning: <https:// uppsala2029.se/>

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Beslutsunderlag

- Avsiktsförklaring.

Kultur- och fritidsnämnden

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Peter Källman, kulturstrateg, informerar om vad delaktighet i Uppsala kommuns satsning ”between the lines”, Europeisk kulturhuvudstad 2029 innebär för Östhammars kommun.

Beslutet skickas för åtgärd till

Enhetschef Kultur och bibliotek
Kulturstrateg
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Kultur- och fritidschef

ÖSTHAMMAR

Granskningsintyg

Av Kristdemokraterna i Östhammars kommun utsedd som revisor och därmed särskild granskare av användningen av partistödet för 2023 lämnas följande granskningsintyg. Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

Östhammar 2024-02-25

Kjell Melin

Kristdemokraterna Östhammar

(Org. Nr. 802419–8767)

Redovisning av kommunalt partistöd 2023

Det kommunala partistödet 2023 från Östhammars kommun till Kristdemokraterna uppgick till 165 919 kronor.

Verksamhet som bedrivits under 2023 har syftat till att stärka partiets ideologi inom kommunen, öka antalet medlemmar samt till att utveckla idéer inom kommunpolitiken.

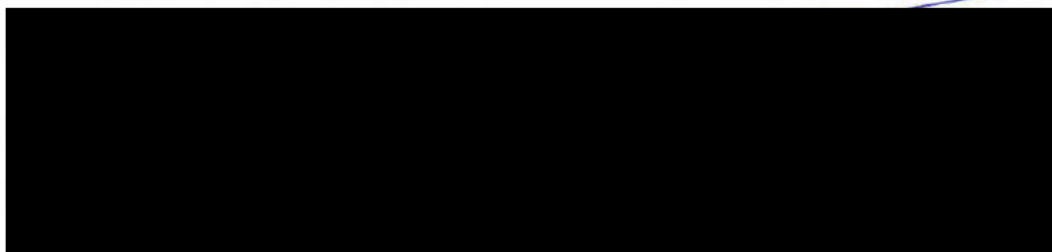
De huvudsakliga utgifterna är kampanjkostnader, styrelsens verksamhet, och för utbildning av medlemmar och styrelse.

Under mandatperioden sätter Kristdemokraterna undan medel för valkampanjer inför kommande valår.

Delar av partistödet tilldelas årligen Kristdemokraternas länsdistrikt, Kristdemokraterna Uppsala län. Vilket återförs lokalavdelningen i form av varor, reklam, utbildning och politisk kommunikation där större upphandlingar är fördelaktigt för väljarna i Östhammars kommun. De stöder även en projektanställd ombudsman som bistår Kristdemokraterna Östhammar i dialogen med kommunens väljare.

Ordförande Erik Helén

Alunda 25 februari 2024

REDOVISNING AV PARTISTÖDET 2023

Intäkter

Partistöd 139 625 kr

Summa Intäkter 139 625 kr

Kostnader

Expeditionskostnader och arvoden 20 477 kr

Information allmänheten 3 585 kr

Kurser, konferenser 24 950 kr

Möten och stämmor 20 535 kr

Övriga kostnader 3 235 kr

Summa Kostnader 72 782 kr

Resultat 66 843 kr

Partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Intygas vidare att inga överföringar har gjorts i form av frivilliga eller att det av annat organisationsled uttaxerats exv andel av partistödet.

Medlemsavgifterna och deras användning är ej medtagen i denna redovisning.

Alunda den 15 februari 2024

Inga Alm
Kretskassör

Centerpartiet

ÖSTHAMMARS KOMMUN

GRANSKNINGSINTYG

Av Centerpartiet i Östhammars kommun utsedd som särskild granskare av användningen av partistödet för år 2023 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren använt partistödet.

Alunda den 19 februari 2024

Lennart Johansson

Redovisning av partistöd för 2024 /25 från Östhammars kommun

Inkomster

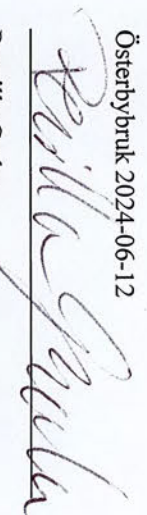
Disponibelt på Kontot 2024-01-01	
Partistöd Kv 2	31 974 kr
Partistöd Kv 3	25 392 kr
Partistöd Kv 4	25 392 kr
Partistöd Kv1 2024	25 392 kr
Partiskatt 10% arvode	14 620 kr
Medlems avg m.m.	4 000 kr
Summa	152 162 kr

Utgifter

Bank och licenser	5 500,00 kr
EU val 9 juni 2024	20 000,00 kr
Internet reklam och utskick	10 000,00 kr
Föreläsningar/ Torgmöten	15 000,00 kr
Medlemsvärd och möten	15 000,00 kr
Avgift till distriktet	40 000,00 kr
Avsättning till valfond	35 000,00 kr
Övrigt	11 662,00 kr
Summa	152 162,00 kr

Vi har genomfört Torgmöten i Kommunen vid flera tillfällen och så har vi genomfört en valkampanj för EU valet 2024-06-09. Gjort en avsättning till valet 2026. Inköp för att kunna hålla torgmöten och kunna grilla korv har inköpts. Vi har hållit öppna möten för medlemmar och annonserat i Norduppland

Österbybruk 2024-06-12

Pernilla Grahm
Kassör Vänsterpartiet Östhammar

Granskningsrapport

Redogörelsen för partistöds användning 2024/25 ger en rättvisande bild av hur stödet har använts i Vänsterpartiet Östhammar. De uppgifterna som redovisas är korrekta.

Granskat av

Vänsterpartiet Östhammar

Redovisning av mottaget partistöd till Moderaterna i Östhammars kommun 2023

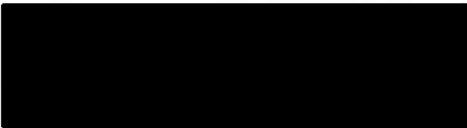
Moderaterna i Östhammars kommun har 10 mandat i kommunfullmäktige och har för dessa mandat mottagit 218 236 kr för 2023.

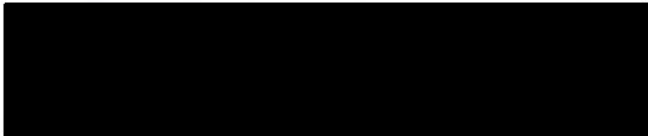
Moderaterna har under 2023 använt dessa medel till:

- *Planering och genomförande av utbildningar och konferenser för medlemmar och förtroendevalda
- *Medlemsärendehantering
- *Stöd till nätverk på länsnivå
- *Stöd till Moderata Ungdomsförbundet i Uppsala län
- *Besöksverksamhet
- *Möten på länsnivå för förtroendevalda, gruppledarträffar och föreningsordförandeträffar
- *Utbildning för nya förtroendevalda

Serviceavgift Moderata Förbundet Uppsala län:	85 400 kr
Medlemsmöten:	7 842 kr
Utbildning, partistämma:	38 964 kr
Annonser, internet:	1 100 kr
Administration:	1 005 kr
Uppvaktningar:	2 549 kr
Resekostnader:	2 325 kr
Valfond:	79 051 kt
Summa:	218 236 kr

Östhammar 2024-06-09

Pär-Olof Olsson, ordförande

Christina Williamsson Liw, kassör

Granskningsintyg

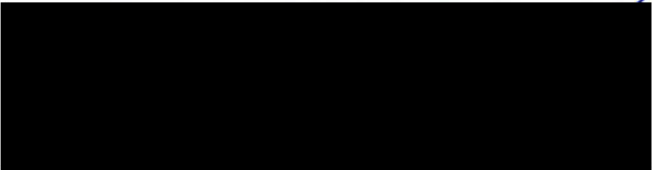
Av Moderaterna i Östhammars kommun utsedd som revisor och därmed särskild granskare av användningen av partistödet för 2023 lämnas följande granskningsintyg.

Som underlag för min granskning har jag tagit del av Östhammars kommuns regler för kommunalt partistöd.

Jag har i likhet med vad som görs i samband med en revision granskat ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna.

Härmed intygas att min granskning visar att redovisningen av partistödet ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet.

Östhammar 2024-06-11

Ann-Charlotte Wellsten

Redovisning av kommunalt partistöd

Liberalerna Östhammar

Liberalerna Östhammar har i år 2023 mottagit 71 931 kronor i partistöd från Östhammars kommun.

Den verksamhet som bedrivits inom partiföreningen syftar till att stärka Liberalernas och de liberala idéernas ställning inom kommunen samt att öka Liberalernas röstetal i allmänna val.

De huvudsakliga utgiftsposterna är kampanjkostnader, verksamhet och övrig föreningsverksamhet. Under en mandatperiod fonderar partiföreningen en del medel för att kunna användas för kampanjaktiviteter under valår. Dessa medel används därefter för väljardialogen med invånare i Östhammars kommun under valrörelser.

En del av de fonderade medlen deponeras årligen av Liberalernas länsförbund, Liberalerna Uppsala län. Dessa medel återförs i sin helhet inför valrörelser i form av köp av varor och tjänster, där stordriftsfördelar motiverar samordning vad gäller upphandling. Exempel på sådana varor och tjänster är köpt reklamutrymme och tryckeritjänster vad avser politisk kommunikation till väljarna i Östhammars kommun samt projektanställning av personal som bistår partiföreningen i dialogen med kommunens väljare.

För Liberalerna i Östhammar kommun

Östhammar den 13 februari 2024

Maria Arvidsson

Firmatecknare

Liberalerna i Östhammars kommun
2024-02-15

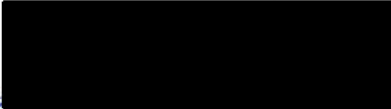
Revisorsintyg

Vi, av årsmötet valda revisorer för Liberalerna, kommunföreningen Östhammar har granskat den redovisning av kommunalt partistöd som skrivits av kassören och firmatecknaren Maria Arvidsson.

Vi finner att redogörelsen överensstämmer med de verkliga förhållandena.

Östhammar dag som ovan

Nisette Appelqvist
Revisor

Jan-Ola Helmersson
Revisor

Östhammars Arbetarekommun (Organisationsnummer 817300-9278)

Redovisning av kommunalt partistödsanvändning 2023.

Socialdemokraterna i Östhammars kommun, Östhammars Arbetarekommun, nedan förkortat AK. Då vi har ett kommunalråd utgår inte grundstödet 50000 kr till oss. Efter valet 2022 har vi 15 mandat i kommunfullmäktige (KF 119/2018).

Så här använde vi pengarna:

Intäkter:

Partistöd 322903

Utgifter:

Expedition	59279	Hyra, data,
Medlemsmöten	33400	
Styrelsen	19238	
1 maj	43415	
Kongressdeltagande	5815	
Info/annonsering	3728	
Kommunal/region/riksdagsval	0	
Övrigt	8346	
Utgifter totalt:	-173221	

Östhammars arbetarekommun består av fem partiföreningar med formellt egen ekonomi. men AK fungerar som gemensam kontohållare för att rationalisera ekonomin.

I expeditionskostnaderna ingår kostnader för möten, arkiv, dator, kopiering, porton och resekostnader. Ingen ersättning har utbetalts för/till personer bosatta utanför Östhammars kommun.

Vi har haft 5 medlemsmöten under 2023 i Österbybruk, Gimo, Alunda (Ekeby), Öregrund och Östhammar. Styrelsen och där tillhörande verkställande utskott (VU) har ca 20 möten per år (10 vardera).

Posten kongressdeltagande avser utgifter för deltagande i partikongresser.

Partiet är även aktivt inom kyrkopolitiken. Vi är medlemmar i Folkrörelsearkivet för Uppsala län och ABF.

Redovisas av Roger Jansson, ordförande Östhammars Arbetarekommun.

Gräsö 2024-06-13

Rapport från utsedd granskare Mika Muhonen bifogas.

Granskning av Östhammars Arbetarekommun,
Socialdemokraterna i Östhammars kommun,
redovisning av partistödet 2023 till Östhammars kommun.

Jag är av Östhammars AK utsedd som "särskild granskare" enligt kommunala beslutet KF§119/2018 §4.

Jag bedömer att Östhammars AK i sin skriftliga redovisning rapporterat hur verksamheten bedrivits under 2023 på ett sätt som stämmer med vad som redovisats internt i sin årsredovisning och verksamhetens roll i den kommunala demokratin såsom jag känner den.

Östhammar 2024-06-18

A black rectangular redaction box covers the signature area. A dashed horizontal line extends from the right side of the box.

Mika Muhonen

Av Östhammars AK utsedd särskild granskare av dokumentet "Redovisning av kommunalt partistöds användning 2023".

Redovisning av partistöd Lokalpartiet BoA 2023

Lokalpartiet Boa är en lokal partiförening, samverkande med andra lokalpartier i Sverige i LPN (Lokalpartiernas Nätverk) som organiserar 52 av de ca 190 lokala partier som finns i Sverige.

Inga ekonomiska överföringar har skett till något moderparti eller annan organisation, då verksamheten koncentreras i den egna kommunen. Det erhållna partistödet har helt och hållet använts i den egna verksamheten och/eller fonderats för kommande valrörelser. Den löpande budgeten går till marknadsföring, annonsering och mötesverksamhet och annan partiförenlig verksamhet.

Intäkter

Partistöd	120.028:-
Medlemsavgifter/gåvor	7.000:-

Kostnader

Expeditionskostnader, utbildning och arvoden	43.751:-
Information	5.000:-
Övriga kostnader	29.430:-

Resultat	48.846:-
-----------------	-----------------

Öregrund 20230602

Ordförande

Granskningsintyg

Av Lokalpartiet BoA i Östhammars kommun utsedd som granskare för att granska partiets redovisning samt tillförsäkra att en rättvisande bild om hur partistödet använts under verksamhetsåret 202~~2~~³ lämna följande granskningsintyg.

Jag har granskat den ekonomiska redovisningen som lämnats av Lokalpartiet BoA. I min granskning har jag haft tillgång till räkenskapsmaterial, styrelseprotokoll och andra handlingar av betydelse. Jag som är av partiet utsedd granskare anser att den av partiet lämnade redovisningen 2023 ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Östhammar 2024 0531

Stig Andersson

Redovisning av hur kommunalt partistöd har använts och fördelats under år 2023

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun har under 2023 erhållit kommunalt partistöd. Bidraget har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin enligt följande redovisning:

Erhållet partistöd 2023	254 410
Avgår kostnader enligt nedan	-411 879,34

Kostnaderna har fördelats enligt nedan:

1 Löner och ersättningar till anställd personal	
2 Lokalkostnader	4175
3 Marknadsföring	5696
4 Deltagande i utbildningar och konferenser	
5 Material	6 517,24
6 Köpta tjänster	8 275,40
7 Delar av partistödet som överförts till gemensam valfond	
8 Övriga utgifter, specificeras nedan	391 390,7
Totala kostnader:	411 879,34

Kommentarer till ovanstående kostnader:

- 1 Löner och ersättningar till anställd personal
Sedvanliga arvoden till styrelse, körersättningar och övriga kostnadsersättningar
- 2 Lokalkostnader
Kostnader för möteslokaler och lokaler för evenemang, materialförråd inklusive driftskostnader av desamma.
- 3 Marknadsföring
Marknadsföring genom annonser i lokalpress, flygblad, sociala medier, sponsring av lokala aktiviteter och dylikt.
- 4 Deltagande i utbildningar och konferenser.
Deltagaravgifter i både externa samt parti-interna konferenser och utbildningar.

5 **Material**
Kontorsmaterial, städmaterial och övrigt förbrukningsmaterial.

6 **Köpta tjänster**
Köpta tjänster i form av t.ex. marknadsföring eller annat ändamål. Bank och postavgifter, bokföringstjänst etc.

7 **Delar av partistödet som överförts till gemensam valfond**
En viss del av vårt partistöd går enligt partiets stadgar till en gemensam valfond. Denna valfond kommer oss till nytta i samband med valår då vi får broschyrer och affischer upptryckta, besök i kommunen av partiets riksföreträdare, hjälp med utskick samt hjälp med personal via våra riksbudsmän med mera. Detta är betalades den av SD Uppland, så utgiften redovisas under punkt 8, där föreningens avskrivning av en skuld till SD Uppland ingår.

8 **Övriga utgifter**
Medlemsaktiviteter, ex. fika och julbord samt inköp av en bil som sedan såldes. Då föreningen tidigare har haft problem med sitt bankkonto har distriktet SD Uppland betalat flertalet utgifter åt föreningen och avskrivningen av skulden redovisas här.

Datum	Ort
2023-06-18	Östhammar
Ordförande Måns Lörichs	Gruppledare Ylva Lundin
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Sverigedemokraterna i Östhammars kommun

Adress Kölingatan 7
Postadress 74832

Org nr Österbybruk
802426-5124

Granskningsintyge

Härmed intygas att partiet har följt ändamålet för regler för partistöd i Östhammars kommun.

Datum	Ort
2023-06-11	Uppsala
Sarskild granskare	Namnförtydligande Kent Kumpulä

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Ytterligare ändrad införandetid av Taxekonstruktion med Taxebilaga

Förslag till beslut

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutar

- att föreslå fullmäktige i Östhammar ändra tidpunkt för införandet av ny Taxekonstruktion för Gästrikvatten-koncernen från 1 januari 2025 till 1 januari 2027
- att överlämna information till Gästrikvatten AB om beslutet

Ärendebeskrivning

Östhammars kommunfullmäktige beslutade 1 mars 2022 om Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrikvatten-koncernen och Taxebilaga att gälla från och med 1 januari 2024 för Östhammar kommun efter förslag från Gästrikvatten AB:s styrelse. Den 7 november 2023 beslutade Östhammars kommunfullmäktige om att flytta fram införandedatumet till den 1 januari 2025 efter önskemål från Östhammar Vatten AB:s styrelse.

Nu föreslås tidpunkten för införande av ny Taxekonstruktion med Taxebilaga skjutas fram ytterligare i tid då en större översyn av Taxekonstruktion med Taxebilaga samt ABVA pågår inom Gästrikvatten koncernen under 2024. Genom att skjuta fram tidpunkten blir antalet förändringar för kunderna färre och mer enhetliga.

Anledningen till översynen som sker på uppdrag av Gästrikvatten AB:s styrelse är förändringar i nationella rekommendationer och praxis samt anpassning till kundernas nyttjande av VA-tjänsterna.

Förändring av ABVA följer tidplan i tidigare beslut i kommunfullmäktige, det vill säga införs från 1 januari 2025. De nya bestämmelserna innebär små justeringar och inte några förändringar för kunderna.

Bakgrund

Taxekonstruktion och Taxebilaga anger hur de olika tjänsternas avgift ska beräknas. Däremot är avgiftsnivån för VA olika i varje kommun utifrån de förutsättningar som finns i just den kommunen. Beslut om nivåer tas separat.

Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA) reglerar VA-huvudmannens och VA-abonnentens (fastighetsägare) rättigheter och skyldigheter gentemot varandra.

Bilaga 1, Protokollsutdrag KF 2023-11-07 §143 (dokID 20240604-00129)

Ansvarig för underlag i ärendet är Katarina Sundqvist, chef Servicecenter.

Föredragande i ärendet Lena Blad, Vd

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Omsorgskontoret, Kvartal 1 2024

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	LSS beslut	3
1.3	SoL beslut.....	4

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

1.1 Bakgrund

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

1.2 LSS beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2023-03-03	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Medverkar inte till verkställighet.	Man	394
2023-05-16	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	320
2023-06-26	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	279
2023-06-21	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	284
2023-05-22	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	314
2023-11-14	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	138
2023-12-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Den enskilde har tackat nej till erbjudande	Kvinna	108
2023-08-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	230

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkstälts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
	LSS			
2023-08-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	230
2023-05-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Specifika önskemål.	Man	335
2023-06-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Saknar lämplig uppdragstagare	Man	304

1.3 SoL beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkstälts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2023-12-18	Bistånd 4:1 § SoL	Missnöjd med tid/omfattning/uppstart.	Kvinna	104
2023-06-26	Trygghetslarm	Otydlighet eller brister i den egna organisationen.	Man	188
2022-11-01	Kontaktperson	Personalrelaterade skäl.	Man	516
2023-02-01	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare.	Man	424
2023-08-01	Kontaktperson	Personalrelaterade skäl.	Man	243
2023-03-31	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare.	Man	366
2023-06-13	Kontaktperson	Otydlighet eller brister i kommunikationen mellan kommunen och den enskilde.	Kvinna	292
2023-09-15	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare.	Kvinna	198

Balansräkning Tertial 1 2024 - Gästrikе Vatten AB

Konto	Konto(T)	Ingående balans	Redovisat	Utgående balans
12	Maskiner och inventarier	11 144 157	402 164	11 546 321
13	Finansiella anläggningstillgångar	495 000	0	495 000
15	Kundfordringar	147 500	15 906 644	16 054 144
16	Övriga kortfristiga fordringar	2 492 566	-227 251	2 265 315
17	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 435 348	1 777 412	3 212 760
19	Kassa och bank	6 782 431	-18 506 312	-11 723 881
1	Tillgångar	22 497 002	-647 343	21 849 659
20	Eget kapital	-5 000 000	0	-5 000 000
23	Långfristiga skulder	-1 286 368	360 668	-925 700
24	Kortfristiga skulder till kreditinstitut, kunder och leverantörer	109 403	-100 739	8 665
25	Skatteskulder	-3 220 842	1 463 057	-1 757 785
26	Moms och särskilda punktskatter	-2 870 339	532 199	-2 338 140
27	Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	-3 963 973	281 027	-3 682 946
28	Övriga kortfristiga skulder	-1 484 532	149 871	-1 334 661
29	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-4 780 351	-2 038 741	-6 819 091
2	Eget kapital och skulder	-22 497 002	647 343	-21 849 659

Styrelsen Gästrike Vatten AB

Delårsrapport tertial 1 per 30 april 2024 Gästrike Vatten AB

Förslag till beslut

Gästrike Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna förslag till Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 30 april 2024
- att överlämna Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut per 30 april 2024 till ägarkommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar

Ärendebeskrivning

Redovisning av Verksamhetsrapport inklusive tertialbokslut innefattar perioden januari – april 2024. Verksamhetsrapporten är gemensam för samtliga bolag inom Gästrike Vatten koncernen och innehåller övergripande målanalys, prognos för innevarande räkenskapsår, väsentliga händelser och avvikelser, riskbedömning samt kapitalberedskap.

De första månaderna under 2024 var kalla med mycket snö. Vi har haft flera driftstörningar som påverkat kunderna, främst i Östhammars kommun. Mycket av det planerade arbetet har fortloppet och aktiviteter startats upp.

Internt har stort fokus legat på att bygga en stabil grund att stå på. I samverkan med våra ägarkommuner och styrelser har långsiktiga budgetramar med flerårig taxeutveckling arbetats fram och beslutats. Det ger oss tydlighet i vad vi ska göra och vad vi har att röra oss med kommande år.

Samtidigt har nya aktiviteter tillkommit och tidplaner förändrats i pågående projekt under perioden. Det är både internt som förändringar skett men främst hos andra parter. Särskilt kan lyftas aktiviteter inom Trafikpusslet i Gävle och Gästrike Återvinnarens begäran om stöd i slamhantering från enskilda avlopp. Tillägg och förändringar påverkar vår tid- och resursplanering i stor omfattning inom Gästrike Vatten samt budget inom några av anläggningsbolagen både under 2024 och kommande år.

Förändringarna visar på vikten av en agil verksamhetsplanering. Även på behovet av ett nära samarbete med och mellan alla styrelserna för att gå i takt samtidigt som vi i verksamheten och främst Gästrike Vattens styrelse ytterligare behöver stärka samverkan med ägarkommunerna för att kunna leverera på och planera VA-verksamheten och möjliggöra deras ambitioner.

Efter flera förändringar av organisationen sedan 2021 arbetar vi nu för att tydliggöra arbetssätt mellan de olika avdelningarna. Vi har tagit emot och introducerat många nya medarbetare och chefer i verksamheten samtidigt som vi tappat medarbetare och rekryteringar pågått. Det tar

fokus och tid från det planerade arbetet. Vårens medarbetarenkät visar tydligt att det arbete som gjorts under hösten och våren inte varit tillräckligt och att vi behöver göra en långsiktig och varaktig förändring. Den handlar både om struktur och styrning, men också om vilken kultur vi har och vill ha. Resultatet tas på största allvar och översyn av pågående aktiviteter planeras och en ny handlingsplan är under framtagande för redovisning i september.

Tillsammans med Gästrikе Vattens styrelse har arbets sättet utvecklats och vi har gemensamt påbörjat arbetet med en verksamhetsstrategi/affärsplan som tydligt ska ange riktningen – vad händer i vår omvärld och på vilket sätt behöver vi rigga oss för att möta upp?

Prognosen för helåret är att bolagets totala kostnader kommer att vara ca 3 mnkr högre än budget. Beräknad avvikelse är fullt ut relaterad till verksamhetskostnader, främst avseende konsulter för att täcka upp för ej genomförda rekryteringar, samt prisökningar inom IT. Prognosen för investeringar är i nivå med budget för helåret.

Beslutsunderlag**Bilaga 1** Verksamhetsrapport för Gästrikе Vatten AB med dotterbolag per 30 april 2024*(DokumentID 20240422-00115)***Bilaga 2** Balansräkning tertial 1 2024 Gästrikе Vatten AB *(DokumentID 20240422-00116)*

Föredragande i ärendet Lena Blad, Vd

Verksamhetsrapport

för Gästrikvatten AB med dotterbolag per 30 april 2024

Delårsrapport tertial 1

Innehåll

Innehåll	2
1 Inledning	3
2 Övergripande strategiska mål med fokusområden	4
2.1 Stort förtroende för våra VA-tjänster	4
2.2 Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare	6
2.3 Långsiktigt hållbar VA-försörjning.....	8
2.4 Ekonomi i balans	10
3 Gästrike Vatten AB.....	11
4 Gävle Vatten AB.....	13
5 Hofors Vatten AB	16
6 Ockelbo Vatten AB.....	18
7 Älvkarleby Vatten AB	20
8 Östhammar Vatten AB.....	22
9 För verksamheten viktig statistik.....	23

1. Inledning

De första månaderna under 2024 var kalla med mycket snö. Vi har haft flera driftstörningar som påverkat kunderna, främst i Östhammars kommun. Mycket av det planerade arbetet har fortlöpt och aktiviteter startats upp.

Internt har stort fokus legat på att bygga en stabil grund att stå på. I samverkan med våra ägarkommuner och styrelser har långsiktiga budgetramar med flerårig taxeutveckling arbetats fram och beslutats. Det ger oss tydlighet i vad vi ska göra och vad vi har att röra oss med kommande år. Ett utökat förberedande utredningsarbete har skett i linjen inför kommande stora investeringar, arbetet är mycket omfattande och viktigt för bra projektbeslut på alla nivåer.

Samtidigt har nya aktiviteter tillkommit och tidplaner förändrats i pågående projekt under perioden. Det är både internt som förändringar skett men främst hos andra parter. Särskilt kan lyftas aktiviteter inom Trafikpusslet i Gävle och Gästrikre Återvinnarens begäran om stöd i slamhantering från enskilda avlopp. Tillägg och förändringar påverkar vår tid- och resursplanering i stor omfattning inom Gästrikre Vatten samt budget inom några av anläggningsbolagen både under 2024 och kommande år.

Förändringarna visar på vikten av en agil verksamhetsplanering. Även på behovet av ett nära samarbete med och mellan alla styrelserna för att gå i takt samtidigt som vi i verksamheten och främst Gästrikre Vattens styrelse ytterligare behöver stärka samverkan med ägarkommunerna för att kunna leverera på och planera VA-verksamheten och möjliggöra deras ambitioner.

Efter flera förändringar av organisationen sedan 2021 arbetar vi nu för att tydliggöra arbetssätt mellan de olika avdelningarna. Vi har tagit emot och introducerat många nya medarbetare och chefer i verksamheten samtidigt som vi tappat medarbetare och rekryteringar pågått. Det tar fokus och tid från det planerade arbetet. Vårens medarbetarenkät visar tydligt att det arbete som gjorts under hösten och våren inte varit tillräckligt och att vi behöver göra en långsiktig och varaktig förändring. Den handlar både om struktur och styrning, men också om vilken kultur vi har och vill ha. Resultatet tas på största allvar och översyn av pågående aktiviteter planeras och en ny handlingsplan är under framtagande för redovisning i september.

Tillsammans med Gästrikre Vattens styrelse har arbetssättet utvecklats och vi har gemensamt påbörjat arbetet med en verksamhetsstrategi/affärsplan som tydligt ska ange riktningen – vad händer i vår omvärld och på vilket sätt behöver vi rigga oss för att möta upp?

2. Övergripande strategiska mål med fokusområden

Gästrike Vattens uppdrag är att ansvara för kommunal VA-försörjning och att bidra till en hållbar samhällsutveckling i våra fem kommuner. Visionen pekar ut riktningen "För ett samhälle med friskt dricksvatten, rena sjöar och hav, med tillgång till långsiktigt hållbara och innovativa vattentjänster".

De fyra övergripande strategiska målen utgår från perspektiven; Invånare och kunder, Medarbetare, Hållbar samhällsutveckling och Ekonomi. Till varje strategiskt mål har ett antal fokusområden valts ut, de utgör grund för prioritering av områden som ska utvecklas. För ytterligare prioritering har fyra fokusområden valts ut för det interna utvecklingsarbetet under 2024; God arbetsmiljö, Effektiv och proaktiv verksamhet, God säkerhet och krisberedskap samt Skapa robust VA-försörjning.

2.1 Stort förtroende för våra VA-tjänster

- Förflyttning mot målet har skett

Utifrån genomförda aktiviteter och utfall på indikator har förflyttning mot det strategiska målet skett.

Målet innebär att vi har en driftsäker VA-försörjning och säkra leveranser av god kvalitet till invånare och kunder i samtliga kommuner. Även en hög tillgänglighet och tydlig information som ger god service. Aktiviteter inom fokusområdena *Goda samarbetsformer*, *Servicenivå* och *Smart vattenanvändning* är prioriterade för att förflytta oss mot det strategiska målet.

Implementering av dricksvattendirektivet kopplat till kommunikation har löpt på väl. Vi har utökat information om vattenkvalitet i enlighet med Artikel 17 i dricksvattendirektivet på vår hemsida med fler parametrar, antal personer som försörjs, mängd producerat vatten och metod för rening.

Vi har också satt en plan för hur och vad vi behöver informera kunder om via utskick minst en gång per år. Det handlar då om dricksvattnets kvalitet, vad vattnet kostar, hushållets förbrukade volym samt jämförelse med genomsnittsvillan i kommunen.

Vi har successivt gått över till en ny generation digitala vattenmätare. Den nya tekniken i de digitala mätarna ger oss möjlighet till läckövervakning. Systemet som hanterar informationen som dessa mätare ger oss har nu kommit på plats och används i vårt dagliga arbete för både analys och direkta åtgärder.

Fortsatt arbete med att utveckla vår mätvärdesinhämtning för vattenförbrukning har skett. Vi har utökat antalet renhållningsbilar med avläsningsutrustning i samarbetet med Gästrike Återvinnare. Detta säkerställer att vi får in mätvärden regelbundet i större områden, vilket i sin tur ger oss möjlighet att fakturera så nära faktisk förbrukning som det går för fler och fler kunder. Vi har

också utvecklat och digitaliserat vår tjänst för tidsbokning av mätarbyten. Våra kunder som ska få sin vattenmätare utbytt kan nu enkelt gå in via webben och justera tiden för sin bokning. Arbete med att hålla ihop framtagandet av Vattentjänstplaner och Nödvattenplaner fortlöper där Vattentjänstplanerna för Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner varit eller är på samråd. Vattentjänstplanen för Östhammar har förberetts för undersökningssamråd med Länsstyrelsen.

Under perioden har alla anslutningsärenden handlagts inom planerad tid. Ett internt arbete pågår med att utveckla nyanslutning i omvandlingsområden då den processen skiljer sig något från andra anslutningsärenden med andra privata fastighetsägare.

Vi har under perioden haft flera större händelser, större läckor, brand på vattentäkt och kemikalieutsläpp på vattentäkt. Händelserna har delvis påverkat våra kunder och krävt större arbetsinsatser av våra medarbetare, främst i Östhammars kommun. Kunderna har påverkats genom uppmaning om sparsam vattenanvändning eller rekommendation att koka vattnet som försiktighetsåtgärd i väntan på analysresultat. Kontroll av vattnets kvalitet har visat att den vid samtliga tillfällen varit god.

Indikator

Hälsomässigt säkert vatten (målvärde > 99 %)

Målvärdet beskriver andelen vattenprover som är godkända enligt fastställt kontrollprogram i varje anläggningsbolag. Indikatorn uppnås. Det innebär att allt vatten som levererats ut har varit av god kvalitet.

Indikator	Bolag	Utfall tom april	Målvärde	Status	Prognos helår
Hälsomässigt säkert vatten	Gävle Vatten Hofors Vatten Ockelbo Vatten Älvkarleby Vatten Östhammar Vatten	100%	>99%		Uppnås

2.2 Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare

■ Förflyttning mot målet har inte skett enligt plan

Förflyttning mot målet har skett men eftersom gapet mellan målvärden och nuläget i främst medarbetarenkäten är stort har inte genomförda aktiviteter varit i tillräcklig omfattning

Målet innebär att vi har en bra arbetsmiljö med engagerade medarbetare. Vi har ett aktivt ledar- och medarbetarskap. Aktiviteter inom fokusområdena *Ledarutveckling*, *Medarbetarskapsutveckling* och *God arbetsmiljö* är prioriterade under 2024 för att förflytta oss mot det strategiska målet. God arbetsmiljö är särskilt prioriterat i det interna utvecklingsarbetet.

Den årliga medarbetarenkäten då 120 av 141 medarbetare svarat ger oss ett samlat värde på våra medarbetares engagemang och ledarskapet inom bolaget genom två indikatorer, engagemangsindex och ledarskapsindex. Målet är ett ökat index från föregående mätning. Vid årets mätning har index sjunkit inom båda områdena varvid indikatorerna kopplade till det strategiska målet inte uppnåtts. Även övriga områden inom enkäten visar sämre resultat. En stor del av resultatet kan förklaras med en bristande tydlighet från ledningen, brister i den interna kommunikationen och en otydlighet om bolagets framtida riktning.

Flera omfattande arbeten har startats upp under året för att skapa en tydlighet kring vår strategi, vår styrning och den interna kommunikationen. Arbetet är långsiktigt och det är för tidigt att kunna se de positiva effekterna av dessa arbeten. Omfattande insatser har även påbörjats för att ta tillvara på enkätresultatet på alla nivåer och på alla avdelningar och enheter i bolaget.

Personalomsättningen har varit fortsatt hög. Under året sker en särskild uppföljning för att dra lärdomar och stärka organisationen, både synpunkter från de som lämnar och från de som kommer tillbaka till verksamheten tas tillvara. Trots att många chefstjänster bemannats under perioden finns fortfarande vakanser och flera chefer och medarbetare går in tillfälligt. Även konsulter täcker upp både som resurs och kompetens inom såväl förvaltning som inom projektverksamheten.

En större flytt gjordes i början av året då ett 50-tal medarbetare flyttade från Teknikparken till Lysgatan vid Gasklockeområdet i Gävle. Lokalerna ska vara ett komplement under den period då vi har väldigt många och extremt stora investeringar i verksamheten, främst inom Gävle Vatten. I lokalerna finns goda möjligheter till möten.

Indikatorer

Ökat engagemangsindex

Index för medarbetarengagemang ska öka under året fram till nästa mätning som en effekt av de aktiviteter som genomförs. Resultatet visar att utfallet sjunkit från föregående års mätning. Fortfarande är det framförallt tydlighet, riktning och intern kommunikation som behöver stärkas och utvecklas.

Ökat ledarindex

Index för ledarskap ska öka under året fram till nästa mätning som en effekt av de aktiviteter som genomförs. Resultatet visar att utfallet sjunkit från föregående års mätning. Ytterligare stöd och avlastning behövs för cheferna.

Indikator	Bolag	Utfall tom april	Målvärde	Status	Prognos helår
Ökat engagemangsindex	Gästrike Vatten	65	73	■	Uppnås ej
Ökat ledarindex	Gästrike Vatten	69	80	■	Uppnås ej

2.3 Långsiktigt hållbar VA-försörjning

- ◆ Förflyttning mot målet har skett men inte fullt ut enligt plan i alla bolag

Utifrån genomförda aktiviteter och prognos på indikator har förflyttning delvis skett mot det strategiska målet.

Målet innebär att vi har en låg miljöpåverkan, god hushållning av resurser och en robust vattenförsörjning. Vi tillgodoser dagens behov och kan möta tillväxt, utan att äventyra kommande generationers möjligheter. Aktiviteter inom fokusområdena *God status på ledningsnätet*, *Möta utveckling av stad och land*, *Skapa robust VA-försörjning* och *God säkerhet och krisberedskap* är prioriterade för att förflytta oss mot det strategiska målet. *God säkerhet och krisberedskap* samt *Skapa robust VA-försörjning* är särskilt prioriterat i det interna utvecklingsarbetet under 2024.

Arbete med förnyelse av ledningsnätet pågår enligt plan och strategin för förnyelsearbetet är under uppdatering, tex har nya nyckeltal för kostnadsberäkningar kartlagts och vi ser påverkan av kostnadsbild. Stora kostnadsökningar för entreprenadarbeten påverkar möjligheterna att uppfylla samtliga målsättningar på förnyelsetakt under året speciellt för Ockelbo och Hofors Vatten.

Analys över grundvattenkapacitet i Gävle-Valboåsen visar att vi har ett ansträngt läge för att möta kommande tillväxt. Arbete pågår för att säkra upp kapacitet på kort sikt samt på längre sikt blir vatten från det nya vattenverket i Skutskär och infiltrationsvatten från Dalälven till Gävle-Valboåsen ett viktigt tillskott. Arbete med att reducera svinn och tillskottsvatten fortsätter och har bland annat gett god effekt på produktionsmängden för Valbo vattenverk. Arbete för rening av PFAS-ämnen i Gävle fortlöper. Även i Östhammar fortlöper arbete med fokus på VA-utveckling i de östra delarna och i Alunda. Arbetet sker i tät samverkan med Östhammars kommun.

Flera stora exploateringsområden planeras och genomförs för utbyggnad av det kommunala ledningsnätet främst i Gävle. Där pågår utbyggnad av Ersbo industriområde, Gavlehov samt nya bostadsområden på Norrlandet och i Björke. Utredningar och förstudier pågår för bland annat verksamhetsmark i Tolvforsskogen, Gävle Västra samt Västra Kungsbäck. Utbyggnad av vatten och avlopp till omvandlingsområdet Åbyggeby är inne i en intensiv fas. I Älvkarleby pågår exempelvis utredningar för kommande detaljplaner och i Hofors utredning för nya exploateringar/etableringar.

Nya aktiviteter och ändrade tidplaner i pågående projekt hos externa aktörer har tillkommit under perioden. Detta påverkar vår tid- och resursplanering i stor omfattning inom Gästrike Vatten samt budget inom några av anläggningsbolagen. Särskilt kan lyftas aktiviteter inom Trafikpusslet i Gävle och Gästrike Återvinnares begäran om stöd i slamhantering från enskilda avlopp. En fördjupad analys görs under tertial 2 och ett beslutsunderlag arbetas fram.

Ett nytt avloppsdirektiv har förhandlats fram inom EU men ännu inte beslutats. Analys av hur direktivets krav kommer att påverka Gästrike Vattens verksamhet kommer att ske under året. Vi fortsätter att stödja initiativet Antibiotikasmart Sverige.

Under perioden har arbetet inom säkerhetsområdet intensifierats med fokus på informationssäkerhet, där en ny systemförvaltningsorganisation och rutiner för e-posthantering har tagits fram. Även rutiner inom krisberedskapen har uppdaterats och rollerna har tydliggjorts. Aktiviteterna syftar till att vi inom Gästrike Vatten ska ha en organisation som är tränad, redo och professionell såväl i fredstid som vid höjd beredskap. Skyddet av information ska tillgodose de interna och externa krav som ställs på Gästrike Vatten– både genom gällande lagstiftning och i överenskommelser med Gästrike Vattens kunder, samarbetspartners och övriga intressenter.

Indikatorer

God tillståndshantering (målvärde 100 %)

Indikatorn beskriver andelen miljödömande för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk som klaras för år/max eller medelvärden per dotterbolag.

Indikatorn visar fortsatt på mindre avvikelser för Hofors Vatten och Östhammar Vatten. För Hofors Vatten avseende vattendomen för ytvattenuttag i Hammardammen där arbete med nytt tillstånd fortlöper. För Östhammar Vatten avser avvikelserna Öregrunds reningsverk och Alunda reningsverk, där förbättringsarbeten fortlöper för att säkerställa reningen. Sammantaget innebär att vi i övrigt uppfyller miljödömande för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk.

Ledningsnätsförnyelsetakt enligt strategi (målvärde 100%)

Indikatorn beskriver efterlevnad av förnyelsetakt per dotterbolag. Förnyelsetakten för T1 och T2 redovisas som prognos för årets utfall enligt årsplan och T3 redovisas som utfall rullande tre år. Indikatorn påvisar att arbetet pågår enligt plan i samtliga bolag. I Gävle och Älvkarleby Vatten är prognosen för helåret att uppsatta målvärden för förnyelsetakt kommer att infrias. För Hofors, Ockelbo och Östhammar Vatten kommer målsättningen för förnyelsetakten inte fullt ut att uppnås på grund av kostnadsbilden för entreprenadarbeten. För samtliga bolag är även resurserna kritiska för att upprätthålla en god förnyelsetakt. Detta kopplat till att många stora investeringsprojekt inom ledningsnätsområdet har behov av samma kompetenser i organisationen.

Indikator	Bolag	Utfall tom april	Målvärde	Status	Prognos
God tillståndshantering	Gävle Vatten Ockelbo Vatten Älvkarleby Vatten	100%	100%	●	Uppnås
God tillståndshantering	Hofors Vatten Östhammar Vatten		100%	◆	Uppnås delvis
Ledningsnätsförnyelsetakt enligt strategi	Gävle Vatten Älvkarleby Vatten	100%	100%	●	Uppnås
Ledningsnätsförnyelsetakt enligt strategi	Hofors Vatten Ockelbo Vatten Östhammar Vatten	80%	100%	◆	Uppnås delvis

2.4 Ekonomi i balans

- ◆ Förflyttning mot målet har skett men inte fullt ut enligt plan i alla bolag

Utifrån genomförda aktiviteter och prognos på indikator har förflyttning delvis skett mot det strategiska målet.

Målet innebär att vi har rätt nivå på brukningsavgift och anläggningsavgift utifrån ett 5-årsperspektiv. Aktiviteter inom fokusområdena *Tydlig budget och uppföljning*, *Kostnadsmedvetenhet* och *Effektiv och proaktiv verksamhet* är prioriterade under 2024 för att förflytta oss mot det strategiska målet. *Effektiv och proaktiv verksamhet* är särskilt prioriterat i det interna utvecklingsarbetet.

Under perioden har rutinen för månadsuppföljning utvecklats, såväl när det gäller verksamhetsuppföljning som uppföljning av ekonomiskt utfall. Som grund för detta upprättas också mer kompletta månadsbokslut, vilket ger bättre underlag för analys av verksamheten och mer träffsäkra prognoser, vilket i sin tur har en tydlig koppling till alla de tre fokusområden som nämnts ovan. Deltagande från Ekonomiavdelningen vid arbetsplatsträffar och avdelningsmöten har prioriterats för att öka kostnadsmedvetenheten inom alla delar av bolaget.

Analys av om Gästrike Vatten koncernen uppfyller kriterierna för CSRD-redovisning har gjorts. Analysen visar att vi inte gör det i närtid.

Indikator

Resultat i balans (målvärde budget +/- 5%)

Budget och den fleråriga ekonomiska planen sätts utifrån att självkostnadsprincipen ska vara uppfylld över en femårsperiod (per dotterbolag). Indikatorn visar procentuell avvikelse från budget när det gäller förhållandet mellan intäkter och kostnader, vilket indikerar uppfyllandet av självkostnadsprincipen över tid.

Utfallet för tertial 1 är att målvärdet uppnås endast för Ockelbo Vatten. Avvikelser i övriga bolag förklaras dock i stor utsträckning av att kostnader inte faller ut jämnt över året, och prognosen är att målvärdet på helårsbasis kommer att uppnås för samtliga anläggningsbolag i koncernen.

Indikator	Bolag	Utfall tom april	Målvärde	Status	Prognos
Resultat i balans	Ockelbo Vatten	+1 %	budget +/- 5 %	●	Uppnås
Resultat i balans	Gävle Vatten	-6 %	budget +/- 5 %	◆	Uppnås
	Hofors Vatten	+19 %	budget +/- 5 %		Uppnås
	Älvkarleby Vatten	+10 %	budget +/- 5 %		Uppnås
	Östhammar Vatten	+7 %	budget +/- 5 %		Uppnås

3. Gästrikе Vatten AB

3.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Gästrikе Vatten AB	april 2024	april 2 024	april 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024
Intäkter från dotterbolag	50,4	51,8	-1,4	155,5	158,4	2,9
Övriga intäkter	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2
Verksamhetskostnader	-13,2	-11,5	-1,8	-34,5	-37,4	-2,9
Personalkostnader	-36,4	-39,2	2,7	-117,5	-117,5	0,0
Avskrivningar	-0,6	-1,1	0,5	-3,3	-3,3	0,0
Rörelseresultat före fin. poster	0,2	0,1	0,1	0,3	0,5	0,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,4	-0,2
Resultat efter finansiella poster	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Skatt	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Periodens resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Gästrikе Vatten AB	april 2 024	april 2 024	april 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	1,0	0,7	0,4	2,0	2,0	0,0
Exploateringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt investeringar	1,0	0,7	0,4	2,0	2,0	0,0

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med april vad gäller bolagets totala kostnader är ca 1,4 mnkr lägre än budget. Det innebär att 1,4 mnkr mindre än budgeterat har fördelats till anläggningsbolagen. Avvikelsen är relaterad till personalkostnaderna som är 2,7 mnkr lägre än budget, främst som en följd av att årets lönerevision ännu inte är slutförd samt att medelantalet anställda under perioden inte riktigt har varit i nivå med budget. Även avskrivningskostnaderna underskrider budget med ca 0,5 mnkr, bland annat kopplat till fordon och att investeringar från 2023 (inköp av vattentankar) ännu inte har aktiverats. Samtidigt överstiger verksamhetskostnaderna budget med 1,8 mnkr, vilket förklaras av att konsulter tagits in i större omfattning än planerat för att täcka upp för ej genomförda rekryteringar, samt prisökningar inom IT som inte var kända då budgeten fastställdes.

Prognosen för helåret är att bolagets totala kostnader kommer att vara ca 3 mnkr högre än budget. Beräknad avvikelse är fullt ut relaterad till verksamhetskostnader, främst avseende konsulter och IT enligt ovan. Personalkostnaderna bedöms i nuläget komma att vara i nivå med budget för helåret, men den prognosen är mycket osäker kopplat till ett ökat personalbehov främst mot Gävle Vatten, samtidigt som det å andra sidan är svårt att hitta rätt kompetens och erfarenhet till vissa befattningar.

Prognosen för investeringar är i nivå med budget för helåret. Utfallet hittills avser inköp av vattentankar som påbörjades 2023, men där leverans och fakturering inte hann ske fullt ut före årsskiftet.

3.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- Styrelsen har under perioden utvecklat sitt arbetssätt för bättre styrning samt infört fler möten, såväl arbetsmöten som styrelsemöten. Styrelsen har utsett en arbetsgrupp och styrgrupp för arbete med Verksamhetsstrategi/Affärsplan.
- Styrelsen har fattat beslut om att göra en översyn och ta fram ett förslag till reviderad Taxa och ABVA för Gästrike Vatten koncernen, delta i innovationsprogrammet WWS (tidigare Wave) som partner tillsammans med Uppsala Vatten och Avfall, ansöka om att få värdskap för Vattenstämman 2027 samt budgetramar för 2025 med utblick.
- Styrelsen har diskuterat inriktning inför framtagande av svar till lekmannearevisorernas fördjupade granskning inom områdena Kompetensförsörjning och Informationssäkerhet.

4. Gävle Vatten AB

4.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Gävle Vatten AB	april	april	april	helår	helår	helår
	2024	2 024	2024	2024	2 024	2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	4,0	4,6	-0,6	13,8	13,8	0,0
"Investeringsfond" återföring	1,2	1,1	0,1	3,3	3,6	0,3
Rörelsens intäkter	90,0	87,2	2,8	267,4	267,4	0,0
Verksamhetskostnader	-71,7	-60,0	-11,7	-179,9	-190,1	-10,2
Verksamhetsprojekt	-13,4	-10,0	-3,4	-30,0	-31,5	-1,5
Avskrivningar	-11,8	-13,5	1,7	-40,5	-38,0	2,5
Rörelseresultat före fin. poster	-1,7	9,4	-11,1	34,1	25,2	-8,9
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-5,2	-9,7	4,4	-29,0	-23,0	6,0
Resultat efter finansiella poster	-6,9	-0,2	-6,7	5,1	2,2	-2,9
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-6,9	-0,2	-6,7	5,1	2,2	-2,9
Skatt	0,0	-0,7	0,7	-2,0	-2,0	0,0
Periodens resultat	-6,9	-0,9	-6,0	3,1	0,2	-2,9

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Gävle Vatten AB	april	april	april	helår	helår	helår
	2 024	2 024	2 024	2 024	2 024	2 024
Investeringar	68,5	146,7	-78,2	440,0	399,5	-40,5
Exploateringar	9,3	26,7	-17,3	80,0	120,5	40,5
Totalt investeringar	77,8	173,3	-95,5	520,0	520,0	0,0

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	-4,1	-3,9	21,8

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med april visar ett resultat som är 6 mnkr lägre än budget. Avvikelsen kan i sin helhet kopplas till periodens verksamhetskostnader, främst i form av höga kostnader för snöröjning, men även det faktum att elkostnader inte faller ut jämnt över året, samt i viss mån en ökad resultatbelastning av konsultkostnader och fördelade kostnader från Gästrikе Vatten AB har bidragit till avvikelsen. Även kostnaden för verksamhetsprojekt är högre än budget under perioden. Viss "dämpning" av de förhöjda rörelsekostnaderna ges genom att kapitalkostnaderna är lägre än budgeterat, främst som en följd av att utbetalningar kopplat till regresskrav efter skyfallet 2021 ännu inte påbörjats, men i viss mån också av förskjutna tidplaner i investeringsprojekt. Periodens totala intäkter är drygt 2 mnkr högre än budget.

Prognosen för helåret är att resultatet blir ca 3 mnkr lägre än budgeterat, om än med stor osäkerhet i siffrorna. Bedömningen är att verksamhetskostnaderna kommer att ligga kvar på en nivå ca 10 mnkr över budget på helårsbasis, främst som en följd av vårens höga snöröjningskostnader men även av ökade kostnader i Gästrikе Vatten AB samt av ett ökat behov av konsultinsatser i linjearbetet. Prognosen för verksamhetsprojekt är 1,5 mnkr högre än budget, bland annat kopplat till ökad omfattning när det gäller skyfallsutredningar. "Dämpning" av förhöjda rörelsekostnader beräknas även på helårsbasis ges genom lägre kapitalkostnader än budgeterat (ca -8,5 mnkr), vilket beskrivits ovan. Intäkterna för helåret bedöms bli ungefär i nivå med budget.

Tidigare avsättning avseende skadestånd kopplade till skyfallet i augusti 2021 är oförändrad, det vill säga 400 mnkr. Dialog med försäkringsbolagen pågår fortsatt.

Helårsprognosen för investeringar är i nuläget totalt sett i nivå med budget, även om fördelningen mellan exploateringar och övriga investeringar bedöms komma att bli något justerad. En sänkt årsprognos för Nytt Reningsverk, och en alltför försiktig exploateringsbudget, är några av de faktorer som bidrar till detta. Nya aktiviteter och ändrade tidplaner i pågående projekt hos externa aktörer har tillkommit under perioden. Detta påverkar vår tid- och resursplanering i stor omfattning inom Gästrikе Vatten samt budget inom några av anläggningsbolagen. Särskilt kan lyftas aktiviteter inom Trafikpusslet i Gävle och Gästrikе Återvinnarens begäran om stöd i slamhantering från enskilda avlopp. En fördjupad analys görs under tertial 2 och ett beslutsunderlag arbetas fram.

4.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- De planerade aktiviteterna fortlöper. Exempelvis samråd av Vattentjänstplan för Gävle kommun, utökad rening vid Valbo och Sättra vattenverk, Nytt reningsverk, arbete för Trygg vattenförsörjning i samverkan med Älvkarleby och lokalutveckling. Förnyelsearbetet av ledningsnätet pågår. Flertalet större projekt har haft framdrift under perioden och även startats. Bygglov för utbyggnad av Valbo vattenverk för PFAS-rening är överklagat och ligger nu för prövning hos mark- och miljööverdomstolen. Detta påverkar tidplanen för utförandet.

- Erhållet utökat rörelsebidrag från Gävle kommun för att möta kostnad kopplad till ändrad avsättning rörande regresskrav för skador till följd av nederbörd i augusti 2021. Rörelsebidraget tas upp som intäkt på räkenskapsåret 2023.
- Styrelsen har fattat beslut om Förslag till höjning av VA-taxans bruksavgift för år 2025, 2026 samt 2027
- Styrelsen har fattat beslut om Preliminär budgetram inklusive investeringar år 2025 samt plan för 2026-2028 samt givit uppdrag att genomföra en fördjupad analys av innehåll, tidplan och omfattning av budgetram med särskilt fokus på Nytt reningsverk i Gävle. Bakgrunden till analysen är att det finns en stor osäkerhet i såväl omfattning som tid för planerade åtgärder. Sedan flera år är det också en utmaning att hitta rätt resurser och kompetens, både internt vid rekrytering och vid anlitan av konsulter, vilket innebär att resurser är en "trång sektor" vad gäller främst utredning och projektering av de projekt som planeras/pågår. En analys har genomförts i verksamheten under tertiäl 1 för att få ett underlag för vilka satsningar som ur ett VA-försörjnings perspektiv är högst prioriterade och vilka som skulle kunna vara möjliga att skjuta fram i tid. Analysen behöver fördjupas och en utökad dialog med sektorerna på Gävle kommun behöver ske för att få fram ett underlag för en övergripande kommunal prioritering.

5. Hofors Vatten AB

5.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Hofors Vatten AB	april 2024	april 2 024	april 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	11,0	10,7	0,3	32,5	32,5	0,0
Verksamhetskostnader	-7,7	-7,8	0,1	-23,4	-23,8	-0,4
Verksamhetsprojekt	-0,2	-1,4	1,1	-4,1	-4,1	0,0
Avskrivningar	-1,6	-1,9	0,2	-5,6	-5,2	0,4
Rörelseresultat före fin. Poster	1,5	-0,2	1,8	-0,4	-0,5	-0,1
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,7	-0,9	0,2	-2,7	-2,5	0,2
Resultat efter finansiella poster	0,8	-1,1	2,0	-3,1	-3,0	0,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	0,8	-1,1	2,0	-3,1	-3,0	0,1
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	0,8	-1,1	2,0	-3,1	-3,0	0,1

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Hofors Vatten AB	april 2 024	april 2 024	april 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	0,9	4,6	-3,7	13,7	13,8	0,1
Exploateringar	0,0	0,2	-0,2	0,5	0,3	-0,2
Totalt investeringar	0,9	4,7	-3,8	14,2	14,1	-0,1

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	0,9	-2,1	-2,7

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med april visar ett resultat som är 2,0 mnr högre än budget. Avvikelsen är främst relaterad till lågt utfall i verksamhetsprojekten än så länge, men också till lägre kapitalkostnader än budgeterat. De lägre kapitalkostnaderna förklaras dels av att planerade investeringar från 2023 delvis har senarelagts till 2024 och inte aktiverats enligt plan, dels av ett mer gynnsamt ränteläge än budgeterat. Periodens brukningsintäkter är ca 0,3 mnr högre än budget, medan verksamhetskostnaderna är ungefär i nivå med budget. I verksamhetskostnaderna ingår visserligen höga snöröjningskostnader, men de motverkas av att mindre arbetstid än budgeterat har redovisats mot Hofors Vatten, vilket innebär att mindre kostnader från Gästrike Vatten har fördelats till bolaget.

Prognosen för helåret är ett resultat som är ungefär i nivå med budget. De budgetavvikelser som förekommit under det första tertialet bedöms i huvudsak vara periodiseringsavvikelser, det vill säga de förklaras av att intäkter och kostnader inte faller ut jämnt fördelat över året, men bör på helårsbasis vara i nivå med budget. Undantaget är verksamhetskostnaderna som bedöms bli ca 0,4 mnr över budget kopplat till vårens höga snöröjningskostnader samt till höjd kostnadsprognos i Gästrike Vatten, men lägre kapitalkostnader än budgeterat beräknas kunna motverka den avvikelsen.

I prognosen har inte hänsyn tagits till eventuella ökade verksamhetskostnader för utökad ansvarsutredning av regresskrav efter skyfall i augusti 2021. Inte heller utökad kostnad för utbetalning av regresskrav till försäkringsbolag finns med då prognosen i nuläget är alltför osäker.

Helårsprognosen för investeringar är totalt sett ungefär i nivå med budget.

5.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- En kall början på året med mycket snö. Flera vattenmätare hos kunder frös sönder under januari.
- Flera av de planerade aktiviteterna har fortlöpt. Exempelvis samråd av Vattentjänstplan för Hofors kommun.
- Anslutning av exploatering Västerhöjden projekteras samtidigt som utredning av identifierad kapacitetsbrist i dagvattenledningsnätet utreds. Diskussioner om en eventuell gasmacksetablering vid Hagastoppet pågår med Hofors kommun. Vidare pågår kapacitetsutredning inför den så kallade A-tomten centralt i Hofors.
- Styrelsen har fattat beslut om förslag till höjning av VA-taxans brukningsavgift år 2025 samt Långsiktig plan och Preliminär budgetram inklusive investering 2025 samt plan för 2026-2028.

6. Ockelbo Vatten AB

6.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Ockelbo Vatten AB	april	april	april	helår	helår	helår
	2024	2 024	2024	2024	2 024	2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	6,8	6,7	0,1	20,7	20,7	0,0
Verksamhetskostnader	-5,6	-4,9	-0,7	-14,6	-15,6	-1,0
Verksamhetsprojekt	-0,2	-0,5	0,3	-1,4	-1,0	0,4
Avskrivningar	-0,9	-1,3	0,4	-3,9	-3,5	0,4
Rörelseresultat före fin.	0,1	0,1	0,0	0,9	0,7	-0,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,6	-0,7	0,1	-2,2	-2,1	0,1
Resultat efter finansiella poster	-0,6	-0,7	0,1	-1,2	-1,3	-0,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-0,6	-0,7	0,1	-1,2	-1,3	-0,1
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-0,6	-0,7	0,1	-1,2	-1,3	-0,1

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Ockelbo Vatten AB	april	april	april	helår	helår	helår
	2 024	2 024	2 024	2 024	2 024	2 024
Investeringar	1,1	2,1	-1,0	6,2	6,8	0,6
Exploateringar	0,0	0,1	-0,1	0,4	0,3	-0,1
Totalt investeringar	1,1	2,2	-1,1	6,6	7,1	0,5

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	-1,8	-3,1	-2,8

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med april visar ett resultat som är ungefär i nivå med budget. Högre verksamhetskostnader än budgeterat, främst avseende snöröjning, ”möts” av lägre kostnad än budgeterat för verksamhetsprojekt och kapital (främst avskrivningar). De lägre avskrivningskostnaderna förklaras av att vissa investeringsprojekt, bland annat det som avser Källänget Vattenverk, inte har slutförts och aktiverats enligt plan. Under perioden har mindre arbetstid än budgeterat redovisats mot Ockelbo Vatten, vilket innebär att mindre kostnader från Gästrikе Vatten har fördelats till bolaget. Periodens intäkter är ungefär i nivå med budget.

Även prognosen för helåret är ett resultat som är ungefär i nivå med budget. Verksamhetskostnaderna bedöms bli ca 1 mnkr högre än budget, främst kopplat till vårens höga snöröjningskostnader men i någon mån även till höjd kostnadsprognos för helåret i Gästrikе Vatten. Lägre kapitalkostnader än budget samt inbesparingar när det gäller verksamhetsprojekt beräknas dock motverka den avvikelsen. De totala intäkterna bedöms på helårsbasis vara i nivå med budget.

Prognosen för totala investeringar är 0,5 mnkr högre än budget, främst avseende reinvestering.

6.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- En kall början på året med mycket snö. Flera vattenmätare hos kunder frös sönder under januari.
- Omfattande arbete med läcksökning och åtgärder på ledningsnätet bland annat i Jädraås.
- Flera av de planerade aktiviteterna har fortlöpt. Exempelvis samråd av Vattentjänstplan för Ockelbo kommun.
- Det nya teknikhuset vid Källängets vattenverk i Åmot för bättre rening och arbetsmiljö har driftsatts.
- Tillsynsbesök har genomförts av VGS med bra resultat där uppföljning av tidigare års aktiviteter följdes upp kopplat till ledningsnätsförnyelse.
- Styrelsen har fattat beslut om förslag till höjning av VA-taxans bruksavgift år 2025 samt Långsiktig plan och Preliminär budgetram inklusive investering 2025 samt plan för 2026-2028.

7. Älvkarleby Vatten AB

7.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Älvkarleby Vatten AB	april 2024	april 2 024	april 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,1	0,2	0,0	0,5	0,5	0,0
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	10,5	10,4	0,1	32,8	32,8	0,0
Verksamhetskostnader	-8,1	-7,8	-0,3	-23,5	-24,7	-1,3
Verksamhetsprojekt	-0,3	-1,5	1,2	-4,4	-4,4	0,0
Avskrivningar	-1,6	-1,7	0,1	-5,2	-5,2	0,0
Rörelseresultat före fin.	0,6	-0,5	1,1	0,2	-1,1	-1,3
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,7	-0,8	0,1	-2,4	-2,4	0,0
Resultat efter finansiella poster	-0,1	-1,3	1,1	-2,2	-3,4	-1,3
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-0,1	-1,3	1,1	-2,2	-3,4	-1,3
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-0,1	-1,3	1,1	-2,2	-3,4	-1,3

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Älvkarleby Vatten AB	april 2 024	april 2 024	april 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	2,8	3,0	-0,1	8,9	9,0	0,2
Exploateringar	0,2	0,7	-0,4	2,0	0,9	-1,1
Totalt investeringar	3,1	3,6	-0,6	10,9	9,9	-1,0

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	7,8	4,4	1,4

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med april visar ett resultat som är 1,1 mnkr över budget. Avvikelsen kan i sin helhet kopplas till verksamhetsprojekten som än så länge har ett lågt utfall. Periodens verksamhetskostnader är 0,3 mnkr högre än budget. I detta utfall ingår en ej budgeterad reservering för befarade kundförluster med 0,9 mnkr, men bland annat lägre kostnad för skadestånd samt mindre fördelade kostnader från Gästrike Vatten under perioden ger viss "dämpning". Kapitalkostnaderna är något lägre än budget, medan periodens totala intäkter är ungefär i nivå med budget.

Prognosen för helåret är ett resultat som är ca 1,3 mnkr lägre än budget. Avvikelsen är fullt ut kopplad till verksamhetskostnaderna, främst i form av ej budgeterade kundförluster som nämnts ovan, men i viss mån även som en följd av höjd kostnadsprognos i Gästrike Vatten. Övriga resultatpåverkande poster, det vill säga såväl intäkter som verksamhetsprojekt och kapitalkostnader, bedöms på helårsbasis vara i nivå med budget.

Prognosen för totala investeringar är 1 mnkr lägre än budget, detta som en följd av nedjusterad plan för exploateringar.

7.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- Läckor identifierade och lagade i Långsand efter sökning med stor påverkan på förbrukningen.
- Nya vattenmätare monteras för att kunna hitta läckor snabbare.
- Då planerad ledningsnätsförnyelse i Lindsäng blivit mer omfattande och dyrare har vissa delar av planerade åtgärder i Långsand och Gårdskär delvis skjutits fram i tid.
- Flera av de planerade aktiviteterna har fortlöpt. Exempelvis samråd av Vattentjänstplan för Älvkarleby kommun och arbete för Trygg vattenförsörjning i samverkan med Gävle.
- Utredningar för kommande detaljplaner bland annat i Marma och centrala delarna av Skutskär där det särskilt identifierats stora behov av kapacitetutredningar av ledningsnäten för samtliga tre vattentjänster (dricks-, spill- och dagvatten) pågår. Det är av vikt att utredningen genomförs för att ge en helhetsbild av möjligheterna till VA-försörjning till de aktuella detaljplaneområdena men även för att kunna ge inspel till den revidering av aktuell översiktsplan som Älvkarleby kommun ska genomföra under 2024.
- Styrelsen har fattat beslut om Preliminär budgettram inklusive investering 2025 samt plan för 2026-2028.

8. Östhammar Vatten AB

8.1 Utfall och prognos

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Östhammar Vatten AB	april 2024	april 2 024	april 2024	helår 2024	helår 2 024	helår 2 024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,4	0,4	0,0	1,2	1,2	0,0
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	21,3	21,4	-0,1	65,8	65,8	0,0
Verksamhetskostnader	-15,9	-15,5	-0,4	-46,6	-48,5	-1,9
Verksamhetsprojekt	-1,0	-2,1	1,1	-6,4	-6,9	-0,5
Avskrivningar	-3,3	-3,7	0,4	-11,0	-10,6	0,4
Rörelseresultat före fin.	1,4	0,5	1,0	2,9	0,9	-2,0
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-3,3	-4,0	0,6	-11,9	-10,8	1,1
Resultat efter finansiella poster	-1,9	-3,5	1,6	-8,9	-9,9	-0,9
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-1,9	-3,5	1,6	-8,9	-9,9	-0,9
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-1,9	-3,5	1,6	-8,9	-9,9	-0,9

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	Budget	Prognos	Avvikelse prognos mot budget
Östhammar Vatten AB	april 2 024	april 2 024	april 2 024	helår 2 024	helår 2 024	helår 2 024
Investeringar	4,3	24,3	-20,0	72,9	45,0	-27,9
Exploateringar	2,8	2,3	0,5	6,9	4,6	-2,3
Totalt investeringar*	7,1	26,6	-19,5	79,8	49,5	-30,2
*Varav program VA-utveckling Östra Östhammar	2,5	5,0	-2,5	15,0	12,5	-2,6

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	2,9	-7,0	-6,2

Analys av utfall och prognos

Utfallet till och med april visar ett resultat som är ca 1,6 mnkr högre än budget. Detta förklaras av ett lågt utfall i verksamhetsprojekten än så länge, samt av lägre kapitalkostnader än budgeterat. Periodens totala intäkter är ungefär i nivå med budget, medan verksamhetskostnaderna överskrider budget med ca 0,4 mnkr, bland annat som en följd av att en ej budgeterad reservering för befarade kundförluster har gjorts med ca 0,5 mnkr.

Prognosen för helåret är ett resultat som är 0,9 mnkr lägre än budget, detta som en följd av att verksamhetskostnaderna bedöms bli närmare 2 mnkr högre än budget, samt att kostnaden för verksamhetsprojekt bedöms bli 0,5 mnkr högre än budget. De förhöjda verksamhetskostnaderna är främst kopplade till att en mindre andel än beräknat av de fakturerade personalkostnaderna från Gästrike Vatten bedöms kunna aktiveras i investeringsprojekt under året, men även tidigare nämnda kundförluster samt en höjd kostnadsprognos i Gästrike Vatten bidrar. Viss "dämpning" bedöms dock ges genom fortsatt låga kapitalkostnader, vilket är en följd av såväl en sänkt investeringsprognos som av ett mer gynnsamt ränteläge än budgeterat. De totala intäkterna bedöms på helårsbasis vara i nivå med budget.

I prognosen har inte hänsyn tagits till eventuella ökade verksamhetskostnader för utökad ansvarsutredning av regresskrav efter skyfall i augusti 2021. Inte heller utökad kostnad för utbetalning av regresskrav till försäkringsbolag finns med då prognosen i nuläget är alltför osäker.

Prognosen för totala investeringar är ca 30 mnkr lägre än budget, varav ca 27 mnkr avser förskjutet tidplan när det gäller Alunda Reningsverk, och drygt 2 mnkr avser budgeterade utgifter kopplade till omvandlingsområden inom program VA-utveckling Östra Östhammar, som i den reviderade programplan som arbetats fram under våren har senarelagts.

8.2 Sammanfattning av viktiga händelser

- Vi har under perioden haft flera större händelser, större läckor, brand på vattentäkt och kemikalieutsläpp på vattentäkt. Händelserna har delvis påverkat våra kunder.
- Föreläggande har inkommit från miljökontoret gällande information om källaröversvämningar hos kund i Gimo som verksamheten svarat på. Utredning av orsak och planering av åtgärder pågår kund samt miljökontoret har informerats.
- Flera av de planerade aktiviteterna har påbörjats eller genomförts. Exempelvis förberedelse för utbyggnad av Alunda reningsverk och utredning av tillskottsvatten på befintligt ledningsnät i Öregrund och Östhammar. Arbete fortlöper även med reglering av mottagande av slam med Tekniska på Östhammar kommun.
- Anslutning av nya fastigheter i Alunda är klara och provisoriska lösningar har tagits bort.
- Arbete för att förbättra reningsprocessen vid Öregrunds reningsverk fortlöper.
- Styrelsen har vid flera möten givits information och diskuterat om status, inriktning och förankring för VA-utveckling i Östra Östhammar
- Styrelsen har fattat beslut om att avvakta upphandling av entreprenör tills tillståndsprocessen är avslutad för utbyggnad av Alunda reningsverk.
- Styrelsen har fattat beslut om att begära ett driftbidrag från Östhammars kommun på 6 mnkr för att möta ej aktiverbara rörelse- och kapitalkostnader kopplade till VA-

utvecklingen i Östra Östhammar under år 2023-2025, Förslag till höjning av VA-taxans brukningsavgift år 2025 och Preliminär budgetram inklusive investering 2025 samt plan för 2026-2028.

- På grund av sjukdom har ny ledamot adjungeras i styrelsen i väntan på att Östhammars kommunfullmäktige formellt utser ny ledamot.

9. För verksamheten viktig statistik

Snösmältning har under perioden haft påverkat den mottagna mängden av vatten till avloppsreningsverken. Vintern 2023-2024 har haft stora snömängder vilket ger ökad mängd jämfört med tidigare år.

Producerad och försåld mängd dricksvatten är i paritet med tidigare år, viss reduktion av mängden har skett via insatser på ledningsnätet för att reducera svinn. Antal vattenläckor och stoppar är jämförbart med samma period historiskt.

Gävle Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T1 2020	T1 2021	T1 2022	T1 2023	T1 2024
Mottagen mängd	5 303 771	6 048 459	5 108 017	5 452 852	6 977 134
Producerad mängd	3 118 828	3 094 179	3 054 410	3 194 527	2 818 103
Försåld mängd	2 159 662	2 154 111	2 148 413	2 051 495	2 133 495
Antal vattenläckor	35	15	17	20	33
Antal avloppsstoppar	37	43	39	37	32

Hofors Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T1 2020	T1 2021	T1 2022	T1 2023	T1 2024
Mottagen mängd	624 231	564 396	512 326	571 103	841 797
Producerad mängd	377 925	419 717	395 923	366 256	371 042
Försåld mängd	198 650	253 240	280 147	216 667	245 390
Antal vattenläckor	4	8	2	1	4
Antal avloppsstoppar	9	5	6	3	1

Ockelbo Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T1 2020	T1 2021	T1 2022	T1 2023	T1 2024
Mottagen mängd	248 731	267 352	237 485	241 236	354 200
Producerad mängd	142 002	123 145	137 913	109 908	116 726
Försåld mängd VA	85 710	93 132	84 570	84 073	100 035
Antal vattenläckor	1	1	3	5	2
Antal avloppsstoppar	7	5	6	5	2

Älvkarleby Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T1 2020	T1 2021	T1 2022	T1 2023	T1 2024
Mottagen mängd	608 818	710 498	560 410	719 397	968 808
Producerad mängd	381 728	471 793	427 426	456 585	427 433
Försåld mängd	292 479	283 724	268 974	271 124	256 138
Antal vattenläckor	7	15	11	13	5
Antal avloppsstoppar	11	26	19	31	16

Östhammar Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	T1 2020	T1 2021	T1 2022	T1 2023	T1 2024
Mottagen mängd	747 877	913 662	871 707	1 028 151	1 414 366
Producerad mängd	401 558	336 100	332 865	372 218	379 502
Försåld mängd	284 583	273 484	290 141	284 390	276 966
Antal vattenläckor	7	16	7	12	5
Antal avloppsstoppar	16	17	22	11	6

Definitioner:

Med producerad mängd avses den mängd dricksvatten som produceras i vattenverken.

Med mottagen mängd avses den mängd spillvatten som kommer till reningsverken.

Med försåld mängd VA avses den mängd dricksvatten och/eller spillvatten som kunderna betalar för.

§ 13
Dnr ITN/2024:3

Tertialrapport 1 2024

Beslut

IT-nämnden beslutar

att informationen gällande tertialrapport 1 2024 är mottagen.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningschef IT informerar IT-nämnden om Tertialrapport 1 2024 vilken tydliggör att positiv avvikelse mot budget återfinns kopplat till att planerade rekryteringar flyttats framåt i tiden eller stoppats helt. Detta för att möta de kostnader som beräknas uppstå i samband med investering i nytt datacenter. Avvikelsen beräknas inte kvarstå vid årets slut.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Tertialrapport 1 2024
- Presentation - Tertialrapport 1 2024

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Tertialrapport

TERTIAL 1 2023

Tertial 1 2023

Agenda 2030 är **FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling** som syftar till att utrota fattigdom, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och säkerställa ett varaktigt skydd för vårt klimat och vår miljö till år 2030. Det är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit.

IT-nämndens målarbete utgår ifrån Agenda 2030 samt särskilda verksamhetsspecifika mål.

IT-nämnden har totalt 14 mål, varav tre särskilda uppdrag.

Resultatrapport och investeringar

(tkr)	Periodutfall	Periodutfall fg år	Årsbudget	Årsprognos	Årsavvikelse	Årsutfall fg år
Taxor & avgifter						
Övriga intäkter	28 798	27 608	86 357	90 200	3 843	82 491
Summa intäkter	28 798	27 608	86 357	90 200	3 843	82 491
Personalkostnader	-11 397	-11 508	-40 795	-35 459	5 336	-33 005
Material	-374	-230	-448	-698	-250	-1 007
Tjänster	-14 790	-13 349	-41 564	-49 573	-8 009	-45 615
Övriga kostnader	-37	-16	-28	-28	0	-132
Avskrivningar och kapitalkostnader	-834	-715	-3 444	-4 364	-920	-2 654
Summa kostnader	-27 432	-25 818	-86 279	-90 122	-3 843	-82 413
Verksamhetens nettokostnader	1 366	1 790	78	78	0	78
Skatteintäkter						
Generella statsbidrag och utjämning						
Verksamhetens resultat	1 366	1 790	78	78	0	78
Finansiella intäkter						
Finansiella kostnader	-1	-1	-78	-78	0	-78
Resultat efter finansiella poster	1 365	1 789	0	0	0	0
Extraordinära poster						
Resultat	1 365	1 789	0	0	0	0

Not:

Resultat jan-april visar en positiv avvikelse på 1 365 tkr. Periodens överskott beror på att planerade rekryteringar har flyttats framåt i tiden eller stoppats helt. Detta för att möta de kostnader som beräknas uppstå i samband med investering i nytt datacenter i och med Samsourcing-projektet.

Trots åtgärder gällande egen personal **beräknas den totala kostnaden överskrida budget med -3 843 tkr.** Anledningen till den negativa avvikelsen beror på en ökad kostnad för Microsoftlicenser i samband med förnyelse. Microsoft har höjt prisbilden med 35 % jämfört med föregående år.

Resultatrapport och investeringar

Not:

Årsavvikelsen avser investering i nytt datacenter; -5 000 tkr.

Enhet	Periodutfall	Periodutfall fg år	Årsbudget	Årsprognos	Årsavvikelse	Årsutfall fg år
IT-centrum	-104	-618	-3 500	-8 500	-5 000	-3 022
Summa verksamheten	-104	-618	-3 500	-8 500	-5 000	-3 022

Uppföljning av särskilda uppdrag

Kommuner och inflytande

Status	Särskilda uppdrag
	<p>6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.</p> <p>Kommentar</p> <p>IT-centrum arbetar aktivt tillsammans med medlemskommunernas digitaliseringsstrategiska grupp och digitaliseringsrådet för att finna samarbetsformer och processer för att säkerställa en effektiv digitalisering för såväl medborgare, medarbetare som näringslivet. Arbeta kring utveckling av såväl bredare som djupare samverkan, samsourcing samt kontinuitet pågår med god progression.</p>

Tertialrapport april 2024

Innehållsförteckning

Resultatrapport	3
Investeringsrapport.....	4
Uppföljning av särskilda uppdrag	4
Kommun och inflytande	4

Resultatrapport

(tkr)	Periodutfalla	Periodutfalla fg år	Årsbudget	Årsprognos	Årsavvikelse	Årsutfall fg år
Taxor & avgifter						
Övriga intäkter	28 798	27 608	86 357	90 200	3 843	82 491
Summa intäkter	28 798	27 608	86 357	90 200	3 843	82 491
Personalkostnader	-11 397	-11 508	-40 795	-35 459	5 336	-33 005
Material	-374	-230	-448	-698	-250	-1 007
Tjänster	-14 790	-13 349	-41 564	-49 573	-8 009	-45 615
Övriga kostnader	-37	-16	-28	-28	0	-132
Avskrivningar och kapitalkostnader	-834	-715	-3 444	-4 364	-920	-2 654
Summa kostnader	-27 432	-25 818	-86 279	-90 122	-3 843	-82 413
Verksamhetens nettokostnader	1 366	1 790	78	78	0	78
Skatteintäkter						
Generella statsbidrag och utjämning						
Verksamhetens resultat	1 366	1 790	78	78	0	78
Finansiella intäkter						
Finansiella kostnader	-1	-1	-78	-78	0	-78
Resultat efter finansiella poster	1 365	1 789	0	0	0	0
Extraordinära poster						
Resultat	1 365	1 789	0	0	0	0

Kommentar till resultat

Resultat jan-april visar en positiv avvikelse på 1 365 tkr. Periodens överskott beror på att planerade rekryteringar har flyttats framåt i tiden eller stoppats helt. Detta för att möta de kostnader som beräknas uppstå i samband med investering i nytt datacenter i och med Samsourcing-projektet.

Trots åtgärder gällande egen personal beräknas den totala kostnaden överskrida budget med - 3 843 tkr. Anledningen till den negativa avvikelsen beror på en ökad kostnad för Microsoftlicenser i samband med förnyelse. Microsoft har höjt prisbilderna med 35 % jämfört med föregående år.

Årsprognos per kommun:

Årsprognos per kommun	
Tierp	-21 180
Älvkarleby	-8 195
Heby	-19 043
Knivsta	-22 820

Årsprognos per kommun	
Östhammar	-18 734
Summa	-89 972

Investeringsrapport

Enhet	Periodutfall	Periodutfall fg år	Årsbudget	Årsprognos	Årsavvikelse	Årsutfall fg år
IT-centrum	-104	-618	-3 500	-8 500	-5 000	-3 022
Summa verksamheten	-104	-618	-3 500	-8 500	-5 000	-3 022

Kommentar till investeringar

Årsavvikelsen avser investering i nytt datacenter; -5 000 tkr.

Uppföljning av särskilda uppdrag

Kommun och inflytande

Status Särskilda uppdrag

6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.

Kommentar

IT-centrum arbetar aktivt tillsammans med medlemskommunernas digitaliseringsstrategiska grupp och digitaliseringsrådet för att finna samarbetsformer och processer för att säkerställa en effektiv digitalisering för såväl medborgare, medarbetare som näringslivet. Arbete kring utveckling av såväl bredare som djupare samverkan, samsourcing samt kontinuitet pågår med god progression.